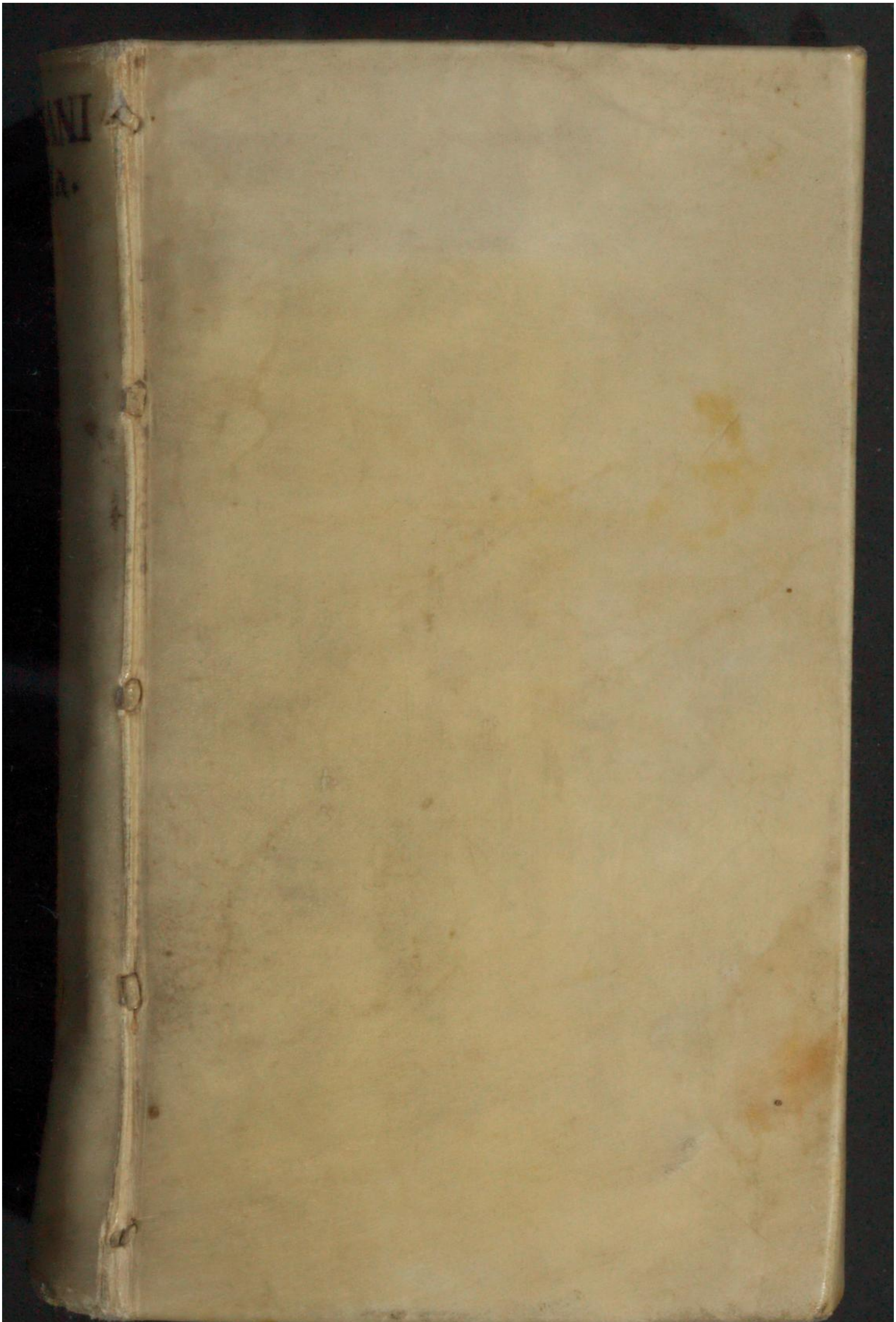

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

DC. 864 vR.

16008.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Poet. 992 kk.

KW
235
B 26

~~Elzevier~~
~~Leb~~

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Inservio Studiis Christophori Relovii Hamb:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

AD

BIBLIOTHECAM

PRINCIPALEM

ARAVSIO-NASSAVIENSEM

DILLENBVRGICAM.

Koninklijke
Bibliotheek
te 's Hage

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

MAXIMÆ SAPIENTISSIMÆQVE

PRINCIPI CHRISTINÆ,

SVECORVM, GOTHORVM VANDALORVM, &c.

REGINÆ.

AVGVSTA, *laudis omnis unicum*
Exemplum,
Virtutis Ara, Lex ſacrata Re-
gnantum,
Os aureum, Os Hymettio favo plenum,
Scientiarum Vita, Terminus pulchri;
En limen ardet obſidere phœbêum,
Semperque apertos Delio choro poſtes,
Audax Poëta; non Quiritium è turbâ
Cantor profanus, fæxve Romulæ plebis;
Sed cui moventi plectra Honorius ſacram
Indulſit aurem, cui Senatus applauſit
Rerum ille victor, rector ille terrarum,
Stilichoque veſtras lumen orbis Arctoï.
Ad Te citatos, ecce, promovet greſſus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Aulæque reddi, quam reliquerat, geſtit;
Noſtri laboris non inutili curâ
Tandem expolitus, plurimiſque jam liber,
Queis inquinatus ante ſqualluit, nævis:
Muſarum ocellus, ſummus artifex fandi,
Salubribuſque plenus ora præceptis:
Quo Nili alumna nil venuſtius jactat
Lagéa tellus, civitaſque Alexandri.
Sive arma verbis atque adoreas magni
Herois æquat, inque laude virtutis
Pulchræ occupatus tollit indolem Auguſti
Infantis altam, callideque ſic format
Fingitque, qualem par ſit eſſe, laudando:
Sive occupatos à ſpadonibus faſces
Servis tuetur: ſeu vocantur ad partes
Rufinus atrox menſque dira Gildonis.
Plectri ſonorus, quemque ſæculo dignum
Cenſere poſſis barbaro minus naſci;
Primis ſecundum nempe vix poëtarum,
Si floruiſſet re vigente Romanâ.
At Tu ſerenâ fronte, fronte privatâ,
Imperviâque mente regio faſtu
(Quâ ſupplices dignaris ac adorantes,
Meque inter illos) munus excipé oblatum,
Divina Princeps. ſis benigna, ſis præſens,
Parvumque, magno largiare quod Vati,
Superfluumque de negotiis tantis
Sepone tempus queis tenere diſtracta.
Seu mole non laſſanda dextra vel totâ
Sceptri prementis oſculis fatigatur,

Omniſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Omniſque fervet aula perpeti plauſu
Fœtas triumphis gratulantium pugnas:
Regno capacem ſive ſpiritum advertis,
Æquâque libras lance publicum pondus,
Aut lex ferenda eſt, Teq; vindicem agnoſcit
Salvo imperantis jure tuta libertas.
Nunc mentis ille divus igneæ fervor
Spectante cœlum diſtinetur in curâ:
Nunc Pax Dearum prima gentibus lætum
Te conſulente pollicetur adventum:
Nunc tot gerendis una ſufficis rebus.
Iamque auſpicalem Vandalo togam armato
Admittis humeris, & tropæa præſcribis;
Hoſtemque adacto frangis ingeni telo
Facundiæque, mox per arma frangendum.
Ithaci diſerta ſic progago Laërtæ
Suadere prudens, conſilîque felicis
Auctor probatus, ſic triſæculi Neſtor
Xanthi fluentis Ilioque fatalem
Movere linguam, patriæque nutanti
Haud defuere uterque in arduis rebus.
Submiſit ultro victor arma Pelides,
Teucrique frater, atque Oïleos proles.
Regum ipſe rector ceſſit Atreo cretus.
Nec ſic celêbrant bella geſta Tydiden,
Dextrâque non inerte ſaucius Mavors,
Quam pacis artes: inde plurimi factus;
Magnoque Tydeus creditus minor gnato.
Hæc laus virorum ſumma, parva pars
veſtræ,

Regina, laudis. ſexus hac tuus jactet
Neu ſe palæſtrâ. quippe fœminæ giro
Tot ſæculorum ſi volubili illuſtres,
Heroïdum ſi lecta turba priſcarum
Siſtantur orbi, Tænaroque prorumpant,
Quam magna adæquet Fama dotibus tantis
Nullam exhibebit. hoc Tibi triumphatæ
Gentes fatentur, perduellis agnoſcit,
Admittit hoſtis. Quid gravantur hanc laudem
Aures modeſtæ? quid ſilentium imponis
Non audienti? cur, quod omnibus conſtat,
Cur, quod renatus Sol, quod occidens prodit,
Vni tacendum? juris hic tui non ſum,
Regina; teſtor. ut renunciem Famæ
Ægre obtinebis. deprecamur hoc primum.
Sin obſequendum eſt, obſequemur inviti.
At non ſilebunt ſaxa: ſaxa, quod reſtat,
Pro me loquentur, conſcientia abſolvet;
Regalibus quæ ſola non patet juſſis.
Hæc ſalva nobis. ſceptra nulla, jus nullum,
Vt veritati deſit illa, præſtabunt.

SACRÆ MAIESTATI TVÆ

Omni cultu obſequioque devotiſſimus

NICOLAVS HEINSIVS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

LECTORI.

CLAVDIANVM publico daturus dubitaſſe me aliquamdiu fateor, notaſne editioni quam molibar additurus eſſem, quod ſatis operæ ſuperque navatum à me arbitrarer, ſi auctorem ipſum ad veterum librorum fidem, quanta quidem fieri poſſet cura, caſtigatum exhiberem. Sed vicit demum importuna quorundam ſuperſtitio, qui aut nihil omnino in antiquis auctoribus mutari ſinunt, aut ſi quid mutetur, ejus rei rationem operôſis animadverſionibus reddendam accurate contendunt, quas tamen ipſi plerumque nec intelligant, nec legant. Iis dum ſatisfactum cupio, atque ea in cogitatione totus ſum, ecce præter expectationem ultimus Septentrio adeundus. Quo quidem itinere curæ iſtæ penitus interruptæ videbantur, niſi hortati mox eſſent ut in propoſito pergerem, quorum ſumma apud me erat auctoritas. Notas igitur quanta poteram feſtinatione abſolvi, non ad oſtentationem ſcriptas, ut qui nihil eruditionis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

in me agnoſcerem, ſed vocatis tantummodo ad partes iis ſcriptoribus, aut eorum pleriſque (nam ne omnes poſſem, librorum inopia factum) qui aut ad ævum Claudiani proxime accederent, aut quos familiares atque in deliciis illi præcipue fuiſſe ex ipſa imitatione liquido appareret. Iis enim ſubſidiis fore confidebam, ut obſervationes magna ex parte meas auribus non nimium ſeveris approbarem, qui ſcriptorum codicum potiſſimam ubique rationem habuiſſem, conjecturis rarius indulgerem. Accedebat huc aliud incommodum, quod moram notis elimandis nullam operæ permitterent typographicæ, quæ in auctore edendo jam occupabantur. Summa itaque cum celeritate animadverſionibus deſcriptis atq; in Bataviam miſſis, neſcio quo caſu factum ſit, ut alio interea animū applicarent typographi, Claudiano noſtro in menſes ſex ſeptēve valere juſſo, cum abſentiâ meâ fieret, ut operas urgere atque incitare non poſſem. Moram equidem hanc moleſtiſſimam mihi accidiſſe diffiteri non poſſum, cum alias ob cauſſas, tum hoc præſertim nomine, quod interea temporis ingens in eundē auctorem commentarius viri celeberrimi Gaſperis Barthii in lucem protractus ſit, à quo non præventum me fuiſſe mallem. Sancte tamen

hic

hic teſtor, ac typographorum conſcientiam appello, Notas meas neque inſpectas mihi ab eo tempore quo Barthianum opus prodiit, neque iis quidquam poſt additum. Barthii quoque commentarium non niſi in tranſcurſu à me viſum. Publice id profitendum exiſtimavi, ne rei ignarus eſſes, Lector, neve, ſi in obſervationibus correctionibuſve nonnullis cum illo concurram, (quod acciderit facillime, cum & is codices ſcriptos ſatis multos inſpexerit, quibus ſubſidiis priores illius curæ mihi non ſemel perlectæ deſtituebantur) ejus à me ſcrinia compilata fuiſſe homines maligni arguentur. Quanquam confido, infinita prope à me reſtituta, quæ illius diligentiam effugerint, cum & plures quam ille & meliores libros conſuluerim: quorum indicem exhibendum tibi duxi, ut ſcias, nec præſidia defuiſſe mihi nec curam in Claudiano emendando, ſi ingenium atque eruditio, quæ requirebantur ad rem tam arduam cum laude perficiendam, defuerunt. Primo exemplaria duo ex Leidenſi deprompta Bibliotheca evolvi, quorum prius inter optima cenſendum. Duo ſuppeditavit Oxonienſis Bodleiana. Unum vir humaniſſimus Patricius Junius, quod Gulielmi Cambdeni olim fuerat. Duos ſubminiſtravit codices typographorum decus Bal-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

thaſar Moretus, quorum altero C littera in Plantiniana editione notato Pulmannus uſus fuerat, ſed adeo negligenter, ut præſtantiores plerumque lectiones omiſerit. Unum Patres Societatis Ieſu Lovanienſes. unum item Buſlidianum in eadem urbe Collegium, ſed quo ob temporis anguſtias non diu licuit frui. Tres communicavit mecum Lutetiæ Ampliſſimus Senator Alexander Petavius. Tres Puteani fratres commendatiſſima famæ nomina. quorum primum ex Regia, ſecundum ex Thuani, tertium ex ſua bibliotheca deprompſerant. Mazariniani libri copiam fecit clariſſimus Gabriel Naudæus. aliud etiam exemplar, quod poſſidebat, utendum obtulit, illuſtriſſimus vir, ac tanto faſtigio digniſſimus Carolus Monſcallus Tholoſanæ ſedis Archiepiſcopus. Quinque codices Medicea Florentiæ ſuggeſſit Bibliotheca, unum in eadem civitate Monaſterium S. Marci. Tres Ambroſiana Mediolani, procurante Franciſco Bernardino Ferrario optimo doctiſſimoque ſene; unum S. Salvatoris Bononiæ. Patavii duobus uſus ſum exemplaribus, quorum alterum cathedralis Eccleſiæ erat, alterum, quod Celtis Protacii & Antonii poſtea Quærengi fuerat, eximius atque amiciſſimus Rhodius obtulit. Cæterum in tanta ſcriptorum codicum copia, pauci

omnino

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

omnino reperti, qui Claudiani omnia exhiberent, nulli magnopere à vetuſtate commendandi, quive quingentorum annorum ætatem excederent. Editiones vulgatas diligenter etiam excuſſi. Florentiæ in Medicea principem Vicetinam anni M CCCCLXXXII videre contigit, cujus ad marginem vir doctus diverſas lectiones ex optimo veterrimoque codice, quem Lucenſem ipſe nuncupabat, adnotarat, poëmatiaque ac epigrammata, quæ in illa editione deſiderabantur, manu ſua deſcripta addiderat. A Puteanis fratribus Parmenſem accepi, cum ſcriptis itidem libris à viro erudito commiſſam. Aldinam poſteriorem à Patribus Societatis Ieſu Antverpianis, quam Lilius Gregorius Gyraldus ad vetuſtiſſimum, cujus in vita Claudiani ipſe meminit, exemplar caſtigarat, quodque præcipuo mihi uſui fuit. adſcriptæ erant etiam margini ejuſdem codicis ex præſtantiſſimo Vaticanæ Bibliothecæ libro diverſæ lectiones manu Johannis Livinei. Rhemenſis codicis vir ſummus Dionyſius Petavius, Vaticani alterius politiſſimus Albertus Rubenius, Pricæani Iſaacus Voſſius noſter, alterius incerti Gevartius ac Gronovius excerpta communicarunt. Baſileenſem Iſingrini editionem ex antiquiſſimo libro caſtigatam ſæpe adhibui, cujus

fidem

fidem immerito ſuſpectam olim habebat Barthius. Aldinam quoque priorem, Claverianam, ac Lugdunenſes non unas. Raphelengianam omnium quotquot vidi optimam, quam Scaligerum recenſuiſſe volunt, exprimendam curavi, ſublatis tantum conjecturis viri maximi nonnullis, quas in contextum temere admiſerat typographus. Atque hæc de Claudiani editione, quam emendatiorem aliquando ac majori cum cura adornabimus, ſi intelligamus, labores hoſce perfunctorios tibi non diſplicuiſſe. Vale.

CL. CLAU-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI VITA,

EX LILII GREGORII GYRALDI de Latinis poëtis Dialogo IV.

CL. CLAUDIANUS, Theodoſii & filiorum Arcadii & Honorii temporibus floruit. Patria ei fuit Alexandria Ægyptia. id quod & Suidæ, & aliorum teſtimonio facile cognoſcimus. idem & ſuis ipſe carminibus comprobat, ut cum cecinit:

---- *& noſtro cognite Nilo.*

Quidam tamen inſulſe eum Hiſpanum, alii Florentinum exiſtimavere. Franc. Petrarcha, & Landinus, nullà, ut reor, auctoritate nixi, ut in ejuſmodi re opus erat, Florentinum Claudianum arbitrantur fuiſſe, patre natum mercatore, qui ob Italiæ bella, quæ tum forte erant, in Ægyptum ſeceſſit, quo in loco, ducta uxore, Claudianum filium genuit. Quibus & Politianus, amore, ut puto, regionis, his verſibus aſſentitur:

Aut Peluſiaci miſſum de plebe Canopi,
Pulcra ſuum quem nunc Florentia jactat alumnum,
Gaudentem Stygio dominam junxiſſe marito.

Idem & Florentinorum olim ſcriba P. Collutius:

Ægypto genitum nova me Florentia civem
Legibus agnovit, magnis jam digna poëtis:
Infernos raptus Cereris, pugnaſque Deorum,
Cæſareas laudes, nec non Stilichonis honores,

& reliqua. Et ex Ægypto illum ſcribit his verſiculis Sidonius Apollinaris:

Non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Non Peluſiaco ſatus Canopo,
Qui ferrugineos toros mariti,
Et Muſa canit Inferos ſuperna.

Florentino, viro Clariſſimo, & inſigni in litterarum omne genus gratiſſimus fuit. Cujus quidem Florentini apud Græcos quædam in re ruſtica leguntur, quæ ab Herone, & Conſtantino afferuntur. ejus & inter legum ſcriptores non rara mentio. Ad hunc eundem Florentinum & Claudiani exſtat elegia, cujus eſt hoc principium:

Otia ſopitis ageret cum cantibus Orpheus,
Neglectumque diu depoſuiſſet opus.

Non multis abhinc annis, Romæ, in ruinis vetuſtum marmor repertum fuit, quod ſtatuæ Claudiani ſuppoſitum fuiſſe Pomponius Lætus, aliique viri antiquitatis periti credidere, cum hujuſmodi inſcriptione. CL. CLAUDIANO V. C. Cl. Claudiano V. C. Tribuno, & Notario, inter ceteras ingentes artes prægloriosiſſimo poëtarum, licet ad memoriam ſempiternam carmina ab eodem ſcripta ſufficiant, attamen teſtimonii gratia, ob judicii ſui fidem DD. NN. Arcadius, & Honorius, feliciſſimi, & doctiſſimi Imperatores, Senatu petente, ſtatuam in foro Divi Traiani erigi, collocarique juſſerunt.

Εἰν ἑνὶ Βιργιλίοιο νόον καὶ μοῦσαν Ὁμήρου,
Κλαυδιανὸν, Ῥώμη καὶ βασιλεῖς ἔθεσαν.

Cognoſcite quanto in pretio fuerit Claudianus, cum in eo uno & Virgilii mentem, & Homeri Muſam fuiſſe teſtentur doctiſſimi Imperatores. Huius quidem ſtatuæ & epigrammatis meminit ipſe idem Claudianus, in quadam præfatione, cum inquit:

Sed prior effigiem tribuit ſucceſſus aënam,
Oraque patricius noſtra dicavit honos.
Annuit his Princeps, titulum poſcente Senatu.

& reliqua. Chriſtophorus Landinus Claudianum Chriſtianæ piëtati addictum affirmat fuiſſe. illum enim ſcribit, primo quidem tempore Diis gentium initiatum, verum mox mutata in melius ſententia, Chri-

Chriſtianum factum, ob illud videlicet, ut reor, ipſius epigramma ad Chriſtum Deum:

Chriſte potens rerum, redeuntis conditor ævi,
Vox ſummi, ſenſuſque Dei: quem fudit ab alta
Mente Pater, &c.

Idem & alii nonnulli aſſerunt, qui & alia Claudiani poëmata ad Chriſtum afferunt, ut illud:

Proles vera Dei, cunctiſque antiquior annis,
Nunc genitus, qui ſemper eras.

Et item alia, quæ paullo ante ſunt in Germania publicata. Sed enim qui eadem ferme Claudiani ætate claruerunt, Aurel. Auguſtinus, & P. Oroſius, id ex toto falſum eſſe docent. Ab illo enim in v. De civitate Dei, Claudianus à Chriſti nomine alienus dicitur: ab hoc in Hiſtoriis paganus, ut ejus verbis utar, & quidem pervicaciſſimus: cum quibus & hac in re Paulus Diaconus convenit. Quibus uſque adeo major eſt fides habenda, quam Landino, & noſtræ tempeſtatis ceteris. Illa etiam ego carmina vel alterius Claudiani putem, vel potius in Chriſtianiſſimi Imperatoris gratiam compoſita. nam & Trebonianus, ſi Suidæ ſtamus, à Chriſti religione alienus, ex Iuſtiniani Imperatoris ſententia in Pandectis, de Chriſto & Trinitate admiranda ſcripſit. Compoſuit vero multa Claudianus, quæ in manibus habentur, inter quæ & nonnulla Græca, ut Gigantomachiam, ex qua & Græcos verſus legimus, ut hi ſunt quos Arſenius in ſuis apophthegmatis adducit. quod argumentum & Latine tractavit, vel potius inchoavit. Exſtant & Claudiani, in Græcorum epigrammatum volumine, de cryſtallo verſus, qua de re ejuſdem & Latini leguntur. Exſtat item poëma de Ætna monte, quod an ipſius legitimum ſit, nec probare, nec refellere auſim. ex antiquiſſimo certe & caſtigato codice, qui Franciſci Petrarchæ fuiſſe creditur, illud ego ipſe exſcripſi. Hæc cum dixiſſem, ratus de Claudiano haud me plura dicturum, ſic Piſo ait: Iſtius ego poëtæ à primis uſque annis ſtudioſus fui: ejus enim mihi carmen non ſonorum modo, & elegans, ſed & floridum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

ridum ſemper viſum eſt. Idem dicere velle videbatur puer Picus: cum ego: Nec equidem, puer, ego umquam Claudiani verſus contemſi: ſed cum minime numeros & lineamenta variet, idemque ſit ubique, ab aliquibus eo nomine in ordinem redigitur. At ſi cui forte illius numeri ſatis placent, placeant. ejus certe flacceſſit inventio. Nam cum primo animi impetu, ut videmus, pulcre materiam apparet, & animoſius feratur, mox tanquam ventus hominem deficit, nec principiis ſatis poſtrema reſpondent. Omnino tamen, ut Piſo dicebat, eſt poëta canorus, volubilis, & valde dulcis: ſed certe parum idoneus, dignuſque, ut tantopere illum imitari ſtudeatis. Sunt quidem in eo, ſi cum delectu decerpantur, flores, qui mirum dictu eſt, quam vobis prodeſſe poſſint. Sed de his ſatis, ne viribus majora tractemus.

Fuit & alter Claudianus Mamercus Viennenſis ex Gallia, quem miris laudibus effert Sidonius Apollinaris. eum enim excelluiſſe ait cum in omni poëtica, tum etiam in omni philoſophia, & Theologia. De quo haud mihi in præſentia ſunt vobis plura dicenda, cum, ſi Sidonii epiſtolarum librum quartum legeritis, tertiam invenietis totam in laudes ipſius Claudiani eſſe compoſitam: undecimam vero in ejus jam defuncti commendationem, ejuſque epitaphium. Ejuſdem præterea Gennadius in libro illuſtrium virorum meminit. Legi ego hujus Claudiani librum de ſtatu animæ, in quo multa bonæ frugis documenta, ac doctrinæ reconditæ reperi. Sunt & qui ea, quæ de Chriſto carmina leguntur, non prioris Claudiani, ſed hujus poſterioris eſſe affirment, ea in primis ratione perſuaſi, quod & varius ſit ſtylus, & quod ille, ut diximus, à Chriſtiana pietate fuerit alienus. Doctiorum tamen eſto hæc cenſura. Et huc uſque de utroque Claudiano.

Julius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Iulius Cæſar Scaliger Poëtices Lib. VI.

MAXIMUS poëta Claudianus, ſolo argumento ignobiliore oppreſſus, addit de ingenio quantum deeſt materiæ. Felix in eo calor, cultus non inviſus, temperatum judicium, dictio candida, numeri non affectati, acute dicta multa ſine ambitione.

Suidas.

Κλαυδιανὸς Ἀλεξανδρεὺς ἐποποιὸς νεώτερος γέγονεν ἐπὶ τῶν χρόνων Ἀρκαδίου καὶ Ὁνωρίου τῶν βασιλέων.

Auguſtinus de Civit. lib. V. *cap.* XXVI.

Vnde & poëta Claudianus, quamvis à Chriſti nomine alienus, in ejus tamen (*Theodoſii*) laudibus dixit:

O nimium dilecte Deo, cui militat æther,
Et conjurati veniunt ad claſſica venti.

Idem Paulus Oroſ. lib. VII. *cap.* XXXV.

Sidonius Apollinaris ad Valerianum.

Non Peluſiaco ſatus Canopo,
Qui ferruginei toros Tyranni,
Et Muſa canit inferos ſuperna.

Proſper in Chronico Conſulari.

OLYBRIO ET PROBINO COSS.

Hoc tempore Claudianus poëta inſignis moritur. *Error Proſperi; niſi ſcribendum*, floruit.

Clau-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Claudianus inter chymicos recenſetur in codice MS° Viri Cl. Leonis Allatii, varios illius artis ſcriptores complexo.

Ὀνόματα τῶν ποιητῶν τῆς τέχνης. Πλάτων. Ἀριστοτέλης. Ἑρμῆς. Ἰωάννης ἱερεύς. Δημόκριτος. Ζώσιμος ὁ μέγας. Ὀλυμπιόδωρος. Στέφανος ὁ φιλόσοφος. Σοφὰρ ὁ ἐν Περσίδι. Συνέσιος. Διόσκορος ὁ ἱερεὺς τοῦ μεγάλου Σαράπιδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ὀστάνης ἀπ᾽ Αἰγύπτου. ἡ Μαρία. Πελάγιος. Πορφύριος. Ἐπιβόχιος. Κλεοπάτρα ἡ γυνὴ Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως. Ἀγαθοδαίμων. Ἡράκλειος ὁ βασιλεύς. Θεόφραστος. Ἀρχέλαος. Κλαυδιανός. Σέργιος.

Meminit quoque illius Stephanus Alexandrinus Epiſtolâ ad Theodorum. Qui ſcripſit tempore Heraclii Imperatoris.

Romæ

Romæ tabula marmorea.

CL. CLAUDIANI. V. C.

CL. CLAVDIANO. V. C. TRI
BVNO. ET. NOTARIO. INTER. CETERAS
VIGENTES. ARTES. PRAEGLORIOSISSIMO
POETARVM. LICET. AD. MEMORIAM. SEM
PITERNAM. CARMINA. AB. EODEM
SCRIPTA. SVFFICIANT. ADTAMEN
TESTIMONII. GRATIA. OB. IVDICII. SVI
FIDEM. DD. NN. ARCADIVS. ET. HONORIVS
FELICISSIMI. AC. DOCTISSIMI
IMPERATORES. SENATV. PETENTE
STATVAM. IN. FORO. DIVI. TRAIANI
ERIGI. COLLOCARIQ. IVSSERVNT

ΕΙΝ ΕΝΙ ΒΙΡΓΙΛΙΟΙΟ ΝΟΟΝ
ΚΑΙ ΜΟΥϹΑΝ ΟΜΗΡΟΥ
ΚΛΑΥΔΙΑΝΟΝ ΡΩΜΗ ΚΑΙ
ΒΑϹΙΛΗϹ ΕΘΕϹΑΝ

Sequun-

Sequuntur inſcriptiones duæ honori Stilichonis poſitæ, quarum in Notis mentio.

I. Inſcriptio reperta Romæ in baſi marmorea prægrandi.

FL. STILICHONI. V. C

FL. STILICHONI. INLVSTRISSIMO VIRO. MAGISTRO. EQVITVM. PEDITVMQVE. COMITI. DOMESTICORVM. TRIBVNO. PRAETORIANO. ET. AB. INEVNTE. AETATE PER. GRADVS. CLARISSIMAE MILITIAE. AD. COLVMEN. GLORIAE. SEMPITERNAE. ET. REGIAE ADFINITATIS. EVECTO. PROGENERO. DIVI. THEODOSI. COMITI. DIVI. THEODOSI. AVGVSTI IN. OMNIBVS. BELLIS. ATQVE. VICTORIIS. ET. AB. EO. IN. ADFINITATEM. REGIAM. COOPTATO ITEMQVE. SOCERO. D. N. HONORI AVGVSTI. AFRICA. CONSILIIS EIVS ET. PROVISIONE. LIBERATA. EX. S. C

II. IN-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

II. INSCRIPTIO,

Ibidem reperta in baſi marmorea ſupernè defracta.

. . . .

VIRO. BIS. CONSVLI. ORDINARIO
MAGISTRO. VTRIVSQVE. MILITIAE
COMITI. DOMESTICORVM
ET. STABVLI. SACRI. ADQVE
AB. INEVNTE. AETATE. PER
GRADVS. CLARISSIMAE
MILITIAE. AD. COLVMEN. REGIAE
ADFINITATIS. EVECTO. SOCIO
BELLORVM. OMNIVM
ET. VICTORIARVM. ADFINI
ETIAM. DIVI. THEODOSI. AVGVSTI
ITEMQVE. SOCERO
DOMINI. NOSTRI. HONORI. AVGVSTI
POPVLVS. ROMANVS
PRO. SINGVLARI. EIVS
CIRCA. SE. AMORE
ADQVE. PROVIDENTIA
STATVAM. EX. AERE. ARGENTOQVE
IN. ROSTRIS. AD. MEMORIAM
GLORIAE. SEMPITERNAE
CONLOCANDAM. DECREVIT

EXEQVENTE. FL. PISIDIO. ROMVLO
V. C. PRAEF. VRBIS

INDEX

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

INDEX OPERUM CL. CLAUDIANI.

CONSVLATVS OLYBRII ET PROBINI.
IN RVFINUM LIBRI DUO.
TERTIUS CONSULATUS HONORII AUG.
QUARTUS CONSULATUS HONORII.
EPITHALAMIUM IN NUPTIAS HONORII.
FESCENINA.
BELLUM GILDONICUM.
CONSULATUS MANLII THEODORI.
IN EUTROPIUM LIBRI DUO.
CONSULATUS STILICHONIS. LIBRI TRES.
BELLUM GETICUM.
SEXTUS CONSULATUS HONORII AUG.
PANEGYRIS SERENÆ DICTA.
EPITHALAMIUM IN NUPTIAS PALLADII.
RAPTUS PROSERPINÆ. LIB. TRES.
GIGANTOMACHIA, *cum fragmento Græco.*

EPISTOLÆ.

Ad Hadrianum.
Ad Serenam.
Ad Olybrium.

Ad

INDEX OPERUM.
Ad Probinum.
Ad Gennadium.

EIDYLLIA.
Phœnix.
Hyſtrix.
Torpedo.
Nilus.
Magnes.
Aponus.
Pii fratres.

EPIGRAMMATA.
De mulabus Gallicis.
De ſene Veronenſi.
De apro & leone.
Deſcriptio armenti.
De Conchâ.
De Cryſtallo.
De Cryſtallo Græca.
Εἰς μιμάδα γηράσασαν.
Εἰς δοῦλον τυπηθέντα παρ' αὐτοῦ.
In ſphæram Archimedis.
De Polycaſte & Perdicca.
De zona equi regii miſſa Honorio.
De zona miſſa Arcadio.
De chlamyde & frenis.
De phaleris & cingulo.
Deprecatio ad Alethium.
In Curetium.
In eundem.
In Iacobum Magiſtrum equitum.
De Theodoro & Hadriano.

ALIA, QVÆ CLAVDIANI NON VIDENTUR.
In Podagrum.
Rimanti telum ira facit.

Ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

INDEX OPERUM.

Ad Æternalem.
Ad Maximum.
De locuſta.
Deſcriptio portus Smyrnenſis.
Eſt in conſpectu longo locus.
De quadriga marmorea.
Fragmentum.
De paupere amante.
De ſepulchro ſpecioſæ.
De birro caſtoreo.
Carmen Paſchale.
Laus Chriſti.
Miracula Chriſti.
In Sirenas.
Laus Herculis.

CL. CLAU.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI IN PROBINI ET OLYBRII FRATRUM CONSULATUM

PANEGYRIS.

Sol, qui flammigeris mundum complexus habenis
Volvis inexhauſto redeuntia ſæcula motu,
Sparge diem meliore coma, crinemque repexi
Blandius elato ſurgant temone jugales,
Efflantes roſeum frenis ſpumantibus ignem.
Iam nova germanis veſtigia torqueat annus
Conſulibus, lætique petant exordia menſes.
Scis genus Auchenium, nec te latuere potentes
Anniadæ : nam ſæpe ſoles ductoribus illis
Inſtaurare vias, & curſibus addere nomen.
His neque per dubium pendet Fortuna favorem,
Nec novit mutare vices ; ſed fixus in omnes
Cognatos procedit honos. quemcumque requires
Hac de ſtirpe virum, certum eſt de Conſule naſci.
Per faſces numerantur avi, ſemperque renata
Nobilitate virent, & prolem fata ſequuntur
Continuum ſimili ſervantia lege tenorem:
Nec quiſquam procerum tentat, licet ære vetuſto
Floreat, & claro cingatur Roma Senatu,
Se jactare parem : ſed, prima ſede relicta
Aucheniis, de jure licet certare ſecundo.

Haud ſecus ac tacitam Luna regnante per Arcton
Sidereæ cedunt acies, cum fratre retuſo
Æmulus adverſis flagraverit ignibus orbis.
Tunc jubar Arcturi languet: tunc fulva Leonis
Ira perit: Plauſtro jam rara intermicat Arctos
Indignata tegi: jam caligantibus armis
Debilis Orion dextram miratur inermem.
Quem prius aggrediar? veteris quis facta Probini
Neſciat, aut nimias laudes ignoret Olybri?
Vivit adhuc, completque vagis ſermonibus aures
Gloria fuſa Probi, quam nec ventura ſilebunt
Luſtra, nec ignota rapiet ſub nube vetuſtas.
Illum fama vehit trans æquora, tranſque remotas
Tethyos ambages, Atlanteoſque receſſus.
Audiit &, gelido ſi quem Mæotica paſcit
Sub Iove, vel calido ſi quis conjunctus in axe
Naſcentem te, Nile, bibit. virtutibus ille
Fortunam domuit: numquamque levantibus alte
Intumuit rebus: ſed mens circumflua luxu
Noverat intactum vitio ſervare rigorem.
Hic non divitias nigrantibus abdidit antris,
Nec tenebris damnavit opes: ſed largior imbre
Sueverat innumeras hominum ditare catervas.
Quippe velut denſos currentia munera nimbos
Cernere ſemper erat: populis undare Penates:
Aſſiduos intrare inopes: remeare beatos.
Præceps illa manus fluvios ſuperabat Iberos
Aurea dona vomens. ſic quis tellure revulſa
Sollicitis fodiens rimatur collibus aurum:
Quantum ſtagna Tagi rudibus ſtillantia venis
Effluxere decus: quanto pretioſa metallo
Hermi ripa micat: quantas per Lydia culta
Deſpumat rutilas dives Pactolus arenas.
Non, mihi centenis reſonent ſi vocibus ora,
Multifiduſque ruat centum per pectora Phœbus,
Acta Probi narrare queam, quot in ordine gentes
Rexerit, ad ſummi quoties faſtigia juris
Venerit, Italiæ late cum frena teneret,
Illyricoſque ſinus, & quos arat Africa campos.
Sed nati vicere patrem, ſolique merentur

Victores

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Victores audire Probi. non contigit illi
Talis honor, prima cum parte vireſceret ævi.
Non conſul cum fratre fuit. vos nulla fatigat
Cura, diu majora petens: non anxia mentem
Spes agit, & longo tendit præcordia voto.
Cœpiſtis, qua finis erat. primordia veſtra
Vix pauci metuere ſenes: metaſque tenetis
Ante, genas dulces quam flos juvenilis inumbret,
Oraque ridenti lanugine veſtiat ætas.
Tu, precor, ignarum doceas, Parnaſſia, vatem,
Quis Deus ambobus tanti ſit muneris auctor.
Poſtquam fulmineis impellens viribus hoſtem
Belliger Auguſtus trepidas laxaverat Alpes,
Roma Probo cupiens dignas perſolvere grates,
Sedula pro natis dominum flexura rogando
Ire parat. famuli currum junxere volantem
Impetus, horribiliſque Metus, qui ſemper agentes
Prælia cum fremitu Romam comitantur anhelo,
Sive petat Parthos, ſeu cuſpide turbet Hydaſpen.
Hic ligat axe rotas: hic ſub juga ferrea mittit
Cornipedes, rigidiſque docet ſervire lupatis.
Ipſa, triumphatis qua poſſidet æthera regnis,
Aſſilit, innuptæ ritus imitata Minervæ.
Nam neque cæſariem crinali ſtringere cultu,
Colla nec ornatu patitur mollire retorto;
Dextrum nuda latus, niveos exſerta lacertos,
Audacem retegit mammam, laxumque coërcens
Mordet gemma ſinum. nodus, qui ſublevat enſem,
Album puniceo pectus diſcriminat oſtro.
Miſcetur decori virtus, pulcherque ſevero
Armatur terrore pudor, galeæque minaci
Flava cruentarum prætenditur umbra jubarum,
Et formidato clipeus Titana laceſſit
Lumine, quem tota variarat Mulciber arte.
Hic, patrius Mavortis amor, fetuſque notantur
Romulei. pius amnis ineſt, & bellua nutrix.
Electro Tiberis, pueri formantur in auro.
Fingunt æra lupam. Mavors adamante coruſcat.
Iam ſimul emiſſis rapido velocior Euro
Fertur equis. ſtridunt Zephyri, curſuque rotarum

Saucia dividuis clareſcunt nubila ſulcis:
Nec traxere moras, ſed lapſu protinus uno,
Quem poſcunt, tetigere locum; qua fine ſub imo
Anguſtant aditum curvis anfractibus Alpes,
Clauſtraque conjectis ſcopulis duriſſima tendunt,
Non alia reſeranda manu, ſed pervia tantum
Auguſto, geminiſque fidem mentita tyrannis.
Semirutæ turres, avulſaque mœnia fumant.
Creſcunt in cumulū ſtrages, vallemq; profundam
Æquavere jugis. ſtagnant immerſa cruore
Corpora. turbantur permiſto funere manes.
 Haud procul exacto lætus certamine victor
Ceſpite gramineo conſederat, arbore fultus
Acclines humeros. dominum gaviſa coronat
Terra ſuum, ſurguntque toris majoribus herbæ.
Sudor adhuc per membra calet, creberque recurrit
Halitus, & placidi radiant in caſſide vultus.
Qualis letifera populatus cæde Gelonos
Procubat horrendū Getico Gradivus in Hæmo.
Exuvias Bellona levat, Bellona tepentes
Pulvere ſolvit equos, immenſaque cornus in haſtam
Porrigitur, tremuliſque ferit ſplendoribus Hebrum.
Vt ſtetit ante ducem diſcuſſas Roma per auras,
Conſcia ter ſonuit rupes, & inhorruit atrum
Majeſtate nemus. prior hic, O numen amicum,
Dux ait, & legum genitrix, longeque regendo
Circumfuſa polo, conſors adjuncta Tonanti,
Dic agedum, quæ cauſſa viæ? cur deſeris arces
Auſonias, cœlumq; tuum? dic, maxima rerum.
Non ego vel Libycos ceſſem tolerare vapores,
Sarmaticoſve pati medio ſub frigore Coros,
Si tu, Roma, velis. pro te quaſcumque per oras
Ibimus, & nulla ſub tempeſtate timentes
Solſtitio Meroën, bruma tentabimus Iſtrum.
 Tum regina refert; Non me latet, inclite rector,
Quam tua pro Latio victricia caſtra laborent,
Nec quod ſervitium rurſus, Furiæque rebelles
Edomitæ paribus ſub te cecidere triumphis.
Sed precor hoc donum cum libertate recenti
Adjicias, ſi vera manet reverentia noſtri.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Sunt mihi pubentes alto de ſemine fratres
Pignora cara Probi, feſta quos luce creatos
Ipſa meo fovi gremio. cunabula parvis
Ipſa dedi, cum matris onus Lucina beatum
Solveret, & magnos proferrent ſidera partus.
His ego nec Decios pulcros, forteſve Metellos
Prætulerim: non qui Pœnum domuere ferocem
Scipiadas, Galliſque genus fatale Camillos.
Pieriis pollent ſtudiis, multoque redundant
Eloquio. nec deſidiis, dapibuſve paratis
Indulgere juvat: nec tanta licentia vitæ
Abripit, aut mores ætas laſciva relaxat:
Sed gravibus curis animum ſortita ſenilem
Ignea longævo frenatur corde juventus.
Illis, quam propriam ducunt ab origine, ſortem
Oramus præbere velis, annique futurum
Devoveas venientis iter. non improba poſco.
Non inſueta dabis. domus hoc de more requirit.
Annue. ſic nobis Scythicus famuletur Araxes,
Sic Rhenus per utrumque latus: Mediſque ſubactis
Noſtra Semiramiæ timeant inſignia turres;
Sic fluat attonitus Romana per oppida Ganges.
Ductor ad hæc: Optata jubes, ultroque volentem,
Diva, rogas: non hæc precibus tentanda fuiſſent.
Vſqueadeone meam condunt oblivia mentem,
Vt pigeat meminiſſe Probi, quo vindice totam
Vidimus Heſperiam feſſaſque reſurgere gentes?
Ante dabunt hiemes Nilum; per flumina damæ
Errabunt, glacieque niger damnabitur Indus;
Ante Thyeſteis iterum conterrita menſis
Interciſa dies refugos vertetur in ortus,
Quam Probus a noſtro poſſit diſcedere ſenſu.
Dixerat, & velox jam nuntius advolat urbem.
Extemplo ſtrepuere chori, colleſque canoris
Plauſibus impulſi ſeptena voce reſultant.
Lætatur veneranda parens, & pollice docto
Iam parat auratas trabeas, cinctuſque micantes
Stamine: quod molli tondent de ſtipite Seres,
Frondea lanigeræ carpentes vellera ſilvæ:
Et longum tenues tractus producit in aurum,

Filaque concreto cogit ſqualere metallo.
Qualis purpureas præbebat candida veſtes
Numinibus Latona ſuis, cum ſacra redirent
Ad loca nutricis jam non errantia Deli.
Illa feros ſaltus & deſolata relinquens
Mænala, laſſato certis venatibus arcu,
Phœbus adhuc nigris rorantia tela venenis
Exſtincto Pythone ferens. tunc inſula notos
Lambit amica pedes, ridetque Ægæus alumnis
Lenior, & blando teſtatur gaudia fluctu.
Sic Proba præcipuo natos exornat amictu;
Quæ decorat mundum: cujus Romana poteſtas
Fetibus augetur. credas ex æthere lapſam
Stare pudicitiam, vel ſacro thure vocatam
Iunonem Inachiis oculos advertere templis.
Talem nulla refert antiquis pagina libris,
Nec Latiæ cecinere tubæ, nec Græca vetuſtas:
Conjuge digna Probo: nam tantum cœtibus exſtat
Femineis, quantum ſupereminet ille maritos:
Ceu ſibi certantes ſexus quid poſſit uterque
Hunc legere thorum. taceat Nereida nuptam
Pelion, duplici fœcundam Conſule matrem,
Felicemque uterum, qui nomina parturit annis:
Vt ſceptrum geſſere manu, membriſque rigentes
Aptavere togas, ſignum dat ſummus hiulca
Nube pater, gratamque facem per inane rotantes
Proſpera vibrati tonuerunt omina nimbi.
Accepit ſonitus curvis Tiberinus in antris,
Ima valle ſedens, arrectiſque auribus hæſit,
Vnde repentinus cœli fragor. ilicet herbis
Pallentes thalamos, & ſtructa cubilia muſco
Deſerit, ac Nymphis urnam commendat herilem.
Illi glauca nitent hirſuto lumina vultu,
Cæruleis infecta notis, reddentia patrem
Oceanum: criſpo denſatur gramine colla.
Vertice luxuriat toto crinalis arundo:
Quam neque fas Zephyris frangi, nec ſole peruſtam
Æſtivo candore mori: ſed vivida frondet
Æquævum complexa caput. taurina levantur
Cornua temporibus raucos ſudantia rivos.

Diſtillant per pectus aquæ. frons hiſpida manat
Imbribus. in liquidos fontes ſe barba repectit.
Palla graves humeros velat, quam neverat uxor
Ilia, percurrens vitreas ſub gurgite telas.
  Eſt in Romuleo procumbens inſula Tibri,
Qua medius geminas interfluit alveus urbes
Diſcretas ſubeunte freto, pariterque minantes
Ardua turrigeræ ſurgunt in culmina ripæ.
Hic ſtetit, & ſubitū proſpexit ab aggere votum
Vnanimes fratres, juncto ſtipante Senatu
Ire forum, ſtrictaſque procul radiare ſecures,
Atque uno bijuges tolli de limine faſces.
Obſtupuit viſu, ſuſpenſaque gaudia vocem
Oppreſſam tenuere diu; mox inchoat ore.
  Reſpice, ſi tales jactas aluiſſe fluentis,
Eurota Spartane, tuis. quid protulit æquum
Falſus olor, valido quamvis decernere cæſtu
Norint, & ratibus ſævas arcere procellas?
En nova Ledæis ſoboles fulgentior aſtris.
Ecce mei cives: quorum jam Signifer optat
Adventum, ſtelliſque parat convexa futuris.
Iam per noctivagos dominetur Olybrius axes
Pro Polluce rubens, pro Caſtore flamma Probini.
Ipſi vela regent. ipſis donantibus auras
Navita tranquillo moderabitur æquore pinum.
Nunc pateras libare Deis, nunc ſolvere multo
Nectare corda libet. niveos jam pandite cœtus,
Naides, & totum violis prætexite fontem.
Mella ferant ſilvæ. jam profluat ebrius amnis
Mutatis in vina vadis. jam ſponte per agros
Sudent irriguæ ſpirantia balſama venæ.
Currat, qui ſociæ toget in convivia menſæ
Indigenas fluvios, Italis quicumque ſuberrant
Montibus, Alpinaſque bibunt de more pruinas:
Vulturnuſque rapax, & Nar vitiatus odoro
Sulfure, tardatuſque ſuis erroribus Vfens:
Et Phaëthonteæ perpeſſus damna ruinæ
Eridanus, flavæque terens querceta Maricæ
Liris, & OEbaliæ qui temperat arva Galeſus.
Semper honoratus noſtris celebrabitur undis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Iſte dies: ſemper dapibus recoletur opimis.
Sic ait, & Nymphæ patris præcepta ſecutæ
Tecta parant peplis: oſtroque infecta coruſco
Humida gemmiferis illuxit regia menſis.
O bene ſignatum fraterno nomine tempus!
O conſanguineis felix auctoribus anne,
Incipe quadrifidum Phœbi torquere laborem.
Prima tibi procedat hiems, non frigore torpens,
Non canas veſtita nives, non aſpera ventis,
Sed tepido calefacta Noto. ver inde ſerenum
Protinus, & liquidi clementior aura Favoni
Pratis te croceis pingat. te meſſibus æſtas
Induat, autumnuſque madentibus ambiat uvis.
Omni nobilior luſtro, tibi gloria ſoli
Contigit, exactum numquam memorata per ævum,
Germanos habuiſſe duces: te cuncta loquetur
Tellus, te variis ſcribent in floribus Horæ,
Longaque perpetui ducent in ſæcula faſti.

CL. CLAUDIANI
IN RVFINVM
LIBRI I. PRÆFATIO.

PHœbeo domitus Python cum decidit arcu,
Membraque Cirrhæo fudit anhela jugo:
Qui ſpiris tegeret montes, hauriret hiatu
Flumina, ſanguineis tangeret aſtra jubis:
Iam liber Parnaſſus erat, nexuque ſoluto
Cœperat erecta ſurgere fronde nemus.
Concuſſæque diu ſpatioſis tractibus orni
Securas ventis explicuere comas.
Et qui vipereo ſpumavit ſæpe veneno
Cephiſſos liquidis purior ibat aquis.
Omnis, Io Pæan, regio ſonat: omnia Phœbum
Rura canunt. Tripodas plenior aura rotat.
Auditoque procul Muſarum carmine ducti,
Ad Themidis coëunt antra ſevera Dei.
Nunc alio Domini telis Pythone peremto
Convenit ad noſtram ſacra caterva lyram,
Qui ſtabilem ſervant Auguſtis fratribus orbem,
Iuſtitia pacem, viribus arma regunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI
IN RUFINUM
LIBER I.

SÆpe mihi dubiam traxit ſentẽtia mentem,
Curarent Superi terras, an nullus ineſſet
Rector, & incerto fluerent mortalia caſu.
Nam cũ diſpoſiti quęſiſſem fœdera mundi,
Præſcriptoſque mari fines, anniſque meatus,
Et lucis noctiſque vices: tunc omnia rebar
Conſilio firmata Dei, qui lege moveri
Sidera, qui fruges diverſo tempore naſci,
Qui variam Phœben alieno juſſerit igni
Compleri, Solemque ſuo: porrexerit undis
Litora: tellurem medio libraverit axe.
Sed cum res hominum tanta caligine volvi
Adſpicerem, lætoſque diu florere nocentes,
Vexarique pios: rurſus labefacta cadebat
Relligio, cauſſæque viam non ſponte ſequebar
Alterius, vacuo quæ currere ſemina motu
Affirmat, magnumque novas per inane figuras
Fortuna, non arte, regi: quæ Numina ſenſu
Ambiguo vel nulla putat, vel neſcia noſtri.
Abſtulit hunc tandem Rufini pœna tumultum,
Abſolvitque Deos. jam non ad culmina rerum
Injuſtos creviſſe queror. tolluntur in altum,
Vt lapſu graviore ruant. vos pandite vati
Pierides, quo tanta lues eruperit ortu.
Invidiæ quondam ſtimulis incanduit atrox
Alecto, placidas late cum cerneret urbes.
Protinus infernas ad limina tetra ſorores
Concilium deforme vocat. glomerantur in unum
Innumeræ peſtes Erebi, quaſcumque ſiniſtro
Nox genuit fœtu: nutrix Diſcordia belli,
Imperioſa Fames, letho vicina Senectus,
Impatienſque ſui Morbus, Livorque ſecundis
Anxius, & ſciſſo mærens velamine Luctus,
Et Timor, & cæco præceps Audacia vultu,

Et Luxus populator opum, qué ſemper adhærens
Infelix humili greſſu comitatur Egeſtas,
Fœdaque Avaritiæ complexæ pectora matris
Inſomnes longo veniunt examine Curæ.
Complentur vario ferrata ſedilia cœtu,
Torvaque collectis ſtipatur Curia monſtris.
Alecto ſtetit in mediis. vulguſque tacere
Iuſſit, & obſtantes in tergum reppulit hydros,
Perque humeros errare dedit: tum corde ſub imo
Incluſam rabidis patefecit vocibus iram.
Siccine tranquillo produci ſæcula curſu,
Sic fortunatas patiemur vivere gentes?
Quo nova corrumpit noſtros clementia mores?
Quo rabies innata perit? quid inania proſunt
Verbera? quid facibus nequiquam cingimur atris?
Heu nimis ignavæ, quas cælo Iupiter arcet,
Theudoſius terris. en aurea naſcitur ætas.
En proles antiqua redit. Concordia, Virtus,
Cumque Fide Pietas alta cervice vagantur,
Inſignemque canunt de noſtra plebe triumphum.
Pro dolor, ipſa mihi liquidas delapſa per auras
Iuſtitia inſultat, vitiiſque à ſtirpe reciſis
Elicit oppreſſas tenebroſo carcere leges.
At nos indecores longo torpebimus ævo,
Omnibus ejectæ regnis? agnoſcite tandem
Quid Furias deceat, conſuetas ſumite vires;
Conventuque nefas tanto decernite dignum.
Iam cupio Stygiis invadere nubibus aſtra,
Iam flatu violare diem, laxare profundo
Frena mari, ruptis fluvios immittere ripis,
Et rerum vexare fidem. ſic fata cruentum
Mugiit, & tortos ſerpentum erexit hiatus,
Noxiaque effudit concuſſo crine venena.
Anceps motus erat, vulgi pars maxima bellum
Indicit Superis: pars Ditis jura tuentur.
Diſſenſuque alitur rumor. ceu murmurat alti
Impacata quies pelagi, cum flamine fracto
Durat adhuc ſævitque tumor, dubiumque per æſtum
Laſſa recedentis fluitant veſtigia venti.
Improba mox ſurgit triſti de ſede Megæra,

Quam penes inſani fremitus, animique profanus
Error, & undantes ſpumis furialibus iræ.
Non niſi quæſitum cognata cæde cruorem,
Illicitumve bibit, patrius quem fuderit enſis,
Quem dederint fratres. hæc terruit Herculis ora,
Et defenſores terrarum polluit arcus:
Hæc Athamantheæ direxit ſpicula dextræ:
Hæc Agamemnonios inter bacchata penates
Alternis luſit jugulis: hac auſpice tedæ
OEdipoden matri, natæ junxere Thyeſten.
Quæ tunc horriſonis effatur talia dictis.
Signa quidem, ô ſociæ, Divos attollere contra
Nec fas eſt, nec poſſe reor: ſed lædere mundum
Si libet, & populis commune intendere lethum,
Eſt mihi prodigium cunctis immanius hydris,
Tigride mobilius feta, violentius Auſtris
Acribus, Euripi refluis incertius undis
Rufinus. quem prima meo de matre cadentem
Suſcepi gremio. reptavit parvus in iſto
Sæpe ſinu, teneroque per ardua colla volutus
Vbera quæſivit fletu, linguiſque triſulcis
Mollia lambentes finxerunt ora ceraſtæ.
Meque etiam tradente dolos, artemque nocendi
Et didicit ſimulare fidem, ſenſuſque minaces
Protegere, & blando fraudem prætexere riſu,
Plenus ſævitiæ, lucrique cupidine fervens.
Non Tarteſſiacis illum ſatiarit arenis
Tempeſtas pretioſa Tagi, non ſtagna rubentis
Aurea Pactoli: totumque exhauſerit Hermum,
Ardebit majore ſiti. quam fallere mentes
Doctus, & unanimos odiis turbare ſodales!
Talem progenies hominum ſi priſca tuliſſet;
Pirithoum fugeret Theſeus; offenſus Oreſtem
Defereret Pylades; odiſſet Caſtora Pollux.
Ipſa quidem fateor vinci rabidoque magiſtram
Prævenit ingenio: nec plus ſermone morabor.
Solus habet quidquid ſcelerum poſſedimus omnes.
Hunc ego, ſi veſtræ res eſt accommoda turbæ,
Regalem ad ſummi producam principis aulam.
Sit licet ille Numa gravior, ſit denique Minos;

Cedet, & inſidiis noſtri flectetur alumni.
Orantem ſequitur clamor, cunctæque profanas
Porrexere manus, inventaque triſtia laudant.
Illa, ubi cæruleo veſtes connexuit angue,
Nodavitq; adamãte comas, Phlegethonta ſonorũ
Poſcit, & ambuſto flagrantis ab aggere ripæ
Ingentem piceo ſuccendit gurgite pinum,
Pigraque veloces per Tartara concutit alas.
Eſt locus, extremum qua pandit Gallia litus
Oceani prætentus aquis, ubi fertur Vlyſſes
Sanguine libato populum moviſſe ſilentem.
Illic umbrarum tenui ſtridore volantum
Flebilis auditur queſtus. ſimulacra coloni
Pallida defunctaſque vident migrare figuras.
Hinc Dea proſiliit, Phœbique egreſſa ſerenos
Infecit radios, ululatuque æthera rupit
Terrifico. ſenſit ferale Britannia murmur,
Et Seaonum quatit arva fragor, revolutaque Tethys
Subſtitit, & Rhenus projecta torpuit urna.
Tunc in canitiem mutatis ſponte colubris
Longævum mentita ſenem, rugiſque ſeveras
Perſulcata genas, & ficto languida paſſu,
Invadit muros Eluſæ, notiſſima dudum
Tecta petens, oculiſque diu liventibus hæſit,
Pejorem mirata virum. tunc talia fatur.
Otia te, Rufine, juvant? fruſtraque juventæ
Conſumis florem patriis inglorius arvis?
Heu neſcis quid fata tibi, quid ſidera donent,
Quid fortuna paret. toti dominabere mundo,
Si parere velis. artus ne ſperne ſeniles.
Namque mihi magicæ vires, ævique futuri
Præſcius ardor ineſt. novi quo Theſſala cantu
Eripiat lunare jubar, quid ſigna ſagacis
Ægypti valeant, qua gens Chaldæa vocatis
Imperet arte Deis. nec me latuere fluentes
Arboribus ſucci, funeſtarumque poteſtas
Herbarum, quidquid lethali gramine pollens
Caucaſus, & Scythicæ vernant in carmina rupes,
Quas legit Medea ferox, & callida Circe.
Sæpius horrendos Manes ſacriſque citavi

Nocturnis Hecaten, & condita funera traxi
Carminibus victura meis, multoſque canendo,
Quamvis Parcarum reſtarent fila, peremi.
Ire vagas quercus, & fulmen ſtare coëgi,
Verſaque non prono curvavi flumina lapſu
In fontes reditura ſuos. neu vana locutum
Me fortaſſe putes, mutatos cerne Penates.
Dixerat: & niveæ (mirum) cœpere columnæ
Ditari, ſubitoque trabes lucere metallo.
Illecebris capitur, nimiumque elatus avaro
Paſcitur intuitu. ſic Rex ad prima tumebat
Mæonius, pulcro cum verteret omnia tactu.
Sed poſtquam riguiſſe dapes, fulvamque revinctos
In glaciem vidit latices; tum munus acerbum
Senſit, & inviſo votum damnavit in auro.
Ergo animi victus, Sequimur quocumque vocaris,
Seu tu vir, ſeu Numen, ait: patriaque relicta
Eoas juſſu Furiæ tendebat ad arces,
Inſtabileſque olim Symplegadas, & freta remis
Inclita Theſſalicis qua celſa Boſporus urbe
Splendet, & Odryſiis Aſiam diſterminat oris.
Vt longum permenſus iter, ductuſque maligno
Stamine fatorum claram ſubrepſit in aulam,
Ilicet ambitio naſci; diſcedere rectum;
Venum cuncta dari. profert arcana, clientes
Fallit, & ambitos à principe vendit honores.
Ingeminat crimen, commoti pectoris ignem
Nutrit, & exiguum ſtimulando vulnus acerbat.
Ac velut innumeros amnes accedere Nereus
Neſcit, & undantê quamvis hinc hauriat Iſtrũ,
Hinc bibat æſtivum ſepteno gurgite Nilum,
Par ſemper, ſimiliſque meat: ſic fluctibus auri
Expleri calor ille nequit. Cuicunque monile
Contextum gemmis, aut prædia culta fuiſſent,
Rufino populandus erat, dominoque parabat
Exitium fecundus ager; metuenda colonis
Fertilitas. Laribus pellit, detrudit avitis
Finibus, aut aufert vivis, aut occupat heres.
Congeſtæ cumulantur opes, orbiſque rapinas
Accipit una domus. populi ſervire coacti,
Ple-

Plenaque privato ſuccumbunt oppida regno.
Quo veſane ruis? teneas utrumque licebit
Oceanum, laxet rutilos tibi Lydia fontes,
Iungantur ſolium Crœſi, Cyrique tiara:
Numquam dives eris, numquã ſatiabere quæſtu.
Semper inops, quicumque cupit. contentus honeſto
Fabricius parvo ſpernebat munera Regum,
Sudabatque gravi Conſul Serranus aratro,
Et caſa pugnaces Curios anguſta tegebat.
Hæc mihi paupertas opulentior: hæc mihi tecta
Culminibus majora tuis. tibi quærit inanes
Luxuries nocitura cibos. mihi donat inemtas
Terra dapes. rapiunt Tyrios ibi vellera fucos,
Et picturatæ ſaturantur murice veſtes:
Hic radiant flores, & prati viva voluptas
Ingenio variata ſuo. fulgentibus illic
Surgunt ſtrata toris: hic mollis panditur herba,
Sollicitum curis non abruptura ſoporem.
Turba ſalutantum latas ibi perſtrepit ædes:
Hic avium cantus, labentis murmura rivi.
Vivitur exiguo melius. natura beatis
Omnibus eſſe dedit, ſi quis cognoverit uti.
Hæc ſi nota forent, frueremur ſimplice cultu:
Claſſica nõ fremerent: non ſtridula fraxinus iret:
Non ventus quateret puppes, non machina muros.
Creſcebat ſcelerata ſitis, prædæque recentis
Inceſtus flagrabat amor, nulluſque petendi
Cogendive pudor. crebris perjuria nectit
Blanditiis: ſociat perituro fœdere dextras.
Si ſemel è tantis poſcenti quiſque negaſſet,
Effera prætumido quatiebat corda furore.
Quæ ſic Getuli jaculo percuſſa leæna,
Aut Hyrcana premens raptorem bellua Parthum,
Aut ſerpens calcata furit? jurata Deorum
Majeſtas teritur: nuſquam reverentia menſæ,
Non conjux, non ipſe ſimul, non pignora cæſa
Sufficiunt odiis: non exſtinxiſſe propinquos,
Non notos egiſſe ſat eſt. exſcindere cives
Funditus, & nomen gentis delere laborat.
Nec celeri mittit letho: crudelibus ante

Sup-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Suppliciis fruitur. cruciatus, vincla, tenebras
Dilato mucrone parat. prò ſævior enſe
Parcendi rabies, conceſſaque vita dolori!
Mors adeone parum? cauſſis fallacibus inſtat:
Arguit attonitos ſe judice. cætera ſegnis,
Ad facinus velox: penitus regione remotas
Impiger ire vias. non illum Sirius ardens,
Brumave Rhipæo ſtridens Aquilone retardat.
Effera torquebant avidæ præcordia curæ,
Effugeret ne quis gladios, neu perderet ullum
Auguſto miſerante nefas. non flectitur annis:
Non ætate labat. juvenum rorantia colla
Ante patrum vultus ſtricta cecidere ſecuri.
Ibat grandævus nato moriente ſuperſtes
Poſt trabeas exſul. quis prodere tanta relatu
Funera, quis cædes poſſit deflere nefandas?
Quid tale immanes umquam geſſiſſe feruntur
Vel Sinis Iſthmiaca pinu, vel rupe profunda
Sciron, vel Phalaris tauro, vel carcere Sulla?
O mites Diomedis equi: Buſiridis aræ
Clementes. jam Cinna pius, jam Sparthace lenis
Rufino collatus eris. dejecerat amens
Occultis odiis terror, tacitique ſepultos
Suſpirant gemitus, indignarique verentur.
At non magnanimi virtus Stiliconis eodem
Fracta metu: medio ſolus ſed turbine rerum
Contra letiferos rictus, contraque rapacem
Movit tela feram, volucris non præpete curſu
Vectus equi, non Pegaſeis adjutus habenis.
Hic cunctis optata quies, hic ſola pericli
Turris erat, clipeuſque trucem porrectus in hoſtem.
Hic profugis ſedes, adverſaque ſigna furori,
Servandis hic caſtra bonis: hucuſque minatus
Hærebat, retroque fuga cedebat inerti.
Haud ſecus hiberno tumidus cum vortice torrens
Saxa rotat volvitque nemus, ponteſque revellit,
Frangitur objectu ſcopuli, quærenſque meatum
Spumat, & illiſa montem circumtonat unda.
Qua dignum te laude feram, qui pene ruenti,
Lapſuroque tuos humeros objeceris orbi?

Te nobis trepidæ ceu ſidus dulce carinæ
Oſtendere Dei, geminis quæ laſſa procellis
Tunditur, & victo trahitur jam cæca magiſtro.
Inachius rubro perhibetur in æquore Perſeus
Neptuni domuiſſe pecus; ſed tutior alis.
Te non penna vehit. rigida cum Gorgone Perſeus:
Tu non vipereæ defenſus crine Meduſæ.
Illum vilis amor ſuſpenſæ virginis egit;
Te Romana ſalus. taceat ſuperata vetuſtas:
Herculeos conferre tuis jam deſinat actus.
Vna Cleonæum paſcebat ſilva leonem.
Arcadiæ ſaltum vaſtabat dentibus unum
Sævus aper: tuque ô compreſſa matre rebellis
Non ultra Libyæ fines, Antæe, nocebas:
Solaque fulmineo reſonabat Creta juvenco,
Lernæamque virens obſederat Hydra paludem.
Hoc monſtrum non una palus, non una tremebat
Inſula: ſed Latia quidquid ditione ſubactum
Vivit, & à primis Ganges horrebat Iberis.
Hoc neque Geryones triplex, nec turbidus Orci
Ianitor æquabunt, nec ſi concurrat in unum
Vis Hydræ, Scyllæque fames, & flamma Chimæræ.
Certamen ſublime diu, ſed moribus impar
Virtutum, ſcelerumque fuit. jugulare minatur:
Tu prohibes. ditem ſpoliat: tu reddis egenti.
Eruit: inſtauras. accendit prælia: vincis.
Ac velut infecto morbus crudeſcere cœlo
Incipiens primos pecudum depaſcitur artus;
Mox populos urbeſque rapit, ventiſque peruſtis
Corruptos Stygiam peſtem deſudat in amnes:
Sic avidus prædo jam non per ſingula ſævit;
Sed ſceptris inferre minas, omnique peremto
Milite, Romanas ardet proſternere vires.
Iá gentes Iſtrumq; movet, Scythiamq; receptat
Auxilio, traditque ſuas hoſtilibus armis
Relliquias. miſtis deſcendit Sarmata Dacis,
Et qui cornipedes in pocula vulnerat audax
Maſſagetes, cæſamque bibens Mæotida Alanus,
Membraque qui ferro gaudet pinxiſſe Gelonus,
Rufino collecta manus. vetat ille domari,

Innectitque moras, & congrua tempora differt.
Nam tua cum Geticas ſtraviſſet dextra catervas,
Vlta Ducis ſocii letum, parſque una maneret
Debilior, faciliſque capi: tunc impius ille
Proditor imperii conjuratuſque Getarum
Diſtulit inſtantes eluſo principe pugnas,
Hunnorum laturus opem: quos affore bello
Norat, & inviſis mox ſe conjungere caſtris.
Eſt genus extremos Scythiæ vergentis in ortus
Trans gelidum Tanain: quo non famoſius ullum
Arctos alit. turpes habitus, obſcenaque viſu
Corpora; mens duro numquam ceſſura labori.
Præda cibus, vitanda Ceres, frontemque ſecari
Ludus, & occiſos pulcrum jurare parentes.
Nec plus nubigenas duplex natura biformes
Cognatis aptavit equis. acerrima nullo
Ordine mobilitas, inſperatique recurſus.
Quos tamen impavidus contra ſpumantis ad Hebri
Tendis aquas, ſic ante tubas ferrumque precatus:
Mavors, pubifero ſeu tu procumbis in Æmo,
Seu te cana gelu Rhodope, ſeu remige Medo
Sollicitatus Athos, ſeu caligantia nigris
Ilicibus Pangæa tenent, accingere mecum
Et Thracas defende tuos: ſi lætior adſit
Gloria, veſtita ſpoliis donabere quercu.
Audiit illa pater, ſcopuliſque nivalibus Æmi
Surgit, & hortatur celeres clamore miniſtros.
Fer galeam, Bellona, mihi, nexuſque rotarum
Tende, Pavor: frena rapidos Formido jugales.
Feſtinas urgete manus. meus ecce paratur
Ad bellum Stilicho, qui me de more tropæis
Ditat, & hoſtiles ſuſpendit in arbore criſtas.
Communes ſemper litui, communia nobis
Signa canunt, junctoque ſequor tentoria curru.
Sic fatus campo inſiliit, lateque fugatas
Hinc Stilicho turmas, illinc Gradivus agebant,
Et clipeis & mole pares. ſtat caſſis utrique
Sidereis hirſuta jubis, loricaque curſu
Æſtuat, & largo ſatiatur vulnere cornus.
Acrior interea voto, multoque Megæra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Luxuriata malo, mæſtam deprendit in arce
Iuſtitiam, diroque prior ſic ore laceſſit.
En tibi priſca quies, revocataque ſæcula rurſus,
Vt rebare, vigent. en noſtra potentia ceſſit,
Nec locus eſt uſquam Furiis. huc lumina flecte.
Adſpice barbaricis jaceant quot mœnia flammis,
Quas mihi Rufinus ſtrages, quantumque cruoris
Præbeat, & quantis epulentur cædibus hydri.
Linque homines, ſortéq; meã: pete ſidera: notis
Autumni te redde plagis, qua vergit in Auſtrum
Signifer. æſtivo ſedes vicina Leoni
Iam pridem geminæque vacant confinia Libræ,
Atque utinam per magna ſequi convexa liceret.
Diva refert; Non ulterius bacchabere demens.
Iam pœnas tuus iſte dabit: jam debitus ultor
Imminet, & terras qui nunc, ipſumque fatigat
Æthera; nec vili moriens condetur arena.
Iamque aderit læto promiſſus Honorius ævo,
Nec forti genitore minor, nec fratre coruſco:
Qui ſubigat Medos, qui cuſpide proterat Indos.
Sub juga venturi reges. calcabitur aſper
Phaſis equo, pontemque pati cogetur Araxes.
Tuque ſimul gravibus ferri religata catenis
Expellere die, debellataſque draconum
Tonſa jubas imo Barathri condere receſſu.
Tum tellus communis erit: tum limite nullo
Diſcernetur ager: nec vomere ſulcus adunco
Findetur. ſubitis meſſor gaudebit ariſtis.
Rorabunt querceta favis: ſtagnantia paſſim
Vina fluent, oleique lacus: nec murice tinctis
Velleribus quæretur honos: ſed ſponte rubebunt
Attonito paſtore greges, pontumque per omnem
Ridebunt virides gemmis naſcentibus algæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI
LIBRI II.
IN RUFINVM

PRÆFATIO.

PAndite defenſum reduces Helicona ſorores.
Pandite, permiſſis jam licet ire choris.
Nulla per Aonios hoſtilis buccina campos
Carmina mugitu deteriore vetat.
Tu quoque ſecuris pulſa formidine Delphis,
Floribus ultorem Delie cinge tuum.
Nullus Caſtalios latices, & præſcia fati
Flumina polluto Barbarus ore bibit.
Alpheus late rubuit, Siculumque per æquor
Sanguineas belli rettulit unda notas.
Agnovitque novos abſens Arethuſa triumphos,
Et Geticam ſenſit teſte cruore necem.
Immenſis, Stilico, ſuccedant otia curis,
Et noſtræ patiens corda remitte lyræ.
Nec pudeat longos interrupiſſe labores,
Et tenuem Muſis conſtituiſſe moram.
Fertur & indomitus tandem poſt prælia Mavors
Laſſa per Odryſias fundere membra nives,
Oblituſque ſui, poſita clementior haſta,
Pieriis aures pacificare modis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI
IN RUFINUM
LIBER II.

IAm poſt edomitas Alpes, defenſaque regna
Heſperiæ, merita complexus ſede parentem
Auctior adjecto fulgebat ſidere mundus,
Iamque tuis, Stilicho, Romana potentia curis,
Et rerum commiſſus apex. tibi credita fratrum
Vtraque majeſtas, geminæque exercitus aulæ.
Rufinus (neque enim patiuntur ſæva quietem
Crimina, pollutæque negant areſcere fauces)
Infandis iterum terras accendere bellis
Inchoat, & ſolito pacem vexare tumultu.
Hæc etiam ſecum: Quanam ratione tuebor
Spem vitæ fragilem? qua tot depellere fluctus
Arte queam? premor hinc odiis: hinc milite cingor.
Heu quid agam? non arma mihi, non principis ullus
Auxiliatur amor. matura pericula ſurgunt
Vndique, & impoſiti radiant cervicibus enſes.
Quid reſtat, niſi cuncta novo confundere luctu,
Inſonteſque meæ populos miſcere ruinæ?
Everſo juvat orbe mori. ſolatia leto
Exitium commune dabit: nec territus ante
Decedam. cum luce ſimul linquenda poteſtas.
Hæc fatus, ventis veluti ſi frena remittat
Æolus, abrupto gentes ſic objice fudit,
Laxavitque viam bellis, &, ne qua maneret
Immunis regio, cladem diviſit in urbes,
Diſpoſuitque nefas. alii per terga ferocis
Danubii ſolidata ruunt, expertaque remos
Frangunt ſtagna rotis. alii per Caſpia clauſtra,
Armeniaſque nives inopino tramite ducti
Invadunt Orientis opes. jam paſcua fumant
Cappadocum, volucrumq; parens Argeus equorum.
Iam rubet altus Halys: nec ſe defendit iniquo
Monte Cilix. Syriæ tractus vaſtantur amœni:

Aſſue-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Aſſuetumque choris, & læta plebe canorum
Proterit imbellem ſonipes hoſtilis Orontem.
Hinc planctus Aſiæ: Geticis Europa catervis
Ludibrio prædæque datur, frondentis aduſque
Dalmatiæ fines: omnis qua mobile Ponti
Æquor, & Hadriacas tellus interiacet undas,
Squalet inops pecudum, nullis habitata colonis,
Inſtar anhelantis Libyæ, quæ torrida ſemper
Solibus humano neſcit manſueſcere cultu.
Theſſalus ardet ager. reticet paſtore fugato
Pelion, Emathias ignis populatur ariſtas.
Iã plaga Pannoniæ, miſerandaq; mœnia Thracũ,
Arvaque Myſorum jam nulli flebile damnum,
Sed curſus ſolennis erat, campuſque furori
Expoſitus, ſenſumque malis detraxerat uſus.
Eheu quam brevibus pereunt ingentia fatis!
Imperium tanto quæſitum ſanguine, tanto
Servatum, quod mille ducum peperere labores,
Quod tantis Romana manus contexuit annis,
Proditor unus iners anguſto tempore vertit.
Vrbs etiam, magnæ quæ dicitur æmula Romæ,
Et Chalcedonias contra deſpectat arenas,
Iam non finitimo Martis terrore movetur;
Sed propius lucere faces, & rauca ſonare
Cornua, vibratiſque peti faſtigia telis
Adſpicit. hi vigili muros ſtatione tueri,
Hi junctis properant portus munire carinis.
Obſeſſa tamen ille ferus lætatur in urbe,
Exſultatque malis. ſummoque è culmine turris
Impia vicini cernit ſpectacula campi.
Vinctas ire nurus, hunc in vada proxima mergi
Seminecem, hunc ſubito percuſſum vulnere labi
Dum fugit, hunc animam portis efflare ſub ipſis,
Nec canos prodeſſe ſeni, puerique cruore
Maternos undare ſinus. immenſa voluptas,
Et riſus plerumque ſubit. dolor afficit unus,
Quod feriat non ipſe manu. videt omnia late
Exceptis incenſa ſuis, & crimine tanto
Luxuriat, carumque ſibi non abnuit hoſtem.
Iactabatque ultro, quod ſoli caſtra paterent,

Ser-

Sermonumque foret vicibus permiſſa poteſtas ,
Egregii quoties exiſſet fœderis auctor.
Stipatur ſociis, circumque armata clientum
Agmina privatis ibant famulantia ſignis.
Ipſe inter medios, ne qua de parte relinquat
Barbariem, revocat fulvas in pectora pelles ,
Frenaq; , & immanes pharetras, arcuſque ſonoros
Aſſimulat, mentemque palam teſtatur amictu.
Nec pudet Auſonios currus & jura regentem
Sumere deformes ritus, veſtemque Getarum:
Inſignemque habitum Latii mutare coactæ
Mærent captivæ pellito judice leges.
Quis populi tunc vultus erat? quæ murmura furtim?
Nam miſeris nec flere quidem , aut lenire dolorem
Colloquiis impune licet. quonam uſque feremus
Exitiale jugum? diræ quis terminus umquam
Sortis erit? quis nos funeſto turbine rerum
Aut tantis ſolvet lacrimis ? quos Barbarus illinc,
Hinc Rufinus agit: quibus arva fretumque negantur.
Magna quidem per rura lues; ſed major oberrat
Intra tecta timor. tandem ſuccurre ruenti
Heu patriæ, Stilicho. dilecta hic pignora certe,
Hic domus: hic thalamis primum genialibus omen.
Hic tibi felices erexit regia tedas.
Vel ſolus ſperate veni. te prælia viſo
Langueſcent, avidique cadet dementia monſtri.
Talibus urgetur diſcors Aurora procellis.
At Stilicho, Zephyris cum primum bruma remitti
Et juga diffuſis nudari cœpta pruinis ,
Partibus Italiæ tranquilla in pace locatis,
Vtraque caſtra movens, Phœbi properabat ad ortus,
Gallica diſcretis Eoaque robora turmis
Complexus. numquam tantæ ditione ſub una
Convenere manus, nec tot diſcrimina vocum.
Illinc Armeniæ vibratis crinibus alæ
Herbida collectæ facili velamina nodo.
Inde truces flavo comitantur vertice Galli,
Quos Rhodanus velox , Araris quos tardior ambit,
Et quos naſcentes explorat gurgite Rhenus ,
Quoſque rigat retro pernicior unda Garumnæ,

Oceani pleno quoties impellitur æſtu.
Mens eadem cunctis, animique recentia ponunt
Vulnera. non odit victus, victorve ſuperbit.
Et quamvis præſens tumor, & civilia nuper
Claſſica, bellatrixque etiam nunc ira caleret,
In ducis eximium conſpiravere favorem.
Haud aliter Xerxen toto ſimul orbe ſecutus
Narratur rapuiſſe vagos exercitus amnes,
Et telis umbraſſe diem, cum claſſibus iret
Per ſcopulos, tectumque pedes contemneret æquor.
Vix Alpes tranſgreſſus erat, nec jam amplius errat
Barbarus, adventumq; tremens, ſe cogit in unam
Planitiem, tutoque includit paſcua gyro.
Tum duplicem foſſam non exſuperabile vallum
Aſperat alternis ſudibus, murique locata
In ſpeciem cæſis obtendit plauſtra juvencis.
At procul exſanguis Rufinum perculit horror:
Infectæ pallore genæ. ſtetit ore gelato
Incertus peteretne fugam, veniamne ſubactus
Poſceret, an fidos ſeſe transferret in hoſtes.
Quid nunc divitiæ, quid fulvi vaſta metalli
Congeries, quid purpureis effulta columnis
Atria, prolatæve juvant ad ſidera moles?
Audit iter, numeratque dies, ſpatioque viarum
Metitur vitam. torquetur pace futura,
Nec recipit ſomnos, & ſæpe cubilibus amens
Excutitur, pœnamque luit formidine pœnæ.
Sed redit in rabiem ſcelerumque immane reſumit
Ingenium, ſacraſque fores prædivitis aulæ
Intrat, & Arcadium miſto terrore precatur.
Per fratris regale jubar, per facta parentis
Ætherii, floremque tui te deprecor ævi,
Eripe me gladiis. liceat Stilichonis iniquas
Evitare minas. in noſtram Gallia cædem
Conjurata venit. quidquid ligat ultima Tethys,
Extremos ultra volitat gens ſi qua Britannos,
Mota mihi. tantis capiendi credimur armis?
Tot ſignis unum petitur caput? unde cruoris
Iſta ſitis? geminum cæli ſibi vindicat axem,
Et nullum vult eſſe parem. ſuccumbere poſcit

Cuncta ſibi. regit Italiam, Libyenque coërcet:
Hiſpanis Galliſque jubet. non orbita Solis,
Non illum natura capit. quaſcumque paravit
Hic Auguſtus opes, &, quas poſt bella recepit,
Solus habet. poſſeſſa ſemel non reddere curat.
Scilicet ille quidem tranquilla pace fruatur:
Nos premat obſidio? quid partē invadere tentat?
Deſerat Illyricos fines; Eoa remittat
Agmina; fraternas ex æquo dividat haſtas;
Nec ſceptri tantum fueris, ſed militis, hæres.
Quod ſi diſſimulas noſtræ ſuccurrere morti,
Nec prohibere paras: Manes & ſidera teſtor,
Hæc cervix non ſola cadet. miſcebitur alter
Sanguis, nec Stygias ferar incomitatus ad umbras,
Nec mea ſecurus ridebit funera victor.
Hæc ubi: dictatur facinus, miſſuſque repente
Qui ferat extortas invito principe voces.
Interea Stilicho jam lætior hoſte propinquo,
Nec multo ſpatii diſtantibus æquore vallis,
Pugnandi cupidas accendit voce cohortes.
Armeniis frons læva datur; per cornua Gallos
Dexteriora locat. ſpumis igneſcere frena,
Pulveris extolli nimbos, lateque videres
Surgere purpureis undantes anguibus haſtas,
Serpentumque vago cælum ſævire volatu.
Implet Theſſaliam ferri nitor, antraque docti
Cornipedis, teneroque amnis reptatus Achilli,
Et nemus OEtæum radiat, clamore nivalis
Oſſa tonat, pulſoque fragor geminatur Olympo.
Intumuit virtus, & lucis prodigus arſit
Impetus. haud illos rupes, haud alta vetarent
Flumina. præcipiti ſtraviſſent omnia curſu.
His ſi tunc animis acies collata fuiſſet,
Prodita non tantas vidiſſet Græcia clades:
Oppida ſemoto Pelopeia Marte vigerent:
Starent Arcadiæ, ſtarent Lacedæmonis, arces:
Non mare fumaſſet geminū flagrante Corintho,
Nec fera Cecropias traxiſſent vincula matres.
Illa dies potuit noſtris imponere finem
Cladibus, & ſceleris cauſſas auferre futuri.

Invi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Invida, proh, quantum rapuit Fortuna triumphum.
Inter equos, interque tubas mandata feruntur
Regia, & armati veniunt ductoris ad aures.
Obſtupuit. ſimul ira virum, ſimul obruit ingens
Mæror, & ignavo tantum licuiſſe nocenti
Miratur. dubios anceps ſententia volvit
Eventus: peragat pugnas, an fortia cœpta
Deſerat? Illyricis ardet ſuccurrere damnis:
Præceptis obſtare timet. reverentia frangit
Virtutis ſtimulos. hinc publica commoda ſuadent,
Hinc metus invidiæ. tandem indignatus ad aſtra
Extollit palmas, & ab imo pectore fatur:
Numina Romanis necdum ſatiata ruinis,
Si juvat imperium penitus de ſtirpe revelli,
Vno ſi placuit deleri ſæcula lapſu,
Si piget humani generis; prorumpat in arva
Libertas effrena maris, vel limite juſto
Devius errantes Phaëthon confundat habenas.
Cur per Rufinum geritur? procumbere mundum
Hoc auctore pudet. mediis revocamur ab armis,
Proh dolor, & strictos deponere cogimur enſes.
Vos arſuræ urbes, perituraque mœnia teſtor.
Cedo equidem, & miſerum permitto caſibus orbem.
Flectite ſigna, duces. redeat jam miles Eois.
Parendum. taceant litui. prohibete ſagittas.
Parcite contiguo, Rufinus præcipit, hoſti.
His dictis, omnes una fremuere manipli:
Quantum non Italo percuſſa Ceraunia fluctu:
Quantum non madidis eliſa tonitrua Coris.
ecernique negant, ereptaque prælia poſcunt;
nſignemque ducem populus defendit uterque,
Et ſibi quiſque trahit. magno certatur amore,
Alternamque fidem non illaudata laceſſit
editio, talique ſimul clamore queruntur:
Quis mihi nudatos enſes, quis tela lacertis
Excutit, & ſolvi curvatos imperat arcus?
Quis nam audet leges vibrato imponere ferro?
nflammata ſemel neſcit miteſcere virtus.
am mihi barbaricos ſitientia pila cruores
ponte volant, ultrixque manus mucrone furenti

Ducitur, & ſiccum gladium vagina recuſat.
Num patiar? ſemperne Getis diſcordia noſtra
Proderit? en iterum belli civilis imago.
Quid conſanguineas acies, quid dividis olim
Concordes aquilas? non diſſociabile corpus,
Conjunctumque ſumus. te, quo libet ire, ſequemur.
Te vel Hyperboreo damnatam ſidere Thulen,
Te vel ad incenſas Libyæ comitabor arenas.
Indorum ſi ſtagna petas, rubrique receſſus
Litoris, auriferum veniam poturus Hydaſpen.
Si calcare Notum, ſecretaque litora Nili
Naſcentis jubeas, mundũ poſt terga relinquam.
Et quocumque loco Stilicho tentoria figet,
Hic patria eſt. Dux inde vetat: Deſiſtite, quæſo,
Atque avidam differte manum. cadat iſte minacis
Invidiæ cumulus. non eſt victoria tanti,
Vt videar viciſſe mihi. vos, fida juventus,
Ire mei quondam ſocii. nec plura locutus
Flexit iter; vacuo qualis diſcedit hiatu
Impatiens remeare leo, quem plurima cuſpis,
Et paſtorales pepulerunt igne catervæ,
Inclinatque jubas, demiſſaque lumina velat,
Et trepidas mœſto rimatur murmure ſilvas.
Vt ſeſe legio vidit disjuncta relinqui,
Ingentem tollit gemitum, galeaſque ſolutis
Humectat lacrimis, preſſamque morantia vocem
Thoracum validos pulſant ſuſpiria nexus.
Tradimur, heu, tantumq; ſequi prohibemur amorẽ,
Exclamant, ſperniſne tuas Dux optime dextras,
Quas tibi victrices toties Bellona probavit?
Nos adeo viles? adeo felicior axis
Heſperius, meruit qui te rectore teneri?
Quid nobis patriam, quid cara reviſere tandem
Pignora, dilectoſve juvat coluiſſe penates?
Te ſine dulce nihil. jam formidata tyranni
Tempeſtas ſubeunda mihi: qui forte nefandas
Iam parat inſidias: qui nos aut turpibus Hunnis,
Aut impacatis famulos præſtabit Alanis.
Quamquam non adeo robur defecerit omne,
Tantave geſtandi fuerit penuria ferri.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Tu licet occiduo maneas ſub cardine Solis,
Tu mihi dux ſẽper, Stilicho, noſtrâq; vel abſens
Experiere fidem. dabitur tibi debita pridem
Victima. promiſſis longum placabere ſacris.
Triſtior Æmoniis miles digreſſus ab oris
Tangebat Macetum fines, muroſque ſubibat
Theſſalonica tuos. ſenſu dolor hæret in alto
Abditus, & tacitas vindictæ præſtruit iras,
Spectaturque favens odiis locus, aptaque leto
Tempora, nec quiſquam tanta de pube repertus,
Proderet incautis qui corda minantia verbis.
Quæ non poſteritas, quæ non mirabitur ætas
Tanti conſilium vulgi potuiſſe taceri,
Aut facinus tam grande tegi? mentiſque calorem
Non ſermone viæ, non inter pocula rumpi?
Æqualis tantam tenuit conſtantia turbam,
Et fuit arcanum populo. percurritur Hebrus,
Deſeritur Rhodope, Thracumq; per ardua tendunt,
Donec ad Herculei perventum nominis urbem.
Vt ceſſiſſe ducem, propius veniſſe cohortes,
Cognita Rufino: magna cervice triumphat,
Omnia tuta ratus, ſceptrumque capeſſere fervet,
Et conjuratos accendit voce clientes:
Vicimus: expulimus. facilis jam copia regni.
Nullus ab hoſte timor. quis enim, quẽ poſcere ſolum
Horruit, hunc tanto munitum milite vincat?
Quis ferat armatũ, quẽ non ſuperavit inermem?
I nunc, exitium nobis meditare remotus
Incaſſum, Stilicho. dum nos longiſſima tellus
Dividat, & mediis Nereus interſtrepat undis,
Alpinas tranſire tibi me ſoſpite rupes
Haud dabitur. jaculis illinc me figere tenta.
Quære ferox enſem, qui noſtra ad mœnia tendi
Poſſit ab Italia. non te documenta priorum,
Non exempla vetant? quis par conatus adire
Has jactat vitaſſe manus? detruſimus orbe
Te medio, tantiſque ſimul ſpoliavimus armis.
Nunc epulas tempus, ſocii, nunc larga parare
Munera, donandumque novis legionibus aurum.
Opportuna meis oritur lux craſtina votis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Quod nolit, Rex ipſe velit, jubeatque coactus
In partem mihi regna dari. contingat in uno
Privati fugiſſe modum, crimenque tyranni.
  Talibus acclamant dictis infame nocentum
Concilium, qui perpetuis crevere rapinis,
Et quos una facit Rufino cauſſa ſodales,
Illicitum duxiſſe nihil. delicta fuere
Nexus amicitiæ. jam jam connubia læti
Deſpondent aliena ſibi, fruſtraque viciſſim
Promittunt quas quiſque petat, quas devoret urbes.
  Cœperat humanos alto ſopire labores
Nox gremio, pigraſque ſopor diffuderat alas.
Ille diu curis animum ſtimulantibus ægrum
Labitur in ſomnos. vix toto corde quierat,
Ecce videt diras alludere protinus umbras,
Quas dedit ipſe neci: quarum, quæ clarior, una
Viſa loqui: Proh ſurge toro: quid plurima volvis
Anxius? hæc requiem rebus finemque labori
Allatura dies. omni jam plebe redibis
Altior, & læti manibus portabere vulgi.
Has canit ambages: occulto fallitur ille
Omine, nec capitis ſentit præſagia fixi.
Iam ſummum radiis ſtringebat Lucifer Æmum,
Feſtinamque rotam ſolito properantior urget,
Tandem Rufini viſurus funera, Titan.
Deſiluit ſtratis, denſæque capacia turbæ
Atria regifico juſſit ſplendere paratu
Exceptura dapes, &, quod poſt vota daretur,
Inſcribi propriis aurum fatale figuris.
Ipſe ſalutatum reduces poſt prœlia turmas
Iam regale tumens, & principe celſior, ibat,
Collaque femineo jactabat mollia geſtu,
Imperii certus: tegeret ceu purpura dudum
Corpus, & ambirent ardentes tempora gemmæ.
  Vrbis ab anguſto tractu, qua vergit in Auſtrum,
Planities vicina patet. nam cetera Pontus
Circuit, exiguo dirimi ſe tramite paſſus.
Hic ultrix acies ornatu fulgida Martis
Explicuit cuneos. pedites in parte ſiniſtra
Conſiſtunt: equites illic poſcentia curſum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Ora reluctantur preſſis ſedare lupatis.
Hic alii ſævum criſtato vertice nutant,
Et tremulos humeris gaudent vibrare colores,
Quos operit formatq; chalybs. conjuncta per artem
Flexilis inductis animatur lamina membris,
Horribilis viſu. credas ſimulacra moveri
Ferrea, cognatoque viros ſpirare metallo.
Par veſtitus equis. ferrata fronte minantur,
Ferratoſque levant ſecuri vulneris armos,
Diviſo ſtat quiſque loco. metuenda voluptas
Cernenti pulcerque timor; ſpiriſque remiſſis
Manſueſcunt varii vento ceſſante dracones.
Auguſtus veneranda prior vexilla ſalutat.
Rufinus ſequitur, quo fallere cuncta ſolebat
Callidus affatu, devotaque brachia laudat
Nomine quemque vocans: natoſque patreſq; reverſis
Nuntiat incolumes. illi, dum plurima ficto
Certatim ſermone petunt, extendere longos
A tergo flexus inſperatoque ſuprema
Circuitu ſociare parant: decreſcere campus
Incipit, & clipeis in ſe redeuntia junctis
Curvo paulatim ſinuantur cornua ductu.
Sic ligat immenſa virides indagine ſaltus
Venator. ſic attonitos ad litora piſces
Æquoreus populator agit, raroſque plagarum
Contrahit anfractus, & hiantes colligit oras.
Excludunt alios. cingi ſe fervidus ille
Neſcit adhuc, graviterque apprenſa veſte morantem
Increpat Auguſtum: ſcandat ſublime tribunal:
Participem ſceptri, ſocium declaret honoris.
Cum ſubito ſtringunt gladios, vox deſuper ingens
Infremuit: Nobis etiam, deterrime, nobis
Speraſti famulas imponere poſſe catenas?
Vnde redi neſcis? patiarne audire ſatelles,
Qui leges aliis, libertatemque reduxi?
Bis domitum civile nefas, bis rupimus Alpes.
Tot nos bella docent nulli ſervire tyranno.
Diriguit. ſpes nulla fugæ. ſeges undique ferri
Circumfuſa micat. dextra lævaque revinctus
Hæſit, & enſiferæ ſtupuit mucrone coronæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Vt fera, quæ montes nuper dimiſit avitos,
Altorumque exſul nemorum damnatur arenæ
Muneribus, commota ruit, vir murmure contra
Hortatur, nixuſque genu venabula tendit.
Illa pavet ſtrepitus, cuneoſque erecta theatri
Reſpicit, & tanti miratur ſibila vulgi.
Vnus per medios audendi pronior enſe
Proſilit exerto, dictiſque, & vulnere torvus
Hac petit, hac Stilicho, quem jactas pellere, dextra
Te ferit: hoc abſens invadit viſcera ferro.
Sic fatur, meritoque latus tranſverberat ictu.
Felix illa manus, talem quæ prima cruorem
Hauſerit, & feſſi pœnam libaverit orbis.
Mox omnes fodiunt haſtis, artuſque trementes
Dilaniant, uno tot corpore pila tepeſcunt,
Et non infecto puduit mucrone reverti.
Hi vultus avidos, & adhuc ſpirantia vellunt
Lumina: truncatos alii rapuere lacertos.
Amputat ille pedes, humerum quatit ille ſolutis
Nexibus: hic fracti reſecat curvamina dorſi.
Hic jecur, hic cordis fibras, hic pandit anhelas
Pulmonis latebras. ſpatium non invenit ira,
Nec locus eſt odiis. conſumpto funere vix tum
Deſeritur, ſparſumque perit per tela cadaver.
Sic mons Aonius rubuit, cum Penthea ferrent
Mænades, aut ſubito mutatum Actæona cornu
Traderet inſanis Latonia viſa Moloſſis.
Criminibuſne tuis ſperas fortuna mederi?
Et male donatum certas æquare favorem
Suppliciis? una tot millia morte rependis?
Everſis agedum Rufinum divide terris.
Da caput Odryſiis, truncum mereantur Achivi.
Quid reliquis dabitur? nec ſingula mēbra peremptis
Sufficiunt populis. vacuo plebs obvia muro,
Iam ſecura, ruit. ſenibus non obſtitit ætas,
Virginibuſve pudor. viduæ, quibus ille maritos
Abſtulit, orbatæque ruunt ad gaudia matres,
Inſultantque alacres. laceros juvat ire per artus,
Preſſaque calcato veſtigia ſanguine tingi.
Nec minus aſſiduis flagrant elidere ſaxis

Pro-

Prodigiale caput, quod jam de cuſpide ſumma
Nutabat, digna rediens ad mœnia pompa.
Dextera quinetiam ludo conceſſa vagatur
Æra petens, fraudeſque animi perſolvit avari
Terribili lucro, vivoſque imitata retentus
Cogitur adductis digitos inflectere nervis.
Deſinat elatis quiſquam confidere rebus,
Inſtabileſque Deos, ac lubrica Numina diſcat.
Illa manus, quæ ſceptra ſibi geſtanda parabat,
Cujus ſe toties ſubmiſit ad oſcula ſupplex
Nobilitas, inhumata diu, miſeroque revulſa
Corpore feralem quæſtum poſt fata popoſcit.
Adſpiciat quiſquis nimium ſublata ſecundis
Colla gerit. triviis calcandus ſpargitur ecce,
Qui ſibi pyramidas, qui non cedentia templis
Ornatura ſuos exſtruxit culmina Manes,
Et, qui Sidonio velari creditus oſtro,
Nudus paſcit aves. jacet en, qui poſſidet orbem,
Exiguæ telluris inops, & pulvere raro
Per partes tegitur, nuſquam totieſque ſepultus.
Senſerunt convexa necem, tellusſque nefandum
Amolitur onus. jam reſpirantibus aſtris,
Infernos gravat umbra lacus. pater Æacus horret,
Intrantemque etiam latratu Cerberus urget.
Tunc animæ, quas ille fero ſub jure peremit,
Circumſtant, nigriq; trahunt ad judicis urnã,
Infeſto fremitu. veluti paſtoris in ora
Commotæ glomerantur apes, qui dulcia raptu
Mella trahit, pennaſque cient, & ſpicula tendunt,
Et tenuis ſaxi per propugnacula cinctæ
Rimoſam patriam, dilectaque pumicis antra
Defendunt, pronoque favos examine velant.
Eſt locus, infauſtis quo conciliantur in unum
Cocytos Phlegethonque vadis: inamœnus uterque
Alveus. hic volvit lacrimas: hic igne redundat.
Turris per geminos flammis vicinior amnes
Porrigitur, ſolidoq; rigens adamante ſiniſtrum
Proluit igne latus. dextra Cocytia ſindit
Æquora, triſte gemens, & fletu concita plangit.
Huc poſt emeritam mortalia ſæcula vitam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Deveniunt. ibi nulla manent diſcrimina fati,
Nullus honos, vanoque exutum nomine Regē
Proturbat plebeius egens. quæſitor in alto
Conſpicuus ſolio pertentat crimina Minos,
Et juſtis dirimit ſontes. quos nolle fateri
Viderit, ad rigidi tranſmittit verbera fratris.
Nā juxta Rhadamantus agit. cum geſta ſuperni
Curriculi, totoſque diu perſpexerit actus;
Exæquat damnum meritis, & muta ferarum
Cogit vincla pati. truculentos ingerit urſis,
Prædoneſque lupis. fallaces vulpibus addit.
At qui deſidia ſemper vinoque gravatus
Indulgens Veneri voluit torpeſcere luxu,
Hunc ſuis immundi pingues detrudit in artus.
Qui juſto plus eſſe loquax, arcanaque ſuevit
Prodere, piſcoſas fertur victurus in undas,
Vt nimiam penſent æterna ſilentia vocem.
Quos ubi per varias annis ter mille figuras
Egit Lethæo purgatos flumine; tandem
Rurſus ad humanæ revocat primordia formæ.
Tum quoque, dum lites, Stygiique negotia ſolvit
Dura fori, vetereſque reos ex ordine quærit,
Rufinum procul ecce notat, viſuque ſevero
Luſtrat, & ex imo concuſſa ſede profatur.
  Huc ſuperum labes, huc inſatiabilis auri
Proluvies, pretioque nihil non auſe parato,
Quodq; mihi ſūmū ſcelus eſt, huc improbe legū
Venditor, Arctoi ſtimulator perfide Martis,
Cujus ob innumeras ſtrages anguſtus Averni
Iam ſinus, & plena laſſatur portitor alno.
Quid demens manifeſta negas? en pectus inuſtæ
Deformant maculæ, vitiiſque inolevit imago,
Nec ſeſe commiſſa tegunt. genus omne dolorum
In te ferre lubet. dubio tibi pendula rupes
Immineat lapſu. volucer te torqueat axis.
Te refugi fallant latices, atque ore natanti
Areſcat decepta ſitis, dapibuſque relictis
In tua manſurus migret præcordia vultur.
Quamquam omnes alii, quos hæc tormenta fatigāt,
Pars quota ſint, Rufine, tui; quid tale vel audax

Ful-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Fulmine Salmoneus, vel lingua Tantalus egit,
Aut inconceſſo Tytios deliquit amore ?
Cunctorum ſi facta ſimul jungantur in unum,
Præcedes numero. cui tanta piacula quiſquam
Supplicio conferre valet? quid denique dignum
Omnibus inveniã, vincant cum ſingula pœnas?
Tollite de mediis animarum dedecus umbris.
Adſpexiſſe ſat eſt. oculis jam parcite noſtris,
Et Ditis purgate domos. agitate flagellis
Trans Styga, trãs Erebũ. vacuo mãdate Barathro
Infra Titanum tenebras, infraque receſſus
Tartareos, noſtrumque Chaos, qua noctis opacæ
Fundamenta latent, penituſque immerſus anhelet,
Dum rotet aſtra polus, feriant dum littora venti.

CL. CLAUDIANI

DE TERTIO CONSVLATV HONORII AUGUSTI

PRÆFATIO.

PArvos non aquilis fas eſt educere fetus
 Ante fidem Solis, judiciumque poli.
Nam pater, excuſſo ſaliit cum tegmine proles,
 Ovaque maternus rupit hiulca tepor,
Protinus implumes convertit ad æthera nidos,
 Et recto flammas imperat ore pati.
Conſulit ardentes radios, & luce magiſtra
 Natorum vires ingeniumque probat.
Degeneres refugo torſit qui lumine viſus,
 Vnguibus hunc ſævis ira paterna ferit.
Exploratores oculis qui pertulit ignes,
 Suſtinuitque acie nobiliore diem ;
Nutritur volucrumque potens & fulminis heres,
 Geſturus ſummo tela triſulca Iovi.
Me quoque Pieriis tentatum ſæpius antris
 Audet magna ſuo mittere Roma Deo.
Iam dominas aures , jam regia tecta meremur,
 Et chelys Auguſto judice noſtra ſonat,

CL. CLAUDIANI
DE TERTIO CONSVLATV HONORII AUGUSTI PANEGYRIS.

TErtia Romulei ſumant exordia faſces,
Terq; ſuas ducat bellatrix pompa curules.
Feſtior annus eat, cinctuſq; imitata Gabinos
Dives Hydaſpeis augeſcat purpura gemmis.
Succedant armis trabeæ: tentoria lictor
Ambiat, & Latiæ redeant ad ſigna ſecures.
Tuque, ô, qui patrium curis æqualibus orbem
Eoo cum fratre regis, procede ſecundis
Alitibus, Phœbique novos ordire meatus,
Spes votumque poli, quem primo à limine vitæ
Nutrix aula fovet: ſtrictis quem fulgida telis
Inter laurigeros aluerunt caſtra triumphos.
Ardua privatos neſcit fortuna penates,
Et regnum cum luce dedit cognata poteſtas.
Excepit Tyrio venerabile pignus in oſtro,
Luſtravitque tuos aquilis victricibus ortus
Miles, & in mediis cunabula præbuit haſtis.
Te naſcente ferox toto Germania Rheno
Intremuit, movitque ſuas formidine ſilvas
Caucaſus, & poſitis numen confeſſa pharetris
Ignavas Meroë traxit de crine ſagittas.
Reptaſti per ſcuta puer, regumque recentes
Exuviæ tibi ludus erant, primuſque ſolebas
Aſpera complecti torvum poſt prælia patrem,
Signa triumphato quoties flexiſſet ab Iſtro
Arctoa de ſtrage calens, & poſcere partem
De ſpoliis, Scythicoſve arcus, aut rapta Gelonis
Cingula, vel jaculum Daci, vel frena Suëvi.
Ille coruſcanti clipeo te ſæpe volentem
Suſtulit arridens, & pectore preſſit anhelo
Intrepidum ferri, galeæ nec triſte timentem
Fulgur, & ad ſummas tendentem brachia criſtas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Tum ſic lætus ait: Rex ô ſtellantis Olympi,
Talis perdomito redeat mihi filius hoſte,
Hyrcanas populatus opes, aut cæde ſuperbus
Aſſyria. ſic enſe rubens, ſic flamine crebro
Turbidus, & grato reſperſus pulvere belli,
Armaque gaviſo referat captiva parenti.
Mox ubi firmaſti recto veſtigia greſſu,
Non tibi deſidias molles, nec marcida luxu
Otia, nec ſomnos genitor permiſit inertes:
Sed nova per duros inſtruxit membra labores,
Et cruda teneras exercuit indole vires:
Frigora ſæva pati, gravibus non cedere nimbis,
Æſtivum tolerare jubar, tranare ſonoras
Torrentum furias, adſcenſu vincere montes,
Planitiem curſu, valles & concava ſaltu.
Nec non in clipeo vigiles producere noctes,
In galea potare nives; nunc ſpicula cornu
Tendere, nunc glandes Baleari ſpargere funda.
Quoque magis nimium pugnæ inflãmaret amorem,
Facta tui numerabat avi, quem litus aduſtæ
Horreſcit Libyæ, ratibuſque impervia Thule.
Ille leves Mauros, nec falſo nomine Pictos
Edomuit, Scotumque vago mucrone ſecutus,
Fregit Hyperboreas remis audacibus undas,
Et geminis fulgens utroque ſub axe tropæis
Tethyos alternæ refluas calcavit arenas.
Hos tibi virtutum ſtimulos, hæc ſemina laudum,
Hæc exempla dabat. non ocius hauſit Achilles
Semiferi præcepta ſenis, ſeu cuſpidis artes,
Sive lyræ cantus, medicas ſeu diſceret herbas.
Interea turbata fides, civilia rurſus
Bella tonant, dubiumque quatit diſcordia mundum.
Proh crimen Superum, longi proh dedecus ævi,
Barbarus Heſperias exſul poſſederat urbes,
Sceptraque dejecto dederat Romana clienti.
Iam Princeps molitur iter, genteſque remotas
Colligit Auroræ, tumidus quaſcumque pererrat
Euphrates, quas luſtrat Halys, quas ditat Orontes.
Turiferos Arabes ſaltus, vada Caſpia Medi,
Armenii Phaſin, Parthi liquere Niphaten.

Quæ

Quæ tibi tunc Martis rabies, quantuſque ſequendi
Ardor erat? quanto flagrabant pectora voto,
Optatas audire tubas, campique cruenta
Tempeſtate frui, truncíſque immergere plantas?
Vt Leo, quem fulvæ matris ſpelunca tegebat
Vberibus ſolitum paſci, cum creſcere ſenſit
Vngue pedes, & terga jubis, & dentibus ora;
Iam negat imbelles epulas, & rupe relicta
Gætulo comes ire patri, ſtabuliſque minari
Æſtuat, & celſi tabo ſordere juvenci.
Ille vetat, rerumque tibi commendat habenas,
Et ſacro meritos ornat diademate crines.
Tantaque ſe rudibus pietas oſtendit in annis,
Sic ætas animo ceſſit, quererentur ut omnes
Imperium tibi ſero datum. victoria velox
Auſpiciis effecta tuis. pugnaſtis uterque:
Tu fatis, genitorque manu. te propter & Alpes
Invadi faciles. cauto nec profuit hoſti
Munitis hæſiſſe locis. ſpes irrita valli
Concidit, & ſcopulis patuerunt clauſtra revulſis.
Te propter gelidis Aquilo de monte procellis
Obruit adverſas acies, revolutaque tela
Vertit in auctores, & turbine reppulit haſtas.
O nimium dilecte Deo, cui fundit ab antris
Æolus armatas hiemes; cui militat æther,
Et conjurati veniunt ad claſſica venti.
Alpinæ rubuere nives, & frigidus amnis
Mutatis fumavit aquis, turbaque cadentum
Staret, ni rapidus paviſſet flumina ſanguis.
At ferus inventor ſcelerum trajecerat altum
Non uno mucrone latus, duplexque tepebat
Enſis, & ultrices in ſe converterat iras,
Tandem juſta manus. jam libertate reducta,
Quamvis emeritum peteret natura reverti
Numen, & auratas aſtrorum panderet arces,
Nutaretque oneri venturo conſcius Atlas,
Diſtulit Auguſtus cupido ſe credere cœlo,
Dum tibi pacatum præſenti traderet orbem.
Nec mora; Biſtoniis alacer conſurgis ab oris,
Inter Barbaricas auſus tranſire cohortes

Im-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Impavido vultu. linquis Rhodopeia ſaxa
Orpheis animata modis: juga deſeris Oetes
Herculeo damnata rogo: poſt Pelion intras
Nereis illuſtre thoris. te pulcer Enipeus
Celſaque Dodone ſtupuit, rurſuſque locutæ
In te Chaoniæ moverunt carmina quercus.
Illyrici legitur plaga litoris: arva teruntur
Dalmatiæ: Phrygii numerantur ſtagna Timavi.
Gaudent Italiæ ſublimibus oppida muris
Adventu ſacrata tuo. ſubmiſſus adorat
Eridanus, blandoſque jubet miteſcere fluctus,
Et Phaëthonteas ſolitæ deflere ruinas
Roſcida frondoſæ revocant electra ſorores.
Quanti tum juvenes, quantæ ſprevere pudorem
Spectandi ſtudio matres, puerifque ſeveri
Certavere ſenes, cum tu genitoris amico
Exceptus gremio mediam veherere per urbem,
Velaretque pios communis laurea currus.
Quis non Luciferum roſeo cum Sole videri
Credidit, aut junctum Bromio radiare Tonantem?
Floret criſtatis exercitus undique turmis,
Quiſque ſua te voce canens. præſtringit aëna
Lux oculos, nudique ſeges Mavortia ferri
Ingeminat ſplendore diem. pars nobilis arcu,
Pars longe jaculis, pars cominus horrida contis.
Hi volucres tollunt aquilas, hi picta draconum
Colla levant, multuſque tumet per nubila ſerpens
Iratus ſtimulante Noto, vivitque receptis
Flatibus, & vario mentitur ſibila tractu.
Vt ventum ad ſedes; cunctos diſcedere tectis
Dux jubet, & generum compellat talibus ultro:
Bellipotens Stilicho, cujus mihi robur in armis,
Pace probata fides. quid enim per prœlia geſſi
Te ſine? quem merui te non ſudante triumphum?
Odryſium pariter Getico fœdavimus Hebrum
Sanguine, Sarmaticas pariter proſtravimus alas,
Ripæaque ſimul feſſos porreximus artus
In glacie, ſtantemque rota ſulcavimus Iſtrum.
Ergo age, me quoniam cæleſtis regia poſcit,
Tu curis ſuccede meis, tu pignora ſolus

Noſtra

Noſtra fove, geminos dextra tu protege fratres.
Per conſanguineos thalamos, noctemque beatam,
Per tædas, quas ipſa tuo Regina levavit
Conjugio, ſociaque nurum produxit ab aula,
Indue mente patrem, creſcentes dilige fetus
Vt ducis, ut ſoceri. jam jam ſecurus ad aſtra
Te cuſtode ferar. rupta ſi mole Typhoeus
Vinclis proſiliat, Tityos ſi membra reſolvat,
Si furor Enceladi projecta mugiat Ætna,
Oppoſito Stilichone cadant. nec plura locutus,
Sicut erat, liquido ſignavit tramite nubes,
Ingrediturque globum Lunæ, limenque reliquit
Arcados, & Veneris clementes advolat auras.
Hinc Phœbi permenſus iter, flammamque nocentem
Gradivi, placidumque Iovem, ſtetit arce ſuprema,
Algenti qua zona riget Saturnia tractu.
Machina laxatur cæli, rutilæque pateſcunt
Sponte fores. Arctoa parat convexa Bootes.
Auſtrales reſerat portas ſuccinctus Orion,
Invitantque novum ſidus, pendentque viciſſim,
Quas partes velit ille ſequi, quibus eſſe ſodalis
Dignetur ſtellis, aut qua regione morari.
O decus ætherium, terrarum gloria quondam,
Te tuus Oceanus natali gurgite laſſum
Excipit, & notis Hiſpania proluit undis.
Fortunate parens, primos cum detegis ortus,
Adſpicis Arcadium: cum te proclivior urges,
Occiduum viſus remoratur Honorius ignem.
Et quocumq; vagos flectas ſub cardine curſus,
Natorum per regna venis, qui mente ſerena,
Maturoque regunt victas moderamine gentes;
Sæcula qui rurſus forment meliore metallo.
Luget avarities Stygiis innexa catenis,
Cumque ſuo demens expellitur ambitus auro.
Non dominantur opes: non corrumpentia ſenſus
Dona valent. emitur ſola virtute poteſtas.
Vnanimi fratres, quorum mare terraque fatis
Debentur, quodcumque manus evaſit avitas,
Quod ſupereſt patri. vobis jam Mulciber arma
Præparat, & Sicula Cyclops incude laborat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Brontes innumeris exaſperat ægida ſignis:
Altum fulminea criſpare in caſſide conum
Feſtinat Steropes: nectit thoraca Pyracmon;
Ignifluiſque gemit Lipare fumoſa cavernis.
Vobis Ionia virides Neptunus in alga
Nutrit equos, qui ſumma freti per cærula poſſint
Ferre viam, ſegetemque levi percurrere motu,
Neſciat ut ſpumas, nec proterat ungula culmos.
Jam video Babylona rapi, Parthumq; coactum
Non ficta trepidare fuga: jam Bactra teneri
Legibus, & famulis Gangen palleſcere ripis,
Gemmatoſque humilem diſpergere Perſida cultus.
Ite per extremum Tanain, pigroſque Triones.
Ite per ardentem Libyam: ſuperate vapores
Solis, & arcanos Nili deprendite fontes.
Herculeum finem, Bacchi tranſcurrite metas.
Veſtri juris erit quidquid complectitur axis.
Vobis rubra dabunt pretioſas æquora conchas,
Indus ebur, ramos Panchaia, vellera Seres.

CL. CLAUDIANI

DE QUARTO CONSULATU HONORII AUGUSTI

PANEGYRIS.

AUſpiciis iterum ſeſe regalibus annus
Induit, & nota fruitur jactantior aula.
Limina nec paſſi circum privata morari
Exſultant reduces Auguſto Conſule faſces.
Cernis ut armorum proceres, legumque potentes
Patricios ſumunt habitus, & more Gabino
Diſcolor incedit legio, poſitiſque parumper
Bellorum ſignis ſequitur vexilla Quirini?
Lictori cedunt aquilæ, ridetque togatus
Miles, & in mediis effulget Curia caſtris?
Ipſa Palatino circumvallata Senatu
Jam trabeam Bellona gerit, parmamque removit
Et galeam, ſacras humeris vectura curules.

Nec

Nec te laurigeras pudeat, Gradive, ſecures
Pacata geſtare manu, Latiaque micantem
Loricam mutare toga, dum ferreus hæret
Currus, & Eridani ludunt per prata jugales.
Haud indigna coli, nec nuper cognita Marti
Vlpia progenies, & quæ diademata mundo
Sparſit, Ibera domus: nec tantæ vilior unda
Promeruit gentis ſeriem. cunabula fovit
Oceanus. terræ dominos, pelagique futuros
Immenſo decuit rerum de principe naſci.
Hinc proceſſit avus: cui, poſt Arctoa frementi
Claſſica, Maſſylas annexuit Africa lauros.
Ille, Caledoniis poſuit qui caſtra pruinis,
Qui medios Libyæ ſub caſſide pertulit æſtus,
Terribilis Mauro, debellatorque Britanni
Litoris, ac pariter Boreæ vaſtator & Auſtri.
Quid rigor æternus cæli, quid frigora proſunt,
Ignotumque fretum? maduerunt Saxone fuſo
Orcades. incaluit Pictorum ſanguine Thule.
Scotorum cumulos flevit glacialis Ierne.
Quis calor obſiſtat forti? per vaſta cucurrit
Æthiopum, cinxitque novis Atlanta maniplis.
Virgineum Tritona bibit, ſparſoſque venenis
Gorgoneis vidit thalamos, & vile virentes
Heſperidum riſit, quos ditat fabula, ramos.
Arx incenſa Iubæ, rabies Mauruſia ferro
Ceſſit, & antiqui penetralia diruta Bocchi.
Sed laudes genitor longe tranſgreſſus avitas
Subdidit Oceanum ſceptris, & margine cæli
Clauſit opes: quantum diſtant à Tigride Gades,
Inter ſe Tanais quantum Nilusque relinquunt.
Hæc tamen innumeris per ſe quæſita tropæis:
Non generis dono, non ambitione potitus.
Digna legi virtus. ultro ſe purpura ſupplex
Obtulit, & ſolus meruit regnare rogatus.
Nam cum barbaries penitus commota gementem
Irrueret Rhodopen, & miſto turbine gentis
Iam deſerta ſuas in nos transfunderet Arctos,
Danubii totæ vomerent cum prælia ripæ,
Cum Geticis ingens premeretur Myſia plauſtris,
Fla-

Flavaque Biſtonios operirent agmina campos:
Omnibus afflictis, & vel labentibus ictu,
Vel prope caſuris, unus tot funera contra
Reſtitit, extinxitque faces, agroſque colonis
Reddidit, & leti rapuit de faucibus urbes.
Nulla relicta foret Romani nominis umbra,
Ni pater ille tuus jam jam ruitura ſubiſſet
Pondera, turbatamque ratem; certaque levaſſet
Naufragium commune manu. velut ordine rupto
Cum procul inſanæ traherent Phaëthonta quadrigæ,
Sæviretque dies, terramque & ſtagna propinqui
Haurirent radii, ſolito cum murmure torvis
Sol occurrit equis: qui poſtquam rurſus heriles
Agnovere ſonos; rediit meliore magiſtro
Machina concentuſque poli, curruſque recepit
Imperium, flammæque modum. ſic traditus illi,
Servatuſque Oriens. at non pars altera rerum
Tradita, bis poſſeſſa manu, bis parta periclis.
Per varium gemini ſcelus erupere tyranni
Tractibus occiduis. hunc ſæva Britannia fudit;
Hunc ſibi Germanus famulum delegerat exſul:
Auſus uterque nefas, domini reſperſus uterque
Inſontis jugulo. novitas audere priori
Suadebat, cautumque dabant exempla ſequentem.
Hic nova moliri præceps: hic quærere tuta
Providus. hic fuſis, collectis viribus ille.
Hic vagus excurrens: hic intra clauſtra reductus.
Diſſimiles; ſed morte pares. evadere neutri
Dedecus, aut miſtis licuit procumbere telis.
Amiſſa ſpecie, raptis inſignibus, ambo
In vultus rediere ſuos, manibuſque revinctis
Oblati gladiis ſubmittunt colla paratis.
Et vitam veniamque rogant. proh damna pudoris!
Qui modo tam denſas nutu movere cohortes,
In quos jam dubius ſeſe libraverat orbis,
Non hoſtes victore cadunt; ſed judice ſontes.
Damnat voce reos, petiit quos Marte tyrannos.
Amborum periere duces. hic ſponte carina
Decidit in fluctus: illum ſuus abſtulit enſis.
Hunc Alpes, hunc pontus, habet. ſolatia cæſis

Fra-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Fratribus hæc ultor tribuit. necis auctor uterque
Labitur. Auguſtas par victima mitigat umbras.
Has dedit inferias tumulis, juvenumque duorum
Purpureos merito placavit ſanguine Manes.
Illi juſtitiam confirmavere triumphi;
Præſentes docuere Deos. hinc ſæcula diſcant
Indomitum nihil eſſe pio, tutumve nocenti.
Nuntius ipſe ſui longas incognitus egit
Prævento rumore vias. inopinus utrumque
Perculit, & clauſos montes, ut plana, reliquit.
Exſtruite immanes ſcopulos, attollite turres,
Cingite vos fluviis, vaſtas opponite ſilvas,
Garganum Alpinis, Apenninumque nivalem
Permiſtis ſociate jugis, & rupibus Æmum
Addite Caucaſiis, involvite Pelion Oſſæ.
Non dabitis murum ſceleri. qui vindicet, ibit.
Omnia ſubſident meliori pervia cauſſæ.
Nec tamen oblitus civem cedentibus atrox
Partibus infremuit. non inſultare jacenti
Malebat. mitis precibus, pietatis abundans,
Pœnæ parcus erat. paci non intulit iram
Poſt acies. odiis idem, qui terminus armis.
Profuit hoc vincente capi, multoſque ſubactos
Proſpera laturæ commendavere catenæ.
Magnarum largitor opum, largitor honorum:
Pronus & in melius gaudens convertere fata.
Hinc amor, hinc validū devoto milite robur.
Hinc natis manſura fides. hoc nobilis ortu
Naſceris, æquæva cum majeſtate creatus,
Nullaque privatæ paſſus contagia ſortis.
Omnibus acceptis ultro te regia ſolum
Protulit, & patrio felix adoleſcis in oſtro,
Membraque veſtitu numquam temerata profano
In ſacros cecidere ſinus. Hiſpania patrem
Auriferis eduxit aquis. te gaudet alumno
Boſporus. Heſperio de limite ſurgit origo:
Sed nutrix Aurora tibi. pro pignore tanto
Certatur. geminus te civem vindicat axis.
Herculis, & Bromii ſuſtentat gloria Thebas.
Hæſit Apollineo Delos Latonia partu;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Cretaque ſe jactat tenero reptata Tonanti.
Sed melior Delo, Dictæis clarior oris,
Quæ dedit hoc Numen regio. non litora noſtro
Sufficerent anguſta Deo. nec inhoſpita Cynthi
Saxa tuos artus duro læſere cubili.
Acclinis genitrix auro, circumflua gemmis,
In Tyrios enixa toros. ululata verendis
Aula puerperiis. quæ tunc documenta futuri?
Quæ voces avium? quanti per inane volatus?
Quis vatum diſcurſus erat? tibi corniger Ammon,
Et dudum taciti rupere ſilentia Delphi.
Te Perſæ cecinere Magi. te ſenſit Etruſcus
Augur, & inſpectis Babylonius horruit aſtris.
Chaldæi ſtupuere ſenes, Cumanaque rurſus
Intonuit rupes, rabidæ delubra Sibyllæ.
Nec te progenitum Cybeleius ære ſonoro
Luſtravit Corybas. exercitus undique fulgens
Adſtitit. ambitus ſignis auguſtior infans
Sentit adorantes galeas, redditque ferocem
Vagitum lituis. vitam tibi contulit idem
Imperiumque dies. inter cunabula Conſul
Proveheris. ſignas poſito modo nomine faſtos;
Donaturque tibi, qui te produxerat, annus.
Ipſa Quirinali parvum te cinxit amictu
Mater, & ad primas docuit reptare curules.
Vberibus ſanctis, immortalique Dearum
Creſcis adoratus gremio. tibi ſæpe Diana
Mænalios arcus venatriceſque pharetras
Suſpendit, puerile decus. tu ſæpe Minervæ
Luſiſti clipeo, fulvamque impune pererrans
Ægida, tractaſti blandos interritus angues.
Sæpe tuas etiam jam nunc gaudente marito
Velavit Regina comas, feſtinaque voti
Præſumptum diadema dedit. tum lævibus ulnis
Suſtulit, & magno porrexit ad oſcula patri.
Nec dilatus honos. mutatus principe Cæſar
Protinus æquari fratri: nec certius umquam
Hortati Superi. nullis præſentior æther
Affuit ominibus. tenebris involverat atra
Lumen hiems, denſoſque Notus collegerat imbres.

Sed

Sed mox, cum ſolita miles te voce levaſſet,
Nubila diſſolvit Phœbus, paritérque dabantur
Sceptra tibi mundoque dies. caligine liber
Boſporus adverſam patitur Chalcedona cerni.
Nec tantum vicina nitent: ſed tota repulſis
Nubibus exuitur Thrace. Pangæa renident,
Inſuetoſque palus radios Mæotia vibrat.
Non Boreas nimbos, non Sol ardentior egit.
Imperii lux illa fuit. præſagus obibat
Cuncta nitor: riſitque tuo Natura ſereno.
Viſa etiam medio populis mirantibus audax
Stella die, dubitanda nihil, nec crine retuſo
Languida, ſed quantus numeratur nocte Bootes.
Emicuitque plagis alieni temporis hoſpes
Ignis, & agnoſci potuit, cum Luna lateret.
Sive parens Auguſta fuit, ſeu forte reluxit
Divi ſidus avi, ſeu te properantibus aſtris
Cernere Sol patiens cœlum commune remiſit.
Apparet quid ſigna ferant. ventura poteſtas
Claruit Aſcanio, ſubita cum luce comarum
Innocuus flagraret apex, Phrygioque volutus
Vertice, fatalis redimiret tempora candor.
At tua cæleſtes illuſtrant omina flammæ.
Talis ab Idæis primævus Iupiter antris
Poſſeſſi ſtetit arce poli, famuloſque recepit
Natura tradente Deos. lanugine nondum
Vernabant vultus, nec adhuc per colla fluebant
Moturæ convexa comæ. tum ſcindere nubes
Diſcebat, fulmenque rudi torquere lacerto.
Lætior augurio genitor, natiſque ſuperbus
Iam paribus, duplici fultus conſorte redibat,
Splendebatque pio complexus pignora curru.
Haud aliter ſummo gemini cum patre Lacones
Progenies Ledæa ſedent: in utroque relucent
Frater, utroque ſoror. ſimili chlamys effluit auro
Stellati pariter crines. juvat ipſe Tonantem
Error, & ambiguæ placet ignorantia matri.
Eurotas proprios diſcernere neſcit alumnos.
Vt domus excepit reduces, ibi talia tecum
Pro rerum ſtabili fertur ditione locutus.

S

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Si tibi Parthorum ſolium fortuna dediſſet,
Care puer, terriſque procul venerandus Eois
Barbarus Arſacio conſurgeret ore tiaras:
Sufficeret ſublime genus, luxuque fluentem
Deſide nobilitas poſſet te ſola tueri.
Altera Romanæ longe rectoribus aulæ
Conditio. virtute decet, non ſanguine niti:
Major & utilior fato conjuncta potenti,
Vile latens virtus. quid enim ſubmerſa tenebris
Proderit obſcuro? veluti ſine remige puppis.
Vel lyra, quæ reticet; vel, qui non tenditur, arcus.
Hãc tamẽ haud quiſquã, qui non agnoverit ante
Semet, & incertos animi pacaverit æſtus,
Inveniet. longis illuc ambagibus itur.
Diſce orbi, quod quiſque ſibi. Cum conderet artus
Noſtros, ætheriis miſcens terrena Prometheus,
Sinceram patrio mentem furatus Olympo
Continuit clauſtris, indignantemque revinxit.
Et, cum non aliter poſſent mortalia fingi,
Adjunxit geminas. illæ cum corpore lapſæ
Intereunt: hæc ſola manet, buſtoque ſuperſtes
Evolat. hanc alta capitis fundavit in arce
Mandatricem operum, proſpecturamque labori.
Illas inferius collo, præceptaque ſummæ
Paſſuras dominæ digna ſtatione locavit.
Quippe opifex veritus confundere ſacra profanis,
Diſtribuit partes animæ, ſedeſque removit.
Iram ſanguinei regio ſub pectore cordis
Protegit imbutam flammis, avidamque nocendi,
Præcipitemque ſui. rabie ſuccenſa tumeſcit.
Contrahitur ſtupefacta metu. cumque omnia ſecum
Duceret, & requiem membris veſana negaret;
Invenit pulmonis opem, madidumque furenti
Præbuit, ut tumidæ ruerent in mollia fibræ.
At ſibi cuncta petens, nil collatura cupido
In jecur, & tractus imos compulſa receſſit.
Quæ velut immanes reſerat dum bellua rictus,
Expleri paſcique nequit: nunc verbere curas
Torquet avaritiæ, ſtimulis nunc flagrat amorum,
Nunc gaudet, nunc mæſta dolet, ſatiataque rurſus

Exo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Exoritur, cæſaque redit pollentius Hydra.
Hos igitur ſi quis potuit ſedare tumultus,
Inconcuſſa dabit puræ ſacraria menti.
Tu licet extremos late dominere per Indos,
Te Medus, te mollis Arabs, te Seres adorent:
Si metuis, ſi prava cupis, ſi duceris ira,
Servitii patiere jugum: tolerabis iniquas
Interius leges. tunc omnia jure tenebis,
Cum poteris rex eſſe tui. proclivior uſus
In peiora datur, ſuadetque licentia luxum,
Illecebriſque effrena favet. tum vivere caſte
Aſperius, cum prompta Venus. tum durius iræ
Conſulitur, cum pœna patet. ſed comprime motus:
Nec tibi quid liceat, ſed quid feciſſe decebit,
Occurrat, mentemque domet reſpectus honeſti.
Hoc te præterea crebro ſermone monebo,
Vt te totius medio telluris in ore
Vivere cognoſcas, cunctis tua gentibus eſſe
Facta palam; nec poſſe dari regalibus uſquam
Secretum vitiis. nam lux altiſſima fati
Occultum nihil eſſe ſinit, latebraſque per omnes
Intrat, & abſtruſos explorat fama receſſus.
Sis pius in primis. nam cum vincamur in omni
Munere, ſola Deos æquat clementia nobis.
Neu dubie ſuſpectus agas: neu falſus amicis,
Rumorumve avidus. qui talia curat, inanes
Horrebit ſtrepitus nulla non anxius hora.
Non ſic excubiæ, non circumſtantia pila,
Quam tutatur amor. non extorquebis amari.
Hoc alterna fides, hoc ſimplex gratia donat.
Nonne vides, operum quo ſe pulcerrimus ille
Mundus amore liget, nec vi connexa per ęvum
Conſpirent elementa ſibi? quod limite Phœbus
Contentus medio, contentus litore pontus?
Et qui perpetuo terras ambitque vehitque,
Nec premat incumbens, oneri nec ceſſerit aër?
Qui terret, plus ipſe timet. ſors iſta tyrannis
Convenit. invideant claris, forteſque trucident,
Muniti gladiis vivant ſeptique venenis,
Ancipites habeant arces, trepidique minentur.

Tu

Tu civem, patremque geras. tu conſule cunctis,
Non tibi. nec tua te moveât, ſed publica vota.
In commune jubes ſi quid, cenſeſve tenendum,
Primus juſſa ſubi. tunc obſervantior æqui
Fit populus, nec ferre negat, cum viderit ipſum
Auctorem parere ſibi. componitur orbis
Regis ad exemplum. nec ſic inflectere ſenſus
Humanos edicta valent, ut vita regentis.
Mobile mutatur ſemper cum principe vulgus.
His tamen effectis, neu faſtidire minores,
Neu pete præſcriptos homini tranſcendere fines.
Inquinat egregios adjuncta ſuperbia mores.
Non tibi tradidimus dociles ſervire Sabæos;
Armeniæ dominum non te præfecimus oræ;
Non damus Aſſyriam, tenuit quam femina, gentem.
Romani, qui cuncta diu rexere, regendi:
Qui nec Tarquinii faſtus, nec jura tulere
Cæſaris. annales veterum delicta loquentur.
Hærebunt maculæ. quis non per ſæcula damnet
Cæſareæ portenta domus? quem dira Neronis
Funera, quem rupes Caprearum tetra latebit
Inceſto poſſeſſa ſeni? victura feretur
Gloria Traiani; non tam quod Tigride victo,
Noſtra triumphati fuerint provincia Parthi,
Alta quod invectus fractis Capitolia Dacis;
Quam patriæ quod mitis erat. ne deſine tales,
Nate, ſequi. ſi bella tonant, prius agmina duris
Exerce ſtudiis; & ſævo præſtrue Marti.
Non brumæ requies, non hibernacula ſegnes
Enervent torpore manus. ponenda ſalubri
Caſtra loco: præbenda vigil cuſtodia vallo.
Diſce ubi denſari cuneos, ubi cornua tendi
Æquius, aut iterum flecti: quæ montibus aptæ,
Quæ campis acies, quæ fraudi accommoda vallis:
Quæ via difficilis. fidit ſi mœnibus hoſtis,
Tum tibi murali libretur machina pulſu.
Saxa rota. præceps aries protectaque portas
Teſtudo feriat. ruat emerſura juventus
Effoſſi per operta ſoli. ſi longa moretur
Obſidio; tum vota cave ſecura remittas,

Inclu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Incluſumve,putes. multis damnoſa fuere
Gaudia. diſperſi pereunt, ſomnove ſoluti.
Sæpius incautæ nocuit victoria turbæ.
Neu tibi regificis tentoria larga redundent
Deliciis,neve imbelles ad ſigna maniplos
Luxuries armata trahat: neu flantibus Auſtris,
Neu pluviis cedas: neu defenſura calorem
Aurea ſummoveant rapidos umbracula Soles.
Inventis utere cibis: ſolabere partes
Æquali ſudore tuas. ſi collis iniquus,
Primus ini. ſilvam ſi cædere provocat uſus,
Sumpta ne pudeat quercum ſtraviſſe bipenni.
Calcatur ſi pigra palus,tuus ante profundum
Prætentet ſonipes. fluvios tu protere curſu
Hærentes glacie; liquidos tu ſcinde natatu.
Nunc eques in medias equitum te conſere turmas:
Nunc pedes aſſiſtas pediti. tum promptius ibunt
Te ſocio: tum conſpicuus, gratuſque feretur
Sub te teſte labor. dicturum plura parentem
Voce ſubis: Equidẽ, faveant modo Numina cœptis,
Hæc effecta dabo: nec me fratrique, tibique
Diſſimilem populi commiſſaq; regna videbunt.
Sed cur non potius, verbis quæ diſſeris, uſu
Experior? gelidas certe nunc tendis in Alpes.
Duc tecum comitem. figant ſine noſtra tyrannum
Spicula. palleſcat noſtro ſine barbarus arcu.
Italiamne feram furiis prædonis acerbi
Subjectam; patiar Romam ſervire clienti?
Vſqueadeone puer? nec me polluta poteſtas,
Nec pia cognati tanget vindicta cruoris?
Per ſtrages equitare libet. da protinus arma.
Cur annos obicis? pugnæ cur arguor impar?
Æqualis mihi Pyrrhus erat,cum Pergama ſolus
Verteret,& patri non degeneraret Achilli.
Denique ſi princeps caſtris hærere nequibo,
Vel miles veniam. delibat dulcia nati
Oſcula,miratuſque refert; Laudanda petiſti:
Sed feſtinus amor. veniet robuſtior ætas.
Ne propera. necdum decimas emenſus ariſtas
Aggrederis metuenda viris. veſtigia magnæ

Indolis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Indolis agnoſco. fertur Pellæus, Eoum
Qui domuit Porũ, cum proſpera ſæpe Philippi
Audiret, lætos inter fleviſſe ſodales,
Nil ſibi vincendum patris virtute relinqui.
Hos video motus. fas ſit promittere patri.
Tantus eris: noſtro nec debes regna favori,
Quæ tibi jam natura dedit. ſic mollibus olim
Stridula ducturum pratis examina regem
Naſcentem venerantur apes, & publica mellis
Iura petunt, traduntque favos. ſic paſcua parvus
Vindicat, & nec dum firmatis cornibus audax
Iam regit armentum vitulus. ſed prælia differ
In juvenem, patienſque meum cum fratre tuere
Me bellante locum. vos impacatus Araxes,
Vos celer Euphrates timeat. ſit Nilus ubique
Veſter, & emiſſo quidquid Sol imbuit ortu.
Si pateant Alpes, habeat ſi cauſſa ſecundos
Iuſtior eventus, aderis, parteſque receptas
Suſcipies, animoſa tuas ut Gallia leges
Audiat, & noſtros æquus modereris Iberos.
Tunc ego ſecurus fati, lætuſque laborum
Diſcedam, vobis utrumque regentibus axem.
Interea Muſis, animus dum mollior, inſta,
Et, quæ mox imitere, legas: nec deſinat umquam
Tecum Graia loqui, tecum Romana vetuſtas.
Antiquos evolve duces. aſſueſce futuræ
Militiæ. Latium retro te confer in ævum.
Libertas quæſita placet? mirabere Brutum.
Perfidiam damnas? Meti ſatiabere pœnis.
Triſte rigor nimius? Torquati deſpue mores.
Mors impenſa bonum? Decios venerare ruentes.
Vel ſolus quid fortis agat, te ponte ſoluto
Oppoſitus Cocles, Mucii te flamma docebit.
Quid mora perfringat, Fabius: quid rebus in arctis
Dux gerat, oſtendat Gallorum ſtrage Camillus.
Diſcitur hinc nullos meritis obſiſtere caſus:
Prorogat æternam feritas tibi Punica famam,
Regule. ſucceſſus ſuperant adverſa Catonis.
Diſcitur hinc quantum paupertas ſobria poſſit:
Pauper erat Curius, cum Reges vinceret armis.

Pauper Fabritius, Pyrrhi cum ſperneret aurum.
Sordida Serranus flexit Dictator aratra.
Luſtratæ lictore caſæ, faſceſque salignis
Poſtibus affixi. collectæ Conſule meſſes,
Et ſulcata diu trabeato rura colono.
Hæc genitor præcepta dabat. velut ille carinæ
Longævus rector, variis quem ſæpe procellis
Exploravit hiems, ponto jam feſſus & annis
Æquoreas alni nato commendat habenas,
Et caſus arteſque docet, quo dextra regatur
Sidere, quo fluctus poſſint moderamine falli:
Quæ nota nimborum: quæ fraus infida ſereni:
Quid Sol occiduus prodat: quo ſaucia vento
Decolor iratos attollat Cynthia vultus.
Adſpice nunc quacunque micas, ſeu circulus Auſtri,
Magne parens, gelidi ſeu te meruere Triones:
Adſpice, completur votum. jam natus adæquat
Te meritis, &, quod magis eſt optabile, vincit,
Subnixus Stilichone tuo: quem fratribus ipſe
Diſcedens clipeum defenſoremque dediſti.
Pro nobis nihil ille pati, nullumque recuſat
Diſcrimen tentare ſui: non dura viarum,
Non incerta maris. Libyæ ſqualentis arenas
Audebit ſuperare pedes, madidaque cadente
Pleiade Gætulas intrabit navita Syrtes.
Hunc tamen in primis populos levitate feroces,
Et Rhenum pacare jubes. volat ille citatis
Vectus equis, nullaque latus ſtipante caterva,
Aſpera nubiferas qua Rhetia porrigit Alpes,
Pergit, & hoſtiles, tanta eſt fiducia, ripas
Incomitatus adit. totum properare per amnem
Attonitos humili Reges cervice videres.
Ante ducem noſtrum flavam ſparſere Sicambri
Cæſariem, pavidoque orantes murmure Franci
Procubuere ſolo. juratur Honorius abſens,
Imploratque tuum ſupplex Alamania nomen.
Baſtarnæ venere truces. venit accola ſilvæ
Bructerus Hercyniæ. latiſque paludibus exit
Cimber & ingentes Albin liquere Cheruſci.
Accipit ille preces varias, tardeque rogatus

An

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Annuit, & magno pacem pro munere donat.
Nobilitant veteres Germanica fœdera Druſos,
Marte ſed ancipiti, ſed multis cladibus, emta.
Quis victum meminit ſola formidine Rhenum?
Quod longis alii bellis potuere mereri,
Hoc tibi dat Stilichonis iter. poſt otia Galli
Limitis, hortaris Graias fulcire ruinas.
Ionium tegitur velis, ventique laborant
Tot curvare ſinus, ſervaturaſque Corinthum
Proſequitur facili Neptunus gurgite claſſes.
Et puer Iſthmiaci jam pridem litoris exſul
Secura repetit portus cum matre Palæmon.
Plauſtra cruore natant: metitur pellita juventus.
Pars morbo, pars enſe perit. non luſtra Lycæi,
Non Erymantheæ jam copia ſufficit umbræ
Innumeris exuſta rogis, nudataque ferro
Sic flagraſſe ſuas lætantur Mænala ſilvas.
Excutiat cineres Ephyre; Spartanus & Arcas
Tutior exſangues pedibus proculcet acervos;
Feſſaque penſatis reſpiret Græcia pœnis.
Gens, qua non Scythicos diffuſior ulla Triones
Incoluit, cui parvus Athos, anguſtaque Thrace,
Cum tranſiret, erat; per te, vireſque tuorum
Fracta ducum, lugetque ſibi jam rara ſuperſtes,
Et, quorum turbæ ſpatium vix præbuit orbis,
Vno colle latent. ſitiens, incluſaque vallo
Ereptas quæſivit aquas, quas hoſtibus ante
Irriguas alio Stilicho deflexerat actu,
Mirantemque novas ignota per avia valles
Iuſſerat averſo fluvium migrare meatu.
Obvia quid mirum vinci, cum Barbarus ultro
Iam cupiat ſervire tibi? tua Sarmata diſcors
Sacramenta petit. projecta pelle Gelonus
Militat: in Latios ritus tranſiſtis Alani.
Vt fortes in Marte viros, animiſque paratos,
Sic juſtos in pace legis, longumque tueris
Electos, crebris nec ſuccedentibus urges.
Iudicibus notis regimur, fruimurque quietis
Militiæque bonis; ceu bellatore Quirino,
Ceu placido moderante Numa. non imminet enſis:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Nullæ nobilium cædes: non crimina vulgo
Texuntur: patria mæſtus non truditur exſul:
Impia continui ceſſant augmenta tributi:
Non infelices tabulæ: non haſta refixas
Vendit opes: avida ſector non voce citatur:
Nec tua privatis creſcunt æraria damnis.
Munificus largi, ſed non & prodigus, auri.
Perdurat non empta fides, nec pectora merces
Alligat. ipſa ſuo pro pignore caſtra laborant.
Te miles nutritor amat. quæ denique Romæ
Cura tibi? quam fixa manet reverentia patrum?
Firmatur ſenium juris, priſcamque reſumunt
Canitiem leges, emendanturque vetuſtæ,
Acceduntque novæ. talem ſenſere Solonem
Res Pandioniæ. ſic armipotens Lacedæmon
Deſpexit muros rigido munita Lycurgo.
Quæ ſub te vel cauſſa gravis, vel judicis error
Negligitur? dubiis quis litibus addere finem
Iuſtior, & merſum latebris educere verum?
Quæ pietas, quantuſque rigor, tranquillaque magni
Vis animi, nulloque levis terrore moveri;
Nec nova mirari facilis! quam docta facultas
Ingenii, linguæque modus! reſponſa verentur
Legati, gravibuſque latet ſub moribus ætas.
Quantus in ore pater radiat! quam torva voluptas
Frontis, & auguſti majeſtas grata pudoris!
Iam patrias imples galeas: jam cornus avita
Tentatur vibranda tibi. promittitur ingens
Dextra rudimentis, Romanaque vota moratur.
Quis decor, incedis quoties clipeatus, & auro
Squameus, & rutilus criſtis, & caſſide major!
Sic cum Threicia primum ſudaret in haſta,
Flumina laverunt puerum Rhodopeia Martem.
Quæ vires jaculis! vel cum Gortynia tendis
Spicula, quam felix arcus; certique petitor
Vulneris, & juſſum mentiri neſcius ictum!
Scis quo more Cydon, qua dirigat arte ſagittas
Armenius, refugo quæ ſit fiducia Partho.
Sic Amphioniæ pulcer ſudore palæſtræ
Alcides pharetras, Dircæaque tela ſolebat

Præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Prætentare feris, olim domitura Gigantas,
Et pacem latura polo: ſemperque cruentus
Ibat, & Alcmenæ prædam referebat ovanti.
Cæruleus tali proſtratus Apolline Python
Implicuit fractis moritura volumina ſilvis.
Cum vectaris equo, ſimulacraque Martia ludis,
Quis molles ſinuare fugas, quis tendere contum
Acrior, aut ſubitos melior flexiſſe recurſus?
Non te Maſſagetæ, non gens exercita campo
Theſſala, non ipſi poterunt æquare bimembres.
Vix comites alæ, vix te ſuſpenſa ſequuntur
Agmina, ferventeſque tument poſt terga dracones.
Vtque tuis primum ſonipes calcaribus arſit,
Igneſcunt patulæ nares. non ſentit arenas
Vngula, diſcuſſæque jubæ ſparguntur in armos.
Turbantur phaleræ. ſpumoſis morſibus aurum
Fumat. anhelantes exundant ſanguine gemmæ.
Ipſe labor pulviſque decet, confuſaque motu
Cæſaries. veſtis radiato murice Solem
Combibit. ingeſto criſpatur purpura vento.
Si dominus legeretur equis, tua poſceret ultro
Verbera Nereidum ſtabulis nutritus Arion,
Serviretque tuis contempto Caſtore frenis
Cyllarus, & flavum Xanthus ſpreviſſet Achillem.
Ipſe tibi famulas præberet Pegaſus alas,
Portaretque libens, melioraque pondera paſſus
Bellerophonteas indignaretur habenas.
Quin etiam velox Auroræ nuncius Æthon,
Qui fugat hinnitu ſtellas, roſeoque domatur
Lucifero, quoties equitem te cernit ab aſtris,
Invidet, inque tuis mavult ſpumare lupatis.
Nunc quoq; quos habitus, quantæ miracula pōpæ
Vidimus, Auſonio cum jam ſuccinctus amictu
Per Ligurum populos ſolito conſpectior ires,
Atque inter niveas alte veherere cohortes,
Obnixiſque ſimul pubes electa lacertis
Sidereum geſtaret onus! ſic numina Memphis
In vulgus proferre ſolet. penetralibus exit
Effigies; brevis illa quidem: ſed plurimus infra
Liniger impoſito ſuſpirat vecte ſacerdos

Teſtatus ſudore Deum. Nilotica ſiſtris
Ripa ſonat, Phariosque modos Ægyptia ducit
Tibia. ſubmiſſis admugit cornibus Apis.
Omnis nobilitas, omnis tua ſacra frequentant
Tibridis & Latii ſoboles. convenit in unum
Quidquid in orbe fuit procerũ, quibus auctor honoris
Vel tu, vel genitor. numeroſo Conſule Conſul
Cingeris, & ſocios gaudes admittere patres.
Illuſtri te prole Tagus, te Gallia doctis
Civibus, & toto ſtipavit Roma Senatu.
Portatur juvenum cervicibus aurea ſedes,
Ornatuque novo gravior Deus. aſperat Indus
Velamenta lapis, pretioſaque fila ſmaragdis
Ducta virent. amethyſtus ineſt, & fulgor Iberus
Temperat arcanis hyacinthi cærula flammis.
Nec rudis in tali ſuffecit gratia textu:
Auget acus meritum, picturatumque metallis
Vivit opus, multaque ornantur iaſpide cultus,
Et variis ſpirat Nereia bacca figuris.
Quæ tantum potuit digitis mollire rigorem
Ambitioſa colus? vel cujus pectinis arte
Traxerunt ſolidæ gemmarum ſtamina telæ?
Invia quis calidi ſcrutatus ſtagna profundi
Tethyos invaſit gremium? quis divitis algæ
Germina flagrantes inter quæſivit arenas?
Quis junxit lapides oſtro? quis miſcuit ignes
Sidonii rubrique maris? tribuere colorem
Phœnices, Seres ſubtemina, pondus Hydaſpes.
Hoc ſi Mæonias cinctu graderere per urbes,
In te pampineos transferret Lydia thyrſos,
In te Nyſa choros. dubitaſſent Orgia Bacchi
Cui furerent. irent blandæ ſub vincula tigres.
Talis Erythræis intextus nebrida gemmis
Liber agit currus, & Caſpia flectit eburnis
Colla jugis: Satyri circum, crinemque ſolutæ
Mænades adſtringunt ederis victricibus Indos.
Ebrius hoſtili velatur palmite Ganges.
Auſpice mox lætum ſonuit clamore tribunal,
Te faſtos ineunte quater ſollennia ludit
Omina libertas. deductum Vindice morem

Lex

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Lex celebrat, famuluſque jugo laxatus herili
Ducitur, & grato remeat ſecurior ictu.
Triſtis conditio pulſata fronte recedit.
In civem rubuere genæ, tergoque removit
Verbera permiſſi felix injuria voti.
Proſpera Romuleis ſperantur tempora rebus
In nomen ventura tuum. præmiſſa futuris
Dant exempla fidem. quoties te curſibus ævi
Præfecit, toties acceſſit laurea patri.
Auſi Danubium quondam tranare Gruthungi
In lintres fregere nemus. ter mille ruebant
Per fluvium plenæ cuneis immanibus alni.
Dux Odothæus erat. tantæ conamina claſſis
Incipiens ætas & primus contudit annus.
Submerſæ ſedere rates. fluitantia numquam
Largius Arctoos pavere cadavera piſces.
Corporibus premitur Peuce. per quinq; recurrẽs
Oſtia barbaricos vix egerit unda cruores.
Confeſſuſque parens Odothæi regis opima
Rettulit, exſuviaſque tibi. civile ſecundis
Conficis auſpiciis bellum. tibi debeat orbis
Fata Gruthungorum, debellatumque tyrannum.
Iſter ſanguineos egit te Conſule montes.
Sed patriis olim fueras ſucceſſibus auctor,
Nunc eris ipſe tuis. ſemper venere triumphi
Cum trabeis, ſequiturque tuos victoria faſces.
Sis precor aſſiduus Conſul, Mariique relinquas,
Et ſenis Auguſti numerum. quæ gaudia mundo,
Per tua lanugo cum ſerpere cœperit ora,
Cum tibi prodiderit feſtas nox pronuba tædas!
Quæ tali devota toro, quæ murice fulgens
Ibit in amplexus tanti Regina mariti?
Quænam tot Divis veniet nurus, omnibus arvis,
Et toto dotanda mari? quantuſque feretur
Idem per Zephyri metas Hymenæus & Euri!
O mihi ſi liceat thalamis intendere carmen
Connubiale tuis, ſi te jam dicere patrem!
Tempus erit, cum tu trans Rheni cornua victor,
Arcadius captæ ſpoliis Babylonos onuſtus,
Communem majore toga ſignabitis annum,

Crinituſque tuo ſudabit faſce Suëvus :
Vltima fraternas horrebunt Bactra ſecures.

CL. CLAUDIANI
IN NVPTIAS HONORII ET MARIÆ,
PRÆFATIO.

SVrgeret in thalamum ducto cum Pelion arcu,
Nec caperet tantos hoſpita terra Deos ;
Cum ſocer æquoreus, numeroſaque turba ſororum
Certarent epulis continuare dies,
Præberetque Iovi communia pocula Chiron,
Molliter obliqua parte refuſus equi ;
Peneus gelidos mutaret nectare fontes,
Oetæis fluerent ſpumea vina jugis ;
Terpſichore facilem laſcivo pollice movit
Barbiton, & molles duxit in antra choros.
Carmina nec ſuperis, nec diſplicuere Tonanti,
Cum teneris noſſent congrua vota modis.
Centauri, Faunique negant, quæ flectere Rhœton,
Quæ rigidum poterant plectra movere Pholum.
Septima lux aderat cælo, totieſque renatus
Viderat exactos Heſperus igne choros.
Tum Phœbus, quo ſaxa domat, quo pertrahit ornos,
Pectine tentavit nobiliore lyram.
Venturumque ſacris fidibus jam ſpondet Achillem.
Iam Phrygias cædes, jam Simoënta canit.
Frondoſo ſtrepuit felix Hymenæus Olympo.
Reginam reſonant Othrys & Oſſa Thetin.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI
DE NUPTIIS HONORII ET MARIÆ.

HAUSERAT inſolitos promiſſæ virginis ignes
Auguſtus, pronoque rudis flagraverat ęſtu.
Nec novus unde calor, nec quid ſuſpiria vellent
Noverat incipiens, & adhuc ignarus amandi.
Non illi venator equus, non ſpicula curæ:
Non jaculum torquere libet. mens omnis aberrat
In vultus, quos fixit Amor. quam ſæpe medullis
Erupit gemitus! quoties incanduit ore
Confeſſus ſecreta rubor! nomenque beatum
Injuſſæ ſcripſere manus! jam munera nuptæ
Præparat, & pulcros, Mariæ ſed luce minores,
Eligit ornatus, quidquid venerabilis olim
Livia, Divorumque nurus geſſere ſuperbæ.
Incuſat ſpes ægra moras, longique videntur
Stare dies, ſegnemque rotam non flectere Phœbe.
Scyria ſic tenerum virgo flammabat Achillem,
Fraudis adhuc expers, bellatriceſque docebat
Ducere fila manus, & mox, quos horruit Ide,
Theſſalicos roſeo pectebat pollice crines.
Hæc etiam queritur ſecum: Quonam uſque verendus
Cunctatur mea vota ſocer? quid jungere differt
Quam pepigit, caſtaſque preces implere recuſat?
Non ego, luxuriem Regum, moremve ſecutus,
Quæſivi vultum tabulis, ut nuntia formæ
Lena per innumeros iret pictura penates:
Nec variis dubium thalamis lecturus amorem
Ardua commiſi falſæ connubia ceræ.
Non rapio præceps alienæ fœdera tedæ,
Sed quæ ſponſa mihi pridem, patriiſque relicta
Mandatis uno materni ſanguinis ortu
Communem partitur avum. faſtigia ſupplex
Depoſui, geſſique procum. de limine ſacro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Oratum miſſi proceres, qui proxima nobis
Iura tenent. fateor, Stilicho, non parva popoſci:
Sed certe mereor princeps, hoc principe natus,
Qui ſibi te generum fraterna prole revinxit,
Cui Mariam debes. fœnus mihi ſolve paternum.
Redde ſuos aulæ. mater fortaſſe rogari
Mollior. ô patrui germen, cui nominis heres
Succeſſi, ſublime decus torrentis Iberi,
Stirpe ſoror, pietate parens, tibi creditus infans,
Inque tuo crevi gremio, partuque remoto
Tu potius Flaccilla mihi. quid dividis ergo
Pignora? quid juveni natam non tradis alumno?
Optatuſne dies aderit? dabiturne jugalis
Nox umquam? tali ſolatur vulnera queſtu.
Riſit Amor, placidæque volat trans æquora matri
Nuntius, & totas jactantior explicat alas.
Mons latus Ionium Cypri præruptus obumbrat,
Invius humano greſſu, Phariumque cubile
Proteos, & ſeptem deſpectat cornua Nili.
Hunc neque candentes audent veſtire pruinæ;
Hunc venti pulſare timent; hunc lædere nimbi.
Luxuriæ Venerique vacat. pars acrior anni
Exſulat. æterni patet indulgentia veris.
In campum ſe fundit apex. hunc aurea ſepes
Circuit, & fulvo defendit prata metallo.
Mulciber, ut perhibent, his oſcula conjugis emit
Mœnibus, & tales uxorius obtulit arces.
Intus rura micant manibus quæ ſubdita nullis
Perpetuum florent, Zephyro contenta colono:
Vmbroſumque nemus, quo non admittitur ales,
Ni probet ante ſuos Diva ſub judice cantus.
Quæ placuit, fruitur ramis: quæ victa, recedit.
Vivunt in Venerem frondes, omniſque viciſſim
Felix arbor amat. nutant ad mutua palmæ
Fœdera. populeo ſuſpirat populus ictu;
Et platani platanis, alnoque aſſibilat alnus.
Labuntur gemini fontes. hic dulcis, amarus
Alter, & infuſis corrumpunt mella venenis,
Vnde Cupidineas armavit fama ſagittas.
Mille pharetrati ludunt in margine fratres,

Ore pares, habitu ſimiles, gens mollis Amorum.
Hos Nymphæ pariunt, illum Venus aurea ſolum
Edidit. ille Deos cælumque & ſidera cornu
Temperat, & ſummos dignatur figere reges.
Hi plebem feriunt. nec cætera numina deſunt.
Hic habitat nullo conſtricta licentia nodo,
Et flecti faciles iræ, vinoque madentes
Excubiæ, lacrimæque rudes, & gratus amantum
Pallor, & in primis titubans audacia furtis,
Iucundique metus, & non ſecura voluptas;
Et laſciva volant levibus perjuria pennis.
Hos inter petulans alta cervice Iuventas
Excludit Senium luco. procul atria Divæ
Permutant radios, ſilvaque obſtante vireſcunt.
Lemnius hæc etiam gemmis exſtruxit & auro,
Admiſcens artem pretio, trabibuſque ſmaragdis
Suppoſuit cæſas hyacinthi rupe columnas.
Beryllo paries, & iaſpide lubrica ſurgunt
Limina, deſpectuſque ſolo calcatur achates.
In medio glebis redolentibus area dives
Præbet odoratas meſſes. hic mitis amomi,
Hic caſiæ matura ſeges, Panchaïa turgent
Cinnama, nec ſicca frondeſcunt vimina coſto,
Tardaque ſudanti prorepunt balſama ligno.
Quo poſtquam dilapſus Amor, longaſque peregit
Penna vias; alacer, paſſuque ſuperbior intrat.
Cæſariem tunc forte Venus ſubnixa coruſco
Fingebat ſolio. dextra lævaque ſorores
Stabant Idaliæ. largos hæc nectaris imbres
Irrigat: hæc morſu numeroſi dentis eburno
Multifidum diſcrimen arat: ſed tertia retro
Dat varios nexus, & juſto dividit orbes
Ordine, neglectam partem ſtudioſa relinquens.
Plus error decuit: ſpeculi nec vultus egebat
Iudicio. ſimilis tecto monſtratur in omni,
Et rapitur quocumque videt, dum ſingula cernit,
Seque probat, nati venientis conſpicit umbram;
Ambroſioq; ſinu puerum complexa ferocem,
Quid tantum gaviſus, ait? quæ prælia ſudas,
Improbe? quis jacuit telis? iterumne Tonantem

Inter

Inter Sidonias cogis mugire juvencas?
An Titana domas? an paſtoralia Lunam
Rurſus in antra vocas? durũ magnumq; videris
Debellaſſe Deum. ſuſpenſus in oſcula matris
Ille refert: Lætare, parens. immane tropæum
Rettulimus. noſtrum jam ſentit Honorius arcum.
Scis Mariam, patremque ducem, qui cuſpide Gallos
Italiamque fovet: nec te præclara Serenæ
Fama latet. propera. regalibus annue votis.
Iunge toros. gremio natum Cytherea removit:
Et crines feſtina ligat, peplumque fluentem
Allevat, & blando ſpirantem numine ceſton
Cingitur, impulſos pluviis quo mitigat amnes,
Quo mare, quo ventos, irataque fulmina ſolvit.
Vt ſtetit ad litus, parvis hæc fatur alumnis:
Ecquis erit, pueri, vitreas qui lapſus in undas
Huc rapidum Tritona vocet, quo vecta per altum
Deferar? haud umquam tanto mihi venerit uſu.
Sacri, quos petimus, thalami. pernicius omnes
Quærite, ſeu concha Libycum circumtonat æquor,
Ogygias ſeu frangit aquas. quicumque repertum
Duxerit, aurata donabitur ille pharetra.
Dixerat, & ſparſa diverſi plebe feruntur
Exploratores. pelagi ſub fluctibus ibat
Carpathii Triton, obluctantemque petebat
Cymothoën. timet illa ferum, ſeſeque ſequenti
Surripit, & duris elabitur uda lacertis.
Heus, inquit ſpeculatus Amor, nũ veſtra ſub imis
Furta tegi potuere vadis? accingere noſtram
Vecturus dominam. pretium non vile laboris.
Cymothoën facilem, quæ nunc detrectat, habebis.
Hac mercede veni. prorupit gurgite torvus
Semifer. undoſi verrebant brachia crines.
Hiſpida tendebat bifido veſtigia cornu,
Qua priſtis commiſſa viro. ter pectora movit.
Iam quarto Paphias tractu ſulcabat arenas.
Vmbratura Deam retro ſinuatur in arcum
Bellua. tum vivo ſqualentia murice terga
Purpureis mollita thoris. hoc navigat oſtro
Fulta Venus. niveæ delibant æquora plantæ.

Pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Proſequitur volucrum late comitatus Amorum,
Tranquillumq; choris quatitur mare. ſerta per omnẽ
Neptuni diſperſa domum. Cadmeia ludit
Leucothoë, frenatque roſis delphina Palæmon.
Alternas violis Nereus interſerit algas.
Canitiem Glaucus ligat immortalibus herbis.
Nec non & variis vectæ Nereides ibant
Audito rumore feris. hanc piſce volutam
Sublevat Oceani monſtrum Tarteſſia tigris.
Hanc timor Ægæi rupturus fronte carinas
Trux aries. hæc cærulea ſuſpenſa leæna
Innatat. hæc viridem trahitur complexa juvencum.
Certatimque novis ornant connubia donis.
Cingula Cymothoë, rarum Galatea monile,
Et gravibus Spatale baccis diadema ferebat
Intextum, rubro quas legerat ipſa profundo.
Mergit ſe ſubito, vellitque coralia Doto.
Vimen erat, dum ſtagna ſubit. proceſſerat undis:
Gemma fuit. nuda Venerem cinxere corona,
Plaudenteſque ſimul tali cum voce ſequuntur.
Hos Mariæ cultus, hæc munera noſtra precamur
Reginæ Regina feras. dic talia nunquam
Promeruiſſe Thetin, nec cũ ſoror Amphitrite
Noſtro nupta Iovi. devotum ſentiat æquor,
Agnoſcat famulum virgo Stilichonia pontum.
Victrices nos ſæpe rates, claſſemque paternam
Veximus, attritis cum tenderet ultor Achivis.
Iam Ligurũ terris ſpumantia pectora Triton
Appulerat laſſoſque fretis extenderat orbes.
Continuo ſublime volans ad mœnia Gallis
Condita, lanigeri ſuis oſtentantia pellem
Pervenit. adventu Veneris pulſata recedunt
Nubila. clareſcunt puris Aquilonibus Alpes.
Lętitiæ cauſas ignorat dicere miles.
Lætaturque tamen. Mavortia ſigna rubeſcunt
Floribus, & ſubitis animantur frondibus haſtæ.
Illa ſuum dictis affatur talibus agmen:
Gradivum, noſtri comites, arcete parumper,
Vt ſoli vacet aula mihi. procul igneus horror
Thoracum, gladioſque tegat vagina minaces.

Stent bellatrices aquilæ, ſævique dracones.
Fas ſit caſtra meis hodie ſuccumbere ſignis.
Tibia pro lituis, & pro clangore tubarum
Molle lyræ, fauſtumque canant. epulentur ad ipſas
Excubias. mediis ſpirent crateres in armis.
Laxet terribiles majeſtas regia faſtus,
Et ſociam plebem non indignata poteſtas
Confundat turbæ proceres. ſolvantur habenis
Gaudia: nec leges pudeat ridere ſeveras.
Tu feſtas, Hymenæe, faces; tu, Gratia, flores
Elige; tu geminas, Concordia, necte coronas.
Vos, pennata cohors, quocumque vocaverit uſus,
Diviſa properate manu, neu marceat ulla
Segnities. alii funalibus ordine ductis
Plurima venturæ ſuſpendite lumina nocti.
Hi noſtra nitidos poſtes obducere myrto
Contendant: pars nectareis adſpergere tecta
Fontibus, & flamma lucos adolere Sabæos.
Pars infecta croco velamina lutea Serum
Pandite, Sidoniaſque ſolo proſternite veſtes.
Aſt alii thalamum docto componite textu.
Stamine gemmato, picturatiſque columnis
Ædificetur apex: qualem non Lydia dives
Erexit Pelopi: nec quem ſtruxere Lyæo
Indorum ſpoliis & opaco palmite Bacchæ.
Illic exuvias omnes cumulate parentum:
Quidquid avus ſenior Mauro vel Saxone victis,
Quidquid ab innumeris ſocio Stilichone treméd
Quæſivit genitor bellis: quodcumqne Gelonus
Armeniuſve dedit: quantum crinita ſagittis
Attulit extremo Meroë circumflua Nilo:
Miſit Achæmenio quidquid de Tigride Medus,
Cùm ſupplex emeret Romanam Parthia pacé.
Nobilibus gazis opibuſque cubilia ſurgant
Barbaricis. omnes thalamo conferte triumphos.
Sic ait, & ſponſæ petit improviſa penates.
Illa autem, ſecura tori, tædaſque parari
Neſcia, divinæ fruitur ſermone parentis,
Maternoſque bibit mores, exemplaque diſcit
Priſca pudicitiæ: Latios nec volvere libros

Deſinit

Deſinit aut Grajos, ipſa genitrice magiſtra,
Mæonius quæcumque ſenex, aut Thracius Orpheus,
Aut Mitylenæo modulatur pectine Sappho.
Sic Triviam Latona monet: ſic mitis in antro
Mnemoſyne docili tradit præcepta Thaliæ.
Cum procul augeri nitor, & jucundior aër
Attonitam luſtrare domum, fundique comarum
Gratus odor. mox vera fides. numenq; refulſit.
Cunctatur ſtupefacta Venus. nunc ora puellæ,
Nunc flavam niveo miratur vertice matrem.
Hæc modo creſcenti, plenæ par altera Lunæ,
Aſſurgit ceu forte minor ſub matre virenti
Laurus, & ingentes ramos, olimque futuras
Promittit jam parva comas: vel flore ſub uno
Ceu geminæ Pæſtana roſæ per jugera regnant.
Hæc largo matura die, ſaturataque vernis
Roribus indulget ſpatio: latet altera nodo,
Nec teneris audet foliis admittere ſoles.
Adſtitit, & blande Mariam Cytherea ſalutat.
  Salve ſidereæ proles Auguſta Serenæ,
Magnorum ſoboles Regum, parituraque Reges.
Te propter Paphias ſedes, Cyprumque reliqui,
Te propter libuit tantos explere labores,
Et tantum tranaſſe maris, ne vilior ultra
Privatos paterere lares, neu tempore longo
Dilatos juvenis nutriretHonorius ignes.
Accipe fortunam generis, diadema reſume,
Quod tribuas natis. & in hæc penetralia rurſus,
Vnde parens progreſſa, redi. fac nulla ſubeſſe
Vincula cognatæ: quamvis aliena fuiſſes
Principibus, regnum poteras hoc ore mereri.
Quæ propior ſceptris facies? quis dignior aula
Vultus erit? non labra roſæ, non colla pruinæ,
Non crines æquant violæ, non lumina flammæ.
Quam juncto leviter ſeſe diſcrimine confert
Vmbra ſupercilii! miſcet quam juſta pudorem
Temperies! nimio nec ſanguine candor abundat.
Auroræ vincis digitos, humeroſque Dianæ.
Ipſam jam ſuperas matrem. ſi Bacchus amator
Dotali potuit cælum ſignare Corona,

Cur

Cur nullis virgo redimitur pulcrior aſtris?
Iam tibi molitur ſtellantia ſerta Bootes,
Inque decus Mariæ jam ſidera parturit æther.
I digno nectenda viro, tantique per orbem
Conſors imperii! jam te venerabitur Iſter.
Nomen adorabunt populi. Iam Rhenus, & Albis
Serviet. in medios ibis Regina Sicambros.
Quid numerem gentes, Atlanteoſque receſſus
Oceani? toto pariter dotabere mundo.
Dixit, & ornatus, dederant quos nuper ovantes
Nereides, collo membriſque micantibus aptat.
Ipſa caput diſtinguit acu, ſubſtringit amictus:
Flammea virgineis accommodat ipſa capillis.
Ante fores jam pompa ſonat, pilentaque ſacram
Præradiant ductura nurum. calet obvius ire
Iam princeps, tardumque cupit diſcedere ſolem.
Nobilis haud aliter ſonipes, quem primus amoris
Sollicitavit odor, tumidus quatienſque decoras
Turbata cervice jubas Pharſalia rura
Pervolat, & notos hinnitu flagitat amnes,
Naribus accenſis. mulcet fęcunda magiſtrum
Spes gregis, & pulcro gaudent armenta marito.
  Candidus interea poſitis exercitus armis
Exſultat ſocerum circa: nec ſignifer ullus,
Nec miles pluviæ flores diſpergere ritu
Ceſſat, purpureoque ducem perfundere nimbo.
Hæc quoque velati lauro myrtoque canebant:
Dive parens, ſeu te complectitur axis Olympi,
Seu colis Elyſias animarum præmia valles,
En promiſſa tibi Stilicho jam vota peregit.
Iam gratæ rediere vices. cunabula penſat,
Acceptum reddit thalamum, natoque reponit
Quod dederas, genitor. nũquã te, ſancte, pigebit
Iudicii. nec te pietas ſuprema fefellit.
Dignus quem legeres, dignus cui pignora tanti
Principis, & rerum commendarentur habenæ.
Dicere nunc poſſem quæ prælia geſta ſub Æmo,
Quæq; cruentarint fumãtem Strymona pugnę.
Quam notus clipeo, quanta vi fulminet hoſtem,
Ni prohiberet Hymen: quæ tempeſtiva relatu

Nunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Nunc canimus. quis conſilio, quis juris & æqui
Noſſe modum melior? quod ſemper diſſidet, in te
Convenit: ingenio robur, prudentia forti.
Fronte quis æquali? quem ſic Romana decerent
Culmina? ſufficerent quæ tantis pectora curis?
Stes licet in populo, clamet, quicumque videbit,
Hic eſt, hic Stilicho. ſic te teſtatur, & offert
Celſa poteſtatis ſpecies non voce feroci,
Non alto ſimulata gradu, non improba geſtu.
Affectant alii quidquid, fingique laborant,
Hoc donat natura tibi. pudor emicat una,
Formoſuſque rigor, vultuſque auctura verendos
Canities feſtina venit conſorte remota.
Contingunt gravitaſque ſeni, vireſque juventæ.
Utraque te cingit propriis inſignibus ætas.
Ornatur fortuna viro. non ulla nocendi
Tela, nec infecti jugulis civilibus enſes.
Non odium terrore moves, nec frena reſolvit
Gratia. diligimus pariter, pariterque timemus.
Ipſe metus te noſter amat, juſtiſſime legum
Arbiter, egregiæ cuſtos fidiſſime pacis,
Optime ductorum, fortunatiſſime patrum,
Plus jam plus domino cuncti debere fatemur,
Quod gener eſt, invicte, tuus. vincire corona:
Inſere te noſtris contempto jure choreis.
Sic puer Eucherius ſuperet virtute parentem:
Aurea ſic videat ſimiles Thermantia tedas:
Sic uterus creſçat Mariæ: ſic natus in oſtro
Parvus Honoriades genibus conſidat avitis.

CL.

CL. CLAUDIANI

IN NUPTIAS HONORII AUGUSTI ET MARIÆ FESCENINA.

ALCAICUM.

PRINCEPS coruſco ſidere pulcrior,
Parthis ſagittas tendere certior,
Eques Gelonis imperioſior,
Quæ digna mentis laus erit arduæ?
Quæ digna formæ laus erit igneæ?
Te Leda mallet quam dare Caſtorem.
Præfert Achilli te proprio Thetis.
Victum fatetur Delos Apollinem.
Credit minorem Lydia Liberum.
Tu cum per altas impiger ilices
Præda citatum cornipedem regas,
Ludantque ventis inſtabiles comæ;
Telis jacebunt ſponte tuis feræ,
Gaudenſque ſacris vulneribus leo
Admittet haſtam morte ſuperbior.
Venus reverſum ſpernat Adonidem,
Damnet reductum Cynthia Virbium.
Cum poſt labores ſub platani voles
Virentis umbra, vel gelido ſpecu
Torrentiorem fallere Sirium,
Et membra ſomno feſſa reſolveris:
O quantus uret tum Dryadas calor?
Quot æſtuantes ancipiti gradu
Furtiva carpent oſcula Naides?
Quis vero acerbis horridior Scythis?
Quis belluarum corde furentior?
Quis, cum micantem te prope viderit,
Non optet ultro ſervitium pati?
Quis non catenas arripiat libens,

Colloque poſcat vincula libero?
Tu ſi nivalis per juga Caucaſi
Sævas petiſſes pulcer Amazonas,
Peltata pugnas deſereret cohors,
Sexu recepto: patris & immemor
Inter frementes Hippolyte tubas
Strictam ſecurim languida poneret,
Et ſeminudo pectore cingulum
Forti negatum ſolveret Herculi,
Bellumque ſolus conficeret decor.
Beata, quæ te nox faciet virum,
Primiſque ſeſe junget amoribus.

AGe cuncta nuptiali
Redimita vere tellus
Celebra toros heriles.
Omne nemus cum fluviis
Omne canat profundum.
Ligures favete campi,
Veneti favete montes,
Subitiſque ſe roſetis
Veſtiat Alpinus apex,
Et rubeant pruinæ.
Atheſis ſtrepat choreis,
Calamiſque flexuoſus
Leve Mincius ſuſurret,
Et Padus electriferis
Admoduletur alnis.
Epuliſque jam repleto
Reſonet Quirite Tibris,
Dominique læta votis
Aurea ſeptemgeminas
Roma coronet arces.
Procul audiant Iberi;
Fluit unde ſemen aulæ:
Vbi plena laurearum,
Imperio feta domus,
Vix numerat triumphos.
Habet hinc patrem maritus,
Habet hinc puella matrem,

Ge-

Geminaque parte ductum
Cæſareum flumineo
Stemma recurrit ortu.
Decorent vireta Bætin,
Tagus intumeſcat auro,
Generiſque procreator
Sub vitreis Oceanus
Luxurietur antris.
Orienſque regna fratrum,
Simul Occidenſque plaudat.
Placidæ jocentur urbes,
Quæque novo, quæque nitent
Deficiente Phœbo.
Aquiloniæ procellæ,
Rapidi tacete Cori.
Taceat ſonorus Auſter.
Solus ovantem Zephyrus
Perdominetur annum.

SOlitas galea fulgere comas
Stilicho molli necte corona.
Ceſſent litui, ſævumque procul
Martem felix teda releget.
Tractus ab aula rurſus in aulam
Redeat ſanguis patris officiis.
Iunge potenti pignora dextra.
Gener Auguſti pridem fueras,
Nunc rurſus eris ſocer Auguſti.
Quæ jam rabies livoris erit?
Vel quis dabitur color invidiæ?
Stilicho ſocer eſt, pater eſt Stilicho.

ATtollens thalamis Idalium jubar
Dilectus Veneri naſcitur Heſperus.
Iam nuptæ trepidat ſollicitus pudor.
Iam produnt lacrimas flammea ſimplices.
Ne ceſſa, juvenis, cominus aggredi,
Impacata licet ſæviat unguibus.
Non quiſquam fruitur veris odoribus,
Hyblæos latebris nec ſpoliat favos,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

i fronti caveat, ſi timeat rubos.
Armat ſpina roſas, mella tegunt apes.
Creſcunt difficili gaudia jurgio,
Accenditque magis, quæ refugit, Venus.
Quod flenti tuleris, plus ſapit, oſculum.
Dices ô quoties, Hoc mihi dulcius,
Quam flavos decies vincere Sarmatas!
Adſpirate novam pectoribus fidem,
Manſuramque facem tradite ſenſibus.
Tam junctis manibus nectite vincula,
Quam frondens edera ſtringitur æſculus,
Quam lento premitur palmite populus.
Et murmur querula blandius alite
Linguis aſſiduo reddite mutuis.
Et labris animam conciliantibus,
Alternum rapiat ſomnus anhelitum.
Amplexu caleat purpura regio,
Et veſtes Tyrio ſanguine fulgidas
Alter virgineus nobilitet cruor.
Tum victor madido proſilias toro
Nocturni referens vulnera prælii.
Ducant pervigiles carmina tibiæ,
Permiſſiſque jocis turba licentior
Exſultet tetricis libera legibus.
Paſſim cum ducibus ludite milites.
Paſſim cum pueris ludite virgines.
Hæc vox ætheriis intonet axibus.
Hæc vox per populos, per mare tranſeat:
Formoſus Mariam ducit Honorius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI DE BELLO GILDONICO LIBER.

REdditus imperiis Auſter, ſubjectaque rurſum
Alterni convexa poli. rectore ſub uno
Conſpirat geminus frenis communibus orbis.
Iunximus Europen Libyæ. concordia fratrum
Plena redit. patriis quod ſolum defuit armis,
Tertius occubuit nati virtute tyrannus.
Horret adhuc animus, manifeſtaque gaudia differt,
Dum ſtupet, & tanto cunctatur credere voto.
Nec dum Cinyphias exercitus attigit oras,
Iam domitus Gildon. nullis victoria nodis
Hæſit, non terræ ſpatio, non objice ponti.
Congreſſum, profugum, captum vox nunciat una,
Rumoremque ſui prævenit laurea belli.
Quo, precor, hæc effecta Deo? robuſta vetuſque
Tempore tam parvo potuit dementia vinci?
Quem veniens indixit hiems, ver perculit, hoſtem.
Exitii jam Roma timens, & feſſa negatis
Frugibus, ad rapidi limen tendebat Olympi,
Non ſolito viſu, nec qualis jura Britannis
Dividit, aut trepidos ſubmittit faſcibus Indos.
Vox tenuis, tardique gradus, oculique jacentes:
Interius fugere genæ. jejuna lacertos
Exedit macies. humeris vix ſuſtinet ægris
Squalentem clipeum. laxata caſſide prodit
Canitiem, plenamque trahit rubiginis haſtam.
Attigit ut tandem cælum, genibuſque Tonantis
Procubuit, tales orditur mœſta querelas;
Si mea manſuris meruerunt mœnia naſci,
Iupiter, auguriis; ſi ſtant immota Sibyllæ
Carmina; Tarpeias ſi necdum reſpuis arces:
Advenio ſupplex, non ut proculcet Araxem

Conſul ovans, noſtræve premant pharetrata ſecures
Suſa, nec ut rubris aquilas figamus arenis.
Hæc nobis, hæc ante dabas. nunc pabula tantum
Roma precor. miſerere tuæ, pater optime, gentis.
Extremam defende famem. ſatiavimus iram,
Si qua fuit. lugenda Getis, & flenda Suëvis
Hauſimus. ipſa meos exhorret Parthia caſus.
Quid referam morbive luem cumuloſve repletos
Stragibus, & crebras corrupto ſidere mortes?
Aut fluvium, per tecta vagum, ſummiſque minantem
Collibus? ingentes vexi ſubmerſa carinas,
Nemorumque ſonos, & Pyrrhæ ſæcula ſenſi.
Hei mihi, quo Latiæ vires, Vrbiſque poteſtas
Decidit? in qualem paullatim fluximus umbram?
Armato quondam populo patriiſque vigebam
Conſiliis. domui terras, urbeſque revinxi
Legibus. ad ſolem victrix utrumque cucurri.
Poſtquam jura ferox in ſe communia Cæſar
Tranſtulit, & lapſi mores, deſuetaque priſcis
Artibus in gremium pacis ſervile receſſi,
Tot mihi pro meritis Libyam Nilumque dedere,
Vt dominam plebem, bellatoremque ſenatum
Claſſibus æſtivis alerent, geminoque viciſſim
Litore diverſi complerent horrea venti.
Stabat certa ſalus. Memphis ſi forte negaſſet,
Penſabam Pharium Gætulis meſſibus annum.
Frugiferas certare rates, lateque videbam
Punica Niliacis concurrere carbaſa velis.
Cum ſubiit par Roma mihi, diviſaque ſumpſit
Æquales Aurora togas, Ægyptia rura
In partem ceſſere novam. ſpes unica nobis
Reſtabat Libye, quæ vix ægreque fovebat
Solo ducta Noto, numquam ſecura futuri.
Semper inops ventique fidem poſcebat, & anni.
Hanc quoque nunc Gildon rapuit ſub fine cadentis
Autumni. pavido metimur cærula voto,
Puppis ſi qua venit, ſi quid fortaſſe potenti
Vel pudor extorſit domino, vel prædo reliquit.
Paſcimur arbitrio Mauri, nec debita reddi,
Sed ſua concedi jactat, gaudetque diurnos,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Vt famulæ, præbere cibos, vitamque famemque
Librat barbarico faſtu, vulgique ſuperbit
Fletibus, & tantæ ſuſpendit fata ruinæ.
Romuleas vendit ſegetes, & poſſidet arva
Vulneribus quæſita meis. ideone tot annos
Flebile cum tumida bellum Carthagine geſſi?
Iccirco voluit contempta luce reverti
Regulus? hoc damnis, genitor, Cannenſibus emi?
Incaſſum toties lituis navalibus arſit
Hiſpanum Siculumque fretum? vaſtataque tellus,
Totque duces cæſi, ruptaque emiſſus ab Alpe
Pœnus, & attonitæ jam proximus Hannibal urbi?
Scilicet, ut domitis frueretur Barbarus Afris,
Muro ſuſtinui Martem, nocteſque cruentas
Collina pro turre tuli? Gildonis ad uſum
Carthago ter victa ruit? hoc mille gementis
Italiæ clades, impenſaque ſæcula bellis,
Hoc Fabius fortiſque mihi Marcellus agebant,
Vt Gildo cumularet opes? haurire venena
Compulimus dirum Syphacem, fractumque Metello
Traximus immanem Marii ſub vincla Iugurtham,
Et Numidæ Gildonis erunt? proh funera tanta,
Proh labor! in Bocchi regnum ſudavit uterq;
Scipio. Romano viciſtis ſanguine Mauri.
Ille diu miles populus, qui præfuit orbi,
Qui trabeas, & ſceptra dabat, quem ſemper in armis
Horribilem gentes, placidum ſenſere ſubactæ,
Nunc inhonorus, egens, perfert miſerabile pacis
Supplicium, nulloque palam circumdatus hoſte,
Obſeſſi diſcrimen habet. per ſingula letum
Impendet momenta mihi, dubitandaque pauci
Præſcribunt alimenta dies. heu proſpera fata,
Quid mihi ſeptenos montes, turbamq; dediſti
Quæ parvo non poſſet ali? felicior eſſem
Anguſtis opibus. mallem tolerare Sabinos,
Et Veios. brevior duxi ſecurius ævum.
Ipſa nocet moles. utinam remeare liceret
Ad veteres fines, & mœnia pauperis Anci.
Sufficerent Etruſca mihi, Campanaque culta,
Et Quincti, Curiique ſeges, patriæque petenti

Ruſti-

Ruſticus inferret proprias Dictator ariſtas.
Nunc quid agam? Libyam Gildo tenet, altera Nilū.
Aſt ego, quæ terras humeris, Pontumque ſubegi,
Deſeror. emeritæ jam præmia nulla ſenectæ.
Dii, quibus iratis crevi, ſuccurrite tandem,
Exorate patrem: tuque ô, ſi ſponte per altum
Vecta Palatinis mutaſti collibus Idam,
Prælatoque lavas Phrygios Almone leones,
Maternis natum precibus jam flecte Cybelle.
Sin prohibent Parcæ, falſiſque eluſa vetuſtas
Auſpiciis, alio ſaltem proſternite caſu,
Et pœnæ mutate genus. Porſenna reducat
Tarquinios. renovet ferales Allia pugnas.
Me potius ſævi manibus permittite Pyrrhi.
Me Senonum furiis, Brenni me reddite flammis.
Cuncta fame leviora mihi. Sic fata, refuſis
Obticuit lacrimis. mater Cytherea, parenſque
Flet Mavors, ſanctæque memor Tritonia Veſtæ.
Nec ſicco Cybele, nec ſtabat lumine Iuno.
Mærent indigetes, & ſi quos Roma recepit
Aut dedit ipſa Deos. genitor jam corda remitti
Cœperat, & ſacrum dextra ſedare tumultum,
Cum procul inſanis quatiens ululatibus axem,
Et contuſa genas, mediis apparet in aſtris
Africa. reſciſſæ veſtes, & ſpicea paſſim
Serta jacent. lacero crinales vertice dentes,
Effractum pendebat ebur. talique ſupernas
Irrupit clamore fores. quid magne moraris
Iupiter, avulſo nexu, pelagique ſolutis
Legibus, iratum populis immittere fratrem?
Mergi prima peto. veniant prærupta Pachyno
Æquora. laxatis ſubſidant Syrtibus urbes.
Si mihi Gildonem nequeunt abducere fata,
Me rape Gildoni. felicior illa peruſtæ
Pars Libyæ, nimio quæ ſe munita calore
Defendit, tantique vacat ſecura tyranni.
Creſcat zona rubens. medius flagrantis Olympi
Me quoque limes agat. melius deſerta jacebo
Vomeris impatiens. pulſis dominentur ariſtis
Dipſades, & ſitiens attollat gleba ceraſtas.

Quid me temperies juvit ? quid mitior æther?
Gildoni fecunda fui. jam Solis habenæ
Bis ſenas torquent hiemes, cervicibus ex quo
Hæret triſte jugum: noſtris jam luctibus ille
Conſenuit, regnumque ſibi tot vindicat annos:
Atque utinam regnum! privato jure tenetur,
Exigui ſpecie fundi, quod Nilus & Atlas
Diſſidet. occiduis quod Gadibus arida Barce,
Quodque Parætonio ſecedit litore Ganges,
Hoc ſibi tranſcripſit proprium. pars tertia mundi
Vnius prædonis ager. diſtantibus idem
Inter ſe vitiis cinctus: quodcunque profunda
Traxit avaritia, luxu peiore refundit.
Inſtat terribilis vivis, morientibus heres,
Virginibus raptor, thalamis obſcœnus adulter.
Nulla quies. oritur præda ceſſante libido,
Divitibuſque dies, & nox metuenda maritis.
Quiſquis vel locuples vel pulcra conjuge notus,
Crimine pulſatur falſo. ſi crimina deſint,
Accitus conviva perit. mors nulla refugit
Artificem. varios ſuccos ſpumaſque requirit
Serpentum virides, & adhuc ignota novercis
Gramina. ſi quiſquam vultu præſentia damnet,
Liberiuſve gemat, dapibus crudelis in ipſis
Emicat ad nutum ſtricto mucrone miniſter.
Fixus quiſque toro tacita formidine libat
Carnifices epulas, incertaque pocula pallens
Haurit, & intentos capiti circumſpicit enſes.
Splendet Tartareo furialis menſa paratu,
Cæde madens, atrox gladio, ſuſpecta veneno.
Vt vino calefacta Venus, tum ſævior ardet
Luxuries: miſtis redolent vnguenta coronis.
Crinitos inter famulos pubemque canoram
Orbatas jubet ire nurus, nuperque peremtis
Arridere viris. Phalarin, tormentaque flammæ
Profuit, & Siculi mugitus ferre juvenci,
Quam tales audire choros. nec damna pudoris
Turpia ſufficiunt. Mauris clariſſima quæque
Faſtidita datur. media Carthagine ductæ
Barbara Sidoniæ ſubeunt connubia matres.
Æthiopem nobis generũ, Naſamona maritũ

Ingerit. exterret cunabula degener infans.
His fretus ſociis, ipſo jam principe major
Incedit. peditum præcurrunt agmina longe.
Circumdant equitum turmæ, Regeſque clientes,
Quos noſtris ditat ſpoliis. proturbat avita
Quemque domo, veteres detrudit rure colonos.
Exſiliis diſperſa feror. numquamne reverti
Fas erit, erranteſque ſolo jam reddere cives?
Iret adhuc in verba dolor, niſi Iupiter alto
Cœpiſſet ſolio. voces adamante notabat
Atropos, & Lacheſis jungebat ſtamina dictis.
Nec te, Roma, diu, nec te patiemur inultam
Africa. communem proſternet Honorius hoſtẽ.
Pergite ſecuræ. veſtrum vis nulla tenorem
Separat: & ſoli famulabitur Africa Romæ.
Dixit, & afflavit Romam meliore juventa.
Continuo redit ille vigor, ſeniique colorem
Mutavere comæ. ſolidatam criſta reſurgens
Erexit galeam, clipeique recanduit orbis,
Et levis excuſſa micuit rubigine cornus.
Humentes jam Noctis equos, Lethæaque Somnus
Frena regens, tacito volvebat ſidera curru.
Iam duo Divorum proceres, maiorque minorq;
Theudoſii pacem laturi gentibus ibant:
Qui Iovis arcanos monitus, mandataque ferrent
Fratribus, & geminis ſancirent fœdera regnis.
Sic cum præcipites artem vicere procellæ,
Aſſiduoque gemens undarum verbere nutat
Deſcenſura ratis, cæca ſub nocte vocati
Naufraga Ledæi ſuſtentant vela Lacones.
Circulus ut patuit Lunæ, ſecuere meatus
Diverſos. Italas ſenior tendebat in oras.
At pater, intrantem Pontũ qua Boſporus arctat,
Arcadii thalamis, urbique illapſus Eoæ.
Quem ſimul ac vidit natus (nam clara nitebat
Cynthia) permiſto tremuerunt gaudia fletu,
Complexuque fovens, quos non ſperaverat, artus,
O mihi poſt Alpes nunc primum reddite, dixit,
Vnde tuis optatus ades? da tangere dextram,
Qua gentes cecidere feræ. quis tale removit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Præſidium terris? ut te mortalia pridem
Implorant, lugentque pium, fortemque requirunt!
Cui pater in tales rupit ſuſpiria voces.
Hoc erat? in fratres medio diſcordia Mauro
Naſcitur, & mundus germanaque diſſidet aula?
Gildonisne ſalus tanti ſit palma furoris?
Scilicet egregius morum, magnoque tuendus,
Et cujus meritis pietas à fratre recedat.
In primo genitore, vide, civile calebat
Diſſidium. dubio ſtabant Romana ſub ictu.
Quis procul Armenius, vel quis Mæotide ripa
Rex ignotus agit, qui me non juvit euntem?
Auxilio fovere Getæ, venere Geloni.
Solus at hic non puppe data, non milite miſſo
Subſedit fluitante fide. ſi ſigna petiſſet
Obvia, detecto ſubmiſſius hoſte dolerem.
Reſtitit in ſpeculis fati, turbaque reductus
Libravit geminas eventu judice vires,
Ad rerum momenta cliens, ſeſeque daturus
Victori. fortuna ſimul cum Marte pependit.
Et ſi non cupidis eſſem præreptus ab aſtris,
Exemplum ſequerer Tulli, laniandaque dumis
Impia diverſis raptarem membra quadrigis.
Germani nunc uſque tui reſponſa colebat.
En iterum calcat. tali te credere monſtro
Poſt patrem fratremque paras? ſed magna rependit,
Inque tuam ſortem numeroſas tranſtulit urbes.
Ergo fas pretio cedet? mercede placebit
Proditio? taceo, læſi quod transfuga fratris,
Quod levis ingenio. quamvis diſcrimine ſummo
Proditor apportet ſuſpenſam morte ſalutem,
Nuſquam gratus erit. damnamus luce reperta
Perfidiam: nec nos patimur committere tali
Hoc genus emptori. cives cum mœnibus offert?
Hoc vendit patriam. plerique in tempus abuſi
Mox odere tamen. tenuit ſic Graia Philippus
Oppida. Pellæo libertas concidit auro.
Romani ſcelerum ſemper ſprevere miniſtros.
Noxia pollicitum domino miſcere venena
Fabricius Regi nudata fraude remiſit,

Infeſto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Infeſto quem Marte petit, bellumque negavit
Per famuli patrare nefas. ductoſque Camillus
Trans murum pueros obſeſſæ reddidit urbi.
Traduntur pœnis alii, cum prælia ſolvant;
Hic manet, ut moveat? quem reſpuit alter in hoſtẽ,
Suſcipis in fratrem? longi proh dedecus ævi!
Cui placet, auſtrales Gildo condonat habenas,
Tantaque mutatos ſequitur provincia mores.
Quaſlibet ad partes animus nutaverit anceps:
Transfundit ſecum Libyam, refluumque malignus
Commodat imperium. Mauri fuit Africa munus.
Tollite Maſſylas fraudes. removete bilingues
Inſidias, & verba ſoli ſpirantia virus.
Ne, conſanguineis certetur cominus armis,
Ne, precor. hæc trucibus Thebis, hæc digna Mycenis;
In Mauros hoc crimen eat. quid noſter iniquum
Molitur Stilicho? quando non ille jubentis
Paruit? an quiſquam nobis devotior extat?
Vt ſileam varios, quos mecum geſſerit, actus,
Quæ vidi poſt fata, loquar. cum Divus abirem,
Res incompoſitas, fateor, tumidaſque reliqui.
Stringebat vetitos etiamnum exercitus enſes
Alpinis odiis, alternaque jurgia victi
Victoreſque dabant. vix hæc amentia noſtris
Excubiis, nedum puero rectore, quieſſet.
Heu quantum timui vobis, quid libera tanti
Militis auderet moles, cum cæca remoto
Ferveret jam læta metu. diſſenſus acerbus,
Sed gravior conſenſus erat. tunc ipſe paterna
Succeſſit pietate mihi, tenerumque rudemque
Fovit, & in veros eduxit principis annos:
Rufinumque tibi, quem tu tremuiſſe fateris,
Depulit. hunc ſolum memorẽ ſolumq; fidelem
Experior. volui ſi quid, dum vita maneret,
Aut viſus voluiſſe, gerit: venerabilis illi
Ceu numenque vocor præſens. ſi tanta recuſas,
At ſoceri reverere faces, at reſpice fratris
Connubium, pignuſque meæ regale Serenæ.
Debueras etiam fraternis obvius ire
Hoſtibus, ille tuis. quæ gens, quis Rhenus & Iſter

Vos opibus junctos, conſpirantesque tuliſſent?
Sed tantum permitte, cadat. nil poſcimus ultra.
Ille licet ſeſe prætentis Syrtibus armet,
Oppoſitoque Atlante tegat: licet arva referta
Anguibus, & Solis medios objecerit æſtus:
Novi conſilium, novi Stilichonis in omnes
Æqualem caſus animum. penetrabit arenas:
Inveniet virtute viam. ſic Divus, & inde
Sic natus. juſſis genitor parebitur ultro.
Amplector præcepta lubens. nec carior alter
Cognato Stilichone mihi. commiſſa profanus
Ille luat. redeat jam tutior Africa fratri.
   Talia dum longo ſecum ſermone retexunt,
Heſperiam pervenit avus, caſtumque cubile
Ingreditur, Tyrio quo fuſus Honorius oſtro
Carpebat teneros Maria cum conjuge ſomnos.
Aſſiſtit capiti. tunc ſic per ſomnia fatur.
Tantane devictos tenuit fiducia Mauros
Care nepos? iterum poſt me conjurat in arma
Progenies veſana Iubæ, bellumque reſumit
Victoris cum ſtirpe ſui? Firmumne jacentem
Obliti? Libyam noſtro ſudore receptam
Rurſus habent? auſus Latio contendere Gildo?
Germani nec fata timet? nunc ire profecto
Nunc vellem, notoſque ſenex oſtendere vultus.
Nonne meam fugiet Maurus, cum viderit, umbram?
Quid dubitas? exſurge toris. invade rebellem.
Captivum mihi redde meum. deſiſte morari.
Hoc generi fatale tuo. dum ſanguis in orbe
Noſter erit, ſemper pallebit Regia Bocchi.
Iungantur ſpoliis Firmi Gildonis opima.
Exornet geminos Mauruſia laurea currus.
Vna domus toties una de gente triumphet.
Dii, bene, quod tantis interlabentibus annis
Servati Firmuſque mihi, fraterque nepoti.
Dixit, & afflatus vicino Sole refugit.
   At juvenem ſtimulis immanibus æmula virtus
Exacuit. jam puppe vehi, jam ſtagna ſecare
Fervet, & abſentes invadere cuſpide Mauros.
Tum jubet acciri ſocerum, dextramque vocato

Conſerit,& quæ ſit potior ſententia, quærit.
Per ſomnos mihi, ſancte pater, jam ſæpe futura
Panduntur,multæque canunt præſagia noctes.
Namque procul Libycos venatu cingere ſaltus,
Et juga rimari canibus Gætula videbar.
Mærebat regio ſævi vaſtata leonis
Incurſu. pecudum ſtrages, paſſimque juvenci
Semineces, & adhuc infecta mapalia tabo,
Sparſaque ſanguineis paſtorum funera campis.
Aggredior latebras monſtri, mirumque relatu
Conſpicio. dilapſus honos. cervice minaces
Defluxere jubæ. fractos inglorius armos
Suppoſuit ſervile gemens, ingeſtaque vincla
Vnguibus, & ſubitæ collo ſonuere catenæ.
Nunc etiam paribus ſecum certare tropæis
Hortator me cogit avus. quonam uſque morati
Cunctamur? decuit pridem complere biremes,
Et pelagi ſuperare minas. tranſmittere primus
Ipſe paro. quæcunque meo gens barbara nutu
Stringitur, adveniat. Germania cuncta feratur
Navibus, & ſocia comitentur claſſe Sicambri.
Pallida tranſlatum jam ſentiat Africa Rhenum.
An patiar tot probra ſedens,juveniſque relinquã
Quæ tenui rexique puer? bis noſter ad Alpes
Alterius genitor defenſum regna cucurrit.
Nos prædæ faciles inſultandique jacemus?
Finierat. Stilicho contra cui talia reddit:
Adverſine tubam, Princeps, dignabere Mauri?
An feret ignavus clari ſolatia fati
Te bellante mori? decernet Honorius inde,
Hinc Gildo? prius aſtra Chaos miſcebit Averno.
Vindictam mandaſſe ſat eſt. plus nominis horror,
Quam tuus enſis, aget. minuit præſentia famam.
Qui ſtetit, æquatur campo, collataque neſcit
Majeſtatem acies. ſed quod magis utile factu,
Atque hoſti gravius, ſenſus adverte, docebo.
Eſt illi patribus, ſed non & moribus, iiſdem
Maſcezel; fugiens qui dira piacula fratris
Speſque ſuas, vitamque tuo commiſit aſylo.
Hunc ubi tentatis fruſtra mactare nequivit

Inſidiis, patrias in pignora contulit iras;
Et quos ipſe ſinu parvos geſtaverat, una
Obtruncat juvenes, inhumataque corpora vulgo
Diſpulit, & tumulo cognatas arcuit umbras:
Naturamq; ſimul, fratremque, hominemq; cruentus
Exuit, & tenuem cæſis invidit arenam.
Hoc facinus refugo damnavit Sole Mycenas,
Avertitque diem. ſceleri ſed reddidit Atreus
Crimen, & infandas excuſat conjuge menſas.
Hic odium, non pœna fuit. te prodita jura,
Te pater ultorem, te nudi pulvere Manes,
Te pietas polluta rogat. ſi flentibus aram,
Et proprium miſeris numen ſtatuiſtis Athenæ:
Si Pandionias planctu traxere phalanges
Inachides, belloque rogos meruere maritis:
Si mæſtæ ſqualore comæ, lacrimiſque Senatum
In Numidas pulſus ſolio commovit Adherbal:
Hũc quoq; nunc Gildo, tãto quem funere merſit,
Hunc doleat veniſſe ducem, ſeſeque minorem
Supplicibus ſciat eſſe tuis. quem ſede fugavit,
Hunc præceps fugiat: fregit quem clade, tremiſcat;
Agnoſcatque ſuum, trahitur dum victima, fratrem.
    Hæc ubi ſederunt genero; notiſſima Marti
Robora, præcipuos electa pube maniplos
Diſponit, portuque rates inſtaurat Etruſco.
Herculeam ſuus Alcides, Ioviamque cohortem
Rex ducit Superum: premitur nec ſignifer ullo
Pondere: feſtinant adeo vexilla moveri.
Nervius inſequitur, meritu ſque vocabula Felix,
Dictaque ab Auguſto legio, nomenque probantes
Invicti clipeoque animoſi teſte Leones.
Dictis ante tamen princeps confirmat ituros
Aggere conſpicuus. ſtat circumfuſa juventus
Nixa haſtis, pronaſque ferox accommodat aures:
Gildonem domitura manus, promiſſa minaſque
Tempus agi. ſi quid pro me doluiſtis in armis,
Oſtentate mihi. juſto magnoque triumpho
Civiles abolete notas. ſciat orbis Eous,
Sitque palam, Gallos cauſſa, non robore, vinci.
Nec vos, barbariem quamvis collegerit omnem,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Terreat. an Mauri fremitus raucoſque repulſus
Vmbonum, & veſtros paſſuri cominus enſes?
Non contra clipeis tectos, galeiſve micantes
Ibitis. in ſolis longe fiducia telis.
Exarmatus erit, cum miſſile torſerit, hoſtis.
Dextra movet jaculum. prætentat pallia læva.
Cætera nudus eques. ſonipes ignarus habenæ.
Virga regit. non ulla fides, non agminis ordo.
Arma oneri, fuga præſidio; connubia mille.
Non ulli generis nexus, non pignora curæ;
Sed numero languet pietas. hæc copia vulgi.
Vmbratus dux ipſe roſis, & marcidus ibit
Vnguentis, cruduſque cibo; titubanſque Lyæo,
Confectus ſenio, morbis, ſtupriſque ſolutus.
Excitet inceſtos turmalis buccina ſomnos,
Imploret citharas, cantatriceſque choreas
Offenſus ſtridore tubæ, diſcatque coactus
Quas vigilat Veneri, caſtris impendere noctes.
Nonne mori ſatius, quam vitæ ferre pudorem?
Nam quæ jam regio reſtat, ſi dedita Mauris
Regibus, Illyricis acceſſerit Africa damnis?
Ius Latium, quod tunc Meroë, rubroque ſolebat
Oceano cingi, Tyrrhena clauditur unda.
Et cui non Nilus, non intulit India metas,
Romani jam finis erit Trinacria regni?
Ite recepturi, prędo quem ſuſtulit, axem,
Ereptumque Notum. caput inſuperabile rerum
Aut ruet in veſtris, aut ſtabit Roma lacertis.
Tot mihi debetis populos, tot rura, tot urbes
Amiſſas. uno Libyam defendite bello.
Veſtros imperium remos, & veſtra ſequatur
Carbaſa. deſpectas trans æquora ducite leges.
Tertia jam ſolito cervix mucrone rotetur,
Tandem funereis finem poſitura tyrannis.
Omina conveniunt dicto, fulvuſque Tonantis
Armiger ad liquidam cunctis ſpectantibus æthram
Correptum pedibus curvis innexuit hydrum.
Dumque reluctantem morſu partitur obunco,
Hæſit in ungue caput. truncatus decidit anguis.
Ilicet auguriis alacres per ſaxa citati,

Torrenteſque ruunt. non mons, non ſilva retardat
Pendula. ceu parvis moturæ bella colonis
Ingenti clangore grues æſtiva relinquunt
Thracia, cum tepido permutant Strymona Nilo,
Ordinibus variis per nubila texitur ales
Littera, pennarumque notis inſcribitur aër.
Vt fluctus tetigere maris, tunc acrior arſit
Impetus. arripiunt naves, ipſique rudentes
Expediunt, & vela legunt, & cornua ſummis
Aſſociant malis. quatitur Tyrrhena tumultu
Ora, nec Alpheæ capiunt navalia Piſæ.
Sic Agamemnoniam vindex cum Græcia claſſem
Solveret, innumeris fervebat vocibus Aulis.
Non illos ſtrepitus, impendentiſque procellæ
Signa, nec adventus dubii deterruit Auſtri.
Vellite proclamant, ſocii, jam vellite funem.
Per vada Gildonem quamvis adverſa petamus.
Ad bellum nos trudat hiems. per devia Ponti
Quaſſatis cupio tellurem figere roſtris.
Heu nimium ſegnes, cauta qui mente notatis,
Si revolant mergi, graditur ſi litore cornix.
Ora licet maculis adſperſerit occiduus Sol,
Lunaque conceptis liveſcat turbida Coris,
Et contuſa vagos jaculentur ſidera crines,
Imbribus humeſcant Hædi, nimboſaque Taurum
Ducat Hyas, totuſque fretis deſcendat Orion:
Certa fides cœli, ſed major Honorius auctor.
Illius auſpiciis immenſa per æquora miles,
Non Plauſtris, Arctove regor. contemne Booten
Navita. turbinibus mediis permitte carinas.
Si mihi tempeſtas Libyam ventique negabunt,
Auguſti Fortuna dabit. jam claſſis in altum
Provehitur. dextra Ligures, Hetruria læva
Linquitur, & cæcis vitatur Corſica ſaxis.
Humanæ in ſpeciem plantæ ſe magna figurat
Inſula. Sardoam veteres dixere coloni.
Dives ager frugum. Pœnos Italoſve petenti
Opportuna ſitu. quæ pars vicinior Afris,
Plana ſolo, ratibus clemens. quæ reſpicit Arcton,
Immitis, ſcopuloſa, procax, ſubitiſque ſonora
Flu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Fluctibus. Inſanos infamat navita montes.
Hinc hominum, pecudumque lues, hinc peſtifer aër
Sævit, & excluſis regnant Aquilonibus Auſtri.
Quos ubi luctatis procul effugere carinis;
Per diverſa ruunt ſinuoſæ litora terræ.
Pars adit antiqua ductos Carthagine Sulcos:
Partem litoreo complectitur Olbia muro.
Vrbs Libyam contra Tyrio fundata potenti
Tenditur in longum Caralis, tenuemque per undam
Obvia dimittit fracturum flamina collem.
Efficitur portus medium mare, tutaque ventis
Omnibus ingenti manſueſcunt ſtagna receſſu.
Hanc omni petiere manu, prorisque reductis
Suſpenſa Zephyros exſpectant claſſe faventes.

CL. CLAUDIANI
IN
MALLII THEODORI
CONSVLATVM

PROLOGUS.

AVdebiſne, precor, doctæ ſubjecta catervæ
Inter tot proceres, noſtra Thalia, loqui?
Nec te fama vetat, vero quam celſius actā
Vel ſervaſſe labor, vel minuiſſe pudor.
An tibi continuis crevit fiducia caſtris?
Totaque jam vatis pectora miles habet?
Culmina Romani majeſtatemque Senatus,
Et; quibus exſultat Gallia, cerne viros.
Omnibus audimur terris, mundique per aures
Ibimus. ah nimius Conſulis urget amor.
Iupiter, ut perhibent, ſpatium cum diſcere vellet
Naturæ, regni neſcius ipſe ſui,
Armigeros utrimque duos æqualibus alis
Miſit ab Eois Occiduiſque plagis.
Parnaſſus geminos fertur junxiſſe volatus;
Contulit alternas Pythius axis aves.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

princeps non aquilis terram cognoſcere curat.
Certius in nobis æſtimat imperium.
Hoc ego concilio collectum metior orbem:
Hoc video cœtu quidquid ubique micat.

CL. CLAUDIANI

DE CONSVLATV MALLII THEODORI,

PANEGYRIS.

Ipſa quidem virtus pretium ſibi, ſolaq; late
Fortunæ ſecura nitet, nec faſtibus ullis
Erigitur, plauſuve petit clareſcere vulgi.
Nil opis externę cupiens, nil indiga laudis,
Divitiis animoſa ſuis, immotaque cunctis
Caſibus ex alta mortalia deſpicit arce.
Attamen invitam blande veſtigat, & ultro
Ambit Honos. docuit toties à rure profectus
Lictor, & in mediis quæſitus Conſul aratris.
Te quoque naturæ ſacris mundique vacantem,
Emeritum pridem, deſudatiſque remotum
Iudiciis, eadem rurſum complexa poteſtas
Evehit, & reducem notis imponit habenis.
Accedunt trabeæ. nil jam, Theodore, relictum,
Quo virtus animo creſcat, vel ſplendor honore.
Culmen utrumque tenes. talem te protinus anni
Formavere rudes, & dignum vita curuli
Traxit iter, primæque ſenes ceſſere juventæ.
Iam nunc canicies animi, jam dulce loquendi
Pondus, & attonitas ſermo qui duceret aures.
Mox undare foro victrix opulentia linguæ,
Tutarique reos. ipſa hæc ampliſſima ſedes
Orantem ſtupuit, bis laudatura regentem.
Hinc te pars Libyæ moderantem jura probavit,
Quæ nunc tota probat. longi ſed pignus amoris
Exiguæ peperere moræ. populumque clientem
Publica manſuris teſtantur vocibus æra.
Inde tibi Macetum tellus, & credita Pellæ

Mœ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Mœnia, quæ famulus quondam ditavit Hydaſpes.
Tantaque commiſſæ revocaſti gaudia genti
Litibus arbitriis, quantum bellante Philippo
Horuit, aut nigri cecidit cum regia Pori.
Sed non ulterius te præbuit urbibus aula:
Maluit eſſe ſuum. terris edicta daturus,
Supplicibus reſponſa, venis. oracula Regis
Eloquio crevere tuo. nec dignius unquam
Majeſtas meminit ſeſe Romana locutam.
Hinc ſacræ mandantur opes, orbiſque tributa
Poſſeſſi; quidquid fluviis evolvitur auri:
Quidquid luce procul venas rimata ſequaces
Abdita pallentis fodit ſollertia Beſſi.
  Ac velut exertus lentandis navita tonſis
Præficitur lateri cuſtos; hinc ardua proræ
Temperat, & fluctus tempeſtateſque futuras
Edocet, aſſiduo cum Dorida vicerit uſu:
Iam clavum totamque ſubit torquere carinam.
Sic cum clara diu rerum documenta dediſſes,
Non te parte ſui, ſed in omni corpore, ſumpſit
Imperium, cunctaque dedit tellure regendos
Rectores. Hiſpana tibi Germanaque Tethys
Paruit, & noſtro diducta Britannia mundo:
Diverſoque tuas coluerunt gurgite voces
Lentus Arar, Rhodanuſque ferox & dives Iberus.
O quoties doluit Rhenus, qua barbarus ibat,
Quod te non geminis frueretur judice ripis!
Vnius fit cura viri, quodcumque rubeſcit
Occaſu, quodcumque dies devexior ambit.
Tam celer aſſiduos explevit curſus honores.
Vna poteſtatum ſpatiis interfuit ætas,
Totque gradus fati juvenilibus intulit annis.
  Poſtquam parta quies, & ſummum nacta cacumen,
Iam ſecura petit privatum gloria portum;
Ingenii redeunt fructus, aliique labores,
Et vitæ pars nulla perit. quodcumque recedit
Litibus, incumbit ſtudiis, animuſque viciſſim
Aut curam imponit populis, aut otia Muſis.
Omnia Cecropiæ relegis ſecreta ſenectæ,

Diſ-

Diſcutiens quod quiſque novum mandaverit ævo,
Quantaque diverſæ producant agmina ſectæ.
Namque aliis princeps rerum diſponitur aër:
Hic confidit aquis: hic procreat omnia flammis.
Alter in Ætnæas caſurus ſponte favillas
Diſpergit revocatque Deum, rurſumque receptis
Nectit amicitiis quidquid diſcordia ſolvit.
Corporis hic damnat ſenſus, verumque videri
Pernegat. hic ſemper lapſuræ pondera terræ
Conatur rapido cœli fulcire rotatu,
Accenditque diem prærupti turbine ſaxi.
Ille ferox, unoque tegi non paſſus Olympo,
Immenſum per inane volat, finemque peroſus
Parturit innumeros anguſto pectore mundos.
Hi vaga collidunt cęcis primordia plagis.
Numina conſtituunt alii, caſuſque relegant.
Grajorum obſcuras Romanis floribus artes
Irradias, vicibus gratis formare loquentes
Suetus, & alterno verum contexere nodo.
Quidquid Socratico manavit ab ordine, quidquid
Docta Cleantheæ ſonuerunt atria turbæ,
Inventum quodcumque tuo, Chryſippe, receſſu;
Quidquid Democritus riſit, dixitque tacendo
Pythagoras uno ſe pectore cuncta vetuſtas
Condidit, & major collectis viribus exit.
Ornantur veteres, & nobiliore magiſtro
In Latium ſpretis Academia migrat Athenis,
Vt tandem propius diſcat, quo fine beatum
Dirigitur; quæ norma boni, qui limes honeſti;
Quænam membra ſui virtus diviſa domandis
Objectet vitiis; quæ pars injuſta recidat,
Quæ vincat ratione metus, quæ frænet amores.
Aut quoties elementa doces, ſemperque fluentis
Materiæ cauſſas: quæ vis animaverit aſtra,
Impuleritque choros: quo vivat machina motu.
Sidera cur ſeptem retro nitantur in ortus
Obluctata polo: variiſne meatibus idem
Arbiter, an geminæ convertant æthera mentes:
Sitne color proprius rerum, luciſque repulſu
Eludant aciem. tumidos quæ Luna recurſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Nutriat Oceani: quo fracta tonitrua vento.
Quid trahat imbriferas nubes; quo ſaxa creentur
Grandinis. unde rigor nivib⁹: quę flabra per auras
Excutiant rutilos tractus: aut fulmina velox
Torqueat, aut triſtem figat crinita cometen.
Iam tibi cōpoſitam fundaverat ancora puppim.
Telluris jam certus eras. fœcunda placebant
Otia. naſcentes ibant in ſæcula libri.
Cum ſubito liquida ceſſantem vidit ab æthra
Iuſtitia, & tanto viduatas judice leges:
Continuo frontem limbo velata pudicam
Deſerit Autumni portas, qua vergit in Auſtrum
Signifer, & noctis reparant diſpendia Chelæ.
Pax avibus, quacumque volat; rabiemque frementes
Depoſuere feræ. lætatur terra reverſo
Numine, quod priſci poſt tempora perdidit auri.
Illa per occultum Ligurum ſe mœnibus infert,
Et caſtos levibus plantis ingreſſa Penates
Invenit ætherios ſignantem pulvere curſus;
Quos pia ſollicito deprendit pollice Memphis:
Quæ moveant momenta polum, quam certus in aſtris
Error. quis tenebras Soli cauſiſque meantem
Defectum indicat numerus. quæ linea Phœben
Damnet, & excluſo pallentem fratre relinquat.
Vt procul adſpexit fulgentia virginis ora,
Cognovitque Deam: vultus veneratus amicos
Occurrit, ſcriptæque notas confundit arenæ.
Tunc ſic Diva prior: Malli, ſincera bonorum
Congeries, in quo veteris veſtigia recti,
Et ductos video mores meliore metallo:
Iam ſatis indultum ſtudiis; Muſæque tot annos
Eripuere mihi. pridem te jura repoſcunt.
Aggredere, & noſtro rurſum te redde labori.
Nec tibi ſufficiat tranſmiſſæ gloria vitæ.
Humanum curare genus quis terminus umquam
Præſcripſit? nullas recipit prudentia metas.
Adde, quod hæc multis potuit contingere ſedes.
Sed meriti tantum redeunt, actuſque priores

Commendat repetitus honos, virtuſque reducit,
Quos fortuna legit. melius magnoque petendum
Credis, in abſtruſa rerum ratione morari?
Scilicet illa tui patriam præcepta Platonis
Erexere magis, quam qui reſponſa ſecutus
Obruit Eoas claſſes, urbemque carinis
Vexit, & arſuras Medo ſubduxit Athenas?
Spartanis potuit robur præſtare Lycurgus
Matribus, & ſexum leges vicere ſeveræ:
Civibus & vetitis ignavo credere muro
Tutius objecit nudam Lacedæmona bellis.
At non Pythagoræ monitus, annique ſilentes,
Famoſum Oebalii luxum preſſere Tarenti.
Quis vero inſignem tanto ſub principe curam
Reſpuat? aut quando meritis majora patebunt
Præmia? quis demens adeo, qui jungere ſenſus
Cum Stilichone neget? ſimilem quæ protulit ætas
Conſilio vel Marte virum? nunc Brutus amaret
Vivere ſub regno. tali ſuccumberet aulæ
Fabricius. cuperent ipſi ſervire Catones.
Nonne vides, ut noſtra ſoror Clementia triſtes
Obtundat gladios: fratreſque amplexa ſerenos
Aſſurgat Pietas, fractis ut lugeat armis
Perfidia, & laceris morientes crinibus hydri
Lambant invalido Furiarum vincla veneno?
Exſultat cum Pace fides. jam ſidera cunctæ
Liquimus, & placidas inter diſcurrimus urbes.
Nobiſcum, Theodore, redi. ſubit ille loquentem
Talibus. agreſtem dudum me, Diva, reverti
Cogis; & infectum longi rubigine ruris
Ad tua ſigna vocas? nam quæ mihi cura tot annos
Altera, quam duras ſulcis mollire novales?
Noſſe ſoli vires, nemori quæ commoda rupes,
Quis felix oleæ tractus, quæ gleba faveret
Frugibus, aut quales tegeret vindemia colles?
Terribiles rurſum lituos veteranus adibo,
Et deſueta vetus tentabo cærula vector?
Collectamque diu, & certis utcumque locatam
Sedibus, in dubium patiar deponere famam?
Nec me, quid valeat natura fortior uſus,

Præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Præterit, aut quantum neglectæ defluat arti.
Deſidis aurigæ non audit verbera currus:
Nec manus agnoſcit, quem non exercuit, arcum.
Eſſe ſed injuſtum fateor quodcumque negatur
Iuſtitiæ. tu prima hominem ſilveſtribus antris
Elicis, & fœdo detergis ſæcula victu.
Te propter colimus leges, animoſque ferarum
Exuimus. nitidis quiſquis te ſenſibus hauſit,
Irruet intrepidus flammis, hiberna ſecabit
Æquora: confertos hoſtes ſuperabit inermis.
Ille vel Æthiopum pluviis ſolabitur æſtus:
Illum trans Scythiam vernus comitabitur aër.
  Sic fatus tradente Dea ſuſcepit habenas
Quatuor ingenti Iuris temone refuſas.
Prima Padũ Tiberimq; ligat, crebriſq; micantẽ
Vrbibus Italiam: Libyas Pœnoſque ſecunda
Temperat: Illyrico ſe tertia porrigit orbi:
Vltima Sardiniam, Cyrnon, trifidamque retentat
Sicaniam, & quidquid Tyrrhena tunditur unda,
Vel gemit Ionia. nec te tot limina rerum,
Aut tantum turbavit onus. ſed ut altus Olympi
Vertex, qui ſpatio ventos hiemeſque relinquit,
Perpetuum nulla temeratus nube ſerenum,
Celſior exſurgit pluviis, auditque ruentes
Sub pedibus nimbos, & rauca tonitrua calcat:
Sic patiens animi per tanta negotia liber
Emergit, ſimiliſque ſui; juſtique tenorem
Flectere non odium cogit, non gratia ſuadet.
Nam ſpretas quis opes, intactaque pectora lucro
Commemoret? fuerint aliis hæc forte decora:
Nulla poteſt laus eſſe tibi, quæ crimina purget.
Servat inoffenſam divina modeſtia vocem.
Temperiem ſervant oculi. nec lumina fervor
Aſperat, aut rabidas ſuffundit ſanguine venas.
Nullaque mutati tempeſtas proditur oris.
Quin etiam ſontes expulſa corrigis ira,
Et placidus delicta domas. nec dentibus umquam
Inſtrepis horrendum, fremitu nec verbera poſcis.
Qui fruitur pœna, ferus eſt, legumque videtur
Vindictam præſtare ſibi: cum viſcera felle

Can-

Canduerint; ardet ſtimulis, ferturque nocendi
Prodigus, ignarus cauſſæ. Diis proximus ille,
Quem ratio, non ira, movet: qui, facta rependens,
Conſilio punire poteſt. mucrone cruento
Se jactent alii, ſtudeant feritate timeri,
Addictoque hominum cumulent æraria cenſu.
Lene fluit Nilus, ſed cunctis amnibus exſtat
Vtilior, nullas confeſſus murmure vires.
Acrior ac rapidus tacitas prætermeat ingens
Danubius ripas. eadem clementia ſani
Gurgitis immenſum diducit in oſtia Gangen.
Torrentes immane fremant, laſſiſque minentur
Pontibus: involvant ſpumoſo vortice ſilvas.
Pax majora decet. peragit tranquilla poteſtas
Quod violenta nequit; mandataque fortius urget
Imperioſa quies. idem prædurus iniquas
Accepiſſe preces: rurſus, quæ digna petitu,
Largiri facilis: nec, quæ comitatur honores,
Auſa tuam leviter tentare ſuperbia mentem.
Frons privata manet. nec ſe meruiſſe fatetur,
Qui creviſſe putat: rigidi ſed plena pudoris
Elucet gravitas faſtu jucunda modeſto.
Quæ non ſeditio, quæ non inſania vulgi
Te viſo lenita cadat? quæ diſſona ritu
Barbaries, medii quam non reverentia frangat?
Vel quis non ſitiens ſermonis mella politi
Deſerat Orpheos blanda teſtudine cantus?
Qualem te legimus teneri primordia mundi
Scribentem, aut partes animæ per ſingula, talem
Cernimus, & ſimiles agnoſcit pagina mores.
Nec dilata tuis Auguſto judice merces
Officiis. illumque habitum, quo jungitur aulæ
Curia, qui ſocio proceres cum principe nectit,
Quem quater ipſe gerit, perfecto detulit anno:
Depoſuitque ſuas te ſuccedente curules.
Creſcite virtutes, fœcundaque floreat ætas
Ingeniis. patuit campus, certuſque merenti
Stat favor. ornatur propriis induſtria donis.
Surgite ſopitæ, quas obruit ambitus, artes.
Nil licet invidiæ, Stilicho dum proſpicit orbi,
Side-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Sidereuſque gener. non hic violata curulis,
Turpia non Latios inceſtant nomina faſtos.
Fortibus hæc conceſſa viris, ſoliſque gerenda
Patribus, & Romæ numquam latura pudorem.
Nuntia votorum celeri jam fama volatu
Moverat Aonios audito Conſule lucos.
Concinuit felix Helicon, fluxitque Aganippe
Largior, & docti riſerunt floribus amnes.
Vranie redimita comas, qua ſæpe magiſtra
Mallius igniferos radio deſcripſerat axes,
Sic alias hortata Deas: Patimurne, ſorores,
Optato procul eſſe die? nec limina noſtri
Conſulis, & ſemper dilectas viſimus ædes?
[Notior eſt Stilichone domus. geſtare curules,]
Et faſces ſubiiſſe libet. miracula plebi
Colligite, & claris nomen celebrate theatris.
Tu Iovis æquorei ſubmerſam fluctibus aulam
Oratum volucres, Erato, jam perge quadrigas,
A quibus haud umquam palmam rapturus Arion.
Illuſtret Circum ſonipes, quicumque ſuperbo
Perſtrepit hinnitu Bætin, qui ſplendida potat
Stagna Tagi, madidoque jubas adſpergitur auro.
Calliope liquidas Alciden poſce palæſtras.
Cuncta Palæmoniis manus explorata coronis
Adſit, & Eleo pubes laudata Tonanti.
Tu juga Taygeti, frondoſaque Mænala, Clio,
I Triviæ ſupplex. non aſpernata rogantem
Amphitheatrali faveat Latonia pompæ.
Audaces legat ipſa viros, qui colla ferarum
Arte ligent, certoque premant venabula niſu.
Ipſa truces fœtus, captivaque ducat ab antris
Prodigia, & cædis ſitientem differat arcum.
Conveniant urſi, magna quos mole rudentes
Torva Lycaoniis Helice miretur ab aſtris:
Perfoſſique ruant populo pallente leones,
Quales Mygdonio curru frenare Cybelle
Optet, & Herculei malint fregiſſe lacerti.
Obvia fulminei properent ad vulnera pardi
Semine permiſto geniti, cum forte leænę
Nobiliorem uterum viridis corrupit adulter;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Hi maculis patres referunt, & robore matres.
Quidquid monſtriferis nutrit Gætulia campis,
Alpina quidquid tegitur nive, Gallica quicquid
Silva timet, jaceat. largo diteſcat arena
Sanguine. conſumant totos ſpectacula montes.
Nec molles egeant noſtra dulcedine ludi.
Qui lætis riſum ſalibus moviſſe facetus,
Qui nutu manibuſque loquax; cui tibia flatu,
Cui plectro pulſanda chelys; qui pulpita ſocco
Perſonat, aut alte graditur majore cothurno:
Et qui magna levi detrudens murmura tactu
Innumeras voces ſegetis moderatus aënæ
Intonet erranti digito, penituſque trabali
Vecte laborantes in carmina concitet undas.
Vel qui more avium ſeſe jaculentur in auras,
Corporaque ædificent celeri creſcentia nexu,
Quorum compoſitam puer amentatus in arcem
Emicet, &, vinctus plantæ vel cruribus hærens,
Pendula librato figat veſtigia ſaltu.
Mobile ponderibus deſcendat pegma reductis,
Inque chori ſpeciem ſpargentes ardua flammas
Scena rotet. varios effingat Mulciber orbes
Per tabulas impune vagus, pictæque citato
Ludant igne trabes, & non permiſſa morari
Fida per innocuas errent incendia turres.
Laſcivæ ſubito confligant æquore lembi,
Stagnaque remigibus ſpument immiſſa canoris.
Conſul per populos, idemque graviſſimus auctor
Eloquii, duplici vita ſubnixus in ævum
Procedat libris pariter faſtiſque legendus.
Accipiat patris exemplum, tribuatque nepoti
Filius, & cœptis ne deſit faſcibus heres.
Decurrat trabeata domus, tradatque ſecures
Mutua poſteritas, ſervatoque ordine fati
Mallia continuo numeretur Conſule proles.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI IN EUTROPIUM

LIBER I.

Semiferos partus, metuendaque pignora matri,
Mœnibus è mediis auditum nocte luporum
Murmur & attonito pecudes paſtore locutas,
Et lapidum diras hiemes, nimboque minacem
Sanguineo rubuiſſe Iovem, puteoſque cruore
Mutatos, viſaſque polo concurrere Lunas,
Et geminos Soles mirari deſinat orbis.
Omnia ceſſerunt eunucho Conſule monſtra.
Heu cæli terræque pudor! trabeata per urbes
Oſtentatur anus, titulumque effeminat anni.
Pandite Pontifices Cumanæ carmina vatis,
Fulmineos ſollers Etruria conſulat ignes,
Immerſumque nefas fibris exploret haruſpex.
Quæ nova portendunt Superi! Niluſne meatu
Devius, & noſtri tentat jam transfuga mundi
Se rubro miſcere mari? ruptone Niphate
Rurſum barbaricis Oriens vaſtabitur armis?
An morbi ventura lues? an nulla colono
Reſponſura ſeges? quæ tantas expiet iras
Victima? quo diras jugulo placabimus aras?
Conſule luſtrandi faſces, ipſoque litandum
Prodigio: quodcunque parant hoc omine fata,
Eutropius cervice luat. ſic omnia volvis?
Hoc regni fortuna tenes? quænam iſta jocandi
Sævitia? humanis quantum bacchabere rebus?
Si tibi ſervili placuit fœdare curules
Crimine, procedat laxata compede Conſul.
Rupta Quirinales ſumant ergaſtula cinctus.
Da ſaltem quemcumque virum. diſcrimina quædam
Sunt famulis ſplendorq; ſuus; maculamq; minorē
Conditionis habet, domino qui vixerit uni.
Si pelagi fluctus, Libyæ ſi diſcis arenas,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Eutropii numerabis heros. quot jura, quot ille
Mutavit tabulas, vel quanta vocabula vertit!
Nudatus quoties, medicum dum conſulit emtor,
Ne qua per occultum lateat jactura dolorem?
Omnes pœnituit pretii, venumque redibat,
Dum vendi potuit. poſtquam deforme cadaver
Manſit, & in rugas totus defluxit aniles;
Iam ſpecie doni certatim limine pellunt,
Et fœdum ignaris properant obtrudere munus.
Tot tranſlata jugis ſummiſit colla vetuſtum
Servitium, ſemperque novum, nec deſtitit umquam.
Sæpe tamen cœpit. cunabula prima cruentis
Dedita ſuppliciis. rapitur caſtrandus ab ipſo
Vbere. ſuſcipiunt, matris poſt viſcera, pœnæ.
Advolat Armenius certo mucrone reciſos
Edoctus mollire mares, damnoque nefandum
Aucturus pretium, fecundum corporis ignem
Sedibus exhaurit geminis, unoque ſub ictu
Eripit officiumque patris nomenque mariti.
Ambiguus vitæ jacuit, penituſque ſupremum
In cerebrum ſecti traxerunt frigora nervi.
Laudemuſne manum, quæ vires abſtulit hoſti?
An potius fato cauſſam tribuiſſe queramur?
Profuerat manſiſſe virum. felicior exſtat
Opprobrio. ſerviret adhuc, ſi fortior eſſet.
Inde per Aſſyriæ trahitur commercia ripæ.
Hinc fora venalis Galata ductore frequentat,
Permutatque domos varias. quis nomina poſſit
Tanta ſequi? miles tabulis Ptolemæus in illis
Notior. hic longo laſſatus pellicis uſu
Donat Arinthæo. neque enim jam dignus haberi,
Nec maturus emi. cum faſtiditus abiret,
Quam gemuit, quanto planxit divortia luctu!
Hæc erat heu, Ptolemæe, fides? hoc profuit ætas
In gremio conſumpta tuo, lectuſque jugalis,
Et ducti toties inter præſepia ſomni?
Libertas promiſſa perit, viduumne relinquis
Eutropium? tantaſque premunt oblivia noctes,
Crudelis? generis proh ſors duriſſima noſtri!
Femina cum ſenuit, retinet connubia partu,
Vxo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Vxoriſque decus matris reverentia penſat.
Nos Lucina fugit, nec pignore nitimur ullo.
Cum forma dilapſus amor. defloruit oris
Gratia. qua miſeri ſcapulas tutabimur arte?
Qua placeam ratione ſenex? ſic fatus acutum
Aggreditur lenonis opus. nec ſegnis ad artem
Mens erat, officiique capax, omneſque pudoris
Hauſerat inſidias. cuſtodia nulla tuendo
Fida toro. nulli poterant excludere vectes.
Ille vel ærata Danaen in turre latentem
Eliceret. fletus domini fingebat amantis.
Indomitaſque mora, pretio lenibat avaras,
Laſcivaſque jocis. non blandior ullus euntis
Ancillæ tetigiſſe latus, leviterque reductis
Veſtibus occulto crimen mandare ſuſurro.
Nec furtis quæſiſſe locum, nec fraude reperta
Cautior eluſi fremitus vitare mariti.
Haud aliter juvenum flammis Ephyreia Laïs
Et gemino dotata mari cum ſerta refundit
Canities, jam turba protax, noctiſque recedit
Ambitus, & raro pulſatur janua tactu,
Seque reformidat ſpeculo damnare ſenectus:
Stat tamen, atque alias ſuccingit lena miniſtras,
Dilectumque diu quamvis longæva lupanar
Circuit, & retinent mores, quod perdidit ætas.
Hinc honor Eutropio. cumque omnibus unica virtus
Eſſet in eunuchis, thalamos ſervare pudicos,
Solus adulteriis crevit. nec verbera tergo
Ceſſavere tamen, quoties decepta libido
Irati caluiſſet heri. fruſtraque rogantem,
Iactantemque ſuos tot jam per luſtra labores,
Dotalem genero nutritoremque puellæ
Tradidit. Eous rector Conſulque futurus
Pectebat dominæ crines, & ſæpe lavanti
Nudus in argento lympham geſtabat alumnæ.
Et cum ſe rapido feſſam projecerat æſtu,
Patricius roſeis pavonum ventilat alis.
Iamque ævo laxata cutis, ſulciſque genarum
Corruerat paſſa facies rugoſior uva.
Flava minus preſſo ſinduntur vomere rura:

Nec

Nec vento ſic vela tremunt. miſerabile turpes
Exedere caput tineæ. deſerta patebant
Intervalla comæ : qualis ſitientibus arvis
Arida jejunæ ſeges interlucet ariſtæ :
Vel qualis gelidis pluma labente pruinis
Arboris immoritur trunco brumalis hirundo.
Scilicet ut trabeis injuria creſceret olim,
Has in fronte notas, hoc dedecus addidit oris
Luxuriæ Fortuna ſuæ; cum pallida nudis
Oſſibus horrorem dominis præberet imago,
Decolor & macies occurſu læderet omnes,
Aut pueris latura metus, aut tædia menſis,
Aut crimen famulis, aut procedentibus omen,
Et nihil exhauſto caperent in ſtipite lucri.
Sternere quippe toros, vel cædere ligna culinæ,
Membra negant. aurum, veſtes, arcana tueri
Mens infida vetat. quis enim committere vellet
Lenoni thalamum? tandem ceu funus acerbum,
Infauſtamque ſuis truſere penatibus umbram.
Contemptu jam liber erat. ſic paſtor obeſum
Lacte canem ferroque ligat, paſcitque revinctum,
Dum validus ſervare gregem, vigilique rapaces
Latratu terrere lupos. cum tardior idem
Iam ſcabie laceras dejecit ſordidus aures,
Solvit, & exuto lucratur vincula collo.
    Eſt ubi deſpectus nimius juvat. undique pulſo
Per cunctas licuit fraudes impune vagari,
Et fatis aperire viam. proh quiſquis Olympi
Summa tenes, tantone libet mortalia riſu
Vertere? qui ſervi non eſt admiſſus in uſum,
Suſcipitur regnis, &, quem privata miniſtrum
Dedignata domus, moderantem ſuſtinet aula.
    Vt primum vetulam traxere Palatia vulpem,
Quis non ingemuit? quis non irrepere ſacris
Obſequiis doluit toties venale cadaver ?
Ipſi quin etiam tali conſorte fremebant
Regales famuli, quibus eſt illuſtrior ordo
Servitii, ſociumque ſibi ſprevere ſuperbi.
    Cernite, quem Latiis poſcant annectere faſtis :
Cujus & eunuchos puduit. ſed vilior ante

Obſcu

Obſcuræ latuit pars ignotiſſima turbæ,
Donec Abundantî furiis, qui rebus Eois
Exitium, primoque ſibi produxit, ab imis
Evectus thalamis ſummos invaſit honores.
Quam bene diſpoſitum terris, ut dignus iniqui
Fructus conſilii primis auctoribus inſtet.
Sic multos fluvio vates arente per annos,
Hoſpite qui cæſo monuit placare Tonantem,
Inventas primus Buſiridis imbuit aras,
Et cecidit ſævi, quod dixerat, hoſtia ſacri.
Sic opifex tauri, tormentorumque repertor,
Qui funeſta novo fabricaverat æra dolori,
Primus inexpertum Siculo cogente tyranno
Senſit opus, docuitque ſuum mugire juvencum.
Nullius Eutropius, quam qui ſe protulit, ante
Direptas poſſedit opes, nullumque priorem
Perculit exſilio, ſolumque hoc rite peregit,
Auctorem damnare ſuum. poſtquã obſitus ævo
Semivir excelſam rerum ſublatus in arcem,
Quod nec vota pati, nec fingere ſomnia poſſent,
Vidit ſub pedibus leges, ſubjectaque colla
Nobilium, tantumque ſibi permittere fata,
Qui nihil optaſſet plus libertate mereri,
Iam jam diſſimulat dominos, alteque tumeſcunt
Serviles animi. procerum ſqualore repletus
Carcer, & exſulibus Meroë campique gemiſcunt
Æthiopum. pœnis hominum plaga perſonat ardens,
Marmaricus claris violatur cædibus Ammon.
Aſperius nihil eſt humili, cum ſurgit in altum:
Cuncta ferit, dum cuncta timet: deſævit in omnes,
Vt ſe poſſe putent. nec bellua tetrior ulla
Quam ſervi rabies in libera terga furentis.
Agnoſcit gemitus, & pœnæ parcere neſcit
Quam ſubiit, dominiq; memor, quem verberat, odit.
Adde, quod eunuchus nulla pietate movetur,
Nec generi natiſve cavet. clementia cunctis
In ſimiles, animoſque ligant conſortia damni.
Ille nec eunuchis placidus: ſed pejus in aurum
Æſtuat. hoc uno fruitur ſucciſa libido.
Quid nervos ſecuiſſe juvat? vis nulla cruentam

Caſtrat avaritiam. parvis exercita furtis
Quæ vaſtare penum, neglectaque ſueverat arcæ
Clauſtra remoliri, nunc uberiore rapina
Peccat in orbe manus. quidquid ſe Tigris ab Æmo
Dividit, hoc certa proponit merce locandum
Inſtitor imperii, caupo famoſus honorum.
Hic Aſiam villa pactus regit. ille redemit
Conjugis ornatu Syriam. dolet ille paterna
Bithynos mutaſſe domo. ſuffixa patenti
Veſtibulo pretiis diſtinguit regula gentes.
Tot Galatæ, tot Pontus eat, tot Lydia nummis.
Si Lyciam tenuiſſe velis, tot millia ponas:
Si Phrygas, adde parum. propriæ ſolatia ſorti
Communes vult eſſe notas, & venditus ipſe
Vendere cuncta cupit. certantum ſæpe duorum
Diverſum ſuſpendit onus: cum pondere judex
Vergit, & in geminas nutat provincia lances.
Nũ pudet heu, Superi, populos venire ſub haſta?
Vendentis certe pudeat. quid jure ſepultum
Mancipium tot regna tenet, tot diſtrahit urbes?
Pollentem ſolio Crœſum victoria Cyri
Fregit, ut Eunucho fluerent Pactolus & Hermus?
Attalus hæredem voluit te Roma relinqui,
Reſtitit Antiochus præſcripto margine Tauri,
Indomitos curru Servilius egit Iſauros,
Et Pharos Auguſto jacuit, vel Creta Metello,
Ne non Eutropio quæſtus numeroſior eſſet?
In mercem veniunt Cilices, Iudæa, Sophene,
Romanuſque labor, Pompeianique triumphi.
Quo ſtruis hos auri cumulos? quæ pignora tantis
Succedent opibus? nubas ducaſve licebit:
Numquam matereris, nũquam pater. hoc tibi ferrũ,
Hoc natura negat. te grandibus India gemmis,
Te foliis Arabes ditent, te vellere Seres:
Nullus inops adeo, nullum ſic urget egeſtas,
Vt velit Eutropii fortunam & membra paciſci.
Iamque oblita ſui, nec ſobria divitiis mens,
In miſeras leges, hominumque negotia ludit.
Judicat eunuchus. quid jam de Conſule miror?
Prodigium quodcunque gerit. quæ pagina lites
Femi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Femineas meminit? quibus umquam ſæcula terris
Eunuchi videre forum? ſed ne qua vacaret
Pars ignominia, neu quid reſtaret inauſum,
Arma etiam violare parat, portentaque monſtris
Aggerat, & ſecum petulans amentia certat.
Erubuit Mavors, averſaque riſit Enyo,
Dedecus Eoum: quoties intenta ſagittis
Et pharetra fulgens anus exercetur Amazon:
Arbiter aut quoties belli, paciſque recurrit,
Alloquiturque Getas. gaudet, cum viderit, hoſtis,
Et ſentit jam deeſſe viros. incendia fumant.
Muris nulla fides. ſqualent populatibus agri,
Et medio ſpes ſola mari. trans Phaſin aguntur
Cappadocum matres, ſtabuliſque abducta paternis
Caucaſias captiva bibunt armenta pruinas,
Et Scythicis mutant Argei pabula ſilvis.
Extra Cimmerias Taurorum clauſtra paludes
Flos Syriæ ſervit: ſpoliis nec ſufficit atrox
Barbarus. in cædem vertunt faſtidia prædæ.
Ille tamen (quid enim ſervum, mollemque pudebit?
Aut quid in hoc poterit vultu flagrare ruboris?)
Pro victore redit. peditum vexilla ſequuntur,
Et turmæ ſimiles Eunuchorumque manipli,
Helleſpontiacis legio digniſſima ſignis.
Obvius ire cliens, defenſoremque reverſum
Complecti. placet ipſe ſibi, laxaſque laborat
Diſtendiſſe genas, fictumque inflatus anhelat,
Pulvere reſperſus tineas, & ſolibus ora
Pallidior, verbiſque ſonat plorabile quiddam
Vltra nequitiam fractis, & prœlia narrat,
Perque ſuam tremula teſtatur voce ſororem,
Defeciſſe vagas ad publica commoda vires:
Cedere livori, nec ſuſtentare procellas
Invidiæ, mergique fretis ſpumantibus orat.
Exoretque utinam. dum talia fatur, ineptas
Detergit lacrimas, atque inter ſingula dicta
Flebile ſuſpirat. qualis venit arida ſocrus
Longinquam viſura nurum. vix laſſa reſedit,
Et jam vina petit. quid te, turpiſſima, bellis
Inſeris, aut ſævi pertentas Pallada campi?

Tu potes alterius ſtudiis hærere Minervæ;
Tu telas, non tela, pati; tu ſtamina neſſe;
Tu ſegnes operum ſollers urgere puellas,
Et niveam dominæ penſis involvere lanam.
Vel ſi ſacra placent, habeas pro Marte Cybellen.
Rauca Celænæos ad tympana diſce furores.
Cymbala ferre licet, pectuſque illidere pinu,
Inguinis & reliquũ Phrygiis abſcindere cultris.
Arma relinque viris. geminam quid dividis aulam,
Conariſq; pios odiis committere fratres?
Te magis, ah demens, veterem, ſi reſpicis, artem
Conciliare decet. geſtis pro talibus annum
Flagitet Eutropius, ne quid non polluat unus;
Dux acies, judex prætoria, tempora Conſul.
Nil adeo fœdum quod non exacta vetuſtas
Ediderit, longique labor commiſerit ævi.
Oedipodes matrem, natam duxiſſe Thyeſtes
Cantantur. peperit fratres Iocaſta marito,
Et Pelopea ſibi. Thebas ac funera Troiæ
Triſtis Erechthei deplorat ſcena theatri.
In volucrem Tereus, Cadmus ſe vertit in anguem.
Scylla novos mirata canes. hunc arbore figit,
Elevat hanc plumâ, ſquamis hanc fabula veſtit,
Hanc ſolvit fluvio. nuſquam ſpado Conſul in orbe,
Nec judex ductorve fuit. quodcumque virorum
Eſt decus, eunuchis ſcelus eſt. exempla creantur
Quæ ſocci ſuperent riſus, luctuſque cothurni.
Quam pulcre cõſpectus erat, cum tenderet artus
Exſangues, onerare toga cinctumque gravatos,
Indutoque ſenex obſcenior iret in auro:
Humani qualis ſimulator ſimius oris,
Quem puer arridens pretioſo ſtamine Serum
Velavit, nudaſque nates ac terga reliquit,
Ludibrium menſis; erecto pectore dives
Ambulat, & claro ſeſe deformat amictu.
Candida pollutos comitatur Curia faſces.
Forſitan & dominis præbet miracula lictor
Conſule nobilior, libertatemque daturus,
Quam necdum meruit, ſcandit ſublime tribunal;
Atque inter proprias laudes Ægyptia jactat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Somnia, proſtratoſque canit ſe vate tyrannos.
Scilicet in dubio vindex Bellona pependit,
Dum ſpado Tireſias, enervatuſque Melampus
Reptet, ab extremo referens oracula Nilo.
Obſtrepuere avium voces. exhorruit annus
Nomen, & inſanum gemino proclamat ab ore,
Eunuchumque vetat faſtis accedere Ianus.
Sumeret illicitos etenim ſi femina faſces,
Eſſet turpe minus. Medis levibuſque Sabæis
Imperat hic ſexus, reginarumque ſub armis
Barbariæ pars magna jacet. gens nulla probatur,
Eunuchi quæ ſceptra ferat. Tritonia, Phœbe,
Veſta, Ceres, Cybele, Iuno, Latona coluntur.
Eunuchi quæ templa Dei? quas vidimus aras?
Inde ſacerdotes: hæc intrat pectora Phœbus:
Inde canunt Delphi. Troianam ſola Minervam
Virginitas Veſtalis adit, flammaſque tuetur.
Hi nullas meriti vittas, ſemperque profani.
Naſcitur ad fructum mulier, prolemque futuram.
Hoc genus inventum eſt, ut ſerviat. Herculis arcu
Concidit Hippolyte. Danai fugere bipennem
Pentheſilea tuam. claras Carthaginis arces
Creditur, & centum portis Babylona ſuperbam
Fæmineus ſtruxiſſe labor. quid nobile geſſit
Eunuchus? quæ bella tulit? quas condidit urbes?
Illas præterea rerum natura creavit:
Hos fecere manus. ſeu prima Semiramis aſtu
Aſſyriis mentita virum, ne vocis acutæ
Mollities, læveſve genæ ſe prodere poſſent,
Hos ſibi conjunxit ſimiles: ſeu Parthica ferro
Luxuries vetuit naſci lanuginis umbram,
Servatoque diu puerili flore coëgit
Arte retardatam Veneri ſervire juventam.
   Fama prius falſo ſimilis, vanoque videri
Ficta joco. levior volitare per oppida rumor,
Riderique nefas: veluti nigrantibus alis
Audiretur olor, corvo certante liguſtris.
Atque aliquis gravior morum, Si talibus, inquit,
Creditur, & nimiis turgent mendacia monſtris:
Iam teſtudo volat, profert jam cornua vultur:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Prona petunt retro fluvii juga: Gadibus ortum
Carmani texere diem: jam frugibus aptum
Æquor, & advectum ſilvis delphina videbo:
Iam cochleis homines junctos, & quidquid inane
Nutrit, Iudaicis quæ pingitur India velis.
Subjicit & miſtis ſalibus laſcivior alter:
Miraris? nihil eſt, quod non in pectore magnum
Concipit Eutropius. ſemper nova, grādia ſemper
Diligit, & celeri deguſtat ſingula ſenſu.
Nil timet à tergo: vigilantibus undique curis
Nocte dieque patet: lenis faciliſque moveri
Supplicibus, mediaque tamen molliſſimus ira.
Nil negat, & ſeſe vel non poſcentibus offert.
Quidlibet ingenio ſubigit, traditque fruendum.
Quidquid amas, dabit illa manus. communiter omnī
Fungitur officio, gaudetque potentia flecti.
Hoc quoque conſiliis peperit meritoque laborum:
Accipit & trabeas argutæ præmia dextræ.
Poſtquam vera fides facinus vulgavit Eoum
Gentibus, & Romæ jam certius impulit aures:
Eutropiumne etiam noſtra dignabimur ira?
Hic quoque Romani meruit pars eſſe doloris?
Sic effata rapit cœli per inania curſum
Diva potens, unoque Padum tranſlapſa volatu
Caſtra ſui rectoris adit. tum forte decorus
Cum Stilichone gener pacem implorantibus ultro
Germanis reſponſa dabat, legeſque Caücis
Arduus, & flavis ſignabat jura Suëvis.
His tribuit Reges, his obſide fœdera ſancit
Indicto: bellorum alios tranſcribit in uſus,
Militet ut noſtris detonſa Sicambria ſignis.
Læta ſubit Romani pietas, & gaudia pæne
Moverunt lacrimas, tantoq; exſultat alumno.
Sic armenta ſuo jam defenſante juvenco
Celſius aſſurgunt erectæ cornua matri.
Sic jam terribilem ſtabulis dominumque ferarum
Creſcere miratur genitrix Maſſyla leonem.
Dimovit nebulam, juvenique apparuit ingens.
Tum ſic orſa loqui: Quantum te principe poſſim,
Nō longinqua docent, domito quod Saxone Tethys
Mi-

Mitior, aut fracto ſecura Britannia Picto.
Ante pedes humili Franco triſtique Suëvo
Perfruor, & noſtrum video, Germanice, Rhenũ.
Sed quid agam? diſcors Oriens felicibus actis
Invidet, atque alio Phœbi de cardine ſurgunt
Crimina, ne toto conſpiret corpore regnum.
Gildonis taceo magna cum laude receptam
Perfidiam, & fretos Eoo robore Mauros.
Quam ſuſpecta fames, quantum diſcriminis urbi!
Ni tua vel ſoceri nunquam non provida virtus
Auſtralem Arctois penſaſſet frugibus annum.
Invectæ Rhodano Tiberina per oſtia claſſes,
Cinyphiiſque ferax Araris ſucceſſit ariſtis.
Teutonicus vomer, Pyrenæique juvenci
Sudavere mihi. ſegetes mirantur Iberas
Horrea: nec Libyæ ſenſerunt damna rebellis
Iam Tranſalpina contenti meſſe Quirites.
Ille quidem ſolvit meritas, ſcit Tabraca, pœnas,
Vt pereat quicumque tuis conflixerit armis.
Ecce recens clades ab eiſdem partibus exit,
Terroriſque minus, ſed plus habitura pudoris,
Eutropius Conſul. pridem tolerare fatemur
Hoc genus, Arſacio poſtquam ſe regia faſtu
Suſtulit, & noſtros corrupit Parthia mores.
Præfecti ſed adhuc gemmis, veſtique dabantur
Cuſtodes, ſacroque adhibere ſilentia ſomno.
Militia eunuchi numquam transgreſſa cubile,
Non vita ſpondente fidem, ſed inertia tutum
Mentis pignus erat. ſecreta monilia ſervent,
Ornatus curent Tyrios: à fronte recedant
Imperii. tenero tractari pectore neſcit
Publica majeſtas. numquam vel in æquore puppim
Vidimus eunuchi clavo parere magiſtri.
Nos adeo ſperni faciles? orbiſque carina
Vilior? Auroram certe, quæ talia ferre
Gaudet, & aſſuetas ſceptris muliebribus urbes
Poſſideant. quid belliferam communibus urunt
Italiam maculis, nocituraque probra ſeveris
Admiſcent populis? peregrina piacula forti
Pellantur longe Latio, nec tranſeat Alpes

Dedecus. in ſolis, quibus extitit, hæreat arvis.
Scribat Halys, famæ ſcribat contemtor Orontes.
Per te, perque tuos obteſtor, Roma, triumphos,
Neſciat hoc Tibris, numquam poſcentibus olim
Qui dare Dentatis annos Fabiiſque ſolebat.
Martius eunuchi repetet ſuffragia campus?
Æmilios inter, ſervatoreſque Camillos
Eutropius? jã Chryſogonis tua, Brute, poteſtas,
Narciſſiſque datur? natos hoc dedere pœnæ
Profuit, & miſero civem pręponere patri?
Hoc mihi Ianiculo poſitis Etruria caſtris
Quæſiit, & tantum fluvio Porſenna remotus?
Hoc meruit vel ponte Cocles, vel Mucius igne?
Viſceribus fruſtra caſtum Lucretia ferrum
Merſit, & attonitum tranavit Clœlia Tibrim?
Eutropio faſces adſervabantur ademti
Tarquiniis? quemcunque meæ vexere curules,
Laxato veniat ſocium averſatus Averno.
Impenſi ſacris Decii prorumpite buſtis,
Torquatique truces, animoſaque pauperis umbra
Fabricii, tuque ô ſi forte inferna piorum
Iugera & Elyſias ſcindis, Serrane, novales.
Pœno Scipiadæ, Pœno præclare Lutati,
Sicania Marcelle ferox. gens Claudia ſurgat,
Et Curii ſeries; & qui ſub jure negaſti
Vivere Cæſareo, parvo procede ſepulcro
Eutropium paſſure Cato. remeate tenebris
Agmina Brutorum, Corvinorumque catervæ.
Eunuchi veſtros habitus, inſignia ſumunt
Ambigui Romana mares. rapuere tremendas
Hannibali Pyrrhoque togas. flabella peroſi
Adſpirant trabeis. jam non umbracula geſtant
Virginibus, Latias auſi vibrare ſecures.
Linquite femineas infelix turba latebras,
Alter quos pepulit ſexus, nec ſuſcipit alter.
Execti Veneris ſtimulos, & vulnere caſti,
Miſta duplex ætas. inter puerumque ſenemque
Nil medium. falſi complete ſedilia patres.
Ite novi proceres, infæcundoque ſenatu
Eutropium ſtipate ducem. celebrate tribunal

Pro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Pro thalamis. verſo jam diſcite more curules,
Non matrum pilenta ſequi, neu priſca revolvam,
Neu numerem quantis injuria mille per annos
Sit retro ducibus: quanti fœdabitur ævi
Canities? unam ſubeant quot ſæcula culpam?
Inter Arinthæi faſtus, & nomen herile,
Servus erit, dominoque ſuos æqualis honores.
Inferet. heu, ſemper Ptolemæi noxia mundo
Mancipia! en alio lædor graviore Pothino
Et patior majus Phario ſcelus. ille cruorem
Conſulis unius Pellæis enſibus hauſit.
Inquinat hic omnes. ſi nil privata movebunt,
At tu principibus, noſtræ tu proſpice cauſſæ,
Regaleſque averte notas. hunc aſpicit unum
Aula magiſtratum. vobis patribuſque recurrit
Hic alternus honos. in crimen euntibus annis
Parce, quater Conſul. contagia faſcibus oro
Defendas ignava tuis, neu tradita libris
Nomina, veſtituſq; meos, quibus omne, quod ambit
Oceanus, domui, tanta caligine mergi
Calcarique ſinas. nam quæ jam bella geramus
Mollibus auſpiciis? quæ jam connubia prolem,
Vel frugem latura ſeges? quid fertile terris,
Quid plenum ſterili poſſit ſub Conſule naſci?
Eunuchi ſi jura dabunt, legeſque tenebunt,
Ducant penſa viri, mutatoque ordine rerum
Vivat Amazonio confuſa licentia ritu.
Quid trahor ulteri⁹? Stilico, quid vincere differs,
Dum certare pudet? neſcis quod turpior hoſtis
Lætitia majore cadit? piratica Magnum
Erigit: illuſtrat ſervilis laurea Craſſum.
Annuis. agnoſco fremitum, quo palluit Eurus,
Quo Mauri Gildoque ruit. quid Martia ſigna
Sollicitas? non eſt jaculis, haſtiſve petendus.
Conſcia ſuccumbent audito verbere terga.
Ut Scytha poſt multos rediens exercitus annos,
Cum ſibi ſervilis pro finibus obvia pubes
Iret, & arceret dominos tellure reverſos,
Armatam oſtenſis aciem fudere flagellis.
Notus ab inceptis ignobile reppulit horror
Vulgus, & adductus ſub verbera torpuit enſis.

CL. CLAUDIANI
IN LIBRVM II
IN EUTROPIUM
PROLOGUS.

QVi modo ſublimes rerum flectebat habenas
Patricius, rurſum verbera nota timet,
Et ſolitos tardæ paſſurus compedis orbes,
In dominos vanas luget abiſſe minas.
Culmine dejectum vitæ fortuna priori
Reddidit, inſano jam ſatiata joco.
Scindere nunc alia meditatur ligna ſecuri,
Faſcibus & tandem vapulat ille ſuis.
Illatas Conſul pœnas ſe Conſule ſolvit.
Annus qui trabeas, hic dedit exilium.
Infauſtum populis in ſe quoque vertitur omen.
Sævit in auctorem prodigioſus honos.
Ablato penitus reſpirant nomine faſti,
Maturamque luem ſanior aula vomit.
Diſſimulant ſocii, conjuratique recedunt.
Procumbunt pariter cum duce tota cohors,
Non acie victi, non obſidione ſubacti,
Ne pereant ritu, quo periere viri.
Concidit exiguæ dementia vulnere chartæ.
Confecit ſævum littera Martis opus.
Mollis feminea detruditur arce tyrannus,
Et thalamo pulſus perdidit imperium.
Sic juvenis nutante fide veterique reducta
Pellice defletam linquit amica domum.
Canitiem largo raram de pulvere turpat,
Et lacrimis rugas implet anile gemens.
Suppliciterque pias humilis proſtratus ad aras
Mitigat iratas voce tremente nurus.
Innumeri glomerantur heri, ſibi quiſque petentes
Mancipium ſolis utile ſuppliciis.
Quamvis fœdus enim, mentemque obſcenior ore,
Ira dabit pretium. pœna meretur emi.
Quas, ſpado, nunc terras, aut quem tranſibis in axem?
Cingeris hinc odiis, inde receſſit amor.

Vtra-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Vtraque te gemino ſub ſidere regia damnat.
Heſperius numquam, jam nec Eous eris.
Miror cur, aliis qui pandere fata ſolebas,
Ad propriam cladem, cæca Sibylla, taces?
Iam tibi nulla videt fallax inſomnia Nilus.
Pervigilant vates nec, miſerande, tui.
Quid ſoror? audebit tecum conſcendere puppem,
Et veniet longum per mare fida comes?
An fortaſſe toros eunuchi pauperis odit,
Et te nunc inopem dives amare negat?
Eunuchi jugulum primus ſecuiſſe fateris.
Sed tamen exemplo non feriere tuo.
Vive pudor fatis. en quem tremuere tot urbes!
En cujus populi ſuſtinuere jugum!
Direptas quid plangis opes, quas natus habebit?
Non aliter poteras principis eſſe pater.
Improbe quid pulſas muliebribus aſtra querelis,
Quod tibi ſub Cypri litore parta quies?
Omnia barbarico per te concuſſa tumultu.
Crede mihi, terris tutius æquor erat.
Iam non Armenios jaculis terrebis & arcu.
Per campos volucrem non agitabis equum.
Dilecto caruit Byzantius ore ſenatus.
Curia conſiliis æſtuat orba tuis.
Emeritam ſuſpende togam, ſuſpende pharetram.
Ad Veneris partes ingeniumque redi.
Non bene Gradivo lenonia dextera ſervit.
Suſcipiet famulum te Cytherea libens
Inſula læta choris, blandorum mater amorum.
Nulla pudicitiæ cura placere poteſt.
Proſpectant Paphiæ celſa de rupe puellæ,
Sollicitæ, ſalvam dum ferat unda ratem.
Sed vereor ne te teneant Tritones in alto
Laſcivas doctum fallere Nereidas:
Aut iidem cupiant pelago te mergere venti,
Gildonis nuper qui tenuere fugam.
Inclita captivo memoratur Tabraca Mauro.
Naufragio Cyprus ſit memoranda tuo.
Vecturum moriens fruſtra delphina vocabis.
Ad terram ſolos devehit ille viros.

Quiſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Quiſquis adhuc ſimiles eunuchus tendit in actus,
Reſpiciens Cyprum deſinat eſſe ferox.

CL. CLAVDIANI IN EUTROPIUM

LIBER II.

Mygdonii cineres, & ſi quid reſtat Eoi,
Quod pereat, regni, certæ non augure falſo
Prodigii patuere minæ, fruſtraq; peracto
Vulnere monſtriferi pręſagia diſcitis anni.
Cautior ante tamen violentum navita Corum
Proſpicit, & tumidæ ſubducit vela procellæ.
Quid juvat errorem merſa jam puppe fateri?
Quid lacrimæ delicta levant? ſtant omina veſtrî
Conſulis. immotis hæſere piacula fatis.
Tunc decuit ſentire nefas, tunc ire recentes
Deterſum maculas. veteri poſt obruta morbo
Corpora, Pæonias nequidquam admoveris herbas.
Vlcera poſſeſſis alte ſuffuſa medullis,
Non leviore manu, ferro ſanantur, & igni,
Ne coëat fruſtra mox eruptura cicatrix.
Ad vivum penetrant flammæ, quo funditus humor
Defluat, & vacuis corrupto ſanguine venis
Exundet fons ille mali. truncantur & artus,
Vt liceat reliquis ſecurum degere membris.
At vos egregie purgatam creditis aulam,
Eutropium ſi Cypros habet, vindictaque mundi
Semivir exſul erit. quis vos luſtrare valebit
Oceanus? tantum facinus quæ diluet ætas?
Induerat necdum trabeas: mugitus ab alto
Redditus. infernas rabies arcana cavernas
Vibrat, & alterno confligunt culmina lapſu.
Bacchatus per operta tremor Chalcedona movit,
Pronus & in geminas nutavit Boſporus urbes.
Concurrere freti fauces. radice revulſa
Vitant inſtabilem rurſum Symplegada nautæ.
Scilicet hæc Stygiæ præmittunt ſigna ſorores.
Et ſibi jam tradi populos hoc conſule gaudent.

Mox

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Mox oritur diverſa lues. hinc Mulciber ignes
Sparſerat. hinc victa proruperat objice Nereus.
Hæc flagrāt, hæc tecta natant. quā, Numina, pœnā
Servatis ſceleri, cujus tot cladibus omen
Conſtitit? incumbas utinam, Neptune, tridenti:
Pollutumque ſolum toto cum crimine mergas.
Vnam pro mundo Furiis concedimus urbem.
  Vtque ſemel patuit monſtris iter, omina tẽpus
Nacta ſuum properant. naſci tum decolor imber,
Infantumque novi vultus, & diſſona partu
Semina. tum lapidum fletus, armentaque vulgo
Auſa loqui, mediiſque feræ ſe credere muris.
Tum vates ſine more rapi, lymphataque paſſim
Pectora terrifici ſtimulis igneſcere Phœbi.
Fac nullos ceciniſſe Deos. adeone retuſi
Quiſquam cordis erit, dubitet qui partibus illis
Affore fatalem caſtrati Conſulis annum?
Sed quam cæcus ineſt vitiis amor! omne futurũ
Deſpicitur, ſuadentque brevem præſentia fructum,
Et ruit in vetitum damni ſecura libido.
Dum mora ſupplicii lucro, ſerumque, quod inſtat,
Creditur. haud equidem contra tot ſigna Camillo
Detulerim faſces; ne dum, proh ſexus! inerti
Mancipio, cui cuncta licet reſponſa juberent,
Hortanteſque licet ſponderent proſpera Divi,
Turpe fuit ceſſiſſe viros. exquirite retro
Crimina continui lectis annalibus ævi.
Priſca recenſitis evolvite ſecula faſtis.
Quid ſenis infandi Capreæ, quid ſcena Neronis
Tale ferunt? ſpado Romuleo ſuccinctus amictu
Sedit in Auguſtis laribus. vulgata patebat
Aula ſalutantum ſtudiis. huc plebe ſenatus
Permiſta, trepidique duces, omniſque poteſtas
Confluit. advolvi genibus, contingere dextram
Ambitus, & votum deformibus oſcula rugis
Figere. præſidium legum, genitorque vocatur
Principis, & famulum dignatur regia patrem.
Poſteritas, admitte fidem. monumenta petuntur
Dedecoris, multiſque gemunt incudibus æra
Formatura nefas. hæc judicis, illa togati.

Hic

Hic nitet armati ſpecies: numeroſus ubique
Fulget eques: præfert eunuchi Curia vultus.
Ac veluti caveant, ne quo conſiſtere virtus
Poſſit pura loco, cunctas hoc ore laborant
Inceſtare vias. maneant immota precamur,
Certaque perpetui ſint argumenta pudoris.
Subter adulantes tituli, nimiæque leguntur
Vel maribus laudes: claro quod nobilis ortu
Cum vivant domini? quod maxima prælia ſolus
Impleat, & patitur miles? quod tertius urbis
Conditor, hoc Byzas, Conſtantinuſque videbunt?
Inter quæ tumidus leno producere cenas
In lucem, fœtere mero, diſpergere plauſum
Empturas in vulgus opes, totoſque theatris
Indulgere dies alieni prodigus auri.
At ſoror, &, ſi quid portentis creditur, uxor
Mulcebat matres epulis, & more pudicæ
Conjugis eunuchi celebrabat vota mariti.
Hanc amat, hanc ſummâ de re, vel pace vel armis,
Conſulit, huic curas & clauſa palatia mandat,
Ceu ſtabulum vacuamque domum. ſic magna tueri
Regna nihil? patienſque jugi deluditur orbis?
Mitior alternum Zephyri jam bruma teporem
Senſerat, & primi laxabant germina flores.
Iamque iter in gremio pacis ſolenne parabant
Ad muros Ancyra tuos, auctore repertum
Eutropio, pelagi ne tædia longa ſubirent,
Sed vaga laſcivis flueret diſcurſibus æſtas:
Vnde tamen tanta ſublimes mole redibant,
Ceu vinctos traherent Medos, Indumque bibiſſent.
Ecce autem flavis Gradivus ab uſque Gelonis
Arva cruentato repetebat Thracia curru.
Subſidunt Pangæa rotis, altæque ſonoro
Stridunt axe nives, ut vertice conſtitit Æmi,
Femineaſque togas preſſis conſpexit habenis.
Subriſit crudele pater, criſtiſque micantem
Quaſſabat galeam. tunc implacabile numen
Bellonam alloquitur, quæ ſanguine ſordida veſtem
Illyricis pingues pectebat ſtragibus hydros.
Nec dum mollitiæ, nec dum, germana, mederi

Poſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Poſſumus Eoæ? numquam corrupta rigeſcent
Sæcula? Cappadocum tepidis Argeus acervis
Æſtuat. infelix etiamnum pallet Orontes.
Dum pereunt, meminere mali. ſi corda parumper
Reſpirare ſinas, nullo tot funera ſenſu
Prætereunt, tantique levis jactura cruoris.
Adſpicis obſcenum facinus? quid crinibus ora
Protegis? en quales ſeſe diffundat in actus
Parva quies! quantum nocuerunt otia ferri!
Qui caruit bellis, eunucho traditur annus.
Actum de trabeis eſſet, ſi partibus una
Mens foret Heſperiis: rueret deriſa vetuſtas,
Nullaque calcati ſtarent veſtigia juris,
Ni memor imperii Stilicho, morumve priorum
Turpe relegaſſet defenſo Tibride nomen,
Intactamque novo ſervaſſet crimine Romam.
Ille dedit portum, quo ſe pulſata referrent
Majeſtas Latii deformatæque ſecures.
Ille dedit faſtos, ad quos Oriente relicto
Confugeret ſparſum maculis ſervilibus ævum.
Quam ſimiles hæc aula viros! ad mœnia viſus
Dirige. Num ſaltem tacita formidine muſſant?
Num damnant animo? plaudentem cerne Senatum,
Et Byzantinos proceres Grajoſque Quirites.
O patribus plebes, ô digni Conſule patres.
Quid, quod & armati ceſſant, & nulla virilem
Inter tot gladios ſexum reminiſcitur ira?
Huccine noſtrorum cinctus abiere nepotum?
Sic Bruti deſpectus honos? ignoſce parenti
Romule, quod ſerus temeratis faſcibus ultor.
Advenio. jam jam largis hæc gaudia faxo
Compenſent lacrimis. quid dudum inflare moraris
Tartaream, Bellona, tubam? quid ſtringere falcem,
Qua populos à ſtirpe metas? molire tumultus,
Excute delicias. Thracum Macetumque ruinæ
Tædet, & in gentes iterum ſævire ſepultas.
Damna minus conſueta movent. trans æquora ſævas
Verte faces: aliis exordia ſume rapinis.
Non tibi Rhipæis hoſtis quærendus ab oris.
Non per Caucaſias accito turbine valles

Eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Eſt opus. Oſtrogothis colitur miſtiſque Gruthungis
Phryx ager. hos parvæ poterunt impellere cauſſæ
In ſcelus. ad mores facilis natura reverti.
Sic eat: in noſtro quando jam milite robur
Torpuit, & molli didicit parere magiſtro.
Vindicet Arctous violatas advena leges.
Barbara Romano ſuccurrant arma pudori.
Sic fatus, clipeo, quantum vix ipſe Deorum
Arbiter, infeſto cum percutit ægida nimbo,
Intonuit. reſponſat Athos, Æmuſque remugit;
Ingeminat raucum Rhodope concuſſa fragorem.
Cornua cana gelu mirantibus extulit undis
Hebrus, & exſanguem glacie timor alligat Iſtrũ.
Tunc adamante gravem nodiſque rigentibus haſtam,
Telum ingens nullique Deo jaculabile, torſit.
Fit late ruptis via nubibus. illa per auras
Tot freta, tot montes, uno contenta volatu
Tranſilit, & Phrygiæ mediis affligitur arvis.
Senſit humus. gemuit Nyſæo palmite felix
Hermus, & aurata Pactolus inhorruit urna:
Totaque ſubmiſſis fleverunt Dindyma ſilvis.
Nec Dea præmiſſæ ſtridorem ſegnius haſtæ
Conſequitur, centumque vias meditata nocendi,
Tandem Targibilum (Geticæ dux improbus alæ
Hic erat.) aggreditur. viſo tum forte redibat
Eutropio vacuus donis, feritaſque dolore
Creverat, &, teneris etiam quæ crimina ſuadet
Ingeniis, Scythicum pectus flammabat egeſtas.
Huic ſeſe vultu ſimulatæ conjugis offert,
Mentitoque ferox incedens barbara greſſu,
Carbaſeos induta ſinus. poſt terga reductas
Vberibus propior mordebat fibula veſtes:
Inque orbem tereti mitra redimente capillum
Struxerat, & virides flaveſcere juſſerat angues.
Advolat, ac niveis reducem complectitur ulnis,
Infunditque animo furiale per oſcula virus.
Principe quam largo veniat, quas inde reportet
Divitias, aſtu rabiem motura requirit.
Ille iter ingratum, vanos deflere labores.
Quos ſuper eunuchi faſtus, quæ probra tuliſſet.
Continuo ſecat ungue genas, & tempore pandit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Arrepto gemitus: I nunc, devotus aratris
Scinde ſolum, poſitoque tuos mucrone ſodales
Ad raſtros ſudare doce. bene rura Gruthungus
Excolet, & certo diſponet ſidere vites.
Felices aliæ, quas debellata maritis
Oppida, quas magnis quæſitæ viribus ornant
Exuviæ: quibus Argivæ pulchræve miniſtrant
Theſſalides, famulas & quæ meruere Lacænas.
Me nimium timido, nimium junxere remiſſo
Fata viro, totum qui degener exuit Iſtrum,
Qui refugit patriæ ritus, quem detinet æqui
Gloria, conceſſoque cupit vixiſſe colonus,
Quã dominus rapto. quid pulcra vocabula pigris
Prætentas vitiis? probitatis inertia nomen,
Iuſtitiæ formido ſubit. tolerabis iniquam
Pauperiem, cum tela geras? & flebis inultus,
Cum pateant tantæ nullis cuſtodibus urbes?
Quippe metus pœnæ. pridem mos ille vigebat,
Vt meritos colerent, impacatiſque rebelles
Vrgerent odiis. at nunc, qui fœdera rumpit,
Ditatur: qui ſervat, eget. vaſtator Achivæ
Gentis, & Epirum nuper populatus inultam
Præſidet Illyrico. jam, quos obſedit, amicus
Ingreditur muros, illis reſponſa daturus,
Quorum conjugibus potitur, natoſque peremit.
Sic hoſtes punire ſolent. hæc præmia ſolvunt
Excidiis. cunctaris adhuc? numerumque tuorum
Reſpicis, exiguamque manum? tu rumpe quietẽ.
Bella dabunt ſocios. nec te tam prona monerem,
Si contra paterere viros. nunc alter in armis
Sexus, & eunuchis ſe defenſoribus orbis
Credidit. hos Aquilæ Romanaque ſigna ſequuntur.
Incipe barbaricæ tandem te reddere vitæ.
Te quoque jam timeant, admirenturque nocentem,
Quem ſprevere pium. ſpoliis prædaque repletus,
Cum libeat, Romanus eris. ſic fata, repente
In diram ſe vertit avem, roſtroque recurvo
Turpis, & infernis tenebris obſcurior alas
Auſpicium veteri ſedit ferale ſepulcro.
Ille, pavor poſtquam reſoluto corde quievit,
Et

Et rigidæ ſedere comç, non diſtulit atrox
Iuſſa Deæ: ſociis, quæ viderit, ordine pandit,
Invitatque ſequi. conjurat barbara pubes
Nacta ducem, Latiiſque palam deſcivit ab armis.
Pars Phrygiæ, Scythicis quæcunque Trionibus alg
Proxima, Bithynos: Solem quæ condit, Ionas:
Quæ levat, attingit Galatas: utrimque propinqui
Finibus obliquis Lydi, Piſidæque feroces
Continuant auſtrale latus: gens una fuere
Tot quondam populi, priſcum cognomen & unum
Appellata Phryges. ſed quid non longa valebit
Permutare dies? dicti poſt Mæona regem
Mæones. Ægæos inſedit Græcia portus.
Thyni Thraces arant, quæ nunc Bithynia fertur.
Nuper ab Oceano Gallorum exercitus ingens
Illis ante vagus tandem regionibus hæſit,
Geſaque depoſuit jam Grajo mitis amictu,
Pro Rheno poturus Halyn. dat cuncta vetuſtas
Principium Phrygibus; nec rex Ægyptius ultra
Reſtitit, humani poſtquam puer uberis expers
In Phrygiam primum laxavit murmura vocem.
Hic cecidit Libycis jactata paludibus olim
Tibia, fœdatam cum reddidit umbra Minervam.
Hic & Apollinea victus teſtudine paſtor
Suſpenſa memores illuſtrat pelle Celænas.
Quatuor hinc magnis procedunt fontibus amnes
Auriferi: nec miror aquas radiare metallo,
Quæ toties lavere Midan. diverſus ad Auſtrum
Curſus & Arctoum fluviis mare. Dindyma fundun
Sangarium, vitrei qui puro gurgite Galli
Auctus Amazonii defertur ad oſtia Ponti.
Icarium pelagus Mycalæaque litora juncti
Marſya Mæanderque petunt: ſed Marſya velox
Dum ſuus eſt, flexuque carens, jam flumine miſtu
Mollitur, Mæandre, tuo, contraria paſſus,
Quam Rhodano ſtimulatus Arar: quos inter apric
Planities Cererique favet, denſiſque ligatur
Vitibus, & glaucæ fructus attollit olivæ,
Dives equi, felix pecorum, pretioſaque picto
Marmore, purpureis cui cedit Synnada venis.

Ta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

hlem tum Phrygiam Geticis populatibus uri
ermiſere Dei. ſecuras barbarus urbes
rumpit, facileſque capi. ſpes nulla ſalutis:
ulla fugæ. putribus jam propugnacula ſaxis
ongo corruerant ævo, paciſque ſenecta.
Interea gelidæ ſecretis rupibus Idæ
Dum ſedet, & thiaſos ſpectat de more, Cybelle,
uretumque alacres ad tympana ſuſcitat enſes;
urea ſanctarum decus immortale comarum
Defluxit capiti turris, ſummoque volutus
Vertice crinalis violatur pulvere murus.
Obſtupuere truces omen Corybantes, & uno
ixa metu tacitas preſſerunt Orgia buxos.
ndoluit genitrix. tunc ſic commota profatur:
Hoc mihi jampridem Lacheſis grandæva canebat
Augurium: Phrygiæ caſus veniſſe ſupremos
Delapſus teſtatur apex. heu, ſanguine qualis
bit Sangarius, quantaſque cadavera lenti
Mæandri paſſura moras! immobilis hæret
Terminus. hæc dudum nato placuere Tonanti.
Paret finitimis luctus; fruſtraque Lyæi
Non defenſuros implorat Lydia thyrſos.
Iamque vale Phrygiæ tellus, perituraque flammis
Mœnia, conſpicuas quæ nunc attollitis arces,
Mox campi nudumque ſolum. dilecta valete
Flumina; non veſtris ultra bacchabor in antris:
Nec juga ſulcabit noſter Berecyntia currus.
Dixit, & ad triſtes convertit tympana planctus.
Labentem patriam ſacris ululatibus Atys
Perſonat, & lacrimis torvi maduere leones.
Eutropius, quamvis nequeat metuenda taceri
Clades, & trepidus vulgaverit omnia rumor,
Ignorare tamen fingit, regnique ruinas
Diſſimulat. parvam latronum errare catervam:
In ſontes tormenta magis, quam tela, parari:
Nec duce frangendas jactat, ſed judice, vires.
Vaſta velut Libyæ venantum vocibus ales
Cum premitur, calidas curſu tranſmittit arenas,
Inque modum veli ſinuatis flamine pennis
Pulverulenta volat; ſi jam veſtigia retro

Clara

Clara ſonent, oblita fugæ ſtat lumine clauſo
Ridendum revoluta caput, creditque latere,
Quem non ipſa videt. furtim tamen ardua mittit
Cum donis promiſſa novis, ſi forte rogatus
Deſinat. ille ſemel notæ dulcedine prædæ
Se famulo ſervire negat: nec grata timentum
Munera, militiam nullam, nec prima ſuperbus
Cingula dignari. nam quis non Conſule tali
Vilis honos? poſtquam precibus miteſcere nullis,
Non auro ceſſiſſe, videt, creberque recurrit
Nuntius incaſſum, nec ſpes jam fœderis exſtat:
Tandem concilium belli confeſſus agendi,
Ad ſua tecta vocat. juvenes venere protervi,
Laſcivique ſenes, quibus eſt inſignis edendi
Gloria, corruptaſque dapes variaſſe decorum:
Qui ventrem invitant pretio, traduntque palato
Sidereas Iunonis aves, &, ſi qua loquendi
Gnara coloratis viridis defertur ab Indis,
Quæſitos trans regna cibos: quorumque profundam
Ingluviem non Ægæus, non alta Propontis,
Non freta longinquis Mæotia piſcibus æquent.
Veſtis adornatæ ſtudium, laus maxima riſum
Per vanos moviſſe ſales, minimeque viriles
Munditiæ, compti vultus, onerique vel ipſa
Serica. ſi Chunus feriat, ſi Sarmata portas,
Solliciti ſcenæ, Romam contemnere ſueti,
Mirarique ſuas, quas Boſporus alluit, ædes:
Saltandi dociles, aurigandique periti.
Pars humili de plebe duces: pars compede ſuras,
Cruraque ſignati nigro liventia ferro
Iura regunt, facies quamvis inſcripta repugnet,
Seque ſuo prodat titulo. ſed prima poteſtas
Eutropium præfert, Hoſio ſubnixa ſecundo.
Dulcior hic ſane cunctis, prudenſque movendi
Iuris, & admoto qui temperet omnia fumo
Fervidus; accenſam ſed qui bene decoquat iram.
Conſidunt apices gemini ditionis Eoæ,
Hic coquus, hic leno, defeſſi verbere terga,
Servitio, non arte, pares. hic ſæpius emptus,
Alter ad Hiſpanos nutritus verna penates.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Ergo ubi collecti proceres, qui rebus in arctis
Conſulerent, tantiſque darent ſolatia morbis;
Obliti ſubito Phrygiæ, belloque relicto
Ad ſolitos cœpere jocos, & jurgia Circi
Tendere. nequidquam magna confligitur ira.
Quis melius vibrata puer vertigine molli
Membra rotet? verrat quis marmora crine ſupino?
Quis magis enodes laterum detorqueat arcus?
Quis voci digitos, oculos quis motibus aptet?
Hi tragicos meminere modos: his fabula Tereus,
His nec dum commiſſa choro cantatur Agave.
Increpat Eutropius: Nō hæc ſpectacula tēpus
Poſcere: nunc alias armorum incumbere curas.
Se ſatis Armenio feſſum pro limite cingi,
Nec tantis unum ſubſiſtere poſſe periclis.
Ignoſcant ſenio: juvenes ad prœlia mittant.
Qualis pauperibus nutrix inviſa puellis
Aſſidet, & tela communem quærere victum
Rauca monet. feſtis illæ luſiſſe diebus
Orant, & poſitis æquævas viſere penſis,
Irataeque operi jam laſſo pollice fila
Turbant, & teneros detergunt ſtamine fletus.
Emicat extemplo cunctis trepidantibus audax
Craſſa mole Leo, quem vix Cyclopia ſolum
Æquatura fames, quem non jejuna Celæno
Vinceret. hinc nomen fertur meruiſſe Leonis.
Acer in abſentes linguæ, jactator, abundans
Corporis exiguuſque animi, doctiſſimus artis
Quondam lanificæ, moderator pectinis uncti.
Non alius lanam purgatis ſordibus æque
Præbuerit calathis: ſimilis nec pinguia quiſquam
Vellera per tenues ferri producere rimas.
Tunc Ajax erat Eutropii lateque fremebat,
Non ſeptem vaſto quatiens umbone juvencos:
Sed, quam perpetuis dapibus pigroque ſedili
Inter anus interque colos oneraverat, alvum.
Exſurgit tandem, vocemque expromit anhelam:
Quis novus hic torpor, ſocii? quonā uſq; ſedemus
Femineis clauſi thalamis, patimurque periclum
Gliſcere deſidia? graviorum turba malorum

Texi-

Texitur , ignavis trahimus dum tempora votis.
Me petit hic ſudor. numquã mea dextera ſegnis
Ad ferrum. faveat tantum Tritonia cœptis,
Inceptum peragetur opus. jam cuncta furore
Qui gravat, efficiam leviorem pondere lanæ
Targibilum tumidum, deſertoreſque Gruthungos
Vt miſeras populabor oves, & pace relata
Priſtina reſtituam Phrygias ad ſtamina matres.
His dictis iterum ſedit. fit plauſus , & ingens
Concilii clamor. qualis reſonantibus olim
Exoritur caveis , quoties crinitus ephebus
Aut rigidam Nioben, aut flentem Troada, fingit.
Protinus excitis iter irremeabile ſignis
Arripit, infauſtoque jubet bubone moveri
Agmina, Mygdonias mox impletura volucres.
Pulcer & urbanæ cupiens exercitus umbræ,
Aſſiduus ludis, avidus ſplendere lavacris,
Nec ſoles imbreſve pati, multumque priori
Diſpar, ſub clipeo Thracum qui ferre pruinas,
Dum Stilicho regeret, nudoque hiemare ſub axe
Sueverat, & duris haurire bipennibus Hebrum.
Cum duce mutatæ vires. Byzantia robur
Fregit luxuries, Ancyranique triumphi.
Non peditem præcedit eques : non commoda caſtr
Eligitur regio. vicibus cuſtodia nullis
Advigilat vallo. non explorantur eundæ
Vitandæque viæ. nullo ſe cornua flectunt
Ordine. confuſi paſſim per opaca vagantur
Luſtra, per ignotas anguſto tramite valles.
Sic vacui rectoris equi, ſic orba magiſtro
Fertur in abruptum caſu, non ſidere, puppis.
Sic ruit in rupes amiſſo piſce ſodali
Bellua, ſulcandas qui prævius edocet undas,
Immenſumque pecus parvæ moderamine caudæ
Temperat, & tanto conjungit fœdera monſtro.
Illa natat rationis inops, & cæca profundi
Iam brevibus deprenſa vadis, ignara reverti
Palpitat, & vanos ſcopulis illidit hiatus.
Targibilus ſimulare fugam, flatuſque Leonis
Spe nutrire leves , improviſuſque repente,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

m gravibus marcent epulis, hoſtique catenas
er vina crepant, largo ſopita Lyæo
tra ſubit. pereunt alii, dum membra cubili
rda levant: alii leto junxere ſoporem:
t alios vicina palus ſine more ruentes
cipit, & cumulis immanibus aggerat undas.
e Leo dama cervoque fugacior ibat
lanti tremebundus equo: qui pondere poſtquam
cidit implicitus limo, cunctantia pronus
r vada reptabat cœno ſubnixa tenaci.
ergitur, & pingui ſuſpirat corpore moles,
ore ſuis; dapibus quæ jam devota futuris
irpe gemit, quoties Hoſius mucrone coruſco
matur, cingitque ſinus, ſecumque volutat,
uas figat verubus partes, quæ fruſta calenti
andet aquæ, quantoque cutem diſtendat echino.
agrat opus: crebro pulſatus perſtrepit ictu.
ontexit varius penetrans Chalcedona nidor.
cce levis frondes à tergo concutit aura:
redit tela Leo. valuit pro vulnere terror,
nplevitque vicem jaculi, vitamque nocentem
teger, & ſola formidine ſaucius, efflat.
Quis tibi tractandos pro pectine, degener, enſes,
uis ſolio campum præponere ſuaſit avito?
uam bene texentum laudabas carmina tutus,
t matutinis pellebas frigora menſis!
Hic miſerande jaces: hic, dum tua vellera vitas,
andem fila tibi neverunt ultima Parcæ.
Iam vaga pallentem denſis terroribus aulam
ama quatit: ſtratas acies, deleta canebat
gmina, Mæonios fœdari cędibus agros,
Pamphylos Piſidaſq; rapi. metuendus ab omni
Targibilus regione tonat. modo tendere curſum
In Galatas, modo Bithynis incumbere fertur.
Sunt qui per Cilicas rupto deſcendere Tauro,
Sunt qui correptis ratibus, terraque marique
Adventare ferant. geminantur vera pavoris
Ingenio. longe ſpectari è puppibus urbes
Accenſas, lucere fretum, ventoque citatas
Omnibus in pelago velis hærere favillas.

Hos

Hos inter ſtrepitus funeſtior advolat alter
Nuntius, armatam rurſus Babylona minari
Rege novo: reſides Parthos ignava peroſos
Otia Romanæ jam finem quærere paci.
Rarus apud Medos regum cruor, unaque cuncto
Pœna manet generi, quamvis crudelibus æque
Paretur dominis. ſed quid non audeat annus
Eutropii? ſocium nobis fidumque Saporem
Perculit, & Perſas in regia vulnera movit;
Rupturaſque fidem, leto pars ne qua vacaret,
Eumenidum tædas trans flumina Tigridis egit.
Tum vero cecidere animi, tantiſque procellis
Deficiunt, ſepti latrantibus undique bellis
Infenſos tandem Superos & Conſulis omen
Agnovere ſui. nec jam revocabile damnum
Eventu rerum ſtolido didicere magiſtro.
Namq; ferunt geminos uno de ſemine fratres
Iapetionidas generis primordia noſtri
Diſſimili finxiſſe manu. quoſcumque Prometheus
Excoluit, multoque innexuit æthera limo,
Hi longe ventura notant, dubiiſque parati
Caſibus occurrunt fabro meliore politi.
Deteriore luto pravus quos condidit auctor,
Quem merito Grai perhibent Epimethea vates,
Et nihil ætherii ſparſit per membra vigoris,
Hi pecudum ritu non impendentia vitant,
Nec res ante vident: accepta clade queruntur,
Et ſeri tranſacta gemunt. jam ſola renidet
In Stilichone ſalus, & cujus ſemper acerbum,
Ingratumque ſibi factorum conſcius horror
Credidit adventum; quem ſi procedere tantum
Alpibus audiſſent, mortem pœnaſque tremebant.
Iam cuncti veniſſe volunt, ſcelerumque priorum
Pœnitet, hunc tantis bellorum ſidus in undis
Sperant. hunc pariter juſti ſonteſque precantur.
Ceu pueri, quibus alta pater trans æquora merces
Devehit. intenti ludo, ſtudiiſque ſoluti,
Lætitus amoto paſſim cuſtode vagantur.
Si gravis auxilio vacuas invaſerit ædes
Vicinus, laribuſque ſuis proturbet inultos,

Tum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Tum demum patrem implorant, & nomen inani
Voce cient, fruſtraque oculos ad litora tendunt.
Omnes ſupplicio dignos letoque fatentur,
Qui ſe tradiderint famulis, Stilichone relicto.
Mutati ſtupuere diu, ſenſuque reducto
Paullatim proprii mirantur monſtra furoris,
Avertuntque oculos. projectis faſcibus horret
Lictor, & infames labuntur ſponte ſecures.
Quales Aonio Thebas de monte reverſæ
Mænades, infectis Pentheo ſanguine thyrſis,
Cum patuit venatus atrox, matrique rotatum
Conſpexere caput, greſſus caligine figunt,
Et rabiem deſiſſe dolent. quin protinus ipſa
Tendit ad Italiam ſupplex Aurora potentem,
Non radiis redimita comam, nec flammea vultum,
Nec croceum veſtita diem. ſtat livida luctu:
Qualis erat, Phrygio tegeret cum Mĕnona buſto.
Quam ſimul agnovit Stilicho, nec cauſſa latebat,
Reſtitit. illa manum victricem amplexa moratur,
Altaque vix lacrimans inter ſuſpiria fatur.
  Tantane te noſtri cœperunt tædia mundi?
Sic me ludibrium famulis riſumque relinquis,
Dux quondam rectorque meus, ſolamque tueris
Heſperiam? domiti nec te poſt bella tyranni
Cernere jam licuit? ſic te victoria nobis
Eripuit, Galliſque dedit? Rufinus origo
Prima mali. geminas inter diſcordia partes
Hoc auctore fuit. ſed jam majora moventi
Occurrit juſta rediens exercitus ira,
Fortis adhuc, ferrique memor. brevis inde reluxit,
Falſaque libertas. rurſum Stilichonis habenis
Sperabam me poſſe regi. proh cæca futuri
Gaudia! fraterno conjungi cœperat orbis
Imperio, (quis enim tanto terrore recentis
Exempli paribus ſeſe committeret auſis?)
Cum ſubito monſtroſa lues, turpiſque relatu
Fabula, Rufini caſtratus proſilit hæres:
Et ſimiles iterum luctus fortuna reduxit,
Ut ſolum domini ſexum mutaſſe viderer.
Hic primum thalami clauſtris delicta tegebat,

Clam timideque jubens. erat invidioſa poteſtas,
Sed tamen eunuchi. necdum ſibi publica jura
Sumere, nec totas audebat vertere leges.
At poſtquam pulſiſque bonis & fæce retenta
Pejores legit ſocios, dignuſque ſatelles
Hinc Hoſius ſtetit, inde Leo: fiducia crevit,
Regnandique palam flagravit aperta libido.
Patricius Conſul maculat, quos vendit, honores.
Plus maculat, quos ipſe gerit. jam ſigna tubæque
Molleſcunt. ipſos ignavia fluxit in enſes.
Inſultant merito gentes, faciliſque volentum
Præda ſumus. jam Biſtoniis Æmoque nivali
Vaſtior expulſis oriens ſqualebit aratris.
Hei mihi, quas urbes, & quanto tempore Martis
Ignaras, uno rapuerunt prœlia curſu!
Nuper ab extremo veniens equitatus Araxe
Terruit Antiochi muros, ipſumque decoræ
Pene caput Syriæ flammis hoſtilibus arſit.
Vtque gravis ſpoliis, nulloque obſtante profunda
Lætus cæde redit, ſequitur mucrone ſecundo
Continuum vulnus. nec jam mihi Caucaſus hoſtes,
Nec mittit gelidus Phaſis. naſcuntur in ipſo
Bella ſinu. legio pridem Romana Gruthungi,
Iura quibus victis dedimus, quibus arva domoſque
Præbuimus, Lydos Aſiæque uberrima vaſtant,
Ignibus & ſi quid tempeſtas prima reliquit,
Nec duce, nec numero, freti: ſed inertia nutrit,
Proditioque ducum, quorum per crimina miles
Captivis dat terga ſuis, quos teſte ſubegit
Danubio, partemque timet, qui reppulit omnes.
Aula choris epuliſque vacat, nec perdita curant,
Dum ſupereſt aliquid. ne quid tamé orbe reciſo
Venditor amittat, provincia quæque ſuperſtes
Dividitur, geminumque duplex paſſura tribunal
Cogitur alterius pretium ſarcire peremptæ.
Sic mihi reſtituunt populos. hac arte reperta
Rectorum numerum terris pereuntibus augent.
In te jam ſpes una mihi. pro fronde Minervæ
Has tibi protendo lacrimas. ſuccurre ruenti.
Eripe me tandem ſervilibus, eripe, regnis.

Neve

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Neve adeo cunctos paucorum crimine damnes:
Nec nova tot meritis offenſa prioribus obſtet.
Iam jam flecte animum. ſuprema piacula ſemper
Dant veniam culpæ. quamvis iratus & exſul
Pro patriæ flammis non diſtulit arma Camillus.
Non te ſubtrahimus Latio. defenſor utrique
Sufficis. armorum liceat ſplendore tuorum
In commune frui, clipeus nos protegat idem,
Vnaque pro gemino deſudet cardine virtus.

CL. CLAUDIANI
DE
LAUDIBUS STILICONIS
LIBER I.

COntinuant Superi pleno Romana favore
Gaudia, ſucceſſuſq; novis ſucceſſibus urgét.
Connubii necdum feſtivos regia cantus
Sopierat, cecinit fuſo Gildone triumphos;
Et calidis thalami ſucceſſit laurea ſertis,
Sumeret ut pariter princeps nomenque mariti,
Victoriſque decus. Libyæ poſt prælia crimen
Concidit Eoum, rurſumque, Oriente ſubacto,
Conſule defenſæ ſurgunt Stilichone ſecures.
Ordine vota meant. equidem ſi carmen in unum
Tantarum ſperem cumulos advolvere rerum,
Promptius imponam glaciali Pelion Oſſæ.
Si partem tacuiſſe velim, quodcumque relinquam,
Majus erit. veteres actus, primamque juventam
Proſequar? ad ſeſe mentem præſentia ducunt.
Narrem juſtitiam? reſplendet gloria Martis.
Armati referam vires? plus egit inermis:
Quod floret Latium, Latio quod reddita ſervit
Africa, vicinum quod neſcit Iberia Maurum,
Tuta quod imbellem miratur Gallia Rhenum.
An gelidam Thracen decertatoſque labores,
Hebro teſte, canam? magnum mihi panditur æquor,
Ipſaque Pierios laſſant proclivia currus

Laudibus innumeris. etenim mortalibus ex quo
Tellus cœpta coli, nunquam ſincera bonorum
Sors ulli conceſſa viro. quem vultus honeſtat,
Dedecorant mores: animus quem pulcrior ornat,
Corpus deſtituit. bellis inſignior ille,
Sed pacem fœdat vitiis. hic publica felix,
Sed privata minus. partitum ſingula quemque
Nobilitant. hũc forma decens, hunc robur in armis,
Hunc rigor, hunc pietas, illum ſollertia juris,
Hunc ſoboles caſtique tori. ſparguntur in omnes,
In te miſta fluunt, &, quæ diviſa beatos
Efficiunt, collecta tenes. quid facta revolvam
Militiamque patris? cujus producere famam,
Si nihil egiſſet clarum, nec fida Valenti
Dextera duxiſſet rutilantes crinibus alas,
Sufficeret natus Stilicho. mens ardua ſemper
A puero, teneriſque et iam fulgebat in annis
Fortunæ majoris honos. erectus & acer,
Nil breve moliri, nullis hærere potentum
Liminibus, fatiſque loqui jam digna futuris.
Iam tum conſpicuus, jam tum venerabilis, ibas:
Spondebatque ducem celſi nitor igneus oris,
Membrorumq; modus, qualem nec carmina fingunt
Semideis. quacumque alte gradereris in urbe,
Cedentes ſpatiis aſſurgenteſque videbas,
Quamvis miles adhuc. taciti ſuffragia vulgi
Iam tibi detulerant quidquid mox debuit aula.
Vix primævus eras, paci cum mitteris auctor
Aſſyriæ. tanta fœdus cum gente ferire
Commiſſum juveni. Tigrin tranſgreſſus & altum
Euphraten, Babylona petis. ſtupuere ſeveri
Parthorum proceres, & plebs pharetrata videndi
Flagravit ſtudio, defixæque hoſpite pulcro
Perſides arcanum ſuſpiravere calorem.
Thuris odoratæ cumulis & meſſe Sabæa
Pacem conciliant aræ. penetralibus ignem
Sacratum rapuere adytis, rituque juvencos
Chaldæo ſtravere Magi. Rex ipſe micantem
Inclinat dextra pateram, ſecretaque Beli,
Et vaga teſtatur volventem ſidera Mithram.

Si

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Si quando ſociis tecum venatibus ibant,
Quis Stilichone prior ferro penetrare leones
Cominus, aut longe virgatas figere tigres?
Flectenti faciles Medus tibi ceſſit habenas.
Torquebas refugum Parthis mirantibus arcum.
Nubilis interea maturæ virginis ætas
Vrgebat patrias ſuſpenſo principe curas:
Quem ſimul imperioque ducem, natæque maritum
Proſpiceret, dubius toto quærebat ab axe
Dignum conjugio generum thalamiſque Serenæ.
Iudicium virtutis erat. per caſtra, per urbes,
Per populos animi cunctantis libra cucurrit.
Tu legeris, tantoſque viros, quos obtulit orbis,
Intra conſilium vincis ſenſumque legentis,
Et gener Auguſtis, olim ſocer ipſe futurus,
Accedis. radiis auri Tyriaque ſuperbit
Majeſtate torus. comitata parentibus exit
Purpureis virgo. ſtabat pater inde tropæis
Inclitus: inde pium matris Regina regebat
Obſequium, gravibus ſubnectens flamea gemmis.
Tunc & Solis equos, tunc exſultaſſe choreis
Aſtra ferunt, melliſque lacus, & flumina lactis
Erupiſſe ſolo, cum floribus æquora vernis
Boſporus indueret, roſeiſque evincta coronis
Certantes Aſiæ tedas Europa levaret.
Felix arbitrii princeps, qui congrua mundo
Iudicat, & primus cenſet quod cernimus omnes.
Talem quippe virum natæque adjunxit & aulæ,
Cui neque luxuries bello, nec blanda periclis
Otia, nec lucis fructus pretioſior umquam
Laude fuit. quis enim Myſos in plauſtra feroces
Reppulit, aut ſæva Promoti cæde tumentes
Baſtarnas una potuit delere ruina?
Pallantis jugulum Turno moriente piavit
Æneas, tractuſque rotis ultricibus Hector
Irato vindicta fuit vel quæſtus Achilli.
Tu neque veſano raptas venalia curru
Funera, nec vanam corpus meditatus in unum
Sævitiam, turmas equitum peditumque catervas,
Hoſtileſque globos tumulo proſternis amici.

Inferiis gens tota datur. nec Mulciber auctor
Mendacis clipei, fabricataque vatibus arma,
Conatus juvere tuos. tot barbara ſolus
Millia jam pridem miſeram vaſtantia Thracen
Finibus exiguæ vallis concluſa tenebas.
Non te terriſonus ſtridor venientis Alani,
Nec vaga Chunorum feritas, non falce Gelonus,
Non arcu pepulere Getæ, non Sarmata conto.
Exſtinctique forent penitus, ni more maligno
Falleret Auguſtas occultus proditor aures,
Obſtrueretque moras, ſtrictumq; reconderet enſem,
Solveret obſeſſos, præberet fœdera captis.
Aſſiduus caſtris aderat, rariſſimus urbi,
Si quando trepida princeps pietate vocaret:
Vixque ſalutatis Laribus, vix conjuge viſa,
Deterſo nec dum repetebat ſanguine campum.
Nec ſtetit, Eucherii dum carperet oſcula ſaltem
Per galeam. patris ſtimulos igneſque mariti
Vincit cura ducis. quoties ſub pellibus egit
Edonas hiemes, & tardi flabra Bootæ
Sub dio Rhipæa tulit! cumque igne propinquo
Frigora vix ferrent alii, tunc triſte rigentem
Danubium calcabat eques, nivibuſq; profundum
Scandebat criſtatus Athon, lateque coruſco
Curvatas glacie ſilvas umbone ruebat.
Nunc prope Cimmerii tendebat litora Ponti:
Nunc dabat hibernum Rhodope nimboſa cubile.
Vos Æmi gelidæ valles, quas ſæpe cruentis
Stragibus æquavit Stilicho, vos Thracia teſtor
Flumina, quæ largo mutaſtis ſanguine fluctus.
Dicite Biſaltæ, vel qui Pangæa juvencis
Scinditis, offenſo quantæ ſub vomere putres
Diſſiliant glebis galeæ, vel qualia raſtris
Oſſa peremptorum reſonent immania Regum.
Singula complecti cuperem: ſed denſior inſtat
Geſtorum ſeries, laudumque ſequentibus undis
Obruimur. Genitor cæſi poſt bella tyranni
Iam tibi commiſſis conſcenderat æthera terris.
Ancipites rerum ruituro culmine lapſus
Æquali cervice ſubis. ſic Hercule quondam
Suſten-

Suſtentante polum, melius librata pependit
Machina, nec dubiis titubavit ſignifer aſtris,
Perpetuaque ſenex ſubductus mole parumper
Obſtupuit proprii ſpectator ponderis Atlas.
Nulli barbariæ motus, nil turbida rapto
Ordine tentavit novitas , tantoque remoto
Principe mutatas orbis non ſenſit habenas.
Nil inter geminas acies, ceu libera frenis,
Auſa manus certe. nec tantis diſſona linguis
Turba, nec armorum cultu diverſior umquam
Confluxit populus. totam pater undique ſecum
Moverat Auroram. miſtis hic Colchus Iberis,
Hic mitra velatus Arabs, hic crine decoro
Armenius, hic picta Saces, fucataque Medus,
Hic gemmata niger tentoria fixerat Indus.
Hic Rhodani procera cohors, hic miles Alanus.
Oceani ductor Stilicho tot gentibus unus,
Quot vel progrediens vel conſpicit occiduus Sol.
In quo tam vario vocum generumque tumultu
Tanta quies, juriſque metus ſervator honeſti
Te moderante fuit, nullis ut vinea furtis,
Vel ſeges exſecta fraudarit meſſe colonum:
Vt nihil aut ſævum rabies, aut turpe libido
Suaderent: placidi ſervirent legibus enſes.
Scilicet in vulgus manant exempla regentum;
Vtque ducum lituos, ſic mores, caſtra ſequuntur.
Denique victrices aquilas quocumque moveres,
Arebant tantis epoti millibus amnes.
Illyricum peteres, campi monteſque latebant.
Vexillum navale dares, ſub puppibus ibat
Ionium. nullis ſuccincta Ceraunia nimbis,
Nec juga Leucatæ feriens ſpumantia fluctu
Deterrebat hiems. tu ſi glaciale juberes
Veſtigare fretum, ſecuro milite ducti
Stagna reluctantes quaterent Saturnia remi.
Si deſerta Noti, frontem ſi quærere Nili,
Æthiopum medios penetraſſent vela vapores.
Te memor Eurotas, te ruſtica Muſa Lycæi,
Te paſtorali modulantur Mænala cantu,
Partheniumque nemus, quo te pugnante reſurgens

Ægra caput mediis erexit Græcia flammis.
Plurima Parrhaſius tunc inter corpora Ladon
Hæſit: & Alpheus Geticis anguſtus acervis
Tardior ad Siculos etiam num pergit amores.
Miramur rabidis hoſtem ſuccumbere bellis,
Cum ſolo terrore ruant? num claſſica Francis
Intulimus? jacuere tamen. num Marte Suēvos
Cōtudimus, queis jura damus? quis credere poſſit?
Ante tubam nobis audax Germania ſervit.
Cedant, Druſe, tui, cedant, Traiane, labores.
Veſtra manus dubio quidquid diſcrimine geſſit,
Tranſcurrens egit Stilicho, totidemque diebus
Edomuit Rhenum, quot vos potuiſtis in annis.
Quem ferro, alloquiis, quem vos cum milite, ſolus
Impiger à primo deſcendens fluminis ortu
Ad bifidos tractus, & juncta paludibus ora,
Fulmineum præſtrinxit iter. ducis impetus undas
Vincebat celeres, & pax à fonte profecta
Cum Rheni creſcebat aquis. ingentia quondam
Nomina, crinigero flaventes vertice Reges,
Qui nec principibus, donis precibuſve vocati,
Paruerant, juſſi properant, ſegnique verentur
Offendiſſe mora. tranſvecti lintribus amnem
Occurſant ubicumque velis. nec fama feſellit
Iuſtitiæ. videre pium, videre fidelem,
Quem veniens timuit, rediens Germanus amavit.
Illi terribiles, quibus otia vendere ſemper
Mos erat; & fœda requiem mercede paciſci;
Natis obſidibus pacem tam ſupplice vultu
Captivoque rogant, quam ſi poſt terga revincti
Tarpeias preſſis ſubeant cervicibus arces.
Omne, quod Oceanum fonteſque interiacet Iſtri,
Vnius incurſu tremuit. ſine cæde ſubactus
Servitio Boreas, exarmatique Triones.
Tempore tam parvo tot prælia ſanguine nullo
Perficis, & Luna nuper naſcente profectus,
Ante redis, quam plena fuit; Rhenumque minacem
Cornibus infractis adeo miteſcere cogis,
Vt Salius jam rura colat, flexoſque Sicambri
In falcem curvent gladios, geminaſque viator

Cum

Cum videat ripas, quæ ſit Romana requirat.
Vt jam trans fluvium non indignante Caüco
Paſcat Belga pecus, mediumq; ingreſſa per Albin
Gallica Francorum montes armenta pererrent:
Vt procul Hercyniæ per vaſta ſilentia ſilvæ
Venari tuto liceat, lucoſque vetuſta
Relligione truces, & robora Numinis inſtar
Barbarici noſtræ feriant impune bipennes.
Vltro quinetiam devota mente tuentur,
Victorique favent. quoties ſociare catervas
Oravit, jungique tuis Alamania ſignis!
Nec doluit contempta tamen, ſpretoque receſſit
Auxilio laudata fides. provincia miſſos
Expellet citius faſces, quam Francia Reges,
Quos dederis. acie nec jam pulſare rebelles,
Sed vinclis punire licet. ſub judice noſtro
Regia Romanus diſquirit crimina carcer.
Marcomeres, Sonnoq; docét. quorũ alter Etruſcũ
Pertulit exſilium: cum ſe promitteret alter
Exſulis ultorem, jacuit mucrone ſuorum.
Res avidi concire novas, odioque furentes
Pacis, & ingenio ſcelerumque cupidine fratres.
Poſt domitas arctos alio prorumpit ab axe
Tempeſtas, & ne qua tuis intacta tropæis
Pars foret, Auſtralis ſonuit tuba. moverat amens
Maurorum Gildo populos, quibus imminet Atlas,
Et quos interior nimio plaga ſole relegat:
Quos vagus humectat Cinyps, & proximus hortis
Heſperidum Triton, & Gir notiſſimus amnis
Æthiopum, ſimili mentitus gurgite Nilum.
Venerat & parvis redimitus Nuba ſagittis,
Et velox Garamas: nec quamvis triſtibus Ammon
Reſponſis alacrem potuit Naſamona morari.
Stipantur Numidæ campi. ſtant pulvere Syrtes
Gætulæ. Pœnus jaculis obtexitur aër.
Hi virga moderantur equos; his fulva leones
Velamenta dabant, ignotarumque ferarum
Exuviæ, vaſtis Meroë quas nutrit arenis.
Serpentum geſtant patulos pro caſſide rictus.
Splendent vipereæ ſquamoſa pelle pharetræ.

Non ſic intremuit Simois, cum montibus Idæ
Nigra coloratus produceret agmina Memnon:
Non Ganges, cum, tela procul vibrantibus Indis,
Immanis medium vectaret bellua Porum.
Porus Alexandro, Memnon proſtratus Achilli;
Gildo nempe tibi. nec ſolum fervidus Auſtrum,
Sed partes etiam Mavors agitabat Eoas,
Quamvis obſtreperet pietas. his ille regendæ
Tranſtulerat nomen Libyæ, ſcelerique profano
Fallax legitimam regni prætenderat umbram.
Surgebat varia geminum formidine bellum.
Hoc armis, hoc triſte dolis, hoc Africa ſævis
Cinxerat auxiliis, hoc conjuratus alebat
Inſidiis Oriens. illinc edicta meabant
Corruptura duces: hinc frugibus atra negatis
Vrgebat, trepidamque fames obſederat urbem.
Exitiale palam Libycum; civile pudoris
Obtentu tacitum. tales utrimque procellæ
Cum fremerent, lacerumque alternis ictibus anceps
Imperium pulſaret hyems, nil feſſa remiſit
Officii virtus, contraque minantia fata
Pervigil, eventuſque ſibi latura ſecundos,
Major in adverſis micuit; velut arbiter alni,
Nubilus Ægæo quam turbine vexat Orion,
Exiguo clavi flexu declinat aquarum
Verbera, nunc recta, nunc obliquante, carina
Callidus, & pelagi cælique obnititur iræ.
Quid primũ mirer, Stilico? quod caut⁹ ad omnes
Reſtiteris fraudes, ut te nec noxia furto
Littera, nec pretio manus inflammata laterent?
Quod nihil in tanto rerum terrore locutus
Indignum Latio? reſponſa quod ardua ſemper
Eois dederis, quæ mox effecta probaſti?
Securus, quamvis & opes, & rura tenerent,
Inſigneſque domos. levis hæc jactura: nec umquam
Publica privatæ ceſſerunt commoda cauſſæ.
Dividis ingentes curas, teque omnibus unum
Objicis, inveniens animo quæ mente gerenda,
Efficiens patranda manu. dictare paratus,
Quæ ſcriptis peragenda forent. quæ brachia centum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Quis Briareus aliis numero creſcente lacertis
Tot ſimul objectis poſſent confligere rebus?
Evitare dolos; veteres firmare cohortes,
Explorare novas: duplices diſponere claſſes?
Quæ fruges vel bella ferant, aulæque tumultum,
Et Romæ lenire famem? quot nube ſoporis
Immunes oculi, per tot diſcurrere partes,
Tot loca ſufficerent, & tam longinqua tueri?
Argum fama canit centeno lumine centum
Corporis excubiis unam ſervaſſe juvencam.
Vnde tot allatæ ſegetes? quæ ſilva carinas
Texuit? unde rudis tanto tirone juventus
Emicuit, ſenioque iterum vernante reſumpſit
Gallia bis fractas Alpino vulnere vires?
Non ego delectu, Tyrii ſed vomere Cadmi
Tam ſubitas acies conceptas dente draconis
Exſiluiſſe reor. Dircæis qualis in arvis
Meſſis cum proprio mox bellatura colono
Cognatos ſtrinxit gladios, cum ſemine jacto
Terrigenæ galea matrem naſcente ferirent,
Armiger & viridi floreret milite ſulcus.
Hoc quoque non parva fas eſt cum laude relinqui,
Quod non ante fretis exercitus adſtitit ultor,
Ordine quam priſco cenſeret bella Senatus.
Neglectum Stilicho per tot jam ſæcula morem
Rettulit, ut ducibus mandarent prælia Patres,
Decretoque togæ felix legionibus iret
Teſſera. Romuleas leges remeaſſe fatemur,
Cum procerum juſſis famulantia cernimus arma.
Tyrrhenum poteras junctis tranſmittere ſignis,
Et ratibus Syrtes, Libyam complere maniplis.
Conſilio ſtetit ira minor; ne territus ille
Te duce, ſuſpecto Martis graviore paratu,
Aut in arenoſos æſtus zonamque rubentem
Tenderet, aut Solis fugiens tranſiret in ortus:
Miſſuruſve ſibi certæ ſolatia mortis,
Oppida dirueret flammis. res mira relatu;
Ne timeare, times; &, quem vindicta manebat,
Deſperare vetas. quantum fiducia nobis
Profuit hoſtilis! ſalvæ Carthaginis arces,

Illæſis Tyrii gaudent cultoribus agri,
Quos potuit vaſtare fuga: ſpe captus inani,
Nec ſe ſurripuit pœnæ, noſtriſque pepercit
Demens: qui numero tantum, non robore, menſus
Romanos, rapidis ibat ceu protinus omnes
Calcaturus equis; &, quod jactare ſolebat,
Solibus effætos merſurus pulvere Gallos.
Sed didicit non Æthiopum geminata venenis
Vulnera, non fuſum crebris haſtilibus imbrem,
Non equitum Latiis nimbos obſiſtere pilis.
Sternitur ignavus Naſamon. nec ſpicula ſupplex
Iam torquet Garamas. repetunt deſerta fugaces
Autololes. pavidus projectat miſſile Mazax.
Cornipedem Maurus nequidquam hortatur anhelũ.
Prædonem lembo profugum, ventiſque repulſum,
Suſcepit merito fatalis Tabraca portu:
Expertum, quod nulla tuis elementa paterent
Hoſtibus, & lætæ paſſurum jurgia plebis,
Fracturumque reos humili ſub judice vultus.
Nil tribuat fortuna ſibi, ſic proſpera ſemper
Illa quidem. ſed non uni certamina pugnæ
Credidimus, totis nec conſtitit alea caſtris
Nutatura ſemel. ſi quid licuiſſet iniquis
Caſibus, inſtabant aliæ poſt terga biremes.
Venturus dux major erat. victoria nulla
Clarior, aut hominum votis optatior umquam
Contigit. an quiſquam Tigranen, armaque Ponti,
Vel Pyrrhũ Antiochiq; fugã, vel vincla Iugurthæ
Conferat, aut Perſen debellatumque Philippum?
Hi propagandi ruerant pro limite regni:
Hic ſtabat Romana ſalus. ibi tempora tutas
Traxerunt dilata moras. hic vincere tarde
Vinci pene fuit. diſcrimine Roma ſupremo
Inter ſupplicium populi deforme pependit;
Et tanto Libyam fructu majore recepit,
Quam peperit, quanto graviorem amiſſa dolorem,
Quam nec dum quæſita, movent. quis Punica geſta,
Quis vos, Scipiadæ, quis te jam, Regule, noſſet?
Quis lentum caneret Fabium, ſi jure peremto
Inſultaret atrox famula Carthagine Maurus?

Hæc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Hæc omnes veterum revocavit adorea lauros.
Reſtituit Stilicho cunctos tibi, Roma, triumphos.

CL. CLAUDIANI DE LAUDIBUS STILICHONIS

LIBER II.

HActenus armatæ laudes. nunc qualibus orbẽ
Moribus, & quãto frenet metuẽdus amore,
Quo tandem flexus trabeas auctore rogãtes
Induerit, faſtiſque ſuum conceſſerit annum,
Mitior incipias fidibus jam Muſa remiſſis.
Principio magni cuſtos Clementia mundi,
Quæ Iovis incoluit zonam, quæ temperat æthram
Frigoris & flammæ mediam, quæ maxima natu
Cœlicolum, (nam prima Chaos Clementia ſolvit
Congeriem miſerata rudem, vultuque ſereno
Diſcuſſis tenebris in lucem ſæcula fudit.)
Hæc Dea pro templis, & thure calentibus aris
Te fruitur, poſuitque ſuas hoc pectore ſedes.
Hæc docet, ut pœnis hominum vel ſanguine paſci
Turpe ferumq; putes: ut ferrum Marte cruentum,
Siccum pace, premas: ut non infenſus alendis
Materiem præſtes odiis: ut ſontibus ultro
Ignoviſſe velis: deponas ocius iram,
Quam moveas: precibus nunquã implacabilis obſtes.
Obvia proſternas, proſtrataque more leonum
Deſpicias; alacres ardent qui frangere tauros,
Tranſiliunt prædas humiles. hac ipſe magiſtra
Das veniam victis. hac exorante calores
Horrificos, & quæ numquam nocitura timentur
Iurgia, contentus ſolo terrore, coërces;
Ætherii patris exemplo: qui cuncta ſonoro
Concutiens tonitru, Cyclopum ſpicula differt
In ſcopulos & monſtra maris, noſtrique cruoris
Parcus in Oetæis exercet fulmina ſilvis.
Huic Divæ germana Fides, eademque ſorori,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Corde tuo delubra tenens, ſeſe omnibus actis
Inſerit. hæc nullo docuit liveſcere fuco:
Numquam falſa loqui, numquam promiſſa morari,
Inviſos odiſſe palam: non virus in alto
Condere, non lætam ſpeciem prætendere fraudi,
Sed certum mentique parem componere vultum.
Occulto ſævire vetat, prodeſſe remittit.
Hæc & amicitias longo poſt tempore firmat,
Manſuroque adamante ligat: nec mobile mutat
Ingenium; parvæ ſtrepitu nec vincula noxæ
Diſſolvi patitur; nec faſtidire priorem
Allicitur veniente novo: benefacta tenere,
Reſpuere offenſas facilis, pariterque minoris
Officii magnique memor, ſuperare laborat:
Vtque hoſtes armis, meritis ſic vincit amicos.
Hæc fovet abſentes; hæc longe ſola remotis
Conſulit; hæc nullis avidam rumoribus aurem
Pandit, ut ignarum numquam læſura clientem
Inſidioſa tuos alienent murmura ſenſus.
Nec vivis annexus amor meminiſſe ſepultos
Deſinit: in prolem tranſcurrit gratia patrum.
Hac tu Theudoſium, tenuit dum ſceptra, colebas:
Hac etiam poſt fata colis: nec pignora curas
Plus tua, quam natos, dederat quos ille monendos
Tutandoſque tibi. juſtos nimiumque fideles
Fama putat, qui, cum poſſent commiſſa negare,
Maluerint nullo violati reddere quæſtu.
At Stilicho non divitias, aurique relictum
Pondus, ſed geminos axes, tantumque reſervat
Depoſitum teneris, quantum Sol igneus ambit.
Quid non intrepidus credas, cui regia tuto
Creditur? hoc clipeo munitus Honorius altum
Non gemuit patrem; vitæque & lucis in ipſo
Limine, contemptus numquam, dat jura ſubactis
Gentibus, & ſecum ſentit creviſſe triumphos.
Quem tu ſic placida formas, ſic mente ſevera,
Vt neque deſidiæ tradas, dum pronus ad omne,
Quod libet, obſequeris; nec contra nixus ovantem
Confringas animum; ſecretus conſona regno
Ceu juvenem doceas, moles quid publica poſcat;
Ceu

Seu ſanctum venerere ſenem, patriiſque gubernes
Imperium monitis, dominum ſubmiſſus adores;
Obſequiis moderere ducem, pietate parentem.
Hinc fuit, ut primos in conjuge diſceret ignes;
Ordirique virum non luxuriante juventa,
Sed cum lege tori, caſto cum fœdere, vellet.
Principe tu felix genero: felicior ille
Te ſocero. fratrem levior nec cura tuetur
Arcadium: nec, ſi quid iners atque impia turba,
Prætendens proprio nomen regale furori,
Audeat, adſcribis juveni: diſcordia quippe
Cum fremeret, numquam Stilicho ſic canduit ira
Sæpe laceſſitus probris, gladiiſque petitus,
Ut bello furias ultum, quas pertulit, iret
Illicito, cauſſamque daret civilibus armis,
Cujus fulta fide mediis diſſenſibus aulæ
Intemeratorum ſtabat reverentia fratrum.
Quin & Sidonias chlamydes, & cingula baccis
Aſpera, gemmataſque togas, velideſque ſmaragdo
Loricas, galeaſque renidentes hyacinthis,
Geſtatoſque patri capulis radiantibus enſes,
Et vario lapidum diſtinctas igne coronas,
Dividis ex æquo; ne non Auguſta ſupellex,
Ornatuſque pares geminis heredibus eſſent.
Mittitur & miles, quamvis certamine partes
Iam tumeant. hoſtem muniri robore mavis,
Quam peccare fidem: permittis juſta petenti,
Idque negas ſolum, cujus mox ipſe repulſa
Gaudeat, & quidquid fuerat deforme mereri.
Omnes præterea, puro quæ crimina pellunt
Ore Deæ, junxere choros, unoque receptæ
Pectore diverſos tecum cinguntur in uſus.
Iuſtitia utilibus rectum præponere ſuadet,
Communeſque ſequi leges, injuſtaque numquam
Largiri ſociis: durum Patientia corpus
Inſtruit, ut nulli cupiat ceſſiſſe labori:
Temperies, ut caſta petas: Prudentia, ne quid
Inconſultus agas: Conſtantia, futile ne quid
Infirmumque geras. procul importuna fugantur
Numina, monſtriferis quę Tartarus edidit antris.

Ac primam ſcelerum matrem, quæ ſemper habendo
Plus ſitiens patulis rimatur faucibus aurum,
Trudis Avaritiam: cujus fœdiſſima nutrix
Ambitio, quæ veſtibulis foribuſque potentum
Excubat, & pretiis commercia paſcit honorum,
Pulſa ſimul. nec te gurges corruptior ævi
Traxit ad exemplum: quod jam firmaverat annis
Crimen, & in legem rapiendi verterat uſus.
Denique non dives ſub te pro rure paterno,
Vel laribus pallet: non inſidiator oberrat
Fracturus quemcumque reum: non obruta virtus
Paupertate latet. lectos ex omnibus oris
Evehis, & meritum, non quæ cunabula, quæris;
Et qualis, non unde ſatus. ſub teſte benigno
Vivitur: egregios invitant præmia mores.
Hinc priſcæ redeunt artes: felicibus inde
Ingeniis aperitur iter, deſpectaque Muſæ
Colla levant; opibuſque fluens, & pauper eodem
Nititur ad fructum ſtudio, cum cernat uterque,
Quod nec inops jaceat probitas, nec inertia ſurgat
Divitiis. nec te jucunda fronte fefellit
Luxuries prædulce malum, quæ dedita ſemper
Corporis arbitriis hebetat caligine ſenſus,
Membraque Circæis effeminat acrius herbis,
Blanda quidem vultus, ſed qua non tetrius ulla
Vltrices fucata genas, & amicta doloſis
Illecebris torvos auro circumlinit hydros.
Illa voluptatum multos innexuit hamis:
Te numquam conata capit. non prava libido
Stupris advigilat: non tempora ſomnus agendi
Fruſtratur: nullo citharæ convivia cantu,
Non pueris laſciva ſonant. quis cernere curis
Te vacuum potuit? quis tota mente remiſſum,
Aut indulgentem dapibus, ni cauſſa juberet
Lætitiæ? non indecores æraria laſſant
Expenſæ: parvo non improba littera libro
Abſentum condemnat opes. à milite parcus
Diligeris; neque enim neglectas pace cohortes
Tunc ditas, cum bella fremunt. ſcis nulla placere
Munera, quæ metuens illis, quos ſpreverit, offert

Serus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

erus, & incaſſum ſervati prodigus auri.
Antevenis tempus non exſpectantibus ultro
Munificus, menſæque adhibes, & nomine quemque
Compellas clari, quod ſub te geſſerit olim,
Admonitor facti; figendaque ſenſibus addis
Verba, quibus magni geminatur gratia doni.
Nec ſi quid tribuas, jactatum ſæpius idem
Exprobrare ſoles: nec quos promoveris, alto
Turgidus alloqueris faſtu: nec proſpera flatus
Attollunt nimios. quin ipſa ſuperbia longe
Diſceſſit, vitium rebus ſolenne ſecundis,
Virtutumque ingrata comes. contingere paſſim,
Affarique licet. non inter pocula ſermo
Captatur, pura ſed libertate loquendi
Seria quiſque jocis nulla formidine miſcet.
Quem videt Auguſti ſocerum regnique parentem,
Miratur conviva parem; cum tanta poteſtas
Civem lenis agat. te doctus priſca loquentem,
Te matura ſenex audit, te fortia miles:
Adſperſis ſalibꝰ, quibꝰ haud Amphiona quiſquā
Præferat Aonios meditantem carmine muros,
Nec velit Orpheo migrantes pectine ſilvas.
Hinc amor, hinc veris & non fallacibus omnes
Pro te ſolliciti votis: hinc nomen ubique
Plauſibus, auratis celebrant hinc ora figuris.
Quæ non incudes ſtreperent? quæ flamma vacaret
Fabrilis? quantis fluerent fornacibus æra
Effigies ductura tuas? quis devius eſſet
Angulus, aut regio, quæ non pro numine vultus
Dilectos colerent, talem ni ſemper honorem
Reſpueres? decus hoc rapiat, quem falſa timentum
Munera decipiunt, qui ſe diffidit amari.
Hoc ſolus ſpreviſſe poteſt, qui jure meretur.
  Vndique legati properant, generique ſub ore
In tua centenas optant præconia voces.
Grates Gallus agit, quod limite tutus inermi,
Et metuens hoſtile nihil, nova culmina totis
Ædificet ripis, & ſævum gentibus amnem
Tibridis in morem domibus prævallet amœnis.
Hinc Pœni cumulant laudes, quod rura tyranno
Libe-

Libera poſſideant. hinc obſidione ſolutus
Pannonius, potorque Savi, quod clauſa tot annis
Oppida laxatis auſus jam pandere portis
Rurſum cote novat nigras rubigine falces,
Exeſoſque ſitu cogit ſplendere ligones:
Agnoſcitque caſas, & collibus oſcula notis
Figit, & impreſſo glebis non credit aratro.
Exſectis, inculta dabant quas ſæcula, ſilvis
Reſtituit terras, & opacum vitibus Iſtrum
Conſerit, & patrium vectigal ſolvere gaudet,
Immunis qui clade fuit. te ſoſpite fas eſt
Vexatum laceri corpus juveneſcere regni.
Sub tot principibus quæcumque amiſimus olim
Tu reddis. ſolo poterit Stilichone medente
CreſcereRomanum vulnus tectura cicatrix,
Inque ſuos tandem fines redeunte colono,
Illyricis iterum ditabitur aula tributis.
Nec tamen humano cedit cæleſte favori
Iudicium. cingunt Superi concordibus unum
Præſidiis, hoſteſque tuos aut litore produnt,
Aut totum oppoſiti claudunt fugientibus æquor,
Aut in ſe vertunt furiis, aut militis enſe
Bacchati laniant Pentheo corpora ritu.
Inſidias retegunt, & in ipſa cubilia fraudum
Ducunt, ceu tenera ve: antem nare Moloſſi.
Ominibus ventura notant, aut alite monſtrant,
Aut monitos certa dignantur imagine ſomnos.
Pro quibus innumeræ trabearum inſignia terræ
Certatim petiere tibi. poſcentibus ipſe
Reſtiteras, & mens aliorum prona favori,
Iudex dura ſui, facibus ſuccenſa pudoris,
Tarda verecundis excuſat præmia cauſſis.
Ergo avidæ, tantoſque novi ſpe Conſulis annos
Eluſæ, dominæ pergunt ad limina Romæ:
Si minus annueris precibus, vel cogere certæ
Cunctantem, votoque moras auferre paratæ
Conveniunt ad tecta Deæ, quæ candida lucent
Monte Palatino. glaucis tum prima Minervæ
Nexa comam foliis, fulvaque intexta micantem
Veſte Tagum, tales profert Hiſpania voces:

Cuncta mihi ſemper Stilicho, quæcumq; popoſci,
nceſſit, tantumque ſuos invidit honores.
guſti potuit ſoceri contemnere faſces:
n negat & genero. ſi non ut ductor, ab orbe,
em regit, accipiat ſaltem cognatus ab aula.
tguumne putet, quod ſic amplexus Iberam
ogeniem noſtros immoto jure nepotes
ſtinet, ut patrium commendet purpura Bætin?
uod pulcro Mariæ fecundet germine regnum?
uod dominis ſperatur avus? Tum flava repexo
llia crine ferox, evinctaque torque decoro,
naque geſa tenens, animoſo pectore fatur.
ui mihi Germanos ſolus, Francoſque ſubegit,
ır nondum legitur faſtis? cur pagina tantum
eſcit adhuc nomen, quod jã numerare decebat?
queadeone levis pacati gloria Rheni?
Inde Caledonio velata Britannia monſtro,
rro picta genas, cujus veſtigia verrit
erulus, Oceanique æſtum mentitur amictus,
e quoque vicinis pereuntem gentibus, inquit,
le juvit Stilicho, totam cum Scotus Iernen
lovit, & infeſto ſpumavit remige Tethys.
lius effectum curis, ne tela timerem
cotica, ne Pictum tremerem, ne litore tuto
roſpicerem dubiis venturum Saxona ventis.
um ſpicis & dente comas illuſtris eburno,
t calido rubicunda die, ſic Africa fatur:
perabam nullas trabeis Gildone perempto
Naſci poſſe moras. etiam nunc ille repugnat,
t tanto dubitat faſces præbere triumpho?
Qui mihi Maurorum penitus lacrimabile nomen
gnorare dedit, poſt has Oenotria lentis
Vitibus intorquens ederas, & palmite largo
Vina fluens, Si vos adeo Stilichone curules
Augeri flagratis, ait, quas ſola juvare
Fama poteſt: quanto me dignius incitet ardor,
Vt præſente fruar, conſcendentemque tribunal
Proſequar, atque anni pandentem clauſtra ſalutem?
Talibus alternant ſtudiis. Romamque precantes
Pro cunctis hortantur eat. nec ſegnius illa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Paruit officio,ſed raptis protinus armis
Ocior excuſſo per nubila ſidere tendit.
Tranſvehitur Tuſcos, Apenninuſque volatu
Stringitur: Eridanus clipei jam fulgurat umbra.
Conſtitit ante ducem, tetrica nec Pallade vultū
Deterior, nec Marte minor. tremit orbe coruſco
Iam domus, & ſummæ tergunt laquearia criſtæ.
Tum prior attonitum gratis affata querelis:
Servatas, Stilicho, per te, venerande, curules,
Ornatas nec dum, fateor. quid profuit anni
Servilem pepuliſſe notam? defendis honorem,
Quem fugis; & ſpernis, tanta quem mole tueris;
Reſpuis oblatum, pro quo labente reſiſtis?
Quænam cauſſa moræ? quo me cunctabere rurſu
Ingenio? nullus Boreæ metus, omnis & Auſtri
Ora ſilet. cecidit Maurus, Germania ceſſit,
Et Ianum pax alta ligat. te Conſule nec dum
Digna feror? titulumne levem, parvique nitoris
Credimus, Auguſti quem ſe decorare fatentur?
Sub juga quo gentes captivis Regibus egi?
Num, ſi prodigiis caſus natura futuros
Signat, polluimur macula? quod reris, Eois
Omen erat. quamquam nullis mihi cognita rebu
Fabula. vix tanto riſit de crimine rumor.
Opprobriis ſtat nulla fides, nec littera venit
Vulgatura nefas: in quo vel maxima virtus
Eſt tua, quod, noſtros qui conſulis omnia Patres,
De monſtris taceas. pellendi denique nulla
Dedecoris ſanctum violant oracula cœtum,
Nec mea funeſtum verſavit Curia nomen.
Pars ſceleris dubitaſſe fuit. quæcumque profana
Pagina de primo veniſſet limite Phœbi,
Ante fretum deleta mihi, ne turpia caſtis
Auribus Italiæ fatorum exempla nocerent.
Publicus ille furor (quantum tua cura peregit!)
Secretum meruit. lætetur quiſquis Eous
Scribere deſierit: faſtos portenta Gabinos
Iſta latent. propriam labem terſiſſe laborent.
Cur ego, quem numquam didici ſenſive creatum
Gratuler exemtum? delicti pœnitet illos:

s nec credidimus. fuerit tamen omnibus unum
men, & ad noſtras manaverit uſque ſecures:
s ideo ſumenda tibi faſtigia juris,
pereat tam priſcus honos, qui portus honorum
nper erat. nullo ſarciri Conſule damnum,
cepto Stilichone, poteſt. bene præſcia tempus
ns tua diſtulerat. titulo tunc creſcere poſſes,
nc per te titulus. Conſul ſuccurre gravatis
nſulibus. quicumque fuit, quicumque futurus,
nnum redde tuum, quem mox ſecura ſequatur
ſteritas, nec jam doleat defenſa vetuſtas.
trabeis ultor Stilicho, Brutuſque repertor.
bertas populi primo tunc Conſule Bruto
ddita per faſces: hic faſcibus expulit ipſis
rvitium. inſtituit ſublimem Brutus honorem:
ſeruit Stilicho. plus eſt ſervaſſe repertum,
uam quæſiſſe novum. quid tardius ore rubenti
nnuis, & ſolitus frontem circumfluit ignis?
andem vince tuum, qui vincis cuncta, pudorem.
los etiam, quamvis corrumpi munere nullo
e certum eſt, mirare libens, ac ſuſcipe cinctus,
Quos tibi divino mecum Tritonia duxit
Pectine. tincta ſimul repetito murice fila
Contulimus penſis, & eodem nevimus auro,
Aurea quo Lacheſis ſub te mihi ſæcula texit.
Hic ego promiſſam ſobolem, ſperataque mundo
Pignora præluſi. veram mox ipſe probabis
Me vatem, noſtræque fidem venientia telæ
Fata dabunt. dixit, gremioque rigentia profert
Dona, graves auro trabeas. inſigne Minervam
Spirat opus. rutilis hic pingitur aula columnis,
Et ſacri Mariæ partus. Lucina labores
Solatur: reſidet fulgente puerpera lecto.
Sollicitæ juxta palleſcunt gaudia matris.
Suſceptum puerum redimitæ tempora Nymphæ
Auri fonte lavant. teneros in ſtamine riſus,
Vagituſque audire putes. jam creverat infans
Ore ferens patrem. ſed avus maturior ævi
Martia recturo tradit præcepta nepoti.
Parte alia ſpumis fucantem Serica frena

San-

Sanguineis, primæ ſignatus flore juventæ,
Eucherius flectebat equum, jaculiſque vel arcu
Aurea purpureos tollentes cornua cervos
Aureus ipſe ferit. Venus hic invecta columbis
Tertia regali jungit connubia nexu,
Pennatique nurum circumſtipantur Amores
Progenitam Auguſtis, Auguſtorumque ſororem.
Eucherius trepido jam flamea ſublevat ore
Virginis: arridet læto Thermantia fratri.
Nam domus hæc utroque petit diademata ſexu,
Reginaſque parit, Reginarumque maritos.
Talibus invitat donis, dextræque gerendum
Diva ſimul porrexit ebur. ſollennibus urnam
Commovet auſpiciis, avibuſque incepta ſecundat.
Tunc habiles armis humeros Dea veſtibus ambit
Romuleis. Latii ſederunt pectore cultus,
Loricæque locum decuit toga. talis ab Iſtro,
Vel Scythico victor rediens Gradivus ab axe,
Depoſito mitis clipeo, candentibus urbem
Ingreditur trabeatus equis: ſpatioſa Quirinus
Frena regit, currumque patris Bellona cruentum
Ditibus exuviis, tendens ad ſidera quercum,
Præcedit: lictorque Metus cum fratre Pavore
Barbara ferratis innectunt colla catenis,
Velati galeas lauro: propiuſque jugales
Formido ingentem vibrat ſuccincta ſecurim.
Vidit ut optato ſe Conſule Roma potitam,
Nunc, ait, Elyſii lucos irrumpere campi,
Nunc libet; ut tanti Curiis miracula voti
Fabriciiſque feram, famæ qui vulnere nuper
Calcatam flevere togam. jam prata choreis
Pulſent, nec rigidos pudeat luſiſſe Catones.
Audiat hoc ſenior Brutus, Pœniſque tremendi
Scipiadæ, geminis tandem quod libera damnis
Vnius auxilio faſces Libyamque recepi.
Quod ſupereſt, unum precibus, fortiſſime Conſul,
Adde meis, Vrbique tuum largire parumper,
Quem rogat, adventum: quam tu belloque fameque
Depulſam terris iterum regnare dediſti.
Splendida ſuſcipiant alium te Roſtra Camillum.

Vlto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Victorem videant ſervatoremque Quirites.
O populus,quem ductor ames:quibus Africa per te,
Nec prius auditas Rhodanus jam donat ariſtas:
Ut mihi vel Maſſyla Ceres, vel Gallica proſit
Fertilitas,meſſeſq; vehant nunc humidus Auſter,
Nunc Aquilo:cunctis diteſcant horrea ventis.
Quæ tunc Flaminiam ſtipabunt millia vulgi!
Fallax ô quoties pulvis deludet amorem
Suſpenſum,veniens omni dum crederis hora!
Spectabunt cupidæ matres, ſpargentur & omnes
Flore viæ, ſuperes cum Pythia culmina Conſul
Arduus,antiqui ſpecies Romana Senatus.
Pompeiana dabunt quantos proſcenia plauſus!
Ad cœlum quoties vallis tibi Murtia ducet
Nomen, Aventino Pallanteoque receſſu!
Nunc te conſpiciam caſtris,permitte,relictis,
Mox & cum genero trabeis viſura ſecundis.
Hæc dum Roma refert, jam fama loquacibus ales
Pervolat Oceanum linguis, & mille citatos
Feſtinare jubet proceres : nullique ſenectus,
Non iter,hibernis obſtant nec flatibus Alpes.
Vincit amor meriti pridem,clarique vetuſtis
Faſcibus ad ſocii properant & vindicis annum.
Sic ubi fecunda reparavit morte juventam,
Et patrios idem cineres, collectaque portat
Vnguibus oſſa piis, Niliquе ad litora tendens
Vnicus extremo Phœnix procedit ab Euro;
Conveniunt aquilæ,cunctæque ex orbe volucres,
Vt Solis mirentur avem. procul ignea lucet
Ales, odorati redolent cui cinnama buſti.
Nec minor in cœlo chorus eſt. exſultat uterque
Theudoſius, Divique tui. Sol ipſe quadrigis
Vere coronatis dignum tibi præparat annum.
Eſt ignota procul,noſtræque impervia menti
Vix adeunda Deis,annorum ſqualida mater,
Immenſi ſpelunca ævi, quæ tempora vaſto
Suppeditat revocatque ſinu. complectitur antrum,
Omnia qui placido conſumit numine , ſerpens,
Perpetuumque viret ſquamis,caudamque reducto
Ore vorat,tacito relegens exordia lapſu.

Veſti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Veſtibuli cuſtos vultu longæva decoro
Ante fores Natura ſedet, cunctiſque volantes
Dependent membris animæ. manſura verendus
Scribit jura ſenex, numeros qui dividit aſtris,
Et curſus ſtabileſq; moras, quibus omnia vivunt
Ac pereunt fixis cum legibus. ille recenſet
Incertum quid Martis iter, certumque Tonantis
Proficiat mundo; quid velox ſemita Lunæ,
Pigraque Saturni: quantum Cytherea ſereno
Curriculo, Phœbique comes Cyllenius, erret.
Illius ut Phœbus ad limen conſtitit antri,
Occurrit Natura potens, ſeniorque ſuperbis
Canitiem inclinat radiis. tunc ſponte recluſos
Laxavit poſtes adamas. penetrale profundum
Panditur, & ſedes ævique arcana pateſcunt.
Hic habitant vario faciem diſtincta metallo
Sæcula certa locis: illic glomerantur aëna.
Hic ferrata rigent, illic argentea candent.
Eximia regione domûs, contingere terris
Difficiles, ſtabant rutili grex aureus anni:
Quorum præcipuum pretioſo corpore Titan
Signandum Stilichone legit. tunc imperat omnes
Pone ſequi. dictiſque ſimul compellat euntes.
En, cui diſtulimus melioris ſæcla metalli,
Conſul adeſt. ite optati mortalibus anni.
Ducite virtutes, hominum floreſcite rurſus
Ingeniis, hilares Baccho frugumque feraces.
Non inter geminos anguis glaciale Triones
Sibilet, immodico nec frigore ſæviat Vrſa.
Non torvo fremat igne Leo, nec brachia Cancri
Vrat atrox æſtas, madidæ nec prodigus urnæ
Semina prærupto diſſolvat Aquarius imbre.
Phrixeus roſeo producat fertile cornu
Ver Aries: pingues nec grandine tundat olivas
Scorpios. autumni maturet germina Virgo.
Lenior & gravidis allatret Sirius uvis.
Sic fatus, croceis rorantes ignibus hortos
Ingreditur, vallemque ſuam, quam flammeus ambit
Rivus, & irriguis largum jubar ingerit herbis,
Quas Solis paſcuntur equi. fragrantibus inde
Cæſa-

Cæſariem ſertis, & lutea lora jubaſque
Subligat alipedum. gelidas hinc Lucifer ornat,
Hinc Aurora comas. juxtaque arridet habenis
Aureus, & nomen prætendit Conſulis, annus:
Inque novos iterum revoluto cardine curſus
Scribunt ætherëis Stilichonem ſidera faſtis.

CL. CLAUDIANI
IN LIBRUM III.
DE
CONSULATU STILICHONIS.

PRÆFATIO.

MAjor Scipiades, Italis qui ſolus ab oris
  In proprium vertit Punica bella caput,
Non ſine Pieriis exercuit artibus arma.
  Semper erat vatum maxima cura duci.
Gaudet enim virtus teſtes ſibi jungere Muſas.
  Carmen amat, quiſquis carmine digna gerit.
Ergo ſeu patriis primævus manibus ultor
  Subderet Hiſpanum legibus Oceanum,
Seu Tyrias certa fracturus cuſpide vires
  Inferret Libyco ſigna tremenda mari;
Hærebat doctus lateri, caſtriſque ſolebat
  Omnibus in medias Ennius ire tubas.
Illi poſt lituos pedites favere canenti,
  Laudavitque nova cæde cruentus eques.
Cumque triumpharet gemina Carthagine victa,
  (Hanc vindex patris vicerat, hanc patriæ.)
Cum longi Libyam tandem poſt funera belli
  Ante ſuas mœſtam cogeret ire rotas;
Advexit reduces ſecum Victoria Muſas,
  Et ſertum vati Martia laurus erat.
Noſter Scipiades Stilicho, quo concidit alter
  Hannibal, antiquo ſævior Hannibale.
Te mihi poſt quinos annorum, Roma, recurſus
  Reddidit, & votis juſſit adeſſe ſuis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI

DE
CONSVLATV STILICHONIS.

LIBER III.

QVem populi plauſu, procerum quem voce petebas,
Adſpice, Roma, virum. jam tempora deſine longæ
Dinumerare viæ, viſoque aſſurgere ſemper
Pulvere: non dubiis ultra torquebere votis.
Totus adeſt oculis, aderat qui mentibus olim,
Spe major, fama melior. venerare curulem,
Quæ tibi reſtituit faſces. complectere dextram,
Sub juga quæ Pœnos iterum Romana redegit.
Excipe magnanimum pectus, quo frena reguntur
Imperii, cujus libratur ſenſibus orbis.
Os ſacrum, quod in ære colis, miraris in auro,
Cerne libens. hic eſt felix bellator ubique,
Defenſor Libyæ, Rheni pacator & Iſtri.
Oſtentare ſuos priſco ſi more labores,
Et gentes cuperet vulgo monſtrare ſubactas:
Certarent utroque pares à cardine laurus.
Hæc Alamanorum ſpoliis, Auſtralibus illa
Ditior exuviis. illinc flavente Sicambri
Cæſarie, nigris hinc Mauri crinibus irent.
Ipſe albis veheretur equis, currumque ſecutus
Laurigerum, feſto fremuiſſet carmine, miles.
Hi famulos traherent Reges: hi facta metallo
Oppida, vel montes captivaque flumina ferrent.
Hinc Libyci fractis lugerent cornibus amnes:
Inde catenato gemeret Germania Rheno.
Sed non immodicus proprii jactator honoris
Conſul, Roma, tuus. non illum præmia tantum,
Quam labor ipſe juvat. ſtrepitus faſtidit inanes,
Inque animis hominum pompa meliore triumphat.
Non alium certe Romanæ clarius arces

Suſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Suſcepere ducem, nec cum cedente rediret
Fabricius Pyrrho, nec cum Capitolia curru
Pellææ domitor Paullus conſcenderet aulæ.
Nec ſimilis Latias patefecit gloria portas,
Poſt Numidas Mario, poſt claſſica Martis Eoi
Pompeio. nulli pars æmula defuit umquam,
Quæ gravis obſtreperet laudi, ſtimuliſque malignis
Facta ſequebatur, quamvis ingentia, livor.
Solus hic invidiæ fines virtute reliquit,
Humanumq; modum. quis enim liveſcere poſſit,
Quod numquam pereant ſtellæ? quod Iupiter altum
Poſſideat cœlum? quod noverit omnia Phœbus?
Eſt aliquod meriti ſpatium, quod nulla furentis
Invidiæ menſura capit. ductoribus illis
Præterea diviſus erat favor. æquior ille
Patribus, inviſus plebi: popularibus illi
Munito ſtudiis languebat gratia Patrum.
Omnis in hoc uno variis diſcordia ceſſit
Ordinibus. lætatur Eques, plauditque Senator,
Votaque patricio certant plebeia favori.
O felix, ſervata vocat quem Roma parentem:
O mundi communis amor, cui militat omnis
Gallia, quem Regum thalamis Hiſpania nectit,
Cujus & adventum crebris petiere Quirites
Vocibus, & genero meruit præſtante Senatus!
Non ſic virginibus flores, non frugibus imbres,
Proſpera non laſſis optantur flamina nautis,
Vt tuus adſpectus populo. quæ numine tanto
Litora fatidicas attollunt Delia lauros,
Venturi quoties affulget Apollinis arcus?
Quæ ſic aurifero Pactoli fonte tumeſcit
Lydia, cum domitis apparuit Evius Indis?
Nonne vides, & plebe vias, & tecta latere
Matribus? ut, Stilicho, cunctis inopina reluxit
Te victore ſalus! ſeptem circumſpice montes,
Qui Solis radios auri fulgore laceſſunt,
Indutoſque arcus ſpoliis, æquataque templa
Nubibus, & quidquid tanti ſtruxere triumphi.
Quantum profueris, quantam ſervaveris urbem,
Attonitis metire oculis. hæc fabula certe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Cunctaforent, ſi Pœnus adhuc incumberet Auſtro.
Mos erat in veterum caſtris,ut tempora quercu
Velaret, validis qui fuſo viribus hoſte
Caſurum morti potuit ſubducere civem.
At tibi quæ poterit pro tantis civica reddi
Mœnibus? aut quantæ penſabunt facta coronæ?
Nec ſolam populi vitam debere fatetur
Armis Roma tuis; ſed,quo jucundior eſſet
Lucis honoratæ fructus,venerabile famæ
Pondus,& amiſſas vires & regna recepit.
Iam non prætumidi ſupplex Orientis ademptam
Legatis poſcit Libyam,famuloſve precatur,
Dictu turpe,ſuos: ſed robore freta Gabino
Te duce Romana tandem ſe vindicat ira.
Ipſa jubet ſignis,bellaturoque togatus
Imperat, exſpectant aquilæ decreta Senatus.
Ipſa tibi trabeas ultro dedit: ipſa curulem
Obtulit. hæc ultro faſtos ornare coëgit.
Nil perdit decoris priſci, nec libera quærit
Sæcula,cum donet faſces,cum prœlia mandet.
Seque etiam creviſſe videt. quis Gallica rura,
Quis meminit Latio Senonum ſerviſſe ligones?
Aut quibus exemplis fæcunda Tibris ab Arcto
Vexit Lingonico ſudatas vomere meſſes?
Illa ſeges non auxilium modo præbuit Vrbi,
Sed fuit indicio,quantum tibi,Roma,liceret.
Admonuit Dominæ gentes, inſtarque tropæi
Rettulit ignotum gelidis vectigal ab oris.
Hoc quoque majeſtas augeſcit plena Quirini,
Rectores Libyæ populo quod judice pallent;
Et poſt emeritas moderator quiſque ſecures
Diſcrimen letale ſubit: quod Pœnus arator
Intulerit,madidus quantum tranſmiſerit Auſter.
Ardua qui late terris reſponſa dedere,
Hinc trepidāt humiles.tremuit quos Africa nuper,
Cernunt Roſtra reos. cani virtutibus ævi
Materiem pandit Stilicho , populumque vetuſti
Culminis immemorem dominandi rurſus in uſum
Excitat, ut magnos calcet metuendus honores,
Pendat juſtitia crimen, pietate remittat

Et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Errorem, puroſque probet, damnetque nocentes,
Et patrias iterum clemens exerceat artes.
Fallitur, egregio quiſquis ſub principe credit
Servitium. numquam libertas gratior exſtat,
Quam ſub Rege pio. quos præficit ipſe regendis
Rebus, ad arbitrium plebis patrumque reducit:
Conceditque libens, meritis ſeu præmia poſcant,
Seu punire velint. poſito jam purpura faſtu
De ſe judicium non indignatur haberi.
Sic docuit regnare ſocer: ſic cauta juventæ
Frena dedit: teneros his moribus induit annos
Verior Auguſti genitor, fiducia belli,
Pacis conſilium; per quem ſqualore remoto
Priſtina Romuleis infloruit arcibus ætas:
Per quem fracta diu, tranſlataque pene poteſtas,
Non oblita ſui, ſervilibus exſulat arvis;
In proprium ſed ducta Larem, victricia reddit
Fata ſolo, fruiturque iterum, quibus hæſerat olim,
Auſpiciis, capitique errantia membra reponit.
Proxime Dis Conſul, qui tantæ proſpicis Vrbi,
Qua nihil in terris complectitur altius æther:
Cujus nec ſpatium viſus, nec corda decorem,
Nec laudem vox ulla capit: quæ luce metalli
Æmula vicinis faſtigia conſerit aſtris.
Quæ ſeptem ſcopulis zonas imitatur Olympi,
Armorum legumque parens: quæ fundit in omnes
Imperium, primique dedit cunabula juris.
Hæc eſt, exiguis quæ finibus orta tetendit
In geminos axes, parvaque à ſede profectas
Diſperſit cum Sole manus. hæc obvia fatis,
Innumeras uno gereret cum tempore pugnas,
Hiſpanas caperet, Siculas obſideret urbes,
Et Gallum terris proſterneret, æquore Pœnum,
Numquam ſuccubuit damnis, & territa nullo
Vulnere, poſt Cannas major Trebiamq; fremebat:
Et cum jam premerent flammæ, murumque feriret
Hoſtis, in extremos aciem mittebat Iberos.
Nec ſtetit Oceano: remiſque ingreſſa profundum
Vincendos alio quæſivit in orbe Britannos.
Hæc eſt, in gremium victos quæ ſola recepit,

Humanumque genus communi nomine fovit,
Matris, non dominæ, ritu: civeſque vocavit,
Quos domuit, nexuque pio longinqua revinxit.
Hujus pacificis debemus moribus omnes,
Quod veluti patriis regionibus utitur hoſpes:
Quod ſedem mutare licet: quod cernere Thulen
Luſus & horrendos quondam penetrare receſſus:
Quod bibimus paſſim Rhodanũ, potamus Orontem,
Quod cuncti gens una ſumus. nec terminus umquam
Romanæ ditionis erit. nam cætera regna
Luxuries vitiis, odiiſque ſuperbia, vertit.
Sic male ſublimes fregit Spartanus Athenas:
Atque idem Thebis cecidit. ſic Medus ademit
Aſſyrio, Medoque tulit moderamina Perſes.
Subjecit Macedo Perſen, ceſſurus & ipſe
Romanis. hæc auguriis firmata Sibyllæ,
Hæc ſacris animata Numæ. huic fulmina vibrat
Iuppiter: hanc tota Tritonia Gorgone velat.
Arcanas huc Veſta faces, huc Orgia Bacchus
Tranſtulit, & Phrygios genitrix turrita leones.
Huc defenſurus morbos Epidaurius hoſpes
Reptavit placido tractu, vectumque per undas
Inſula Pæonium texit Tiberina draconem.
Hanc tu cum Superis, Stilicho præclare, tueris.
Protegis hanc clipeo matrem regumq; ducumq;,
Præcipueque tuam. dedit hæc exordia lucis
Eucherio, puerumque ferens hic regia mater
Auguſto monſtravit avo: lætatus at ille
Suſtulit in Tyria reptantem veſte nepotem.
Romaque venturi gaudebat præſcia fati,
Quod te jam tanto meruiſſet pignore civem.
Nec tamen ingratum, nec qui benefacta referre
Neſciat, hunc credas populum. ſi volvere priſcos
Annales libeat, quoties hic prælia ſumpſit
Pro ſociis, quoties dono conceſſit amicis
Regibus Auſonio quæſitas ſanguine terras!
Publica ſed numquam tanto ſe gratia fudit
Aſſenſu. quis enim princeps hoc omnibus egit
Obſequiis, dominum ſeſe patremque vocari,
Quod tibi continuis reſonant convexa diebus?
Macte

Macte novis Conſul titulis. Mavortia plebes
Te dominum, Bruto non indignante, fatetur.
Et quod adhuc nullo potuit terrore ſubacta
Libertas Romana pati, Stilichonis amori
Detulit: exſultant avidi quocumque decorus
Conſpiciare loco, nomenque ad ſidera tollunt.
Nec vaga dilecto ſatiantur lumina vultu.
Seu circum trabeis fulgentibus aureus intres:
Seu celebres ludos: ſolio ſeu fultus eburno
Cingas jure forum: denſi ſeu turbine vulgi
Circumfuſa tuæ conſcendant Roſtra ſecures.
Quæ vero procerum voces, quam certa fuere
Gaudia, cum totis exſurgens ardua pennis
Ipſa duci ſacras Victoria panderet ædes!
O palma viridi gaudens, & amicta tropæis,
Cuſtos imperii virgo, quæ ſola mederis
Vulneribus, nullumque doces ſentire laborem:
Seu tibi Dictææ placuerunt aſtra Coronæ:
Seu magis æſtivo ſedes vicina Leoni:
Seu ſceptrum ſublime Iovis, ſeu Pallados ambis
Ægida: ſeu feſſi mulces ſuſpiria Martis:
Adſis perpetuum Latio, votiſque Senatus
Annue, Diva, tui. Stilicho tua ſæpius ornet
Limina, teque ſimul rediens in caſtra reducat.
Hũc bellis comitare favens: hunc redde togatum
Conſiliis. ſemper placidis te moribus egit,
Servavitque piam victis, nec polluit umquam
Laurum ſævitia, cives nec fronte ſuperba
Deſpicit, aut trepidam vexat legionibus Vrbem.
Sed verus patriæ Conſul, ceſſantibus armis,
Contentus lictore venit, nec inutile quærit
Ferri præſidium, ſolo munitus amore:
Magnarum nec parcus opum geminare profundas
Diſtulit impenſas, ſed poſt miracula caſtris
Edita vel genero, Romæ majora reſervat.
Auratos Rhodiis imbres, naſcente Minerva,
Indulſiſſe Iovem perhibent, Bacchoque paternum
Iam pulſante femur, mutatus palluit Hermus
In pretium, votique famem paſſurus avari
Ditabat rutilo, quidquid Mida tangeret, auro:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Fabula, ſeu verum, canitur; tua copia vincit
Fontem Hermi, tactumq; Midæ, pluviamq; Tonãtis.
Obſcurat veteres, obſcurabitque futuras
Par donis armiſque manus. ſi ſolveret ignis,
Quas dedit immanes vili ſub pondere, maſſas:
Argenti potuere lacus & flumina fundi.
Nec tibi, quæ pariter ſilvis dominaris & aſtris,
Exiguam Stilicho movit, Latonia, curam.
Tu quoque nobilibus ſpectacula noſtra laboras
Illuſtrare feris, ſummoque in vertice rupis
Alpinæ ſocias arcu ceſſante pudicas,
Et pharetratarum comitum inviolabile cogis
Concilium. veniunt humeros & brachia nudæ,
Armatæque manus jaculis, & terga ſagittis;
Incomptæ, pulchræque tamen. ſudoribus ora
Pulverulenta rubent. ſexum nec cruda fatetur
Virginitas. ſine lege comæ. duo cingula veſtem
Crure tenus pendere vetant. præcedit amicas
Flava Leontodame. ſequitur nutrita Lycæo
Nebrophone, teliſq; domat quæ Mænala Thero.
Ignea Cretæa properat Britomartis ab Ida,
Et curſu Zephyris numquam ceſſura Lycaſte.
Iungunt ſe geminæ metuenda feris Hecaërge:
Et ſoror, optatum numen venantibus, Opis,
Progenies Scythiæ. Divas nemorumq; potentes
Fecit Hyperboreis Delos prælata pruinis.
Hæ ſeptem venere duces. exercitus alter
Nympharum incedunt, acies formoſa Dianæ
Centum Taygeti, centum de vertice Cynthi,
Et totidem caſto genuit quas flumine Ladon.
Has ubi collectas vidit, ſic Delia cœpit:
O ſociæ, mecum thalami quæ jura peroſæ
Virgineo gelidos percurritis agmine montes,
Cernitis ut Latio Superi communibus ornent
Hunc annum ſtudiis? quantos Neptunus equorũ
Donet ab orbe greges; laudi quam nulla canendæ
Fratris plectra vacent? noſtram quoque ſentiat idem,
Quam meritis debemus, opem. non ſpicula poſcit
Iſte labor; maneant clauſis nunc ſicca pharetris:
Omnis & à ſolitis noſter venatibus arcus
Tem-

Temperet, in ſolam cruor hic ſervetur arenam.
Retibus, & clathris dilata morte tenendæ
Ducendæque feræ. cupidas arcete ſagittas.
Conſulis in plauſum caſuris parcite monſtris.
Acceleret diviſa manus. mihi curſus anhelas
Tenditur ad Syrtes. mecum Dictæa Lycaſte
Et comes Opis eat. ſteriles juvat ire per æſtus.
Namque feras aliis tellus Mauruſia donum
Præbuit: huic ſoli debet, ceu victa, tributum.
Dum nos horribiles Libyæ ſcrutamur alumnos,
Europæ vos interea perquirite ſaltus,
Et ſcopulos. poſita ludat formidine paſtor,
Securiſque canat Stilichonem fiſtula ſilvis.
Pacet muneribus montes qui legibus urbes.
Dixit, & extemplo frondoſa fertur ab Alpe
Trans pelagus. cervi currum ſubiere jugales,
Quos decus eſſe Deæ primi ſub limine cœli
Roſcida fœcundis concepit Luna cavernis.
Par nitor intactis nivibus. frons diſcolor auro
Germinat, & ſpatio ſummas æquantia fagos
Cornua ramoſo ſurgunt procera metallo.
Opis frena tenet. fert retia rara Lycaſte,
Aurataſque plagas: immortaleſque Moloſſi
Latrantes mediis circum juga nubibus ibant.
Quinq; aliæ paribus (Phœbe ſic juſſerat) armis
Diverſa regione ruunt; ducuntque cohortem
Quæque ſuam. variæ formis & gente ſequuntur
Ingenioque canes. illæ gravioribus aptæ
Morſibus: hæ pedibus celeres: hæ nare ſagaces;
Hirſutæq; fremunt Creſſæ, tenueſque Lacænæ,
Magnaque taurorum fracturæ colla Britannæ.
Dalmatiæ lucos abruptaque brachia Pindi
Sparſa comam Britomartis agit. tu Gallica cingis
Luſtra, Leontodame, Germanorumque paludes
Eruis, & ſi quis defenſus arundine Rheni
Vaſtus aper nimio dentes curvaverit ævo.
Nubiferas Alpes, Apenninique receſſus,
Garganique nives Hecaërge prompta fatigat.
Speluncas canibus Thero rimatur Iberas,
Informeſque cavis urſos detrudit ab antris,

Quorum ſæpe Tagus manantes ſanguine rictus
Non ſatiavit aquis, & quos jam frigore ſegnes
Pyrenæa tegit latebroſis frondibus ilex.
Cyrneis Siculiſque jugis venata virago
Nebrophone, cervos aliaſque in vincula cogit
Non ſævas pecudes, ſed luxuriantis arenæ
Delicias, pompam nemorũ: quodcumq; tremendum
Dentibus, aut inſigne jubis, aut nobile cornu,
Aut rigidum ſetis. capitur decus omne timorque
Silvarum. non cauta latent: non mole reſiſtunt
Fortia: non volucri fugiunt pernicia curſu.
Hæc laqueis innexa gemunt ? hæc clauſa feruntur
Ilignis domibus. fabri nec tigna polire
Sufficiunt. rudibus fagis texuntur & ornis
Frondentes caveæ. ratibus pars ibat onuſtis
Per freta, per fluvios. exſanguis dextera torpet
Remigis, & propriam metuebat navita mercem.
Per terram pars ducta rotis, longoque morantur
Ordine plauſtra vias, montani plena triumphi.
Et fera ſollicitis vehitur captiva juvencis,
Explebat quibus ante famem: quotieſque reflexi
Conſpexere boves, pavidi temone recedunt.
Iamque pererratis Libyæ flagrantibus oris,
Legerat eximios Phœbi germana leones,
Heſperidas qui ſæpe fugant, ventoque citatis
Territicant Atlanta jubis, armentaque longe
Vaſtant Æthiopum, quorumque impune fragoſa
Murmura paſtorum numquam venere per aures.
Non illos tædæ ardentes, non ſtrata ſuperne
Lapſuro virgulta ſolo, non vocibus hœdi
Pendentis ſtimulata fames, non foſſa fefellit.
Vltro ſe voluere capi, gaudentque videri
Tantæ præda Deæ. reſpirant paſcua tandem.
Agricolæ referant jam tuta mapalia Mauri.
Tum virides pardos, & cætera colligit Auſtri
Prodigia, immaneſque ſimul Latonia dentes,
Qui ſecti ferro in tabulas, auroque micantes,
Inſcripti rutilum cælato Conſule nomen
Per proceres & vulgus eant, ſtupor omnibus Indis.
Plurimus ereptis elephas inglorius errat
Den-

Dentibus. inſedit nigra cervice gementum,
Et fixum Dea quaſſat ebur, penituſque cruentis
Stirpibus avulſis patulos exarmat hiatus.
Ipſo quinetiam nobis miracula vellet
Ducere: ſed pigra cunctari mole veretur.
Tyrrhenas fœtus Libycos amplexa per undas
Claſſica turba ſonat, caudamque à puppe retorquens
In proram jacit uſque leo. vix ſublevat unum
Tarda ratis. fremitus ſtagnis auditur in imis,
Cunctaque proſiliunt cete, terrenaque Nereus
Confert monſtra ſuis: & non æquare fatetur.
Æquora ſic victor quoties per rubra Lyæus
Navigat, intorquet clavum Silenus, & acres
Aſſudant tonſis Satyri, taurinaque pulſu
Baccharum Bromios invitant tympana remos.
Tranſtra ligant ederæ. malum circumflua veſtit
Pampinus. antennis illabitur ebria ſerpens,
Perque mero madidos currunt ſaliuntque rudentes
Lynces, & inſolitæ mirantur carbaſa tigres.

CL.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI
IN LIBRUM DE BELLO GETICO,
PRÆFATIO.

POſt reſides annos longo velut excita ſomno
Romanis fruitur noſtra Thalia choris.
Optatos renovant eadem mihi culmina cœtus,
Perſonat & noto Pythia vate domus.
Conſulis hic faſces cecini, Libyamque receptam.
Hic mihi proſtratis bella canenda Getis.
Sed prior effigiem tribuit ſucceſſus ahenam,
Oraque patricius noſtra dicavit honos.
Annuit hunc princeps titulum poſcente Senatu,
Reſpice; judicium quam grave, Muſa, ſubis!
Ingenio minuit merces properata favorem.
Carminibus veniam præmia tanta negant:
Et magis intento ſtudium cenſore laborat,
Quod legimur medio conſpicimurque foro.
Materies tamen ipſa juvat, ſolitumque timoris
Dicturo magna ſedula parte levat.
Nam mihi conciliat gratas impenſius aures
Vel meritum belli, vel Stilichonis amor.

CL.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI
DE
BELLO GETICO
LIBER.

INtacti cum clauſtra freti coëuntibus æquor
Armatum ſcopulis audax irrumperet Argo,
Æetam Colchoſque petens; propiore periclo
Omnibus attonitis ſolus poſt numina Tiphys
Incolumem tenui damno ſervaſſe carinam
Fertur, & ancipitem montis vitaſſe ruinam,
Deceptoque vagæ concurſu rupis in altum
Victricem duxiſſe ratem. ſtupuere ſuperba
Parte viri domitæ Symplegades; & nova paſſæ
Iura ſoli, cunctis faciles jam puppibus hærent,
Vt vinci didicere ſemel. quod ſi ardua Tiphyn
Navis ob innocuæ meritum ſic gloria vexit;
Quæ tibi pro tanti pulſo diſcrimine regni
Sufficiant laudes, Stilicho? licet omnia vates
In majus celebrata ferant, ipſamque ſecandis
Argois trabibus jactent ſudaſſe Minervam;
Nec nemoris tantum junxiſſe carentia ſenſu
Robora, ſed cæſo Tmarii Iovis augure luco,
Arbore præſaga tabulas animaſſe loquaces.
Plurima ſed quamvis variis miracula monſtris
Ingeminent teneras vincturo carmine mentes,
Harpyiaſque truces, inſopitiſque refuſum
Tractibus aurati cuſtodem velleris anguem,
Et juga taurorum rapidis ambuſta favillis,
Et virides galeis ſulcos, fœtaſque novales
Martis, & in ſegetem creſcentis ſemina belli:
Nil veris æquale dabunt. prohibere rapaces
Scilicet Harpyias, unaque excludere menſa
Nobilior titulus, quam tot potuiſſe paratas
In Latii prædam Geticas avertere fauces?
Anne ego terrigenas potius mirabor in ipſis

Pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Procubuiſſe ſatis, vitæ quibus attulit idem
Principium finemque dies, quam cæſa Getarum
Agmina, quos tantis aluit Bellona tropæis,
Totaque ſub galeis Mavortia canuit ætas?
Per te namque unum mediis exuta tenebris
Imperio ſua forma redit, clauſtriſque ſolutæ
Triſtibus exſangues audent procedere leges.
Iamque poteſtates priſcus diſcriminat ordo
Iuſtitiæ, quas ante pares effecerat una
Nube timor. tua nos urgenti dextera leto
Eripuit, tectiſque ſuis redduntur & agris
Damnati fato populi, virtute renati.
Iam non in pecorum morem formidine clauſi
Proſpicimus ſævos campis ardentibus ignes:
Alta nec incertis metimur flumina votis
Excidio latura moram: non poſcimus amnes
Vndoſam ſervare fidem, nubeſque fugaces,
Aut conjuratum querimur ſplendere ſerenum.
Ipſa quoque internis furiis exercita plebis
Securas jam Roma levat tranquillior arces.
Surge, precor, veneranda parens, & certa ſecundis
Fide Deis, humilemque metum depone ſenectæ,
Vrbs æquæva polo. tum demum ferrea ſumet
Ius in te Lacheſis, cum ſic mutaverit axem
Fœderibus natura novis, ut flumine verſo
Irriget Ægyptum Tanais, Mæotida Nilus,
Eurus ab occaſu, Zephyrus ſe prodat ab Indis,
Caucaſiiſque jugis calido nigrantibus Auſtro
Getulas Aquilo glacie conſtringat arenas.
Fatales hucuſque manus, crebriſque notatæ
Prodigiis abiere minæ: nec ſidera pacem
Semper habent, ipſumq; Iovem turbante Typhœo,
Si fas eſt, tremuiſſe ferunt, cum brachia centum
Montibus armaret totidem, ſpiramq; retorquens
Lamberet attonitas erectis anguibus Arctos.
Quid mirum, ſi regna labor mortalia vexat?
Cum gemini fratres, genuit quos aſper Aloeus,
Martem ſubdiderint vinclis, & in aſtra negatas
Tentarint munire vias, ſteteritque revulſis
Pene tribus ſcopulis cœleſti machina bello.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

ed caret eventu nimius furor. improba numquam
es lætata diu: nec pervenere juventæ
obur Aloïdæ. dum vellere Pelion Otus
ititur, occubuit Phœbo, morienſque Ephialtes
latus obliquam projecit languidus Oſſam.
Adſpice, Roma, tuum jam vertice celſior hoſtem:
dſpice quam rarum referens inglorius agmen
alia detruſus eat, quantumque priori
Diſſimilis, qui cuncta ſibi ceſſura ruenti
Pollicitus patrii numen juraverat Iſtri
Non niſi calcatis loricam ponere Roſtris.
O rerum fatique vices! qui fœda parabat
Romanas ad ſtupra nurus, ſua pignora vidit
Conjugibus permiſta trahi. qui mente profunda
Hauſerat Vrbis opes, ultro victoribus ipſe
Præda fuit. noſtri quondam qui militis auro
Aggreſſus tentare fidem, deſertus ab omni
Gente ſua manibuſque redit truncatus & armis.
Hoc quoque quod veniam leti valuere mereri,
Si poſitis pendas odiis, ignoſcere pulcrum
Iam miſero, pœnæque genus vidiſſe precantem.
Quæ vindicta prior, quam cum formido ſuperbos
Flectit, & aſſuetum ſpoliis affligit egeſtas?
Sed magis ex aliis fluxit clementia cauſſis,
Conſulitur dum, Roma, tibi. tua cura coëgit
Incluſis aperire fugam, ne pejor in arcto
Sæviret rabies venturæ conſcia mortis.
Nec tanti nomen ſtirpemque abolere Getarum,
Vt propius peterere, fuit. procul arceat altus
Iupiter, ut delubra Numæ, ſedemque Quirini
Barbaries oculis ſaltem temerare profanis
Poſſit, & arcanum tanti deprendere regni.
Quamquam, ſi veterum certamina rite recordor,
Tunc etiam, pulcra cum libertate vigerent,
Et proprio late florerent milite Patres,
Semper ab his famæ petiere inſignia bellis,
Quæ diverſa procul tuto trans æquora vires
Exercere dabant. currus regumque catervæ
Inter abundantis fati ludibria ductæ.
At vero Italiam quoties circumſtetit atrox

Tem-

Tempeſtas, ipſumque caput læſura pependit;
Non illis vani ratio ventoſa favoris,
Sed graviter ſpectata ſalus, ductorque placebat,
Non qui præcipiti traheret ſimul omnia caſu,
Sed qui maturo vel læta vel aſpera rerum
Conſilio momenta regens nec triſtibus impar,
Nec pro ſucceſſu nimius, ſpatiumque morandi,
Vincendique modum mutatis noſſet habenis.
Cautius ingentes morbos, & proxima cordi
Vlcera Pæoniæ tractat ſolertia curæ,
Parcendoque ſecat, ferro ne largius acto
Irrevocandus eat ſectis vitalibus error.
Sublimi certe Curium canit ore vetuſtas,
Æaciden Italo pepulit qui litore Pyrrhum.
Nec magis inſignis Pauli Mariique triumphus,
Qui captos niveis reges egere quadrigis.
Plus fuga laudatur Pyrrhi, quam vincla Iugurthæ.
Et quamvis gemina feſſum jam clade fugarit,
Poſt Decii lituos, & nulli pervia culpæ
Pectora Fabricii donis invicta vel armis,
Plena datur Curio pulſi victoria Pyrrhi.
Quanto majus opus ſolo Stilichone peractum
Cernimus! hic validam gentem, quam dura nivoſis
Educat Vrſa plagis, non Chaonas atq; Moloſſos,
Quos Epirus alit, nec Dodonæa ſubegit
Agmina, fatidicam fruſtra jactantia quercum.
Primus fulmineum lento luctamine Pœnum
Compreſſit Fabius. campo poſt auſus aperto
Marcellus vinci docuit. ſed tertia virtus
Scipiadæ Latiis tandem deterruit oris.
Vnus in hoc Stilicho diverſis artibus hoſte
Tres potuit ſuperare duces, fregitque furentem
Cunctando, vicitque manu, victumque relegat.
Atq; hęc tanta brevi miſcentem incendia Pyrrhũ
Suſtinuit toto mærens Oenotria luſtro,
Et prope ter ſenas Itali per graminis herbas
Maſſylus Pœno ſonipes vaſtante cucurrit,
Hannibalemque ſenem vix ad ſua reppulit arva
Vindex ſera patrum poſt bellum nata juventus.
Hic celer effecit, bruma ne longior una

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Eſſet hiems rerum. primis ſed meſſibus æſtas
Temperiem cœlo pariter belloque referret.
Sed quid ego Hannibalem contra, Pyrrhumque tot annis
Certatum memorem? cum vilis Spartacus omne
Per latus Italiæ ferro bacchatus & igni,
Conſulibuſque palam toties congreſſus, inertes
Exuerit caſtris dominos, & ſtrage pudenda
Fuderit imbelles aquilas ſervilibus armis.
Nos terrorum expers, & luxu mollior ætas
Deficimus queruli, ſi bos abductus aratro,
Si libata ſeges. non hanc ergaſtula nobis
Immiſere manum, nec conjurantis arenæ
Turba fuit. qualem Stilicho dejecerit hoſtem,
Thraces & Æmonii poterunt Mœſique fateri.
Frigida ter decies nudatum frondibus Æmum
Tendit hiems veſtire gelu; totidemque ſolutis
Ver nivibus viridem monti reparavit amictum,
Ex quo jam patrios gens hæc oblita Triones,
Atque Iſtrum tranſvecta ſemel veſtigia fixit
Threïcio funeſta ſolo; ſeu fata vocabant,
Seu gravis ira Deum, ſeriem meditata ruinis.
Ex illo, quocumque vagos impegit Erinnys,
Grandinis aut morbi ritu per devia rerum
Præcipites per clauſa ruunt. nec contigit ullis
Amnibus, aut ſcopulis proprias defendere terras.
Nil Rhodope, nil vaſtus Athos, nil profuit Æmus
Odryſiis. facili contemptum Strymona ſaltu,
Et fruſtra rapidum damnant Aliacmona Beſſi.
Nubibus intactum Macedo miratur Olympum
More pererratum campi. gemit irrita Tempe
Theſſalus, & domitis irriſam cautibus Oeten.
Sperchiuſque, & virginibus dilectus Enipeus
Barbaricas lavere comas. non objice Pindi
Servati Dryopes: nec nubifer Actia texit
Littora Leucates. ipſæ, qua durius olim
Reſtiterant Medis, primo conamine ruptæ
Thermopylæ. vallata mari Scironia rupes,
Et duo continuo connectens æquora muro
Iſthmos, & anguſti patuerunt clauſtra Lechæi.

Nec tibi Parrhaſios licuit munire colonos
Frondoſis, Erymanthe, jugis, equitataque ſummi
Culmina Taygeti trepidæ vidiſtis Amyclæ.
Tandem ſupplicium cunctis pro montibus Alpes
Exegere Getas. tot tandem flumina victor
Vindicat Eridanus. docuit nunc exitus, alte
Fatorum ſecreta tegi. quiſquamne recluſis
Alpibus ulterius Latii fore credidit umbram?
Nonne velut capta rumor miſerabilis urbe
Trans freta, trans Gallos, Pyrenęumque cucurrit;
Famaque nigrantes ſuccincta pavoribus alas
Secum cuncta trahens à Gadibus uſque Britannum
Terruit Oceanum, & noſtro procul axe remotam
Inſolito belli tremefecit murmure Thulen?
Mandemuſne Noti flabris, quoſcumque timores
Pertulimus, feſtæ doleant ne triſtibus aures?
An potius meminiſſe juvat, ſemperque viciſſim
Gaudia præmiſſi cumulant inopina dolores?
Vtque ſub occidua jactatis Pleiade nautis
Commendat placidum maris inclementia portum;
Sic mihi tunc major Stilicho, cum læta periclis
Metior, atque illi redeunt in corda tumultus.
Nonne videbantur, quamvis adamante rigentes,
Turribus invalidis fragiles procumbere muri,
Ferratæque Getis ultro ſe pandere portæ?
Nec vallum denſæque ſudes arcere volantes
Cornipedum ſaltus. jam jam conſcendere puppes,
Sardooſque habitare ſinus, & inhoſpita Cyrni
Saxa parant, vitamque freto ſpumante tueri.
Ipſa etiam diffiſa brevi Trinacria ponto,
Si rerum natura ſinat, diſcedere longe
Optat, & Ionium refugo laxare Peloro.
Fultaque deſpiciens auro laquearia dives,
Tutior Æoliis mallet vixiſſe cavernis.
Iamque oneri creduntur opes, tandemque libido
Hæſit avaritiæ gravioribus obruta curis.
Vtque eſt ingenioque loquax, & plurima fingi
Permittens credique timor; tum ſomnia vulgo
Narrari; tum monſtra Deum, monituſque ſiniſtri:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Quid meditentur aves, quid cum mortalibus æther
Fulmineo velit igne loqui, quid carmine poſcat
Fatidico cuſtos Romani carbaſus ævi.
Territat aſſiduus Lunæ labor, atraque Phœbe
Noctibus æriſonas crebris ululata per urbes.
Nec credunt vetito fraudatam Sole ſororem
Telluris ſubeunte globo: ſed caſtra ſecutas
Barbara Theſſalidas patriis lunare venenis
Inceſtare jubar. tunc anni ſigna prioris,
Et ſi quod fortaſſe quies neglexerit omen,
Addit cura novis: lapidoſos grandinis ictus,
Molitaſque examen apes, paſſimque crematas
Perbacchata domos nullis incendia cauſſis,
Et numquam cœlo ſpectatum impune cometen,
Qui primum roſeo Phœbi prolatus ab ortu,
Qua micat aſtrigera ſenior cũ conjuge Cepheus,
Inde Lycaonia paullatim expulſus ab Arcto
Crine vago Getici fœdavit ſidera plauſtri,
Donec in exiguum moriens vaneſceret ignem.
Sed gravius mentes cæſorum oſtenta luporum
Horrificant. duo quippe lupi ſub principis ora,
Dum campis exercet equos, violenter adorti
Agmen, & excepti telis, immane relatu
Prodigium miramque notam duxere futuri.
Nam ſimul humano geminas de corpore palmas
Vtraque perfoſſis emiſit bellua coſtis:
Illo læva tremens, hoc dextera, ventre latebant
Intentis ambæ digitis, & ſanguine vivo.
Scrutari ſi vera velis, fera nuntia Martis
Ora ſub Auguſti caſurum prodidit hoſtem.
Vtque manus utero virides patuere retecto,
Romula poſt ruptas ſic virtus emicat Alpes.
Sed malus interpres rerum metus omne trahebat
Augurium pejore via, truncataque membra,
Nutricemque lupam, Romæ regnoque minari.
Tunc reputant annos, interceptoque volatu
Vulturis, incidunt properatis ſæcula metis.
Solus erat Stilicho, qui deſperantibus augur
Sponderet meliora manu: dubiæque ſalutis

Dux

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Dux idem vateſque fuit. durate parumper,
Inquit, & excuſſis muliebribus ore querelis
Fatorum toleremus onus. nil nautica proſunt
Turbatæ lamenta rati: nec ſegnibus undæ
Planctibus, aut vanis miteſcunt flamina votis.
Nunc inſtare manu, toto nunc robore niti
Communi pro luce decet; ſuccurrere velis,
Exhaurire fretum, varios aptare rudentes,
Omnibus & docti juſſis parere magiſtri.
Non ſi perfidia nacti penetrabile tempus
Irrupere Getæ, noſtras dum Rhętia vires
Occupat, atque alio deſudant Marte cohortes,
Iccirco ſpes omnis abit. mirabile poſſet
Eſſe mihi, ſi fraude nova, vel calle reperto
Barbarus ignotas invaderet inſcius Alpes.
Nunc vero geminis clades repetita tyrannis
Famoſum vulgavit iter. nec nota fefellit
Semita præſtructum bellis civilibus hoſtem.
Per ſolitas venere vias, aditusque ſequendos
Barbarico Romana dedit diſcordia bello.
Sed nec præteritis hæc res incognita ſæclis.
Sæpe laceſſitam, ſed non impune, fatemur
Auſoniam. hæc Senonum reſtinxit ſanguine flãmas.
Hæc & Teutonico quondam patefacta furori
Colla catenati vidit ſqualentia Cimbri.
Vile decus, quod non erexit prævius horror.
Ingentes geminant diſcrimina magna triũphos.
Quid turpes jam mente fugas, quid Gallica rura
Reſpicitis, Latioque libet poſt terga relicto
Longinquum profugis Ararin præcingere caſtris?
Scilicet Arctois conceſſa gentibus Vrbe
Conſidet regnum Rhodano, capitique ſuperſtes
Truncus erit. veſtros ſtimulant ſi pignora ſenſus,
Me quoque non impar naturæ cura remordet.
Nec ferro ſic corda rigent, ut noſſe recuſem,
Quam ſanctum ſoceri nomen, quam dulce mariti,
Quantus prolis amor. ſed numquam oblita decoris
Obſcœnam latebram pietas ignava requiret.
Nec vobis fortis monitor, mihi cautior uni.

Hic

Hic conjux, hic progenies, hic carior omni
Luce gener. pars nulla mei ſubducta procellæ.
Accipe tu noſtræ, tellus Oenotria, mentis
Vincula communes tecum ſubeuntia caſus,
Exiguamque moram muris impende tuendis,
Dum redeo lectum referens in claſſica robur.
His dictis pavidi firmavit inertia vulgi
Pectora, migrantiſque fugam compeſcuit aulæ.
Luſaque tum primum tenebris emergere pulſis
Heſperia, ut ſecum junxiſſe pericula vidit
Auguſtum, tantoque ſui ſtetit obſide fati.
Protinus, umbroſa veſtit qua litus oliva
Larius, & dulci mentitur Nerea fluctu,
Parva puppe lacum prætervolat. ocius inde
Scandit inacceſſos brumali ſidere montes,
Nil hiemis cœlive memor. ſic ille relinquens
Iejunos antro catulos immanior exit
Hiberna ſub nocte leo, tacituſque per altas
Incedit furiale nives. ſtant colla pruinis
Aſpera. flaventes adſtringit ſtiria ſetas.
Nec meminit leti, nimboſve aut frigora curat,
Dum natis alimenta paret. ſublimis in Arcton
Prominet Hercyniæ confinis Rhætia ſilvæ:
Quæ ſe Danubii jactat Rhenique parentem,
Vtraque Romuleo prætendens flumina regno.
Primo fonte breves, alto mox gurgite regnant,
Et fluvios cogunt unda coëunte minores
In nomen tranſire ſuum. te Cimbrica Tethys
Diviſum bifido conſumit, Rhene, meatu.
Thracia quinque vadis Iſtrum vorat Amphitrite.
Ambo habiles remis, ambo glacialia ſecti
Terga rotis; ambo Boreæ Martique ſodales.
Sed latus, Heſperiæ quo Rhætia jungitur oræ,
Præruptis ferit aſtra jugis, panditque terendam
Vix æſtate viam. multi ceu Gorgone viſa
Obriguere gelu. multos hauſere profundæ
Vaſta mole nives, cumque ipſis ſæpe juvencis
Naufraga candenti merguntur plauſtra barathro.
Interdum glacie ſubitam labente ruinam
Mons dedit, & tepidis fundamina ſubruit Auſtris

Pen-

Pendenti maleſida ſolo. per talia tendit
Frigoribus mediis Stilicho loca. nulla Lyæi
Pocula; rara Ceres. raptos contentus in armis
Delibaſſe cibos, madidoque oneratus amictu
Algentem pulſabat equum. nec mollia feſſo
Strata dedere torum. tenebris ſi cæca repreſſit
Nox iter, aut ſpelæa ſubit metuenda ferarum,
Aut paſtorali jacuit ſub culmine fultus
Cervicem clipeo. ſtat pallidus hoſpite magno
Paſtor, & ignoto præclarum nomine vultum
Ruſtica ſordenti genitrix oſtendit alumno.
Illa ſub horrendis prædura cubilia ſilvis,
Illi ſub nivibus ſomni, curæque laborque
Pervigil, hanc requiem terris, hæc otia rebus
Inſperata dabant. illæ tibi, Roma, ſalutem
Alpinæ peperere caſæ, jam fœdera gentes
Exuerant, Latiique audita clade feroces
Vindelicos ſaltus, & Norica rura tenebant.
Ac veluti famuli, mendax quos mortis herilis
Nuntius in luxum falſo rumore reſolvit,
Dum marcent epulis, atque inter vina choroſque
Perſultat vacuis effrena licentia tectis;
Si reducem dominum fors improviſa revexit,
Hærent attoniti, libertatemque peroſus
Conſcia ſervilis præcordia concutit horror.
Sic ducis adſpectu cuncti ſtupuere rebelles,
Inque uno princeps Latiumque & tota refulſit
Roma viro. frons læta parum, non triſtior æquo,
Non dejecta malis, miſta ſed nobilis ira:
Qualis in Herculeo, quoties infanda jubebat
Euryſtheus, fuit ore dolor: vel qualis in atram
Sollicitus nubem mæſto Jove cogitur æther.
Tantane vos, inquit, Getici fiducia belli
Erigit? hinc animo fruſtra tumuiſtis inani?
Non ita Romanum fati violentia nomen
Opprimit; ut veſtros nequeat punire tumultus
Parte ſui. neu vos longe ſermone petito
Demorer, exemplum veteris cognoſcite facti.
Cum ferus Auſonias perfringeret Hannibal arces,
Et Trebiam ſævo geminaſſent funere Cannæ,

N

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Nequidquam Emathiū pepulit ſpes vana Philippū,
. velut afflictos ferro tentaret inerti.
Romanos commovit atrox injuria Patres,
gerent majora licet; graviterque tulere
rbibus inter ſe claris de culmine rerum
ongreſſis, aliquid gentes audere minores.
lec pœnam differre placet; ſed bella gerenti
unica Levino Regis quoque prælia mandant.
aruit imperiis Conſul; fuſuſque Philippus
Vilia dum gravibus populis interſerit arma,)
rætereunte manu, didicit non eſſe potentum
entandas, mediis quamvis in luctibus, iras.
Hoc monitu pariter naſcentia bella repreſſit,
t bello quæſivit opes, legitque precantes
Auxilio, menſus numerum, qui congruus eſſet,
Nec gravis Italiæ, formidanduſve regenti.
Nec minus accepto noſtræ rumore cohortes
Sic ducis urget amor) properantib⁹ undiq; ſignis
Conveniunt; viſoque animi Stilichone recepti,
ingultus varios lacrymoſaque gaudia miſcent.
ic armenta boum, quæ vaſtis turbida ſilvis
pargit hiems, cantus ac ſibila nota magiſtri
Certatim repetunt, & avitæ paſcua vallis;
nque vicem ſe voce regunt, gaudentque fideles
Reddere mugitus; & qua ſonus attigit aurem,
Rara per obſcuras apparent cornua frondes.
Accurrit vicina manus. quam Rhætia nuper
Vindelicis auctam ſpoliis defenſa probavit.
Venit & extremis legio prætenta Britannis,
Quæ Scoto dat frena truci, ferroque notatas
Perlegit exanguesPicto moriente figuras.
Agmina quinetiam flavis objecta Sicambris,
Quæque domant Cattos, immanſuetoſque Cheruſcos,
Huc omnes vertere minas, tutumque remotis
Excubiis Rhenum ſolo terrore relinquunt.
Vllane poſteritas credat? Germania quondam
Illa ferox populis, quæ vix inſtantibus olim
Principibus tota poterat cum mole teneri,
Tam ſeſe placidam præſtat Stilichonis habenis,

Vt

Vt nec præſidiis nudato limite tentet
Expoſitum calcare ſolum, nec tranſeat amnem,
Incuſtoditam metuens attingere ripam.
Celſior ô cunctis, unique æquande Camillo!
Veſtris namque armis Alarici fracta quievit
Ac Brenni rabies. confuſis rebus uterque
Divinam tribuiſtis opem. ſed tardior ille
Iam captæ vindex patriæ; tu ſoſpitis ultor.
O quantum mutata tuo fortuna regreſſu!
Vt ſeſe pariter diffudit in omnia regni
Membra vigor, vivuſque redit color urbibus ægris!
  Creditur Herculeis lucem renovaſſe lacertis
Femina dilecti fatis impenſa mariti.
Et juvenem ſpretæ laniatum fraude novercæ
Non ſine Circæis Latonia reddidit herbis.
Cretaque, ſi verax narratur fabula, vidit
Minoum rupto puerum prodire ſepulcro:
Quem ſenior vates avium clangore repertum
Gramine reſtituit: miræ nam munere ſortis
Dulcia mella necem, vitam dedit horridus anguis.
At tuus adventus non unum corpus ab umbris,
Sed tot communi populos ſub morte jacentes,
Totaque Tartareis è faucibus oppida traxit.
Ipſo Roma die, nec adhuc oſtenditur auctor,
Perſonuit veniſſe ducem, lætiſque Quirites
Vocibus auſpicium certi plauſere triumphi,
Muniti Stilichone ſuo. quis gaudia vero
Principis, amplexus alacris quis differat aulæ?
Pulveris ambiguam nubem ſpeculamur ab altis
Turribus, incerti, ſocios apportet an hoſtes
Ille globus. mentem ſuſpenſa ſilentia librant:
Donec pulvereo ſub turbine ſideris inſtar
Emicuit Stilichonis apex, & cognita fulſit
Canities. gaviſa repens per mœnia clamor
Tollitur, Ipſe venit. portas ſecura per omnes
Turba ſalutatis effunditur obvia ſignis.
Non jam delectus miſeri, nec falce per agros
Depoſita jaculum vibrans ignobile meſſor.
Nec tentat clipeum projectis ſumere raſtris
Bellona ridente Ceres, humiliſque novorum

ditio clamoſa ducum: ſed vera juventus,
erus ductor adeſt, & vivida Martis imago.
oſpera ſed quantum noſtræ ſpes addita menti,
antū exempta Getę: qui vertice proximus aſtris
oſt Alpes jam cuncta ſibi promiſit apertas,
il ſupereſſe ratus. poſtquam tot flumina pulſus,
nctaque fluminibus crebris tot mœnia cernit;
ot ſubitos pedites, equitum tot conſpicit alas,
q; velut clauſum laqueis, ſub pectore furtim
ſtuat, & nimium prono fervore petitæ
m piget Italiæ, ſperataque Roma teneri
ſa procul. magni ſubeunt jam tædia cœpti.
ccultat tamen ore metum, primoſque ſuorum
onſultare jubet bellis anniſque verendos.
rinigeri ſedere patres, pellita Getarum
uria: quos plagis decorat numeroſa cicatrix,
tremulos regit haſta gradus, & nititur altis
o baculo contis non exarmata ſenectus.
ic aliquis gravior natu, cui plurima dicti
onſiliique fides, defixus lumina terræ,
oncutienſque comam, capuloque acclinis eburno,
numero non fallor, ait, triceſima currit
uma fere, rapidum poſtquam tranavimus Iſtrum,
omanamque manum tantis eludimus annis.
d numquam Mavors adeo conſtrinxit in arctum
es, Alarice, tuas. per tot certamina ducto
ede ſeni, qui te tenero vice patris ab ævo
eſtatum parva ſolitus donare pharetra,
tque aptare breves humeris puerilibus arcus.
pe quidem fruſtra monui, ſervator ut icti
ederis Emathia tutus tellure maneres.
d quoniam calidæ rapuit te flamma juventæ,
unc ſaltem, ſi cura tibi manet ulla tuorum,
is clauſtris evade precor. dumq; agmina lõge,
um licet, Heſperiis præceps elabere terris,
e nova prædari cupiens, & parta reponas,
aſtorique lupus ſcelerum delicta priorum
tra ſepta luas. quid palmitis uber Etruſci,
uid mihi neſcio quam proprio cum Tibride Romam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Semper in ore geris? referunt ſi vera parentes,
Hanc urbem inſano nullus qui Marte petivit
Lætatus violaſſe redit. nec Numina ſedem
Deſtituunt. jactata procul dicuntur in hoſtem
Fulmina, divinique volant pro mœnibus ignes:
Seu cœlum, ſeu Roma, tonat. ſi temnis Olympum,
A magno Stilichone cave, qui ſemper iniquos
Fortuna famulante premit. ſcis ipſe, peroſis
Arcadiæ quam denſa rogis cumulaverit oſſa:
Sanguine quam largo Grajos calefecerit amnes.
Exſtinctuſque fores, ni te ſub nomine legum
Proditio regnique favor texiſſet Eoi.
Talia grandævum flammata fronte loquentem
Obliquiſque tuens oculis non pertulit ultra,
Sed rupit rabidas accenſa ſuperbia voces:
Si non mentis inops fraudataque ſenſibus ætas
Præberet veniam, numquam hæc opprobria linguæ
Turpia Danubius me ſoſpite ferret inultus.
Anne, tot Auguſtos Hebro qui teſte fugavi,
Te patiar ſuadente fugam, cum ceſſerit omnis
Obſequiis natura meis? ſubſidere noſtris
Sub pedibus montes, areſcere vidimus amnes.
Non ita Dii Getici faxint Maneſque parentum,
Vt mea converſo relegam veſtigia curſu.
Hanc ego vel victor regno, vel morte tenebo
Victus humum. per tot populos urbeſque cucurri,
Fregi Alpes, galeiſque Padum victricibus hauſi.
Quid reſtat niſi Roma mihi? gens robore noſtra
Tunc quoque pollebat, nullis cum fideret armis.
At nunc Illyrici poſtquam mihi tradita jura,
Meque ſuum fecere ducem; tot tela, tot enſes,
Tot galeas multo Thracum ſudore parari,
Inque meos uſus vectigal vertere ferri
Oppida legitimo juſſu Romana coëgi.
Sic me fata fovent. ipſi, quos omnibus annis
Vaſtabam, ſervire dati. nocitura gementes
Arma dabant, flammiſque diu mollitus & arte
In ſua damna chalybs fabro lugente rubebat.
Hortantes his adde Deos. non ſomnia nobis,
Nec volucres; ſed clara palam vox edita luco eſt:

Rumpe omnes, Alarice, moras. hoc impiger anno
Alpibus Italiæ ruptis penetrabis ad Vrbem.
Huc iter uſque datur. quis jam poſt talia ſegnis
Ambigat, aut cœlo dubitet parere vocanti?
Sic ait, hortatuſque ſuos belloque viæque
Inſtruit. attollunt vanos oracula faſtus.
O ſemper tacita ſortes ambage malignæ,
Eventuque patens & neſcia vatibus ipſis
Veri ſera fides! Ligurum regione ſuprema
Pervenit ad fluvium (miri cognominis) Vrbem,
Atque illic domitus vix tandem interprete caſu
Agnovit dubiis illuſa vocabula fatis.
Nec non & Stilicho pugnam poſcentia movit
Pleno caſtra gradu, dictiſque inſtigat euntes.
Nunc ô nunc, Socii, temeratæ ſumite tandem
Italiæ pœnas. obſeſſi Principis armis
Excuſate nefas. deploratumque Timavo
Vulnus, & Alpinum gladiis abolete pudorem.
Hic eſt, quem toties campis fudiſtis Achivis;
Quem diſcors odiiſque anceps civilibus orbis,
Non ſua vis tutata diu, dum fœdera fallax
Ludit, & alternæ perjuria venditat aulæ.
Credite nunc omnes, quas dira Britannia, gentes,
Quas Iſter, quas Rhenus, alit, pendere paratas
In ſpeculis. uno tot prælia vincite bello.
Romanum reparate decus, molemque labantis
Imperii fulcite humeris. hic omnia campus
Vindicat: hæc mundo pacem victoria ſancit.
Non in Thrëiciis Æmi decernimus oris:
Nec ſuper Alpheas umbrantia Mænala ripas
Conſtitimus. non hic Tegeen Argoſque tuemur.
Viſceribus mediis, ipſoque in corde videtis
Bella geri. patrem clipeis defendite Tibrin.
Talia, nunc pediti, turmæ nunc miſtus equeſtri,
Dicta dabat: ſimul externis præcepta ferebat
Auxiliis. ibat patiens ditionis Alanus,
Qua noſtræ juſſere tubæ: mortemque petendam
Pro Latio docuit gentis præclarus Alanæ;
Cui natura breves animis ingentibus artus
Finxerat, immanique oculos infecerat ira.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Vulneribus pars nulla vacat, reſciſſàque contis
Gloria fœdati ſplendet jactantior oris.
Ille tamen mandante procul Stilichone citatis
Acceleravit equis, Italamque momordit arenam;
Felix, Elyſiiſque plagis & carmine dignus,
Qui male ſuſpectam nobis impenſius arſit
Vel leto purgare fidem: qui judice ferro
Diluit immeritum laudato ſanguine crimen.
Morte viri turbatus eques flectebat habenas:
Totaque præciſo nutaſſent agmina cornu,
Ni celer inſtructa Stilicho legione ſecutus
Subſidiis peditum pugnam inſtauraſſet equeſtrem.
Quis Muſis ipſoque licet Pæane recepto
Enarrare queat, quantum Gradivus in illa
Luce ſuæ dederit fundator originis urbi?
Altius haud umquam toto deſcendimus enſe
In jugulum Scythiæ: tanta nec clade ſuperbum
Contudimus Tanain, vel cornua fregimus Iſtri.
Inviſum miles ſitiens haurire cruorem
Per varias veſtes, onerataque plauſtra metallo
Tranſit, & argenti cumulos; & cædis avarus
Contemptas proculcat opes. pretioſior auro
Sanguis erat. paſſim neglecti prodiga lucri
Ira furens ſtrictis odium mucronibus explet.
Purpureos cultus, abſumptique igne Valentis
Exuvias, miſeriſque graves crateras ab Argis,
Raptaque flagranti ſpirantia ſigna Corintho
Callidus ante pedes venientibus objicit hoſtis
Incaſſum; neque enim feralis præda moratur,
Sed juſtos præbent ſtimulos monuméta doloris.
Aſſeritur ferro captivum vulgus, & omnes
Diverſæ vocis populi, quos traxerat hoſtis
Servitio, tandem dominorum ſtrage redempti
Blanda cruentatis affigunt oſcula dextris,
Deſertoſque Lares & pignora læta reviſunt.
Miratur ſua quemque domus, cladeſque renarrant
Ordine, tum grati referunt miracula belli.
Quis tibi nunc, Alarice, dolor, cum Marte perirent
Divitiæ, ſpoliiſque diu quęſita ſupellex,
Pulſaretque tuas ululatus conjugis aures;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Conjugis invicto quæ dudum freta marito
Demens Auſonidum gemmata monilia matrum,
Romanaſque alta famulas cervice petebat?
Scilicet Argolicas Ephyreiadaſque puellas
Cœperat & pulcras jam faſtidire Lacænas.
Sed Dea quæ nimiis obſtat Rhamnuſia votis
Ingemuit flexitque rotam. domat aſpera victos
Pauperies, unoque die Romana rependit
Quidquid ter denis acies amiſimus annis.
O celebranda mihi cunctis Pollentia ſæclis!
O meritum nomen felicibus apta triumphis!
Virtutis fatale ſolum; memorabile buſtum
Barbariæ! nam ſæpe locis ac finibus illis
Plena laceſſito rediit vindicta Quirino.
Illic Oceani ſtagnis excita ſupremis
Cimbrica tempeſtas, aliaſque immiſſa per Alpes
Hiſdem procubuit campis. jam protinus ætas
Adveniens geminæ gentis permiſceat oſſa,
Et duplices ſignet titulos commune tropæum:
Hic Cimbros forteſq; Getas, Stilichone peréptos
Et Mario claris ducibus, tegit Itala tellus.
Diſcite veſanæ Romam non temnere gentes.

CL. CLAUDIANI
IN VI. CONSVLATVM HONORII AUGUSTI
PRÆFATIO.

OMnia quæ ſenſu volvuntur vota diurno,
  Pectore ſopito reddit amica quies.
Venator defeſſa toro cum membra reponit,
  Mens tamen ad ſilvas & ſua luſtra redit.
Iudicibus lites, aurigæ ſomnia currus,
  Vanaque nocturnis meta cavetur equis.
Furto gaudet amans, permutat navita merces,
  Et vigil elapſas quærit avarus opes.
Blandaque largitur fruſtra ſitientibus ægris
  Irriguus gelido pocula ſonte ſopor.
Me quoque Muſarum ſtudium ſub nocte ſilenti
  Artibus aſſuetis ſollicitare ſolet.
Namque poli media ſtellantis in arce videbar
  Ante pedes ſummi carmina ferre Iovis.
Vtque favet ſomnus, plaudebant numina dictis,
  Et circumfuſi ſacra corona chori.
Enceladus mihi carmen erat, vinctuſque Typhoëus
  Hic ſubit Inarimen, hunc gravis Ætna domat.
Quam lætum poſt bella Iovem ſuſceperit æther,
  Phlegrææ referens præmia militiæ.
Additur ecce fides, nec me mea luſit imago,
  Irrita nec falſum ſomnia miſit ebur.
En Princeps, en orbis apex æquatus Olympo.
  En, quales memini, turba verenda, Deos.
Fingere nil majus potuit ſopor; altaque vati
  Conventum cœlo præbuit aula parem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI
DE SEXTO CONSVLATV HONORII AUGUSTI
PANEGYRIS.

AVrea Fortunæ Reduci ſi templa priores
Ob reditum vovere ducum , num dignius umquam
Hęc Dea pro meritis amplas ſibi poſceret ædes,
Quam ſua cum pariter trabeis reparetur & Vrbi
Majeſtas ? nec enim campus ſollennis & urna
Luditur in morem: ſpecies nec diſſona cœtu,
Aut peregrina nitet ſimulati juris imago.
Indigenas habitus nativa Palatia ſumunt,
Et, patriis plebem caſtris ſociante Quirino,
Mars Auguſta ſui renovat ſuffragia campi.
Qualis erit terris, quem mons Euandrius offert
Romanis avibus, quem Tibris inaugurat, annus?
Quamquam omnes, quicumq; tui cognominis, annî
Semper inoffenſum dederint ſucceſſibus omen,
Sintque tropæa tuas ſemper comitata ſecures;
Hic tamen ante omnes miro promittitur ortu
Vrbis & Auguſti geminato nomine felix.
Namque velut ſtellas Babylonia cura ſalubres
Optima tunc ſpondet mortalibus edere fata,
Cœlicolæ cum celſa tenent, ſummoque feruntur
Cardine, nec radios humili ſtatione recondunt:
Haud aliter Latiæ ſublimis ſignifer aulæ,
Imperii ſidus propria cum ſede locavit,
Auget ſpes Italas: & certius omina ſurgunt,
Victrici concepta ſolo. cum pulcer Apollo
Luſtrat Hyperboreas Delphis ceſſantibus aras,
Nil tum Caſtaliæ rivis communibus undæ
Diſſimiles, vili nec diſcrepat arbore laurus :
Antraque mœſta ſilent, inconſultique receſſus.
At ſi Phœbus adeſt, & frenis grypha jugalem
Riphæo tripodas repetens detorſit ab axe,
Tunc ſilvæ, tunc antra loqui, tunc vivere fontes,

Tunc ſacer horror aquis, adytiſque effunditur Echo
Clarior, & doctæ ſpirant præſagia rupes.
Ecce Palatino crevit reverentia monti,
Exſultatque habitante Deo, potioraque Delphis
Supplicibus late populis oracula pandit,
Atque ſuas ad ſigna jubet revireſcere lauros.
Non alium certe decuit rectoribus orbis
Eſſe larem, nulloque magis ſe colle poteſtas
Æſtimat, & ſummi ſentit faſtigia juris.
Attollens apicem ſubjectis regia roſtris
Tot circum delubra videt, tantiſque Deorum
Cingitur excubiis. juvat infra tecta Tonantis
Cernere Tarpeia pendentes rupe Gigantes,
Cælataſque fores, mediiſque volantia ſigna
Nubibus, & denſum ſtipantibus æthera templis,
Æraque veſtitis numeroſa puppe columnis
Conſita, ſubnixaſque jugis immanibus ædes,
Naturam cumulante manu; ſpoliiſque micantes
Innumeros arcus. acies ſtupet igne metalli,
Et circunfuſo trepidans obtunditur auro.
Agnoſcisne tuos, Princeps venerande, Penates?
Hæc ſunt, quæ primis olim miratus in annis,
Patre pio monſtrante, petis. nil optimus ille
Divorum toto meruit felicius ævo,
Quam quod Romuleis victor ſub mœnibus egit
Te conſorte dies, cum ſe melioribus addens
Exemplis, civem gereret terrore remoto,
Alternos cum plebe jocos dilectaque paſſus
Iurgia, patriciaſque domos, privataque paſſim
Viſere depoſito dignatus limina faſtu.
Publicus hinc ardeſcit amor, cum moribus æquis
Inclinat populo regale modeſtia culmen.
Teque rudem vitæ, quamvis diademate necdum
Cingebare comas, ſocium ſumebat honorum,
Purpureo fotum gremio, parvumque triumphis
Induit, & magnis docuit præludere fatis.
Te linguis variæ gentes, miſſique rogatum
Fœdera Perſarum proceres, cum Patre ſedentem
Hac quondam videre domo, poſitoque tiaram
Submiſere genu. tecum prælarga vocavit

Di-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Ditandas ad dona tribus: fulgentia tecum
Collecti trabeatus adit delubra Senatus,
Romano puerum gaudens offerre favori,
Vt novus imperio jam tunc aſſueſceret hæres.
Hinc tibi concreta radice tenacius hæſit,
Et penitus totis inolevit Roma medullis,
Dilectęque urbis tenero conceptus ab ungue
Tecum crevit amor: nec te mutare reverſum
Evaluit propria nutritor Boſporus arce.
Et quoties optare tibi, quæ mœnia malles,
Alludens genitor regni pro parte dediſſet,
Divitis Auroræ ſolium ſortemque paratam
Sponte remittebas fratri. regat ille volentes
Aſſyrios. habeat Pharium cum Tigride Nilum:
Contingat mea Roma mihi. nec vota fefellit
Eventus. Fortuna, novum molita tyrannum,
Iam tibi quærebat Latium; belloque ſecundo
Protinus Eoa velox accitus ab aula
Suſcipis Heſperiam patrio bis Marte receptam.
Ipſa per Illyricas urbes Oriente relicto
Ire Serena comes, nullo deterrita caſu,
Materna te mente fovens, Latioque futurum
Rectorem, generumque ſibi. ſeniore ſupernas
Iam repetente plagas, illo ſub cardine rerum
Sedula ſervatum per tot diſcrimina pignus
Reſtituit ſceptris patrui, caſtriſque mariti.
Certavit pietate domus, fidæque reductum
Conjugis officio Stilichonis cura recepit.
  Felix ille parens, qui te ſecurus Olympum
Succedente petit. quam lætus ab æthere cernit
Se factis creviſſe tuis! duo namque fuere
Europæ Libyæque hoſtes. Mauruſius Atlas
Gildonis furias, Alaricum barbara Peuce
Nutrierat: qui ſæpe tuum ſprevere profana
Mente patrem. Thracum venientem finibus alter
Hebri clauſit aquis; alter præcepta vocantis
Reſpuit; auxiliiſque ad proxima bella negatis
Abjurata palam Libyæ poſſederat arva.
Quorũ nunc meritam repetens non immemor iram
Suppliciis fruitur, natoque ultore triumphat.

Enſe Thyeſtiadæ pœnas exegit Oreſtes:
Sed miſtum pietate nefas;dubitandaque cædis
Gloria, materno laudem cum crimine penſat.
Pavit Iuleos inviſo ſanguine Manes
Auguſtus. ſed falſa pii præconia ſumſit
In luctum patriæ civili ſtrage parentans.
At tibi cauſſa patris rerum conjuncta ſaluti
Bellorum duplicat lauros, iiſdemque tropæis
Reddita libertas orbi, vindicta parenti.
Sed mihi jam pridem captum Parnaſſia Maurum
Pieriis egit fidibus chelys. arma Getarum
Nuper apud ſocerum plectro celebrata recenti.
Adventus nunc ſacra tui libet edere Muſis,
Grataque patratis exordia ſumere bellis.
Iam Pollentini tenuatus funere campi,
Conceſſaque ſibi (rerum ſic admonet uſus)
Luce, tot amiſſis ſociis, atque omnibus una
Direptis opibus, Latio diſcedere juſſus
Hoſtis, & immenſi revolutus culmine fati,
Turpe retexit iter. qualis piratica puppis,
Quæ, cunctis infenſa fretis, ſcelerumque referta
Divitiis, multaſque diu populata carinas,
Incidit in magnam bellatricemque triremem;
Dum prædam de more parat, viduataque cæſis
Remigibus, ſciſſis velorum debilis alis,
Orba gubernaclis, antennis ſaucia fractis,
Ludibrium pelagi vento jactatur & unda,
Vaſtato tandem pœnas luitura profundo.
Talis ab Vrbe minas retro flectebat inanes
Italiam fugiens, & quæ venientibus ante
Prona fuit, jam difficilis, jam dura reverſis.
Clauſa putat ſibi cuncta pavor, retroque relictos,
Quos modo temnebat, rediens exhorruit amnes.
Vndoſa tum ſorte domo vitreiſque ſub antris
Rerum ignarus adhuc ingentes pectore curas
Volvebat pater Eridanus, quis bella maneret
Exitus: imperiumne Iovi, legeſque placerent,
Et vitæ Romana quies, an jura peroſus
Ad priſcos pecudum damnaret ſæcula ritus.
Talia dum ſecum movet anxius, advolat una

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Naiadum, reſoluta comam; complexaque patrem,
En Alaricus, ait, non qualem nuper ovantem
Vidimus. exſangues, genitor, mirabere vultus.
Percenſere manum, tantaque ex gente juvabit
Relliquias numeraſſe breves. jam deſine mæſta
Fronte queri, Nymphaſq; choris jam redde ſorores.
Dixerat. ille caput placidis ſublime fluentis
Extulit, & totis lucem ſpargentia ripis
Aurea roranti micuerunt cornua vultu.
Non illi madidum vulgaris arundine crinem
Velat honos. rami caput umbravere virentes
Heliadum, totiſque fluunt electra capillis.
Palla tegit latos humeros, curruque paterno
Intextus Phaëthon glaucos incendit amictus.
Fultaque ſub gremio cælatis nobilis aſtris
Æthereum probat urna decus. namque omnia luctus
Argumenta ſui Titan ſignavit Olympo,
Mutatumque ſenem plumis, & fronde ſorores,
Et fluvium, nati qui vulnera lavit anheli.
Stat gelidis auriga plagis: veſtigia fratris
Germanæ ſervant Hyades, Cycnique ſodalis
Lacteus extentas aſpergit circulus alas.
Stelliger Eridanus ſinuatis flexibus errans
Clara Noti convexa rigat, gladioque tremendum
Gurgite ſidereo ſubterluit Oriona.
Hoc Deus effulgens habitu proſpectat euntes
Dejecta cervice Getas. tunc talia fatur.
   Siccine mutatis properas, Alarice, reverti
Conſiliis? Italæ ſic te jam pœnitet oræ?
Nec jam cornipedem Tiberino gramine paſcis,
Vt rebare, tuum? Thuſcis nec figis aratrum
Collibus? ô cunctis Erebi digniſſime pœnis,
Tune Giganteis urbem tentare Deorum
Aggreſſus furiis? nec te meus, improbe, ſaltem
Terruit exemplo Phaëthon, qui fulmina præceps
In noſtris efflavit aquis, dum flammea cœli
Flectere terrenis meditatur frena lacertis,
Mortalique diem ſperat diffundere vultu?
Crede mihi, ſimili bacchatur crimine, quiſquis
Adſpirat Romæ ſpoliis, aut Solis habenis.

Sic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Sic fatus, Ligures Venetoſque erectior amnes
Magna voce ciet. frondentibus humida ripis
Colla levant, pulcer Ticinus, & Addua viſu
Cærulus, & velox Atheſis, tarduſque meatu
Mincius, inque novem conſurgens ora Timavus.
Inſultant omnes profugo, pacataque lætum
Invitant ad prata pecus, jam Pana Lycæum,
Iam Dryadas revocant, jam ruſtica numina Faunos.
  Tu quoq; non parvum Getico, Verona, triumpho
Adjungis cumulum: nec plus Pollentia rebus
Contulit Auſoniis, aut mœnia vindicis Aſtæ.
Hic rurſus, dum pacta movet, damniſque coactus
Extremo mutare parat præſentia caſu,
Nil ſibi perjurum ſenſit prodeſſe furorem,
Converti nec fata loco; multiſque ſuorum
Diras pavit aves, inimicaque corpora volvens
Ionios Atheſis mutavit ſanguine fluctus.
Oblatum Stilicho violato fœdere Martem
Omnibus arripuit votis, ubi Roma periclo
Iam procul, & belli medio Padus arbiter ibat.
Iamque opportunam motu ſtrepuiſſe rebelli
Gaudet perfidiam, præbenſque exempla labori
Suſtinet accenſos æſtivo pulvere ſoles.
Ipſe manu metuendus adeſt, inopinaque cunctis
Inſtruit arma locis, &, qua vocat uſus, ab omni
Parte venit. feſſo ſi deficit agmine miles,
Vtitur auxiliis damni ſecurus, & aſtu
Debilitat ſævum cognatis viribus Iſtrum,
Et duplici lucro committens prælia vertit
In ſe barbariem nobis utrimque cadentem.
Ipſum te caperet, letoque, Alarice, dediſſet,
Ni calor incauti male feſtinatus Alani
Diſpoſitum turbaſſet opus. prope captus anhelũ
Verbere cogis equum. nec te vitaſſe dolemus.
I potius genti reliquus, tantiſque ſuperſtes
Danubii populis, i, noſtrum vive tropæum.
Non tamen ingenium tantis ſe cladibus atrox
Dejicit: occulto tentabat tramite montes,
Si qua per ſcopulos ſubitas exquirere poſſet
In Rhætos Galloſque vias. ſed fortior obſtat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Cura ducis. quis enim divinum fallere pectus
Poſſit, & excubiis vigilantia lumina regni?
Cujus conſilium non umquam repperit hoſtis,
Nec potuit texiſſe ſuum. ſecreta Getarum
Noſſe prior, celerique dolis occurrere ſenſu.
Omnibus excluſus cœptis conſidit in uno
Colle tremens: frondeſque licet depaſtus amaras
Arboreo figat ſonipes in cortice morſus,
Et tetris collecta cibis annique vapore
Sæviat aucta lues, & miles probra ſuperbus
Ingerat obſeſſo, captivaque pignora monſtret:
Non tamen aut morbi tabes, aut omne periclum
Docta ſubire fames, aut prædæ luctus ademptæ,
Aut pudor, aut dictis movere procacibus iræ,
Vt male tentato toties ſe credere campo
Cominus auderet. nulla eſt victoria major,
Quam quę confeſſos animo quoque ſubjugat hoſtes.
Iamq; frequens rarum decerpere transfuga robur
Cœperat, inque dies numerus decreſcere caſtris:
Nec jam ſeditio paucis occulta parari,
Sed cunei totæque palam diſcedere turmæ.
Conſequitur, vanoque fremens clamore retentat,
Cumque ſuis jã bella gerit: mox nomina ſupplex
Cum fletu precibusque ciet, veterumque laborum
Admonet, & fruſtra jugulum parcentibus offert:
Defixoque malis animo ſua membra ſuaſque
Cernit abire manus. qualis Cybeleia quaſſans
Hyblæus procul æra ſenex revocare fugaces
Tinnitu conatur apes, quæ ſponte relictis
Deſcivere favis; ſonituque exhauſtus inani
Raptas mellis opes, ſolitæque oblita latebræ
Perfida deplorat vacuis examina ceris.
Ergo ubi præcluſæ voci laxata remiſit
Frena dolor, notas oculis humentibus Alpes
Adſpicit, & nimium diverſi ſtamine fati
Præſentes reditus, fortunatoſque revolvit
Ingreſſus. ſolo peragens tum murmure bellum,
Protente leviter frangebat mœnia conto,
Irridens ſcopulos: nunc deſolatus & exſpes
Debita pulſato reddit ſpectacula monti.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Tunc ſic Auſonium reſpectans æthera fatur:
Heu regio funeſta Getis, heu terra ſiniſtris
Auguriis calcata mihi, ſatiare nocentum
Cladibus, & tandem noſtris inflectere pœnis!
En ego, qui toto ſublimior orbe ferebar,
Ante tuum felix aditum, ceu legibus exſul,
Addictuſque reus flatu propiore ſequentum
Terga premor. quę prima miſer, quę funera dictis
Poſteriora querar? non me Pollentia tantum,
Nec captæ cruciaſtis opes. hoc aſpera fati
Sors tulerit, Martiſque vices. non funditus armis
Concideram. ſtipatus adhuc, equitumque catervis
Integer, ad montes reliquo cum robore ceſſi,
Quos Apenninum perhibent. hunc eſſe ferebat
Incola, qui Siculum porrectus aduſque Pelorum
Finibus ab Ligurum populos complectitur omnes
Italiæ, geminumque latus ſtringentia longe
Vtraque perpetuo diſcriminat æquora tractu.
Huc ego continuum ſi per juga tendere curſum,
Vt prior iratæ fuerat ſententia menti,
Iam deſperata valuiſſem luce, quid ultra?
Omnibus oppeterem fama majore peruſtis:
Et certe moriens propius te, Roma, viderem.
Ipſaque per cultas ſegetes mors noſtra ſecuto
Victori damnoſa foret. ſed pignora nobis
Romanus, caraſque nurus prædamque, tenebat.
Hoc magis exertum raperem ſuccinctior agmen.
Heu, quibus inſidiis, qua me circumdedit arte
Fatalis ſemper Stilicho! dum parcere fingit,
Rettudit hoſtiles animos, bellumque remenſo
Evaluit transferre Pado. proh fœdera ſævo
Deteriora jugo! tunc vis extincta Getarum.
Tunc mihi, tunc letum pepigi. violentior armis
Omnibus expugnat noſtram clementia gentem.
Mars gravior ſub pace latet, capiorque viciſſim
Fraudibus ipſe meis. quis jam ſolatia feſſo
Conſiliumve ferat? ſocius ſuſpectior hoſte.
Atque utinam cunctos licuiſſet perdere bello!
Nam quiſquis duro cecidit certamine, nunquam
Deſiit eſſe meus. melius mucrone perirent,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Auferretque mihi luctu leviore ſodales
Victa manus, quam læſa fides. nulluſne clientum
Permanet? infenſi comites: odere propinqui.
Quid moror inviſam lucem? qua ſede recondam
Naufragii fragmenta mei? quæve arva requiram,
In quibus haud umquam Stilicho, nimiumq; potentis
Italiæ noſtras nomen circumſonet aures?
Hæc memorans inſtante fugâ Stilichone tetendit
Expertas horrens Aquilas. comitatur euntem
Pallor, & atra Fames, & ſaucia lividus ora
Luctus, & inferno ſtridentes agmine Morbi.
Luſtralem ſic rite facem, cui lumen odorum
Sulfure cæruleo nigroque bitumine fumat,
Circum membra rotat doctus purganda ſacerdos,
Rore pio ſpargens, & dira fugantibus herbis
Numina purificumque Iovem Triviamque precatus,
Trans caput averſis manibus jaculatur in Auſtrum
Secum rapturas cantata piacula tædas.
Acrior interea viſendi Principis ardor
Accendit cum plebe patres, & ſæpe negatum
Flagitat adventum. nec tali publica vota
Conſenſu tradunt atavi caluiſſe per Vrbem,
Dacica bellipotens cum fregerat Vlpius arma,
Atque indignantes in jura redegerat Arctos,
Cum faſces cinxere Hypanin, mirataque leges
Romanum ſtupuit Mæotia terra tribunal.
Nec tantis patriæ ſtudiis ad templa vocatus
Clemẽs, Marce, redis, cum gentibus undiq; cinctã
Exuit Heſperiam paribus Fortuna periclis.
Laus ibi nulla ducũ: nam flammeus imber in hoſtem
Decidit: hunc dorſo trepidum flammante ferebat
Ambuſtus ſonipes: hic tabeſcente ſolutus
Subſidit galea, liquefactaque fulgure cuſpis
Canduit, & ſubitis fluxere vaporibus enſes.
Tunc contenta polo mortalis neſcia teli
Pugna fuit: Chaldæa mago ſeu carmina ritu
Armavere Deos: ſeu, quod reor, omne Tonantis
Obſequium Marci mores potuere mereri.
Nunc quoque præſidium Latio non deeſſet Olympi,
Deficeret ſi noſtra manus. ſed providus æther

No-

Noluit humano titulos auferre labori,
Ne tibi jam, Princeps, ſoceri ſudore paratam,
Quam meruit virtus, ambirent fulmina laurum.
Iam toties miſſi proceres reſponſa morandi
Rettulerant, donec differri longius Vrbis
Communes non paſſa preces penetralibus altis
Proſiliit, vultuſque palam confeſſa coruſcos
Impulit ipſa ſuis cunctantem Roma querelis:
Diſſimulata diu triſtes in amore repulſas
Veſtra parens, Auguſte, queror. quonam uſq; tenebit
Prælatus mea vota Ligus, vetitumque propinqua
Luce frui, ſpatiis diſcernens gaudia parvis,
Torquebit Rubicon vicino nomine Tibrin?
Nonne ſemel ſpreviſſe ſat eſt, cum reddita bellis
Africa venturi luſit ſpe Principis Vrbem?
Nec duras tantis precibus permovimus aures?
Aſt ego frenabam geminos, quibus altior ires,
Electi candoris equos, & nominis arcum
Iam molita tui, per quem radiante decorus
Ingrederere toga, pugnæ monumenta dicabam,
Defenſam tituloLibyam teſtata perenni.
Iamque parabantur pompæ ſimulacra futuræ
Tarpeio ſpectanda Iovi, cælata metallo
Claſſis ut auratos ſulcaret remige fluctus,
VtMaſſyla tuos anteirent oppida currus,
Palladiaque comas innexus arundine Triton
Edomitis veheretur equis, & in ære trementem
Succinctæ famulum ferrent Atlanta cohortes.
Ipſe Iugurthinam ſubiturus carcere pœnam
Præberet fera colla jugo, vi captus & armis,
Non Bocchi Syllæve dolis. ſed prima remitto.
Num præſens etiam Getici me laurea belli
Declinare poteſt? ſedeſne capacior ulla
Tantæ laudis erit? tua te benefacta morantem
Conveniunt, meritiſque tuis obnoxia virtus
Quod ſervavit amat. jam flaveſcentia centum
Meſſibus æſtivæ detondent Gargara falces,
Spectandoſque iterum nulli celebrantia ludos
Circumflexa rapit centenus ſæcula conſul.
His annis, qui luſtra mihi bis dena recenſent,

Noſtra ter Auguſtos intra pomœria vidi,
Temporibus variis: eadem ſed cauſſa tropæis
Civilis diſſenſus erat. venere ſuperbi,
Scilicet ut Latio reſperſos ſanguine currus
Adſpicerem? quiſquamne pię lætanda parenti
Natorum lamenta putet? periere tyranni,
Sed nobis periere tamen. cum Gallica vulgo
Prælia jactaret, tacuit Pharſalica, Cæſar.
Namque inter ſocias acies cognataque ſigna
Ut vinci miſerum, numquam viciſſe decorum.
Reſtituat priſcum per te jam gloria morem
Verior, & fructum ſinceræ laudis ab hoſte
Deſuetæ jam redde mihi, fultoſque furoris
Externi ſpoliis ſontes abſolve triumphos.
Quem precor ad finem Laribus ſejuncta poteſtas
Exſulat, imperiumque ſuis à ſedibus errat?
Cur mea quæ cunctis tribuere Palatia nomen
Neglecto ſqualent ſenio? nec creditur orbis
Illinc poſſe regi? medium non deſerit umquam
Cœli Phœbus iter, radiis tamen omnia luſtrat.
Segnius an veteres Iſtrum Rhenumque tenebant,
Qui noſtram coluere domum? leviuſne tremebant
Tigris & Euphrates, cum fœdera Medus & Indus
Hinc peteret, pacemque mea ſperaret ab arce?
Hic illi manſere viri, quos mutua virtus
Legit, & in nomen Romanis rebus adoptans
Iudicio pulcram ſeriem, non ſanguine, duxit.
Hic proles atavum deducens Ælia Nervam,
Tranquillique Pii, bellatoreſque Severi.
Hoc civis dignare forum, conſpectaque dudum
Ora refer, pompam recolens ut mente priorem,
Quem tenero patris comitem ſuſceperat ęvo,
Nunc duce cum ſocero juvenẽ te Tibris adoret.
 Orantem medio Princeps ſermone refovit:
Numquam aliquid fruſtra per me voluiſſe dolebis,
O Dea, nec legum fas eſt occurrere matri.
Sed nec poſt Libyam (falſis ne perge querelis
Incuſare tuos) patriæ mandata vocantis
Sprevimus. advectæ miſſo Stilichone curules,
Ut noſtras tibi, Roma, vices pro principe conſul

Im-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Impleret, generoque ſocer. vidiſtis in illo
Me quoque. ſic credit pietas; non ſanguine ſolo,
Sed claris potius factis, experta parentem.
Cuncta quidem centū nequeam perſtringere linguis,
Quæ pro me mundoq; gerit: ſed ab omnibus unum,
Si fama necdum patuit, te, Roma, docebo,
Subjectum noſtris oculis, & cujus agendi
Spectator vel cauſſa fui. populator Achivæ
Biſtoniæque plagæ, crebris ſucceſſibus amens,
Et ruptas animis ſpirans immanibus Alpes,
Iam Ligurum trepidis admoverat agmina muris,
Tutior auxilio brumæ, (quo gentibus illis
Sidere conſueti favet inclementia cœli)
Meque minabatur calcato obſidere vallo,
Spem vano terrore fovens, ſi forte, remotis
Præſidiis, urgente metu, qua vellet, obirem
Conditione fidem: nec me timor impulit ullus,
Et duce venturo fretum, memoremque tuorum
Roma ducū, quibus haud unquam vel morte parata
Fœdus lucis amor pepigit diſpendia famæ.
Nox erat, & late ſtellarum more videbam
Barbaricos ardere focos. jam claſſica primos
Excierant vigiles, gelida cum pulcer ab Arcto
Adventat Stilicho. medius ſed clauſerat hoſtis
Inter me ſocerumque viam, pontemque tenebat,
Addua quo ſciſſas ſpumoſior incitat undas.
Quid faceret? differret iter? diſcrimina nullas
Noſtra dabāt adeunda moras. perrūperet agmen?
Sed paucis comitatus erat. nam plurima retro,
Dum nobis properat ſuccurrere, liquerat arma
Extera, vel noſtras acies. hoc ille locatus
Ancipiti, longum ſocias tardumque putavit
Exſpectaſſe manus, & noſtra pericula tendit
Poſthabitis pulſare ſuis, mediumque per hoſtem
Flammatus virtute pia, propriæque ſalutis
Immemor, & ſtricto proſternens obvia ferro,
Barbara fulmineo ſecuit tentoria curſu.
Nunc mihi Tydiden attollant carmina vatum,
Quod juncto fidens Ithaco patefacta Dolonis
Indicio, dapibuſque ſimul, religataque ſomno
Thra-
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Thracia ſopiti penetraverit agmina Rhœſi,
Trajaque rettulerit captos ad caſtra jugales.
Quorum, ſi qua fides augentibus omnia Muſis,
Impetus exceſſit Zephyros, candorque pruinas.
Ecce virum, taciti qui nulla fraude ſoporis
Inſe palam ſibi pandit iter, remeatque cruentus,
Et Diomedeis tantum præclarior auſis,
Quantum lux tenebris, manifeſtaq; prælia furtis.
Adde quod & ripis ſteterat munitior hoſtis,
Et cui nec vigilem fas eſt componere Rhœſum,
Thrax erat: hic Thracũ domitor. non tela retardant,
Objice non hæſit fluvii. ſic ille minacem
Tyrrhenam labente manum pro ponte repellens
Trajecit clipeo Tibrin, quo texerat Vrbem
Tarquinio mirante Cocles, mediiſque ſuperbus
Porſennam reſpexit aquis. celer Addua noſtro
Sulcatus ſocero. ſed cum tranaret, Etruſcis
Ille dabat tergum, Geticis hic pectora, bellis.
Exſere nunc doctos tantæ certamina laudis
Roma choros, & quanta tuis facundia pollet
Ingeniis, noſtrum digno ſonet ore parentem.
Dixit, & antiquæ muros egreſſa Ravennæ
Signa movet; jamq; ora Padi, portuſq; relinquit
Flumineos, certis ubi legibus advena Nereus
Æſtuat, & pronas puppes nunc amne ſecundo,
Nunc redeunte, vehit; nudataque litora fluctu
Deſerit, Oceani lunaribus æmula damnis.
Lætior hinc Fano recipit Fortuna vetuſto,
Deſpiciturque vagus prærupta valle Metaurus,
Qua mons arte patens vivo ſe perforat arcu,
Admittitque viam ſectæ per viſcera rupis,
Exſuperans delubra Iovis, ſaxoque minantes
Apenninigenis cultas paſtoribus aras.
Quin & Clitumni ſacras victoribus undas,
Candida quæ Latiis præbent armenta triumphis,
Viſere cura fuit. nec te miracula fontis
Prætereunt: tacito paſſu quem ſi quis adiret,
Lentus erat: ſi voce gradum majore citaſſet,
Commiſtis fervebat aquis. cumque omnibus una
Sit natura vadis, ſimiles ut corporis umbras

Oſtendant: hæc ſola novam jactantia ſortem
Humanos properant imitari flumina mores.
Celſa dehinc patulũ proſpectans Narnia campũ
Regali calcatur equo, rarique coloris
Non procul amnis abeſt; urbi qui nominis auctor
Ilice ſub denſa ſilvis arctatus opacis
Inter utrumque jugum tortis anfractibus albet.
Inde, ſalutato libatis Tibride lymphis,
Excipiunt arcus, operoſaque ſemita vaſtis
Molibus, & quidquid tantæ præmittitur urbi.
Ac velut officiis trepidantibus ora puellæ
Spe propiore tori mater ſollertior ornat
Adveniente proco, veſteſque & cingula comit
Sæpe manu, viridique anguſtat iaſpide pectus,
Subſtringitque comam gemmis, & colla monili
Circuit, & baccis onerat candentibus aures:
Sic oculis placitura tuis, inſignior auctis
Collibus, & nota major ſe Roma videndam
Obtulit. addebant pulcrum nova mœnia vultum,
Audito perfecta recens rumore Getarum.
Profecitque opifex decori timor, &, vice mira,
Quam pax intulerat, bello diſcuſſa ſenectus;
Erexit ſubitas turres, cinctoſque coëgit
Septem continuo montes juveneſcere muro.
Ipſe favens votis, ſolitoque decentior aër,
Quamvis aſſiduo noctem fœdaverit imbri,
Principis & Solis radiis deterſa removit
Nubila. namq; ideo pluviis turbaverat omnes
Ante dies, lunamque rudem madefecerat Auſter,
Vt tibi ſervatum ſcirent convexa ſerenum.
Omne, Palatino quod pons à colle recedit
Mulvius, & quantum licuit conſurgere tectis,
Vna replet turbæ facies. undare videres
Ima viris, altas effulgere matribus ædes.
Exſultant juvenes æquævi Principis annis:
Temnunt priſca ſenes, & in hunc ſibi proſpera fati
Gratantur duraſſe diem. moderataque laudant
Tẽpora, quod clemens aditũ, quod pectore, ſolus
Romanos vetuit currum præcedere Patres:
Cum tamen Eucherius, cui regius undique ſanguis,

Atque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Atque Auguſta ſoror, fratri præberet ovanti
Militis obſequium: ſic illum dura parentis
Inſtituit pietas in ſe vel pignora parci;
Utque neget nato, procerum quod præſtet honori.
Hæc ſibi cura ſenum, maturaque comprobat ætas:
Atque inter veteris ſpeciem præſentis & aulæ
Iudicat, hunc civem, dominos veniſſe priores.
Conſpicuas tum flore genas, diademate crinem,
Membraque gemmato trabeæ viridantia cinctu,
Et fortes humeros, & certatura Lyæo
Inter Erythræas ſurgentia colla ſmaragdos
Mirari ſine fine nurus: ignaraque virgo,
Cui ſimplex calet ore pudor, per ſingula cernens
Nutricem conſultat anum, quid fixa draconum
Ora velint, ventis fluitent, an vera minentur
Sibila ſuſpenſum rapturi faucibus hoſtem.
Ut chalybem indutos equites, & in ære latentes
Vidit cornipedes; quanam de gente rogabat
Ferrati venere viri? quæ terra metallo
Naſcentes informat equos? num Lemnius auctor
Addidit hinnitum ferro, ſimulacraque bellis
Viva dedit? gaudet metuens, & pollice monſtrat,
Quod picturatas galeæ Iunonia criſtas
Ornet avis, vel quod rigidos vibrata per armos
Rubra ſubaurato criſpentur ſerica dorſo.
Tum tibi magnorum mercem Fortuna laborum
Perſolvit, Stilicho; curru cum vectus eodem
Urbe triumphantem generum florente juventa
Conſpiceres, illumque diem ſub corde referres,
Quo tibi confuſa dubiis formidine rebus
Infantem genitor moriens commiſit alendum.
Virtutes variæ fructus ſenſere receptos:
Depoſitum ſervaſſe Fides: Conſtantia parvum
Præfeciſſe orbi: Pietas foviſſe propinquum.
Hic eſt ille puer, qui nunc ad Roſtra Quirites
Evocat, & ſolio fultus genitoris eburno
Geſtarum Patribus cauſſas ex ordine rerum,
Eventuſque refert: veterumque exempla ſecutus
Digerit imperii ſub judice fata Senatu.
Nil cumulat, verbiſque nihil fiducia celat.

Fucati ſermonis opem mens conſcia laudis
Abnuit. agnoſcunt proceres, habituque Gabino
Principis, & ducibus cirumſtipata togatis
Iure paludatæ jam curia militat aulæ.
Adfuit ipſa ſuis ales Victoria templis
Romanæ tutela togæ: quæ divite pompa
Patricii reverenda fovet ſacraria cœtus,
Caſtrorumque eadem comes indefeſſa tuorum,
Nunc tandem fruitur junctis, atque omne futurum
Te Romæ ſeſeque tibi promittit in ævum.
Hinc te jam patriis Laribus via nomine vero
Sacra refert. flagrat ſtudiis concordia vulgi,
Quam non illecebris diſperſi colligis auri;
Nec tibi venales captant æraria plauſus
Corruptura fidem. meritis offertur inemptus
Pura mente favor. nam munere carior omni
Obſtringit ſua quemque ſalus. procul ambitus erret.
Non quærat pretium, vitam qui debet amori.
O quantum populo ſecreti muneris addit
Imperii præſens genius, quantamque rependit
Majeſtas alterna vicem, cum regia Circi
Convexum gradibus veneratur purpura vulgus,
Aſſenſuque cavæ ſublatus in æthera vallis
Plebis adoratæ reboat fragor, unaque totis
Intonat Auguſtum ſeptenis arcibus Echo.
Nec ſolis hic curſus equis: aſſueta quadrigis
Cingunt arva trabes, ſubitæque adſpectus arenæ
Diffundit Libycos aliena valle cruores.
Hæc & belligeros exercuit area luſus.
Armatos hic ſæpe choros, certaque vagandi
Textas lege fugas, inconfuſoſque recurſus,
Et pulcras errorum acies, jucundaque Martis
Cernimus: inſonuit cum verbere ſigna magiſter,
Mutatoſque edunt pariter tot pectora motus,
In latus alliſis clipeis, aut rurſus in altum
Vibratis. grave parma ſonat mucronis acuti
Murmure, & umbonum pulſu modulante reſultans,
Ferreus alterno concentus clauditur enſe.
Vna omnis ſubmiſſa phalanx, tantæque ſalutant
Te, Princeps, galeæ. partitis inde catervis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

In varios docto diſcurritur ordine gyros,
Quos neque ſemiferi Gortynia tecta juvenci,
Flumina nec crebro vincant Mæandria flexu.
Diſcreto revoluta gradu torquentur in orbes
Agmina, perpetuiſque immoto cardine clauſtris
Ianus bella premens, lætæ ſub imagine pugnæ,
Armorum innocuos paci largitur honores.
Iamque novum faſtis aperit felicibus annum
Aere coronatus gemino. jam Tibris in uno
Et Bruti cernit trabeas, & ſceptra Quirini.
Conſule lætatur poſt plurima ſæcula viſo
Pallanteus apex. agnoſcunt Roſtra curules
Auditas quondam proavis, deſuetaque cingit
Regius auratis fora faſcibus Vlpia lictor:
Et ſextas Getica prævelans fronde ſecures
Colla triumphati proculcat Honorius Iſtri.
Exeat in populos cunctis illuſtrior annus,
Natus fonte ſuo: quem non aliena per arva
Induit hoſpes honos: cujus cunabula fovit
Curia: quem primi tandem videre Quirites:
Quem domitis auſpex peperit Victoria bellis.
Hunc & privati titulis famulantibus anni,
Et quos armipotens genitor, retroque priores
Diverſis geſſere locis, ceu Numen, adorent.
Hunc & quinque tui, vel quos habiturus in Vrbe
Poſt alios, Auguſte, colant: licet unus in omnes
Conſul eas, magno ſextus tamen iſte ſuperbit
Nomine, præteritis melior, venientibus auctor.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI
LAUS SERENÆ REGINÆ, VXORIS STILICHONIS.

DIc mihi, Calliope, cur tanto tempore differs
Pierio meritam ſertó redimire Serenam?
Vile putas donum, ſolitam conſurgere gemmis,
Et rubro radiare mari, ſi floribus ornes
Reginæ Regina comam? ſi floribus illis,
Quos neque frigoribus Boreas, nec Sirius urit
Æſtibus, æterno ſed veris honore rubentes
Fons Aganippea Permeſſius educat unda:
Vnde piæ paſcuntur apes, & prata legentes
Tranſmittunt ſæclis Heliconia mella futuris.
Dignius an vates alios exercuit unum
Fœmineæ virtutis opus? conſorte redempto
Caſta maritali ſucceſſit Theſſala fato,
Inque ſuos migrare virum non abnuit annos.
Hoc Graii memorant. Latiis movet ora Camœnis
Præſcia fatorum Tanaquil, redienſque per undas
Clœlia Tibrinas, & eodem flumine ducens
Claudia virgineo cunctantem crine Cybellen.
Anne aliud toto molitur carminis actu
Mæonii mens alta ſenis? quod ſtagna Charybdis
Armarit, quod Scylla canes, quod pocula Circe:
Antiphatæ vitata fames, ſurdoque carina
Remige Sirenum cantus tranſvecta tenaces:
Lumine fraudatus Cyclops, contempta Calypſo:
Penelopæ decus atque viri, cui tanta paratur
Scena pudicitiæ: terræ pelagique labores,
Et totidem ſævi bellis, quot fluctibus, anni,
Conjugii docuere fidem. ſit Claudia felix
Teſte Dea, caſtoſque probet ſub numine mores,
Abſolvens puppiſque moras crimenque pudoris:
Penelope trahat arte procos, fallatque furentes
Stamina nocturnæ relegens ſollertia telæ;

Non tamen audebunt titulis certare Serenæ.
Quod ſi nobilitas cunctis exordia pandit
Laudibus, atque omnes redeunt in ſemina cauſſæ,
Quis venerabilior ſanguis? quæ major origo,
Quam regalis, erit? non hoc privata dedere
Limina, nec tantum poterat contingere numen
Anguſtis Laribus. patruo te Principe celſam
Bellipotens illuſtrat avus: qui ſigna Britanno
Intulit Oceano, Gætulaque reppulit arma.
Claram Scipiadum taceat Cornelia gentem,
Seque minus jactet Libycis dotata tropæis.
Cardine tu gemino lauros prætendis avitas.
Inde Caledoniis, Auſtralibus inde parentum
Cingeris exuviis. necdum moderamina mundi
Sumpſerat illa domus, cum te Lucina beatis
Adderet aſtrorum radiis. ô maxima rerum
Gloria! poſt genitam didicit regnare Serenam.
Quid dignum memorare tuis, Hiſpania, terris
Vox humana valet? primo levat æquore Solem
India: tu feſſos exacta luce jugales
Proluis, inque tuo reſpirant ſidera fluctu.
Dives equis, frugum facilis, pretioſa metallis,
Principibus fœcunda piis. tibi ſæcula debent
Trajanum: ſeries his fontibus Ælia fluxit.
Hinc ſenior pater; hinc juvenum diademata fratrum.
Namque aliæ gentes, quas fœdere Roma recepit,
Aut armis domuit, varios aptantur in uſus
Imperii: Phariæ ſegetes, & Punica meſſis
Caſtrorum devota cibo: dat Gallia robur
Militis: Illyricis ſudant equitatibus alæ.
Sola novum Latiis vectigal Iberia rebus
Contulit Auguſtos. fruges, æraria, miles
Vndique conveniunt, totoque ex orbe leguntur:
Hæc generat, qui cuncta regant. nec laude virorum
Cenſeri contenta fuit, niſi matribus æque
Vinceret, &, gemino certatim ſplendida ſexu,
Flaccillam Mariamque daret pulcramque Serenam.
Te naſcente ferunt per pinguia culta tumentem
Divitiis undaſſe Tagum. Gallæcia riſit
Floribus, & roſeis formoſus Duria ripis

Vellera purpureo paſſim mutavit ovili.
Cantaber Oceanus vicino litore gemmas
Exſpuit: effoſſis nec pallidus Aſtur oberrat
Montibus. oblatum ſacris natalibus aurum
Vulgo vena vomit. Pirenæiſque ſub antris
Ignea flumineæ legere Ceraunia nymphæ.
Quæque relabentes undas æſtumque ſecutæ
In refluos venere palam Nereides amnes;
Confeſſæ plauſu dominam, cecinere futuris
Auſpicium thalamis. alio tum parvus in axe
Creſcebat Stilicho, votique ignarus agebat,
Debita cui longe conjux, penituſque remoto
Orbe parabatur tanti concordia fati.
Nec tua mortalis meruit cunabula nutrix.
Vbera prima dabant gremiis redolentibus Horæ,
Ternaque te nudis innectens Gratia membris
Afflavit docuitque loqui. quacumque per herbam
Reptares, fluxere roſæ. candentia naſci
Lilia. ſi placido ceſſiſſent lumina ſomno,
Purpura ſurgebat violæ fractura cubile
Gramineum, vernanſque tori regalis imago.
Omina non audet genitrix tam magna fateri,
Succeſſuſque ſuos arcani conſcia voti
Spe trepidante tegit. geſtabat Honorius arcto
Te pater amplexu: quoties ad limina princeps
Theudoſius privatus adhuc fraterna veniret,
Oſcula libabat, teque ad ſua tecta ferebat
Lætior. in matrem teneris converſa querelis,
Quid me de propriis auferre Penatibus, inquis,
Imperat hic ſemper? præſagia luſerat error,
Et dedit augurium regnis infantia linguæ.
Defuncto genitore tuo ſublimis adoptat
Te patruus, magnique animo ſolatia luctus
Reſtituens, propius, quam ſi genuiſſet, amavit
Defuncti fratris ſobolem. nec carior olim
Mutua Ledæos devinxit cura Laconas.
Addidit & proprio germana vocabula nato;
Quaq; datur, fratris ſpeciem ſibi reddit adempti.
Denique cum rerum ſummas electus habenas
Suſciperet, non ante ſuis impendit amorem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Pignoribus, quam te pariter fidamque ſororem
Litus ad Eoum terris acciret Iberis.
  Deſeritur jam ripa Tagi, Zephyriq; relictis
Sedibus Auroræ famulas properatur in urbes.
Incedunt geminæ proles fraterna puellæ;
Inde Serena minor, prior hinc Thermantia natu,
Expertes thalami, quarum Cythereïa nec dum
Sub juga cervices niveas Hymenæus adegit.
Vtraque luminibus tumidum micat: utraque pulcras
Excitat ore faces. qualis Latonia virgo,
Et ſolo Iove nata ſoror: cum forte reviſunt
Æquorei ſortem patrui, ſpumantia cedunt
Æquora, caſtarum greſſus venerata Dearum.
Non ludit Galatea procax, non improbus audet
Tangere Cymothoën Triton, totoque ſeveros
Indicit mores pelago pudor, ipſaque Proteus
Arcet ab amplexu turpi Neptunia monſtra.
Tales ſceptriferi viſuræ tecta parentis
Limen Honoriades penetrant regale ſorores.
Ambas ille quidem patrio complexus amore:
Sed merito pietas in te proclivior ibat.
Et quoties, rerum moles ut publica cogit,
Triſtior, aut ira tumidus flagrante redibat,
Cum patrem nati fugerent, atque ipſa timeret
Commotum Flaccilla virum, tu ſola frementem
Frangere, tu blando poteras ſermone mederi.
Alloquiis hærere tuis. ſecreta fideli *.
Priſca puellares reverentia tranſilit annos.
Non talem Triviæ confert laudator Homerus
Alcinoo genitam: quæ, dum per litora veſtes
Explicat, & famulas exercet læta choreas,
Auratam jaculata pilam, poſt naufraga ſomni
Otia, progreſſum foliis expavit Vlyſſem.
Pierius labor, & veterum tibi carmina vatum
Ludus erant: quos Smyrna dedit, quos Mantua, libros
Percurrens, damnas Helenen, nec parcis Eliſſæ.
Nobiliora tenent animos exempla pudicos.
Laodamia ſequens remeantem rurſus ad umbras
Phylaciden, & prona ruens Capaneia conjux
Communes ardente viro miſtura favillas,

Et gravis incumbens caſto Lucretia ferro,
Vulnere quæ proprio, facinus teſtata tyranni,
Armavit patriæ juſtos in bella dolores,
Exſule Tarquinio; memorandaque concidit uno
Vlta pudicitiam libertatemque cruore.
Talia facta libens non tu virtute minori,
Sed fato meliore, legis. jam nubilis ætas
Principe ſollicito votis erexerat aulam
Incertis, quem tanta tori fortuna maneret.
Antiquos loquitur Muſarum pagina reges,
Quod dira ſub lege procos certare juberent
Emturos thalamum dubii diſcrimine leti,
Et ſua crudeles gauderent pignora mortis
Ambitione peti. curru Piſæa marito
Fugit tela Pelops. nam perfidus objice regis
Prodidit Oenomai deceptum Myrtilus axem.
Hippomenes trepidus curſu ferroque ſecutam
Aurato volucrem flexit Schœneïda pomo.
Herculeas vidit fluvio luctante palæſtras
Mœnibus ex altis Calydon, pretiumque labori
Deïanira fuit, cum pectora victor anhelo
Alcides premeret, retroque Acheloïus iret
Decolor. attonitæ ſtringebāt vulnera Nymphæ.
Saucia truncato pallebant flumina cornu.
Te non Heſperidum pomis, non amne ſubacto,
Non ſocerum fallente rota, ſed judice dignus
Auguſto, variis Stilicho ſpectatus in armis
Accipit, & regni dotes virtute paravit.
Sæpe duces meritas bello tribuere coronas.
Hunc cingit muralis honos: hunc civica quercus
Nexuit: hunc domitis ambit roſtrata carinis.
Solus militiæ mira mercede jugalem
Promeruit Stilicho, ſocero referente, coronam.
Agnovit patrui ſimilem Thermantia curam:
Nupſit & illa duci. ſed longe fata ſororis
Inferiora tuis. alio tibi lumine tædas
Accendit Romana Salus, magniſque coronis
Conjugium fit cura tuum. dilectus equorum,
Quos Phrygiæ matres, Argeaque gramina paſtæ
Semine Cappadocum ſacris præſepibus edunt,

Pri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Primus honos. gemino mox idem culmine duxit
Agmina, commiſſoſque labor ſic geſſit honores,
Vt ſemper merito princeps cum magna dediſſet,
Deberet majora tamen. ſi bellica nubes
Ingrueret, quamvis annis & jure minori
Cedere grandævos equitum peditumque magiſtros
Adſpiceres, totumque palam permittere Martem.
Nec gradus ætatiſve pudor ſenioribus obſtat,
Ne juveni parere velint. ceu flamine molli
Tranquilliſque fretis clavum ſibi quiſque regendum
Vindicat: incumbat ſi turbidus Auſter, & unda
Pulſet utrumque latus: poſito certamine nautæ
Contenti meliore manu, ſeſeque ratemque
Vnius imperiis tradunt, artemque pavore
Confeſſis finem ſtudiis fecere procellæ.
Haud aliter Stilicho, fremuit cum Thracia belli
Tempeſtas, cunctis pariter cedentibus, unus
Eligitur ductor: ſuffragia quippe peregit
Iudex vera timor. victus ratione ſalutis
Ambitus, & pulſus tacuit formidine livor.
Quis tibi tunc per membra tremor, quantæque cadebant
Vbertim lacrimæ, cum ſæva vocantibus arma
Iam lituis, madido reſpectans limina vultu,
Optares reducem, galeæque inſerta minaci
Oſcula criſtati raperes feſtina mariti?
Gaudia quæ rurſus, cum poſt victricia tandem
Claſſica ſidereas ferratum pectus in ulnas
Exciperes: caſtæ tuto per dulcia noctis
Otia pugnarum ſeriem narrare juberes?
Non illo nitidos umquam bellante capillos
Comere: non ſolitos gemmarum ſumere cultus.
Numinibus votiſve vacas, & ſupplice crine
Verris humum. teritur neglectæ gratia formæ
Cum proprio reditura viro: nec deſide cura
Segnis marcet amor. laudem prudentia belli
Feminea pro parte ſubit. dum gentibus ille
Confligit, vigili tu proſpicis omnia ſenſu:
Ne quid in abſentem virtutibus obvia ſemper
Audeat invidiæ rabies, neu rumor iniquus;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Ne qua procul poſitis furto ſubſederit armis
Calliditas nocitura domi. tu ſedula quondam
Rufino meditante nefas, cum quæreret artes
In ducis exitium, conjuratoſque foveret
Contra pila Getas, motus rimata latentes,
Mandatis tremebunda virum ſcriptiſque monebas.

Reliqua deſiderantur.

CL. CLAUDIANI EPITHALAMIUM DICTUM PALLADIO V. C. TRIBVNO ET NOTARIO, ET CELERINÆ.

PRÆFATIO.

CArmina per thalamum, quamvis feſtina, negare
 Nec volui genero, nec potui ſocero.
Hic ſocius, dux ille mihi; noſtrique per aulam
 Ordinis hic conſors emicat, ille prior.
Hunc mihi conjungit ſtudiis communibus ætas;
 Hunc mihi præponit vel ſenium, vel honos.
Carmen amor generi, ſoceri reverentia poſcit,
 Officio vatis, militis obſequio.

EPITHALAMIUM.

FOrte Venus blando quæſitum frigore ſomnum
Vitibus intexti gremio ſucceſſerat antri,
Denſaque ſidereos per gramina fuderat artus,
Acclinis florum cumulo. criſpatur opaca
Pampinus, & mites undatim ventilat uvas.
Ora decet neglecta ſopor, faſtidit amictum
Æſtus, & exuto tranſlucent pectore frondes.
Idaliæ juxta famulæ, triplexque viciſſim
Nexa ſub ingenti requieſcit Gratia quercu.
Pennati paſſim pueri, quo quemque vocavit

Vmbra,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Vmbra, jacent. fluitant arcus, ramiſque propinquis
Pendentes placido ſuſpirant igne pharetræ.
Pars vigiles ludunt, aut per virgulta vagantur.
Scrutantur nidos avium, vel roſcida læti
Mala legunt donum Veneris, flexuſq; ſequuntur
Palmitis, & ſummas pennis librantur in ulmos.
Defendunt alii lucum; Dryadaſque procaces
Spectandi cupidas, & ruſtica Numina pellunt,
Silveſtreſque Deos. longeque tuentibus antrum
Flammea laſcivis intendunt ſpicula Faunis.
Cum ſubito varius vicina clamor ab urbe,
Et fauſti juvenum plauſus, miſtæque choreis
Auditæ per rura lyræ, Celerina per omnes
Italiæ canitur montes, omniſque maritum
Palladium reſonabat ager. pervenit ad aures
Vox jucunda Deæ, ſtrepituque excita reſedit,
Et reliquum nitido deterſit pollice ſomnum.
Vtque erat interjecta comas, turbata capillos,
Mollibus exurgit ſtratis, interque ſuorum
Agmen, & innumeros Hymenæũ poſcit Amores.
Hunc Muſa genitum legit Cytherea, ducemque
Præfecit thalamis: nullum junxiſſe cubile
Hoc ſine, nec primas fas eſt attollere tædas.
Conſpicitur tandem. platano namque ille ſub alta
Fuſus inæquales cera texebat avenas,
Mænalioſque modos, & paſtoralia labris
Murmura tentabat relegens, oriſque recurſu
Diſſimilem tenui variabat arundine ventum.
Reſtitit, ut vidit Venerem, digitiſque remiſſis
Ad terram tacito defluxit fiſtula lapſu.
Dulce micant oculi. niveas infecerat igni
Solque pudorque genas: dubiam lanuginis umbram
Cæſaries intonſa tegit. prior ipſa ſilentem
Compellat: Numquam ne, puer, dilecta relinques
Carmina? maternis numquam ſatiabere donis,
Dedite Muſarum ſtudio, nimiumque parentis
Æmule? quid medio tecum modularis in æſtu?
Iamne tibi ſordent citharæ? jam luſtra Lycæi,
Atque pecus cordi, redituraque rupibus Echo?
Huc ades, & tantæ nobis ediſſere cauſſas

Lætitiæ. cui pompa toro tam clara reſultet,
Quæ nova dotetur virgo, patriamque genuſque
Pande, quibus terris orti, quo ſemine ducti.
Haud ignarus enim: nec te connubia fallunt
Vlla. tuo primæ libantur fœdere noctes.
Ille refert: Equidem dudum te, Diva, morantem
Mirabar, quod adhuc tanti ſecura maneres
Conjugii. non parva tibi mandatur origo.
Faſcibus inſignes, & legum culmine fultæ
Convenere domus, & qui lectiſſimus orbi
Sanguis erat. rubris quæ fluctibus inſula latrat,
Quis locus Æthiopum, quæ ſic impervia famæ
Seceſſit regio, quo non rumore ſecundo
Palladii penetravit amor, mentiſque benignæ
Temperies, doctique ſales, & grata ſenectus?
Per cunctos iit ille gradus, aulæque labores
Emenſus, tenuit ſummæ faſtigia ſedis,
Eoum ſtabili moderatus jure Senatum.
Hic ſplendor juveni. cunabula prima puellæ
Danubius, vetereſque Tomi. Mavortia matris
Nobilitas ſpoliis armiſque exſultat avitis,
Immenſamque trahit Celerini robore lucem,
Qui quondam Meroën juſſus Nilumque tueri,
Cum ſibi poſt domitas ad Parthica flumina Carras
Sceptra daret miles, rebuſque imponere vellet,
Deſpexit fremitus, & prætulit otia regno.
Reſpuit ingeſtum, quod vi, quod poſcere ferro
Poſthabita pietate ſolent. tum purpura primum
Inferior virtute fuit, meruitque repulſam
Obvia majeſtas. doluit Fortuna minorem
Se conceſſa viro. magnum delata poteſtas
Majorem contempta probat. cognomina ſumpſit
Plena ducum genitor. paulatim vectus ad altum
Princeps militiæ, qua non illuſtrior exſtat
Altera: cunctorum tabulas aſſignat honorum,
Regnorum tractat numeros, cuneoſque recenſet,
Sparſas imperii vires conſtringit in unum.
Diſpoſita quæ Sarmaticis cuſtodia ripis,
Quæ ſævis objecta Getis, quæ Saxona frenat
Vel Scotum legio. quantæ cinxere cohortes

Ocea-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Oceanum: quanto pacatur milite Rhenus.
Caſta domus, ſincera fides, induſtria ſollers.
Elegit Stilicho. nihil ultra laudibus addi
Iudiciove poteſt. tali nubente puella
Nonne tibi ceſſare nefas? duc protinus omnes,
Duc age. marcentes cupio quaſſare coronas,
Et vibrare faces, & noctem ducere ludo.
Hæc quoq; non vilem mihi fiſtula commodat uſum,
Reſponſura choris. vix hæc Hymenæus. at illa
Fontibus abluitur gelidis, legemque capillo
Reddit, & ornatum formæ: præliſque ſolutæ
Mira Dionææ ſumit velamina telæ.
Floribus exſtruitur currus: juga floribus halant.
Florea purpureas adnectunt frena columbas.
Vndiq; concurrũt volucres, quæcumq; fremente
Permulcent Atheſin cantu, quas Larius audit,
Quas Benacus alit, quas excipit amne quieto
Mincius. ereptis obmutuit unda querelis.
Eridani ripas, & raucæ ſtagna Paduſæ
Diffugiens nudavit olor. lætantur Amores,
Frenatiſque truces avibus per nubila vecti
Oſtentant ſe quiſque Deæ, magnoque tumultu
Confligunt; pronique manus in verbera tendunt,
Atque impune cadunt. lapſus meliore volatu
Conſequitur, vincitque ſuos auriga jugales.
  Vt thalami tetigere fores, tum vere rubentes
Deſuper invertunt calathos, largoſque roſarum
Imbres, & violas plenis ſparſere pharetris,
Collectas Veneris prato, quibus ipſe pepercit
Sirius, & teneras clementi ſidere fovit.
Gemmatis alii per totum balſama tectum
Effudere cadis, duro quæ ſaucius ungue
Niliacus pingui deſudat vulnere cortex.
Aggreditur Cytherea nurum, flentemque pudico
Detraxit matris gremio. matura tumeſcit
Virginitas, ſuperatque nives ac lilia candor,
Et patrium flavis teſtatur crinibus Iſtrum.
Tum dextram complexa viri, dextramque puellæ
Tradit, & his ultro ſancit connubia dictis:
Vivite concordes, & noſtrum diſcite munus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Oſcula mille ſonent. liveſcant brachia nexu,
Labra ligent animas. neu tu virtute paterna
Confidas, juvenis. non eſt terrore domanda,
Sed precibus pacanda tibi. concede marito
Tu quoq;, neu Scythicas infenſis unguibus iras
Exercere velis. vinci patiare rogamus.
Sic uxor, ſic mater eris. quid lumina tingis,
Virgo? crede mihi, quem nunc horreſcis, amabis.
Dixit: & aligera geminos arcuque manuque
Præſtantes è plebe vocat. puer ilicet Æthon,
Et Pyrois rutilas reſperſi murice plumas
Proſiliunt, puroque imbutis melle ſagittis,
Hic nuptam petit, ille virum. ſonuere reducta
Cornua. certa Notos pariter ſulcavit arundo,
Et pariter fixis hæſerunt tela medullis.

CL. CLAUDIANI

IN LIBRUM I. DE RAPTU PROSERPINÆ

PRÆFATIO.

INventa ſecuit qui primus nave profundum,
Et rudibus remis ſollicitavit aquas:
Qui dubiis auſus committere flatibus alnum,
Quas natura negat, præbuit arte vias.
Tranquillis primum trepidus ſe credidit undis,
Litora ſecuro tramite ſumma legens:
Mox longos tentare ſinus, & linquere terras,
Et leni cœpit pandere vela Noto.
Aſt ubi paullatim præceps audacia crevit,
Cordaque languentem dedidicere metum:
Iam vagus exſultat pelago, cœlumque ſecutus
Ægeas hiemes Ioniaſque domat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI
DE
RAPTV PROSERPINÆ
LIBER I.

INferni raptoris equos, afflataque curru
Sidera Tænario, caliganteſque profundæ
Iunonis thalamos audaci prodere cantu
Mens congeſta jubet. greſſus removete, profani.
Iam furor humanos noſtro de pectore ſenſus
Expulit, & totum ſpirant præcordia Phœbum.
Iam mihi cernuntur trepidis delubra moveri
Sedibus, & claram diſpergere culmina lucem,
Adventum teſtata Dei. jam magnus ab imis
Auditur fremitus terris, templumque remugit
Cecropium, ſanctaſque faces attollit Eleuſin.
Angues Triptolemi ſtridunt, & ſquamea curvis
Colla levant attrita jugis, lapſuque ſereno
Erecti roſeas tendunt ad carmina criſtas.
Ecce procul ternas Hecate variata figuras
Exoritur, leniſque ſimul procedit Iacchus
Crinali florens edera, quem Parthica velat
Tigris, & auratos in nodum colligit ungues.
Ebria Mœonius firmat veſtigia thyrſus.
Dii, quibus in numerũ vacui famulantur Averni
Vulgus iners, opibus quorum donatur avaris
Quidquid in orbe perit, quos Styx liventibus ambit
Interfuſa vadis, & quos fumantia torquens
Æquora vorticibus Plegethon perluſtrat anhelis:
Vos mihi ſacrarum penetralia pandite rerum,
Et veſtri ſecreta poli, qua lampade Ditem
Flexit Amor, quo ducta ferox Proſerpina raptu
Poſſedit dotale Chaos; quantaſque per oras
Sollicito genitrix erraverit anxia curſu.
Vnde datæ populis leges, & glande relicta
Ceſſerit inventis Dodonia quercus ariſtis.
Dux Erebi quondam tumidas exarſit in iras

Præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Prælia moturus Superis, quod ſolus egeret
Connubii, ſterileſque diu conſumeret annos,
Impatiens neſcire torum, nullaſque mariti
Illecebras, nec dulce patris cognoſcere nomen.
Iam quæcumque latent ferali monſtra barathro
In turmas aciemque ruunt, contraque Tonantem
Conjurant Furiæ: crinitaque ſontibus hydris
Tiſiphone quatiens infauſto lumine pinum
Armatos ad caſtra vocat pallentia Manes.
Pene reluctatis iterum pugnantia rebus
Rupiſſent elementa fidem, penituſque revulſo
Carcere laxatis pubes Titania vinclis
Vidiſſet cœleſte jubar, rurſuſque cruentus
Ægæon poſitis arcto de corpore nodis
Obvia centeno vexaſſet fulmina motu.
Sed Parcæ vetuere minas, orbique timentes
Ante pedes ſoliumque ducis fudere ſeveram
Canitiem, genibuſque ſuas cum ſupplice vultu
Admovere manus, quarum ſub jure tenentur
Omnia, quæ ſeriem fatorum pollice ducunt,
Longaque ferratis evolvunt ſæcula penſis.
Prima fero Lacheſis clamabat talia regi,
Incultas diſperſa comas: O maxime noctis
Arbiter, umbrarumque potens, cui noſtra laborant
Stamina; qui finem cunctis & ſemina præbes,
Naſcendique vices alterna morte rependis:
Qui vitam letumque regis. nam quidquid ubique
Gignit materies, hoc te donante creatur,
Debeturque tibi, certiſque ambagibus ævi
Rurſus corporeos animæ mutantur in artus.
Ne pete firmatas pacis diſſolvere leges,
Quas dedimus, nevitque colus: neu fœdera fratrum
Civili converte tuba. cur impia tollis
Signa? quid inceſtis aperis Titanibus auras?
Poſce Iovem, dabitur conjux. vix illa: pepercit,
Erubuitque preces, animuſque relanguit atrox,
Quamvis indocilis flecti. ceu turbine rauco
Cum gravis armatur Boreas, glacieque nivali
Hiſpidus & Getica concretus grandine pennas
Bella cupit, pelagus, ſilvas, campoſque ſonoro
Fla-
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Flamine rapturus: ſi forte adverſus aënos
Æolus objecit poſtes, vaneſcit inanis
Impetus, & fractæ redeunt in clauſtra procellæ.
Tum Maia genitum, qui fervida dicta reportet,
Imperat acciri. Cyllenius adſtitit ales,
Somniferam quatiens virgam, tectuſque galero.
Ipſe rudi fultus ſolio, nigraque verendus
Majeſtate ſedet. ſqualent immania fœdo
Sceptra ſitu; ſublime caput mæſtiſſima nubes
Aſperat, & diræ riget inclementia formæ.
Terrorem dolor augebat. tunc talia celſo
Ore tonat: (tremefacta ſilent dicente tyranno
Atria; latratum triplicem compeſcuit ingens
Ianitor, & preſſo lacrimarum fonte reſedit
Cocytos, tacitiſque Acheron obmutuit undis,
Et Phlegethonteæ requierunt murmura ripæ:)
Atlantis Tegeæe nepos, commune profundis
Et ſuperis numen, qui fas per limen utrumque
Solus habes, geminoque facis commercia mundo,
I celeres proſcinde Notos, & juſſa ſuperbo
Redde Iovi. Tantumne tibi, ſæviſſime fratrum,
In me juris erit? ſic nobis noxia vires
Cum cœlo Fortuna tulit? num robur & arma
Perdidimus, ſi rapta dies? an forte jacentes
Ignavoſque putas, quod non Cyclopia tela
Stringimus, aut vanas tonitru deludimus aures?
Nonne ſatis viſum, quod grati luminis expers
Tertia ſupremæ patior diſpendia ſortis,
Informeſque plagas; cum te lætiſſimus ornet
Signifer, & vario cingant ſplendore Triones?
Sed thalamis etiam prohibes? Nereia glauco
Neptunum gremio complectitur Amphitrite.
Te conſanguineo recipit poſt fulmina feſſum
Iuno ſinu. quid enim narrem Latonia furta?
Quid Cereré, magnamq; Themin? tibi tanta creandi
Copia. te felix natorum turba coronat.
Aſt ego deſerta mærens inglorius aula
Implacidas nullo ſolabor pignore curas?
Non adeo toleranda quies. primordia teſtor
Noctis, & horrendæ ſtagna intemerata paludis,

Si dicto parere negas, patefacta ciebo
Tartara. Saturni veteres laxabo catenas.
Obducam tenebris lucem. compage ſoluta
Fulgidus umbroſo miſcebitur axis Averno.
Vix ea fatus erat, jam nuntius aſtra tenebat.
Audierat mandata pater, ſecumque volutat
Diverſos ducens animos, quæ tale ſequatur
Conjugium, Stygioſve velit pro Sole receſſus.
Certa requirenti tandem ſententia ſedit.
Hennææ Cereri proles optata virebat
Vnica; nec tribuit ſobolem Lucina ſecundam,
Feſſaque poſt primos hæſerunt viſcera partus
Infecunda quidem; ſed cunctis altior exſtat
Matribus, & numeri damnum Proſerpina penſat.
Hãc fovet: hanc ſequitur. vitulã non blandius ambit
Torva parens; pedibus quæ nondum proterit arva,
Nec nova lunatæ curvavit germina frontis.
Iam vicina toro plenis adoleverat annis
Virginitas: tenerum jam pronuba flamma pudorem
Sollicitat: miſtaque tremit formidine votum.
Perſonat aula procis. pariter pro virgine certant
Mars clipeo melior, Phœbus præſtantior arcu.
Mars donat Rhodopé, Phœbus largitur Amyclas,
Et Delon Clarioſque lares. hinc æmula Iuno,
Hinc poſcit Latona nurum. deſpexit utramque
Flava Ceres; raptuſque timens (heu cæca futuri!)
Commendat Siculis furtim ſua gaudia terris,
Ingenio confiſa loci. Trinacria quondam
Italiæ pars una fuit: ſed pontus & æſtus
Mutavere ſitum. rupit confinia Nereus
Victor, & abſciſſos interluit æquore montes:
Parvaque cognatas prohibent diſcrimina terras.
Nunc illam ſocia raptam tellure triſulcam
Opponit natura mari. caput inde Pachyni
Reſpuit Ionias prætentis rupibus iras.
Hinc latrat Gætula Thetis, Lilybæaque pulſat
Brachia conſurgens; hinc dedignata teneri
Concutit objectum rabies Tyrrhena Pelorum.
In medio ſcopulis ſe porrigit Ætna peruſtis:
Ætna Giganteos nunquam tacitura triumphos,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Enceladi buſtum, qui ſaucia terga revinctus
Spirat inexhauſtum flagranti pectore ſulphur.
Et quoties detrectat onus cervice rebelli
In dextrum, lævumve latus: tunc inſula fundo
Vellitur, & dubiæ nutant cum mœnibus urbes.
Ætnæos apices ſolo cognoſcere viſu,
Non aditu tentare, licet. pars cætera frondet
Arboribus: teritur nullo cultore cacumen.
Nunc vomit indigenas nimbos, piceaque gravatum
Fœdat nube diem: nunc molibus aſtra laceſſit
Terrificis, damniſque ſuis incendia nutrit.
Sed, quamvis nimio fervens exuberet æſtu,
Scit nivibus ſervare fidem, pariterque favillis
Dureſcit glacies tanti ſecura vaporis,
Arcano defenſa gelu, fumoque fideli
Lambit contiguas innoxia flamma pruinas.
Quę ſcopulos tormenta rotát? quę tanta cavernas
Vis glomerat? quo fonte ruit Volcanius amnis?
Sive quod objicibus diſcurrens ventus opertis,
Offenſo per ſaxa furit rimoſa meatu,
Dum ſcrutatur iter, libertatemque repoſcens
Putria multivagis populatur flatibus antra.
Seu mare ſulfurei ductum per viſcera montis
Oppreſſis igneſcit aquis, & pondera librat.
Hic ubi ſervandum mater fidiſſima pignus
Abdidit, ad Phrygios tendit ſecura penates,
Turrigeramque petit Cybelen, ſinuoſa draconũ
Membra regens, volucri qui pervia nubila tractu
Signant, & placidis humectant frena venenis.
Frontem criſta tegit: pingunt maculoſa virentes
Terga notæ: rutilum ſquamis intermicat aurum.
Nunc ſpiris Zephyros tranant: nunc arva volatu
Inferiore ſecant. cano rota pulvere labens
Sulcatam fecundat humum. flaveſcit ariſtis
Orbita. ſurgentes condunt veſtigia culmi.
Veſtit iter comitata ſeges. jam linquitur Ætna,
Totaque decreſcit refugo Trinacria viſu.
Heu quoties præſaga mali violavit oborto
Rore genas! quoties oculos ad tecta retorſit
Talia voce movens! Salve, gratiſſima tellus,

Quam nos prætulimus cœlo. tibi gaudia noſtri
Sanguinis, & caros uteri commendo labores.
Præmia digna manent. nullos patiere ligones,
Et nullo rigidi verſabere vomeris ictu.
Sponte tuus florebit ager. ceſſante juvenco
Ditior oblatas mirabitur incola meſſes.
Sic ait, & fulvis ſerpentibus attigit Iden.
Hic ædes auguſta Deę, templique colendi
Relligioſa ſilex, denſis quam pinus opacat
Frondibus, & nulla lucos agitante procella
Stridula coniferis modulatur carmina ramis.
Terribiles intus thiaſi, veſanaque miſto
Concentu delubra gemunt. ululatibus Ide
Bacchatur. timidas inclinant Gargara ſilvas.
Poſtquam viſa Ceres, mugitum tympana frenant.
Conticuere chori. Corybas non impulit enſem.
Non buxus, non æra ſonant: blandaſque leones
Summiſere jubas. adytis gaviſa Cybelle
Exſilit, & pronas intendit ad oſcula turres.
Viderat hæc dudum ſumma ſpeculatus ab arce
Iupiter, ac Veneri mentis penetralia nudat.
Curarum ſecreta tibi, Cytherea, fatebor.
Candida Tartareo nuptum Proſerpina regi
Iam dudum decreta dari. ſic Atropos urget:
Sic cecinit longæva Themis. nunc matre remota
(Rem peragi tempus) fines invade Sicanos,
Et Cereris prolem patulis illudere campis,
Craſtina puniceos cum lux detexerit ortus,
Coge tuis armata dolis; quibus urere cuncta,
Me quoque ſæpe, ſoles. cur ultima regna quieſcunt?
Nulla ſit immunis regio, nullumque ſub umbris
Pectus inaccenſum Veneri. jam triſtis Erinnys
Sentiat ardores: Acheron, Ditiſque ſeveri
Ferrea laſcivis molleſcant corda ſagittis.
Accelerat præcepta Venus: juſſuque parentis
Pallas, & inflexo quæ terret Mænala cornu,
Addunt ſe comites. divino ſemita greſſu
Claruit. augurium qualis laturus iniquum
Præpes ſanguineo dilabitur igne cometes
Prodigiale rubens. non illum navita tuto,

Non impune vident populi: ſed crine minaci
Nunciat aut ratibus ventos, aut urbibus hoſtes.
Devenere locum, Cereris quo tecta nitebant
Cyclopum firmata manu. ſtant ardua ferro
Mœnia; ferrati poſtes: immenſaque nectit
Clauſtra chalybs. nullum tanto ſudore Pyracmon,
Nec Steropes, conſtruxit opus: nec talibus unquá
Spiravere notis animæ: nec flumine tanto
Incoctum maduit laſſa fornace metallum.
Atria veſtit ebur: trabibus ſolidatur aënis
Culmen, & in celſas ſurgunt electra columnas.
Ipſa domum tenero mulcens Proſerpina cantu
Irrita texebat rediture munera matri.
Hic elementorum ſeriem ſedeſque paternas
Inſignibat acu: veterem qua lege tumultum
Diſcrevit Natura parens, & ſemina juſtis
Diſceſſere locis. quidquid leve, fertur in altum:
In medium graviora cadunt. incanduit æther:
Egit flamma polum: fluxit mare: terra pependit.
Nec color unus ineſt. ſtellas accendit in auro,
Oſtro fundit aquas, attollit litora gemmis,
Filaque mentitos jam jam cælantia fluctus
Arte tument. credas illidi cautibus algam,
Et raucum bibulis inſerpere murmur arenis.
Addit quinque plagas. mediam ſubtemine rubro
Obſeſſam fervore notat. ſqualebat aduſtus
Limes, & aſſiduo ſitiebant ſtamina ſole.
Vitales utrinque duas; quas mitis oberrat
Temperies, habitanda viris. tum fine ſupremo
Torpentes traxit geminas, brumaque perenni
Fœdat, & æterno contriſtat frigore telas.
Nec non & patrui pingit ſacraria Ditis,
Fataleſque ſibi Manes. nec defuit omen.
Præſcia nam ſubitis maduerunt fletibus ora.
Cœperat & vitreis ſummo jam margine texti
Oceanum ſinuare vadis: ſed cardine verſo
Senſit adeſſe Deas, imperfectumque laborem
Deſerit, & niveos infecit purpura vultus
Per liquidas ſuccenſa genas: caſtæque pudoris
Illuxere faces. non ſic decus ardet eburnum,

Ly-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Lydia Sidonio quod femina tinxerit oſtro.
Merſerat unda diem. ſparſo nox humida ſomno
Languida cæruleis invexerat otia bigis.
Iamque viam Pluton ſuperas molitur ad auras
Germani monitu. torvos inviſa jugales
Alecto temone ligat, qui paſcua mandunt
Cocyti, ſpatiiſque Erebi nigrantibus errant,
Stagnaque tranquillæ potantes marcida Lethes
Ægra ſoporatis ſpumant oblivia linguis.
Orphnæus crudele micans, Æthonque ſagitta
Ocior, & Stygii ſublimis gloria Nycteus
Armenti, Ditiſque nota ſignatus Alaſtor,
Stabant ante fores juncti, ſævumque fremebant
Craſtina venturæ ſpectantes gaudia prædæ.

CL. CLAUDIANI

IN LIBRUM II.

DE RAPTU PROSERPINÆ AD FLORENTINUM

PRÆFATIO.

OTia ſopitis ageret cum cantibus Orpheus,
Neglectumque diu ſepoſuiſſet ebur;
Lugebant erepta ſibi ſolatia Nymphæ,
Lugebant dulces flumina mæſta modos.
Sæva feris natura redit, metuenſque leonum
Implorat cytharæ vacca tacentis opem.
Illius eduri flevere ſilentia montes,
Silvaque Biſtoniam ſæpe ſecuta chelyn.
Sed poſtquam Inachiis Alcides miſſus ab Argis
Thracia pacifero contigit arva pede,
Diraque ſanguinei vertit præſepia Regis,
Et Diomedeos gramine pavit equos:
Tum patriæ feſto lætatus tempore vates
Deſuetæ repetit fila canora lyræ,
Et reſides lævi modulatus pectine nervos
Pollice feſtino mobile duxit ebur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Vix auditus erat: venti frenantur & undæ.
Pigrior adſtrictis torpuit Hebrus aquis.
Porrexit Rhodope ſitientes carmina rupes,
Excuſſit gelidas pronior Oſſa nives.
Ardua nudato deſcendit populus Æmo,
Et comitem quercum pinus amica trahit.
Cirrhæaſque Dei quamvis deſpexerit artes,
Orpheis laurus vocibus acta venit.
Securum blandi leporem fovere Moloſſi,
Vicinumque lupo præbuit agna latus.
Concordes varia ludunt cum tigride damæ,
Maſſylam cervi non timuere jubam.
Ille novercales ſtimulos actuſque canebat
Herculis, & forti monſtra ſubacta manu,
Qui timidæ matri preſſos oſtenderit angues,
Intrepiduſque fero riſerit ore puer.
Te neque Dictæas quatiens mugitibus urbes
Taurus, nec Stygii terruit ira canis:
Non leo ſidereos cœli rediturus ad axes,
Non Erymanthei gloria montis aper.
Solvis Amazonios cinctus, Stymphalidas arcu
Appetis; occiduo ducis ab orbe greges:
Tergeminique ducis numeroſos dejicis artus,
Et toties uno victor ab hoſte redis.
Non cadere Antæo, non creſcere profuit Hydræ:
Non cervam volucres eripuere pedes.
Caci flamma perit: rubuit Buſiride Nilus:
Proſtratis rubuit Nubigenis Pholoë.
Te Libyci ſtupuere ſinus: te maximus Atlas
Horruit, impoſito cum premerere polo.
Firmior Herculea mundus cervice pependit.
Luſtrarunt humeros Phœbus & aſtra tuos.
Thracius hæc vates. ſed tu Tyrinthius alter,
Florentine, mihi. tu mea plectra moves.
Antraque Muſarum longo torpentia ſomno
Excutis, & placidos ducis in orbe choros.

CL. CLAUDIANI

DE RAPTV PROSERPINÆ

LIBER II.

IMpulit Ionios præmiſſo lumine fluctus
Nondum pura dies: tremulis vibravit in undis
Ardor, & errantes ludunt per cærula flammæ.
Iamque audax animi, fidæque oblita parentis,
Fraude Dionæa riguos Proſerpina ſaltus
(Sic Parcæ voluere) petit. ter cardine verſo
Præſagum cecinere fores. ter conſcia fati
Flebile terrificis gemuit mugitibus Ætna.
Nullis illa tamen monſtris, nulloque tenetur
Prodigio. comites greſſum junxere ſorores.
Prima dolo gaudens, & tanti callida voti
It Venus, & raptus metitur corde futuros,
Iam durum flexura Chaos, jam, Dite ſubacto,
Ingenti famulos Manes ductura triumpho.
Illi multifidos crinis ſinuatur in orbes
Idalia diviſus acu. ſudata marito
Fibula purpureos gemma ſuſpendit amictus.
Candida Parrhaſii poſt hanc regina Lycæi,
Et Pandionias quæ cuſpide protegit arces,
Vtraque virgo, ruunt: hæc triſtibus aſpera bellis;
Hæc metuenda feris. Tritonia caſſide fulva
Cælatum Typhona gerit, qui, ſumma peremtus,
Ima parte viget, moriens & parte ſuperſtes.
Haſtaque terribili ſurgens per nubila gyro
Inſtar habet ſilvæ. tantum ſtridentia colla
Gorgonos obtentu pallæ fulgentis inumbrat.
At Triviæ lenis ſpecies, & multus in ore
Frater erat, Phœbique genas & lumina Phœbi
Eſſe putes, ſoluſque dabat diſcrimina ſexus.
Brachia nuda nitent: levibus projecerat auris
Indociles errare comas, arcuque remiſſo

Oria nervus agit. pendent poſt terga ſagittæ.
Criſpatur gemino veſtis Gortynia cinctu
Poplite fuſa tenus, motoque in ſtamine Delos
Errat, & aurato trahitur circumflua ponto.
Quas inter Cereris proles, nunc gloria matris,
Mox dolor, æquali tendit per gramina paſſu,
Nec membris nec honore minor; potuitque videri
Pallas, ſi clypeum, ſi ferret ſpicula, Phœbe.
Collectæ tereti nodantur iaſpide veſtes.
Pectinis ingenio numquam felicior arti
Contigit eventus. nullæ ſic conſona telæ
Fila, nec in tantum veri duxere figuram.
Hic Hyperionio Solem de ſemine naſci
Fecerat, & pariter, ſed formâ diſpare, Lunam,
Auroræ noctiſque duces. cunabula Tethys
Præbet, & infantes gremio ſolatur anhelos,
Cæruleuſque ſinus roſeis radiatur alumnis.
Invalidum dextro portat Titana lacerto
Nondum luce gravem, nec pubeſcentibus alte
Criſtatum radiis. primo clementior ævo
Fingitur, & tenerum vagitu deſpuit ignem.
Læva parte ſoror vitrei libamina potat
Vberis, & parvo ſignatur tempora cornu.
Tali luxuriat cultu. comitantur euntem
Naïdes, & ſocia ſtipant utrinque corona,
Quæ fontes Criniſe tuos, & ſaxa rotantem
Pantagiam, nomenque Gelan qui præbuit urbi,
Concelebrant: quas pigra vado Camarina paluſtri,
Quas Arethuſæi latices, quas advena nutrit
Alpheus. Cyane totum ſupereminet agmen.
Qualis Amazonidum peltis exultat aduncis
Pulcra cohors, quoties Arcton populata virago
Hippolyte niveas ducit poſt prælia turmas;
Seu flavos ſtravere Getas, ſeu forte rigentem
Thermodontiaca Tanain fregere ſecuri.
Aut quales referunt Baccho ſolennia Nymphæ
Mæoniæ, quas Hermus alit, ripaſque paternas
Percurrunt auro madidæ; lætatur in antro
Amnis, & undantem declinat prodigus urnam.
   Viderat herboſo ſacrum de vertice vulgus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Henna parens florum, curvaque in valle ſedentem
Compellat Zephyrum: Pater ô gratiſſime veris,
Qui mea laſcivo regnas per prata meatu
Semper, & aſſiduis irroras flatibus annum,
Reſpice Nympharum cœtus, & celſa Tonantis
Germina, per noſtros dignantia ludere campos.
Nunc adſis faveaſque, precor: nunc omnia fetu
Pubeſcant virgulta velis, ut fertilis Hybla
Invideat, vincique ſuos non abnuat Hortos.
Quidquid thuriferis ſpirat Panchaïa ſilvis,
Quidquid odoratus longe blanditur Hydaſpes,
Quidquid ab extremis ales longæva Sabæis
Colligit, optato repetens exordia buſto,
In venas diſperge meas, & flamine largo
Rura fove, merear divino pollice carpi,
Et noſtris cupiant ornari numina ſertis.
Dixerat. ille novo madidantes nectare pennas
Concutit, & glebas fecundo rore maritat,
Quaque volat, vernus ſequitur rubor. omnis in herbas
Turget humus, medioque patent convexa ſereno:
Sanguineo ſplendore roſas, vaccinia nigro
Induit, & dulci violas ferrugine pingit.
Parthica quæ tantis variantur cingula gemmis
Regales vinctura ſinus? quæ vellera tantum
Ditibus Aſſyrii ſpumis fucantur aëni?
Non tales volucer pandit Iunonius alas.
Nec ſic innumeros arcu mutante colores
Incipiens redimitur hiems, cum tramite flexo
Semita diſcretis interviret humida nimbis.
Forma loci ſuperat flores: curvata tumore
Parvo planities, & mollibus edita clivis
Creverat in collem. vivo de pumice fontes
Roſcida mobilibus lambebant gramina rivis.
Silvaque torrentes ramorum frigore ſoles
Temperat, & medio brumam ſibi vindicat æſtu.
Apta fretis abies, bellis accommoda cornus,
Quercus amica Iovi, tumulos tectura cupreſſus,
Ilex plena favis, venturi præſcia laurus.
Fluctuat hic denſo criſpata cacumine buxus,

Hic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Hic ederæ ſerpunt, hic pampinus induit ulmos.
Haud procul inde lacus (Pergum dixere Sicani)
Panditur, & nemorum frondoſo margine cinctus
Vicinis palleſcit aquis. admittit in altum
Cernentes oculos, & late pervius humor
Ducit inoffenſos liquido ſub gurgite viſus,
Imaque perſpicui prodit ſecreta profundi.
Huc elapſa cohors gaudent per florea rura.
Hortatur Cytherea, legant. nunc ite, ſorores,
Dum matutinis præſudat ſolibus aër:
Dum meus humectat flaventes Lucifer agros,
Roranti prævectus equo. ſic fata, doloris
Carpit ſigna ſui. varios tum cætera ſaltus
Invaſere cohors. credas examina fundi
Hyblæum raptura thymum, cum cerea reges
Caſtra movent, fagique cava demiſſus ab alvo
Mellifer electus exercitus obſtrepit herbis.
Pratorum ſpoliatur honos. hæc lilia fuſcis
Intexit violis: hanc mollis amaracus ornat:
Hæc graditur ſtellata roſis; hæc alba liguſtris.
Te quoque flebilibus mœrens, Hyacinthe, figuris,
Narciſſumque metunt, nunc inclita germina veris,
Præſtantes olim pueros. tu natus Amyclis:
Hunc Helicon genuit. te diſci perculit error:
Hunc fontis decepit amor. te fronte retuſa
Delius, hunc fracta Cephiſſus arundine luget.
Æſtuat ante alias avido fervore legendi
Frugiferæ ſpes una Deæ. nunc vimine texto
Ridentes calathos ſpoliis agreſtibus implet:
Nunc ſociat flores, ſeſeque ignara coronat,
Augurium fatale tori. quin ipſa tubarum
Armorumque potens, dextram, qua fortia turbat
Agmina, qua ſtabiles portas & mœnia vellit,
Iam levibus laxat ſtudiis, haſtamque reponit,
Inſolitiſque docet galeam miteſcere ſertis.
Ferratus laſcivit apex, horrorque receſſit
Martius, & criſtæ pacato fulgure vernant.
Nec, quæ Parthenium canibus ſcrutatur odorem,
Aſpernata choros, libertatemque comarum
Injecta tantum voluit frenare corona.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Talia virgineo paſſim dum more geruntur,
Ecce repens mugire fragor, confligere turres,
Pronaque vibratis radicibus oppida verti.
Cauſſa latet. dubios agnovit ſola tumultus
Diva Paphi, miſtoque metu perterrita gaudet.
Iamque per anfractus animarum rector opacos
Sub terris quærebat iter, gravibuſque gementem
Enceladum calcabat equis. immania findunt
Membra rotæ, preſſaque gigas cervice laborat
Sicaniam cum Dite ferens, tentatque moveri
Debilis, & feſſis ſerpentibus impedit axem.
Fumida ſulfureo prælabitur orbita dorſo.
Ac velut occultus ſecurum prodit in hoſtem
Miles, & effoſſi ſubter fundamina campi
Tranſilit eluſos arcano limite muros,
Turbaque deceptas victrix erumpit in arces,
Terrigenas imitata viros: ſic tertius heres
Saturni latebroſa vagis rimatur habenis
Devia, fraternum cupiens exire ſub orbem.
Ianua nulla patet. prohibebant undique rupes
Oppoſitæ, duraque Deum compage tenebant.
Non tulit ille moras, indignatuſque trabali
Saxa ferit ſceptro. Siculæ tonuere cavernæ.
Turbatur Lipare. ſtupuit fornace relicta
Mulciber, & trepidus dejecit fulmina Cyclops.
Audiit, & ſi quem glacies Alpina coërcet,
Et qui te Latiis nondum præcincte tropæis
Tibri natat, miſſamque Pado qui remigat alnum.
Sic, cum Theſſaliam ſcopulis incluſa teneret
Peneo ſtagnante palus, & merſa negarent
Arva coli, trifida Neptunus cuſpide montes
Impulit adverſos. tum forti ſaucius ictu
Diſſiluit gelido vertex Oſſæus Olympo.
Carceribus laxantur aquæ, fractoque meatu
Redduntur fluviuſque mari telluſque colonis.
Poſtquam victa manu duros Trinacria nexus
Solvit, & immenſo late diſceſſit hiatu:
Apparet ſubitus cœlo timor. aſtra viarum
Mutavere fidem. vetito ſe proluit Arctos
Æquore. præcipitat pigrum formido Booten.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Horruit Orion. audito palluit Atlas
Hinnitu. rutilos obſcurat anhelitus axes
Diſcolor ; & longa ſolitos caligine paſci
Terruit orbis equos. preſſis hæſere lupatis
Attoniti meliore polo; rurſuſque verendum
In Chaos obliquo pugnant temone reverti.
Mox vbi pulſato ſenſerunt verbera tergo,
Et ſolem didicere pati: torrentius amne
Hiberno, tortaque ruunt pernicius haſta.
Quantũ non jaculũ Parthi, non impetus Auſtri,
Non leve ſollicitæ mentis diſcurrit acumen.
Sanguine frena calent : corrumpit ſpiritus auras
Letifer: infectæ ſpumis vitiantur arenæ.
Diffugiunt Nymphæ: rapitur Proſerpina curru,
Imploratque Deas. jam Gorgonos ora revelat
Pallas, & intento feſtinat Delia cornu:
Nec patruo cedunt. ſtimulat communis in arma
Virginitas, crimenque feri raptoris acerbat.
Ille, velut ſtabuli decus armentique juvencam
Cum leo poſſedit, nudataque viſcera fodit
Vnguibus, & rabiem totos exegit in armos,
Stat craſſa turpis ſanie, nodoſque jubarum
Excutit, & viles paſtorum deſpicit iras.
  Ignavi domitor vulgi, teterrime fratrum,
Pallas ait, quæ te ſtimulis facibuſque profanis
Eumenides movere? tua cur ſede relicta
Audes Tartareis cœlum inceſtare quadrigis?
Sunt tibi deformes Diræ: ſunt altera Lethes
Numina: ſunt triſtes Furiæ te conjuge dignæ.
Fratris linque domos: alienam deſere ſortem:
Nocte tua contentus abi. quid viva ſepultis
Admiſces? noſtrum quid proteris advena mundum?
Talia vociferans avidos tranſire minaci
Cornipedes umbone ferit, clipeique retardat
Objice, Gorgoneiſque premens aſſibilat hydris,
Prætentaque operit criſta. libratur in ictum
Fraxinus, & nigros illuminat obvia currus.
Miſſaque pene foret, ni Iupiter æthere vulſo
Pacificas rubri torſiſſet fulminis alas,
Confeſſus ſocerum. nimbis Hymenæus hiulcis

Intonat,& teſtes firmant connubia flammæ.
Invitæ ceſſere Deæ. compeſcuit arcum
Cum gemitu,taleſque dedit Latonia voces.
Sis memor,ô, longumque vale. reverentia patris
Obſtitit auxilio. nec nos defendere contra
Poſſumus. imperio vinci majore fatemur.
In te conjurat genitor, populoque ſilenti
Traderis, heu, cupidas non adſpectura ſorores,
Æqualemque chorum. quæ te fortuna ſupernis
Abſtulit, & tanto damnavit ſidera luctu?
Iam neque Partheniis innectere retia luſtris,
Nec pharetram geſtare libet. ſecurus ubique
Spumet aper, ſævumque fremant impune leones.
Te juga Taygeti, poſito te Mænala flebunt
Venatu, mæſtoque diu lugebere Cyntho.
Delphica quin etiam fratris delubra tacebunt.
Interea volucri fertur Proſerpina curru
Cæſariem diffuſa Noto, planctuque lacertos
Verberat,& queſtus ad nubila rumpit inanes.
Cur non torſiſti manibus fabricata Cyclopum
In nos tela, pater? ſic me crudelibus umbris
Tradere, ſic toto placuit depellere mundo?
Nullane te flectit pietas? nihilumne paternæ
Mentis ineſt? tantas quo crimine movimus iras?
Non ego, cum rapido ſæviret Phlegra tumultu,
Signa Deis adverſa tuli: non robore noſtro
Oſſa pruinoſum vexit glacialis Olympum.
Quod conata nefas, aut cujus conſcia noxæ
Exſul ad immanes Erebi detrudor hiatus?
O fortunatas, alii quaſcunque tulere
Raptores! ſaltem communi ſole fruuntur.
Sed mihi virginitas pariter cœlumque negatur:
Eripitur cum luce pudor: terriſque relictis
Servitum Stygio ducor captiva tyranno.
O male dilecti flores, deſpectaque matris
Conſilia: ô Veneris deprenſæ ſerius artes!
Mater,iò,ſeu te Phrygiis in vallibus Idæ
Mygdonio buxus circumſonat horrida cantu,
Seu tu ſanguineis ululantia Dindyma Gallis
Incolis,& ſtrictos Curetum reſpicis enſes,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Exitio ſuccurre meo: compeſce furentem :
Comprime ferales torvi prædonis habenas.
  Talibus ille ferox dictis fletuque decoro
Vincitur, & primi ſuſpiria ſentit amoris.
Tunc ferrugineo lacrimas detergit amictu,
Et placida mœſtum ſolatur voce dolorem:
  Deſine funeſtis animum, Proſerpina, curis,
Et vano vexare metu. majora dabuntur
Sceptra, nec indigni tedas patiere mariti.
Ille ego Saturni proles, cui machina rerum
Servit, & immenſum tendit per inane poteſtas.
Amiſſum ne crede diem. ſunt altera nobis
Sidera; ſunt orbes alii; lumenque videbis
Purius, Elyſiumque magis mirabere ſolem ,
Cultoreſque pios. illic pretioſior ætas
Aurea progenies habitant, ſemperque tenemus,
Quod Superi meruere ſemel. nec mollia deſunt
Prata tibi. Zephyris illic melioribus halant
Perpetui flores, quos nec tua protulit Henna.
Eſt etiam lucis arbor prædives opacis,
Fulgentes viridi ramos curvata metallo.
Hæc tibi ſacra datur. fortunatumque tenebis
Autumnum, & fulvis ſemper ditabere pomis.
Parva loquor. quidquid liquidus complectitur aër,
Quidquid alit tellus, quidquid ſalis æquora ver-
  runt,
Quod fluvii volvunt, quod nutrivere paludes,
Cuncta tuis pariter cedent animalia regnis
Lunari ſubjecta globo, qui ſeptimus auras
Ambit, & æternis mortalia ſeparat aſtris.
Sub tua purpurei venient veſtigia reges,
Depoſito luxu , turba cum paupere miſti.
Omnia mors æquat. tu damnatura nocentes:
Tu requiem latura piis: te judice ſontes
Improba cogentur vitæ commiſſa fateri.
Accipe Lethæo famulas cum gurgite Parcas.
Sit fatum quodcumque voles. Hæc fatus ovantes
Exhortatur equos, & Tænara mitior intrat.
Conveniunt animæ, quantas truculentior Auſter
Decutit arboribus frondes, aut nubibus imbres

Colligit, aut frangit fluctus, aut torquet arenas.
Cunctaque præcipiti ſtipantur ſæcula curſu
Inſignem viſura nurum. mox ipſe ſerenus
Ingreditur facili paſſus molleſcere riſu,
Diſſimiliſque ſui. dominis intrantibus ingens
Aſſurgit Phlegethon. flagrantibus hiſpida rivis
Barba madet, totoque fluunt incendia vultu.
Occurrunt properi lecta de plebe miniſtri.
Pars altos revocant currus, freniſque ſolutis
Vertunt emeritos ad paſcua nota jugales.
Pars aulæa tenent. alii prætexere ramis
Limina, & in thalamis cultas extollere veſtes.
Reginam caſto cinxerunt agmine matres
Elyſiæ, teneroque levant ſermone timores,
Et ſparſos religant crines, & vultibus addunt
Flammea ſollicitum prævelatura pudorem.
Pallida lætatur regio, genteſque ſepultæ
Luxuriant, epuliſque vacant genialibus Vmbræ.
Grata coronati peragunt convivia Manes.
Rumpunt inſoliti tenebroſa ſilentia cantus.
Sedantur gemitus. Erebi ſe ſponte relaxat
Squalor, & æternam patitur rareſcere noctem:
Vrna nec incertas verſat Minoïa ſortes,
Verbera nulla ſonant, nulloque frementia luctu
Impia dilatis reſpirant Tartara pœnis.
Non rota ſuſpenſum præceps Ixiona torquet:
Non aqua Tantaleis ſubducitur invida labris.
[Solvitur Ixion. invenit Tantalus vndas.]
Et Tityos tandem ſpatioſos erigit artus:
Squalentiſque novem detexit jugera campi.
Tantus erat. lateriſque piger ſulcator opaci
Invitus trahitur laſſo de pectore vultur,
Abreptaſque dolet jam non ſibi creſcere fibras.
Oblitæ ſcelerum formidatique furoris
Eumenides cratera parant, & vina feroci
Crine bibunt. flexiſque minis jam lene canentes
Extendunt ſocios ad pocula plena ceraſtas,
Ac feſtas alio ſuccendunt lumine tædas.
Tunc & peſtiferi pacatum flumen Averni
Innocuæ tranſiſtis aves, flatumque repreſſit

Am-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Amſanctus: tacuit fixo torrente vorago.
Tunc Acheronteos mutato gurgite fontes
Lacte novo tumuiſſe ferunt, ederiſque virentem
Cocyton dulci perhibent undaſſe Lyæo.
Stamina nec rupit Lacheſis, nec turbida ſacris
Obſtrepitant laměta choris. mors nulla vagatur
In terris, nullæque rogum planxere parentes.
Navita non moritur fluctu, non cuſpide miles.
Oppida funerei pollent immunia leti.
Impexamque ſenex velavit arundine frontem
Portitor, & vacuos egit cum carmine remos.
Iam ſuus inferno proceſſerat Heſperus orbi.
Ducitur in thalamum virgo. ſtat pronuba juxta
Stellantes Nox picta ſinus, tangenſque cubile
Omina perpetuo genitalia fœdere ſancit.
Exſultant cum voce pii, Ditiſque ſub aula
Talia pervigili ſumunt exordia plauſu.
    Noſtra parens Iuno, tuque ô germane Tonantis
Et gener, unanimi conſortia diſcite ſomni,
Mutuaque alternis innectite colla lacertis.
Iam felix oritur proles: jam læta futuros
Exſpectat Natura Deos. nova numina rebus
Addite, & optatos Cereri proferte nepotes.

CL. CLAUDIANI

DE RAPTU PROSERPINÆ

LIBER III.

IVpiter interea cinctam Thaumantida nimbis
Ire jubet, totoque Deos arceſſere mundo.
Illa colorato Zephyros prælapſa volatu
Numina conclamat pelagi, Nymphaſque morantes
Increpat, & fluvios humentibus evocat antris.
Ancipites trepidique ruunt, quæ cauſſa quietos
Excierit, tanto quæ res agitanda tumultu.
Vt patuit ſtellata domus, conſidere juſſi.
Nec confuſus honos. Cæleſtibus ordine ſedes

Prima datur. tractum proceres tenuere ſecundum
Æquorei, placidus Nereus, & lucida Phorci
Canities. Glaucum ſeries extrema biformem
Accipit, & certo manſurum Protea vultu.
Nec non & ſenibus fluviis conceſſa ſedendi
Gloria. plebeio ſtat cætera more juventus,
Mille amnes. liquidis incumbunt patribus udæ
Naïdes, & taciti mirantur ſidera Fauni.
Tum gravis ex alto genitor ſic orſus Olympo:
Abduxere meas iterum mortalia curas,
Iam pridem neglecta mihi, Saturnia poſtquam
Otia & ignavi ſenium cognovimus ævi;
Sopitoſque diu populos torpore paterno
Sollicitæ placuit ſtimulis impellere vitæ,
Incultis ne ſponte ſeges grandeſceret arvis,
Vndaret neu ſilva favis, neu vina tumerent
Fontibus, & totæ fremerent in pocula ripæ.
Haud equidem invideo; (nec enim liveſcere fas eſt,
Vel nocuiſſe Deos) ſed quid diſſuaſor honeſti
Luxus, & humanas oblimat copia mentes?
Provocet ut ſegnes animos, rerumque remotas
Ingenioſa vias paullatim exploret egeſtas?
Vtque artes pariat ſollertia, nutriat vſus?
Nunc mihi cum magnis inſtat Natura quereliſ
Humanum relevare genus, durumque tyrannum
Immitemque vocat, regnataque ſæcula patri
Commemorat, parcumque Iovem ſe divite clamat.
Cur campos horrere ſitu, dumiſque repleri
Rura velim, & nullis exornem fructibus annum?
Se jam, quæ genitrix mortalibus ante fuiſſet,
In diræ ſubito mores tranſiſſe novercæ.
Quid mentem traxiſſe polo, quid profuit altum
Erexiſſe caput, pecudum ſi more pererrant
Avia, ſi frangunt communia pabula glandes?
Hæccine vita juvat ſilveſtribus abdita luſtris,
Indiſcreta feris? tales cum ſæpe parentis
Pertulerim queſtus, tandem clementior orbi
Chaonio ſtatui gentes avertere victu.
Atque adeo Cererem, quæ nunc ignara malorum
Verberat Idæos torva cum matre leones,

Per

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Per mare, per terras avido diſcurrere luctu
Decretum , natæ donec lætata repertæ
Indicio, tribuat fruges, curruſque feratur
Avius, ignotas populis ſparſurus ariſtas,
Et juga cærulei ſubeant Actæa dracones.
Quod ſi quis Cereri raptorem prodere Divûm
Audeat: imperii molem, pacemque profundam
Obteſtor rerum, natus licet ille, ſororve,
Vel conjux fuerit, natarumve agminis vna,
Se licet ille meo conceptum vertice jactet,
Sentiet iratam procul ægida, ſentiet ictum
Fulminis, & genitum divina ſorte pigebit,
Optabitque mori: tunc vulnere languidus ipſi
Tradetur genero, paſſurus prodita regna,
Et ſciet an propriæ conſpirent Tartara cauſſæ.
Hoc ſanctum. manſura fluant hoc ordine fata.
Dixit, & horrendo concuſſit ſidera motu.
At procul armiſoni Cererem ſub rupibus antri
Securam placidamque diu jam certa peracti
Terrebant ſimulacra mali, nocteſque timorem
Ingeminant, omnique perit Proſerpina ſomno.
Namque modo adverſis invadi viſcera telis,
Nunc ſibi mutatas horret nigreſcere veſtes,
Nunc ſteriles mediis frondere penatibus ornos.
Stabat præterea luco dilectior omni
Laurus, virgineos quæ quondam fronde pudica
Vmbrabat thalamos. hanc ima ſtirpe reciſam
Vidit, & incomtos fœdari pulvere ramos.
Quærentique nefas Dryades dixere gementes,
Tartarea furias debellaviſſe bipenni.
  Sed tunc ipſa, ſui jam non ambagibus ullis
Nuntia, materno facies ingeſta ſopori.
Namque videbatur tenebroſo obtecta receſſu
Carceris, & ſævis Proſerpina vincta catenis,
Non qualem Siculis olim mandaverat arvis,
Nec qualem roſeis nuper convallibus Ætnæ
Suſpexere Deæ. ſqualebat pulcrior auro
Cæſaries, & nox oculorum infecerat ignes.
Exhauſtuſque gelu pallet rubor. ille ſuperbi
Flammeus oris honos, & non ceſſura pruinis

Membra colorantur picei caligine regni.
Ergo hanc ut dubio vix tandem agnoſcere viſu
Evaluit: cujus tot pœnæ criminis? inquit.
Vnde hæc informis macies? cui tanta facultas
In me ſævitiæ eſt? rigidi cur vincula ferri
Vix aptanda feris molles meruere lacerti?
Tu, mea tu proles? an vana fallimur umbra?
  Illa refert: Heu dira parens, natæque peremptæ
Immemor, heu fulvas animo tranſgreſſa leænas,
Tantane te noſtri tenuere oblivia? tantum
Vnica deſpicior? certe Proſerpina nomen
Dulce tibi, tali quæ nunc, ut cernis, hiatu
Suppliciis incluſa teror. tu ſæva choreis
Indulges, Phrygiaſque etiamnum interſtrepis urbes.
Quod ſi non omnem pepuliſti pectore matrem,
Si tu nota Ceres, & non me Caſpia tigris
Edidit: his oro miſeram defende cavernis,
Inque ſuperna refer. prohibent ſi fata reverti;
Vel ſaltem viſura veni. Sic fata trementes
Tendere conatur palmas. vis improba ferri
Impedit, & motæ ſomnum excuſſere catenæ.
Obriguit viſis. gaudet non vera fuiſſe,
Complexu caruiſſe dolet. penetralibus amens
Proſilit, & tali compellat voce Cybellen.
  Iam non ulterius Phrygia tellure morabor,
Sancta parens. revocat tandem cuſtodia cari
Pignoris, & cunctis objecti fraudibus anni.
Non mihi, Cyclopum quamvis exſtructa caminis,
Culmina fida ſatis. timeo, ne fama latebras
Prodiderit, leviuſque meum Trinacria celet
Depoſitum. terret nimium vulgata locorum
Nobilitas. aliis ſedes obſcurior oris
Exquirenda mihi. gemitu flammiſque propinquis
Enceladi nequeunt umbracula noſtra taceri.
Somnia quinetiam variis infauſta figuris
Sæpe monent, nulluſque dies non triſte minatur
Augurium, quoties flaventia ſerta comarum
Sponte cadunt: quoties exundat ab ubere ſanguis:
Larga vel invito prorumpunt flumina vultu,
Injuſſæque manus mirantia pectora tundunt!

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Si buxos inflare velim, ferale gemiſcunt:
Tympana ſi quatiã, planctus mihi tympana reddunt.
Ah vereor, ne quid portendant omina veri
Heu longæ nocuere moræ! Procul irrita venti
Dicta ferant, ſubicit Cybele: non tanta Tonanti
Segnities, ut non pro pignore fulmina mittat.
I tamen, & nullo turbata revertere caſu.
Hæc ubi; digreditur templis. ſed nulla ruenti
Mobilitas. tardos queritur non ire jugales.
Immeritaſque movens alterno verbere pennas
Sicaniam quęrit, cum nec dum abſconderit Iden.
Cuncta pavet, ſperatque nihil. ſic æſtuat ales,
Quæ teneros humili fetus commiſerit orno
Allatura cibos, & plurima cogitat abſens:
Ne fragilem ventus diſcuſſerit arbore nidum:
Ne furtum pateant homini, neu præda colubris.
Vt domus excubiis incuſtodita remotis,
Et reſupinati neglecto cardine poſtes,
Flebilis & tacitæ ſpecies apparuit aulæ;
Non exſpectato reſpectu cladis, amictus
Conſcidit, & fractas cum crine avellit ariſtas.
Hæſerunt lacrimæ: non vox, non ſpiritus oris
Redditur, atque imis vibrat tremor oſſa medullis.
Succidui titubant greſſus, foribuſque recluſis,
Dum vacuas ſedes & deſolata pererrat
Atria, ſemirutas confuſo ſtamine telas,
Atque interceptas agnoſcit pectinis artes.
Divinus perit ille labor, ſpatiumque relictum
Audax ſacrilego ſupplebat aranea textu.
Nec deflet, plangitve malum: tamen oſcula telæ
Figit, & abrumpit mutas in fila querelas.
Attritoſque manu radios, projectaque penſa,
Cunctaque virgineo ſparſa oblectamina ludo,
Ceu natam, preſſat gremio: caſtumque cubile:
Deſertoſque toros, &, ſicubi ſederit olim,
Perlegit. attonitus ſtabulo ceu paſtor inani,
Cui pecus aut rabies Pœnorum inopina leonum,
Aut populatrices infeſtavere catervæ:
Serus at ille redit, vaſtataque paſcua luſtrans
Non reſponſuros ciet imploratque juvencos.

Atque ibi ſecreta tectorum in parte jacentem
Adſpicit Electram, natæ quæ ſedula nutrix
Oceani priſcas inter notiſſima Nymphas.
Par Cereri pietas. hæc poſt cunabula dulci
Ferre ſinu, ſummoque Iovi deducere parvam
Sueverat, & genibus ludentem aptare paternis.
Hæc comes, hæc cuſtos, hæc proxima mater haberi.
Tum laceras effuſa comas & pulvere canos
Sordida ſidereæ raptus lugebat alumnæ.
Hanc aggreſſa Ceres, poſtquam ſuſpiria tandem
Laxavit frenoſq; dolor, Quod cernimus, inquit,
Excidium? cui præda feror? regnatne maritus?
An cœlum Titanes habent? quæ talia vivo
Auſa Tonante manus? rupitne Typhœïa cervix
Inarimen? fractane jugi compage Veſevi
Alcyoneus per ſtagna pedes Tyrrhena cucurrit?
An vicina mihi quaſſatis faucibus Ætna
Protulit Enceladum? noſtros an forte penates
Appetiit centum Briareïa turba lacertis?
Heu, ubi nunc, ubi nata mihi? quo mille miniſtræ,
Quo Cyane? volucres quæ vis Sirenas abegit?
Hæccine veſtra fides? ſic fas aliena tueri
Pignora? Contremuit nutrix, mærorque pudori
Ceſſit, & aſpectus miſeræ non ferre parentis
Emtum morte velit, longumque immota moratur
Auctorem dubium certumque expromere funus.
Vix tamen hæc: Acies vtinam veſana Gigantum
Hanc dederit cladem! levius communia tangunt:
Sed Divæ, multoque minus quod rere, ſorores
In noſtras nimium conjuravere ruinas.
Inſidias Superûm, cognatæ vulnera cernis
Invidiæ. Phlegra nobis infenſior æther.
Florebat tranquilla domus, nec limina virgo
Linquere, nec virides audebat viſere ſaltus
Præceptis obſtricta tuis. telæ labor illi,
Sirenes requies; ſermonum gratia mecum,
Mecum ſomnus erat, cautique per atria ludi.
Cum ſubito (quonam dubium monſtrante latebras
Reſcierit) Cytherea venit, ſuſpectaque nobis
Ne foret, hinc Phœben comites hinc Pallada junxit.

Pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Protinus effuſo lætam ſe fingere riſu,
Nec ſemel amplecti, nomenque iterare ſororis,
Et dura de matre queri, quæ tale receſſu
Maluerit damnare decus, vetitoque Dearum
Colloquio patriiſque procul mandaverit aſtris.
Noſtra rudis gaudere malis, & nectare largo
Inſtaurare dapes. nunc arma habitumque Dianæ
Induitur, digitiſque attentat mollibus arcum.
Nunc crinita jubis galeam laudante Minerva
Implet, & ingentem clipeum geſtare laborat.
Prima Venus campos Hennæaq; rura maligno
Ingerit afflatu. vicinos callida flores
Ingeminat, meritumque loci, velut inſcia, quærit.
Nec credit, quod bruma roſas innoxia ſervet,
Quod gelidi rubeant alieno germine menſes,
Verna nec iratum timeant virgulta Booten.
Dum loca miratur, ſtudio dum flagrat eundi,
Perſuadet. teneris, heu, lubrica moribus ætas!
Quos ego nequidquam planctus, quas irrita fudi
Ore preces? ruit illa tamen confiſa ſororum
Præſidio. famulæ longo poſt ordine Nymphæ.
Itur in æterno veſtitos gramine campos,
Et prima ſub luce legunt, cum rore ſerenus
Albet ager; ſparſoſque bibunt violaria ſuccos.
Sed poſtquam medio ſol inſtitit altior axi,
Ecce polum nox fæda rapit, tremefactaq; nutat
Inſula cornipedum ſtrepitu, pulſuque rotarum.
Noſſe nec aurigam licuit: ſeu mortifer æſtus,
Seu mors ipſa fuit. luror permanat in herbas.
Deficiunt rivi. ſqualent rubigine prata,
Et nihil afflatum vivit. pallere liguſtra,
Exſpirare roſas, decreſcere lilia vidi.
Vt rauco reduces tractu detorſit habenas,
Nox ſua proſequitur currum; lux redditur orbi,
Perſephone nuſquam. voto rediere peracto,
Nec manſere Deæ. mediis invenimus arvis
Exanimem Cyanen. cervix redimita jacebat,
Et caligantes marcebant fronte coronæ.
Aggredimur ſubitæ, & caſus ſcitamur heriles,
(Nam propior cladi ſteterat) quis vultus equorum?

Quis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Quis regat? illa nihil: tacito ſed læſa veneno
Solvitur in laticem. ſubrepit crinibus humor.
Liquitur, in roremque pedes & brachia manant,
Noſtraque mox lambit veſtigia perſpicuus fons.
Diſcedunt aliæ. rapidis Acheloïdes alis
Sublatæ Siculi latus obſedere Pelori;
Accenſæque malo jam non impune canoras
In peſtem vertere lyras. vox blanda carinas
Alligat. audito frenantur carmine remi.
Sola domi luctu ſenium tractura relinquor.
Hæret adhuc ſuſpẽſa Ceres, & ſingula demẽs,
Ceu nondum tranſacta timet: mox lumina torquens
Vltro in cœlicolas furiato pectore ferri.
Arduus Hyrcana quatitur ſic matre Niphates,
Cujus Achæmenio regi ludibria natos
Avexit tremebundus eques. fremit illa marito
Mobilior Zephyro, totamque virentibus iram
Diſpergit maculis, jamjamque hauſura profundo
Ore virum, vitreæ tardatur imagine formæ.
Haud aliter toto genitrix bacchatur Olympo;
Reddite, vociferãs: non me vagus edidit amnis:
Non Dryadum de plebe ſumus: turrita Cybelle
Me quoque Saturno genuit. quo jura Deorum,
Quo leges abiere poli? quid vivere recte
Proderit? en audet noti Cytherea pudoris
Oſtentare ſuos poſt Lemnia vincula vultus.
Hos animos bonus ille ſopor caſtumque cubile
Præbuit? amplexus hoc promeruere pudici?
Nec mirum, ſi turpe nihil poſt talia ducit.
Quid vos expertes thalami? tantumne relictus
Virginitatis honos? tantum mutata voluntas?
Iam Veneri, & ſociis junctæ raptoribus itis?
O templis Scythiæ, atque hominem ſitientibus aris
Vtraque digna coli. tanti quæ cauſa furoris?
Quam mea vel dicto tenui Proſerpina læſit?
Scilicet aut caris pepulit te, Delia, ſilvis:
Aut tibi commiſſas rapuit, Tritonia, pugnas.
An gravis alloquio? veſtros an forte petebat
Importuna choros? atqui Trinacria longe,
Eſſet ne vobis oneri, deſerta colebat.

Quid latuiſſe juvat ? rabiem livoris acerbi
Nulla poteſt placare quies. his increpat omnes
Vocibus. aſt illæ (prohibet reverentia patris)
Aut reticent, aut noſſe negant, reſponſaque matri
Dant lacrimas. quid agat? rurſus ſe victa remittit,
Inque humiles demiſſa preces, Ignoſcite, ſi quid
Intumuit pietas: ſi quid flagrantius actum
Quam decuit miſeram. ſupplex , dejectaque veſtris
Advolvor genibus. liceat cognoſcere ſortem.
Hoc tantum. liceat certos habuiſſe dolores.
Scire peto quæ forma mali: quamcumq; dediſtis
Fortunam, ſi nota, feram, fatumque putabo,
Non ſcelus. adſpectum precor indulgere parenti.
Non repetam. quæſita manu ſecurus habeto
Quiſquis es. affirmo prædam. deſiſte vereri.
Quod ſi nos aliquo prævenit fœdere raptor;
Tu certe, Latona, refer. confeſſa Diana
Forte tibi. noſti quid ſit Lucina, quis horror
Pro genitis, & quantus amor. partuſque tuliſti
Tu geminos: hæc una mihi. ſic crine fruaris
Semper Apollineo, ſic me felicior ævum
Mater agas. largis tunc imbribus ora madeſcunt.
Quid tantum dignum fleri, dignumque taceri?
Hei mihi, diſcedunt omnes. quid vana moraris
Vlterius? non bella palam cœleſtia ſentis ?
Quin potius natam pelago terriſque requiris?
Accingar luſtrare diem. per devia rerum
Indefeſſa ferar. nulla ceſſabitur hora.
Non requies, non ſomnus erit, dum pignus ademtũ
Inveniam, gremio quamvis mergatur Iberæ
Tethyos, & rubro jaceat vallata profundo.
Non Rheni glacies, non me Rhipæa tenebunt
Frigora: non dubio Syrtis cunctabitur æſtu.
Stat fines penetrare Noti, Boreæque nivalem
Veſtigare domum. primo calcabitur Atlas
Occaſu, facibuſque meis lucebit Hydaſpes.
Impius errantem videat per rura per urbes
Iupiter. exſtincta ſatietur pellice Iuno.
Inſultate mihi: cœlo regnate ſuperbi.
Ducite præclarum Cereris de ſtirpe triumphum.

Sic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Sic fatur, notæque jugis illabitur Ætnæ,
Noctivago tedas informatura labori.
Lucus erat prope flavũ Acin, quem candida prǽfert
Sæpe mari, pulcroque ſecat Galatea natatu:
Denſus, & innexis Ætnæa cacumina ramis,
Qua libet uſque, tegens. illic poſuiſſe cruentam
Ægida, captivamque pater poſt prælia prædam
Advexiſſe datur. Phlegræis ſilva ſuperbit
Exuviis, totumque nemus victoria veſtit.
Hic patuli rictus: hic prodigioſa Gigantum
Tergora dependent, & adhuc crudele minantur
Affixæ truncis facies, immaniaque oſſa
Serpentum paſſim cumulis exſanguibus albent,
Et rigidæ multo ſuſpirant fulmine pelles,
Nullaque non magni ſe jactat nominis arbor.
Hæc centumgemini ſtrictos Ægeonis enſes
Curvata vix fronte levat. liventibus illa
Exſultat Cœi ſpoliis. hæc arma Mimantis
Suſtinet. hos onerat ramos exutus Ophion.
Altior at cunctis abies umbroſaque late
Ipſius Enceladi fumantia geſtat opima
Summi terrigenûm Regis, caderetque gravata
Pondere, ni laſſam fulciret proxima quercus.
Inde timor numenque loco, nemoriſque ſenectæ
Parcitur, ætheriiſque nefas nocuiſſe tropæis.
Paſcere nullus oves, nec robora lædere Cyclops
Audet, & ipſe fugit ſacra Polyphemus ab umbra.
Non tamen hoc tardata Ceres. accenditur ultro
Religione loci, vibratque incerta ſecurim,
Ipſum etiam per itura Iovem. ſuccidere pinus,
Et magis enodes properat proſternere cedros,
Exploratque habiles truncos, rectique tenorem
Stipitis, & certo prætentat brachia niſu.
Sic qui vecturam longinqua per æquora merces
Molitur tellure ratem, vitamque procellis
Objectare parat; fagos metitur & alnos,
Et varium rudibus ſilvis accommodat uſum.
Quæ longa eſt, tumidis præbebit cornua velis:
Quæ fortis, malo potior: quæ lenta, favebit
Remigio: ſtagni patiens aptanda carinæ.

Tollebant geminæ capita inviolata cupreſſus
Ceſpite vicino; quales non rupibus Idæ
Miratur Simois; quales non divite ripa
Lambit Apollinei nemoris nutritor Orontes.
Germanas adeo credas: ſic frontibus æquis
Adſtant, & ſocio deſpectant vertice lucum.
Hæ placuere faces. pernix invadit utramque
Cincta ſinus, exſerta manus, armata bipenni:
Alternaſque ferit, totiſque obnixa trementes
Viribus impellit. pariter traxere ruinam,
Et pariter poſuere comam, campoq; recumbunt,
Faunorum Dryadumq; dolor. complectitur ambas,
Sicut erant, alteque levat, retroque ſolutis
Crinibus adſcendit faſtigia montis anheli,
Exſuperatque æſtus, & nulli pervia ſaxa,
Atque indignantes veſtigia calcat arenas.
Qualis peſtiferas animare ad crimina taxos
Torva Megæra ruit; Cadmi ſeu mœnia poſcat;
Sive Thyeſteis properet ſævire Mycenis.
Dant tenebræ Maneſque locum, plantiſque reſultant
Tartara ferratis: donec Phlegethontis ad undam
Conſtitit, & plenos excepit lampade fluctus.
Poſtquam perventum ſcopuli flagrantis in ora;
Protinus arſuras adverſa fronte cupreſſus
Faucibus injecit mediis, lateque cavernas
Texit, & undantem flammarũ obſtruxit hiatũ.
Compreſſo mons igne tonat, clauſuſque laborat
Mulciber. obducti nequeunt hærere vapores.
Coniferi micuere apices. crevitque favillis
Ætna novis. ſtridunt admiſſo ſulfure rami.
Tum, ne deficerent tantis erroribus ignes,
Semper inocciduos inſopitoſque manere
Iuſſit, & arcano perfudit robora ſucco;
Quo Phaëthon irrorat equos, quo Luna juvencos.
Iamque ſoporiferas nocturna ſilentia terris
Explicuere vices. laniato pectore longas
Inchoat illa vias, & ſic ingreſſa profatur.
Non tales geſtare tibi, Proſerpina, tedas
Sperabam: ſed vota mihi communia matrum,
Et thalami feſtæque faces, cœloque canendus

Ante

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Ante oculos Hymenæus erat. ſic Numina fatis
Volvimur, & nullo Lacheſis diſcrimine ſævit?
Quam nuper ſublimis eram, quantiſque procorum
Cingebar ſtudiis! quæ non mihi pignus ob unum
Cedebat numeroſa parens? tu prima voluptas,
Tu poſtrema mihi: per te fecunda videbar.
O decus, ô requies, ô grata ſuperbia matris:
Qua geſſi florente Deam: qua ſoſpite nuſquam
Inferior Iunone fui: nunc ſqualida, vilis.
Hoc placitum patri. cur autem adſcribimus illum
His lacrimis? ego te, fateor, crudelis ademi,
Quæ te deſerui, ſolamque inſtantibus ultro
Hoſtibus expoſui. raucis ſecura fruebar
Nimirum thiaſis, & læta ſonantibus arvis
Iungebam Phrygios, cum tu raperere, leones.
Accipe, quas merui, pœnas. en ora fatiſcunt
Vulneribus, grandeſque rubent in pectore ſulci.
Immemor en uterus crebro contunditur ictu.
Qua te parte poli, quo te ſub cardine quæram?
Quis monſtrator erit? quæ me veſtigia ducent?
Quis currus? ferus ipſe quis eſt? terræne mariſne
Incola? quæ volucrum deprendam ſigna rotarum.
Ibo, ibo quocumque pedes, quocumque jubebit
Caſus. ſic Venerem quærat deſerta Dione.
Efficietne labor? rurſus te, nata, licebit
Amplecti? manet ille decor? manet ille genarum
Fulgor? an infelix talem fortaſſe videbo,
Qualis nocte venis? qualem per ſomnia vidi?
Sic ait, & prima greſſus molitur ab Ætna;
Exitiique reos flores, ipſumque rapinæ
Deteſtata locum ſequitur diſperſa viarum
Indicia, & pleno rimatur lumine campos,
Inclinatque faces. omnis perit orbita fletu.
Omnibus admugit, quacumque it in æthere, ſilvis.
Annatat umbra fretis, extremaque lucis imago
Italiam Libyamque ferit. clareſcit Etruſcum
Litus, & accenſo reſplendent æquore Syrtes.
Antra procul Scyllæa petit, canibuſque reductis
Pars ſtupefacta ſilet, pars nondum exterrita latrat.

Reliqua deſiderantur.

CL.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

CL. CLAUDIANI
GIGANTOMACHIA.

TErra parens quondam cœleſtibus invida regnis,
Titanumque ſimul crebros miſerata dolores,
Omnia monſtrifero complebat Tartara fœtu,
Inviſum genitura nefas: Phlegramque retexit
Tanta prole tumens,& in æthera protulit hoſtes.
Fit ſonus. erumpunt Erebo , necdumque creati
Iam dextras in bella parant, ſuperoſque laceſſunt,
Stridula volventes gemino veſtigia lapſu.
Palleſcunt ſubito ſtellæ,flectitque rubentes
Phœbus equos,docuitq; timor revocare meatus.
Oceanum petit Arctos,inocciduique Triones
Occaſum didicere pati. tum fervida natos
Talibus hortatur genitrix in prælia dictis:
O pubes domitura Deos, quodcumque videtis,
Pugnando dabitur. præſtat victoria mundum.
Sentiat ille meas tandem Saturnius iras.
Agnoſcat,quid Terra poteſt. cur viribus ullis
Vincor? cur Cybele nobis meliora creavit?
Cur nullus Telluris honos? cur ſemper acerbis
Me damnis urgere ſolet? quæ forma nocendi
Defuit? hinc volucrem vivo ſub pectore paſcit
Infelix Scythica fixus convalle Prometheus.
Hinc Atlantis apex flammantia pondera fulcit,
Et per canitiem glacies aſperrima durat.
Quid dicam Tityon,cujus,ſub vulture ſævo,
Viſcera naſcuntur gravibus certantia pœnis?
Sed vos, ô tandem veniens exercitus ultor,
Solvite Titanas vinclis ; defendite matrem.
Sunt freta, ſunt montes. noſtris ne parcite membris.
In Iovis exitium telum non eſſe recuſo.
Ite, precor;miſcete polum,reſcindite turres
Sidereas. rapiat fulmen ſceptrumque Typhoeus.
Enceladi juſſis mare ſerviat. alter habenas
Auroræ pro Sole regat. te Delphica laurus

Strin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Stringat Porphyrion, Cirrhæaque templa teneto.
His ubi conſiliis animos eluſit inanes;
Iam credunt viciſſe Deos, mediiſque revinctum
Neptunum traxiſſe fretis. hic ſternere Martem
Cogitat, hic Phœbi laceros divellere crines.
Hic ſibi promittit Venerem. ſperatque Dianæ
Conjugium, caſtamque cupit violare Minervam.
Interea Superos prænuntia convocat Iris,
Qui fluvios, qui ſtagna colunt. cinguntur & ipſi
Auxilio Manes. nec te, Proſerpina, longe
Vmbroſæ tenuere fores. Rex ille ſilentum
Lethæo vehitur curru, lucemque timentes
Inſolitam mirantur equi, trepidoque volatu
Spiſſas cæruleis tenebras è naribus efflant.
Ac, velut hoſtilis cum machina terruit urbem,
Vndique concurrunt arcem defendere cives:
Haud ſecus omnigenis coëuntia Numina formis
Ad patrias venere domos. tum Iupiter infit:
O numquam peritura cohors. ô debita ſemper
Cœlo progenies, nulliſque obnoxia fatis;
Cernitis ut noſtrum Tellus conjuret in orbem
Prole nova, dederitque alios interrita partus?
Ergo, quot dederit natos, tot funera matri
Reddamus. longo maneat per ſæcula luctu,
Tanto pro numero paribus damnata ſepulcris.
Jam tuba nimborum ſonuit: jam ſigna ruendi
His æther, his terra dedit: confuſaque rurſus
Pro domino Natura timet. diſcrimina rerum
Miſcet turba potens. nunc inſula deſerit æquor:
Nec ſcopuli latuere mari. quot litora reſtant
Nuda! quot antiquas mutarunt flumina ripas?
Hic rotat Æmonium præduris viribus Oeten:
Hic juga connixis manibus Pangæa coruſcat.
Hunc armat glacialis Athos: hoc Oſſa movente
Tollitur. hic Rhodopen Hebri cum fonte revellit,
Et ſocias truncavit aquas, ſummaque levatus
Rupe Giganteos humeros irrorat Enipeus.
Subſidit patulis tellus ſine culmine campis,
In natos diviſa ſuos. horrendus ubique
It fragor, & pugnæ ſpatium diſcriminat aër.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Primus terrificum Mavors non ſegnis in agmen
Odryſios impellit equos, quibus ille Gelonos,
Sive Getas turbare ſolet. ſplendentior igni
Aureus ardeſcit clipeus, galeamque nitentes
Arrexere jubæ. tunc concitus enſe Pelorum
Tranſigit adverſo, femorum qua fine volutus
Duplex ſemiferis connectitur ilibus anguis,
Atque uno ternas animas interficit ictu.
Tum ſuperinſultans avidus languentia curru
Membra terit, multumque rotæ ſparſere cruorem.
Occurrit pro fratre Mimas, Lemnumque calenté
Cum Lare Volcani ſpumantibus eruit undis:
Et prope torſiſſet, ſi non Mavortia cuſpis
Ante revelato cerebrum fudiſſet ab ore.
Ille viro toto moriens, ſerpentibus imis
Vivit adhuc ſtridore ferox, & parte rebelli
Victorem poſt fata petit. Tritonia virgo
Proſilit, oſtendens rutila cum Gorgone pectus,
Adſpectu contenta ſuo, non utitur haſta.
Nam ſatis eſt vidiſſe ſemel. primumque furentem
Longius in faciem ſaxi Pallanta reformat.
Ille, procul ſubitis fixus ſine vulnere nodis,
Vt ſe letifero ſenſit dureſcere viſu,
(Et ſteterat jam pæne lapis) Quo vertimur? inquit:
Quæ ſerpit per membra ſilex? qui torpor inertem
Marmorea me peſte ligat? vix pauca locutus,
Quod timuit, jam totus erat; ſævuſque Damaſtor,
Ad depellendos jaculum dum quæreret hoſtes,
Germani rigidum miſit pro rupe cadaver.
Hic vero interitum fratris miratus Echion,
Inſcius auctorem dum vult tentare nocendo,
Te, Dea, reſpexit, ſolam quam cernere nulli
Bis licuit. meruit ſublata audacia pœnas,
Et didicit cum morte Deam. ſed turbidus ira
Palleneus, oculis adverſa tuentibus atrox,
Ingreditur, cæcaſque manus in Pallada tendit.
Hunc mucrone ferit Dea cominus: ac ſimul angues
Gorgoneo riguere gelu, corpuſque per unum
Pars moritur ferro, partes periere videndo.
Ecce autem medium ſpiris dilapſus in æquor

Por-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Porphyrion trepidam conatur rumpere Delon,
Scilicet ad ſuperos ut torqueat improbus axes.
Horruit Ægæus: ſtagnantibus exſilit antris
Longævo cum patre Thetis, deſertaque manſit
Regia Neptuni, famulis veneranda profundis.
Exclamant placidæ Cynthi de vertice Nymphæ:
Nymphæ, quæ rudibus Phœbum docuere ſagittis
Errantes agitare feras, primumque gementi
Latonæ ſtruxere torum, cum lumina cœli
Parturiens geminis ornaret fœtibus orbem.
Implorat Pæana ſuum conterrita Delos,
Auxiliumque rogat; Si te gratiſſima fudit
In noſtros Latona ſinus, ſuccurre precanti.
En iterum convulſa feror.

Reliqua deſiderantur.

ΚΛΑΥΔΙΑΝΟΥ

ἐκ τῆς γιγαντομαχίας.

Κύπρις δ' οὔτε βέλος φέρεν, οὔθ' ὅπλον· ἀλλ' ἐκόμιζεν
Ἀγλαΐην θεμένη γὰρ ἐπ' ὄμμασιν ἄγγελον αὐδήν.
Πρῶτα μὲν ἀπλεκέας περόνῃ διακρίνατο χαίτας,
Καὶ πλεκτὰς ἔσφιγξε πυκνῷ περιπλέγματι σφρὸς, (θοὺς,
Στίλβει δ' ὀφθαλμῶν ἐρατοὺς ὑπογράψατο καυ-
Λεκτὰς δ' ἀνέμοιο ῥαφὰς χαλάσασα χιτῶνας.
Πορφυρέων δ' οὐ κρύπτεν ὑφ' εἵμασιν ἄνθεα μα-
ζῶν,
Ὄμματος εἰς ἄγρην ὡπλισμένη· εἶχε γὰρ αὐτὴ
Πλέγμα κόρης, δόρυ μαζὸν, ὀφρῦν βέλος, ἀ-
σπίδα κάλλος, (τῇ
Ὅπλα μέλη, θελκτήριον ἐν ἄλγεσιν· εἰ δέ τις αὐ-
Ὄμμα βάλῃ, δέδμητο.

CL. CLAUDIANI
EPISTOLÆ.

Deprecatio ad Hadrianum, Præfectum Prætorio..

VSque adeone tuæ producitur impetus iræ?
Nullus tot finis lacrimis? ſubitiſne favorem
Permutas odiis? quo mens ignara nocendi,
Quo ſenſus abiere pii? tantumne licebit
Invidiæ? tantum ſtrepitus valuere maligni?
Me dolor incautum, me lubrica duxerit ætas,
Me tumor impulerit, me devius egerit ardor:
Te tamen haud decuit paribus concurrere telis.
Humanæ Superos numquam tetigere querelæ,
Nec vaga ſecurum penetrant convicia cœlum.
Exceſſit jam pœna modum. concede jacenti.
En adſum. veniam confeſſus crimina poſco.
Manibus Hectoreis atrox ignovit Achilles.
Vltrices Furias matris placavit Oreſtes.
Reddidit Alcides Priamo, quas ceperat, arces.
Pellæum juvenem Regum flexere ruinæ;
Darium famulis manibus doluiſſe peremptum
Fertur, & ingenti ſolatus fata ſepulcro:
Tradita captivo ſpatioſior India Poro.
Conditor hic patriæ. ſic hoſtibus ille pepercit.
Hunc virtus tua digna ſequi. quemcumque Deorum
Læſimus, inſultet jugulo, paſcatque furorem.
Gratia defluxit. ſequitur feralis egeſtas.
Deſolata domus. caris ſpoliamur amicis.
Hunc torméta necant: hic vndiq; truditur exſul.
Quid ſupereſt damnis? quæ ſæva pericula reſtant?
Prætereunt ſubjecta feræ: mortiſque facultas
Emollit rabiem prædæ: torvique leones,
Quæ ſtraviſſe calent, eadem proſtrata relinquunt.
Nec niſi bellantis gaudet cervice juvenci
Nobiliore fames. ſecuit naſcentia fata
Livor, & ingeſto turbavit gaudia luctu.

Jam jam ſuppliciis feſſos, humileſque ſerenus
Reſpice. quid tanta dignaris mole clientem ?
In brevibus numquam ſeſe probat Æolus antris :
Nec capit anguſtus Boreæ certamina collis.
Alpes ille quatit, Rhodopëia culmina laſſat.
Incubuit numquam cœleſtis flamma ſalictis,
Nec parvi frutices iram meruere Tonantis.
Ingentes quercus, annoſas fulminat ornos.
Hoc pro ſupplicibus ramis, pro fronde Minervæ,
Hoc carmen pro ture damus. miſerere tuorum.
Me, precor, heu, me redde mihi! gravibuſq; medere
Vulneribus, vitamque jube famamque reverti.
Quæ per te cecidit, per te fortuna reſurgat.
Sanus Achillea remeavit Telephus haſta;
Cujus pertulerat vires, & ſenſit in uno
Letalem placidamque manum. medicina per hoſtem
Contigit, & pepulit, quos fecerat ipſe, dolores.
Quod ſi nec precibus, fletu nec frangeris ullo,
Eripe calcatis non proſpera cingula Muſis.
Eripe militiam. comitem me pelle ſodalis.
Scilicet inſignes de paupere vate triumphos !
Scilicet egregiis ornabere victor opimis!
Irruat in miſeros cognata potentia cives.
Audiat hoc commune ſolum, longeque carinis
Nota Pharos , flentemque attollens gurgite vultum
Noſtra gemat Nilus numeroſis funera ripis.

Ad Serenam.

ORphea cum primæ ſociarent lumina tædæ,
 Ruraque compleret Thracia feſtus Hymen:
Certavere feræ picturatæque volucres,
 Dona ſuo vati quæ potiora darent.
Quippe antri memores, cautes ubi ſæpe ſonoræ
 Præbuerant dulci mira theatra lyræ,
Caucaſeo cryſtalla ferunt de vertice lynces,
 Gryphes Hyperborei pondera fulva ſoli.
Furatæ Veneris prato per inane columbæ
 Florea connexis ſerta tulere roſis,
Fractaque nobilium ramis electra ſororum
 Cycnus oloriferi vexit ab amne Padi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Nilo Pygmæa grues poſt bella remenſo
Ore legunt rubri germina cara maris.
Venit & extremo Phœnix longævus ab Euro,
Apportans unco cinnama rara pede.
Nulla avium pecudumque fuit, quæ ferre negaret
Vectigal meritæ connubiale lyræ.
Hinc opibus, totoque Heliconis ſedula regno
Ornabat propriam Calliopea nurum.
Jam præterea dominam ſtellantis Olympi
Ad nati thalamos auſa rogare parens.
Nec ſprevit Regina Deûm, vel matris honore,
Vel juſto vatis ducta favore pii.
Qui ſibi carminibus toties luſtraverat aras,
Junonis blandæ numina voce canens,
Præliaque altiſoni referens Phlegræa mariti,
Titanum fractas Enceladique minas.
cet adventu noctem dignata jugalem
Addidit augendis munera ſacra toris:
Munera mortales non admittentia cultus:
Munera, quæ ſolos fas habuiſſe Deos.
Sed quod Threicio Iuno placabilis Orphei,
Hoc poteris votis eſſe, Serena, meis.
Illius exſpectent famulantia ſidera nutum:
Sub pedibus regitur terra fretumque tuis.
Non ego, cum peterem ſolenni more procorum,
Promiſi gregibus paſcua plena meis:
Nec quod mille mihi lateant ſub palmite colles,
Fluctuet & glauca pinguis oliva coma:
Nec quod noſtra Ceres numeroſa falce laboret,
Aurat&æque ferant culmina celſa trabes.
Suffecit mandaſſe Deam. tua litera nobis
Et pecus, & ſegetes, & domus ampla, fuit.
Inflexit ſoceros, & majeſtate petendi
Texit pauperiem nominis umbra tui.
Quid non perficeret ſcribentis voce Serenæ
Vel genius regni, vel pietatis amor?
Atque utinam ſub luce tui contingeret oris,
Conjugis & caſtris, & ſolio generi,
Optatum celebrare diem! me jungeret auſpex
Purpura; me ſancto cingeret aula choro!

Et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Et, mihi quam ſcriptis deſponderat ante, puellam
 Conjugiis eadem pronuba dextra daret!
Nunc medium quoniam votis majoribus æquor
 Invidet, & Libycæ diffidet ora plagæ:
Saltem abſens, Regina, fave, redituſque ſecundos
 Annue ſidereo læta ſupercilio.
Terrarum tu pande vias: tu mitibus Euris
 Æquora pacari proſperiora jube.
Vt tibi Pierides, doctumque fluens Aganippe,
 Debita ſervato vota cliente canant.

Ad Olybrium.

QVid rear, affatus quod non mihi dirigis ullos,
 Nec redit alterno pollice ducta ſalus?
Scribendine labor? ſed quæ tam prona facultas,
 Carmina ſeu fundis, ſeu Cicerona tonas?
Cedere divitiis animi fortuna fatetur,
 Et tantas oris copia vincit opes.
An rarus, qui ſcripta ferat? quin tempore nullo
 Ceſſant Flaminiæ pulverulenta viæ.
Cum fluat ingenium, cum ſit qui dicta reportet;
 Quæ, niſi contemnor, cauſſa relicta tibi?
Deſpicis ergo tuum, ſi fas eſt credere, vatem;
 Perfidus & ſpatio debilitatur amor?
Excidimuſne tibi? lucem jam condet Hydaſpes,
 Et Tarteſſiaco, Sol, oriere vado:
Candeſcet Geticis Meroë converſa pruinis,
 Claraque ſe vetito proluet Vrſa mari:
Et ſi jam noſtros faſtidit Olybrius ignes,
 Conſtat Oreſteam nil valuiſſe fidem.
Quin, age, rumpe moras, remoraturuſque ſodalem
 Abſens eloquio fertiliore doce.
Crebraque fæcundos feſtinet littera curſus,
 Labris atque animis inſinuanda meis.
Dignatus tenui Cæſar ſcripſiſſe Maroni.
 Et tibi dedecori non mea Muſa. Vale.

Ad Probinum, ut ſcribat.

QVem precor inter nos habitura ſilentia finem?
 Quando dabit caras littera grata vices?

Me timidum , vel te potius dixiſſe ſuperbum
Convenit? alterius crimen utrumque tenet.
Transfluxere dies, & dum ſcripſiſſe priorem
Pœnitet, æternas itur in uſque moras.
Sed quid agam ? cœpiſſe vetat reverentia veſtri.
Hinc amor hortatur ſcribere. vincat amor.
Fors juvat audentes, Cei ſententia vatis.
Hac duce non dubitem te reticente loqui.
Audax ut, ſiquidem penitus peccaſſe videbor,
Arguar, ingrati non ſubiturus onus.
Romanos bibimus primum te Conſule fontes,
Et Latiæ ceſſit Graia Thalia togæ,
Incipienſque tuis à faſcibus omina cœpi,
Fataque debebo poſteriora tibi.
Ergo laceſſitus tandem reſcribe roganti;
Et patria florens ſorte, Probine, vale.

Ad Gennadium ex Proconſule.

ITaliæ commune decus, Rubiconis amœni
Incola, Romani fama ſecunda fori;
Grajorum populis, & noſtro cognite Nilo.
Vtraque gens faſces horret, amatque tuos.
Carmina jejunas poſcis ſolantia fauces?
Teſtor amicitiam, nulla fuiſſe domi.
Nam mihi mox nidum pennis confiſa relinquunt,
Et Lare contempto non reditura volant.

CL. CLAUDIANI

EIDYLLIA.

Phœnix.

OCeani ſummo circumfluus æquore lucus
Trans Indos Eurumque viret, qui primus anhelis
Sollicitatur equis, vicinaque verbera ſentit,
Humida roranti reſonant cum limina curru,
Vnde rubet ventura dies, longeque coruſcis
Nox afflata rotis refugo palleſcit amictu.
Hæc fortunatus nimium Titanius ales

Regna colit, ſoluſque plaga defenſus iniqua
Poſſidet intactas ægris animalibus oras;
Sæva nec humani patitur contagia mundi:
Par volucer Superis: ſtellas qui vividus æquat
Durando, membriſque terit redeuntibus ævum,
Non epulis ſaturare famem, non fontibus ullis
Aſſuetus prohibere ſitim: ſed purior illum
Solis fervor alit, ventoſaque pabula libat
Tethyos, innocui carpens alimenta vaporis.
Arcanum radiant oculi jubar. igneus ora
Cingit honos. rutilo cognatum vertice ſidus
Attollit criſtatus apex, tenebraſque ſerena
Luce ſecat: Tyrio pinguntur crura veneno.
Antevolant Zephyros pennæ, quas cærulus ambit
Flore color, ſparſoque ſuper diteſcit in auro.
Hic neque concepto fœtu, nec ſemine ſurgit:
Sed pater eſt proleſque ſui, nulloque creante
Emeritos artus fæcunda morte reformat,
Et petit alternam totidem per funera vitam.
Namque ubi mille vias longinqua retorſerit æſtas,
Tot ruerint hiemes, toties ver curſibus actum,
Quas tulit autumnus, dederit cultoribus umbras:
Tum multis gravior tandem * ſubjungitur annis,
Luſtrorum numero victus. ceu laſſa procellis
Ardua Caucaſio nutat de vertice pinus
Seram ponderibus pronis tractura ruinam.
Pars cadit aſſiduo flatu: pars imbre pereſa
Rumpitur: arripuit partem vitioſa vetuſtas.
Iam breve decreſcit lumen, languetque ſenili
Segnis ſtilla gelu: qualis cum forte tenetur
Nubibus, & dubio vaneſcit Cynthia cornu.
Iam ſolitæ medios alæ tranſcurrere nimbos
Vix ima tolluntur humo. tunc conſcius ævi
Defuncti, reduciſque parans exordia formæ,
Arentes tepidis de collibus eligit herbas,
Et cumulum texens pretioſa fronde Sabæum
Componit buſtumque ſibi partumque futurum.
Hic ſedet, & blando Solem clangore ſalutat
Debilior, miſcetque preces, ac ſupplice cantu
Præſtatura novas vires incendia poſcit.

Quem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Quem procul adductis vidit cum Phœbus habenis,
Stat ſubito, dictiſque pium ſolatur alumnum:
O ſenium poſiture rogo, falſiſque ſepulcris
Natales habiture vices, qui ſæpe renaſci
Exitio, proprioque ſoles pubeſcere leto,
Accipe principium rurſus, corpuſque coactum
Deſere. mutata melior procede figura.
Hæc fatus, propere flavis è crinibus unum
Concuſſa cervice jacit, miſſoque volentem
Vitali fulgore ferit. jam ſponte crematur,
Vt redeat, gaudetque mori feſtinus in ortum.
Fervet odoratus telis cœleſtibus agger,
Conſumitque ſenem. nitidos ſtupefacta juvencos
Luna premit, pigroſque polus non concitat axes.
Parturiente rogo curis natura laborat,
Æternam ne perdat avem, flammaſque fideles
Amovet, ut rerum decus immortale remittant.
Continuo diſperſa vigor per membra volutus
Æſtuat, & venas recidivus ſanguis inundat.
Victuri cineres nullo cogente moveri
Incipiunt, plumaque rudem veſtire favillam.
Qui fuerat genitor, natus nunc proſilit idem,
Succeditque novus. geminæ confinia vitæ
Exiguo medius diſcrimine ſeparat ignis.
Protinus ad Nilum Manes ſacrare paternos,
Auctoremque globum Phariæ telluris ad oras
Ferre juvat. velox alienum tendit in orbem,
Portans gramineo clauſum velamine funus.
Innumeræ comitantur aves, ſtipantque volantem
Alituum ſuſpenſa cohors. exercitus ingens
Obnubit vario late convexa meatu.
Nec quiſquam tantis è millibus obvius audet
Ire duci: ſed regis iter fragrantis adorant.
Non ferus accipiter, non armiger ipſe Tonantis
Bella movent. commune facit reverentia fœdus.
Talis barbaricas flavo de Tigride turmas
Ductor Parthus agit: gemmis & divite cultu
Luxurians ſertis apicem regalibus ornat.
Auro frenat equum, perfuſam murice veſtem
Aſſyria ſignatur acu, tumiduſque regendo

Celſa per famulas acies ditione ſuperbit.
Clara per Ægyptum placidis notiſſima ſacris
Vrbs Titana colit, centumque accline columnis
Invehitur templum Thebæo monte revulſis.
Illic, ut perhibent, patriam de more reponit
Congeriem, vultumque Dei veneratus herilem
Iam flammæ commendat onus: jam deſtinat aris
Semina relliquiaſque ſui. myrrhata relucent
Limina. divino ſpirant altaria fumo.
Et Peluſiacas productus aduſque paludes
Indus odor penetrat nares, completque ſalubri
Tempeſtate viros, & nectare dulcior aura
Oſtia nigrantis Nili ſeptena vaporat.
O felix, hæreſque tui. quo ſolvimur omnes,
Hoc tibi ſuppeditat vires. præbetur origo
Per cinerem. moritur te non pereunte ſenectus.
Vidiſti quodcumque fuit. te ſæcula teſte
Cuncta revolvuntur. noſti quo tempore pontus
Fuderit elatas ſcopulis ſtagnantibus undas:
Quis Phaëthonteis erroribus arſerit annus.
Et clades te nulla rapit, ſoluſque ſuperſtes
Edomita tellure manes. non ſtamina Parcæ
In te dura legunt, non jus habuere nocendi.

Hyſtrix.

AVdieram, memorande, tuas, Stymphale, volucres
Spicula vulnifico quondam ſparſiſſe volatu:
Nec mihi credibilis ferratæ fabula pinnæ
Viſa diu. datur ecce fides, & cognitus hyſtrix
Herculeas affirmat aves. os longius illi
Aſſimilat porcum. mentitæ cornua ſetæ
Summa fronte rigent. oculis rubet igneus ardor.
Parva ſub hirſuto catuli veſtigia dorſo.
Hanc tamen exiguam miro natura tueri
Præſidio dignata feram. ſtat corpore toto
Silva minax, jaculiſque rigens in prælia creſcit
Picturata ſeges, quorum cute fixa tenaci
Altera ſubtraxit, alternanteſque colorum
Tincta vices, ſpatiis inter nigrantibus, exit
In ſolidæ ſpeciem pinnæ, tenuataque furtim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Lævis in extremum ſeſe producit acumen.
Sed non hæc acies ritu ſilveſtris echini
Fixa manet. crebris propugnat jactibus ultro,
Et longe ſua membra regit, tortumque per auras
Evolat excuſſo nativum miſſile tergo.
Interdum fugiens Parthorum more ſequentem
Vulnerat. interdum, poſitis velut ordine caſtris,
Terrificum denſa mucronem verberat unda,
Et conſanguineis haſtilibus aſperat armos.
Militat omne feræ corpus, vibrataque rauco
Terga fragore ſonant. ſtimulis accenſa tubarum
Agmina collatis credas confligere ſignis.
Tantus in anguſto ſtrepitus furit. additur armis
Calliditas, parcuſque ſui tumor, iraque numquam
Prodiga telorum, caute contenta minari,
Nec niſi ſervandæ jactus impendere vitæ.
Error abeſt. certum ſollertia deſtinat ictum,
Nil ſpatio fallente modum: ſervatque tenorem
Mota cutis, doctique regit conamina niſus.
Quid labor humanus tantum ratione ſagaci
Proficit? eripiunt crucibus Gortynia capris
Cornua. ſubjectis eadem lenteſcere cogunt
Ignibus. intendunt taurino viſcere nervos.
Inſtruitur pinnis, ferroque armatur arundo.
Ecce brevis propriis munitur bellua telis,
Externam nec quærit opem. fert omnia ſecum.
Se pharetra, ſeſe jaculo, ſeſe utitur arcu.
Vnum animal cunctas bellorum poſſidet artes.
Quod ſi omnis noſtræ paulatim induſtria vitæ
Fluxit ab exemplis; quidquid procul appetit hoſtẽ,
Hinc reor inventum: morem hinc traxiſſe Cydonas
Bellandi, Parthoſque retro didiciſſe ferire
Prima ſagittiferæ pecudis documenta ſecutos.

Torpedo.

QVis non indomitam diræ Torpedinis artem
Audiit, & merito ſignatas nomine vires?
Illa quidem mollis, ſegnique obnoxia tractu
Reptat, & attritis vix languida ſerpit arenis.
Sed latus armavit gelido natura veneno.

Et frigus, quo cuncta rigent animata, medullis
Miſcuit,& proprias hiemes per viſcera duxit.
Naturam juvat ipſa dolis, & conſcia ſortis
Vtitur ingenio, longeque extenta per algas
Hac confiſa jacet, ſucceſſu læta reſurgit,
Et vivos impune ferox depaſcitur artus.
Si quando veſtita cibis incautior æra
Hauſerit,& curvis frenari ſenſerit hamis;
Non fugit, aut vano conatur vellere morſu:
Sed propius nigræ jungit ſe callida ſetæ,
Et meminit captiva ſui, longeque per undas
Pigra venenatis effundit flamina venis.
Per ſetam vis alta meat, fluctuſque relinquit
Abſentem tentura virum. metuendus ab imis
Emicat horror aquis, & pendula fila ſecutus
Tranſit arundineos arcano frigore nodos,
Victricemque ligat concreto ſanguine dextram.
Damnoſum piſcator onus, prædamque rebellem,
Iactat,& amiſſa redit exarmatus avena.

Nilus.

FElix, qui Pharias proſcindit vomere terras.
Nubila non ſperat tenebris condentia cœlum;
Nec graviter flantes pluviali frigore Coros
Invocat, aut arcum variata luce rubentem.
Ægyptos ſine nube ferax, imbreſque ſerenos
Sola tenet, ſecura poli, non indiga venti:
Gaudet aquis, quas ipſa vehit, Niloque redundant:
Qui rapido tractu mediis elatus ab antris,
Flammigeræ patiens zonæ Cancrique calentis,
Fluctibus ignotis noſtrum procurrit in orbem,
Secreto de fonte cadens, qui ſemper inani
Quærendus ratione latet; nec contigit ulli
Hoc vidiſſe caput. fertur ſine teſte creatus,
Flumina profundens alieni conſcia cæli.
Inde vago lapſu Libyam diſperſus in omnem
Æthiopum per mille ruit nigrantia regna,
Et loca continuo Solis damnata vapore
Irrorat, populiſque ſalus ſitientibus errat,
Per Meroën, Blemyaſque feros, atramque Syenen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Hunc bibit infrenis Garamas, domitorq; ferarũ
Girrhæus, qui vaſta colit ſub rupibus antra,
Qui ramos ebeni, qui dentes vellit eburnos;
Et gens compoſitis crinem vallata ſagittis.
Nec vero ſimiles cauſſas creſcentibus undis,
Aut tempus, meruit. glacie non ille ſoluta,
Nec circumfuſo ſcopulis exuberat imbre.
Nam cum triſtis hiems alias produxerit undas,
Tunc Nilum retinent ripæ. cum languida ceſſant
Flumina, tunc Nilus mutato jure tumeſcit.
Quippe quod ex omni fluvio ſpoliaverit æſtas,
Hoc Nilo natura refert, totumque per orbem
Collectæ partes unum revocantur in amnem.
Quoque die Titana Canis flagrantior armat,
Et rapit humores madidos, venaſque calore
Compeſcit, radiiſque potentibus æſtuat axis;
Nilo bruma vehit contraria tempora mundo.
Defectis ſolitum referens cultoribus æquor
Effluit Ægeo ſtagnantior, acrior alto
Ionio, ſeſeque patentibus explicat arvis.
Fluctuat omnis ager. remis ſonuere novales
Sæpius, æſtivo jaceat cum forte ſopore,
Cernit cum ſtabulis armenta natantia paſtor.

*** *** ***

Magnes.

QVisquis ſollicita mundum ratione ſecutus
Semina rimatur rerum, quo Luna laborat
Defectu, quæ cauſa jubet palleſcere Solem,
Vnde rubeſcentes ferali crine cometæ,
Vnde fluant venti, trepidæ quis viſcera terræ
Concutiat motus, quis fulgura ducat hiatus,
Vnde tonent nubes, quo lumine floreat arcus:
Hæc mihi quærenti, ſi quid deprendere veri
Mens valet, expediam. lapis eſt cognomine Magnes,
Decolor, obſcurus, vilis. non ille repexam
Cæſariem Regum, nec candida virginis ornat
Colla, nec inſigni ſplendet per cingula morſu:
Sed nova ſi nigri videas miracula ſaxi,
Tum pulcros ſuperat cultus, & quidquid Eois
Indus litoribus rubra ſcrutatur in alga.

Nam ferro meruit vitam, ferrique rigore
Veſcitur. hoc dulces epulas, hoc pabula novit.
Hinc proprias renovat vires: hinc fuſa per artus
Aſpera ſecretum ſervant alimenta vigorem.
Hoc abſente perit. triſti morientia torpent
Membra fame, venaſque ſitis conſumit apertas.
Mavors, ſanguinea qui cuſpide verberat urbes,
Et Venus, humanas quæ laxat in otia curas,
Aurati delubra tenent communia templi.
Effigies non una Deis: ſed ferrea Martis
Forma nitet, Venerem magnetica gemma figurat.
Illis connubium celebrat de more ſacerdos.
Ducit flamma choros. feſta frondentia myrto
Limina cinguntur, roſeiſque cubilia ſurgunt
Floribus, & thalamum dotalis purpura velat.
Hic mirum conſurgit opus. Cytherea maritum
Sponte rapit, cœlique toros imitata priores
Pectora laſcivo flatu Mavortia nectit,
Et tantum ſuſpendit onus, galeæque lacertos
Implicat, & vivis totum complexibus ambit.
Ille laceſſitus longo ſpiraminis actu
Arcanis trahitur gemma de conjuge nodis.
Pronuba fit natura deis, ferrumque maritat
Aura tenax. ſubitis ſociantur Numina furtis.
Quis calor infundit geminis alterna metallis
Fœdera? quæ duras jungit concordia mentes?
Flagrat anhela ſilex, & amicam ſaucia ſentit
Materiem, placidoſque chalybs cognoſcit amores.
Sic Venus horrificum belli compeſcere Regem,
Et vultu mollire ſolet, cum ſanguine præceps
Æſtuat, & ſtrictis mucronibus aſperat iras.
Sola feris occurrit equis, ſolvitque tumorem
Pectoris, & blando præcordia temperat igni.
Pax animo tranquilla datur, pugnaſque calentes
Deſerit, & rutilas declinat in oſcula criſtas.
Quæ tibi, ſæve puer, non eſt permiſſa poteſtas?
Tu magnum ſuperas fulmen, cœloque relicto
Fluctibus in mediis cogis mugire Tonantem.
Iam gelidas rupes, vivoque carentia ſenſu
Membra feris. jam ſaxa tuis obnoxia telis,

Et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Et lapides ſuus ardor agit, ferrumque tenetur
Illecebris, rigido regnant in marmore flammæ.

Aponus.

FOns, Antenoreæ vitam qui porrigis urbi,
  Fataque vicinis noxia pellis aquis,
Cum tua vel mutis tribuant miracula vocem,
  Cum tibi Phœbeus carmina dictet honos,
Et ſit nulla manus, cujus non pollice ductæ
  Teſtentur memores proſpera vota notæ;
Nonne reus Muſis pariter Nymphiſque tenebor,
  Si tacitus ſoli prætereare mihi?
Indictum neque enim fas eſt tacitumque relinqui
  Hunc qui tot populis pervolat ora locum.
Alto colle minor, planis erectior arvis,
  Conſpicuo clivus molliter orbe tumet.
Ardentis fœcundus aquæ, quacumque cavernas
  Perforat, offenſo truditur igne, latex.
Spirat putre ſolum, concluſaque ſubter anhelo
  Pumice limoſas perforat unda vias.
Humida flammarum regio, Vulcania terræ
  Vbera, ſulfureæ fervida regna plagæ.
Quis ſterilem non credat humũ? fumantia vernant
  Paſcua: luxuriat gramine cocta ſilex.
Et cum ſic rigidæ cautes fervore liqueſcant,
  Contemptis audax ignibus herba viret.
Præterea grandes effoſſo marmore ſulci
  Saucia longinquo limite ſaxa ſecant.
Herculei (ſic fama refert) monſtratur aratri
  Semita, vel caſus vomeris egit opus.
In medio pelagi late flagrantis imago,
  Cærulus immenſo panditur ore lacus,
Ingenti fuſus ſpatio: ſed major in altum
  Intrat, & arcanæ rupis inane ſubit.
Denſus nube ſua, tactuque immitis, & hauſtu,
  Sed vitreis idem lucidus uſque vadis.
Conſuluit natura ſibi, ne merſa lateret,
  Admiſitque oculos, quo vetat ire calor.
Turbidus impulſu venti cum ſpargitur aër,
  Glaucaque fumiferæ terga ſerenat aquæ.

Tunc omnem liquidi vallem mirabere fundi:
Tunc veteres haſtæ regia dona micant:
Quas inter nigræ tenebris obſcurus arenæ
Diſcolor abruptum flumen hiatus agit.
Apparent infra latebræ, quas gurges opacus
Implet, & abſtruſus ducit in antra ſinus.
Tunc montis ſecreta patent; qui flexus in arcum
Æquora pendenti margine ſumma ligat.
Viva coronatos adſtringit ſcena vapores,
Et levis exili cortice terra natat,
Calcantumque oneri numquam ceſſura virorum
Suſtentat trepidum fida ruina pedem.
Facta manu credas, ſic læves circuit oras
Ambitus, & tenuis perpetuuſque riget.
Hærent ſtagna lacu plenas æquantia ripas,
Præſcriptumque timent tranſiluiſſe modum:
Quod ſuperat, fluvius devexa rupe volutus
Egerit, & campi dorſa recurva petit.
Devehit exceptum nativo ſpina meatu.
In patulas plumbi labitur inde vias.
Nullo cum ſtrepitu madidiſque infecta favillis
Deſpumat niveum fiſtula cana ſalem.
Multifidas diſpergit opes, artemque ſecutus
Qua juſſere manus, mobile torquet iter,
Et junctos rapido pontes ſubtermeat æſtu,
Afflatoſque vago temperat igne tholos.
Acrior interius rauci cum murmure ſaxi
Spumeus eliſo pellitur amne vapor.
Hinc pingues repetunt feſſi ſudore lacunas:
Frigora aquis longæ blanda dedere moræ.
Salve Pæoniæ largitor nobilis undæ:
Dardanii ſalve gloria magna ſoli:
Publica morborum requies, commune medentum
Auxilium, præſens numen, inempta ſalus.
Seu ruptis inferna ruunt incendia ripis,
Et noſtro Phlegethon devius orbe calet:
Sulfuris in venas gelidus ſeu decidit amnis,
Accenſuſque fluit, quod manifeſtat odor.
Sive pari flammas undarum lance rependens,
Arbiter in fœdus mons elementa vocat:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Ne cedant ſuperata ſibi; ſed legibus æquis
Alterius vires poſſit utrumque pati:
Quidquid erit cauſſæ, quocumque emitteris ortu,
Non ſine conſilio currere certa fides.
Quis caſum meritis adſcribere talibus audet?
Quis negat auctores hæc ſtatuiſſe Deos?
Ille pater rerum, qui ſecula dividit aſtris,
Inter prima poli te quoque ſacra dedit,
Et fragilem noſtri miſeratus corporis uſum
Telluri medicas fundere juſſit aquas,
Parcarumque colos exoratura ſeveras
Flumina laxatis emicuere jugis.
Felices, proprium qui te meruere, coloni,
Fas quibus eſt Aponon juris habere ſui.
Non illis terrena lues, corrupta nec Auſtri
Flamina, nec ſævo Sirius igne nocet.
Sed quamvis Lacheſis letali ſtamine damnet,
Inde ſibi fati proſperiora petunt.
Quod ſi forte malus membris exuberat humor,
Languida vel nimio viſcera felle virent,
Non venas reſerant, nec vulnere vulnera ſanant,
Pocula nec triſti gramine miſta bibunt.
Amiſſum lymphis reparant impune vigorem,
Pacaturque ægro luxuriante dolor.

De Piis fratribus & eorum ſtatuis quæ ſunt apud Catinam.

ADſpice ſudantes venerando pondere fratres,
Divino meritos ſemper honore coli.
Iuſta quibus rapidæ ceſſit reverentia flammæ,
Et mirata vagas reppulit Ætna faces.
Complexi manibus fultos cervice parentes,
Attollant vultus, accelerentque gradus.
Grandævi gemina ſublimes prole feruntur,
Et cara natos implicuere mora.
Nonne vides, ut ſæva ſenex incendia monſtret?
Vt trepido genitrix invocet ore Deos?
Erexit formido comam, perque omne metallum
Fuſus inattonito palluit ære tremor.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

In juvenum membris animoſus cernitur horror,
  Atque oneri metuens, impavidusque ſui.
Rejectæ vento chlamydes. dextram exerit ille,
  Contentus læva ſuſtinuiſſe patrem.
Aſt illi duplices in nodum colligit ulnas
  Cautior in ſexu debiliore labor.
Hoc quoque præteriens oculis ne forte relinquas,
  Artificis tacitæ quod meruere manus.
Nam conſanguineos eadem cum forma figuret,
  Hic propior matri fit tamen, ille patri.
Diſſimiles animos ſolertia temperat artis.
  Alter in alterius redditur ore parens.
Et nova germanis paribus diſcrimina præbens,
  Diviſit vultus cum pietate faber.
O bene naturæ memores, documenta ſupernæ
  Iuſtitiæ, juvenum lumina, vota ſenum:
Qui ſpretis opibus medios properaſtis in ignes
  Nil præter ſanctam tollere canitiem.
Haud equidem immerito tanta virtute repreſſas
  Enceladi fauces obriguiſſe reor.
Ipſe redundantem frenavit Mulciber Ætnam,
  Læderet exempli ne monumenta pii.
Senſerunt elementa fidem. pater affuit æther,
  Terraque maternum ſedula juvit onus.
Quod ſi notus amor provexit in aſtra Laconas,
  Æneam Phrygio raptus ab igne pater;
Si vetus Argolicos illuſtrat gloria fratres,
  Qui ſua materno colla dedere jugo;
Cur non Amphinomo, cur non tibi fortis Anapi,
  Æternum Siculus templa dicavit honos?
Plura licet ſummæ dederit Trinacria laudi,
  Noverit hoc majus ſe genuiſſe nihil:
Nec doleat damnis, quæ devius intulit ardor:
  Nec gemat exuſtas igne furente domos.
Non potuit pietas flamma ceſſante probari.
  Emptum eſt ingenti clade perenne decus.

EPIGRAMMATA.

De Mulabus Gallicis.

ADſpice morigeras Rhodani torrentis alumnas
Imperio nexas, imperioque vagas,
Diſſona quam varios flectant ad murmura curſus,
Et certas adeant voce regente vias:
Quamvis quæque ſibi longis diſcurrat habenis,
Et pateant duro libera colla jugo;
Ceu conſtricta tamen ſervit, patienſque laborum
Barbaricos docili concipit aure ſonos.
Abſentis longinqua valent præcepta magiſtri,
Frenorumque vicem lingua virilis agit.
Hæc procul anguſtat ſparſas, ſpargitque coactas,
Hæc ſiſtit rapidas; hæc properare facit.
Læva jubet? lævo deducunt limite greſſum.
Mutavit ſtrepitum? dexteriora petunt.
Nec vinclis famulæ, nec libertate feroces,
Exutæ laqueis, ſub ditione tamen.
Conſenſuque pares, & fulvis pellibus hirtæ
Eſſeda concordes multiſonora trahunt.
Miraris, ſi voce feras pacaverit Orpheus,
Cum pronas pecudes Gallica verba regant?

De ſene Veronenſi qui ſuburbium nunquam egreſſus eſt.

FElix, qui patriis ævum tranſegit in agris,
Ipſa domus puerum quem videt, ipſa ſenem:
Qui baculo nitens, in qua reptavit arena,
Vnius numeret ſæcula longa caſæ.
Illum non vario traxit fortuna tumultu,
Nec bibit ignotas mobilis hoſpes aquas.
Non freta mercator tremuit, non claſſica miles:
Non rauci lites pertulit ille fori.
Indocilis rerum, vicinæ neſcius urbis
Adſpectu fruitur liberiore poli.
Frugibus alternis, non Conſule, computat annum:
Autumnum pomis, ver ſibi flore notat.

Idem

Idem condit ager Soles, idemque reducit,
Metiturque ſuo ruſticus orbe diem.
Ingentem meminit parvo qui germine quercum,
Æquævumque videt conſenuiſſe nemus.
Proxima cui nigris Verona remotior Indis,
Benacumque putat litora rubra lacum.
Sed tamen indomitæ vires, firmiſque lacertis
Ætas robuſtum tertia cernit avum.
Erret, & extremos alter ſcrutetur Iberos.
Plus habet hic vitæ, plus habet ille viæ.

De Apro & Leone.

TOrvus aper, fulvuſque leo coïere ſuperbis
Viribus: hic ſeta, ſævior ille juba.
Hunc Mars, hunc Cybele laudat. dominatur uterq;
Montibus. Herculeus ſudor uterque fuit.

Deſcriptio armenti; Fragmentum.

NOn tales quondam ſpecies tulit armentorum
Tellus tergemino ſubdita Geryoni.
Non tales, Clitumne, lavas in gurgite tauros,
Tarpeio referunt quos pia vota Iovi.
Non talis Tyrias ſparſiſſe juvencus arenas
Dicitur, optatum quando revexit onus.
Non Cretæus ager, nec amati conſcia tauri
Gnoſſos, nec ſimiles paverit Ida feras.
Ipſe & diſpariles monſtro commiſſus in artus,
Qui crimen matris prodidit ore novo,
Cres puer haud talem potuiſſet reddere formam,
Præſtarent totum ſi fera membra patrem.

Concha.

TRansferat huc liquidos fontes Heliconia Naïs,
Et patulo conchæ divitis orbe fluat.
Namque latex, doctæ qui laverit ora Serenæ,
Vltra Pegaſeas numen habebit aquas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

De Cryſtallo cui aqua inerat.

Offedit glacies naturæ ſigna prioris:
Et ſit parte lapis, frigora parte negat.
Sollers luſit hiems, imperfectoque rigore
Nobilior, vivis gemma tumeſcit aquis.

De eodem.

LYmphæ, quæ tegitis cognato corpore lymphas,
Et quæ nunc eſtis, quæque fuiſtis aquæ,
Quod vos ingenium vinxit? qua frigoris arte
Torpuit, & maduit prodigioſa ſilex?
Quis tepor incluſus ſecuras vindicat undas?
Interior glacies quo liquefacta Noto?
Gemma quibus clauſtris arcano mobilis æſtu
Vel concreta fuit, vel reſoluta gelu?

De eodem.

SOlibus indomitum glacies Alpina rigorem
Sumebat nimio jam pretioſa gelu.
Nec potuit toto mentiri corpore gemmam:
Sed medio manſit proditor orbe latex.
Auctus honos, liquidi creſcunt miracula ſaxi,
Et conſervatæ plus meruiſtis aquæ.

De eodem.

ADſpice porrectam ſplendenti fragmine venam,
Qua trahitur limes lucidiore gelu.
Hic nullum Boream, nec brumam ſentit opacus
Humor, ſed varias itque reditque vias.
Non illum conſtrinxit hiems, non Sirius ardens:
Ætatis ſpatium non tenuavit edax.

De eodem.

CLauditur immunis convexo tegmine rivus,
Duratiſque vagus fons operitur aquis.
Nonne vides, propriis ut ſpumet gemma lacunis,
Et refluos ducant pocula viva ſinus
Vdaque pingatur radiis obſtantibus Iris,
Secretas hiemes ſollicitante die?

Mira

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Mira ſilex, miruſque latex, qui flumina vincit,
  Nec lapis eſt merito, quod fluit, & lapis eſt.

De eodem.

DVm cryſtalla puer contingere lubrica gaudet,
  Et gelidum tenero pollice verſat onus;
Vidit perſpicuo deprenſas marmore lymphas,
  Dura quibus ſolis parcere novit hiems:
Et ſiccum relegens labris ſitientibus orbem
  Irrita quæſitis oſcula figit aquis.

De eodem.

MArmoreum ne ſperne globum. ſpectacula tranſit
  Regia, nec rubro vilior iſte mari.
Informis glacies, ſaxum rude, nulla figuræ
  Gratia: ſed raras inter habetur opes.

ΕΤΙ ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΥ.

Χιονέη κρύσταλλος ὑπ' ἀέρος ἀσκηθεῖσα
Δεῖξεν ἀκηρασίοιο παναίολον εἰκόνα κόσμου
Οὐρανὸν ἀγκὰς ἔχοντα βαρύκτυπον ἔνδοθι πόντον.

ΕΤΙ ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΥ.

Εἶπ' ἄγε μοι κρύσταλλε, λίθῳ πεπυκασμένον
    ὕδωρ,
  Τίς πῆξεν; Βορέης. ἢ τίς ἔλυσε; Νότος.

ΕἸΣ ΜΙΜΆΔΑ ΓΗΡΆΣΑΣΑΝ.

Μαχλὰς εὐκροτάλοισιν ἀυδάζουσα χορείαις,
Δίζυγα παλλομένοισι τινάγμασι χαλκὸν ἀ-
  ράσσει,
Τῆς μὲν ὑποκλέπτων πολιὴν τρίχα γείτονα μοί-
  ρης,
Ἠλεμάτοις ἀκτῖσι χαράσσεται ὄμματος αὔρη.

Ψευ-

Ψευδομένων δ' ἐρύθημα κατέγραφεν ἄχροος
αἰδώς,
Ἀγλαΐῃ στέψασα νόθῃ κεκαλυμμένα μῆλα.

Εἰς δοῦλον τυπηθέντα παρ' αὐτοῦ.

Ἔδρην χαλκεόπεζαν ἐπὶ προθύροις Ἑλικῶνος
Ἑστήκει θεράπων τις ὑπὲρ νώτοιο μεμαρπώς,
Οὐδ' ἔθελε μογέοντι πορεῖν ἐπιβάθρον ἀοι-
δάς.
Τοὔνεκά μου θώρηξεν ἰὸν πολύμητις ἀνάγκη.

In Sphæram Archimedis.

IVpiter in parvo cum cerneret æthera vitro,
Riſit, & ad Superos talia dicta dedit?
Huccine mortalis progreſſa potentia curæ?
Iam meus in fragili luditur orbe labor.
Iura poli, rerumque fidem, legeſque Deorum,
Ecce Syracuſius tranſtulit arte ſenex.
Incluſus variis famulatur ſpiritus aſtris,
Et vivum certis motibus urget opus.
Percurrit proprium mentitus Signifer annum,
Et ſimulata novo Cynthia menſe redit.
Iamque ſuum volvens audax induſtria mundum
Gaudet, & humana ſidera mente regit.
Quid falſo inſontem tonitru Salmonea miror?
Æmula naturæ parva reperta manus.

De Polycaſte & Perdice.

QVid non ſævus amor flammarũ numine cogat?
Sanguinis affectu mater amare timet.
Pectore dum niveo puerum tenet anxia nutrix,
Illicitos ignes jam fovet ipſa parens.
Vltrices pharetras tandem depone Cupido.
Conſule jam Venerem, forſan & ipſa dolet.

De

De Zona equi regii miſſa Honorio Aug. à Serena.

ACcipe parva tuæ, Princeps venerande, ſororis
Munera, quæ manibus texuit ipſa ſuis.
Dumque auro phaleræ, gemmis dum frena renident,
Hac uterum zona cinge frementis equi.
Sive illum Armeniis aluerunt gramina campis;
Turbidus Argæa ſeu nive lavit Halys;
Sanguineo virides morſu vexare ſmaragdos,
Et Tyrio dignum terga rubere thoro.
O quantum formæ ſibi conſcius erigit armos,
Spargit & excuſſis colla ſuperba jubis!
Augeſcit brevitas doni pietate Serenæ,
Quæ volucres etiam fratribus ornat equos.

De Zona ab eadem miſſa Arcadio Aug.

STamine reſplendens, & mira textilis arte
Balteus alipedis regia terga liget,
Quem decus Eoo fratri, pignuſque propinqui
Sanguinis Heſperio miſit ab orbe ſoror.
Hoc latus adſtringi velox optaret Arion.
Hoc proprium vellet cingere Caſtor equum.

De chlamyde & frenis.

NOn ſemper clipei metuendum gentibus orbem
Dilecto ſtudioſa parens fabricabat Achilli:
Lemnia nec ſemper ſupplex ardentis adibat
Antra Dei nato galeam factura comantem:
Sed placidos etiam cinctus, & mitia pacis
Ornamenta dabat, bello quibus ille peracto
Conſpicuus Reges inter fulgeret Achivos.
Ipſa manu chlamydes oſtro texebat & auro,
Frenaque, quæ volucrem Xanthum Baliumque decerent,
Æquore quæſitis onerabat ſedula gemmis.
At tibi diverſis, Princeps altiſſime, certant
Obſequiis ſoceri. Stilicho Mavortia confert
Munera, barbaricas ſtrages, Rhenique triumphos.

Re-

Reginæ contenta modum ſervare Serena,
In tua ſollicitas urget velamina telas.

De freno, phaleris & cingulo equi Honorii à Serena miſſis.

O Felix ſonipes, cui tanti frena mereri
Numinis, & ſacris licuit ſervire lupatis:
Seu tua per campos vento juba luſit Iberos:
Seu te Cappadocum gelida ſub valle natantem
Argææ lavere nives: ſeu læta ſolebas
Theſſaliæ rapido perſtringere paſcua curſu:
Accipe regales cultus, & crine ſuperbus
Erecto virides ſpumis perfunde ſmaragdos.
Luxurient tumido gemmata monilia collo.
Nobilis auratos jam purpura veſtiat armos,
Et medium te Zona liget variata colorum
Floribus, & caſtæ manibus ſudata Serenæ,
Perſarum gentile decus. ſic quippe laborat
Maternis ſtudiis, nec dedignatur equeſtres
Moliri phaleras genero latura decorem.

Deprecatio ad Alethium quæſtorem.

SIc non Æthiopum campos æſtate pererrem,
Nec Scythico brumam ſub Iove nudus agam:
Sic non imbriferam noctem ducentibus Hædis
Ionio credam turgida vela mari:
Sic non Tartareo Furiarum verbere pulſus
Irati lædam carmina grammatici:
Nulla meos traxit petulans audacia ſenſus,
Liberior ſolito nec mihi lingua fuit.
Verſiculos, fateor, non cauta voce notavi,
Heu miſer ignorans quam grave crimen erat!
Orpheos alii libros impune laceſſunt,
Nec tua ſecurum te, Maro, fama vehit.
Ipſe parens vatum princeps Heliconis Homerus
Iudicis excepit tela ſevera notæ.
Sed non Virgilius, ſed non accuſat Homerus.
Neuter enim quæſtor, pauper uterque fuit.
En moveo plauſus, en pallidus omnia laudo,
Et clarum repeto terque quaterque ſophos.

Ignoſcat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Ignoſcat placidus tandem, flatuſque remittat,
  Et tuto recitet quod libet ore: placet.

In Curetium.

FAllaces vitreo ſtellas componere mundo,
  Et vaga Saturni ſidera ſæpe queri,
Venturumque Iovem paucis promittere nummis,
  Cureti genitor noverat Vranius.
In prolem dilata ruunt perjuria patris,
  Et pœnam merito filius ore luit.
Nam ſpurcos avidæ lambit meretricis hiatus,
  Conſumens luxu, flagitiiſque domum.
Et quas fallacis collegit lingua parentis,
  Has eadem nati lingua refundit opes.

In eundem.

SI tua, Cureti, penitus cognoſcere quæris
  Sidera, patre tuo certius ipſe loquar.
Quod furis, adverſi dedit inclementia Martis:
  Quod procul à Muſis, debilis Arcas erat:
Quod turpem pateris jam cano podice morbum,
  Femineis ſignis Luna, Venuſque fuit.
Attrivit Saturnus opes. hoc prorſus in uno
  Hæreo, quæ cunnum lambere cauſſa facit.

In Iacobum Magiſtrum Equitum.

PEr cineres Pauli, per cani limina Petri,
  Ne laceres verſus, dux Iacobe, meos:
Sic tua pro clipeo ſuſtentet pectora Thomas,
  Et comes ad bellum Bartholomæus eat:
Sic ope ſanctorum non barbarus irruat Alpes:
  Sic tibi det vires ſancta Suſanna ſuas:
Sic quicumque ferox gelidum tranaverit Iſtrum,
  Mergatur; volucres ceu Pharaonis equi:
Sic Geticas ultrix feriat romphæa catervas,
  Romanaſque tegat proſpera Theda manus:
Sic tibi det magnum moriens conviva triumphum,
  Atque tuam vincant dolia fuſa ſitim:
Sic nunquam hoſtili maculetur ſanguine dextra.
  Ne laceres verſus, dux Iacobe, meos.

Ri-

Rimanti telum ira facit.

IN jaculum quodcumque gerit dementia mutat.
Omnibus armatur rabies pro cuſpide ferri.
Cuncta volant, dum dextra ferox in vulnera ſævit.
Pro telo geritur, quidquid ſuggeſſerit ira.

In Podagrum.

QVę tibi cum pedibus ratio? quid carmina culpas?
Scandere qui neſcis, verſiculos laceras.
Claudicat hic verſus, hæc, inquit, ſyllaba nutat,
Atque nihil prorſus ſtare putat podager.

De Theodoro & Hadriano.

MAllius indulget ſomno noctesque dieſque.
Inſomnis Pharius ſacra, profana, rapit.
Omnibus hoc, Italæ gentes, expoſcite votis,
Mallius ut vigilet, dormiat ut Pharius.

Ad Æternalem.

QVidquid Caſtalio de gurgite Phœbus anhelat,
Quidquid fatidico mugit cortina receſſu,
Carmina ſunt: ſed verba negant communia Muſæ.
Carmina ſola loquor. ſic me meus implet Apollo.

Ad Maximum, qui mel miſit.

DVlcia dona mihi tu mittis, Maxime, ſemper,
Et quidquid mittis, mella putare decet.

De Locuſta, Fragmentum.

HOrret apex capitis: medio fera lumina ſurgunt
Vertice. cognatus dorſo dureſcit amictus.
Armavit natura cutem, dumique rubentes
Cuſpidibus parvis multos acuere rubores,

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

De Balneis Quintianis.

FOntibus in liquidis paullum requieſce, viator,
Atque tuum rurſus carpe refectus iter.
Lympharum dominum nimium miraberis, hoſpes,
Inter dura viæ balnea qui poſuit.

Deſcriptio portus Smyrnenſis.

VRbs in conſpectu montana cacumina velat,
Tranquillo prætenta mari. ducentia portum
Cornua pacatas removent Aquilonibus undas.
Hic exarmatum terris cingentibus æquor
Clauditur, & placidam diſcit ſervare quietem.

Eſt in conſpectu longe locus.

ESt procul ingenti regio ſummota receſſu
Inſula, quæ reſides fluctus miteſcere cogit,
In longum producta latus; fractaſque per undas
Ardua tranquillo curvantur brachia portu.

De Quadriga marmorea.

QVis dedit innumeros uno de marmore vultus?
Surgit in aurigam currus, paribuſque lupatis
Vnanimes frenantur equi. quos forma diremit,
Materies cognata tenet, diſcrimine nullo.
Vir redit in currum: ducuntur ab axe jugales:
Ex alio ſe quiſque facit. quæ tanta poteſtas?
Vna ſilex tot membra ligat, ductuſque per artem
Mons patiens ferri varios mutatur in artus.

Fragmentum.

SOrdidus ex humeris nodo dependet amictus,
Exercentur equis, & colla comantia pectunt.

De paupere amante.

PAupertas me ſæva domat, diruſque Cupido.
Sed toleranda fames, non tolerandus amor.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

De eodem.

ESuriens pauper telis incendor amoris.
Inter utrumque malum diligo pauperiem.

In ſepulcrum Specioſæ.

PVlcris ſtare diu Parcarum lege negatur.
Magna repente ruunt: ſumma cadunt ſubito.
Hic formoſa jacet Veneris ſortita figuram,
Egregiumque decus invidiam meruit.

De Birro Caſtoreo.

NOminis umbra manet veteris. nam dicere Birrũ,
* Si Caſtor niteat, Caſtoreum nequeo. *
Sex emptus ſolidis, quid ſit, jam ſcire poteſtis.
Si mihi nulla fides, credite vel pretio.

CARMEN PASCHALE.

CHriſte potens rerum redeuntis conditor ævi,
Vox ſummi ſenſuſque Dei: quem fudit ab alta
Mente Pater, tantique dedit conſortia regni.
Impia qui noſtræ domuiſti crimina vitæ,
Paſſus corporea mundi veſtire figura,
Affarique palam populos, hominemque fateri:
Quemque utero incluſum Mariæ, mox numine viſo
Virginei tumuere ſinus, innuptaque mater
Arcano ſtupuit compleri viſcera partu,
Auctorem paritura ſuum. mortalia corda
Artificem texere poli, mundique repertor
Pars fuit humani generis, latuitque ſub uno
Pectore, qui totum late complectitur orbem;
Et, qui non ſpatiis terræ, non æquoris unda,
Non capitur cælo, parvos confluxit in artus.
Quin & ſupplicii nomen, nexuſque ſubiſti,
Vt nos ſubriperes leto, mortemque fugares
Morte tua: mox ætherias evectus in auras,
Purgata repetis lætum tellure parentem.
Auguſtum foveas, feſtis ut ſæpe diebus
Annua ſinceri celebret jejunia ſacri.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Εἰς τὸν Σωτῆρα.

Ὦ πυρὸς ἀενάοιο σοφὴν ὠδῖνα φυλάσσων,
Ἐμβεβαὼς κόσμοιο παλινδινήτου ἀνάγκην,
Χριστὲ θεορρήτοιο βίου φυσίζοε πηγὴ,
Πατρὸς ἀσημάντοιο θεοῦ πρωτόσπορε φωνὴ,
Ὃς μέγα μητρῴων τοκετῶν ἐγκύμονα φόρτον,
Καὶ γόνον αὐτοτέλεστον ἀνυμφεύτων ὑμεναίων
Στήσας ἀσσυρίης γενεῆς ἑτερόφρονα λύσσαν,
Ὄργια δ᾽ εἰδώλων κενεῶν ψευδώνυμα λύσας,
Αἰθέρος ἀμφιβέβηκας ἐφ᾽ ἑπτάζωνον ὄχημα,
Ἀγγελικαῖς πτερύγεσσιν ἐν ἀρρήτοισι θαάσσων.
Ἵλαθι παγγενέταο θεοῦ πρεσβήϊον ὄμμα,
Φρουρὲ βίου, σῶτερ μερόπων, αἰῶνος ἀνάσσων.

Εἰς τὸν Δεσπότην Χριστὸν.

Ἀρτιφανὲς, πολιοῦχε, παλαιγενὲς, ἠὲ νεοττὲ,
Αἰὲν ἐὼν προεόντε, ὑπέρτατε, ὕστατε, χριστὲ
Ἀθανάτοιο πατρὸς, καὶ ὁμόχρονε, πάμπαν
ὅμοιε.

Laus Chriſti.

PRoles vera Dei, cunctiſque antiquior annis,
Nunc genitus, qui ſemper eras, luciſque repertor
Ante tuæ, matriſque parens: quem miſit ab aſtris
Æquævus Genitor, verbique in ſemina fuſum
Virgineos habitare ſinus, & corporis arcti
Iuſſit inire vias, parvaque in ſede morari:
Quem ſedes non ulla capit: qui lumine primo
Vidiſti quidquid mundo naſcente crearas.
Ipſe opifex, opus ipſe ſui, dignatus iniquas
Ætatis ſentire vices, & corporis hujus
Diſſimiles perferre modos, hominemque ſubire,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Vt poſſis monſtrare Deum, ne lubricus error,
Et decepta diu varii ſollertia mundi,
Pectora tam multis ſineret mortalia ſæclis
Auctorem neſcire ſuum. te conſcia partus
Mater, & attoniti pecudum ſenſere timores.
Te nova ſollicito luſtrantes ſidera viſu
In cælo videre prius, lumenque ſecuti,
Invenere Magi. tu noxia pectora ſolvis,
Elapſaſque animas in corpora functa reducis,
Et vitam remeare jubes. tu lege recepti
Muneris, ad Manes penetras, mortiſque latebras
Immortalis adis. naſci tibi nam fuit uni
Principium, finiſque mori: ſed nocte refuſa,
In cælum, patremque redis, rurſuſque perenni
Ordine purgatis adimis contagia terris.
Tu ſolus, Patriſque comes: tu Spiritus inſons,
Et toties unus, triplicique in nomine ſimplex.
Quid, niſi pro cunctis, aliud? quis credere poſſit,
Te potuiſſe mori, poteras qui reddere vitam?

Miracula Christi.

ANgelus alloquitur Mariam, quo præſcia verbo
  Concipiat, ſalva virginitate, Deum.
Dant tibi Chaldæi prænuntia munera Reges,
  Myrrham homo, rex aurum, ſuſcipe thura Deus.
Permutat lymphas in vina liquentia Chriſtus :
  Quo primum facto ſe probat eſſe Deum.
Quinque explent panes, piſces duo, millia quinque:
  Et Deus ex parvo plus ſupereſſe jubet.
Editus ex utero cæcus nova lumina ſenſit,
  Et ſtupet ignotum ſe meruiſſe diem.
Lazarus è tumulo, Chriſto inclamante, reſurgit,
  Et duræ mortis lex reſoluta perit.
Nutantem quatit unda Petrum : cui Chriſtus in alto
  Et dextra greſſus firmat, & ore fidem.
Exſanguis Chriſti contingit femina veſtem.
  Stat cruor in venis: fit medicina fides.
Iuſſus poſt multos graditur paralyticus annos,
  Mirandum, lecti portitor ipſe ſui.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

In Sirenas.

DVLCE malum pelago Siren, volucreſque puellæ,
Scyllæos inter fremitus, avidamque Charybdin,
Muſica ſaxa fretis habitabant dulcia monſtra.
Blanda pericla maris; terror quoque gratus in undis.
Delatis licet huc incumberet aura carinis,
Impleſſentque ſinus venti de puppe ferentes,
Figebat vox una ratem: nec tendere certum
Delectabat iter reditus, odiumque juvabat:
Nec dolor ullus erat. mortem dabat ipſa voluptas.

ANONYMI POETÆ LAUDES HERCULIS.

PIERIDUM columen, cujus Parnaſſia magno
Numine templa ſonant, læto precor huc age, Phœbe,
Te conjunge choro: penetralia ſancta ſororum,
Et nova Caſtalios latices per rura petentem
Hippocrenæum victorem inſiſtere fontem
Me fac. namque tuam non nunc novus advena turbam
Ingredior, lauroſque gerens, & florea ſertis
Tempora vincta tuis, doctorum munera vatum.
Teſtor adhuc veteres quamvis deſuetus honores.
Alcides mihi carmen erit. germana Tonantis
Progenies, dignus credi poſt viſcera Numen,
Semper ob immenſos invicti roboris æſtus.
Nec naſci potuiſſe vacat. nam lucis in ipſis,
Inclite, principiis, tardo vix editus ortu
Feciſti de patre fidem. ſed cur mihi lentis
Ludis adhuc Cythea modis, tenerumque reſultans

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Luxuriante leves impellis pollice chordas?
Pone habitum, quo mollis amas: & frondis amatæ
Linque nemus, mollique exutus tempora lauro
Populea mecum carmen luctare ſub umbra.
Iam grave plus etiam, quam ventris tempora vellent,
Alcmenam tendebat onus. ſed regia Iuno
Impedit, & partus prohibet, naſcique vetabat,
Vt metus ipſe Deum monſtret. nec vivida cœli
Semina mortales norunt ſentire latebras,
Nec poſſunt ſufferre moras. datur inde novercæ
Materies, gravibuſque odiis augmenta miniſtrat,
Quod vinci cœpiſſe pudet. mox improba binos
In tua membra jubet, dum naſceris, ire dracones.
Incumbunt celeres illi, ſquamoſaque juſſus
Armat colla furor: nec quamvis maxima tractu
Tardantur ſpiris. ſequitur pars cætera pectus.
Triſtis Tartarea vibratur ſibilus aura.
Morte rubent oculi, trifidiſque horrentia linguis
Ora ſonant, nigrumque fremens levat ira venenum.
Quid nunc invictis fraudes innectere fatis,
Cœlicolum Regina, juvat? cur objicis angues?
Cur parvo geminos? anne unum poſſe necari
Iam ſtrato Pythone times? licet omnia mundi
Monſtra voces, ipſamque armes ſerpentibus Hydram,
Defendet natura Deum, patremque probabit,
Quod non vis conſtare, Iovem. jamque irrita tetri
Iuſſa parant implere angues, miſeroque furore
In tua fata tument. cernit tua membra petentes,
Horreſcitque parens, numenque ignara creaſſe
Mortali pietate timet. Nil ſancta ſuperbæ
Pellicis inſidias cœlo modo freta tremiſcas,
Neve hæc monſtra tibi faciant, Alcmena, pavorem.
Sic mater potes eſſe Dei. jam tolle ſerenum
Læta animum, tantoq; libens hæc adſpice vultu,

Vt deceat genuiſſe Iovem. depone timorem
Indignum partu, natum quæ exemplar habebas.
Cui metuis, nil ipſe timet. nam numine recto
Ridebas tu, Dive, truceſque, animoſque ſuperbos
De genitore tenes, votiſque aptiſſimus orbis
Gaudebas tantam jam tum meruiſſe novercam.
Corripis exiguis mox grandia guttura palmis,
Et quamvis teneris, cogens in brachia pondus,
Corripis, illidens prenſos tellure dracones.
Efferat ætherium quantum volet orbis in axem
Latoidas, veroſque probet ſua fabula Divos,
Quod Delo jam ſtare licet. non æqua laborum
Gloria, nec parili ſerpentes ſorte necarunt.
Illi unum ferro: geminos hic inermis, & unus.
  His cœptis non ulla parat cunabula partus
Diva tibi. ſed cum totis jam bruma rigeret
Imbribus, & ſolidis hærerent flumina lymphis,
Nudum prægelidis durando firmat in undis.
Vtque rudis primo tentaſti robore greſſus,
Frondoſæ deſerta vagus penetralia ſilvæ
Secura jam matre petis, teliſque tremendis
Ludis, & ætherias adducto dejicis arcu,
Aut funda violenter aves, noctemque ſub aſtris
Exigis, & puram fractis bibis amnibus undam.
Immanem interea Nemeæ per luſtra leonem
Ipſa Chimæræa cretum de gente noverca
In tua depaſtis armabat vota juvencis,
Augebatque fero vires, rabiemque juvabat,
Naturam minus eſſe putans. heu quanta virorum
Funera! quam multos ſtravit cum dentibus apros!
Non illum magnæ viduatis montibus urbes
Armorum fregere minis, Martique domando
Aſſuetas morſu fudit graviore catervas.
Hunc gravis Euryſtheus (nam, te quocumque levares,
Imperium duri voluit ſufferre tyranni,
Sic mundo fortuna favens) hunc ſternere leto
Imperat. At nullum virtus reticenda per ævum,
Dignaque ſidereos poſt membra intrare receſſus
Poſſe mori quam vile putat: namque impiger ultro

Vadis & immenſæ ſcrutatus devia ſilvæ
In nova ſanguineos armantem vulnera rictus,
*** *** ***
Admonita feritate, juba, viſuque cruentus
Excuſſis movet arma toris, dubiumque reſidens
Infremit. invadis trepidum, ſoliſque lacertis
Grandia corripiens eliſo guttura morſu,
Imbellem fractis proſternis faucibus hoſtem.
Tunc & flavicomis radiantia tergora villis,
Ceu ſpolium fuſo victor rapis. emicat omnis
In laudes mox turba tuas, longoque relicta
Currit in arva metu. juvat ire, & libera rura,
Defenſoſque videre locos, ſilvamque juvencis
Iam facilem, & nullis reſonantes fletibus agros.
Mœnalium petis inde nemus, fletamque colonis
Arcadiam, & ſteriles raro jam robore ſilvas.
Namq; hic immenſa membrorũ mole cruentus
Indomitus regnabat aper, ſoloque tremendus
Corpore lunatis fundebat dentibus ornos,
Sternebatque ſuos lugentia rura colonos.
Horrebant trifidis nigrantia corpora ſetis,
Duratoſque armos ſcopulis, totoſque per artus
Difficilis potuiſſe mori. non ſpicula in illum,
Nodoſumve rapis * gravato pondere robur.
Armati viduatur honos. nec vulnera virtus
Extemplo tibi facta timet. jamque arripis ultro
Spumantem, cogiſque diem ſufferre tuendo,
Atque ſupinato mirantem lumine vinci
Argolici victor portas ſub tecta Tyranni.
Fama celer toto victorem ſparſerat orbe,
Auxiliumque Dei poſcebat Creta cruento
Victa malo. taurus medio nam ſidere Lunæ
Progenitus Dictæa Iovis poſſederat arva.
Fulmen ab ore venit, flammiſque furentibus ardet
Spiritus, & terram, non cæli flamma perurit,
Sed flatus monſtri. * dextro jam Siria ceſſent
Sidera, Solque licet glaciali frigore victus
Abſtruſum mundo claudat jubar, aurea condens
Lumina, & ignifluo ſtupefactus in orbe tepeſcat.

Æſtus habet Cretam, pereunt ſilvæque, lacuſque,
Graminaque, & fontes ſacri, monteſque perurit
Flamma ferox. Idam Superis ſpectantibus ignis
Diſſipat, & magno cunabula grata Tonanti
Igne ſuum monſtrum, ſi fas eſt dicere, vincit.
Tandem fama celer Dictæa ad littora magnum
Duxerat Alciden, cum Taurum dira minantem
Excipit, & ſævum cornu, flammaſq; vomentem
Corripit, atque artus conſtringens fortibus ulnis
Ignifluos flatus, animamque in pectore clauſit.

*** *** ***

F I N I S.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

NICOLAI HEINSII
DANIEL. FIL.

IN

CLAVDIANI
POËMATA
NOTÆ.

LVGD. BATAV.
Ex Officinâ Elſevirianâ.

cIↄ Iↄ cl.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

NICOLAI HEINSII,
DANIEL. FIL.

NOTÆ
IN
CONSULATUM OLYBRII ET PROBINI.

IN ſcriptis exemplaribus poſt libros in Rufinum legitur hoc carmen: quanquam in pleriſque deſideretur. Leidenſis ac Moreti meliores, unus Petavianus codex, tres Medicei exhibent. In Gyraldi quoque & Pricæi libro legebatur. Singula nunc videamus.

Verſ. 4. *Blandius elato ſurgant*] Placet Iſingrini lectio, *rubeant*. ſic & ſequenti verſu *roſeum efflantes ignem* dixit. quomodo *roſea lora* Phœbi equis à Statio dantur Theb. III.

—— laxant roſeis humentia loris Pectora.

ita bene ſcripti: non *calidis*. de Aurora Silius lib. I. *roſeaſque movebat habenas*. Appoſite noſter Gigantomachia, *flectitque rubentes Phœbus equos*. *Blandum rubere* dixit, ut *dulce rubere* Statius Theb. IV.

Dulce rubens viridique genas ſpectabilis ævo.

& *lætum rubere* Achilleide. *Mulcetur lætumque rubet*. ſic recte Voſſianus liber. & *crudele rubere* Theb. 3. *quanti crudele rubebitis amnes*. ubi *quantum* perperam vulgati.

Verſ. 6. *Veſtigia torqueat annus*] Legendum videtur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

detur *faſtigia.* ſic conſularem dignitatem vocant tam noſter quam alii auctores: torquere autem faſtigia vel conſulatum, pro anno ſeu conſulatus tempore. Infra hoc ipſo panegyrico, *ad ſummi quoties faſtigia juris Venerit* ubi male etiam *veſtigia* in ſcriptis quibuſdam. Silius *ſummum jus* vocat conſulatum. Atque ita lib. II. in Eutropium lego ex pari conjectura,

Nullaque calcati ſtarent faſtigia juris.

VI. Conſ. Honor.

—— nulloque magis ſe colle poteſtas
Æſtimat, & ſummi ſentit faſtigia juris.

Lib. II. in Stilic.

Plus ideo ſumenda tibi faſtigia juris,
Ne pereat tam priſcus honos.

Nuptiis Celerinæ:

——— tenuit ſummæ faſtigia ſedis,
Eoum ſtabili moderatus jure ſenatum.

Verſ. 8. *Scis genus Auchenium*] Mirum quam exercuerit hic locus viros eruditos. Nos veterum editionum lectionem revocavimus: quam & ex ſcriptis quidam tuentur. Gyraldi vetuſtiſſima & Medicea excerpta, *Alchenium.* Alii, *Auchemium, Anthenium, Anchenium, Ancherium.* Panuinus in Faſtis *Anthemium* legit. quod ſecutus Raphelengius. Delrius, *Anicium.* quomodo tam hic quam infra in veteri libro legi teſtatur Claverius, quod & in editione ſua exprimendum duxit. Sed cum nullos ille veteres libros inſpexerit, præter codicem cum manu exaratis libris à magno Cuiacio collatum, viri ſummi conjecturam pro ſcripti exemplaris lectione ab illo arreptam vix dubito. ita enim & alibi deceptus. nam in noſtris nihil ſimile invenias. Quid quod prima in *Anicio* ſyllaba corripitur, producitur ſecunda, apud ævi hujus ſcriptores. nec ſolum in contraria iviſſe Claudianum ſit veriſimile. etſi non ignorem inſcriptiones ex-

tare,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

tare, in quibus *Aniciorum* nomen per duplex *n* ſcribatur. raro id tamen. Iam quod negant gentem *Aucheniam* extitiſſe viri docti, quo id jure dicant, ipſi viderint. Eandem enim cum Anicia eſſe ex lapide antiquo patet, cujus inſcriptionem primus, quod ſciam, in Variis Lectionibus publicavit Ioſephus Caſtalio, & poſt illum vir celeberrimus Iacobus Sirmondus diſſertatione de ſuburbicariis regionibus. Eam ecce.

Ad Forum Trajani.

AVCHENII
ANICIO. AVCHENIO. BASSO. V. C. QVAESTORI. CANDIDATO
VNO. EODEMQVE TEMPORE. PRAETORI TVTELARI. PROCONSVLI
CAMPANIAE. PRAEFECTO. VRBI. TRINI MAGISTRATVS
INSIGNIA. FACVNDIAE. ET. NATALIVM
SPECIOSA. LVCE. VIRTVTIS. ORNANTI.

Nihil igitur in Claudiano mutandum. Mox *potentes Anniadæ* pro *parentes* edendum curavimus, ſcriptos omnes ſecuti.

Verſ. 11. *Pendet fortuna favorem.*] ſic jam puer olim legendum vidi, vidit & Cl Barthius. quod membranæ quatuor confirmant. Perperam hactenus lectum *pavorem*. P & F in manuſcriptis promiſcue confundi notum. ita apud Val. Flaccum lib. III; non longe à fine, legitur,

Non ea fax odiis, oblitaque numine feſſo
Iuno ſui. cum *pax* ſcribendum ſit.

Sed modus exemplorum non eſſet: de quibus alibi. Hoc interim ὡς ἐν παρέργῳ.

V. 18. *Nec quiſquam procerum tentat*] malo *tentet.* ut apud Statium, *nec tu divinam Æneida tenta.*

Verſ. 21. *Haud ſecus ac tacitam*] *Atraciam* Leidenſis à ſecunda manu. ut illa Statii reſpexerit Theb. I. —— *qualis*

—— *qualis per nubila Phœbes Atracia rubet arte labor.*

Arcton pro nocte poſuit, quomodo *Lycaoniam umbram* idem Statius Theb. III.

Verſ. 22. *fratre retuſo*] *retruſo* emendarat in libro ſuo magnus Scaliger, quod Raphelengius expreſſit. nolim factum. Leidenſis & Moreti codex, *recuſſo*, cum duobus aliis. quomodo *repercuſſum ſolem* Ovidius dixit. Vulgatam lectionem primæ editiones & Mediceus unus tuentur. de qua non dubitandum *retuſo* pro *obtuſo*. Lib. II. Rapt. Proſerp. ſimiliter

—— *hunc fronte retuſâ*
Delius, hunc fractâ Cephiſus arundine luget.

IV. Conſ. Hon.

Viſa etiam medio populis mirantibus audax
Stella die, dubitanda nihil, nec crine retuſo
Languida. quem locum fruſtra Delrius tentavit.

Contuſa ſidera dixit Bello Gild.

Et contuſa vagos jaculentur ſidera crines.

ſic enim antiquiſſimus Gyraldi liber & multi alii. Vulgo *confuſa*. Avienus in Prognoſticis de Lunâ,

—— *ſi craßior atque retuſis Cornibus ingreditur.*

& Virgil. Georg. I.

Pura nec obtuſis per cœlum cornibus ibit.

Statius Theb. X.

Iris & obtuſum multo jubar excitat igni.

Sic *hebetari ſidera* Silio & Avieno dicuntur, *hebere* Lucano, Statio ac noſtro *languere*.

Verſ. 33. *Nec ignota rapiet ſub nube vetuſtas*] *obſcura* Iſingrini liber. ut apud Silium lib. XIV.

Mulciber obſcuræ tectus caligine nubis.

Verſ. 35. *Atlanteoſque receſſus*] *Atlantidoſque* unus Mediceus. Forte *Atlantiacoſque*. ſequenti verſu *ſi quis Mæotida* idem liber.

Verſ. 37. *Calido ſi quis conjunctus in axe*] Hoc corruptum putant: non ego. *conjunctus*, ſcilicet

nascenti

naſcenti Nilo, quod ſequitur. *Conjuncto* disjunctus opponitur. *conjunctus* igitur contiguus, contermi-nus.

Verſ. 41. *Intactum vitio ſervare rigorem*] non *vigorem* optimus Gyraldi liber: ut Cato apud Lucanum dictus *rigidi ſervator honeſti*. unde & apparet perperam *regnare* hic in nonnullis libris legi.

Verſ. 45. *Denſos currentia munera nimbos*] Ita rectius unus Mediceus, & Delrii liber. quam vulgati, *denſo nimbo*: *nimbi* à poëtis paſſim hæc munera dicuntur, quæ in populum ſpargebantur. Martialis lib. VIII. Ep. LXXVIII.

Nunc veniunt ſubiti laſciva numiſmata nimbi.

ſic bene veterrimus Vaticanus, non *ſubitis nimbis*.

Verſ. 49. *Sic quis tellure revulſa Sollicitis fodiens rimatur collibus aurum*] Hæc procul dubio corrupta ſunt. Claverii lectionem expreſſimus. nam vulgo *ſi quis*. Raphelengius *ſi quid*. Scaliger in ora libri ſui, *ut qui*. Petavianus liber, *ſed quis* per interrogationem. Leidenſis à manu ſecunda, *quantum*. & *auri* ſuperflua repetitio eſt, cum jam dixerit *Aurea dona vomens*. Puto ſcriptum fuiſſe *auſtr*. quod & pro *auſter* & *auſtrum* capi potuit. τὸ *auſter* vero pro *Aſtur*. quomodo & alibi peccatum. De auri foſſoribus Aſturibus notum. Sed *ſollicitis collibus* cur dixit? Quod duriuſculum videri poſſit. quare fuit cum & hoc corruptum exiſtimarem, ſcriptumque *Gallicis* olim pro *Callaicis*, ut ſæpe libri veteres habent. atque adeo totum locum ſic legendum

—— quidquid tellure revulſa
Callaicis fodiens rimatur collibus Aſtur.

ſic *Callaicum aurum* & *Callaicum metallum* Martialis dixit. Confirmant iſta Lucani lib. VII. quæ noſter reſpexiſſe viſus,

Quidquid fodit Iber, quicquid Tagus expulit auri,
Quodque legit dives ſummis Arimaſpus arenis.

Sel-

Sollicitis tamen *collibus* dixiſſe videtur, quomodo *carcerem ſollicitum* Ovidius Amor. lib. I. El. VII. Certe auri foſſoribus plurimum moleſtiæ devorandum erat, partim ob continuos graviſſimoſque labores, partim ob aërem peſtilentem. Strabo lib. XII. καὶ θανάσιμον καὶ δύσοιστον εἶναι τὸν ἀέρα φασί, ubi de fodinis agit. quibus paria habes & apud Lucretium l. VI. adeo quidem ut raro vitales eſſent hi foſſores, & pallorem vultu præferrent. Eo nomine & inter graviſſimas pœnas habitum ad metalla damnari. Aliter hæc Barthius. *Sollicitis* ergo *collibus* non tentandum: de cæteris ſententiam haud muto. *Rimatur* porro ex Iſingrini libro, non *miratur*, Raphelengius bene. Conſ. Manlii,

—— venas rimata ſequaces
Abdita pallentis fodit ſollertia Beſſi.

IV. Conſ. Hon.

Patulis rimatur ſaucibus aurum.

Scrutari Lucretius de auri foſſoribus dixerat.

Verſ. 52. *quanto pretioſa metallo*] Sic conjeceram jam olim. atque ita in ora libri ſui Livineius. ſcripti tres confirmant. Vulgo *metalli*. Sequenti verſu durum videtur *quantas rutilas arenas*. Scriptum à Claudiano igitur putem,

—— quantum per Lydia culta
Deſpumat rutila dives Pactolus arena.

Verſ. 55. *reſonent ſi vocibus ora*] *pateant* primæ edd. & ſcripti aliquot.

Verſ. 57. *Acta Probi narrare queam*] *numerare* Delrii codex, ut III. Conſ. Hon.

Facta tui numerabat avi.

mox *lento voto* non *longo* idem Delrii codex & unus Pulmanni: Statius tamen Theb. I.

—— longo conſumit gaudia voto.

Verſ. 62. *Non contigit illi*] *nunc* Mediceus. Puto, *num.*

Verſ. 81. *Sub juga ferrea nectit*] Iſingrini liber *mittit.*

mittit. quod Raphelengius & Claverius ſecuti. Vulgatam lectionem non temere damnem, ſic *nexos ad juga tarda boves.* Avienus dixit Fab. 32. & fab. 28. *cervicem innectere aratro.* noſter Nupt. Celerinæ:

Mollia purpureas adnectunt frena columbas.

Verſ. 84. *Quæ poſſidet æthera regnis*] *Quâ* legendum ex Leidenſi libro bene vidit Cl. Gronovius. nec aliter Aldus. ſic & ſupra Barthius, *cœpiſtis, qua finis erat.* Infra etiam cum ſcriptis corrigendum,

— *qua fine ſub imo*
Anguſtant aditum curvis anfractibus Alpes.

vulgo, *quem fine ſub uno.* quod ferri non poteſt, quia τὸ *uno* jam præceſſit ſuperiori verſu. *Imum finem* pro extremo poſuit.

Verſ. 97. *Romulei. pius amnis ineſt*] ſic tres ſcripti. Moreti liber, *pius annus.* unus Mediceus, *prius amnis.* proxime ad verum. Vulgo *poſt amnis. Pius amnis*, quod pueris pepercerit.

Verſ. 99. *Fingunt æra lupam*] Hæc magni Scaligeri conjectura, quam Raphelengius & Barthius merito probarunt. Gyraldi liber cum Petaviano, *Pingunt.* Vulgo, *Tingunt.* lib. 1. de Rapt. v. 265.

Nec non & patrui fingit ſacraria ditis.

Sic enim ſcripti quidam. ante ibidem dixerat, *tenero clementior ævo Fingitur.*

Verſ. 112. *Turbantur permixto funere manes*] ſic Iſingrinus & ſcripti aliquot ex noſtris. Primæ editiones *truduntur.* quomodo ex conjectura viri illuſtris Raphelengius, cum *traduntur* in vulgatis libris legeretur inſulſe.

Verſ. 117. *Crebroque recurrit Halitus*] *creberque* Aldus & ſcripti. rectius. ut lib. 11. in Eutrop. *creberque recurrit Nuncius in caſſum.*

Verſ. 119. *Procubat horrendus Getico Gradivus in Hæmo*] ſic Deltrii codex & tres ex noſtris. non *in arvo.* recte. illa Statii reſpexit Theb. 1x,

— *qua-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

—— *qualis Getico procumbit in Hæmo*
Cælo mixta comas quercus.
noſter lib. 1. in Rufin.

Mavors nubifero ſeu tu procumbis in Hæmo.
Hæmus certe Marti ſacer, unde *Mavortius* Silio dictus. Statius Theb. VI.

—— *adverſo riſit Gradivus ab Hæmo.*
& lib. VII. Martis hoſpitium deſcribens,

—— *adverſo domus immanſueta ſub Hæmo.*
atque ita paſſim Poëtæ. Cæterum pro *horrendus*, *horrendum* Leidenſis. optime. *procubare horrendum*, ut Conſ. Manlii,

--- *Nec dentibus unquam Inſtrepis horrendum.*
Sic & *blandum rubere ſupra. ſævum fremere* lib. II. de Rapt. Proſ. v. 243. & *præſagum canere*, ibid. v. 7. ex antiquis codicibus. *cruentum mugire* lib. I. in Rufin. *regale tumere* & *ſævum nutare* lib. II. *immane fremere* Conſ. Manlii. *fictum anhelare* lib. I. in Eutrop. *flebile ſuſpirare* & *inſanum proclamare* lib. II. *anile gemere* lib. I. in Stilic. atque ita paſſim. quorum & pleni Statius, Silius, alii. emendandus tamen ille IV. Theb. ex membranis.

—— *capiti tremit ærea caſſis*
Ter niveum candente jubâ.

Iubam triplicem intelligit, cujus & Virgilius mentionem facit. Vulgo

Ter nivea ſcandente juba.

Verſ. 122. *Cornus in haſtam Porrigitur*] *in hoſtem* Barthius legit. alius, *in aſtra.* nihil mutandum. Hoc vult: immenſam illam cornum Marti pro haſta fuiſſe, uſum haſtæ præbuiſſe. ſic infra, *turrigeræ ſurgunt in culmina ripæ.* vide notas ad lib. I. in Rufin. v. 151.

Verſ. 125. *Conſcia ter ſonuit rupes*] ſic Moreti liber, ut olim conjeceram. vulgo *tunc ſonuit.* Lib. II. de Rapt. *ter cardine verſo Præſagum cecinere fores.* ſic & alibi. *Concita* etiam Leidenſis. non male.

mox

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

mox *inhorruit atrum*, non *acri*, cum ſcriptis legendum. quod Delrius jam vidit & Raphelengius.

Verſ. 131. *tolerare vapores*] Sic recte ex ſuo libro Delrius. perperam vulgo *labores*. Lucanus lib. IV.

Quoque minus ſiccos poſſent tolerare vapores,

Quæſita feciſtis aqua. lib. IX. *monſtrat tolerare vapores, Non jubet.* ſic vetus liber. Ovidius lib. II. Metam.

—— *neque enim tolerare vapores Vlterius potuit. Æthiopum vapores* ſic & noſter dixit lib. I. in Stilic. & alibi.

Verſ. 137. *Quam tua*] ita pro diverſa lectione in Petaviano notatum. & bene. Vulgo, *Quod tua*.

Verſ. 146. *Proferrent ſidera partus*] ſic meliores ſcripti. Vulgatum *præferrent* admitti non poteſt, cum *prætulerim* mox ſequatur. *præberent* Gyraldi liber. Mox iidem ſcripti rectius, *His ego nec*, quam *non*.

Verſ. 153. *Abripit*] ſequor hic Barthium. Vulgo *Arripit*.

Verſ. 159. *Domus hoc*] non *hæc* ſcripti meliores.

Verſ. 162. *Timeant inſignia turres*] Vnus Pulmanni *ſtupeant*. ut VI. Coſ. Hon.

Romanum ſtupuit Mœotia terra tribunal.

Verſ. 166. *Condunt oblivia mentem*] malo *condant* cum Livineio.

Verſ. 168. *Feſſaſque reſurgere gentes*] *turres* Moreti liber. elegantius. ut apud Statium Theb. IV. *magnæque Amphionis arces Iam feſſum ſenio nudant latus.* de quo alibi in his notis. *Vindice* etiam pro *judice* Gyraldi liber & duo ex noſtris. quod Scaliger ac Delrius probant.

Verſ. 178. *Cinctuſque micantes*] ita ſcripti noſtri. etiam veterrimus Gyraldi. vulgo *curruſque*. perperam. Cinctum Gabinum intelligit, quem Virgilius quoque cum trabea conjungit:

Ipſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Ipſe Quirinali trabea cinctuque Gabino
Inſignis. alibi quoque noſter conſularem togam vocat. ut lib. I. in Eutrop.

—— cum tenderet artus
Exangues onerare togâ cinctuque gravatos.

Lib. II. in Stilic.

Hos etiam mirare libens ac ſuſcipe cinctus.

IV. Conſ. Hon.

Hoc ſi Mæonias cinctu graderere per urbes.

Quo loco nihil mutandum, lib. I. in Eutrop.

Rupta Quirinales ſumant ergaſtula cinctus.

VI. Conſ. Hon.

Membraque gemmato trabeæ viridantia cinctu.

Verſ. 186. *Illa feros ſaltus*] *feris* legunt indubitatâ, ut ipſi putant, conjecturâ. Sed *feros montes* Virgilius Eclog. v. dixerat,

—— monteſque feri ſilvæque loquuntur.

Verſ. 187. *Laſſato certis venatibus arcu*] Sic codices plerique. Inſulſe vulgo *Cretam.* unde *pharetram* vir doctus. Claverius ex ſuo libro *centum.* Nos veram lectionem exhibemus. Sic *certa Phœbus ſagitta metuendus* Horatio. noſter de Scipione, *Tyrias certa fracturus cuſpide vires.* & de arcu alibi,

—— certique petitor
Vulneris, & juſſum mentiri neſcius ictum.

Ovid. Amor. lib. III. El. IX.

Viderat Iaſium Cretæa Diva ſub Ida
Figentem certa terga ferina manu.

Verſ. 198. *Nec Græca vetuſtas*] Moreti liber *grata*, pro *Graia.* qui error frequentiſſimus. IV. Conſ. Hon. *nec deſinat unquam*

Tecum Graia loqui, tecum Romana vetuſtas.

Verſ. 201. *Ceu ſibi certantes*] Horum quatuor verſuum, qui inquinatiſſime ab Iſingrino primum in lucem prolati erant, quoſque aſteriſcis ut deploratos Raphelengius notarat, reſtitutio Claveriano codici debetur. male eos alii tentarunt. à noſtris ſcriptis abſunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 208. *tonuerunt omina nimbi*] Sic vel ſine libris ſcribendum jam olim vidi, quod & Cl. Gronovio in mentem venerat. Vulgo *tenuerunt* ſine ſenſu. *tonare omina* ut *tonare verba* apud Propertium lib. IV. El. I. *tonare minas* apud Ovid. lib. I. Amor. El. VII. & Alcimum Avitum lib. IV. *tonare bella* Silius lib. I. de Marte,

—— flagrantia bella
Cornipedum afflatu tonat & ſtridoribus axis.

Sic prima editio. Vulgatum *domat*, merito virgula cenſoria à Scaligero patre notatum. Dauſqueium tamen patronum invenit. ita glandes ille ſectatur ſemper. Mars accendit bella potius, quam domat. *Tonare bella* Martialis dixit lib. VIII. Ep. 3. & Ep. 23. de Lucano. quæ vera illic lectio. atque ita ſcribendum puto Ep. 56. ejuſdem libri, non *bella ſonare.* noſter IV. Conſ. Hon. —— *Si bella tonant, prius agmina duris Exerce ſtudiis.*

ubi libri non audiendi qui variant. III. Conſul. Hon. *civilia rurſus Bella tonant.* Silius lib. XII. *Dum bellum tonat.* quibus tamen locis aliter ſumendum. *arma Lethiferum intonuere* Silio lib. II. & Statio Theb. III. *tonitru armorum.* Val. Flaccus lib. III.

Occupat os barbamque viri, clavamque ſuperne
Intonat. ſic ſcripti, non *clavâ. Iovis Enceladique tumultus intonare* Propertius lib. II. El. I. noſter denique Epigrammate in Olybrium ex veteri libro,

Carmina ſeu fundis, ſeu Cicerona tonas.

nam vulgati *Cicerone* agnoſcunt.

Verſ. 211. *Unde repentinus populi fragor*] *Scopulis* legunt. ſed Puteanea excerpta *cœli.* quod ſequor. agit enim de tonitru. pro *arrectis* bene Raphelengius *arrectiſque* ſuperiori verſu. eadem id excerpta confirmant.

Verſ. 212. *Pallentes thalamos*] Lego *ſquallentes.* ut & apud Ovid. lib. I. Met.

Ad

Ad delubra deæ, quorum faſtigia turpi

Squallebant muſco. nam & ibi *Pallebant* in editionibus. noſter Nupt. Honorii, *vivo ſquallentia murice terga.*

Verſ. 213. *Vrnam commendat herilem*] Sic Gyraldi liber, & ſex noſtri. vulgo *dominam*. De Vrnis fluviorum notiſſimum. Lib. 1. in Rufin. *Rhenus projecta torpuit urna.* Lib. 11. in Eutrop.

—— *aurata Pactolus inhorruit urna.*

perperam utroque loco in vulgatis *unda*. Claverius ex ſuo libro hic ediderat, *atque domum nymphis commendat.* non probamus.

Verſ. 216. *Denſantur gramine colla*] *denſatur* Leidenſis, eleganti obvioque apud Poëtas Græciſmo. ſic lib. 11. de Rapt. ex veteri libro, *primo ſignatur tempora cornu.* non *ſignantur*. & apud Ovid. lib. 11. Faſt. *Poſitis urgetur pectora palmis.* non *urgentur*. Moreti liber, *criſpo denſantur gramina collo.* recte etiam, dummodo *criſpatur* retineamus.

Verſ. 223. *Se barba reflectit*] *repectit*, & mox pro *Illi*, *Ilia* legendum docti jam viderunt. libri noſtri utrumque confirmant. Sic initio hujus Panegyrici ſolis equi *crinem repexi* dicti. Statius Theb. 11.

—— *Libyco Tritone repexas Lota comas.*

Lib. VI. *ſtanteſque repectit Aura comas.* Ita bene ſcripti. Prudentius Hymno in Romanum,

Mitrâ infulatus, feſta vittis tempora
Nexus, coronâ tum repexus aureâ.

Sic totus ille locus ex optimis membranis ſcribendus. perperam *replexus* Indice Lucretiano Giphanius.

Verſ. 231. *juncto ſtipante ſenatu*] ita ſcripti. vulgo, *junctos*. Barthius *cuncto*. Lib. 1. in Rufin. *junctoque ſequor tentoria curru.* Lib. 3. in Stilich. *Tyrrhenum poteras junctis tranſmittere ſignis.* Sic legendum.

Verſ.

Verſ. 241. *Signifer optat Adventum*] Moreti liber inter emendatiſſimos, *aptat*. Puto, *aptat adventu*, ſcilicet convexa.

Verſ. 248. *Pandite cœtus*] Vir incomparabilis in ora libri ſui, *pandite cinctus*. Cl. Barthius, *pangite cœtus*. In Pricæano, *niveo jam plaudite Cœtu*. Nihil mutandum. Sic *pandere Helicona* Virg. Æn. VII. *pandere mentis penetralia*, Noſter lib. I. de Rapt. quam veram lectionem puto. *pandere aciem* pro explicare Livius. *Picta pandit ſpectacula cauda*, de pavone Horat. lib. II. Sat. II. Noſter lib. I. in Ruf. *hic mollis panditur herba.*

Verſ. 264. *Tecta parant epulis*] Raphelengius *peplis*, ſecutus conjecturam viri maximi. male. Lucanus lib. VII. *epuliſque paratur Ille locus*. Virgil. Æn. VI. *Epulæque paratæ Regifico luxu*. Val. Flaccus lib. VIII. *Mox epulas & ſacra parant*. Ovid. II. Faſt.

Dumque parant epulas potandaque vina miniſtri.

Verſ. 267. *Felix auctoribus anne*,] ſic Gyraldi liber & Puteanea excerpta. Vicetina editio *annæ*. Vulgo *annus*. ſic & *Dee* in vocativo caſu dixit Prudentius.

Verſ. 271. *Sed tepido calefacta noto*] ita Scaliger. confirmant primæ editiones & ſcripti. Vulgo *trepido*. Tibull. *Et jubeat tepidos irrita ferre notos*. mox *ambiat uvis*, non *imbuat*, Aldus & ſcripti. bene.

Verſ. 278. *Scribent in floribus Horæ*] malim *inſcribent floribus*, ut apud Virgil. *inſcripti nomina regum Naſcuntur flores.*

NOTÆ IN PRÆFATIONEM LIBRI I. IN RVFINVM.

VERS. 4. *Tangeret aſtra jubis*] Male quidam cum ſcriptis nonnullis *tingeret* legunt. *tangere ſidera, cœlum, aſtra*, obvium apud poëtas. nec locus Vir-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Virgilii illos juvat. aliud enim *ſanguine cultros tingere*, aliud *aſtra jubis*. Oxonienſis tamen liber pro diverſa lectione *tergeret*. elegantiſſime. lib. 11. in Stilic. *tremit orbe coruſco*

Iam domus & ſumma tergunt laquearia criſtæ.

Ita & illic optime vetus liber. Martialis lib. 11. Ep. XI.

Lugubre quiddam quod tacet piger vultus,

Quod penè terram tergit indecens naſus.

Sic Vaticanus. vulgo *tangit*. *tergere limina pectore* eodem modo Statius pietate Abaſcantii.

Verſ. 9. *Spumavit ſæpe veneno*] *fumavit* quatuor ſcripti. Patavinus, *ſpiravit*. mox pro *Cephiſus* meliores *Cephiſos*. ut apud Lucanum, *Fatidica Cephiſos aqua*. & *liquidis*, non *nitidis*. quod gloſſema alterius.

Verſ. 13. *Carmine ducti*] Ita olim ex veſtigiis Iſingriniani codicis correxi, in quo *docti*. confirmant ſex ſcripti. Vulgo *dulci*. Ovid. XI. Met.

Carmine dum tali ſylvas animoſque ferarum

Threicius vates & ſaxa ſequentia ducit.

quæ illic vera lectio, non *traxit*. Silius lib. XIII. *ducit ſtabula omnia cantu*. Idem lib. XI. de Amphione,

—— *lapidem teſtudine felix*

Ducere & in muros poſuiſſe volentia ſaxa.

quomodo locus ille ex antiquiſſimo libro ſcribendus. *volentia* pro *volantia* legendum parens meus in Crepundiis Silianis jam viderat. quod Dauſqueius concoquere non potuit, ut nullius eſt judicii. Idem Amphion apud Horatium dictus

Saxa movere ſono teſtudinis & prece blanda

Ducere, quo vellet. noſter Conſ. Manlii, *attonitas ſermo qui duceret aures*.

Verſ. 14. *Antra ſevera Deæ*] *Dei* libri omnes. & recte.

NOTÆ

NOTÆ IN LIBRVM I.

VERS. 5. *Præſcriptoſque mari fines*] ſic Aldus cum Barthio, & ſeptem ſcripti. Vulgo, *maris.* Quart. Conſ. Honor.

Ne pete præſcriptos homini tranſcendere fines.

Mox pro *annique meatus* , Gyraldi liber & unus Mediceus *amniſque.* unde *anniſque* conjeci, ſcilicet *præſcriptos.* Thuaneus confirmat. Sequenti etiam verſu forſan legendum, *Et luci noctique vices* , ut à ſuperioribus hæc dependeant.

Verſ. 9. *Juſſerit igni*] non *igne* ſcripti. hæc tam levia impoſterum non monebo, ne otio lectoris & meo abutar. Satis eſt, ſi teſter, nihil à me tacite mutatum in auctore noſtro contra auctoritatem librorum veterum, quos diligenter ſemper fideliterque expreſſi.

Verſ. 35. *Quem ſemper adhærens*] ſic ſcripti conſtanter omnes, & ex Alani Anticlaudiano Cl. Barthius confirmat. Vulgo *cui ſemper.* potuit ἀρχαϊκῶς ſic loqui, ut apud Lucret. lib. III, *Quandoquidem connexus corpus adhæret.* Simplicius tamen τὸ *quem* τῷ *comitatur* conjungas. ſic apud Ovid. lib. XIV. Met. *nactuſque hoc littus adhæſi.*

Verſ. 41. *Alecto ſtetit in mediis*] ſcripti quidam *in medio.* fruſtra. Statius Theb. II. *Conſtitit in mediis.* & ſic non raro poëtæ noto Græciſmo. Homerus Iliad. υ.

Ἵζε δ᾽ ἄρ᾽ ἐν μέσσοισι, Διὸς δ᾽ ἐξείρετο βουλήν.

atque ita ille ſæpe.

Verſ. 42. *reppulit angues*] *hydros* Oxonienſis, omnino rectius. noſter alibi de Furia,

Illyricis pingues pectebat ſtragibus hydros.

Conſ. Manlii, *laceris morientes crinibus hydri.* ſic paſſim poëtæ.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 47. *Quo nova corrumpit*] ita veteres nonnulli, ut *quo* pro cur ſumatur. ſequentia confirmant, *Quo rabies innata perit?* Vulgo, *quæ nova corrumpit.*

Verſ. 50. *Quas Iupiter arcet Olympo*] ſic vetertimus Lucenſis. cæteri cum vulgatis, *quas cælo Iupiter arcet.*

Verſ. 57. *Tenebroſo è carcere leges*] ſcripti non agnoſcunt τὸ *è.*

Verſ. 65. *Et rerum vexare fidem*] Ita recte Claverius. nec ſcripti meliores diſſentiunt. Vulgatum *laxare* ferri non poteſt, quod præceſſerit. Alii *lapſare* pro *laſſare* etiam non male. Duo *turbare.* Barthius *luxare. Vexandi* verbum Claudiano non novum. lib. 1. in Stilic. de navi,

Nubilus Ægæo quam turbine vexat Orion.

Lib. 11. *Vexatum corpus laceri regni* dixit. & *urbem legionibus vexare,* lib. 111. Lib. 1. de Rapt.

Obvia centeno vexaſſet fulmina motu.

Ibid.

Et nullo rigidi vexabere vomeris ictu.

Sic vetus liber bello Get.

Quid mirum ſi regna labor mortalia vexat.

unde & apparet infra libro 11, *Solito pacem vexare tumultu,* veram lectionem eſſe. plura alibi dicemus.

Verſ. 66. *Tortos ſerpentum erexit hiatus*] Ita prior Leid. unus Petav. & Oxon. non *totos.* Furiis tortos angues à poëtis dari obvium. Ovid. in Ibin.

Quaſque ferunt torto vittatis angue capillis
Carceris obſcuras ante ſedere fores.

& alibi de Tiſiphone, *tortoque incingitur angue.* quomodo & de eadem Virgilius, *tortoſque ſiniſtra Intentans angues* ut vetuſtiores libri ſcribunt. Seneca Thyeſte,

Quid ora terres verbere, & tortos ferox
Minaris angues? Medea, ---*agmen infernum faces*

In-

Intentat. ingens anguis excuſſo ſonat
Tortus flagello.

Verſ. 69. *Ditis jura tuentur*] ſic Lucenſis. alii multi ex melioribus *tuetur*. Vulgati minus bene *veretur*, quicquid diſſentit vir doctus. ſic *legem defendere* Val. Flaccus lib. 1.

Æquoreos vocat ecce deos Neptunus & ingens
Concilium. fremere & legem defendere cuncti.

Verſ. 80. *Et defenſores*] Ita cum Lucenſi malo quam *Hac*. de Hercule enim adhuc ſermo. pro *Tæda Thebæ* mox duo ſcripti, utrumque bene.

Verſ. 83. *Inter bacchata penates*] malo, *intra*. lib. 11. *major oberrat Intra tecta timor.*

Verſ. 89. *Cunctis immanius hydris*] *natis* argute Pricæanus. ut hydros natos ſuos appellet.

Verſ. 92. *Violentius Auſtris Acribus, Euripi refluis incertius undis*] Gyraldini & Lucenſis libri lectionem expreſſimus. niſi quod in illo *fulvis*, in hoc *flavis*, quomodo vulgati. *refluis* ab Iſingrino eſt. qui & *velocius Auſtris* habet. ſed male. lib. 11. de Rapt. *quantas violentior Auſter Decutit arboribus frondes.* ſic enim ſcripti, non *truculentior*. Statii illa cogitabat, *refluumque meatu Euripum.* Vulgati, *Acrius Harpyis.*

Verſ. 96. *Finxerunt membra ceraſtæ*] Iſingrini liber, & ex noſtris quidam *ora*. ut Prudent. Hamart. *virides adlambunt ora ceraſtæ.*

Verſ. 97. *Meque etiam tradente dolos arteſque*] ſic idem Iſingrinus, Vaticanus aliique multi. niſi quod pro *Edidicit*, & *didicit* ex conjectura reſtituimus. ita enim ſenſus requirit, qui magis erigetur ſi legas, *Me me etiam.* ut apud Virgil. *Me me, adſum qui feci.* ſed hoc timide adfirmo. Vulgo legebatur,

Me tradente dolos geſtus artemque nocendi.

Verſ. 102. *Satiaret arenis*] *ſatiarit* rectius tres libri. mox *rabido ingenio* non *rapido* legendum cum

Iſingrino & ſcriptis quibuſdam. ſic *rabida Megara* apud Statium Theb. I. ſupra *rabidas voces* jam habuimus: v.44.

Verſ. 114. *Producam principis aulam*] non *perducam.* ita olim conjeceram. confirmant duo Medicei. *Producam*, promovebo. Cicero pro domo ſua: *Quem tu non pro illius dignitate produxeras, ſed pro tuo ſcelere ſubduxeras.* noſter lib. I. in Eutrop. de Abundantio: —— *qui rebus Eois*

Exitium primoque ſibi produxit. is enim Eutropium promoverat. Lib. I. in Stilic. *cujus producere famam ſufficeret natus Stilicho.* Ita enim ſcripti. *proferre* dixit alibi.

Nullius Eutropius, quam qui ſe protulit, ante
Direptas poſſedit opes.

Verſ. 124. *Vbi fertur Vlyſſes*] ſic Iſingrinianus & Lucenſis. Vulgatum *quo* duriuſculum, quia *qua* præceſſerat. mox idem Lucenſis rectius *populumque ſilentem* quam vulgati *ſilentum.* lib. II. de Rapt. *populoque ſilenti Traderis.* Statius Theb. IV.

In ſpeculis Mors atra ſedet, dominiſque ſilentes
Annumerat populos. ita minima mutatione ſcribo. nam ſcripti, *dominique ſilentes.* Vulgati *dominique ſilentis.* Plutonem & Proſerpinam intelligit. noſter de Rapt. lib. II.

—— *dominis intrantibus ingens Adſurgit Phlegethon.* poſſis & *domino.* quomodo Theb. XII. *Vmbrarum cuſtos inhumata corpora regi Annumerat.* ſed alterum præſtat. Seneca Hercule Fur. Act. III. Sc. II.

Triſti ſilentem nubilo liquit domum,
cum antiquis libris. *umbras ſilentes* Virgilius dixit lib. VI. & Ovid. XIII. Metam.

Æacus huic pater eſt, qui jura ſilentibus umbris
Reddit. male vulgo, *ſilentibus illic.* plura ibi dicemus.

Verſ. 133. *projecta torpuit urna*] ſic Gyrald. Lu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

cenſ. & quinque alii. Vulgo *unda.* diximus Conſ. Olybr. v.213.

Verſ. 143. *Quid ſidera donent*] Gyrald. & Iſingr. *debent.* quod ſecutus fruſtra Raphelengius. Lucenſ. *dedent.* prior Moreti, *ſpondent.* Cæteri pro vulgata lectione ſtant, quam & nos amplectimur. Sequenti verſu *toto donabere mundo* ſcripti nonnulli.

Verſ. 151. *Quicquid lethali gramine pollens Caucaſus, & Scythicæ vernant in carmina rupes.*] Hæc inquinatiſſima erant. nam hactenus legitur,

—— *germine pollens Caucaſus & Scythiæ vernant in gramine rupes.* pro *germine*, *gramine* ſcripti omnes agnoſcunt priori verſu, & recte. niſi quod Iſingrinianus & duo ex noſtris *carmine.* quam vocem poſteriori verſui reddendam exiſtimo, unde exciderat, legoque minima mutatione, *in carmina*, id eſt in uſum Carminum, in uſum magicum. Amat hos loquendi modos noſter. ut Conſ. Olybr. v. 122. dictum. Conſ. Manlii,

Vecte laborantes in carmina concitat undas.

ubi de Organo Hydraulico agit. infra hoc ipſo libro,

Et qui cornipedes in pocula vulnerat audax Maſſagetes. h.e. in uſum poculorum. l. III. de Rapt.

—— *totæ fremerent in pocula ripæ.* Nupt. Hon. *vivunt in venerem frondes.* IV. Conſ. Honor. *In civem rubuere genæ.* atque ita ſæpe. horum & plenus Statius. Duplicem igitur magiam tangit, alteram, quæ herbis, alteram quæ incantationibus perficiebatur. utramque poëtæ ut plurimum conjungunt. Lucenſis liber conjecturam meam confirmat; is enim, *in gramina. Gramina* pro *Carmina* & vice verſa frequenter ſcribi in antiquis membranis nemo neſcit. male etiam vulgo *Scythiæ rupes* pro *Scythicæ.*

Verſ. 154. *Sacriſque citavi Nocturnis Hecaten*]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Loci hujus reſtitutio Claveriano codici debetur. Vulgatum *litavi* σολοικίζει. Iſingr. & Lucenſ. *levavi.* alii quidam *litatis.* Forte *citatam.* ut ad τὸ *traxi* referatur. noſter lib. I. de Rapt. *patefacta ciebo Tartara.* Val. Flaccus lib. III. *furias ditemque ciebo.* ubi fruſtra *movebo* Carrionis liber.

Verſ. 158. *Et fulmina ſtare coëgi*] Sic Aldus & Iſingrin. Alii *flumina.* Lucenſis, *fulmen.* Vulgo *flamina.*

V. 164. *Paſcitur intuitu*] Gyrald. & Lucenſ. *aſpectu.*

Verſ. 168. *inviſo votum damnavit in auro*] ſcripti quidam *invito.* perperam. Ovid. de eodem Mida, *& inviſo meritus torquetur in auro.*

Verſ. 173. *Inſtabileſque olim*] *diu* duo veteres. tres *vocaris* pro *vocabis* paulo ante.

Verſ. 175. *Qua Boſphorus urbe*] non *arce* ſcripti. & recte. nam *Eoas arces* ante dixerat. mox *Odryſiis* pro *Otryſiis* lege. Odryſia, Thracia. *diſterminat* etiam pro *diſcriminat* Moreti liber. quod placet. Plinius lib. XII. c. XXI. *Arabia Iudæam ab Ægypto diſterminat.* Lucan. lib. I. *Gallica certus*

Limes ab Auſoniis diſterminat arva colonis.

Sic & *Tarteſſos diſtermina* Silio lib. V.

Verſ. 179. *Profert arcana*] *proferre* excerpta Medicea. ut legendus ſic totus locus videatur,

——— proferre arcana, clientes
Fallere, & ambitos à principe vendere honores.

ita ſæpe noſter hiſtoricorum exemplo. τὸ *ambitos* male in *indeptos* Claverius mutavit.

Verſ. 184. *Septeno gurgite Nilum*] *littore* Iſingrini codex. ut infra lib. II. *Ignotaque littora Nili.* de laud Stilic. *Nilique ad littora tendens.*

Verſ. 189. *Aut prædia culta fuiſſent*] Suidas ad verbum, voce Ῥουφῖνος. καὶ πολὺς ἦν ὄχλος τῶν προσελθόντων εἴ που τινὶ χωρίον ὑπάρχοι παντομιγές τε καὶ εὔκαρπον. ubi & plura in hanc rem.

Verſ. 193. *Orbiſque ruinas*] Iſingr. & Patavin. *rapinas.*

rapinas. recte. pro *domus* etiam *manus* tres alii. placet. Lib. 1. in Eutrop.

—— *nunc uberiore rapina Peccat in orbe manus.*

Verſ. 199. *Cyrique tiara*] ſcripti *ſolium Cyri Crœſique tiara*, vel *tiaræ*. nihil muto, niſi quod *tiaras* malim. ut IV. Conſ. Hon.

Barbarus Arſacio conſurgeret ore tiaras.

Verſ. 204. *Hæc mihi paupertas auguſtior*] *opulentior* Iſingrin. Lucenſ. Gyrald. & Puteaneus. placet.

Verſ. 208. *tibi vellera ſuccos*] *ibi* cum ſcriptis legendum, ut τῷ *hic* reſpondeat, quod ſequitur. ſic & infra *latas ibi perſtrepit ædes*, non *tibi*. *Fucos* etiam optime quatuor ſcripti agnoſcunt. *Tyrios fucos*, ut Ovid. lib. VI. Met.

Conſcendunt in equos, Tyrioque rubentia fuco
Terga premunt. ſic omnino ſcribendum. plura illic. Lucanus etiam lib. X.

Strata micant, Tyrio quorum pars maxima fuco
Cocta diu, virus non uno duxit aheno.

Ita enim legendus, vel, ut in aliis ſcriptis, prior verſus,

Hic thorus Aſſyrio cujus pars maxima fuco.

Nam & Aſſyria purpura in pretio. ſic Feſtus Avienus Phænom. *Aſſyriumque bibunt nova vellera fucum*. & noſter de rapt. *Aſſyrii ſpumis fucantur aheni*. & *Aſſyrium venenum* apud Virgil. II. Georg. Ovidius lib. 1. El. 1. Triſt. *purpureum fucum* dixit,

Nec te purpureo velent vaccinia fuco.

Sic bene vetus liber. Sidonius Apollinar. ad Majoranum.

Sic te purpureo recocta fuco
Multos purpura veſtiat per annos.

Roſeum fucum dixit Catull. nuptiis Pelei: *rubens* Seneca Hippol.

Longum rubenti ſpargitur fuco lacus.

Vbi fucum tauro marino erudite dat. Fucus enim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

proprie herba marina, Græcis φῦκος θαλάσσιον, teſte Plinio. *ſanguineum* Virgil. Ciri.

Horrida ſanguineo pinguntur prælia fuco.

Sic enim ſcribendum puto, cum in antiquis editionibus ſit, *ſucco.* Vnde *Cocco* fecerunt. *Tænarium fucum* Val. Flaccus lib. I. Statius Propemptico Metii Celeris,

Quo pretioſa Tyros rubeat, quo purpura fuco

Sidoniis iterata cadu. ſic ſcribendum. Hinc & *fucare*, pro quo *fuſcare* ſæpe perperam legitur, ut dicemus ad lib. II. de Rapt. v.

Verſ. 217. *Simplice cultu*] *victu* Oxonienſis. probe. *Victus* enim *verbo continentur, quæ eſui, potui, cultuique corporis, quæque ad vivendum homini ſunt neceſſaria*, teſte Vlpiano de verb. ſignif. Silius lib. VIII.

Tu campum noſcas ante, exploreſque trahendo,
Quantum hoſtis victu valeat, quæ copia rerum.

ſic emendo. Vulgo, *quantum hoſtis ritus.* prima enim editio, *ictus hoſtis.* liber Oxonienſis, *hoſtis rictus.* mox dicturus eſt, *eget improbus arcto Iam victu Libys.* ſequenti verſu *gemerent* pro *fremerent* Iſingrin. & Vatic.

Verſ. 222. *Perjuria nectit blanditiis*] Ita Aldus, & omnes ſcripti, uno Moreti excepto, in quo, *nutrit.* Vulgo, *miſcet.* ſic apud Statium. Theb. v. *quid longa malis exordia necto.* lib. IX. *Graiis*

Sidoniiſque ſimul nectebat funera Mavors.

Lib. VIII.

Talia nectebant, ſubito cum pigra tumultu
Expavit domus. ita meliores ſcripti, non *jactabant.* ſic *nectere fraudes* Silio, *nectere dolos* Livio, *nectere nefas* Val. Flacco. & ſimilia. Sequenti verſu Oxon. & Regius *perituras*, non *perituro.* quod non diſplicet.

Verſ. 226. *Quæ ſic Gætuli jaculo*] *Gætulo* legebam olim. nunc placet Bononienſis libri lectio, *gentili.*

tili. Iuvenalis Sat. III. de Oronte, *gentilia tympana ſecum vexit.* Seneca Hercule Fur.

Te ramus oleæ fronde gentili tegat Theſeu.

populari Ovidius dixiſſet. ut lib. VII. Met. de Cephalo,

—— *ramumque ferens popularis olivæ.* Gloſſæ Stephani bene, *Gentilis*, ὁμοεθνής. Calpurnius Eclog. II. *non gentilia poma* vocat, quæ *adoptiva* non uno loco Ovidius, hoc eſt inſitiva, & ex arbore, in qua naſcuntur, originem non ducentia.

Non minus arte mea mutabilis induit arbor
Ignotas frondes & non gentilia poma.

Ita enim ſcribendum ex antiquis libris. Vulgo *genitalia.* Illa Virgilii reſpexit,

Miraturque novas frondes & non ſua poma.

quibus paria habes Anthol. lib. I. cap. XX. in Calcinii Epigrammate,

Ὀθνείοις ὄζοισι μετέμφυτος, ἥμερα θάλλω,
Οὐκ ἐμὸν ἡμετέροις κλωσὶ φέρουσα βάρος.

Loquitur pirus ſilveſtris. *adultera arbuſta* Manilius vocat eleganter,

Atque arbuſta vagis eſſent quod adultera pomis.

ἑτεροφύτων δένδρων γονέας, Iuliano Ep. XXIV.

Verſ. 231. *Nunquam reverentia menſæ*] *nuſquam* rectius libri aliquot. quod Barthius vidit. poſt hæc aliquid deeſſe videtur. non enim cohærent. nec Claverii lectio quicquam juvat. Paulo ante pro *raptorem partus, Parthum* Gyrald. Lucenſ. Vatic. & quinque alii. ſequor.

Verſ. 232. *Extinguere cives*] *extinxiſſe* jam præceſſerat. Recte ergo Barthius cum Iſingrino, *exſcindere.* atque ita Gyrald. Lucenſ. Vatic. & Delrii codex.

Verſ. 234. *Nec celeri mittit letho*] Gyrald. Vatic. Iſingr. & edd. quædam, *celeri perimit letho* : nihil muto tamen. Ovid. II. Faſt.

Corpora non letho miſſa trecenta forent. & lib. v. *manus miſſuras Hectora letho* dixit. Statius Theb. VII. *quem fas dimittere letho.*

Verſ. 256. *Dejecerat amens*] ſic meliores libri, non *omnes*, quod gloſſema. *amentem metum* ſimili modo Lucanus lib. I. dixit. Paulo ante Mediceus unus eleganter,

O mites Diomedis equos, Buſiridis aras.

Verſ. 262. *Solus medioque in turbine rerum*] *medio ſolus ſed turbine rerum* Aldus & ſcripti quidam. Vatic. *ſolus medio ſed.* Alii *medio ſeſe.* Primæ editiones, *ſeſe medio ſed turbine.* Lucenſis *ſolus medio de.* Gyrald. *ſeſe medio de.* forte legendum, *ſed enim medio ſed turbine rerum*, ut oratio nonnihil excitetur.

Verſ. 266. *Adverſaque ſigna furori*] Lucenſ. Oxon. & Ambroſ. unum ſecuti ſumus. Vulgo *regna.* alibi dixit, *ſigna deis adverſa.* Putean. *tela.* unus Petav. *adverſa hic ſigna.*

Verſ. 269. *Vortice torrens*] ita ſcribendum, non *vertice*, monent Grammatici. nec aliter libri meliores.

Verſ. 276. *Geminis quæ laſſa procellis*] Vulgo *lapſa.* Vnde *quaſſa* olim legebam. ut *quaſſæ rates* apud Horatium. *Quaſſas eripiunt æquoribus rates.* & apud Stat. *blandamque quietem Intravit non quaſſa ratis.* utque paſſim poëtæ. nunc quatuor ſcriptos ſequor & Barthii conjecturam. Stat. Theb. I. *Laſſatiſque diu tamen aura ſuperſtes Immoritur velis.*

Verſ. 281. *Tu non viperea*] ſic Tholoſ. concinne. vulgo, *vipereo.*

Verſ. 287. *Compreſſa matre rebellis*] Raphelengius cum viro incomparabili, *comprenſa.* nulla opus mutatione. poſt terram enim à ſe tactam preſſamque vires Antæus recolligebat.

Verſ. 294. *Hoc neque Geryones*] non *Geryon.* recte Raphelengius. & confirmat prima editio. *Geryon*

ryon quidem bis Seneca dixit, ſed ſecundâ ſyllabâ correptâ. *æquabunt* etiam ex ſcriptis, non *æquabat* legendum.

Verſ. 296. *Scyllæque fames*] *canes* Regius & Oxon. placet. Nota de Scyllæ canibus fabula, quorum meminiſſe plerumque poëtæ ſolent, quoties Scyllæ meminerunt. noſter lib. I. in Eutrop. *Scylla novos mirata canes.* Laude Serenæ, *quot ſtagna Charybdis Armarit, quot Scylla canes.* Silius lib. V,

Scylla ſuper ſævoſque canum pandebat hiatus.

lib. XIV.

Scyllæi tacuere canes.

Ovid. Remed. Amor.

Et vos Scyllæi naufraga monſtra canes.

atque ita alii.

V. 302. *Primos pecudum depaſcitur artus*] ita meliores libri, non *primo*. l. I. in Eutrop. *rebus Eois Exitium primoque ſibi produxit.* lib. II. in Stilic. *primam ſcelerum matrem trudis Avaritiam.* ſic utroque loco cum membranis legendum. Virgil. lib. VI. *primam qui legibus urbem fundabit.* ita citant Grammatici, & Spartian. in vita Hadriani, non *primus*. nec aliter optimus Mediceus. Silius l. X.

Iam maria ac terras primamque invaſerat urbem.

Verſ. 307. *Ardent proſternere vires*] ſic ſcripti omnes, non *audent*. Statius; *Sternere ferre domos ardent.* amat valde noſter id verbum. ſequenti verſu pro *Iam gentes, Iamque Getas* Gyrald. ac Lucenſ. & pro *receptat*, nonnulli *retentat*. nihil muta. Laudib. Serenæ.

—— gentes quas fœdere Roma recepit.

Verſ. 311. *Patriamque bibens Mæotin Alanus*] Quidam ſcripti, *patriumque bibens Mæotis Orontem.* ut Mæotides fæminas intelligat. quomodo apud Senecam Troad. *Tanaitis & Mæotis.* & Ovid.

Qui modo peltiferas fudit Mæotidas armis.

ſed nihil illis cum Oronte. proba igitur vulgata le-

ctio. at Lucenſis liber pro *patriamque, caſamque.* optime. Statii illa reſpexit Theb. XII.

Et triſtes ducuntur equi truncæque bipennes
Queis nemora & ſolidam Mæotida cædere ſueta.

ſolidam, glacie concretam. Noſter infra lib. II. *Alii per terga ferocis Danubii ſolidata ruunt. frangere* lib. II. de Raptu dixit. ut hic *cædere.*

——— ſeu forte rigentem
Thermodontiaca Tanain fregere bipenni.

Cæterum pro *Mæotin Mæotida* corrigendum vel ſine libris, auctoritate Statii. nam *Mæotin* Græcum non eſt. Scripſerat librarius *Mæotidalanus:* cum τὸ *a* geminare debuiſſet. hinc *Mæotin* mox factum, mutato *d* in *n*. qui frequens error. Sic apud Val. Flaccum lib. VIII. prope finem peccatum,

——— qualem Ogygias cum tollit in arces
Bacchus & Aoniis illidit tympana truncis.

Locum accuratius perpendenti facile apparebit, nihil eſſe, ad quod τὸ *qualem* referatur. Pro *tympana* igitur veterrimus Vaticanus, ſed mendoſe admodum ſcriptus, *tiana.* Vnde facilis correctio *Thyada.* Ex quarto Virgilii comparationem hauſit,

——— qualis commotis excita ſacris
Thyas, ubi audito ſtimulant trieterica Baccho.

Verſ. 315. *Geticas ſtraviſſet dextra catervas*] ſic Lucenſis. vulgo *dextera turmas.* infra lib. II. *Geticis Europa catervis Ludibrio prædæque datur.* in Epigrammat.

Sic Geticas ultrix feriat rhomphæa catervas.

Verſ. 322. *Conjungere caſtris*] *dextris* Moreti prior. quomodo & infra lib. II. milites vocat.

——— tradiſne tuas, dux optime, dextras?

Verſ. 324. *Quo non famoſius ullum*] Ita ſcripti omnes, Vatic. & Pricæano exceptis, qui *animoſius.* Mazarin. *violentius.* Vulgo, *deformius.* mox *turpes habitus*, non *triſtes*, quatuor veterrimi. cur

turpes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

turpes habitus, addit cauſam illis, --- *frontemque ſecari Ludus.* ſic enim optime Lucenſis: cum Iſingriniano. alii multi ex melioribus *frontemque ſecare* proxime ad verum. nonnulli cum vulgatis *fratreſque necare*, vel *fratremque ſecare*. noſter bello Get. de Alanis

——— reſciſſaque contis
Gloria fœdati ſplendet jactantior oris.

quæ illic vera lectio. Recte ergo *turpes habitus*, cum nihil æque probroſum apud Romanos haberetur, quam facies ſtigmate notata. quæ delatorum olim ac calumniatorum pœna, & ſervis propria. notus iſte barbarorum mos. ſed nec recte codices quidam mox pro *occiſos pulchrum jurare parentes*, præferunt *jugulare*. Per manes parentum jurare pulchrum iis, quos tamen ipſi occiderant. Alaricus bello Getico,

Non ita dii Getici faxint maneſque parentum.

Patres ſenio oppreſſos ac viribus defectos à liberis occiſos notum. qua de re capiendus & emendandus Val. Flaccus lib. VI.

Aut mecum mediam, juvenes, agite ite per urbem
Argolicamque manum, aut charis occumbite natis.

ſic recte Carrionis liber. quod ille non intellexit. Vulgo, *aut claris occumbite factis*. ante dixerat,

Magnanimis mos ductus avis, haud ſegnia mortis
Iura pati, charæ ſed dextra occumbere prolis.

Verſ. 329. *Natura bimembres*] ſic ex ſuo libro Claverius. Vulgo, *biformes*. parum refert. IV. Conſ. Hon. *non ipſi poterunt æquare bimembres.*

Verſ. 333. *Ante tubas ferrumque precatus*] Quatuor veterrimi, Iſingr. Gyrald. Lucenſ. Vatic. & cum Puteaneo, *aciemque precatus*. Vulgatam lectionem Statius tuetur Theb. VI.

Primitias egomet lacrymarum & cædis acerbæ
Ante tubas ferrumque tuli.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 345. *Ad bellum Stilicho*] cum aſpiratione ubique ſcribendum id nomen : quomodo fere antiquæ inſcriptiones. Græcis Στελιχών. male ergo Portus apud Suidam Στιλικὼν reponi jubet. Scripti etiam plerique *Stilichon* tam hic quam alibi Græcorum more. quomodo etiam *Gildon* & *Aquilon* iidem non raro ſcribunt. Sequenti verſu *Ditet* & *ſuſpendat* non *ditat* & *ſuſpendit* legendum puto. Paulo ante *frena rapidos* pro *frænet* duo Medicei: bene ſuperiora confirmant.

Verſ. 350. *Turbas illinc Gradivus agebat*] *turmas agebant* omnes fere ſcripti. ſequor.

Verſ. 352. *Loricaque curſu Æſtuat*] *curſum* Tholoſanus. eleganter. cum accuſativo etiam id verbum Statius conjunxit,

——— Piſæumque domus non æſtuat annum.

Et Prudentius Hymno Laurentii, *quid ille fervens ambitu ſitemque honoris æſtuans*. Sic vere antiquiſſimus Puteanorum codex ante mille & plures annos litteris majuſculis Romanis ſcriptus. Vulgo, *Sitique*. Idem Cathem. Hym. x.

Rex ipſe Coos æſtuantem murices
Lenam revulſa diſſipabat fibula.

ubi male Torrentius, *Coo exæſtuantem murice*.

Verſ. 354. *Multoque Megara luxuriata malo*] non *multis malis* ſcripti. *acrior* etiam *voti* pro *voto* corrigendum puto, quomodo ſæpe Claudianus.

Verſ. 356. *Diroque prior ſic ore laceſſit*] Ita quatuor veterrimi. vulgati, *atque prior diro*.

Verſ. 366. *Iamdudum geminæ ceſſant*] ſic ed. Vicent. Gyrald. Patavin. Eccleſ. Cathed. & Claverii codex. qui tamen *egelidæ* præfert. Sed docere nos debuiſſet, cur *egelida libra* vocetur. Vulgati *gelidæ*. Lucenſ. & Regius *gelidæque vacant*. Lego, *geminæque vacant*. ut Lucan. lib. 1. *pars ætheris illa ſereni Tota vacet*. ubi plura habes in hanc rem. Diſtinctione etiam locum juvimus.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 374. *Qui ſubiget*] *ſubigat* & *proterat* Lucenſ. rectius. *qui proteret*, non *&* Moreti prior. nervoſe & ſic Rapheleng.

Verſ. 379. *Tonſa comas*] *jubas* Oxon. placet. ſic & anguineam Meduſæ Comam *jubas* Ovidius vocat. *condere* etiam pro *claudere* quatuor ſcriptis placet.

Verſ. 381. *Vomere ſulcus adunco*] *obunco* Delrii codex & ex noſtris nonnulli. *Frangetur* etiam pro *Findetur* duo ſcripti. ut apud Alcimum Avitum lib. III. *Aut ſi frangenti cedens ſuccumbet aratro.*

Verſ. 383. *Rorabunt querceta favus*] *favos* eleganter unus Mediceus. Plinius lib. XVII. cap. X. *Si roraverit qualemcunque imbrem.* ſic *Paullum rorantem ſaxa cruore* Silius lib. X. modo tamen diverſo.

Verſ. 385. *Velleribus quæretur honos*] non *honor* ſcripti. Reg. & Oxon. *ovis.*

NOTÆ IN LIBRVM II.

SEcuti auctoritatem Lucenſ. Gyrald. Vatic. & aliquot aliorum codicum, præfationem, quæ bello Gildonico præfixa hactenus legebatur, huic loco inſerendam curavimus.

Verſ. 2. pro *permiſſis choris* perperam *permixtis* ante diximus. IV. Conſ. Hon. v. 618. Paulo poſt: *Et Geticam ſenſit* cum Claverii libro meliores noſtri, non *Gildonis ſenſit*. unde patet hanc præfationem ad Gildonicum bellum non pertinere.

Verſ. 8. *Negant areſcere fauces*] unus Petav. & Med. *manſueſcere*. ſic apud Lucan. lib. I.

——— *nullus ſemel ore receptus*
Pollutas patitur ſanguis manſueſcere fauces.

Verſ. 10. *Pacem turbare tumultu*] *vexare* ſcripti plerique. probe. jam dictum ſuperiori libro.

Verſ. 19. *Solatia letho*] *fato* Mazarinianus. quod magis poëticum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 22. *Si frena remittat*] *reſolvat* Lucenſ. Gyrald. Vatic. ut nuptiis Honor.

——— nec frena reſolvit Gratia.

Vulgata tamen lectio etiam proba. Ovid. II. Met. *cui victa remiſit Frena ſuus rector.* Triſt. I. El. III.

Cervicis rigidæ frena remittit equo.

noſter VI. Conſ. Hon.

Ergo ubi præcluſæ voci laxata remiſit

Frena dolor. paulo ante *decedam* pro *diſcedam* recte nonnulli ſcripti. Gloſſæ Stephani, *decedit* ἀποθνήσκει.

Verſ. 25. *Cladem diviſit in orbem*] Hæc vera lectio, quam ſcripti meliores tuentur & Raphelengius. Alii, *dimiſit*. Vir doctus, qui dubitat, an Latinum ſit, *cladem dividere*, craſſa nimis Minerva uſus eſt. noſter de piis fratribus,

Diviſit vultus cum pietate faber.

Stat. Theb. II.

Partes pariter diviſus in omnes.

Catull.

Nos alio mentes, alio diviſimus aures.

Sic *dividere oſcula*, Horat. lib. I. Od. 36. Noſter infra *diviſo ſtat quiſque loco.* quomodo legendum. ut & lib. III. in Stilic. *omnibus illis Præterea diviſus erat favor.* Silius lib. II.

Ille vagam cœlo diviſit ſæpe volucrem.

ut recte prima editio. *dividere* dixit, pro jaculo tranſigere. infra plura. pro *in orbem*, *in urbes* tres antiquiſſimi libri. ſequor.

Verſ. 49. *Pereunt ingentia cauſis*] *fatis* Lucenſ. & Gyrald. placet.

Verſ. 62. *Summoque à culmine*] *è culmine* Gyrald. & Vatic. recte. malim etiam, *ſummæque*.

Verſ. 63. *Spectat certamina campi*] Sic Delrii Cod. unus Petav. & Toloſ. *cernit ſpectacula* Lucenſ. Iſingr. & Vatic. Vulgo *cernit certamina*.

Verſ. 64. *Hunc per vada cærula mergi*] *hunc in vada*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

vada proxima mergi Lucenſ. & Gyrald. pro *nurus* etiam *manus* nonnulli.

Verſ. 67. *Portis efflare ſub ipſis*] *ſpirare* ſeptem ſcripti; pro expirare. ut apud Val. Flacc. *Tunc tenuem ſpirans animam, ſalve ô mihi longum Expectata manus.* nihil muto tamen. mox ſcripti totidem *puerumque cruore maternos fœdare ſinus.* utrumque elegans. Vulgatum magis Claudianeum.

71. *Præceptis incenſa ſuis*] *Exceptis* Lucenſ. & Gyrald. argute. ſolis Rufini villis parcebatur. Argumentum prope invictum, quo fœderis cum hoſte initi convinceretur. Noverat hoc callidiſſimus Imperatorum Hannibal, qui cum flammis omnia late dediſſet, villas Fabii intactas reliquit, quo ſuſpectum Romanis redderet.

Verſ. 72. *Non abnegat hoſtem*] Lucenſ. Gyrald. Vatic. & quatuor alii, *abnuit.* vere. ita Virgilius, Silius, Val. Flaccus, alii ſæpe. alterum gloſſema. noſter lib. II. de Rapt.

——— *vincique ſuos non abnuat hortos.*

VI. Conſ. Hon.

Fucati ſermonis opem mens conſcia laudis
Abnuit. Laude Serenæ:
Inque ſuos migrare virum non abnuit annos.

Vbi eodem modo peccant nonnulli codices.

Verſ. 74. *Permiſſa poteſtas*] rectius *facultas* Lucenſ. & Gyrald. Lib. II. de Rapt. *cui tanta facultas In me ſævitiæ.* ubi plura.

Verſ. 76. *Stipatur ſociis*] Lege *Stipatus* cum Iſingr. Vatic. & tribus aliis, ut ſuperioribus hæc cohæreant. male vulgo diſtinguuntur.

Verſ. 79. *Revocat fulvas in pectore veſtes*] *pectora* Vatic. prior Leid. & unus Petav. quomodo & Claverius ex ſuo libro, & ex conjectura Barthius. Silius lib. XII. *revocate in pectora Cannas*, cum optimo codice.

Verſ. 81. *Aſſimulat*] ſcripti nonnulli *Aſſimilat* cum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

cum Barthio. mox *teſtatur amictu* non *amictus* Gyrald. & Oxon. quod & Barthius vidit. Lucenſ. *proclamat amictu*.

Verſ. 82. *Nec pudet*] *Nil* Oxon. ut Ovid. *Nil pudet hunc*.

Verſ. 84. *Latii mutare togæque*] *coactæ* Lucenſis liber. quod ſecuti ſumus. *Latii togati* tamen à Claudiano ſcriptum puto. *mœrent mutare*, ut alibi, *dolet ille paterna Bithynos mutaſſe domo*. *ſe* ſubintelligitur.

Verſ. 89. *Duræ quis terminus unquam*] *diræ* tres ſcripti. quod efficacius.

Verſ. 91. *Aut tantis ſolvet*] *A tantis* multi codices. Forte pro *Ah*. nam olim ſine adſpiratione ſcribebant. mox *negantur* pro *negatur* iidem recte.

Verſ. 96. *Primum genialibus omen*] non *proprium* ſcripti meliores. quomodo legendum Barthius & ad Statium Gronovius jam viderunt. ſequenti verſu *Hic* pro *Hæc* bene ſcripti.

Verſ. 98. *Vel ſolus ſperate veni*] *ſuperare* uterque Oxon. ac Regius eleganti Græciſmo. Statius Theb. II.

Seu Pandionio noſtras inviſere cædes
Monte venis. fruſtra alii, *velis*. Lib. V.
—— *cui gloria tanta*
Venimus innumeræ fatum debere cohortes.

Lib. VII.

Vos etiam noſtris Heliconia turba venitis
Addere rebus opem. Sic *eo fateri* apud eundem Theb. I.

Seu fortuna fuit, ſeu, quod pudet ire fateri,
Vis invicta viri.

Ita veterrimus Cantabrigienſis vere. non *ore* aut *ira*. mox dicet,

—— *Vobis ventura atque omne quod ultra eſt*
Pandere mœſtus eo. de quo alibi. Martialis,

Tunc ego non oculos, ſed ventrem paſcere veni.

B. Eu-

B. Eugenius,

Vt cum flamma vorax veniet comburere terras.

Verſ. 103. *Tranquilla in pace locatis*] *tuta ſub pace relictis* Lucenſ. & Gyrald. *tranquilla in pace relictis* Iſingr. & Vatic.

Verſ. 108. *Illinc Armeniæ*] non *illic*.recte Vatic. & quatuor alii. quia *inde* ſequitur. Verſu proximo pro *Fervida, Herbida*. ex Iſingrini libro Raphelengius & ex ſuo Claverius. optime. nec aliter ex noſtris Lucenſ. Putean. Bononienſis. Patavin. *Findia* mendoſe. & in marg. *Florida*. unus Ambroſ. *Rubea* vel *Tenuia*. quod poſtremum elegans etiam.

Verſ. 124. *Vix Alpes tranſgreſſus erat*] Lucenſ. *egreſſus*.

Verſ. 125. *Adventumque tremens*] *timens* nonnulli ſcripti. quod perperam ſecutus Raphelengius. ſupra lib. 1.

Hoc monſtrum non una palus non una tremebat

Inſula.Lib. 11. in Eutrop. *mortem pœnaſque tremebant*.atque ita ſæpe.

Verſ. 127. *Tum duplicem foſſam*] non *duplicè foſſa* Vatic. eleganter. vide notas bello Gild.v. 136. Pro *tutoque* , Oxon. *tortoque*. *locata* etiam cum ſcriptis bene Raphelengius, non *locatum*.

Verſ. 133. *Tantos ſeſe transferret in hoſtes*] *fidos* alter Leid. Patavin. & Gevart. argute *fidos hoſtes* vocat Getas, quos occulto fœdere Rufinus ſibi ſociarat.

Verſ. 138. *Teſte futura*] *pace* Lucenſ.quam Stilicho Orienti eſſet redditurus.

Verſ. 141. *Sed redit in rabiem*] Sic Iſingr. Gyrald. Vatic. & quinque ex noſtris. Cæteri cum vulgatis *faciem*. niſi quod Regius *facinus*. etiam bene.

Verſ. 144. *Per facta parentis*] ſic ſcripti, non *fata*.

Verſ. 147. *Evitare manus*] *minas* Lucenſ. Gyrald. Vatic. placet.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 150. *Tantis capiendi credimur armis*] Aldus *digni capiendi.* Scriptorum major pars *dignis capiendi.* Patav. Eccleſ. Cath. *digni capiendis.* Vt forte ſcripſerit , *tantis cur digni credimur armis?* quomodo apud Statium Theb. 11.

Macte animi, tantis dignus qui crederis armis.

ſed vulgata proba eſt , modo interrogatione erigatur. *credimur* pro tradimur dixit. quod verbum noſter eo ſenſu amat. Sequenti verſu pro *petitur, petimur* Ambroſ. venuſte.

Verſ. 154. *Gemino cæli*] Ita ſcripti. Vulgatum *Stilicho* ex gloſſa natum. *Libyenque* mox pro *Libyamque* iidem.

Verſ. 160. *Quid partem invadere tentat*] Verſum unum alterumque excidiſſe puto.

Verſ. 181. *Et nemus Oetaum radiat*] Ita legunt hæc & diſtinguunt ſcripti. Vulgo, *reſonat.*

Verſ. 187 *Græcia clades*] *cædes* Lucenſ. Gyrald. Vatic. & mox pro *Lacedæmonis arces* , *agri* ſcriptorum potior pars.

Verſ. 197. *Obſtupuit*] veteres quidam *obſtipuit*, quomodo paſſim in antiquiſſimis codicibus id verbum ſcribitur.

Verſ. 200. *Fortia cœpta deſerat*] *differat* Thuan. quod placet. ſic infra, *deſiſtite, quæſo,*

Atque avidam differte manum.

111. in Stilic. *cadis ſitientem differat arcum.* ubi plura.

Verſ. 210. *Libertas effrena maris*] *Tempeſtas inſana* Vatic. & pro *limite nullo, juſto* idem cum Gyrald. Lucenſ. & duobus Florent. optime. *juſtum limitem* præſcriptum vocat. ſic lib. 1. de Rapt.

Cum ſemina juſtis Diſceſſere locis.

quomodo illic idem Vaticanus , non *juſſis.* ſic *juſtam temperiem* Nuptiis Honorii , & *Iuſtum diſcrimen.* ibid.

Quam juſto leviter ſeſe diſcrimine confert

Vmbra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Vmbra ſupercilii. ita enim Iſingrini codex.

Verſ. 216. *Permitto cladibus orbem*] *caſibus* Lucenſis. bene. Gyrald. & Vaticanus *caſibus hoſtem.* Stat. Theb. v. *victam projecit caſibus artem.* mox pro *Eous, Eois* ſcripti meliores. & *Parcere* pro *Parcite* Lucenſ.

Verſ. 222. *Eliſa tonitrua Coris*] non *illiſa* Lucenſ. & Gyrald.

Verſ. 227. *Clamore moventur*] *queruntur* iidem Lucenſ. & Gyrald. ſcripti cæteri, *movetur.*

Verſ. 230. *Leges vibrato imponere ferro*] ſic cum Iſingrino Claver. & Raphelengius. quod confirmant Lucenſ. & Vatic. Cæteri cum vulgatis, *ſtricto leges imponere ferro.* utrumque probum. illud tamen malo, quia *ſtrictos deponere cogimur enſes* jam præceſſit.

Verſ. 231. *Iamjam barbaricus*] *Iam mihi* Aldus & ſcripti omnes. pro *ultroque* Ed. Parm. aliæque nonnullæ, ac Puteaneus *ultrixque.* quod Raphelengius ſecutus.

Verſ. 243. *Rubrique receſſus littoris*] *Æquoris* prior Moreti. bene. alterum ferri non poteſt, quia ſequitur, ſecretaque *littora Nili,* niſi illic cum altero Moreti legas *noſcere Nili.* ut *ſecreta Nili* dixerit, quomodo *clauſa rerum*, & ſimilia, quorum noſter plenus. Vulgatam tamen lectionem tuentur quæ notamus ſupra lib. I. v. 184.

Verſ. 245. *Mundum poſt terga relinquam*] *annum* Lucenſ. placet. Virgil. III. Æn. *patet extra ſidera tellus, Extra anni ſoliſque vias.*

Verſ. 261. *Prodimur heu*] ſic prior Moreti. Claverii editio *ſpernimur.* Vulgatum certe *Tradimur* ferri non poteſt, quia ſequitur *tradiſne tuas, dux optime, dextras?* niſi illic cum Lucenſ. Gyrald. Vatic. & altero Moreti, *ſperniſne* legendum. quod verum puto.

Verſ. 273. *Tantave geſtandi*] *geſtati* Lucenſ. qui &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

& ſupra pro *præſtabit, præbebit* cum Gyrald. & Vatic. non probo.

Verſ. 274. *Tu licet occiduo*] *occidui* unus Mediceus. concinnius. *Cœli* etiam pro *Solis* Lucenſ. Gyrald. & ſeptem alii. nil muto. noſter lib. I. in Eutrop. *alio Phœbi de cardine ſurgunt crimina.*

Verſ. 277. *Promiſſis longe*] *longum* idem Mediceus. probe. id eſt diu promiſſis.

V. 279. *Tangebat Macetum fines*] non *Macedum* Lucenſ. Vat. & duo alii. quod & Barthius vidit. nec aliter in antiquiſſimis libris, Prudentii, Silii, Val. Flacci, aliorum poëtarum ſcribitur. qua de re magnus Scaliger ad Manilium. ſic & lib. II. in Eutrop. emendavimus.

Verſ. 284. *Tanta de plebe repertus*] *pube* Lucenſ. Gyrald. Vatic. & duo alii. ſic bello Gild. *præcipuos electa pube maniplos* dixit. vulgata lectio ferri etiam poteſt. *vulgus* enim mox eoſdem milites vocat.

Verſ. 296. *Conjuratos clientes*] *conjuratas cohortes* multi ex ſcriptis. ſed male. ſupra, *circumque armata clientum agmina.* pro *hortatur*, *oſtendit* octo ſcripti. duo *affatur*. *accendit* uterque Oxon. quod verum. ut apud Virgil. *Martem accendere cantu* tubicen dicitur. ſupra lib. I.

Eruit, inſtauras; accendit prælia, vincis.

& hoc ipſo libro.

Pugnandi cupidas accendit voce cohortes.

Silius lib. XII.

Iſque ubi Torquatum raptim properata ferentem
Signa videt, pugnæque avidas accendere dextras.

Ita prima editio. Lib. XVII.

Dux vetus armorum ſcituſque accendere corda
Laudibus. atque hoc modo ille ſæpe.

Verſ. 298. *Quem vincere ſolum*] Lucenſ. Gyrald. Iſingr. *poſcere.* quod quid ni ſequamur? ut apud Virgil.

Aut acrem dubites in prælia poſcere Turnum.

amat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

amat hoc verbum noſter. quandoque tamen ſumit pro deſiderare, aut libenter adire, vel etiam requirere. lib. III. de Rapt.

——— Cadmi ſeu mœnia poſcat,
Sive Thyeſteis properet ſævire Mycenis.

& ſupra lib. I.

Phlegethonta ſonorum Poſcit.

nuptiis Celerinæ,

——— interque ſuorum
Agmen & innumeros Hymenæum poſcit amores.

ut illic meliores libri legunt, non *quærit*. *poſcere ſpectacula* lib. II. in Eutrop. *poſcere verbera* Conſ. Manlii.

V. 307. *Monumenta priorum*] Lucenſ. *documenta.* quod magis placet. IV. Conſ. Hon. *quæ tunc documenta futuri?*

Verſ. 308. *Quis nam conatus adire*] *quis par* Vaticanus. & optime quidem. ad paria gladiatorum alluſit. Vt Lucan.

——— nam par quod ſemper habemus Libertas & Cæſar erunt. Contra Troïlus apud Virgil. *impar congreſſus Achilli* dicitur.

Verſ. 309. *Has jactat vitaſſe manus*] *vitare* Lucenſ ſic infra, *hac Stilicho quem jactas pellere dextra* pro pepuliſſe.

Verſ. 309. *Detruſimus orbe Te medio*] Octo ſcripti *deſtruximus orbem Te medio.* & tum *Te medio*, te intercedente, interpretandum. Silius lib. XVI.

Haud deformis erit vobis ad fœdera verſis
Pacator mediuſque Syphax.

Val. Flaccus lib. V.

Sed me nuda fides ſanctique potentia juſti
Huc tulit, & medii ſociatrix gratia Phryxi.

Vbi perperam Carrio ex veteri libro, *atque mei*. Statius ſic ſæpe. Propert. lib. II. El. IX.

Non ob regna magis diris cecidere ſub armis
Thebani, media non ſine matre duces.

Lucan.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Lucan. lib. I.

Craſſus erat belli medius mora.

atque ita frequenter poëtæ. noſter Conſ. Manlii,

——— *quæ diſſona ritu*

Barbaries, medii quam non reverentia frangat?

Ita veriſſime reſtituit Cl. Gevartius, qui omnino videndus de hac voce Elect. lib. II. cap. VII. hoc tamen loco vulgatam lectionem non prorſus damnarim.

Verſ. 311. *Nunc larga parare*] malo *parari.*

Verſ. 314. *Iubeatque coactus*] *ſubactus* prior Leidenſis longe elegantius. Virgil. lib. IV. Æn.

Aut hos verſa fuga victor dare terga ſubegit.

Sic optimus Mediceus & alii. *Coactus* ex Gloſſa eſt. ſic & l. VI. *ſubigitque fateri*, pro, cogit. lib. VIII. *quæ cauſa ſubegit Ignotas tentare vias.* Silius lib. I. *populi ferro parere ſubacti*, ex optimo codice. Noſter lib. III. in Stilich.

——— *quod nullo potuit terrore ſubacta Libertas Romana pati.* vulgo & ille locus corruptus. Tacitus ſic ſæpe & alii ex Hiſtoricis.

Verſ. 317. *Talibus acclamat*] *acclamant* Pricæi liber. *Concilium acclamant*, ut *vulgus famulantur* lib. I. de Rapt. nam ſic legendum. *turba ruunt, vicinia celebrant feſtum*, & ſimilia apud Ovid. de quibus illic. noſter ſupra, *galeaſque ſolutis Humectant lacrymis*, ſcilicet, *legio.* nam ſic Lucenſ. unus Petav. & Delrii codex. vulgo, *Humectat.*

Verſ. 320. *Delicta fuere*] *funeſta tacere* Lucenſ. & mox, *jamque & connubia*, &c, *quæ quiſque petat.*

Verſ. 327. *Curis animum ſtimulantibus æger*] *ægrum* Aldus & ſcripti fere omnes: quod fruſtra improbant viri docti. ſic Ovid. lib. I. Rem. Am.

Cum dederit lacrymas animumque expleverit ægrũ.

& appoſite Val. Flaccus lib. VI.

Talibus ægra movens nequicquam pectora curis.

prior Leidenſis *ægre*, etiam non male.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 335. *Sentit præſagia fixi*] ſic Lucenſ. Gyrald. & quatuor alii. vulgo, *fixi præſagia ſenſit.* Vatic. *ſentit præſagia dici.* puto pro *diri.* nec ſequor tamen. Hoc vult, quod Capitolinus in Pertinace, *caput ejus conto fixum milites in caſtra pertulerunt.* Notus mos ille veterum. noſter ipſe de Rufino infra.

Verſ. 339. *Proſiluit ſtratis*] *Deſiluit* Lucenſis. ſequor.

Verſ. 342. *Inſcribi propriis aurum*] *Inſculpi* Lucenſ. Gyrald. & Vaticanus. non audio. Iuvenal. Sat. VI. *ſcripto radiat Germanicus auro.* Martial. lib. XI. Ep. IV.

Scriptus & æterno nunc primum Iupiter auro.

Ovid. Epiſt. Hyperm. *ſcriptaque ſint titulo noſtra ſepulchra brevi.* quæ ibi vera lectio, non *Sculptaque.* Sic & Statius Equo Domitiani,

—— *Apelleæ cuperent te ſcribere ceræ.*

Verſ. 345. *Iactabat mollia geſtu*] Ita ſcripti fere omnes & editiones nonnullæ. *geſtabat* ante legebatur. quod durum, propter τὸ *geſtu.* Ovid. Met. III.

Collaque jactavit, crinemque per aëra movit.

Lucenſis tamen *ſolvebat.* optime. ſic *luxu ſolvi.* quo verbo eleganter effæminatos ac molles Rufini geſtus expreſſit.

Verſ. 351. *Ornati fulgida ferri*] *Martis* Aldus & plerique ſcripti. placet. *ornatum Martis*, arma vocat. Pro *tramite*, *limite* Lucenſ.

Verſ. 358. *Hamatur lamina membris*]miror, qui hanc lectionem mordicus tuentur, non adduxiſſe Silii iſta lib. V.

Loricam induitur, tortos cui nexilis hamos
Ferro ſquama rudi permixtoque aſperat auro.

animatur tamen cum veterrimis libris legendum probavi lib. III. de Rapt. v. 387.

Verſ. 362. *Ferratoſque movent*] *levant* Lucenſ. & Vatic. cum tribus aliis. recte. nam *moveri* jam

præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

præceſſerat. initio Raptus, *Colla levant attrita jugis.* bello Get. *Securas jam Roma levat tranquillior arces.* Stat. Theb. III. *Sic fatur, & alto Membra levat ſcopulo*, ut quidem in ſcriptis. Sequenti verſu, *Diviſo ſtat quiſque loco.* quod verum videri ſupra jam monuimus v. 25. Vulgo *Et juſto.* unde *Vt juſſo* vel *juſto* non inconcinne elicias. *Diviſo* tamen malim. Capitolin. M. Antonino, *Senatus populuſque non diviſis locis, ſed in una ſede, propitium Deum dixit.* Corippus lib. IV.

Diviſum in turmas atque in ſua corpora vulgus.

noſter Nupt. Hon. *Diviſa properate manu.* III. in Stilic. *Acceleret diviſa manus.*

Verſ. 367. *Qui fallere cuncta ſolebat*] *quo* Barthius. confirmat Vatic.

Verſ. 368. *Nomine quemque vocans*] *vocat* Luc. Gyrald. & Vatic.

Verſ. 370. *Extendere longos*] non *intendere* Luc. & Gyraldinus. iidem pro *amplexus*, bene *flexus.*

V. 376. *Virides indagine ſaltus*] ſic Raphelengius ex veſtigiis Iſingriniani libri. quod à Lucenſ. Gyrald. Vatic. & quinque aliis confirmatur. vulgo *virides ſilvas.* noſter lib. III. de Rapt. *nec virides audebat viſere ſaltus.* Iſingrinus *Venetos ſaltus*, ut *Venetos montes* Feſcenninis dixit. ſic & *Libyci ſaltus* bello Gild. & *Calabri ſaltus* apud Silium lib. VII. *Immiſſa* etiam *indagine* pro *immenſa* Iſingrinus. quod de nihilo non eſt, etſi *vaſtam indaginem* à Lucano dici ſciam. Idem lib. III.

Hanc jubet immiſſo ſilvam procumbere ferro.

Vide notas Conſ. Manlii v. 331.

Verſ. 385. *Nobis etiam deterrime, nobis*] malo *teterrime.* Ita enim in codice Theodoſiano Ruſinum vocant Arcad. & Honor. A. A. *Ne unius viri illuſtris tantum valeat temporalis offenſio teterrimi judicis inimici.* Nam Tatianum Rufinus proſcripſe-

ſcripſerat. noſter lib. 1. de Rapt. *teterrime fratrum.*

Verſ. 389. *Bis domitum*] *domui* Vatic. & quinque alii.

Verſ. 394. *Montes nuper dimiſit avitos*] ſic primæ editiones. ſcripti fere omnes *nuper montes dimiſit.* Vulgo, *montes amiſit.*

Verſ. 396. *Damnatur arena muneribus*] Iſingr. Lucenſ. Vatic. multi alii, *verberibus*. quidam etiam, *Vulneribus.* fruſtra. nos vulgatam veram præſtamus: quæ ab interpretibus ſollicitari non debuit. Perperam etiam Delrius ex ſuo libro, *Vulneribus convicta. commota*, irata. dicemus lib. 11. in Eutrop. *Munera arenæ* ſpectacula vocabantur, ſive quicquid in arena exhibebatur. ita & Lucan. Lib. IV.

—— veluti fatalis arena
Muneribus non ira vetus concurrere cogit
Productos. odere pares. Sic & *munera* feras ipſas in arena exhibendas noſter vocat lib. III. in Stilic.

Pacet muneribus montes, ut legibus urbes.

Ita enim verſum corruptiſſimum ſcribendum ſuo loco monebimus. Prudentius lib. 1. contra Symmach.

Funditur humanus Latiari in munere ſanguis.

Ovid. lib. 1. Art. Am. ubi de ſpectaculis hiſce,

Saucius ingemuit telumque volatile ſenſit,
Et pars ſpectati muneris ipſe fuit.

Ita optimæ membranæ. Vulgo, *ſpectati vulneris.*

Verſ. 399. *Reſpicit*] ſic Lucenſ. Gyrald. & Vatic. Vulgatum *Deſpicit* merito vapulavit Scaligero libris de Re Poëtica. Claverius, *Diſpicit.* ſed non perſuadet.

Verſ. 400. *Enſe proſilit exerto*] Non aliter ſcripti meliores; nec audiendi qui vulgatum *erecto* tuentur. Ovid. III. Faſt.

Enſibus exertis bellica læta Dea eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Statius, *fulgentemque exerit enſem.* & alibi, *exertum dimittere dicitur enſem.* Lib. XI. Theb. *ut exertos enſes & cade recenti Arma rubere notant.* Silius lib. XI.

Donec ad exertos enſes fidiſſima tela

Deventum. ita enim ſcribendum, quicquid Dauſqueius obloquitur. ſuperiori verſu malim *& lumine torvus* quam *vulnere* cum Patavino.

Verſ. 402. *Hac petit, hac Stilicho*] Mendoſe hæc legebantur. nos priorem Leidenſem & duos alios ſecuti ſumus. Alii nonnulli, *Impetit.* vulgo, *Appetit.* miram vim habet hæc repetitio. ut apud Virgil. *Pallas te hoc vulnere Pallas Immolat.* quod imitatus Statius lib. IX. *hanc tibi Tydeus Tydeus ipſe rapit.*

Verſ. 406. *Libaverit orbis*] Ita cum Aldino & Claverii libro legendum. nec Lucenſis diſſentit, in quo *livaverit.* Vulgo inſulſe *libraverit.* Similiter Silius corrigendus lib. IX.

Biſque Dei ſummas libavit vertice criſtas.

Nam vetus editio & ſcriptus codex *libravit.* vulgati, *vibravit.*

Verſ. 411. *Hos vultus avidos*] *rabidos vultus* Lucenſ. & Gyrald. utrumque probum.

Verſ. 414. *Reſerat curvamina dorſi*] *reſecat* legendum. & ſic Moreti alter. *confinia* etiam Iſingrinus. quomodo ſupra *gemina confinia libra.* mox *anhelas*, non *anheli*, Aldus & ſcripti omnes.

Verſ. 417. *Conſumpto funere vix tum*] Lege *vixdum.* Lucenſis tamen & Iſingrinianus argute, *victor.* Alii nonnulli *victum.* Vnus *juſtum.* *Victorem* vocat, quod militum furor in cadavere ejus diſcerpendo ſatiari non potuerit. Sequenti verſu recte Luc. Iſingr. Vatic. *perit*, non *cadit.* Iuvenalis iſta Sat. III. imitatus videtur.

Quid ſupereſt de corporibus? quis membra, quis oſſa
Invenit? obtritum vulgi perit omne cadaver.

Euri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Euripides Andromacha, quem locum Livineius quoque vidit, *πᾶν δ' ἀνάλωται δέμας τὸ καλλίμορφον τραυμάτων ὕπ' ἀγρίων.* Lucanus Lib. II.

—— vix te ſparſum per viſcera Babi
Innumeras inter carpentis membra corona
Diſperiiſſe manus. Ita enim legendum videtur, cum ſcripti noſtri conſtanter, *Diſperſiſſe.* nec damno tamen *Diſceſsiſſe.* quod vir magnus amplexus.

Verſ. 420. *Latonia virgo*] Lucenſis *viſa* placet. ab Actæone ſcilicet nuda. pro *Traderet* alter Moreti *proderet* etiam bene.

Verſ. 421. *Speras fortuna mederi*] Aldus & multi ex ſcriptis *credis*, & ſequenti verſu pro *certas*, *ſperas.*

Verſ. 427. *Vacuo plebs obvia muro Iam ſecura ruit*] ſic quatuor veterrimi & alii aliquot. Vulgo *undique.* Imitatus ipſe bello Get.

——— portas ſecura per omnes
Turba ſalutatis effunditur obvia ſignis.

τὸ effunditur Vaticanam lectionem confirmat, in illo enim codice pro *ruit*, *fluit* ſcriptum. bene. nam *ruunt*, ſtatim ſequitur. *τὸ fluere* plebis ſecuritatem optime exprimit. ſic & veſtes laxæ *fluere* dicuntur. *populis undare penates* noſter ſupra dixerat, ut *undam ſalutantum* Virgilius, *& flumen militum* Silius lib. XII.

Fertur acerba lues disjectis incita telis,
Effuſæque ruunt inopino flumine turbæ.

Ita vere libri ſcripti. Vulgo, *inopino turbine.*

Verſ. 432. *Laceros juvat ire per artus*] codices quidam *vacuos.* quod Delrius perperam probat, cum *vacuis muris* paulo ante præceſſerit. Lucanus. Lib. II.

Cum laceros artus æquataque vulnera membris
Vidimus.

Verſ. 437. *Certant elidere ſaxis*] *flagrant* Lucenſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

cenſ. Iſingr. Vatic. & duo alii. omnino rectius. Statius Theb. III. *pars viſere flagrant Vnius acta viri.* Lib. 10. *flagrant comitari & jungere caſus.* Sic *fervent, calent, ardent, æſtuant,* noſter ſubinde. de quibus alibi.

Verſ. 439. *Pœnaſque animi perſolvit avari*] *fraudeſque* Lucenſ. Iſingr. & quinque alii ex melioribus.

Verſ. 448. *Aſpiciat nequis*] *quiſquis* Lucenſis Iſingr. Vatic. & ſequenti verſu *gerit* iidem, non *gerat.*

Verſ. 452. *Velari creditus oſtro*] Sic prior Moreti, Oxon. & Regius. Iſingrin. *creditur.* Vulgo, *credidit.* mox cum Aldo & melioribus ſcriptis, *nuſquam,* non *nunquam.* quamvis in contraria eat Cl. Barthius.

Verſ. 457. *Amolitur onus*] non *Emolitur* prior Leidenſis. Lucan. V.

Heu quantum fortuna humeris jam pondere feſſis
Amolitur onus.

Verſ. 459. *Intrantemque etiam*] τὸ *etiam* mendi ſuſpectum. mox pro *nigri judicis* malim *Stygii.*

Verſ. 467. *Examine velant*] *vellant* unus Florent. Lego *vallant.* Statius Theb. XII.

Intus agunt natos & fœta cubilia vallant
Vnguibus, imbelleſque citant ad prælia pennas.

Verſ. 467. *Cocytus*] *Cocytos* bene Mazarin. duo alii, *Cocyton.* ſic & *ſcorpion*, *Tityon*, pro *Scorpios, Tityos,* ſæpe in antiquis libris.

Verſ. 473. *Cocytia fundit æquora*] Vatic. & tres alii, *findit.* bene. pro *fletu*, Lucenſ. & Gyrald. *fluctu.* ut *littora plangere* Virg.

Verſ. 479. *Pertentat crimina Minos*] *prætentat* quatuor ſcripti. hoc eſt, prius tentat. lib. I. in Eutrop. *ſævi prætentas Pallada campi*, cum membranis. III. Conſul. Honor. *Dircæaque tela ſolebat*

Prætentare feris, olim domitura gigantas. & IV.

—— *tuus*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

—— *tuus ante profundum Prætentet ſonipes.* Stat. Theb. 11. *ſedit ſententia fratris Prætentare fidem.* ita ſcripti.

Verſ. 481. *Ad mala mox tranſmittit verbera fratris*] *ad rigidi* Lucenſ. & Gyrald. omnino rectius. *ad ſævi* tres alii. Thuan. *ad ſævi mox mittit.*

Verſ. 483. *Perſpexerit artus*] non *proſpexerit* meliores libri.

Verſ. 485. *Vulpibus addit*] quidam *abdit* corrigunt. ſcripti non juvant.

Verſ. 487. *At qui deſidia ſemper*] *ſomno* Put. forte, *deſidia ſomni.* ſequens verſus nihil Claudiani habet. puto interpolatores hic graſſatos. pro *pingues artus*, unus Med. *pigros.*

Verſ. 492. *Per varios annos per mille figuras*] ſcribendum cum Lucenſ. & Gyrald. *per varias annis ter mille figuras*, quod & Barthio in mentem venit. Lovanienſis, *per varias, annos poſt mille, figuras.* etiam bene, & ex Virgilii ſententia.

—— *ubi mille rotam volvere per annos, Lethæum ad fluvium Deus evocat. mille luſtra* poſuit Silius.

Verſ. 507. *Vitiiſque inolevit imago*] malim *vitiique.* ſcilicet tergo.

Verſ. 517. *Aut inconceſſo Tityos*] non *Tityus* ſcripti meliores. *inconſulto* Gyrald. & Lucenſ. quomodo *inconſultus amor* apud Auſon. nihil tamen muto. ſic *inconceſſi Hymenæi* Virgilio, & Ovid. x. Met. *inconceſſiſque puellæ Ignibus attonitæ.*

Verſ. 519. *Quo tanta piacula quiſquam*] *cui* quatuor ſcripti. eleganter. Ovid. Faſt. v.

Longa referre mora eſt collata oblivia damnis.

ita enim vetus liber. vulgo, *collecta.*

Verſ. 526. *Quo Ditis opaci*] *qua* Gyrald. Lucenſ. & quinque alii. bene. cum iiſdem, *noctis opacæ* ſcribendum. nam *Ditis* jam præceſſerat.

Verſ. 527. *Præcepſque ibi merſus anhelet*] Sic

Lucenſ. alii, *penituſque ibi.* quinque *penituſque immerſus.* placet. ut apud Prudentium Apotheoſ.

Quo cum te Chriſtus penitus nigrante profundo
Immerſum vocat, Sequenti verſu bene Florentin. S. Marci, *feriant* & *rotet.* quomodo & Raphelengius. vulgo *feriunt* & *rotat.*

NOTÆ IN III. CONSVLATVM HONORII AUGUSTI.

IN PRÆFATIONEM.

VERS. 3. *Excuſſo ſaliit cum germine proles*] *tegmine* emendarat in ora codicis ſui ὁ θαυμάσιος Scaliger: quod Gyraldinus liber confirmat. noſter de Cryſtallo,

Clauditur immunis convexo tegmine rivus.

ſaluit etiam Lucenſis, quomodo apud Ovid. Faſt. v.

Per flammas ſaluiſſe pecus, ſaluiſſe colonos.

quam illic veram lectionem teſtis Priſcianus. pro *excuſſo* perperam *excuſo* Raphelengius. Si quis vulgatum τὸ *germine* tueri velit, ita licet interpretetur, quomodo noſter Epiſtol. ad Serenam *germina* uniones vocat, & lib. 1. de Rapt. cornua,

Nec nova lunatæ curvavit germina frontis.

Verſ. 5. *Implumes convertit ad æthera nidos*] duo libri *natos.* totidem *pullos.* nihil muta. *nidos* pro *pullis* etiam Virgilius, dixit lib. IV. Georg.

Ore ferunt dulcem nidis immitibus eſcam.

Et Dracontius,

Sylva comis veſtita viret, nidoſque loquaces
Exhibet. mox *Degenerem viſum* Lucenſ. & alii aliquot.

IN

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

IN PANEGYRIM.

VERS. 2. *Terque ſuas ducat*] ſic è libro Claverius: quomodo & Florentinus S. Marci. Vulgo *tuas. Ter* pro tertium. Forte tamen rectius Oxonienſis *Et triplices ducat.*

Verſ. 10. *Primo à limine vitæ*] malo *primæ*. ſic apud Martial. lib. III. Ep. V. *primæ in limine Tecta.* ita enim ex veſtigiis Vaticani libri corrigebam olim: quod ad Senecam Cl. Gronovius jam occupavit. Vulgo *primi tecti. Tectam viam* intelligit.

Verſ. 14. *Dedit cognata poteſtas*] male vulgo hæc diſtinguuntur.

Verſ. 22. *Regumque recentes*] non bene vulgo *feroces*. nam *ferox* præceſſerat. duo libri *jacentes*. veram lectionem vidit etiam Raphelengius, quam meliores ſcripti tuentur.

Verſ. 25. *Signa tr. q. flexiſſet ab Iſtro*] *torſiſſet* duo libri. non ſequor. lib. II. in Rufin. *Flectite ſigna duces.*

Verſ. 31. *Triſte timentem*] *trementem* ſcripti duo. quod nervoſius. dictum ſupra.

Verſ. 46. *Adſcenſu vincere montes*] *adſcenſum montis* Gyr. Luc. & unus Medic. nihil muto. Virgil. Lib. II. Æn. *ſummi faſtigia tecti Aſcenſu ſupero.*

Verſ. 48. *Producere noctes*] Ita membranæ fere omnes, non *perducere*. Propert. lib. I. El. III. *O utinam tales producas improbe noctes.* ſic ſcribendum. Statius Theb. VIII. *vario producunt ſidera ludo.* ſic & *cœnas in lucem producere* noſter bello Gild. dixit. Sequenti verſu pro *portare* verum eſt *potare*. & ſic Mazarinianus. Sidonius Panegyr. Anthem.

Indicus Auſonia potetur caßide Ganges.

Albinovanus de obitu Mæcenatis,

Potaſti galea dulce jubante merum,

ut veriſſime in Venuſinis lectionibus, quas luci ali-

quando daturus ſum, ὁ μακαρίτης Ianus Rutgerſius avunculus meus legendum cenſet. Vulgo *juvante. Iubantem galeam* dixit, ut *comantem* Virgilius.

Verſ. 55. *Vago mucrone ſecutus*] non *vagum* ſcripti meliores.

Verſ. 81. *Cæſi terga abſorbere juvenci*] τὸ *terga* jam præceſſerat. amplector igitur Gyrald. & Lucenſ. lectionem, *celſi tabo ſordere juvenci. ſordere tabo* appoſite etiam apud Silium lib. I.

Craſſo ſordida tabo Confundit maculas tigris.

idem lib. XI.

—— veteri ſtat ſordida tabo
Hirtaque canities & durus ſanguine crinis.

ita enim lego, niſi quis *Atraque canities* malit. Hactenus *utraque* legitur: quod de barba & capillo inſulſe interpretantur. Lib. XII. *& adhuc ſordentia tabo Spicula. Celſi* quoque pro *cæſi* unus Petav.

Verſ. 85. *Rudibus pietas oſtendit in annis*] Sic ſcripti omnes. vulgo, *pietas rudibus oſtentat.*

Verſ. 90. *Te propter & Alpes Invadit faciles*] *Invadi* cum primis editionibus & membranis legendum. miror non deprehenſum ab interpretibus mendum. ſic Nupt. Honor. *Flecti faciles ira.* lib. II. in Eutrop.

Securas barbarus urbes Invadit facileſque capi.

Lucanus lib. II. *Roma capi facilis.* noſter Conſ. Manlii,

—— rurſus quæ digna petitu Largiri facilis.

ſic enim ſcribendum. Ovid. Amor. II. El. IV.

Hæc quia dulce canit, flectique facillima vocem.

Vt probe vetus liber. neque aliter noſter, Silius, Statius, alii paſſim.

Verſ. 95. *Cui fundit ab antris Æolus armatas hyemes*] Auguſtinus lib. V. c. XXVI. de Civ. Dei, Oroſius Hiſt. lib. VII. c. XXXV. Paulus Diaconus Hiſt. Miſc. lib. XIII. & Abbas Vrſpergenſis in Chro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Chronico hæc omittunt, cum priora & ſequentia agnoſcant. Gyraldus tamen in codice ſuo notarat, Divum Thomam commento ad Auguſtinum, quod Mediolani in bibliotheca S. Marci extet, nihil à vulgatis Claudiani exemplaribus diſcrepare. Vetus quoque Oroſii editio Auguſtana anni M CCCC-LXXII. agnoſcit, ut & Monachus Altiſſiodurenſis in Chronico. Codex tamen Oroſianus qui penes me eſt cum excerptis ſex aliorum omittunt. Offendit credo bonos monachos Æoli mentio facta.

Verſ. 101. *Iuviſſet flumina ſanguis*] *paviſſet* tres libri. quod elegantius. noſter VI. Conſ. Hon. *multiſque ſuorum Diras pavit aquas.* ſic enim vetus codex, non *aves*. ibidem,

Pavit Iuleos inviſo ſanguine manes.

apud Silium lib. IX.

Paſtuſque ſonoro Ignis edax vento.

ut recte cum Colonienſi libro Modius. obgannit tamen interpres veterum elegantiarum cum ignariſſimis ignarus. Ovidius Triſt. IV. El. IV.

—— ubi Taurica dira

Cæde pharetratæ paſcitur ara Deæ.

quomodo vetus liber. optime. Val. Flaccus lib. I. *meritas tibi plurimus aras Paſcet honos.* noſter *honorum commercia pretio paſcere* dixit lib. VI. in Stilich. verſ. 115. ubi plura. ſic & *ali* & *nutriri flumina* dicuntur *imbre*.

Verſ. 107. *Cupido ſe reddere cœlo*] *credere* Delrii codex & è noſtris ſeptem. Virg. lib. VI. Æn.

Præpetibus pennis auſus ſe credere cœlo.

plura de hoc verbo alibi.

Verſ. 116. *Nereis illuſtre choris*] imo *thoris*, quomodo Gyrald. prior Leid. Florent. S. Marci & unus Ambroſ. Nuptias Pelei & Thetidis in monte Pelio celebratas tangit. Simile mendum apud Val. Flaccum lib. V.

Præterea infernæ quæ nunc ſacrata Dianæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Fert caſtos Medea thoros. inepte *choros* nunc legitur.

Verſ. 133. *Floret criſtatis*] ſic Iſingr. Lucenſ. & tres alii. quidam *Fleret* corrupte, vel *Hæret*, vel *Fervet* cum vulgatis. veram lectionem vidit Scaliger, & illum ſecutus Raphelengius. Lib. 1. in Stilich.

Armifer & viridi floreret milite ſulcus.

Val. Flaccus lib. I.

Variis floret via diſcolor armis. ubi perperam Carrio *decolor* edendum curavit. noſter alibi, *Diſcolor incedit legio.* idem Flaccus lib. VII. *armata floreſcant pube novales.*

Verſ. 142. *Cunctos diſcedere tectis*] libri ſex *tutas.* quatuor, *tutos.* unus *cunctis.* Delrii liber *tuto.* Latet aliquid mendi.

Verſ. 145. *Quem merui te non ſudante triumphum*] male alii, *ſuadente.* Iſingrin. & nonnulli ex noſtris, *quod trophæum.* ut in veteri inſcript.

Dum tibi, Roma, decus æternaque ſudo trophæa,
Iſter pacatis lenior ibat aquis.

Verſ. 156. *Nurum produxit ab aula*] ſic veteres plerique, & Cl. Gronovius noſter Elencho Antidiatribes Statianæ. vulgo *virum.* ſequenti verſu pro *dilige*, Iſingr. & tres noſtri *dirige.*

Verſ. 158. *Undis proſiliat*] *Vinclis* cum Iſingrini libro recte legendum vidit Raphelengius. quomodo & ex noſtris Lucenſis cum uno Mediceo. Degigantum vinclis paſſim poëtæ. noſter Gigantomach. *Solvite Titanas vinclis.* Statius Theb. IV.

-- ſolidoque intorta adamante gigantum Vincula.

Cœus apud Val. Flaccum lib. III.

Vincla Iovis fractoque trahens adamante catenas.

noſter præf. in VI. Conſ. Hon.

Enceladus mihi carmen erat vinctuſque Typhoëus.

Ita enim cum membranis legendum. Lib. 1. de Raptu, Enceladus *ſaucia membra revinctus* dicitur.

Lucan.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Lucan. lib. VI. *Vincti membra gigantes*. Mox *Tityos* & *Arcados* & *cadant*, non, *Tityus* & *Arcadis*, & *cadent*, meliores.

Verſ. 164. *Lumenque reliquit Arcados*] *limenque* Lucenſ. & Aldus cum aliquot ſcriptis. recte. Sic apud Stat. Theb. IV, *rabidi ſub limine Cancri*.

Verſ. 165. *Pervolat auras*] *advolat* libri ſex. eleganter. Conſ. Olybr.

Dixerat, & velox jam nuncius advolat urbem.

Val. Flaccus lib. IV. *& trucis ultro Advolat ora viri.* mox *qua zona*, non *quo*, iidem. probe.

Verſ. 172. *Regione moveri*] *morari* Gyrald. & quinque noſtri. unus *teneri*. de ſtellis fixis agit. recte igitur *morari*.

Verſ. 175. *Gurgite laſſum*] *lapſum* Iſingrin. & quatuor ex noſtris. ut apud Virg. *tacito labentia ſidera mundo*, & *lapſa ſub terras ſigna* Ovid. Poteſt & vulgata ferri.

Verſ. 180. *Flectas ſub cardine curſus*] non *flectis* ſcripti. quidam *currus*.

Verſ. 182. *Iunctas moderamine gentes*] *victas* malo cum quinque ſcriptis. & *forment* pro *formant* deinde cum Florentino S. Marci.

Verſ. 184. *Stygiis innexa catenis*] *immerſa* quinque veteres. Forte *immerſa cavernis*. vide notas ad verſ. ult. lib. II. in Ruf.

Verſ. 204. *Ite per ardentem Libyam*] malo *arentem*. Lucan. lib. I. *dubiæ ſuper æquora Syrtis Arentemque feror Libyen.* ſcio tamen & *ardentem Libyam* poſſe dici.

NOTÆ IN IV. CONS.
HONORII AUGUSTI.

VERS. 20. *Nec tantæ vilior unda*] Sic unus Medic. & Iunianus, non *tantam*. Iſingrini liber *aula*. quod perperam ſecutus Raphelengius. ſequen-

ſequentia pro nobis ſtant. ſupra III. Conſulat.

Te tuus Oceanus natali gurgite laſſum
Excipit, & notis Hiſpania proluit undis.

infra hoc ipſo libro,

Hiſpania patrem Auriferis produxit aquis.

& in Feſcenninis,

Cæſareum flumineo Stemma recurrit ortu.

ut recte legunt viri docti.

Verſ. 27. *Qui medios L. ſ. c. pertulit æſtus*] Ita ſcripti omnes, ut mirer quare magnus Scaliger & Raphelengius *medio* maluerint reponere. Lib. II. de Rapt. *& medio brumam ſibi vindicat æſtu.* quæ vera lectio Bello Gild. *Solis medios objecerit æſtus.* Epithal. Palladii, *quid medio tecum modularis in æſtu?*

Verſ. 30. *Cæli quid frigora proſunt*] *ſidera* primæ editiones. quam lectionem veram probavit Gronovius noſter lib. III. c. XII. Obſervationum. unus Medic. *littora.*

Verſ. 34. *Quis calor obſiſtit*] *obſiſtat* vel ſine libris lego.

Verſ. 37. *Gorgoneis*] non *Gorgoneos.* Ita legendum olim conjeceram. confirmant tres ſcripti.

Verſ. 46. *Non ambitione potitus*] alii, *potitur.* quod perperam ſecutus Raphelengius. male etiam hæc diſtinguebantur.

Verſ. 50. *Mixto turbine gentis*] ſic Lucenſ. & decem alii. quomodo ſcribendum ſenſus poſtulat. vulgo *gentes.*

Verſ. 53. *Cum Geticis ingens*] Lego *lugens*, quamvis libri non juvent. ſic *gementem Rhodopen* ante dixerat. *mille gementis Italiæ clades*, Bello Gild. Bello Get.

Suſtinuit toto mœrens Oenotria luſtro. & alibi, *fractis lugerent cornibus amnes.* atque ita paſſim. Statius Theb. I.

— *ignique datis cultoribus omnis Luget ager.*

ita ſcripti.

Verſ.

Verſ. 55. *Omnibus afflictis*] *afflatis* Iunianus liber, tanquam de fulminis ictu agat. ſuperiori verſu recte *operirent* ſcripti, non *reperirent*, quod aliis jam deprehenſum. & mox *agriſque colonos* pro *agroſque colonis*. Bello Get. *tectiſque ſuis redduntur & agris Damnati fato populi*. Stat. Theb. XI. *Redde arvis domibuſque viros*. noſter VI Conſ. Hon. *nymphaſque Choris jam redde ſorores*.

Verſ. 64. *Solito cum murmure torvis*] non *torvus* meliores libri cum Raphelengio. Imitatus in magnete, *Sola feris occurrit equis*. *torvos jugales* lib. 1. de Rapt. & *torvos hydros* alibi dixit.

Verſ. 67. *Curruſque recepit Imperium*] Ita cum Iſingrino Raphelengius. probant vetuſtiores noſtri. Vulgo, *rurſuſque*. mox deinde *traditus* & *ſervatus*, non *traditur* & *ſervatur* iidem.

Verſ. 77. *Tantumque dabant exempla ſequenti.*] *ſequentem* ſcripti fere omnes. Pricæanus, *Cautoque d. e. ſequentem*. Lucenſis & quinque alii, *cautumque d. e. ſequentem*. optime. Vulgata lectio ſenſum non habet. ſupra initio hujus libri, *Cauto nec profuit hoſti Munitis hæſiſſe locis*.

Verſ. 80. *Intra clauſtra reductus*] non *inter*, Lucenſ. & aliquot alii.

Verſ. 90. *Quos Marte tyrannos*] ita ſcripti. male *qui* Raphelengius. perperam etiam diſtinguunt vulgo.

Verſ. 91. *Amborum periere duces*] ſic conſtanter veteres libri. & recte. Andragathium Maximi ducem intelligit & Eugenii Arbogaſtem, de quorum morte Marcellinus in Chronico aliique eadem narrant. nulla hic difficultas. Virum igitur maximum *Ambo rei periere duces* emendaſſe, idque ſecutum Raphelengium miror. τὸ *reos* jam præceſſerat ſuperiori verſu, ut vel ob hoc unum ferri non poſſit ea conjectura.

Verſ. 98. *Confirmavere triumphi*] non *triumpho* ſcripti.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

ſcripti. probe. fuit cum legendum putarem *juſtitia confirmatrice triumphi*, ut cum ſequentibus hæc cohæreant. aliter Barthius.

107. *Permixtis ſociate jugis*] Lucenſis, *permitto*. unus Petav. *permites*. tres *permixtos*. quatuor *pernices*. Forte *Pirenes* legendum. latet certe aliquid. Barthius *Appenninoque Niphaten* volebat, ſatis ingenioſe. ſed *Caucaſum* quoq; *nivalem* in Feſcenninis noſter dixit. & *ſcopulos Hæmi nivales* lib. 11. in Rufin.

Verſ. 109. *Qui vindicat, ibit*] *vindicet* Lucenſ. hæret & hic aqua.

Verſ. 117. *Aſpera latura*] imo *Proſpera* cum prima editione, priori Leid. & Thuaneo legendum, id eſt, proſperam fortunam allaturæ. ſenſus hoc requirit. infra,

Si tibi Parthorum ſolium fortuna tuliſſet.

pro attuliſſet. ſic Iſingrini liber. & mox, *olim domitura gigantes Et pacem latura polo*, pro allatura. atque ita ſæpe noſter. quandoque & *ferre* pro auferre ponit. ut lib. 1. de Rapt. *Sic nobis noxia vires Cum cœlo fortuna tulit?* bene igitur *Proſpera latura*, nam ante dixerat, *Profuit hoc vincente capi*, quod ex illo Ovidii Epiſt. Briſeid. videtur hauſiſſe,

Vtile dicebas ipſe fuiſſe capi.

Rutilius Itinerar. lib. 1.

Feciſti patriam diverſis gentibus unam;
Profuit invitis teque domante capi.

Sic ſcribo. Vulgo,

Invictis te dominante capi.

Verſ. 129. *De limine ſurgit origo*] malo, *limite*. quod Petavianus unus confirmat. ſic *Orientalis limes*, *Africanus*, *Rhæticus*, *Illyricianus*, *Scythicus*, *Thracicus*, & ſimilia apud poſterioris ævi hiſtoricos. *Gallum limitem* noſter infra v. 459. dixit Lucan. *Gallica certus Limes ab Auſoniis diſterminat arva colonis*. prior Moreti *littore*. quam lectionem confirmant quæ ſupra v. 20. diximus.

Verſ.

Verſ. 151. *Ambitus ſignis*] non *ambitur* Oxon. ut cum ſequentibus hæc cohæreant. *ſentit* etiam pro *ſenſit* bene Lucenſ. & prior Leid.

Verſ. 155. *Signans poſito modo nomine faſtos*] *ſignas* Lucenſ. & *faſtus*. Conſ. Manlii initio, *nec faſtibus ullis Erigitur*. ita ſcripti. ut & Epiſt. ad Probin.

Incipienſque tuis à faſtibus omina cœpi.

lib. I. in Eutrop.

Inter Arinthæi faſtus.

ſic & Lucanus. Horatius lib. III. Od. XVII.

Per memores genus omne faſtus.

& lib. IV. Od. XIV.

Per titulos memoresque faſtus.

Quomodo utrumque locum Petavianus codex exhibet. Ovid. initio Faſt.

Quæque ferunt illi pictos ſignantia faſtus,

ex auctoritate veterrimi libri Vaticani. Silius l. II.

Auſonios atavo ducebat conſule faſtus, non *faſces* duo ſcripti.

Verſ. 159. *Immortalique Deorum*] *Dearum* Lucenſ. & quinque alii. bene.

Verſ. 162. *Suſpendit puerile decus*] Auſonius ſimiliter, *Corrupit totum qui puerile decus*. fruſtra *ſecus* à viro magno reſcribitur. mox *jam nunc* pro *jam tum* Lucenſ.

Verſ. 170. *Protinus æquaris fratri*] *æquari* primus Mediceus. Concinne. amat has locutiones noſter.

Verſ. 171. *Involverat atra*] ſic Lucenſ. Gyrald. & plerique cæteri. Vulgo *atris*. Alii *aſtri*, *aſtra*, *auſtri*. hyemem pro tempeſtate dixit.

Verſ. 180. *Palus radios Mæotica vibrat*] Lucenſis & Mediceus unus *Mæotia*. lib. II. in Eutrop. *Non freta longinquis Mæotia piſcibus explent*. ſic legendum. Scripti plerique *Mæotida* utroque loco. quod σολοικίζει, ac proinde ferri non poteſt. *Mæotide*

tide ripa noſter recte dixit Bello Gild. & *ara Maotide* Iuvenalis. & *hyeme Maotide* Ovid. *Maotides paludes* Oroſ. & *Maotidas undas* Lucan. lib. III.

Quaque fretum torrens Maotidas egerit undas.

Sic bene vetus liber. Cæterum pro *Maoticus* in optimis non hujus tantum auctoris ſed aliorum etiam poëtarum exemplaribus *Maotius* plerumque legitur, & quidem probe. Ita apud Virgil. in optimo libro Mediceo III. Georg. *Maotia unda.* & VI. Æn. *Maotia tellus. Maotia tellus* apud noſtrum VI. Conſ. Hon. & *Maotia* Conſ. Olybrii abſolute, ut ſcribendum puto. Lucanus lib. II. *palus Maotia.* ubi *Maotida* perperam multi ſcripti. atque ita exaratum etiam id nomen in optimo Curtii Medicei codice animadverti.

Verſ. 181. *Nec Boreas nimbos nec*] *Non* utroque loco Iunian. placet.

Verſ. 186. *Crine retuſo*] Hanc veram lectionem monuimus Conſ. Olybr. non audiendi igitur ſcripti libri & Delrius, qui ſollicitant.

Verſ. 190. *Divi ſidus avi ſeu te prop. aſ.*] Hæc Luc. & Gyrald. libro debentur. Vulgo *Divus avus ſeu te claris properantibus aſtris.* pro *claris* Pricæan. *clarus*, Oxon. *natum*, vel *jamjam.* tres *cœlo.* Patavin. *nitidis.* alius, *puero.* quæ varietas locum corruptum ſatis indicabat.

Verſ. 201. *Motura convexa coma*] *juba* Putean. & Patav. quomodo Martial. lib. I. Epigr. XXXII. de Encolpo puero,

Dumque decent fuſa lactea colla juba.

Verſ. 203. *Latior augurio*] *auguriis* unus Medic. puto *augurii.* ſic ſæpe noſter. alibi, *latuſque laborum.*

Verſ. 208. *Similis chlamys effluit auro*] *ſimili* legendum jam monuit Cl. Gronovius Obſervat. lib. II. c. VII. Lucenſis & ſex alii ex noſtris confirmant. pro *relucet* quatuor *relucent.* probe.

Verſ.

Verſ. 214. *Fortuna dediſſet*] quinque libri *natura*, & ſic ex ſuis Andr. Schottus in Obſervationibus. noſter infra, *noſtro nec debes regna favori Quæ tibi jam natura dedit. tuliſſet* etiam liber Iſingrini. diximus ſupra verſ. 117. nihil tamen temere mutem.

Verſ. 221. *Major & utilior fato*] non *ulterior facto* libri fere omnes, & recte. Fatum cum fortuna frequenter poëtæ confundunt. ut apud Lucan. lib. x.

Ad ſcelus ingentis fati ſumus. quæ vera ibi lectio. Cæterum Lucenſis huic verſui præfigit tres ſequentes, quorum initium *Hanc tamen haud quiſquam* non incommode. mox diſtinguendum cum libris *Proderit obſcuro?* id eſt homini ignoto. Claverius *obſcurum remigem* facete interpretatur, ſole aduſtum. ſed decepit illum locus interpolatus. Verum vidit Barthius.

Verſ. 227. *Incertos animi placaverit æſtus*] *pacaverit* recte idem Barthius. confirmant Putean. & Patavinus. infra,

Hos igitur potuit ſi quis ſedare tumultus.

inceſtos etiam Iſingrinus & nonnulli ex noſtris, quod Delrio placet, non mihi. Lucan. lib. VIII. *incerti pectoris æſtus* dixit. & Val. Flaccus lib. V.

Præcipue Æſoniden varios incerta per æſtus
Mens rapit undantem curis.

Verſ. 228. *Diſce orbi, quod quiſque ſibi*] primus ſic legendum vidit Antonius Quærengus teſte Vincentio Contareno in Variis Lectionibus, ut Gronovius noſter Obſerv. lib. II. CXXI. jam monuit. nec aliter prior Leid. & quatuor alii. Vulgo *Orbis*. unde miræ conjecturæ natæ. Quæ privatus ſibi, ea Orbi diſcit Imperator. Faciunt huc iſta Hadriani apud Spartianum, *Facile iſta dicis tu, qui patrimonii tui, non reipublicæ hæredem quæris.*

Verſ. 234. *Sinceram patrio*] non *patri*, cum Iſingrino Raphelengius. recte. Sic *patriique expirat*

pirat Averni Halitus apud Valerium Flaccum IV.

Verſ. 236. *Proſpecturamque labori*] *proſpectricemque laborum* Moreti prior, Iunian. & Pet. unus. placet.

V. 242. *Protegit inbutam flammis*] *inbuſtam* prior Leid. puto *ambuſtam*. paulo ante *committere* pro *confundere* Mediceus. dictum alibi.

Verſ. 244. *Contrahitur tepefacta metu*] primæ edd. cum Iſingrini libro & quinque ex noſtris *ſtupefacta*. Vnus Med. *tumefacta*. Reg. & Oxon. *tabefacta* pro *labefacta*. Pricæ. *tmefacta* pro *timefacta*. mox *furenti*, non *fluenti*, bene ſcripti omnes. *Verteret* etiam pro *Duceret* prior Moreti non male.

Verſ. 251. *Expleri paſcique nequit*] *velit* ſcripti fere omnes. *immanis* etiam & *cum* pro *immanes* & *dum*, veteres quidam. Locus corruptus. Puto ſcribendum

Ac velut immanis reſeratum bellua rictum
Expleri paſcique velit.

Elegans Græciſmus occaſionem loco corrumpendo dedit.

Verſ. 259. *Si prava cupis*] ita ſcripti. inſulſe *parva* hactenus legitur. pro *ſervitii*, *ſi vitii* unus Med. & *Imperii* pro *Interius* Lovan.

Verſ. 270. *Telluris in orbe*] *in ore* Lucenſ. & ſex alii. optime. Silius lib. III.

At puer obſeſſæ generatus in ore Sagunthi,

cum vetuſto libro. Ovidius Epiſt. Ariad.

Cum ſteteris urbis celſus in ore tuæ. quomodo ſcripti meliores, non *turbæ celſus honore*. IV. Triſt.

Illum qui populi ſemper in ore fuit. El. II.

Curru victore fereris Purpureus populi rite per ora tui. & alibi,

In populi quicquam ſi tamen ore meum eſt.

noſter de Apono ſic *populi ora pervolare* dixit,

Hunc qui tot populi pervolat ora locum.

ita enim verſus inquinatiſſimus ſcribẽdus. ubi plura.

Verſ.

Verſ. 275. *Abſtruſos explorat fama receſſus*] non *abſtruſos*, & *implorat*, libri meliores. ſic *in abſtruſa rerum ratione morari* Conſ. Manlii, *explorat* jam occupatum à Raphelengio.

Verſ. 281. *Non circumſtantia pila*] nervoſius quam *nec* ſcripti.

Verſ. 284. *Quod ſe pulcherrimus ipſe*] ſic libri veteres non *qui*. unde *quo* legendum jam olim vidi, & confirmat unus Mediceus. pro *ipſe* idem liber *ille*, ut & Putean. & prior Moreti. venuſte. infra *velut ille carinæ Longævus rector*. VI. Conſ. Hon. *ſic ille minacem Trajecit Tiberim Cocles*. Bello Get. *ſic ille relinquens Iejunos antro catulos leo*. rurſus VI. Conſul. Honor. *Cui ſimplex calet ille pudor*. ita enim ſcripti quidam non *ore*. Valer. Flaccus l. v.

Ac velut ille gregis ceſſit cui regia taurus.

Plura apud poëtas exempla occurrunt.

Verſ. 296. *Cenſeſve tenendum*] *tuendum* Gevartianus & unus Ambroſ. rectius. bene etiam *ferre negat* non *vetat* cum ſcriptis melioribus Rapheleng. dictum ad lib. II. in Stilich. v. 37.

Verſ. 317. *Fuerat provincia Parthi*] *fuerint* ſcripti fere omnes. optime. Propertius lib. III. El. IV. ſimili modo,

Seres & Auſoniis venient provincia virgis.
Aſſueſcent Latio Partha trophæa Iovi.

Ita omnino ſcribendum. cum vulgo legatur *Sera ſed Auſoniis veniet*. Parthos & Seras etiam conjunxit Martialis

Parthorum proceres duceſque Serum,
Poſſum oſtendere Cæſarem: venite.

Verſ. 318. *Fractis Capitolia Dacis*] ſic conſtanter libri. Vulgo *ſtratis*. VI. Conſ. Hon.

Dacica bellipotens cum fregerat Vlpius arma.

lib. I. in Eutrop. *fracto ſecura Britannia Picto*. atque ita paſſim. pro *tonant*, Lucenſis & plerique alii, *canant*. Iunian. *juvant*. alter Leid. *ſonant*. fruſtra.

III. Conſ.

III. Conſ. Hon. *Civilia rurſus bella tonant.* diximus ad Conſ. Olybr. v. 208.

Verſ. 325. *Diſce ubi denſari cuneus*] *cuneos* recte Raphelengius & Livineius. Scripti plerique *ubi denſus erit cuneus.* Vnde *denſeri cuneos* conjeci olim, quod Lucenſis liber confirmat. de eo verbo multa ad Lucretium Giphanius; nec aliter pro *denſare* ſcriptum fere offendas in antiquiſſimis Virgilii, Ovidii, Statii, Lucani, Silii, Prudentii, aliorum codicibus.

Verſ. 327. *Quæ fraudi accommoda vallis*] ſcripti plerique *commoda.* ſed perperam. Alcimus Avitus lib. 11.

Opportuna dolis clauſæque accommoda fraudi.

Vtuntur ea voce Statius & noſter non raro.

Verſ. 330. *Saxa rotet præceps aries*] Aries non rotat ſaxa. bene ergo ſcripti quindecim, *Saxa rota. præceps aries.* & mox pro *protectaque*, Raphelengius *prætentaque.* Iſingrinus *projectaque* cum duobus aliis. quidam *prætectaque.* Florent. S. Marci *portentaque*, pro *protentaque*, ut *protentum contum* VI. Conſ. Honorii dixit. nihil mutandum videtur. agit de teſtudine arietaria; eam exeruiſſe modo caput, modo occuluiſſe, ac proinde teſtudinem dictam ab ejus animalis ſimilitudine, ex Tacticis ſcriptoribus patet.

Verſ. 338. *Ad ſigna miniſtros*] rectius prior Moreti cum uno Med. *maniplos.*

Verſ. 347. *Fluvios tu protere curru*] *curſu* legendum cum Delrii codice & uno Mediceo. Curſum natatui opponit. *Hærentes* etiam pro *Horrentes* ſcripti. quod recte Raphelengius ſecutus. Scriptor de laud. Hercul. *ſolidis hærerent flumina lymphis.*

Verſ. 351. *Gratuſque feretur*] neſcio cur *geretur* malit cum ſcriptis quibuſdam Raphelengius. mox pro *ſubit* idem *ſubiit.* probe, & confirmant libri noſtri.

Verſ.

Verſ. 377. *Patris virtute relinqui*] *patria* rectius egas.

Verſ. 385. *Prælia differ In juvenem*] Ita Raphelengius ex Scaligeri τοῦ πάνυ conjectura. bene. & onfirmant aliquot ſcripti. Vulgo *differt*. & *In venerem* quidam. Val. Flacc. IV. *In quem alium Alciden, in quanam tempora differs Caucaſium, rex magne, ſenem.*

Verſ. 389. *Quicquid ſol imbuit ortu*] Lego vel obluctantibus libris *ambit ab ortu*. lib. II. in Stilic.

—— tantumque reſervat
Depoſitum terris, quantum ſol igneus ambit.

pro *emiſſo* etiam *emerſo* malim.

Verſ. 396. *Animus dum mollior inſtet*] *inſtes* Raphelengius. probe. unus Mediceus, *inſta*. quod tantundem. Aldus & tres ſcripti *inſtat*.

Verſ. 405. *Quid mora perfringat*] ſic cum primis editionib. Iſingrini Codex & ſcripti multi alii, *profringat, perſtringat, proſtringat*. vulgo *proficiat*.

Verſ. 412. *Diſcitur in quantum*] *hinc quantum* eleganti repetitione libri fere omnes.

Verſ. 425. *Quæ fraus inſida ſereno*] malo *quam fraus*.

Verſ. 438. *Navita Syrtes*] Ita recte cum Iſingrini libro Raphelengius. confirmant meliores ex noſtris. Vulgo *Syrtibus undas*.

Verſ. 439. *Populos lenire feroces*] *levitate feroces* prior Leidenſis. optime. de Gallorum levitate & rerum novandarum ſtudio nota quæ Romani ſcriptores memoriæ tradidere.

Verſ. 445. *Sicambri*] *Sygambri* optimus Lucenſis. Ptolemæo quidem σύγαμβροι ſunt, Straboni σούγαμβροι. mox *Alamannia* & *Baſtarnæ* idem cum aliis melioribus, non *Alemannia* & *Baſternæ*. Græcis certe ἀλαμάννοι καὶ βαστάρναι. imo & Latinis. vix enim aliter utrumque nomen in antiquiſſimis membranis ſcriptum offendas. ſic RE-

GES

GES BASTARNARUM in veteri inſcriptione apud Gruterum. Val. Flacco *Batarnæ* dicuntur. Nummus aureus Conſtantini inter Arſchottanos GAUDIUM ROMANORUM. ALAMANNIA. Falſus ergo vir doctus, qui ad Hiſtoriam Auguſtam adfirmat *Baſternas* ac *Alemannos* Latinis, contra quam Græcis, utramque gentem dictam. paulo poſt pro *Cymbrus* idem Lucenſis aliique præſtantiores *Cymber*. placet.

Verſ. 460. *Fulcire ruinas*] *farcire* Mazarin.

Verſ. 466. *Caſtra cruore natant*] *Plauſtra* Gyraldinus. optime. Plauſtris enim caſtra muniebant ſive carris. hinc *carrago*, & καρραγὸς Græcis, & *carraginem facere* paſſim apud ævi hujus ſcriptores. noſter ſupra,

Cum Geticis ingens premeretur Myſia plauſtris.

Lib. 1. in Stilic.

Myſos in plauſtra feroces Reppulit.

in Eutrop.

Cæſis obtendit plauſtra juvencis.

mox *metitur* pro *moritur* cum ſcriptis legendum alii viderunt. Lib. 11. in Eutrop. *quid differs ſtringere falcem Quâ populos à ſtirpe metas.* atque ita ſæpe poëtæ. quorum Princeps Iliad λ. milites ſe mutuo interficientes meſſoribus comparat.

Verſ. 475. *Cum tranſiret*] *tranſnaret* Iunian. ut infra,

Auſi Danubium quondam tranare Gruthungi.

Verſ. 477. *Spatium vix præbuit orbis*] prior Moreti, *ſufficit*. alter, *contulit*, cum uno Petav. Mediceus *invenit* vel *intulit*. ut lib. 11. in Ruf. *Spatium non invenit ira.*

Verſ. 481. *Hoſtibus ante Contiguas*] prior Moreti *Irriguas*. quod magis placet. ut apud Propert.

Cum bibit irriguas fertilis hortus aquas.

Pro *arcu actu* Gyraldinus & undecim alii. probo. nam *arcus* in aquæductibus lapideis proprie locum habet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

habet. Oxon. *aſtu.* etiam non male. *actum* aquarum pro curſu poſuit.

Verſ. 485. *Projecta pelle Gelonus*] ſic bene cum Iſingrino Raphelengius. probant Lucenſ. & Gyrald. alibi, *pellita Getarum Curia.* Vulgo, *projecta fraude.* deinde *animiſque probatos*, non *paratos* Patav.

Verſ. 490. *Iudicibus notis regimur*] Male hæc diſtinguebantur.

Verſ. 497. *Avida ſector non voce citatur*] Sic primus ex ſuo libro Claverius reſtituit. quod Lucenſ. ac Gyraldinus confirmant, meritoque ſecutus eſt Raphelengius: quem hoc nomine non debuit exagitare vir doctus. Vulgo *avidis emptor non voce citatur.*

Verſ. 500. *Munificus laudis ſed non es prodigus auri*] Si hanc lectionem ſequamur, Stilichoni avaritiam exprobraverit Claudianus. Iſingrinus *largis*, pro *laudis*. id amplexus Raphelengius; quem miror non vidiſſe *largi* legendum. ut probe Oxon. & Regius, qui etiam *ſed non &c.* quod ἐμφατικώτερον. Lucan. lib. IX.

Æquoreusque placet, ſed non & ſufficit, humor.

quæ ibi vera lectio. Ovid. IV. Met. *pars omnia veros*

Poſſe deos memorant; ſed non & Bacchus in illis.

Lib. XV.

—— talibus ora

Docta quidem ſolvit, ſed non & credita, verbis.

Faſt. IV.

Caſta quidem, ſed non & credita. qui etiam loci vulgo corrupti. *Munificus largi auri.* probe. puto in quibuſdam exemplaribus olim lectum, *lauti auri.* inde *laudis* factum.

510. *Quæ ſub te vel cauſa gravis*] *brevis* meliores ſcripti. recte. Quamvis parvam, vel minimi momenti, intellige. *Brevis* enim non magnus, *longus*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

gus magnus. Ovidio quoque epiſtola Didus *brev* *impenſa*, & hujus imitatione Symmacho *brev* *ſumptus*. Lampridio, *breve poculum*. Contra *long* *dos* apud Appuleium in Apologia. Et Græcis μα- κρὰ ὁσία, μακρὸν τίμημα. Sic lib. 1. de lauc Stilichonis: *Nil breve moliri*. Hoc eſt, nihil parvur aut humile. *Negligitur* pro *Nec legitur* ſcribendur in Electis vir politiſſimus Philippus Rubenius vi dit. & ſic Lucenſis cum tribus aliis. *Certior* etiam non *Iuſtior* prior Moreti & unus Mediceus, quo modo Feſcenninis, *Parthis ſagittas tendere certior*. Pro *rigor* alii *vigor*.

Verſ. 515. *Quam docta facultas*] non *quæ* Lu cenſis, Iſingr. & octo alii. ſic infra, *quam torva vo luptas Frontis*.

Verſ. 529. *Iuſſum mentiri neſcius ictum*] *viſum* ex ſuo libro Delrius, quomodo & multi noſtro rum. fruſtra. Ovid. Epiſt. Parid.

Figitur in juſſo noſtra ſagitta loco.

paulo ante *tendis* non *tendit*, probe ſcripti omnes.

Verſ. 534. *Dircæaque tela ſolebat*] priſci non nulli *Dictæaque*. quod perperam arripuit idem Del rius. Quid enim Herculi Thebano cum Cretenſibu ſagittis? mox *Gigantas* pro *gigantes* unus Petav. & Bonon. accuſativo Græco. ut apud Ovidium, Sta tium, alios poëtas libri meliores.

Verſ. 550. *Exundant ſanguine gemmæ*] rectiu libri plerique, quam *exſudant*. lib. 111. de Rapt *exundat ab ubere ſanguis*. ubi plura.

Verſ. 573. *Inpoſito ſuſpirat vecte ſacerdos Teſta tus*] Ita locum hunc legendum eruditiſſimus Gro novius noſter ex Leidenſi libro jam monuit in Ob ſervationibus. quod confirmant alii quatuor ex no ſtris. & jam ex parte viderat in Electis ampliſſimu Gevartius. vulgo *impoſita ſuſpirans veſte ſacerdos Te- ſtatur*. deinde *Pharios* pro *varios* bene ſcripti. quod ab aliis jam animadverſum.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 576. *Submiſſis admugit*] *ſubmiſſiſque* prior Moreti, graviori ſono. deinde *frequentant* non *frequentat* quinque libri.

Verſ. 578. *Quicquid in orbe fuit*] *ubique* prior Moreti. ſic ſupra, *ſit Nilus ubique Veſter*. Lib. 1. de Rapt. *quicquid ubique Gignit materies*.

Verſ. 591. *Multaque ornantur Iaſpide vultus*] *cultus* ſcribendum cum priore Moreti, Oxon. & uno Mediceo. Mazarin. *oneratur*, quod & placet. ſic alibi, *baccis onerat candentibus aures*. Lucenſ. *multa remorantur*. Id quod de nihilo non eſt, præſertim ſi legas, *remoratur*, propter rigorem ſuum ſcilicet, ut mox dicturus. *multa variantur* unus Mediceus. ſequenti verſu malim *varias ſpirat figuras* quam *variis figuris*. Lib. 11. in Stilich. *inſigne Minervam Spirat opus*. quomodo ſcripti. Lib. 1. de Rapt. *totum ſpirant præcordia Phœbum*. Idyllio de Phœnice, *divinos ſpirant altaria fumos*. ut & ibi legendum puto. Statius Theb. 111. *mens altum ſpirat honorem Conſcia factorum*.

Verſ. 594. *Ambitioſa colus*] *Ingenioſa* Regius. ut lib. 1. de Rapt. *Pectinis ingenio nunquam felicior arti Contigit eventus*.

Verſ. 601. *Hoc ſi Mæonias cinctu*] *vultu* Lucenſis & multi alii. quod viri docti ſequuntur. ſcripti quidam, *cultu*. Nihil mutandum Conſ. Olybr. v. 178. dixi.

Verſ. 602. *Proferret Lydia thyrſos*] *transferret* Iſingr. Gyrald. Lucenſ. & ſeptem alii. Probe. infra in Epigr.

Transferat huc liquidos fontes Heliconia Nais.

Ovid. lib. 1. de Remed. Amor. ut quidem cum membranis legendum,

Tranſtulerat vires Græcia tota ſuas.

deinde *dubitaſſent* pro *dubitarent* Lucenſ. & cæteri fere omnes.

Verſ. 611. *Auſpice mox latum*] non *Aſpice* unus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Ambroſ. & Tholoſ. quomodo legendum jam viderunt Cl. Gevartius Elect. lib. I. c. XII. & in Obſervationibus Gronovius noſter. mox *Omina* non *omnia* cum Delrio, Scaligero, Fabro in Semeſtribus, ac eodem Gronovio corrigendum. Confirmat Lucenſis & ſex alii, ut fruſtra vulgatam lectionem tueatur Barthius.

Verſ. 617. *Permiſſi felix injuria voti*] ſic ſcripti fere omnes cum Aldo, non *promiſſi*. Præf. lib. II. in Ruf. *permiſſu jam licet ire choris*.

Verſ. 623. *Tranare Gruthungi*] Tam hic quam aliis apud auctorem noſtrum locis *Gothunni* in vulgatis exemplaribus vocabantur, tanquam ex Gothis & Hunnis conflati. Libri ſcripti etſi mire inter ſe diſſentiant, uno tamen conſenſu editam lectionem non agnoſcunt. *Gruthungos gentem bellicoſam* vocat Ammianus lib. XXVII. nec aliter Oxonienſis & Leidenſis. *Greothingi* in Faſtis Idatii appellantur. Iſingrin. & Vatic. cum Aldo ac primis editionibus *Gruthunni*. Alii codices *Grutongi*, *Grotungi*, *Grutonni*, *Grotunni*, *Gritongi* & ſimilia. vir doctus ad Hiſt. Aug. *Grothungi* legit. Sequenti verſu recte ſcripti fere omnes *ter mille*, non *tibi*, mox pro *cuneis immanibus*, unus Medic. *navalibus*. ut alibi, *lituis navalibus arſit Hiſpanum Siculumque fretum*.

Verſ. 627. *Contudit annus*] ſic nonnulli ex noſtris, quomodo Delrius aliique jam emendandum viderunt. Vulgo male *contulit*. bello Get. *tanta nec clade ſuperbum Contudimus Tanaim*. lib. I. in Stilic. *non Marte Suevos Contudimus*. VI. Conſ. Honor. *Rettudit hoſtiles animos*. ut illic legendum. ſequenti verſu pro *ſubmerſæ* unus Pulmanni *ſuccenſæ*. placet, pro incenſæ.

Verſ. 635. *Iſter ſanguineos egit te conſule montes*] Ita primæ editiones & ſcripti omnes. Vulgati duos verſus pro uno nobis obtrudunt,

Iſter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Iſter ſanguineos egit te conſule fluctus.
Alpinos genitor rupit te conſule montes.
cujus id liberalitati debeamus incertum, niſi quod ſuſpectus hic Iſingrinus. Quis non videt poſteriorem verſum languere. nam cur *Alpinas rupes* non dixit, ut poëtæ loquuntur? *ſanguinei montes* quomodo Virgilius, *præruptus aquæ mons.* & apud Ovid. *quanti montes volvuntur aquarum.*

Verſ. 640. *Gaudia mundi*] *mundo* Lucenſ. & Medic. unus. rectius.

Verſ. 642. *Cum tibi prodiderit*] Iſingr. Gyrald. & aliqui ex noſtris *protulerit.* quod alterius gloſſema. *prodere* enim proferre. Virgil. lib. II. Æn. *latique cavo ſe robore produnt.* quomodo libri veterrimi. Val. Flaccus VIII.

Condita lethiferis prodit medicamina ciſtis.
ſic Carrionis liber. quod ille non intellexit. Avienus Fab. XII.

Nunc inventa meis non prodis munera ciſtis,
cum veteri libro. Ovid. lib. IV. Met. *lævaque à parte Meduſæ Ipſe retroverſus ſquallentia prodidit ora.* ubi *protulit* etiam vulgo legitur. Sequenti verſu *devota* pro *donata* ſcripti plerique. quod & vidit Raphelengius.

Verſ. 651. *Babylonis onuſtus*] *Babylonos* meliores. recte. Martialis lib. VIII. Ep. 28. *Non ego prætulerim Babylonos picta ſuperbæ Texta.* Sic vetuſtus fratrum Puteanorum liber. Vulgo *Babylonica picta ſuperbe. ſuperba Babylon* paſſim poëtis dicta. noſter lib. I. in Eutrop. *centum portis Babylona ſuperbam.* Lucan. lib. I. *Cumque ſuperba foret Babylon ſpolianda trophæis.* Lib. VIII. *muriſque ſuperbam Aſſyrias Babylona domos.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

IN PRÆFATIONEM
EPITHALAMII NOTÆ.

VERS. 13. *Centauri Faunique negant*] *notant* perperam Claverius & illum ſecutus Raphelengius, ut ad Statii Silvas jam monuit amiciſſimus Gronovius. Vulgatam lectionem ſcripti noſtri conſtanter tuentur. Mox *Rhœton* Lucenſ. Gyrald. & quatuor alii. quidam *Rhœtum*. Latina terminatione. Quomodo Claverius. In pleriſque ſcriptis & vulgatis monſtra lectionum invenias.

Verſ. 15. *Totieſque renatus*] *renato* Lucenſ. Gyrald. & plerique alii. mox *protrahit* non *pertrahit* idem Lucenſ. cum quinque noſtris.

IN EPITHALAMIVM NOTÆ.

VERS. 2. *Auguſtus pronoque rudis*] ſic Lucenſis & cæteri plerique cum primis editionibus. Vulgati *primoque*.

Verſ. 6. *Mens omnis aberrat In vultus quos fixit amor*] Gyraldini libri lectionem & magni Scaligeri conjecturam expreſſimus, quam veram arbitramur. *quos fixit*, quos pectori ejus infixit. breviter dictum. Vulgo, *in vultus quos finxit*. Iſingrin. & quatuor alii, *In vulnus quod fixit*. non male. Vatican. & ſex noſtri, *In vultus quos pinxit*. quatuor, *In vulnus quod punxit*. *pinxit* undecim. *finxit* unus.

Verſ. 15. *Volvere Phœbe*] *flectere* Lucenſ. & reliqui omnes cum Aldo.

Verſ. 18. *Quos horruit Ide*] Ita Claverius jam reſtituit. confirmant ſcripti meliores. Vulgo *horruit idem*. Raphelengius ex conjectura viri maximi, *torruit idem*. quod non capio.

Verſ. 19. *Theſſalicos roſeo nectebat pollice crines*] Mire variant hic libri. veram interim hanc lectio-

nem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

nem aûſim præſtare, quam ex Lucenſi, Vaticano & Bononienſi depromptam exhibemus. niſi quod *pectebat* malim cum uno Ambroſiano. Lectionum diverſitatem videamus. Iſingrin. & Putean. *Theſſalico roſeos nect. pollice crines. flectebat pectine* Oxon *pectebat pectine* duodecim alii. *pectebat pollice* Delrii codex & Florent. S. Marci. *Theſſalicos roſeo pectebat pectine*, Mazarin. Medic. & Ambroſ. unus. alter Vaticanus, quem inſpexi, *nectebat pectine. roſeo pollice* eleganter dixit. hinc ῥοδοδάκτυλος frequens apud poëtas Græcos Epitheton. Cato in Diris,

Aut roſeis digitis viridem decerpſerit uvam.

veram lectionem ex parte quoque deprehendit Cl. Barthius *pectere pollice*. quomodo apud Statium Coma Earini.

Hunc nova tergemina pectebat Gratia dextra.

Verſ. 22. *Quam pepigit*] malo *pepigi*. VI. Conſ. Hon. *Tunc mihi tunc lethum pepigi.*

Verſ. 24. *Quæſivi vultum tabulis*] non *thalamis*, quod mox ſequitur, recte ex ſuo libro Claverius, & Moreti codex. *Quæſierim* etiam concinne Mediceus unus. Sequenti verſu pro *Læva*, *Lena* legendum jam viderunt interpretes. & ſic plerique noſtri. Luc. Gyrald. Vat. & duo alii, *Plena*.

Verſ. 26. *Lecturus amorem*] *lectura pudorem* unus Med. & paulo poſt *patriiſque* pro *patriſque* tres ſcripti. ſequor.

Verſ. 33. *Oratum miſſi*] non *miſi* prior Moreti & quatuor alii. Et *repoſci*, Oxon. pro *popoſci*. quod efficacius.

Verſ. 34. *Hoc principe natus*] Sic ſcripti omnes. Vulgo *hic*. Iunianus tamen *ſed principe* eleganter etiam. Gyrald. *de*. mox iidem ad unum omnes *Cui Mariam debes*, non *differs*. quod & Raphel. vidit.

Verſ. 36. *Fœdus mihi ſolve paternum*] *fœnus* optime Petav. duo. ut apud Propert.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Sæpe venit magno fœnore tardus amor.

Et alibi,

Poſt obitum duplici fœnore reddat honor.

In agricultura etiam apud poëtas locum habet ea vox.

Verſ. 39. *Patrui germen*] *patrium* Iunian. Forte *patruum*. ut *patruæ verbera linguæ* apud Horat. Ovid. Faſt. IV. *Enſe cadit patruo Lauſus*. ſic optimus liber. VI. Conſ. Hon. *Reſtituit ſceptris patruis*. ita legendum videtur, cum ſcripti nonnulli *patriis* exhibeant.

Verſ. 49. *Mons latus Ionium*] non *Eoum* meliores. deinde *Cypri præruptus* non *Cypreæ rupis* cum Iſingr. Pulmanni, Delrii codice, & tribus noſtris legendum, quod Raphelengius jam vidit.

Verſ. 51. *Deſpectat cornua Nili*] ſic Lucenſ. Vat. & ſex alii. non *deſpectans*.

Verſ. 52. *Candentes pruinæ*] Lucenſis *cadentes*. quod quid ſibi velit neſcio. malim *canentes*. *cana pruina* paſſim apud poëtas. paulo ante *humano generi* non *greſſu* Vatic.

Verſ. 56. *In campum ſe fundit apex*] *deſidit* unus Ambroſ. eleganter etiam.

Verſ. 60. *Intus rura micant*] ſcripti quidam *prata*. quod amplexus Raphelengius. mihi non probatur, quia jam præceſſerat.

Verſ. 70. *Corrumpunt mella venenis*] non *corrumpit* ſcripti meliores. ſequenti verſu pro *armavit* alii *armari*. nihil muta. ſic IV. Conſ. Hon.

Heſperidum riſit, quas ditat fabula, ſilvas.

ubi perperam *dictat* legunt. lib. I. in Eutrop.

Elevat hunc plumis, hunc arbore fabula veſtit.

Sic & argute lib. I. in Stilic. *fabricata vatibus arma* dixit.

Verſ. 73. *Ore pares avo ſimiles*] *habitu ſimiles* Vatic. Putean. & unus Pulmanni. quinque alii ex noſtris, *ſimiles habitu*. VI. Conſ. Hon. *Hoc Deus effulgens habitu.*

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 83. *Levibus periuria pennis*] *ventis* potior ſcriptorum pars. non male, ut illa reſpexerit,

Iupiter ex alto perjuria ridet amantum,
Et jubet Æolios irrita ferre nothos.

Verſ. 84. *Cervice Iuventas*] ſic bene ex Scaligeri conjectura Raphelengius. nec aliter Gyrald. Lucenſ. Vat. aliique nonnulli. quidam *juventus*. Vulgati, *juventa*. Virgil. lib. III. Georg.

Interea gregibus ſuperat dum læta Iuventas.

lib. V. Æn. *Si nunc foret illa Iuventas*. ſic utroque loco optimus Mediceus. nec mirum magis Iuventatem pro juventute poni, quam Iovem pro cœlo, Nereum aut Thetin aut Amphitriten pro mari, Martem pro bello, Cererem pro frugibus, Palladem pro oliva, ſimiliaque.

Verſ. 88. *Trabibuſque ſmaragdis*] Primus ex Leidenſi libro ſic legendum in Obſervationibus monuit Gronovius noſter inter harum literarum principes non poſtremus. quam ego lectionem à quinque ſcriptis poſtea confirmatam offendi. niſi quod unus *ſmaragdi*. vulgo *gravibuſque*. ſic *Columnæ Synnades* pro Synnadicis apud Capitolin. Gordiano tertio. *vaſa onycha* pro *onychinis* Lampridio. qualia multa viri docti in illis ſcriptoribus reſtituerunt. nam qui apud Martialem Epigr. I. ſpectaculorum pro *molles Iones*, *moles* reponunt, ſuaviter nugantur. Mores Iones dici poſſunt, *moles* non niſi *Ionides*. *Satyros geſtus* Manilius, *heroas ſenſus* Perſius, *laticem Lyæum* Virgilius, *Bromios remos* noſter dixerunt: quibus ſimilia apud auctores infinita extant. ita & *mimus ſcurra* Capitolino in Maximinis. *Sed cum Maximinus interrogaret amicos quid mimus ſcurra dixiſſet*. quod mutandum non eſt. apud Statium *turmæ hoſtes* pro hoſtilibus lib. XI. Thebaid.

Nec jam hoſtes turmæ aut ferrum mortale timetur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Sic optime vetus liber. vulgo,

Nec jam aut hoſtiles turmæ ferrumve timetur.

Oceanum littus Iuvenali Sat. XI.

Littore ab Oceano Gallis venientibus.

ita Leidenſis liber antiquus. Paulo ante Pithœus in ſuis codicibus monuerat legi

Qualis in Oceano fluctu teſtudo nataret.

non *Oceani.* Iulianus Epiſt. LXI. Καλχηδόνα πορθμὸν dixit, quem Καλχηδόνιον alibi appellat. perperam Καλχηδόνος reſcribunt. Pari modo Πέρσαν στρατὸν Alcæus lib. I cap. IV. Antholog. Σκύθην οἶμον Æſchylus Prometheo dixerunt. *Scytha* etiam *exercitus* apud noſtrum lib. I. in Eutrop. & *Scytha pontus* apud Statium Theb. XI. *Dalmatæ montes* eidem in Sylvis. *Aſtur equus* Martiali & *exercitus Aſtur* Silio. ubi male libri quidam *exterritus. Phryx ager* & *Cantaber Oceanus* noſtro, & *jugum Veſevum.* ſed modus exemplorum non eſſet, de quibus alibi.

Verſ. 94. *Panchaia turgent*] non *Panchaaque* Gyrald. & tres alii. Ovid. X. Met.

Thura ferat floreſque alios Panchaia tellus.

Virg. in Culice,

—— *illi Panchaia thura*

Floribus agreſtes herbæ variantibus adſunt.

ſic utroque loco ſcripti. pro *turgent* etiam perperam *ſurgunt* vulgati, quod præceſſerat: idque alii jam viderunt. noſter lib. II. de Rapt. *omnis in herbas Turget humus.* Lucan. lib. VI. *non dum turgentibus altam In ſegetem culmis,* cum Petaviano codice.

Verſ. 95. *Nec ſicco frondeſcunt vimina coſto*] *ſicca* ſex ſcripti. Ovid. X. Met.

Cinnamaque coſtumque ſuam ſudataque ligno

Thura ferat. ita ibi quoque libri veteres. Lucan. lib. IX.

Et tamarix non læta comis, Eoaque coſtus.

ſic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

ſic *Achæmenia & Aſſyria nardus* Horatio, *nardus liquida* Ovidio lib. III. Art. am. tres alii codices, *caſto coſto*. pro *vimina*, *gramina* totidem libri. hoc eſt *germina*. ut Stat. Epicedio Pileti Vrſi,

Cinnama & Aſſyrio manantes germine ſuccos.

ſic legendum. Qui *gramina* amomum interpretantur, vellem nos docuiſſent amomum herbam eſſe. unus præterea *vulnera*, ut Epithal. Pallad.

Niliacus pingui deſudat vulnere cortex.

Cæterum pro *coſto* Gyrald. & Lucenſ. *acantho*. Virgilius certe II. Georg. *balſama* & *acanthum* conjunxit: quæ noſter reſpexiſſe viſus.

Et quid odorato referam ſudantia ligno
Balſamaque & baccas ſemper frondentis acanthi.

Vbi Scholiaſtes MS. Bibl. Leid. *Acanthi*] *de quo Gniſo ſcripſit quod in ejus flore tincta veſtis acanthia dicitur*. quibus ſimilia apud Iſidor. in Etymol. habes. *vimen acanthi* idem Virgilius IV. Georg. dixit, quomodo hic noſter,

——— *& flexi vimen acanthi.*

Auctor carminis de Phœnice ſimiliter, *olentis vimen acanthi*. ut veram lectionem hanc eſſe nullus dubitem.

Verſ. 96. *Balſama ligno*] ſic duo ſcripti. quomodo Ovidius *ſudataque ligno Thura*, & *ſudantia ligno Balſama*, Virgilius, locis ſupra adductis. Lucenſis tamen, Gyrald. Iſingr. Vatic. & duodecim alii, *rivo*. quorum auctoritas magni apud me ponderis. noſter Conſ. Olybr.

Cornua temporibus raucos ſudantia rivos.

quamvis alio ſenſu. Vulgati etiam *ſucco* non male. ut apud Silium lib. III. *ſucco nobilis arbor*.
Ne quid diſſimulem tamen, prima lectio omnium optima videtur, ut ξυλοβάλσαμον intelligat. *corticem* vocat noſter Epithalamio Palladii. *Virgam* Statius Propempt. Metii Celeris.

Candidâ felices ſudent opobalſama virgæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

ſurculum Prudentius. *Illic & gracili balſama ſurculo Deſudata fluunt. Truncum* Seneca, Martialis, Auſonius: ut ad Statium Cl. Gronovius jam monuit. Servius ad ſuperiorem Virgilii locum 11. Georg. *Balſamum eſt arbor ipſa. Opobalſamum ſuccus collectus ex arbore. Xylobalſamum lignum ipſius arboris. nam ὀπὸς dicitur ſuccus, τὸ ξύλον lignum.* ſic illa partim ex antiquis libris, partim ex Iſidoro legenda. Cæterum τὸ *prorepunt* optime τῷ *tarda* reſpondet, pro quo perperam ſcripti nonnulli & Raphelengius *prorumpunt. Guttatim ſtillare* Scholiaſtes Iuvenalis M S. dixit ad Sat. 11. *Opobalſama] liquor balſami. Eſt enim quoddam genus virgulti, cui cortex inciditur, & de cavernis inciſæ corticis liquor balſami ſtillat guttatim.*

Verſ. 105. *Studioſa relinquens*] *relinquit* Vaticanus & quinque alii. *relinqui* legendum puto, eleganti Græciſmo.

Verſ. 108. *Et rapitur quocunque videt*] ſic Scaliger pater libris de Re poëtica, Barthius, Aldus, & ſcripti meliores, non *quodcunque.*

Verſ. 111. *Quæ prælia ſudas*] Prudent. Cathem. Hymn. 11.

Eouſque dum lux ſurgeret Sudavit impar prælium. ſic enim Puteaneus optimus. quæ vera lectio. alii, *prælio.*

Verſ. 126. *Flumina ſolvit*] Ferri non poteſt hæc lectio. *amnium* enim jam meminerat. Lege igitur *fulmina* cum Scaligero & duobus ſcriptis.

Verſ. 127. *Parvis hæc fatur alumnis*] Vaticanum codicem ſecuti ſumus. *parvos affatur alumnos* vulgati. Deinde pro *Heus quis*, *Ecquis* cum ſcriptis melioribus recte Raphelengius.

Verſ. 131. *Sacri quos petimus thalami*] *magno mihi venerit uſu Sacris, quos petimus, thalamis*, Scaliger. quod Mediceus unus confirmare videtur, in quo *ſacros thalamos.*

Verſ.

Verſ. 132. *Circumtonat æquor*] *circumſonat* ſcripti quidam, quod nollem Raphelengius arripuiſſet. lib. 1. in Rufin.

Spumat & eliſa montem circumtonat unda.

Ovidius lib. 1. Met. ex membranis,

Nunc mihi, qua totum Nereus circumtonat orbem,

Perdendum mortale genus. Statius Theb. VII. *rauca circumtonat ira Maleæ.* Seneca Medea verſ. 766. *tonuit inſanum mare.* & Hippol. v. 1008. *tonuit ex alto mare.* ſic utroque loco ſcripti. non, *tumuit.*

Verſ. 133. *Ægæas ſeu frangit aquas*] prima editio & ſcripti potiores *Ogygias.* ſequor. mox *diverſa parte* pro *plebe* Rapheleng. & multi ex noſtris. Vaticanus, *ſparſa diverſi plebe feruntur.* probe.

Verſ. 136. *Exploratores pelagi*] vulgo & diſtinguebantur hæc perperam, & *Carpathiis* legebatur. nos quinque ſcriptos ſecuti ſumus. pro *ſequenti* fruſtra *petenti* Claverii codex & unus Medic. cum *petebat* jam præceſſerit.

Verſ. 140. *Non veſtra ſub imis*] *num* Lucenſ. bene.

Verſ. 144. *Prorumpit gurgite torvus*] *prorupit* idem Lucenſ. & Florent. S. Marci. ſequenti verſu pro *velabant*, Lucenſ. quoque & Gyrald. *verrebant.* eleganter. ut lib. 11. in Stilic. *veſtigia verrit*

Cærulus Oceanique æſtum mentitur amictus.

Verſ. 151. *Purpureis mollita thoris*] Perperam Mariangelus Accurſius Diatriba in Ovidii Metamorphoſeis, *roſis* ex veteri libro legit. nec debuit ſequi Raphelengius, quamvis in ſeptem noſtris etiam id extet. duo *comis.* meliores tamen pro vulgata ſtant, quam & Claverius jure tuetur. *Thoros* pro *ſtratis* poſuit, ut in Epigr. de Equo Honorii,

Et Tyrio dignum terga rubere thoro.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

ſic enim ſcripti plerique, non *croco*. roſarum paulo poſt mentionem facturus eſt. *Purpureum thorum* Ovidius quoque dixit Epiſt. Oenon. mox pro eo quod ſequitur *hoc navigat antro*, perperam idem Raphelengius cum ſcriptis nonnullis *arcu*. quæ vox paulo ante præceſſerat. Iunianus & duo Florentini, *oſtro*. qua lectione nihil verius. ſic oſtrum pro purpureo thoro Princeps poëtarum non ſemel poſuit. Proprie locutus noſter. Oſtrum enim marinum.

Verſ. 153. *Proſequitur volucrum*] ſic primæ editiones & tres ſcripti. *Volucres amores* perpetuo epitheto poëtis dicuntur. exemplis nihil opus, quæ obvia. Vulgo *volucer*.

Verſ. 155. *Per omnem Neptuni diſperſa domum*] non *omnes domos*. Vatic. & quinque alii. & mox *Alternas* pro *Alternis* primæ edd. ac ſcripti omnes: ut ad Statium Gronovius.

Verſ. 160. *Audito rumore*] ſic cum Schotto idem Gronovius in Obſervationibus. nec aliter ſcripti omnes. VI. Conſ. Hon.

Audito perfecta recens rumore Getarum.

Vulgo *Tritone*.

Verſ. 162. *Rupturus fronte carinas*] Ita Lucenſ. Vatic. & alii plerique. quomodo & cum Raphelengio Barthius. tres *fracturus* etiam non male. Vulgo *rapturus*. Mox *cærulea leæna* libri fere omnes.

Verſ. 165. *Ornant connubia donis*] non *onerant* quatuor membranæ. & *carum monile* pro *rarum*, unus Petav. Ovid. Art. Am.

Vos quoque non caris aures onerate lapillis.

idem de Pactolo

—— *nec caris erat invidioſus arenis.*

noſter Epiſt. ad Seren. *rubri germina cara maris*. Pub. Syrus, *quo margarita cara, unibacca, Indica*. Martial. lib. x. Epigr. 38. *Caris littoris Indici lapillis*.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 171. *Nudæ catervæ*] *nuda caterva* ſcripti plerique. Quinque *nuda corona.* quod placet.

Verſ. 178. *Attritis cum tenderet ultor Achivis*] Ita Lucenſ. Gyrald. Vat. & quatuor alii. duo Florent. *afflictis Achivis.* Vulgo *ad triſtes Achivos.*

Verſ. 183. *Condita lanigeri ſuis*] ſic primus pro *lanigeris ovis* reſtituit Baptiſta Pius. mox alii. Confirmat Vaticanus. Florent. S. Marci *lanigeræ ſuis.* ut Raphelengius. Sed non opus.

Verſ. 184. *Spiſſata recedunt*] *pulſata* Lucenſ. Iſingr. & multi alii.

Verſ. 190. *Gradivum noſtri comites*] *noſtræ* Vaticanus, quem inſpexi ipſe. ſic de Venere Epithal. Celerinæ, *Idaliæ juxta famulæ.*

Verſ. 196. *Molle lyræ feſtumque canant*] *fauſtumque* Lucenſ. Gyrald. aliique nonnulli. & ſic ex ſuis Schottus. probe. *fauſti juvenum plauſus* Epithal. Celerinæ. lib. 1. de Rapt.

Et fauſtas alio ſuccendunt lumine tædas.

Verſ. 210. *Fontibus*] duo *Floribus.* Forte *Roribus.* mox *adſpergite* & *adolete* meliores ſcripti, non *adſpergere* & *adolere.*

Verſ. 212. *Proſternite veſtes*] *præſternite* fruſtra Rapheleng. contra ſcriptos.

Verſ. 232. *Crinita ſagittis*] *ſagittas* prior Moreti.

Verſ. 254. *Te propter Paphias ſedes*] non *ædes* Vatic. & tredecim alii. & *paterere* mox pro *patiare* iidem.

Verſ. 255. *Tantos explere labores*] *tantum complere laboris* unus Mediceus. quod elegantius. ſuperiori verſu *relinqui* prior Leidenſis, ut ſequentibus hæc connectantur.

Verſ. 265. *Vultus erit?*] Lego *erat.* cum duobus ſcriptis. mox *æquent* malo.

Verſ. 267. *Quam juncto*] quidam libri, *juncti* vel *vincti.* alter Moreti *jugi.* ut *jugis aqua fons,* &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

putei perennes jugis aquæ, apud Horatium. Martial.lib. IX. Epigr. 26.

Appetitur poſito jugis oliva lupo.

Ita duo codices antiquiſſimi Vaticanus ac Puteaneus. Vulgo, *vilis*. Gloſſæ Stephani, *Iugis* διηνεκής. ſic *juge triennium* pro continuo dixit Eutropius. *juſto diſcrimine*, Iſingrini codex. quod ferri non poteſt, quia *juſta temperies* ſequitur.

Verſ. 272. *Signare corona*] *ditare* vel *donare* ſcripti multi. nil muta. VI. Conſ. Hon. *omnia luctus*

Argumenta ſui Titan ſignavit Olympo.

Verſ. 276. *O digno nectenda viro*] *I digno* Gyrald. & Lucenſ. probe. unus Med. *In digno.*

Verſ. 280. *Atlanteoſque receſſus*] malo *Atlanteóque.*

Verſ. 284. *Ipſa caput diſtinguit acu*] *conſtringit* Lucenſ. & duodecim alii. vulgata proba. mox pro *ſubſtringit*, unus Med *ſuccingit.*

Verſ. 292. *Hinnitu flagitat amnes*] *ignes* octo libri, quod & in quinque ſuis Andr. Schottus invenit. nihil muto tamen. Appoſite Lucretius initio Lib. I.

Inde feræ pecudes perſultant pabula læta
Ignotoſque tranant amnes.

ubi de amore. Et de equabus Virg. III. Georg.

Illas ducit amor trans Gargara, tranſque ſonantem
Aſcanium: ſuperant montes & flumina tranant.

ſed cur *notos amnes* cum primum incipiat amare? an *ignotoſque*, ut apud Virgil. equi generoſi pullus *Audet & ignoto ſeſe committere ponto.* Mazarinianus certe, *atque novo.*

Verſ. 291. *Curvata cervice jubas*] Lucenſ. *turbata.* rectius. IV. Conſ. Hon.

Turbantur phaleræ: ſpumoſis morſibus aurum Fumat. Tholoſ. *Crinita.* Pro *magiſtros*, *magiſtrum* Florent. & Ambroſ. unus.

Ver

Verſ. 296. *Exultat ſocerum circa*] non *juxta* libri. vidit Barthius. mox pro *ducem*, quinque ſcripti *diem*. nihilo deterius.

Verſ. 303. *Connubia penſat*] *cunabula* Gyrald. & decem alii. recte. Educatus enim à Theodoſio Stilicho.

Verſ. 305. *Quod dederat*] *dederas* Barthius. confirmant quinque libri.

Verſ. 307. *Dignus quem legeres*] non *cui leges* Lucenſ. Vatic. & duodecim alii. diximus Conſ. Manlii. v. 747.

Verſ. 309. *Dicere nunc poſſem*] Ita Gyrald. Lucenſ & ſeptem alii: bene. bello Gild. in oratione militum,

Quaſſatis cupio tellurem figere roſtris.

poterat dixiſſe *cupimus*. Lib. 11. in Rufin. pari modo milites. *Iam formidata tyranni Tempeſtas ſubeunda mihi*. &,

Tu mihi dux ſemper, Stilicho.

Eodem libro exercitus,

Vnde redì, neſcis? patiarne audire ſatelles,
Qui leges aliis libertatemque reduxi?

Verſ. 312. *Quæ tempeſtiva relatu*] Iunianus, *qui*. Mediceus, *quem*. Puto *quin* vel *cui*.

Verſ. 316. *Quem ſic Romana decerent*] *quam* Lucenſ. ut ad frontem referatur. mox pro *clamat* lego *clamet*. prior Moret. *clament quicunque videbunt*.

Verſ. 318. *Hic eſt, hic Stilicho. ſeſe teſtatur*] Ita Vatic. & ſeptem alii. Vulgo,

Hic ille eſt Stilicho, ſic te teſtatur.

ſed tum rectius legas, *ſic ſe teſtatur*. Virgil. *Hic vir hic eſt*. notum illud, *At pulchrum eſt digito monſtrari, & dicier, Hic eſt.*

Verſ. 323 *Hoc donat*] ita ſcripti. mendoſe vulgo *Hac*.

Verſ. 326. *Contingunt gravitaſque ſeni*] Vera hæc

hæc lectio, quam Aldus, Iſingrini liber, ac nonnulli ex noſtris exhibent. Vulgo *Contingit ſenii gravitas.* Vatic. *Contingit ſenio gravitas.* *ſeni* pro *ſenii* dixit. quod non intellectum à librariis loco mutando occaſionem dedit. *τὸ conſorte remota* ad canitiem referendum, quam ſenii conſortem vocat. ſic & Plinius in Panegyrico *feſtinata ſenectutis inſignia* canitiem vocat. quæ noſter imitatus. pro *nocendi* paulo poſt *nocenti* malim.

NOTÆ IN FESCENINA.

FESCENINA] Sic primus emendavit ex veteri libro Pulmannus. quomodo & duo ex noſtris. alia in vulgatis inſcriptio.

Verſ. 7. *Præda citatum*] *Prædo* Lucenſis & Gyrald. quod verum puto. *Prædonem* vocat, qui prædatur feras. Prædari autem verbum venatorium. unde & præda. Martial. lib. 1. Ep. L.

Præſtabit illic ipſa figendas prope
Voberta prædanti feras. Sic ex veſtigiis Vaticani libri emendaſſe olim me memini. Vulgo *prandenti.* Vnde *prendenti* factum. *Abas prædator aprorum* Ovid. lib. XII. Met. quomodo *ferarum vaſtator Amycus* Virgil. Idem Ovid.

In multas lupa tendit oves, prædetur ut unam.
apud Iuvenalem Sat. XI.

Prædo caballorum prætor ſedet.
ita enim ſcripti, non *præda*: multo minus *Perda.* mox *regas* & *ludant* non *reges* & *ludent* Lucenſ. Gyrald. & alii aliquot. unus Petav. *Plaudentque.* quod arridet. nil muto tamen. Silius lib. XVI. *& plurimus idem Ludentis per colla comæ.*

Verſ. 16. *Spernit Adonidem*] rectius *ſpernat.* & *Damnet* Moreti liber & unus Ambroſ.

Verſ. 18. *Sub platani voles*] Hæc vera lectio. alii *jaces*, vel cum vulgatis *cubes.* quod forte ex *lubet* vel *juvet* natum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 40. *Mox faciet virum*] *nox* Gyrald. Lucenſ. & duo alii. placet.

Verſ. 63. *Fluit unde ſemen aulæ*] Ita legendum iam alii monuerunt, nec diſſentiunt ſcripti noſtri. Vulgo *fuit*. Laude Serenæ, *ſeries his fontibus Ælia fluxit.*

Verſ. 70. *Cæſareum flumineo*] ſic cum Barthio Gronovius Obſervat. lib. III. c. IX. recte. Claverius *fæmineo.* Scripti fere omnes *flammeo.* Vulgo *flamineo.* diximus ad IV. Conſ. Hon. v. 20.

Verſ. 76. *Luxurietur undis*] Libri plerique *antris.* & recte. *vitrea* illa *antra* alibi quoque habes. ut VI. Conſ. Hon.

Vndoſa tum forte domo vitreiſque ſub antris
Rerum ignarus adhuc ingentes pectore curas
Volvebat pater Eridanus.

Silius lib. IV. *vitreo quem Fuſcinus antro.* ubi male libri ſcripti *viridi.* Virgiliana illa è VII. Æn. reſpexit, *vitrea te Fuſcinus undâ.* Idem Silius lib. VII.

——— *vitrei ſe ſedibus antri,*
Æquoreæ pelago ſimul emerſere ſorores.

Sic legendum; ut pluribus ad Ovidii Faſtos dicemus. lib. VIII.

Donec arenoſo (ſic fama) Numicius illam
Excepit gremio, vitreiſque recondidit antris.

Verſ. 79. *Placidæ jocentur urbes*] Sic ſcripti meliores. quomodo legendum Gronovius noſter in Obſervationibus monuit. alii *locentur.* Claverius *ferantur.* Vulgo *lætentur* contra metrum.

Verſ. 83. *Rapidi tacete Chori*] *rabidi* membranæ meliores. Lucan. VII.

Ioniumque furens rabido cum tollitur Auſtro.

ſic & ibi ſcripti. Statius Surrentino Pollii,

Tum rabidi ponunt flatus.

Verſ. 120. *Linguis aſſidue reddite mutuis*] *aſſiduo* ſcripti plerique. malim *aſſidui.* ut IV. Conſ. Hon. *Sis precor aſſiduus Conſul.* Cl. Gronovius in Obſer-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Obſervationibus, *aſſiduus reddite mutui.* quomodo ex noſtris Iunianus. quinque alii, *aſſiduis reddite mutuis*, proxime ad conjecturam noſtram. pro *mutuis* quinque etiam *nunciis*. non male. Sequenti verſu *animam* pro *animum* recte idem Gronovius. vide notas ad Epithal. Pallad. v. 132.

Verſ. 133. *Inſonet axibus*] *intonet* unus Medic. undecim ſcripti, *auribus*.

IN LIBRVM
DE BELLO GILDONICO
NOTÆ.

VERS. 2. *Alterni convexa poli*] non *Alterius* prior Moreti. *Alterni* pro utriuſque. III. Conſ. Honor.

Et geminis fulgens utroque ſub axe trophæis
Tethyos alternæ refluas calcavit arenas.

Sic alibi noſter. *alternum puppis latus* habes apud Iuvenal. Sat. XII. male etiam hæc vulgo diſtinguebantur.

Verſ. 3. *Conſpirat geminus orbis*] Sic Vatic. Vulgo *Conſpirant gemini orbes*.

Verſ. 6. *Patriis quod ſolum defuit armis*] male alii *arvis*. Lucani hemiſtichion eſt ex lib. IX. *terræ pelagique labores Donat & Emathiis quod ſolum defuit armis.* ſuperiora quoque ex eodem nono ſub finem, *Concordia mundo noſtra perit.*

Verſ. 16. *Quem veniens indixit*] ita meliores libri. quomodo *bellum indicere*, & ſimilia. vulgo *induxit*. Conſul. Manlii, *quis tenebras ſoli cauſiſque meantem Defectum indicat numerus*. Laude Serenæ, *totoque ſeveros Indicit mores pelago pudor.* ſic cum libris utroque loco legendum. Cæterum pro *percu-lit* Gyrald. & Lovan. *proterit.* ut lib. I. in Rufin. *qui cuſpide proterit Indos.* Silius lib. XIV. *decima jam vertitur æſtas Ex quo proterimur.*

Verſ.

Verſ. 17. *Exitium jam Roma timens*] *Exitii* quindecim ſcripti. quod longe elegantius. ſic *metuens leonum* præf. lib. II. de Rapt. mox *viſu* pro *vultu* potiores ſcripti. diximus ad lib. III. de Rapt. verſ. 91.

Verſ. 21. *Oculique jacentes*] prima editio, Thuan. & Patav. Eccleſ. Cathedr.

Oculique latentes Interius. ſedere genæ.

nihil muta. Silius lib. II.

—— jam lumina retro

Exeſis fugere genis.

Verſ. 30. *Reſpuis arces*] Sic Gyrald. & quatuor alii. vulgo *deſpicis*. Vide quæ notamus lib. II. de Rapt. v. 213. mox *Araxem* recte idem Gyrald. & ſeptem ex noſtris. De Oaxe Cretæ fluvio fruſtra ſunt interpretes.

Verſ. 38. *Horreret Parthia caſus*] *horrebat* prima editio. *exhorret* Gyraldi liber. ut lib. I. in Eutrop. *exhorruit annus nomen.* prior Moreti *horreſcit.* etiam bene. Vatic. & duo alii, *horret jam.*

Verſ. 39. *Tumuloſve repletos*] *cumulos* lege. & ſic unus Med. dictum lib. III. de Rapt. v. 341. Mox *minacem* pro *minantem* Oxon.

Verſ. 44. *Vrbiſque poteſtas Decidit*] quidam *orbis.* non placet. Romam intellige rerum dominam. *Recidit* quoque pro *Decidit* ſcribendum. Cicero lib. VII. in Verrem: *O nomen dulce libertatis! O jus eximium noſtræ civitatis! O lex Porcia legeſque Semproniæ! Huccine tandem omnia reciderunt?* Seneca Hercule Fur.

Thebana tellus civitaſque Amphionis

Quo recidiſti? ſic ex antiquis libris ſcribendum, quomodo jam partim Parens meus ex conjectura. Phædrus, *Deluſa ne ſpes ad querelam recidat.* Ovid. Met. v. *& me (quod in ipſam recidat) orbam Dixit.* lib. x. *poſiti ſub terra numina mundi, In quem recidimus quicquid mortale creamur.* & mox,

Reci-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Recidit in ſolidam longo poſt tempore terram.
Epiſt. Acontii,

Reciderint humero pallia lapſa tuo. ſic illis locis ſcribendum libri veteres monent. Iuvenal. Sat. XII. *tunc adverſis urgentibus illuc Recidit, ut malum ferro ſubmitteret.* atque ita Lucretius nonnunquam.

Verſ. 46. *Patriiſque vigebam Conſiliis*] non *patrumque* tres ſcripti. Lib. I I. in Stilich. *patriiſque gubernas Imperium monitis.* Nupt. Hon. *patriiſque relicta Mandatis.* ut utroque loco cum membranis legendum *Armato* etiam *populo* recte Gyraldinus. Vulgo *armatis populis.* Infra, *Ille diu miles populus.*

Verſ. 47. *Homineſque revinxi Legibus*] *urbeſque* ſex ſcripti, ut lib. I I I. in Stilic.

Pacet muneribus montes, qui legibus urbes.
mox & *lapſi* non *elapſi* meliores.

Verſ. 51. *Servile receſſi* pro ſerviliter. ſic *ſervile gemens* infra 365. malit tamen Barthius *ſervire.* vide quæ noto Conſ. Olybr. v. 119.

Verſ. 60. *Cum ſubiit*] Hæc Scaligeri conjectura. quam Claverii Codex & alter Moret. confirmant. Vulgo *ſubito.*

Verſ. 69. *Præda reliquit*] *prædo* Aldus optime & novem ſcripti. Gildonem intelligit. de quo & infra, *pars tertia mundi Vnius prædonis ager.* & poſtea,

Ite recepturi, prædo quem ſuſtulit, axem.
lib. I. in Stilic. hunc quoque noſtrum *Prædonem lembo profugum* vocat.

Verſ. 79. *Cannenſibus emi*] Hanc veram lectionem, non, quæ in aliis, *egi*, dicemus lib. I I I. in Stilic. v. 188.

Verſ. 82. *Emiſſus ab Alpe*] Livineius ſcribit *immiſſus.* ut v. 641. belli Getic. *aliaſque immiſſa per Alpes.* ſed nil neceſſe. nam & illic Lucenſis *emiſſa.* Lucan. lib. VI.

Cum

Cum ſuper è totis emiſit collibus agmen.
ibi ſimilis diverſitas in ſcriptis. emitti carceribus qui pari modo dicuntur.

Verſ. 85. *Muro ſuſtinui Martem*] *Mauro* decem libri. quod fruſtra probant. Silius lib. I.

——— obſeſſa palatia vallo
Pœnorum,& muris defendis Roma ſalutem.

Lib. XII.

——— pubes turres diſperſa per altas,
Vt jam Roma ſatis credat defendere muros.

Verſ. 89. *Hoc Fabius fortiſque mihi*] non *ſimul* Gyrald. Vat. & ſeptem ex noſtris. Nam ex Lucenſi libro nihil ad bellum Gildonicum notarat vir doctus. lib. I. in Eutrop.

Hoc mihi Ianiculo poſitis Hetruria caſtris
Quæſiit. Paulo ante *hoc mille* non *hæ* ex membranis legendum.

Verſ. 93. *Et Numidæ Gildonis erunt*] malim, ſi per libros liceret, *Vt Numidæ Gildonis eant.* vid. notas ad Epith. Palladii, v. 137.

Verſ. 94. *Proh labor*] non *dolor* Vatic. & ſexdecim alii.

Verſ. 103. *Heu proſpera fata*] *fati* rectius legas. VI. Conſ. Hon. *in hunc ſibi proſpera fati Gratantur duraſſe diem.* ſic vere ſcripti. de Apono., *Inde ſibi fati proſperiora petunt.* quomodo ſcribendum nullus dubito. *proſpera vitæ* Lucan. lib. VIII. ex veteri codice, *mutantur proſpera vitæ. proſpera belli* idem dixit lib. V. & *proſpera rerum* lib. VII. quomodo & Silius lib. IV. *animos ſtimulabant proſpera rerum.*

Verſ. 104. *dediſti*] Ita noſtri omnes. Ad Iovem non ad fata referendum. Vulgo *dediſtis.* paulo poſt fruſtra *Gabinos* pro *Sabinis* reponit Delrius. aliter noſtri.

Verſ. 112. *Ruſticus inferret*] Hæc omnium ſcriptorum lectio, quam recte Raphelengius expreſſit. mox pro *humeris* Philippus Rubenius *numeris* in

Electis

Electis legit, Livineius, *armis*. audacter. fruſtra locum tentari bene ad Statium Gronovius obſervavit.

Verſ. 124. *Allia cædes*] *pugnas* Gyrald. Iſingr. Vatic. & quatuor alii. ſequenti verſu pro *proſternite*, quod jam præceſſerat, *permittite* legendum cum eodem Iſingrin. Vatic. Mazarin. & Florentino S. Marci. Patavinus *committite*. Stat. Theb. 11. *utinam his manibus permittere gentes Iuppiter æque velis*. noſter infra, *turbinibus mediis permitte carinas*. lib. 11. in Rufin. *miſerum permitto caſibus orbem*. Silius lib. XII. *permiſit flammis atque enſibus urbem*. ſic & *gladio permittere mundum* Lucan. lib. VII.

Verſ. 132. *Corda remitti*] ſic major ſcriptorum pars. vulgo *corde*.

Verſ. 135. *Et contuſa genas*] ſcripti plerique *concuſſa, conſciſſa, diſciſſa*, & ſimilia. nil muta. Lucan. lib. IX. *planctu contuſa peribit*.

Verſ. 136. *Effractum pendebat ebur*] non *Et fractum* ſcripti meliores. eleganter. ἐπεξήγησις eſt, quam nunc *appoſitionem* dicunt. *dentes ebur* pro *dentibus eburnis*, ut Idyllio de Nilo loquitur. Sic libro 11. in Rufin. *duplicem foſſam non exſuperabile vallum*, ut recte ibi Vaticanus, pro *foſſa vallata*. lib. 1. in Eutrop. *Auroram ſane quæ talia ferre Gaudeat, aſſuetas ſceptris muliebribus urbes poſſideant*. pro *Auroræ urbes*. ſic vetus liber. lib. 1. in Stilic. *ſtabant rutili grex aureus anni*. quomodo legendum. Pleni hiſce deliciis poëtæ. Virgil. Eclog. III. *Infelix ô ſemper oves pecus*, pro *ovinum pecus*. ita meliores libri. Eclog. IX. *Vſque ad aquam & veteres jam fracta cacumina fagos*, non *veteris fagi*. initio Æneidos, *Italiam fato profugus Lavinia venit Littora*. non *Lavinaque*. Georg. II. *At rabidæ tigres adſunt & ſæva leones ſemina*. non *leonum*. Sic tribus illis locis optimus ac vetuſtiſſimus Mediceus.

ſimiles

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

ſimiles mendas & in Ovidio deprehendimus, de quibus ad illum auctorem. mox *ſupernas fores* ſcribendum. & ſic unus Med. vulgo *ſuperbas*. *ſupernas plagas* alibi etiam dixit pro *ſuperas*.

Verſ. 145. *Illa peruſtæ*] *prauſtæ* prior Leid. Sequenti verſu *medio calore* non *nimio* Patav. Eccleſ. Cathedr. quod ſi ſequamur, mox pro *medius* cum ſcriptis nonnullis *melius flag*. *Olympi* erit legendum. vide quæ noto ad lib. 11. de Rapt. v. 306.

Verſ. 150. *Dominetur aratris*] *ariſtis* bene ſcripti meliores. ne bis idem dicat.

Verſ. 153. *Gildoni fœcunda fui*] Ovidii, *Æacidæ fœcunda fui*. poſtea pro *tot annis* Vatic. *annos*. recte. ſupra

—— *ideone tot annos*
Flebile cum tumida bellum Carthagine geſſi.

atque alibi non ſemel. mox *tenetur* pro *tenemur* probe idem Vatic. & tres alii, modo diſtinctio mutetur. *tranſcripſit* quoque pro *tranſcribit* Gyrald. & *Exilis fundi* non *Exigui* Putean. cum Florent. S. Marci.

Verſ. 175. *Dapibus crudelis in ipſis*] *crudelis hebilem* Reg. & Oxon. placet. mox pro *intentos capiti* ſeptem ſcripti *lateri*. & quinque *urget* pro *ardet*.

Verſ. 184. *Pubemque canoram*] *decoram* Vat. & ſeptem alii. *plebemque* tres.

Verſ. 187. *Profuit*] *præſtitit* unus Ambroſ. non ſequor. *τὸ plus* ſubintelligitur. lib. 11. in Eutrop. *Conceſſoque cupit vixiſſe Colonus Quam dominus rapto*, id eſt, magis cupit.

Verſ. 193. *Diſcolor infans*] *degener* Iſingr. Vatic. aliique quatuor.

Verſ. 197. *Proturbat avita*] non *perturbat* conjectura Raphelengii. confirmant aliquot ex noſtris.

Verſ. 200. *Fas erit*] Metuo ne hæc turbata ſint. Ambroſ. optimæ notæ.

Fas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Fas erit ? ———

Errantesque ſolo natali reddere cives.

in priore verſu hiatus relictus erat. Moreti, *Fas erit atque ſolo natali.* Tholoſ. *Fas erit errantes natali.* Regius, *me reddere.* Med. *mihi.* latet aliquid.

Verſ. 214. *Volvebat ſidera curſu*] *curru* Gyrald. Vat. & duo alii. ſic & Nocti ſuus apud poëtas currus. unus Ambroſ. *lapſu.* Pro *conus* Vatic. & tres ex noſtris *cornus*. galeæ enim jam meminerat. Puto ſcribendum *Lævis & excuſſa.* non *Et levis.*

Verſ. 215. *Majorque minorque*] *ſeniorque* quatuor ſcripti. ut infra,

Italas ſenior tendebat in oras.

VI. Conſ. Hon.

Seniore ſupernas Iam repetente plagas.

Verſ. 220. *Verbere nutat*] non *motat* vel *mutat* libri meliores, & ſic ex conjectura Raphelengius.

Verſ. 234. *Ad oras*] *in oras*, & mox *ſimul ac* non *ſimul ut* Gyrald. aliique.

Verſ. 236. *Hoc erat in fratres*] *in fatis?* Regius & Gevartii excerpta. Ovid. Triſt.

Ergo erat in fatis Scythiam quoque viſere noſtris?

Lib. 1. Met.

Eſſe quoque in fatis reminiſcitur affore tempus.

lib. 1. Faſt.

Sic erat in fatis: nec te tua culpa fugavit.

Verſ. 238. *Fit cauſa furoris*] *ſit palma* Gyrald. & undecim alii. bene.

Verſ. 240. *Infracta recedat*] *à fratre.* Iſingrin, prior Leid. & unus Petav. Vatic. cum decem aliis *in fratre. fraterna* ſcribendum puto.

Verſ. 245. *Auxilio favere Getæ*] *fovere* Ald. & ſcripti aliquot. Lucan. *Votis tua fovimus arma.* ſuperiori verſu, *qui non adjuvit* unus Medic. concinne.

Verſ. 247. *Si ſigna petiſſet*] *tuliſſet* duo Med. ut lib. 11. de Rapt. *ſigna Deis adverſa tuli.* mox *detecto* legen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

legendum cum omnibus ſcriptis. Raphelengius Delrium ſecutus *dejecto.* fruſtra. Nihil hic difficultatis. Detectum hoſtem vocat apertum, non occultum.

Verſ. 252. *Simul cum Marte pependit*] *mente* Gyrald. & quatuor alii. *prior cum mente* Mazarin. Mox *Etſi* pro *ô ſi* idem Gyrald. & duodecim ex noſtris. ac primæ Edd. excerpt. Put. *At ſi.*

Verſ. 255. *Aptarem membra quadrigis*] aptandi verbum in deliciis Claudiano novi. hic tamen *raptarem* malim. quod Rubenii excerpta confirmant & prima editio. Virgil.

Raptabatque viri mendacis viſcera Tullus.

idem de Hectore,

Raptatus bijugis ceu quondam.

noſter lib. I. in Stilic.

Tu neque veſano raptas venalia curru Funera.

Verſ. 263. *Suſpenſa morte ſalutem*] *ſuſpenſam* male cum uno Ambroſ. & *nuſquam* pro *nunquam* cum priore Leid. paulo ante pro *proditio.* quatuor ſcripti *ſeditio.* lego *deditio.* ſic & peccatum præfat. lib. I. in Eutrop. præcedentia confirmant. *Proditio* minus hic ferenda, quia *proditor* mox ſequetur.

Verſ. 264. *Damnamus luce reperta*] Gyrald. Iſingr. & quatuor alii, *recepta.* quod ſecutus Raphelengius. nihil temere mutem. Virgil. lib. IV. ſub finem,

Quæſivit cælo lucem, ingemuitque reperta.

Verſ. 267. *Hic vendit*] *Hoc* ſcripti omnes. probe. pro *nec nos* duo *vos.* pro *committere*, unus Med. *concurrere.* hæc ſana non videntur.

Verſ. 277. *Quod reſpuit alter in hoſtem*] *quem* Lovan. Lego, *quem reſpuat.*

Verſ. 279. *Condonat habenas*] *cum tradit* plerique ſcripti, aut *cum tradat*, *cum donat*, *cum turbat*, *cum prodit*, & ſimilia. Puto, *cur tradit*, vel *num tradit*, poſſit & *cur donat.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 281. *Animus mutaverit anceps*] *nutaverit* legendum cum melioribus libris. Aldus & ſcripti nonnulli *animum mutaverit*. unde *animum nutaverit* olim emendandum videbatur, quod Silium ſic locutum exiſtimarem lib. I. *Stantem pro muro & nutantem membra Caycum*. ſic enim Oxon. liber, non *motantem*, vel *mutantem*. vel cum Colon. *minitantem vana*. vel cum P. Victorio *mutantem verba* lib. VI.

Arduus ille ſuper tumidis cervicibus altum
Nutat utroque caput.

Sic Colon. optimus. lib. XVII.

Quos ubi nutantes conſpexit Amilcare cretus
Terga fugæ. quomodo prima editio. non *mutantes*. nunc accuratius loca illa perpendenti primo verſu *nudantem membra* & tertio *nudantes terga* ſcribendum videtur. medius verſus diſtinctione poſt τὸ *ſuper* juvandus. Ad Claudianum igitur ut revertamur, cum Lovan. *animis nutaverit* exhibeat, nullus dubito *animi nutaverit anceps* legendum. ſic alibi, *Ambiguus vitæ jacuit.* & *Ergo animi victus.* & Conſ. Manlii,

Sic patiens animi per tanta negotia liber Emergit. quomodo vetus liber. nihil magis obvium.

Verſ. 283. *Mauri fuit Africa munus*] malim *fluit*, ſi ſuperiori verſu *refugum* pro *refluum* cum Tholoſano legas. Poſſet & ſcribi *Maurique fit Africa munus.*

Verſ. 285. *Doli ſpirantia virus*] *ſoli* cum ſcriptis & primis edd. legendum. ut apud Iuvenal. Sat. III. *facilem ſtillavit in aurem Exiguum de natura patriæque veneno.*

Verſ. 287. *Deprecor*] *Ne, precor.* Vatic. & quatuordecim alii. optime. imitatus illa,

Ne, pueri, ne tanta animis aſſueſcite bella.

Verſ. 289. *Molitur*] malo *molitus*. *devotior* pro *devinctior* Ald. & Patav. recte. amat enim eam vocem noſter.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 294. *Stringebat*] *Stringebant* lego cum uno Ambroſ. dictum alibi.

Verſ. 297. *Quieſcet*] lege *quieſſet*, ut recte Vatic. & alii aliquot, pro *quieviſſet*. ſic *extinxem* pro *extinxiſſem* apud Virgil. & ſimilia. Silius lib. VIII.

Ignoſſet, quamvis avido committere pugnam
Varroni, quicunque ſimul tot tela videret.

Inepte vulgo *ignoſcet*. lib. XI.

Tum deus ut liquidi diſciſſet ſtagna profundi,
Telluriſque globum media tellure locaſſet.

Sic optimus Colonienſis. Vulgati *diſcuſsit* & *ligaſſet*. lib. XVI.

Vos hodie poſco, ſuperi: protraxtis ad arma
Quod profugos, ſatis eſt.

ita idem codex. Perperam nunc legitur, *protractus ad arma Quod profugus*.

Verſ. 298. *Quod libera tanti*] *quid* cum membranis ſcribo.

Verſ. 301. *Et gravior*] *ſed* ſcripti.

Verſ. 308. *Si tanta recuſas*] *ſi juſſa*. Oxon. placet. ſequenti verſu τὸ *at* bis repetendum cum ſcriptis. perperam vulgo *aut*.

Verſ. 313. *Tuliſſet*] *tuliſſent* rectius, prior Leidenſ.

Verſ. 320. *Sic Divus, & inde*] malo, *at inde*.

Verſ. 325. *Sermone volutant*] *retexunt* Vatic. Putean. & Patavin. probe. quo ſenſu ſæpe Prudentius.

Verſ. 327. *Fuſus Honorius oſtro*] *fortis* plerique libri. prior Moreti *fultus* ut apud Silium lib. XI.

Nec pudeat picto fultum jacuiſſe cubili.

hinc & *fulcrum*.

Verſ. 330. *Devictos tenuit fiducia Mauros*] *devictis tumuit fiducia Mauris* Gyrald. & duodecim alii, niſi quod in Regio *dementia*. noſter alibi,

Tantane vos inquit Getici fiducia belli
Erigit? hinc animo fruſtra tumuiſtis inani?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Val. Flacc. lib. 1.

Sed non ſponte feror, nec nunc mihi jungere monte

Mens tumet. quod in *tamen* fruſtra mutant, lib.
11. *nec enim alma videri Iam tumet , aut tereti cri-*
nem ſubnectitur auro. Ita locum vexatiſſimum cor-
rigendum puto. noſter Conſ. Manl. *plauſuve tume*
clareſcere vulgi. quomodo vetus liber. vulgatum
tenuit fiducia Mauros ex illo Virgiliano poteſt de-
fendi ,

Tantane vos generis tenuit fiducia veſtri?

Verſ. 333. *Firmumne jacentem*] tres *fratremne*
cum Gloſſa, *Firmum.*

Verſ. 348. *Dixit & afflatus*] *affatus* Livineiu
notis in Propertium legi jubet. quomodo & in or
codicis ſui idem notarat. quod Tholoſanus libe
confirmat. nihil mutandum tamen. Vmbra An
chiſæ lib. v. Æn.

Iamque vale. torquet medios nox humida curſus
Et me ſævus equis Oriens afflavit anhelis.
Dixerat; & tenues fugit, ceu fumus, in auras.

quæ noſter procul dubio reſpexit. Idyllio de Phœ
nice, *longeque coruſcis Nox afflata rotis.*

Verſ. 365. *Injectaque vincla*] *ingeſtaque* ſep
tem ſcripti. bene. IV. Conſ. Hon. *ingeſto criſpatu*
purpura vento.

Verſ. 368. *Hortator me cogit*] alii *Hortatu. Hor*
tatu me tangit prior Leid. venuſte. pro *quonan*
uſque remoti; olim *remiſſi* legebam , ut alibi, *me ni*
mium junxere remiſſo Fata viro nunc ſequor prio
rem Moreti, in quo *morati.* paulo poſt *pelagi mi*
nas non *moras* ſcripti plerique. Lucan. lib. v. *nubil*
nuſquam Vndarumque minæ.

Verſ. 372. *Germania tota feratur*] *cuncta* Gy
rald. Vatic. & tres alii : ſic alibi *cuncta vetuſtas.* &
lib. 11. in Eutrop. *unaque cuncto Pœna manet ge*
neri.

Verſ. 381. *Auferet ignavus*] ſic Raphelengiu

cun

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

um Iſingr. Vatic. & Putean. Vulgo *Afferet.* Lego *In feret. fati* etiam pro *lethi* prior Moreti & *decernet* ſcripti omnes.

Verſ. 385. *Minuunt præſentia famam*] *minuit* Gyrald. Vat. aliique.

Verſ. 389. *Eſt illi patribus*] inepte vulgo *patribus.*

Verſ. 390. *Maſcezel*] ſic Gyrald. aliique nonnulli cum Aldo. mira diverſitas hujus nominis in ſcriptis. Vulgo *Macezer. Maſcezilem* vocat Oroſius: ſed ſcripti meliores, *Maſcezel* ut hic. & ſic Marcellinus in Chronico. apud Ammianum lib. 29. *Maſcizel* eſt. Iornandi & P. Diacono *Maſcelzer. Maſcelzel* Monacho Altiſſiodurenſi. Zozimo Μασκέλδηλος. corrupte.

Verſ. 394. *Quoſque manu pueros parvos*] *Et quos ipſe ſinu parvos* Gyrald. Vat. & tres alii. tres iidem, *Et quos ipſe manu.* Vnus *Quoſque ſinu pueros.* hinc proverbium *in ſinu aliquem geſtare*, & *in ſinu ferre.* pro *occidit* recte idem Gyrald. Vat. & tres alii, *obtruncat.*

Verſ. 400. *Hic odium*] ita ſcripti. Vulgo *Hoc.* Barthius *Huic.*

Verſ. 405. *Nomen ſtatuiſtis Athenæ*] *numen* recte Barthius, quomodo & ſcripti omnes. βωμὸς ἐλέου Athenis. cujus Pauſanias, Theophilus ad Inſtitutiones, alii meminerunt. Cicero etiam teſte Scholiaſte Statii, ſed locus ille vulgo corruptus. paulo ante *prodita jura* non *perdita* alter Moreti. placet. Sic *prodita jura Senatus* Lucan. lib. IV. ſub finem.

Verſ. 407. *Rogos meruere maritis*] prior Moret. *mariti.* Lego *maritos* pro *maritales.* ſic Evadne Ovidio dicta *Auſa maritales viva ſubire rogos.* & noſtro

Caſta maritali ſucceſſit Theſſala buſto.

laude Serenæ,

—— *curru Piſæa marito Fugit tela Pelops.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

ſic enim ſcribendum, non *marino. mariti ignes* apud Statium Theb. VIII. quod male codices mutant, & *maritum fœdus* Theb. XII. Ovid. Epiſt. Hypermn.

Quam tu cæde putas fungi potuiſſe marita.

ſic legendum: cum veterrimus liber *marito* exhibeat. de quo pluribus ad illum locum. Martial. lib. IV. Ep. 75.

Arſerit Evadne flammis injecta maritis.

nam ita & illic emendandum puto.

Verſ. 408. *Si mœſtas ſquallore comas*] Barthius *mœſta coma.* Aldus & ſcripti plerique *mœſto ſq. comæ.* Puteaneus *ſparſa comæ.* Lego *paſſæ.* de qua voce pluribus ad Ovidium. poſſet & legi, *mœſta ſquallore coma.*

Verſ. 428. *Tempus agit*] *agi* Cod. Moret. vide notas ad lib. I. de Rapt. v. 219. deinde *doluiſtis* non *meruiſtis* omnes libri.

Verſ. 434. *Vmbonum & noſtros*] *veſtros* Gyrald. Vat. alii multi. bene.

Verſ. 442. *Non illis*] *non ulli* meliores ſcripti.

Verſ. 461. *Tot jura tot urbes*] lege *rura* cum Vatic. aliiſque nonnullis. vidit jam Cl. Barthius.

Verſ. 468. *Ad liquidam æthram*] *ab liquida æthra* novem noſtri. ut Conſ. Manlii,

Cum ſubito liquida ceſſantem vidit ab æthra.

Verſ. 473. *Non ſilva retardat Pendula*] Ita diſtinguendum: ſic in Culice,

Pendula projectis carpuntur & arbuta ramis.

ſequenti verſu pro *clamore* perperam ſcripti plerique *Clangore.* Stat. Theb. v. de gruibus, *illæ clangore ſagaci Vmbra fretis arviſque volant.* & Theb. XII. de iiſdem, *Tunc hilari clangore ſonant.* apud Homerum quoque in ſimili comparatione πλαγγὴ γεράνων Iliad. γ. Extat & hæc comparatio apud Oppian. lib. I. Halieut. & Lucanum lib. v. & Val. Flaccum lib. III. ubi *Arctos ad patrias* cum veter

libri

libro non *agros patrios* legendum. *patrium Aquilonem* Statius in hac comparatione dixerat.

Verſ. 477. *Texitur alis*] Durus ablativorum concurſus. lege *ales*. *ales littera* quomodo *ales planta* apud Silium lib. V. *ales plumbum* & *ales jaculum* apud eundem lib. IX. & XVII. *ales arundo* apud Prudentium. & ſimilia. pari modo peccatum lib. II. in Stilic.

—— jam fama loquacibus alis
Pervolat Oceanum linguis,

cum *ales* ſcribendum ſit. inepte *alas famæ loquaces* dari quis non videt? famam recte alitem fingit. ſic ἔπεα πτερόεντα *alata verba* paſſim apud poëtas Græcos. de gruum littera Sympoſ. Ænig. XXVI.

Littera ſum cæli penna perſcripta volanti.

male vulgo *volantis*. Martial. lib. IX.

Quod penna ſcribente grues ad ſidera tollant.

Idem in Xeniis,

Turbabis verſus, nec littera tota volabit,
Vnam perdideris ſi Palamedis avem.

Verſ. 481. *Et vela legunt*] *ligant* octo ſcripti. quod placet. vela enim non leguntur niſi ceſſante vento aut poſt navigationem confectam.

Verſ. 488. *Aut rumpite funem*] Iſingr. & Mazarin. *jam vellite*, duo alii *jam rumpite*. Vatic. & Patavin.

Vellite proclamant ſocii, jam vellite funem.

Sane τὸ *ſolvite* minus concinnum, quia *ſolverat* præceſſit. Virgil. lib. III. Æn.

—— fugite atque à littore funem Rumpite.

idem & *convellere funem à terra* in Georg. dixit. Lucan. lib. V.

Rumpite quæ retinent felices vincula proras.

Verſ. 490. *Et confuſa vagos*] Gyrald. & plerique ex noſtris *contuſa* quomodo legendum monui ad V. 22. Conſ. Olybr. alii, *concuſſa*.

Verſ. 507. *Humanæ ſpeciem*] ſcripti plerique *ſpecie.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

cie. Patavin. & Claverii codex *in ſpeciem.* probe. Conſ. Manlii,

Inque chori ſpeciem parcentes ardua flammas
Scena rotet.

Verſ. 508. *Sardiniam veteres dixere Sicani*] *Sardoniam* Mazarin. & duo Medicei. Lege *Sardoam.* noſter bello Get. *Sardooſque habitare ſinus.* ut recte illic Claverius. Virgilius Eclog. *Sardoam herbam*, ubi pari modo *Sardoniam* etiam veterrimi libri agnoſcunt mendoſe. apud Græcos enim *ω* eſt, σαρδώνιος. quæ littera ſyllabam longam facit. Stephanus, Σαρδώ, ἡ νῆσος. ὁ κατοικῶν σαρδώνιος καὶ σαρδῷος. Rutilius lib. 1. Itiner.

Nec quæ Sardoo ceſpite maſſa fluit.

quomodo ſcribendum. *Sardoam fugam* ante dixerat. *Sardoa ora* apud Lucan. lib. III.

Verſ. 516. *Quos ubi luctatis*] Gyrald. *jactatis.*

NOTÆ IN CONSVLÁTVM MANLII THEODORI.

VERS. 2. *Faſcibus ullis*] *faſtibus* plerique ſcripti. & recte. dictum alibi. mox *viret* pro *nitet* Florentinus S. Marci. venuſte; ut indicamus lib. 1. de Rapt. verſ. 236. & *tumet* pro *petit* ſequenti verſu Pricæanus. etiam eleganter. vid. bello Gild. verſ. 330.

Verſ. 7. *Attamen invitam*] non *Hanc tamen* potior Codicum pars.

Verſ. 28. *Credita Pellæ Mœnia*] ſic membranæ omnes, quomodo & in ora libri ſui legendum notarat magnus Scaliger. Vulgo *condita.*

Verſ. 42. *Ac velut exertus*] Hæc veterum librorum lectio. Vnde *expertus* olim concinnabam. Nunc nihil muto. Gloſſa Ambroſiani unius *exertus, probatus.* Vulgo *excitus.*

Verſ. 44. *Tempeſtateſque futuras*] *ſonoras* quin-

que ſcripti, Virgiliano hemiſtichio. & tum malim *Pradocet* ſequenti verſu.

Verſ. 53. *Rhodanuſque celer*] *ferox* Lucenſ. Vatic. & quinque alii. ut cæſuræ conſulatur. Silius lib. IV. *non Pirenen Rhodanumque ferocem Juſſa ſpernatos.* ita veterrimus liber. vulgo *furentem.* *feras Rhodani gentes* Lucanus dixit lib. VI. idem lib. I. *ruerent in terga feroces Gallorum populi.* noſter lib. II. in Stilic. *flava repexo Gallia crine ferox.* alibi *populos levitate feroces* Gallos dixerat. noſter *ferocem Danubium* vocat lib. II. in Rufin.

--- alii per terga ferocis Danubii ſolidata ruunt.

Lucan. lib. I.

Rhenique feroces Deſeritis ripas.

Verſ. 57. *Quodcunque rubeſcit Occaſus*] ſic ſcripti fere omnes cum primis editionibus. Lucenſ. *Occaſum.* prior Moret. & duo alii, *quocunque rubeſcit Occaſus.* noſter locutionem hanc vehementer amat. paulo poſt,

Quodcunque recedit Litibus, incumbit ſtudiis.

bello Gild.

—— quod Nilus & Atlas
Diſſidet, Occiduis quod Gadibus arida Barce,
Quodque Paratonio ſecedit littore Ganges,
Hoc ſibi tranſcribit proprium.

lib. I. in Eutrop.

Quicquid ſe Tigris ab Hæmo Dividit.

VI. Conſ. Honor.

Omne Palatino quod pons à monte recedit Mulvius.

Statius Theb. XI.

Hoc quodcunque madent campi, quod ſanguine fumant
Stagna, quod innumero Lethæa examine gaudet
Ripa, mea vires.

Lucan. lib. III.

Quicquid ab Occiduis Libye patet arida Mauris.

Verſ. 59. *Interfuit ætas*] *interfluit* cum Delrii

 libro

libro & Iuniano legendum. probe etiam Gyraldinus *æſtas*. ut lib. 11. in Eutrop.

Sed vaga laſcivis flueret diſcurſibus æſtas.

Verſ. 60. *Intulit annis*] *induit* alter Moreti. quomodo VI. Conſ. Hon.

—— quem non aliena per arva
Induit hoſpes honor.

plura de hoc verbo ad lib. 11. de Rapt. v. 93.

Verſ. 61. *Ingenii redeunt fluctus*] non *fructus* octo ſcripti. portus paulo ante meminerat. perſiſtit in ea locutione.

Verſ. 102. *Impuleritque choros*] ſic Delrius, Schottus & Gronovius. quomodo & ex noſtris meliores. Vulgo *Impleritque chaos*. perperam. *Choros* pro aſtris poſuit. Val. Flaccus lib. V.

Qualis ab Oceano nitidum chorus æthera veſtit.

ſic & χόρ☉ ἄστρων paſſim apud Græcos poëtas.

Verſ. 109. *Quo ſaxa creentur*] *creantur* plerique. *ferantur* Aldus & ſeptem ex noſtris. duo *feruntur*. duo itidem *ruantur*. *rotantur* Mazarin. Putean. & Rhemenſis. Lege *rotentur*. *rotare ſaxa* IV. Conſ. Honorii etiam dixit. lib. 1. in Rufin.

Haud ſecus hyberno tumidus cum vortice torrens
Saxa rotat.

Quid trahat etiam, non *quis*, Florentinus S. Marci. & *flabra* non *flagra* potiores membranæ. Ita & l. 1. in Stilich. *pigri flabra Bootæ*. Raphelengius ex conjectura viri maximi *flamma excutiat*. perperam.

Verſ. 114. *Facunda placebant Otia*] *fœcunda* puer olim conjeci. confirmant Barthius & decem ſcripti. *fœcunda* vocat *otia* quod libros parerent.

Verſ. 118. *Continuo frontem limbo*] Scaliger & Barthius *nimbo*. nec aliter Rhemenſis.

Verſ. 125. *Levibus plantis*] non *plauſtris* plerique codices. ſequenti verſu τὸ *in* delendum ex auctoritate eorundem codicum.

Verſ. 129. *Quis tenebras Solis*] *Soli*, & mox *Defectum*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

fectum indicat, non *videat* aut *inducat*, cum optimis libris ſcribendum. vide notas ad bellum Gild. v. 16. Lucenſis, *Defectum ſignet.* paulo poſt *veneratus* pro *veneratur* ſcripti, vidit Raphelengius.

Verſ. 145. *Sed meritis tantum redeunt*] *meriti* probe Vaticanus. quomodo emendandum clariſſimus ac politiſſimus Vir Gaſpar Gevartius jam olim me monuit, cujus eruditos in hoc poëma commentarios avide expectamus.

Verſ. 147. *Quos fortuna regit*] *Legit* jam ante annos aliquot ſcribendum vidi. ut teſtis idem mihi Gevartius. Confirmat Rhemenſis liber, cujus excerpta viro ſummo Dionyſio Petavio debemus. nupt. Honorii: *Dignus quem legeres.* laud. Stilich. *Digna legi virtus.* atque ita paſſim.

Verſ. 157. *Annique ſilentes*] ſcripti nonnulli *animique.* Vnde vidi qui *Samii* corrigendum cenſeret. ut Pythagoræ diſcipulos intelligat. quale mendum & ego ex Martialis lib. IX. Epigr. XLVIII. delevi. vulgo legitur,

Sic quaſi Pythagoræ loqueris ſucceſſor & hæres,
Propendet mento nec tibi barba minor.

Puteanorum fratrum codex *Præpendet tamen.* Vaticanus antiquiſſimus *Propendetque minor n. t. b. tamen* vocum ordine turbato. alius ejuſdem bibliothecæ *Dependet ſane.* Lego,

Propendet Samiâ nec tibi barba minor.

apud noſtrum tamen vulgata lectio non eſt ſollicitanda. per *annos ſilentes* quinquennium intelligit ſilentio à Pythagoræis devotum. Laertius in Pythagora: καὶ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ κατετίθεντο τὰς οὐσίας, εἰς ἓν ποιούμενοι. πενταετίαν τε ἡσύχαζον, μόνον τὸν λόγον κατακούοντες.

Verſ. 162. *Protulit ætas*] male vulgo *pertulit.*

Verſ. 169. *Vincla veneno*] *colla* primus Medic. rectius. ſequenti verſu malim, *Exſultet*, ut à ſuperioribus oratio dependeat.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 175. *Nunquam mihi cura tot annis*] *nam quæ mihi* vetuſtiores libri. *annos* etiam Ambroſianus unus. bene. diximus bello Gild.

Verſ. 194. *Irruet intrepidus flammis*] *flammas* prior Moreti. quod elegantius. In Epigrammatis,

Sic ope ſanctorum ne barbarus irruat Alpes.

ſequenti verſu *confertos hoſtes* & *inermis* legendum, ut potiores ſcripti. ſic *arma conferta* & *conferta legio* apud Silium. Vulgo *conſertos* & *in armis.*

Verſ. 197. *Illum trans Scythiam*] *Tanaim* primus Mediceus. placet.

Verſ. 200. *Prima Padum Tyberimque ligat*] duos celebriores Italiæ fluvios conjungit. Cl. tamen Blondellus *Trebiamque* malit. ſequenti verſu pro *Lydos* Raphelengius ex conjectura viri illuſtris *Lybias.* nec diſſentio. Tentabam olim *Numidas.*

204. *Tunditur unda*] Et hic Scaligeri conjecturam Raphelengius expreſſerat. quod Puteanea excerpta, Rhemenſis, & Ambroſ. unus confirmant. Vulgo *funditur.* Catullus,

Littus ut longe reſonans Eoâ Tunditur undâ.

nam ſic ſcribendum, non *reſonante.* Prudentius Cathem.

Salſoſque candens ſpuma tundit pumices.

Vnus Med. *finditur.* alius, *clauditur.*

Verſ. 205. *Nec te tot limina rerum*] *lumina* Barthius. quomodo duodecim ex noſtris. Malebam olim *culmina.* ut lib. 1. in Rufin.

—— jam non ad culmina rerum
Injuſtos creviſſe queror.

ſed cum in quatuor codicibus *nec te molimina rerum* offenderim, omnino ſcribendum videtur, *nec tot molimina rerum.* Ovid. Met. XV.

Magna quidem rerum molimina vidit in extis.

& alibi,

Magna tenent illud numen molimina rerum.

Verſ. 211. *Sic patiens animus*] *animo* duode-

cim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

cim ſcripti. duo, *animi.* quod verum puto. vide notas bello Gild. v. 281.

Verſ. 219. *Suffundit ſanguine venas*] non *diffundit*, ad Statium Gronovius ex antiquis libris. recte.

Verſ. 234. *Acrior & rapidus*] ita ſcripti ſex. Vaticanus & decem alii *ac.* duo *aut.* unus *ut.* Lucenſis *ad.* Cl. Gevartius *Acrior it* coniiciebat. pro *extat* Mazarinianus *exit.* quod malo. pro *tacitas ripas*, fruſtra alii *tactas* vel *tractas* vel *fractas* vel *raptas.* Liris apud Silium lib. IV. *fonte quieto*

Præſtringit tacitas gemmanti gurgite ripas.

Statius IV. Sylv. *Qualis Cinyphias tacente ripâ*

Pœnos Bagrada ſerpit inter agros.

de Nilo Lucan. X.

—— quos inter in alta

It convalle tacens jam moribus unda receptis.

quam veram illic lectionem alii viderunt.

Verſ. 235. *Clementia ſævi Gurgitis*] *ſani* ſcripti omnes. ſic contra *inſanæ aquæ* apud poëtas.

Verſ. 237. *Lapſiſque minentur Pontibus*] melior ſcriptorum pars *laſſiſque.* quod verum. diximus nonnihil lib. III. de Rapt. v. 352.

Verſ. 243. *Largitor facilis*] alii *Largitur. Largiri* olim conjiciebam quod in quatuor codicibus poſtea deprehendi. unus *Largiris.* egimus de hoc loco III. Conſ. Hon. v. 88.

Verſ. 247. *Iucunda remoto*] *modeſto* Iſingr. Aldus, & aliqui ex noſtris membranis. *faſtum modeſtum* eleganter vocat aliquid temperati mediique inter faſtum & modeſtiam.

Verſ. 250. *Barbaries media*] Locus corruptus Livineius, *Media barbaries.* Scaliger *Barbaries Medo.* unus liber ex noſtris, *medio*, alius *mediam.* quod Barthio placebat. Ambroſianus optimus *medii*, vere. quomodo in Electis primus reſtituit Cl. Gevartius. vide notas lib. II. in Rufin. v. 309.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 258. *Socios proceres cum Principe jungit*] *ſocio* tres ſcripti. concinne. mox *refloruit* pro *refloreat* quatuor libri. *patuit* etiam & *ſtat* legendum cum melioribus. alii *pateat* & *ſtet*. quod fruſtra ſecutus Raphelengius.

Verſ. 278. *Viſimus ædes*] poſt hunc verſum in Vaticano, & priori Leidenſi, alius legitur, quem ſuo loco inſerendum curavimus. Oxonienſis & Lovanienſis codicum margini etiam adſcriptus erat.

Verſ. 296. *Differat arcum*] ſic Vaticanus & novem alii. Vulgo *deferat*. Iunianus *deſinat*. ut apud Statium, *Titania deſine bella*. vera tamen lectio, quam edendam curavimus. III. laud. Stilich.

Retibus & clatris dilata morte tenendæ
Ducendæque feræ.

IV. Conſ. Hon.

—— *prælia differ In juvenem*. & ſic alibi.

Verſ. 297. *Mole ruentes*] *rudentes* Aldus & ſexdecim ſcripti. ruditum urſis dat, qui aſinarum proprius, ut leonibus Virgilius & bobus, Caco etiam VIII. Æneid.

Verſ. 301. *Optat*] *optet* cum Aldo ſcripti. & mox *malint* unus Mediceus pro *mallent* probe.

Verſ. 305. *Hi maculis patres referunt*] *referant* in Vaticano. Putem legendum

Qui maculis patres referant.

Verſ. 310. *Noſtra dulcedine ludi*] malim *nota* quomodo à Scaligero ad Manilium citari monet Barthius. ſic lib. II. in Eutrop. *notâ dulcedine prædæ.*

Verſ. 312. *Qui nutu*] *nictu* Vaticanus. bene. Ovid. lib. III. Met.

Et quantum nictu formoſi ſuſpicor oris,
Verba refers aures non pervenientia noſtras.

ita enim vetus liber. alii, *nutu*. Vulgo *motu*.

Verſ. 317. *Intonat*] *Intonet* Lucenſis aliique non-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

nonnulli, & mox *concitet, jaculentur*, & *ædificent.*

Verſ. 321. *Augmentatus in artem*] *arcem* conjiciunt Scaliger & Barthius. recte. confirmant potiores ſcripti. Sed quid ſibi vult *τὸ augmentatus?* Codices certe nonnulli *agmentatus.* Lego *amentatus.* quod verbum & in Lucano extat. atque ita optimus Ambroſianus. paulo ante dixerat *qui ſe jaculantur.*

Verſ. 325. *Spargentes ardua flammas*] hæc corrupta ſunt. nec libri juvant. Lego minimâ mutatione *parcentes.* ſequentia confirmant. ubi *fida incendia* hæ flammæ vocantur. Scriptum primo fuit *pargentes*, *c* in *g* mutato, ut ſæpiſſime in antiquis libris. codices certe quidam *pergentis in ardua.* Sic apud Martialem nunc legitur lib. 1. Ep. CV.

Picto quod juga delicata collo
Pardus ſuſtinet improbaque tigres,

cum *deligata* ſcribendum ſit. ſed de his alibi.

Verſ. 330. *Laſcivi ſubito*] Vatic. cum uno Petaviano, Mediceo, & Ambroſiano *Laſciva.* ut *lembus* fæminino genere ponatur, quomodo *phaſelus* apud poëtas.

Verſ. 331. *Spument immiſſa canoris*] Hanc veram lectionem puto, quam Lucenſ. Gyrald. Vatic. & octodecim ex noſtris agnoſcunt. ſeptem *immerſa.* tres *inmenſa.* Forte pro *emerſa.* ſed alterum magis placet. Vulgo *inverſa. admittere* ſimili de re dixit Spartianus in Alexandro Severo, *Fecit & ſtagna ſtupenda admiſſo mari.* de *immittendi* verbo nonnihil diximus lib. 11. in Rufin. v. 376.

IN

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

IN LIB. PRIMVM IN EUTROPIUM NOTÆ.

VERS. 2. *Mœnibus in mediis*] *& mediis* ſcripti. mox pro *viſaſque* Aldus & manu exarati undecim *binaſque*. ſed nihil opus. *diras* etiam pro *duras* unus Mediceus.

Verſ. 13. *Immenſumque nefas*] *Immerſumque* aliquot veteres.

Verſ. 15. *Tentat jam transfuga mundi*] *tendat* Oxonienſis. eleganter. VI. Conſ. Hon. *noſtra pericula tendit Poſthabitis pulſare ſuis.* bello Get. *nudatum frondibus Hæmum Tendit hyems veſtire gelu.* infra hoc ipſo libro, *cum tenderet artus Exſangues onerare togâ.* ſic enim ibi legendum. Ovidius lib. XI. Met.

Pars igitur tendebat adhuc invadere pinum.

quomodo ſcripti aliquot. Val. Flaccus lib. III.

Nutat ab arce ratis remiſque obſiſtere tendit.

lib. IV.

Cur tenditis ultra In famulas ſævire Iovis?

Horatius lib. I. Od. XXIX.

Socraticam domum Mutare loricis Iberi Pollicitus meliora tendis. quæ vera lectio. lib. III. Od. IV. *Fratreſque tendentes opaco Pelion impoſuiſſe Olympo.* atque ita Virgilius, Silius, Statius, alii.

Verſ. 23. *Sic omnia volvis*] Ita ex veteri libro Claverius. Vulgo *nobis*. Aldus *omina*. Livineius, *ſi qua omina.* fruſtra. Lib. III. de Rapt. *Sic numina fatis Volvimur.* infra hoc ipſo libro, *tantone libet mortalia riſu Volvere.* ut quidem antiquus codex. Statius Theb. XI. *Quas volvis, Gradive, vices?* Lucani iſta reſpexit, *non tam cæco trahis omnia curſu,*

Teque nihil, Fortuna, pudet.

Verſ. 31. *Qui vixerit uno*] *uni* codices ſeptem. Paulo ante pro *Des*, Vatic. Lucenſ. & tres alii *Da*, &

Hos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Hoc regni, *Fortuna, lues*, Florent. S. Marci. non ingenuiſte.

Verſ. 45. *Debita ſuppliciis*] *Dedita* ſcripti meliores. vere. infra, *natos hoc dedere pœnæ Profuit.* Ovid. Met. XIII. *conſortia pectora pœnæ Dedidit.* ut quidem legendum. ſic & *noxæ dedere.* Ovid. Faſt. I.

—— noxæ tibi deditus hoſtis
Spargitur affuſo cornua, Bacche, mero.

Fragmentum de origine urbis Romæ: *Poſtquam rem, uti acta erat, comperit, ſervum noxæ dedit.* Sic Livius quoque, Feſtus, alii.

Verſ. 49. *Fœcundum corporis ignem*] *inguen* Iuſtini Codex. quod Gyraldo placebat. Martial.

Ne nimis exhauſto macreſceret inguine Gallus.

mihi vulgata tamen lectio magis arridet.

Verſ. 61. *Stabulis Ptolemæus in illis*] *tabulis* quatuor ſcripti. ut feliciter conjecerat V. CL. Albertus Rubenius. ſupra, *quot jura, quot ille Mutavit tabulas.*

Verſ. 63. *Donat Arinthæo*] ſic Vaticanus cum aliis nonnullis. quomodo apud Ammianum & in Codice Theodoſiano legitur. Chronicon quoque Alexandrinum Ἀρενθαῖος. Lucenſis aliique bonæ notæ *Arentheo.* Vulgo *Ariſtæo.*

Verſ. 65. *Quæ genuit*] Lege cum Gyraldino & duodecim aliis *quam gemuit.* Val. Flaccus lib. I.

Quam referam viſas tua per ſuſpiria gentes.

Sic enim vetuſti codices. quod Carrio non intellexit. *quam* pro quantum.

Verſ. 74. *Nititur ullo*] *nitimur* rectius potiores ſcripti.

Verſ. 77. *Sic fatus acutum*] Albertus Rubenius poſt τὸ *acutum* diſtinguit. vox enim eunuchorum acuta.

Verſ. 82. *Sub turre latentem*] Vatic. *e turre.* Lucenſ. & cæteri fere omnes *in turre.*

Verſ. 91. *Et gemino*] non *E gemino* ſcripti. *dotata*

tata etiam pro *ditata* prior Moreti. optime. ut IV. Conſ. Hon.

Quænam tot Divis veniet nurus, omnibus arvis
Et toto dotanda mari.

mox pro *refundit* alter Leid. & Moreti *refutat. refutare* pro *recuſare* non novum. Ovid. Art. Am. l. II.

Ferre novæ nares taurorum terga refutant.

ſic vetus liber. Gloſſæ Stephani, *Refutari*, ἀπελέγχεσθαι, ἀποδοκιμάζεσθαι, ἐκβάλλεσθαι. Livineio tamen *refugit* legendum videbatur. mihi vulgata lectio placet. Statius Theb. V. *& ter per colla refuſis*
Intacta Crenæe comis.

Verſ. 94. *Damnante ſenectus*] *damnare* ſcripti meliores. quod & Barthius in Adverſariis vidit. idem tamen fruſtra eſt, cum Zinzerlingo obluctatur paulo poſt pro *retinet mores quos perdidit ætas*, *retinent* & *quod* ſcribenti. nititur enim iſta emendatio optimorum codicum auctoritate: quam & admittendam ſenſus poſtulat. pro *Dilectumque diu*, Iſingr. Vat. Florent. S. Marci & Mazarin. *ſemel.*

Verſ. 102. *Fruſtraque rogantem*] *negantem* prior Moreti. hoc eſt recuſantem.

Verſ. 109. *Pavonum ventilat alis*] *pavonem* tres libri. bene. malim tamen *roſeas pavonum alas.* ſic *ventilare faces* Ovidio, *ventilare aurum æſtivum* Iuvenali, & ſimilia. de paſſis uvis, quod ſequitur, ex Priapeis hauſit. *Vvis aridior Puella paſſis.* Lucilius apud Nonium, *Rugoſi paſſique ſenes.*

Verſ. 120. *Addidit oris*] malo *ori.*

Verſ. 124. *In ſtipite lucri*] ſcripti multi *in ceſpite.* Lego *è ſtipite.*

Verſ. 136. *Demiſit ſordibus aures*] manu exarati *dejecit ſordidus.* probe. quamvis vulgatum ex Horatio tueatur Claverius. Sic bello Get. *Frons dejecta malis.* & VI. Conſ. Hon. *proſpectat euntes Dejectâ cervice Getas.*

Verſ. 142. *Mortalia riſu Vertere*] *volvere* Thol. dictum ſupra.

Verſ.

Verſ. 145. *Texere palatia vulpem*] *traxere* Lucenſ. & decem alii. notum iſtud, *trahit ſua quemque voluptas.* noſter de ſene Veronenſi,

Illum non vano traxit fortuna tumultu.

& in Aleth.

Nulla meos traxit petulans audacia ſenſus.

Verſ. 150. *Servitii dominumque diu*] *ſervitiis* Oxon. pro ſervis. ſic infra —— *Vetuſtum*

Servitium ſemperque novum

Eutropius vocatur. pro *diu* prima ed. & quatuor ſcripti *ſibi.* placet.

Verſ. 156. *Evectus thalamis*] *ſtabulis* Medic. Mazarin. & Ambroſ. *Ejectus thalamis.* Excerpta Putean. *Ejectus ſtabulis.* Puto rurſus legendum *tabulis.* ut tabulæ ſerviles faſtis opponantur, quos per ſummum honorem intelligit. Vulgata tamen lectio non eſt ſollicitanda temere. Præfectus enim Gynæcii Auguſti fuit Eutropius. lib. 11. *Hic primum thalami clauſtris delicta tegebat Clam timideque jubens.*

Verſ. 160. *Inventas primus*] non *primum* ſcripti, & paulo ante *primoque ſibi,* non *primumque.* Ovid.

Illi Buſiris, Fies Iovis hoſtia primus.

Sequenti verſu *quod dixerat* pro *qui* membranę meliores legendum ſuadent. recte. *Dicere* proprie vatum. hinc *fatidici,* μϑιϱϑλόγϑι. Ovidius in Ibin.

Et ne nulla ſuo præſagia diceret ore.

Met. XV.

Oravere Deum, qui præſens funera gentis
Finiat Auſoniæ. certas ita dicere ſortes.

quam veram illic lectionem præſtamus. hinc & *indicere* & *edicere* ſacrum.

Verſ. 167. *Qui ſe protulit ante*] Lucenſ. *prætulit.* Delrius *ſibi profuit.* fruſtra. ſola diſtinctione locus juvandus.

Verſ. 172. *Somnia poſſunt*] unus Mediceus *poſſent.*

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 184. *Libera colla furentis*] *terga* Iſingr. & plerique ex noſtris. vere. de verberibus enim, non de morte, agitur. ſequentia confirmant.

Verſ. 190. *Ille nec Eunuchis*] *Iſte* ſcripti rectius. quod contemptum præ ſe fert. Sic Ajax apud Ovidium, quoties de Vlyſſe loquitur, fere ſemper.

Verſ. 195. *Nunc uberiore rapina Peccat*] vera hæc veterum librorum lectio. vulgo *non peccet. Liberiore* etiam unus Med. male. mox Claverius ex ſuo libro, *quæ parvis excita furtis.* ſic *furiis exercita plebis Roma.* bello Gild.

Verſ. 202. *Regula gentes*] Patavin. *cedula* pro *ſchedula.* quod gloſſema. idem mox *pendas* pro *ponas.* non male. Legendum etiam, *Tot Galatæ, tot Pontus eant.* & *ſolatia ſorti,* non *ſortis.* quod ultimum libri jubent.

Verſ. 210. *Veniſſe ſub haſta*] Lucenſis aliique aliquot *venire.* Lege, *vanire.* Mazarinianus *Num* pro *Non.* bene. *ſub haſtam* Claverius & ex noſtris Patavinus. placet. ſequentia etiam male vulgo diſtinguuntur.

Verſ. 211. *Quid jure ſepultum*] non *quod* Mazarinianus. *jure ſepultum,* civiliter mortuum.

Verſ. 226. *Sic urget egeſtas*] ſcripti nonnulli *cogit.* ut apud Lucan. lib. III.

Pacis ad exhauſtæ ſpolium non cogit egeſtas.

Virgilio tamen *duris urgens in rebus egeſtas.*

Verſ. 232. *Prodigium eſt quodcunque gerit*] prior Leidenſis delet τὸ *eſt.* eleganter. ſic apud Ovidium Met. VI. veteres libri, *magnum quodcunque paravi, Quid ſit adhuc dubito.*

Verſ. 237. *Portentaq; monſtris Aggerat*] id eſt accumulat. ſic ſcripti. Vulgo *aggregat.* infra lib. II. *Cumulis immanibus aggerat undas.* Virgilio quoque uſitatum id verbum. ſequenti verſu *averſa* pro *adverſa* Lucenſ. Gyrald. Vat. Iſingr. & decem ex noſtris. *Ignominiæ* etiam pro *Ignominia* iidem.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 246. *Argei pabula ſilvis*] Lego *Argeïa.* laude Serenæ, —— *delectus equorum*

Quos Phrygiæ matres Argeaque pabula paſtæ
Semine Cappadocum ſacris præſepibus edunt.

V. 248. *Flos Syriæ ſervit*] Hæc vera lectio, quam libri meliores exhibent, & Raphelengius ſecutus. Vulgo *Flos Syriæ fervet.* Vatican. *Aſſyriis fervet ſpoliis.* fruſtra. Iuvenal. Sat. V. *tibi pocula curſor*

Gætulus dabit aut nigri manus oſſea ſervi.
Flos Aſiæ ante ipſum pretio majore paratus,
Quam fuit & Tulli cenſus pugnacis & Anci.

ſic & ἄνθος Græcis.

Verſ. 249. *Vertit faſtidia prædæ*] *vertunt* Lucenſ. Vatic. & duo alii. pro vertuntur. ut ſæpe optimi Latinitatis auctores.

Verſ. 254. *Peditum vexilla ſequuntur*] *unum vex.* Lucenſ. & Gyraldinus. Aldus & duodecim ſcripti, *tunc cum.* Iunianus, CC. an *centum*? vel *comitum*? Probum etiam τὸ *unum*: ut *redit* pro *rediit* contracte dixerit, quod ſyllabam illam longam facit apud poëtas. exempla paſſim obvia.

Verſ. 262. *Vltra nequitiam fractus*] *fictis* prima Ed. Gyrald. & unus ex noſtris. male. ſic apud Iuvenal. *fracta voce loquendi Libertas.* Quintilian. *Non enim puerum fœminea vocis exilitate frangi volo.* Fractum dicebant quicquid molle. hinc & apud Perſium *patranti fractus ocello.* Horat. lib. III. Od. VI.

Motus doceri gaudet Ionicos,
Matura virgo & frangitur artubus.

Sic enim optime in vetuſtiſſimis membranis. vulgo *fingitur artibus.* miror ejus verbi elegantiam interpretibus non intellectam, quo mimicum illum & reſolutum inceſſum expreſſit. Petron. *fractique enervi corpore greſſus.* Prudent. Pſychomach.

Sericaque in fractu fluitent ut pallia membris.

hinc & *frangere ſexum* pro caſtrare, Statio comâ Earini.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Earini. Idem Epicedio in Patrem

——— lituos audire volentem

Æaciden alio frangebat carmine Chiron.

Sic & *fractus ardor* apud Ovidium Met. VI. quæ vera lectio,

Et jam fortis erat fractuſque reſederat ardor.

plura de *frangendi* verbo Epiſtolâ ad Hadrian.

Verſ. 271. *Quid te turpiſſime bellis*] prior Moreti & duo Florentini, *turpiſſima*. optime. ſic & de eodem Eutropio præfat. lib. II. vetus liber,

Pervigilant vates nec miſeranda tui.

Cæcam Sibyllam & *vetulam vulpem* & *trabeatam anum* eundem ſic vocat. Pathicos enim aut caſtratos fæminino nomine compellabant ignominioſe. qua de re ad Senecam plura Gronovius. De Gallis Ovidius Epiſt. Oenon.

Quæque ſub Idæo tympana colle movent.

fruſtra *Quique* reponunt.

Verſ. 272. *Sævis campis*] *ſævi campi* in potioribus ſcriptis, vidit Barthius.

Verſ. 274. *Tu ſtamina noſſe*] *neſſe* vel ſine libris legendum. Ovid. II. Faſt.

Sic ſedit, ſic culta fuit, ſic ſtamina nevit.

Virgil. in Ciri,

Nulla colum nevit, carum nec reſpicit aurum.

ubi pari modo in vulgatis peccatum. nec rectius *nubit* vir maximus.

Verſ. 276. *Et niveam dominæ penſis involvere lanam*] Scripti plerique *vinctam*, *victam*, *tinctam*, *junctam*. Putem à Claudiano eſſe *Atque unctam*. Lanam ungui adhuc in uſu. infra lib. II.

——— doctiſſimus artis

Quondam lanificæ, moderator pectinis uncti.

ita veterrimi libri. non *unci*. *pinguia vellera* ibidem vocat. apud Martialem quoque codices minus interpolati conſtanter legunt.

Sic interpoſitus villo contaminat uncto

Vrbica

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Vrbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus.

Vnguine enim ſplendorem villo conciliabant,atque ta Tyrianthina adulterata venditabant. Mira illic omminiſcuntur interpretes.

Verſ. 279. *Illidere pinu*] Gyrald. *allidere.* ut libi, *In latus alliſis clypeis.*

Verſ. 285. *Flagitet Eutropius*] non *Flagitat* libri.

Verſ. 290. *Cantantur*] non *Cantatur* libri.

Verſ. 295. *Elevat hunc pluma*] ſic ſcripti. vidit Barthius. ſequenti verſu *nuſquam* pro *nunquam* tres codices. & *hanc* pro *hunc* ſemper Aldus & Florent. S. Marci. etiam recte. pro *arbore figit*, membranæ pleræque *fingit*. Forte *Cingit*. ut apud Ovid. *Cinguntur tenui præcordia libro.* *eunuchis* pro *eunucho* mox lege, ut reſpondeat τῷ *virorum.* & ſic duo libri.

Verſ. 300. *Quam pulcher conſpectus erat.*] melius *pulchre* ſcripti. Sequenti verſu pro *onerante*, legendum *onerare*, vel quod malim, *ornare*, ne bis idem dicat; quod & de ſimia quæ ſequuntur confirmant. Vtrumque in membranis extat potioribus. *Tenderet ornare.* eleganter. vide quæ ſupra noto *v.* 13. Pro *gravatus* ex conjectura *gravatos* repono. *artus exſangues* & *cinctu gravatos* conjungit. *cinctum* etiam probe Iunianus. duo Gallicani *cinctus.* minus bene. ſic *gravari tecta* Statio Hercule Surrentino. *mœſtæ pedem Terræ gravantur* Senec. Thyeſt. quæ vera illic lectio. *abrumpunt vitam lucemque gravantur* Silio lib. 11. Statius Achill. *longa ſagaci*

Nox Ithaco: lucemque cupit, ſomnoſque gravatur.

male vulgo *ſomnoque*, & contra ſenſum. Idem Theb. VIII.

Nos tantum portare negas? nos, Diva, gravaris?

apud Lucan. lib. V. *regnorum injuſta gravari.* & lib. VII. *dominos gravari.*

Verſ. 301. *Indutoque ſenex*] ſic Iſingr. Vatic. & octo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

octo alii. vulgo minus bene *Inductoque*. de veſtitu enim agit.

Verſ. 303. *Quem puer arridens*] *irridens* puto.

Verſ. 309. *Forſitan & dominis*] Ita Gyrald. aliique nonnulli. quomodo & Cl. Gronovius in Obſervationibus legendum conjecit. idem tamen viri ſummi Henricii Valeſii conjecturam nunc præfert poſt τὸ *dominus*, quæ vulgata lectio, diſtinguentis. ſed rectius erit *Forſitan & domini*. Dominorum enim Eutropii paſſim meminit. & hoc magis ignominioſum.

Verſ. 316. *Reptet*] non *Reptat* unus Med.

Verſ. 328. *Troianam ſola Minervam*] ex Lucani lib. 1. mutuatus.

Veſtalemque chorum duxit vittata ſacerdos,
Troianam ſoli cui fas vidiſſe Minervam.

Verſ. 337. *Condidit urbes*] ſic meliores. probe. nam τὸ *arces* præceſſit.

Verſ. 339. *Hos fecere manus*] Vnus Med. *Has*. eleganter. ſupra v. 271. diximus. & ſic forte mox legendum, *Has ſibi conjunxit ſimiles*.

Verſ. 340. *Parthica ferro*] *Parthia* quatuor ſcripti. ſic *Parthia velat tigris* initio Raptûs unus Mediceus. *Galliæ mulieres* Salluſtio apud Nonium, & *Græcia luxuria* Trebellio Pollioni vitâ Herodis Tyranni. ut quidem veteres libri.

Verſ. 344. *Fama prius falſo ſimilis*] *falſa* lego.

Verſ. 346. *Veluti nigrantibus alis*] *ſicut* ſcripti plerique. Puto *ut ſi*.

Verſ. 353. *Prona petunt retro fluvii vada*] *juga* meliores membranæ conſtanter. quomodo ad Statium Gronovius noſter jam correxit.

Verſ. 354. *Annenii texere diem*] unus Mediceus & Petavianus *Carminii*. Lucenſ. *Germani*. Scribe *Carmani*. Καρμανία χώρα τῆς Ἰνδικῆς. Noſter laude Serenæ, ubi Hiſpaniam alloquitur, appoſite: —— *primo levat æquore ſolem*

India,

India, tu feſſos exactâ luce jugales
Proluis. Periegetes optime ad rem,

Ἤτοι μὲν παρὰ χεῦμα τὸ Περσικὸν Ὠκεανοῖο
Καρμανοὶ ναίουσιν, ὑπ' ἠελίῳ ἀνιόντι.

Verſ. 355. *Æquor & aſſuetum*] Luc. Gyr. & ſexdecim alii cũ prima editione *advectum*. Prior Leid. *aductum*. Reg. *adductum*. prior Moreti *adjunctum*.

Verſ. 357. *Nutrit Iudaicis*] Multa pro hac lectione diſputant doctiſſimus Barthius & Vir ſummus Iohannes Seldenus de Iure Naturali ſecundum Hebræos lib. II. cap. IX. Accedo tamen illis potius, qui locum corruptum cenſent. Hugoni quidem Grotio, cujus viri ſancta nobis Batavis eſſe debet memoria, *Lydiacis* legendum videbatur. *texta* enim *lydia* notiſſima. mihi *Niliacis* jam olim placuit. nec mediocriter lætatus ſum, cum Lilio Gyraldo id ipſum quoque in mentem veniſſe deprehendi. Sic nimirum ſcribendum videri in orâ codicis ſui notarat. ut vela Alexandrina Claudianus intelligat: quem patriæ ſuæ libenter admodum meminiſſe paſſim deprehendas; ut vel hinc Ægyptium fuiſſe ſuſpicari poſſis, ſi argumenta validiora deeſſent, quibus id evincatur. Patavinus certe liber *Indiacis*. *Nilum* autem & *Indum* alibi quoque in antiquis codicibus confundi apud noſtrum animadverti. Alexandrinos varia monſtra variaſque belluas velis ſuis intexuiſſe Plauti locus docet Pſeudolo Act. I. Sc. II.

Ita ego veſtra latera loris faciam ut valde varia ſint:
Vt ne periſtromata quidem æque picta ſint Campanica,
Neque Alexandrina belluata conchyliata tapetia.

Martial.

—— *victa eſt Pectine Niliaco jam Babylonis acus.*

Ennodius idem videtur innuere quod Claudianus, Epigr. LI.

 Omnia

Omnia Memphidiis retinentur ſæcula textis:
Servivit nunquam Laurentius ante Neroni.

ſic enim lego, non *Memphitis*.

Verſ. 365. *Quodlibet ingenio*] *Quidlibet* cum nonnullis ſcriptis legendum. Pro *traditque fruendum* alii *truditque nocendum* vel *nefandum*. Multa in hiſce ſalibus corrupta.

Verſ. 368. *Hoc quoque conſiliis*] V. Cl. Albertus Rubenius optime vidit emendandum *Conciliis*. quæ ambigua vox, ut lenocinium illi objiciat. Conciliatores enim iidem cum lenonibus. Gloſſæ Stephani, *conciliator*, συμβιβαστής. noſter infra,

Te magis, ah demens, veterem ſi reſpicis artem,
Conciliare decet.

Ovidius,

Non me nupſiſti conciliante ſeni.

Lib. 1. Met.

Hoc mihi concilium tecum dixiſſe manebit.

Sic corrigendum. nam ſcripti *Conſilium*. Vulgo *colloquium*.

Verſ. 371. *Vulgavit Eoum*] *vulgarat* Iunianus. pro *Romani doloris*, quatuor ſcripti *laboris*. ut bello Gild.

Romanusque labor Pompeianique triumphi.

Verſ. 377. *Forte decorus*] *fronte* unus Ambroſ. & Florent. Mox pro *Caycis* Scaliger conjiciebat *Cheruſcis*. Gyrald. & Lucenſ. antiquiſſimi *Caucis*. Lege *Caücis*. ſic & *Suëvos* pro *Suevis* dicebant. Apud Lucanum quoque ſcribendum puto, *crinigeros bellis arcere Caücos*. nam libri veteres *Caycos*. Græcis modo καῦχοι, modo κaῦκοι, modo etiam χαῦκοι. apud Latinos etiam ſcripti codices ſibi non conſtant.

Verſ. 382. *His tribuit reges*] ita jam viri docti ſcribendum monuerunt. priſca exemplaria confirmant. τὸ *leges* præceſſerat. nummus Hadriani, REX PARTHIS DATUS. exempla multa in Hiſtoria Auguſta alibique.

Verſ.

Verſ. 392. *Non longinqua*] Gyrald. *Nos.* τὸ *longinqua* cum *Tethys* conſtruendum.

Verſ. 401. *Quæ ſuſcepta fames*] *Quæ ſuſpecta* Iſingr. Gyrald. & undecim alii. Duodecim *Quam ſuſpecta.* quod verum. Petav. *Quæ ſuſtenta.* etiam bene. *penſaſſent* pro *penſaſſet* Iunian.

Verſ. 404. *Invectæ Rhodani*] Vatic. & decem alii *Rhodano.* probe.

Verſ. 412. *Ecce recens*] *repens* Gyrald. Lucenſ. & Vatic. ſic *repens clamor* bello Get. & *repens fragor* alibi. frequens hoc peccatum apud alios etiam auctores. mox *clades ab eiſdem partibus* unus Meliceus. aliquanto rotundius.

Verſ. 419. *Progreſſa cubili*] ſic Oxonienſis. alii omnes *cubile.* niſi quod *tranſgreſſa* primus Med. ut alibi, *fulvas animo tranſgreſſa leænas.*

Verſ. 420. *Sed inertia tantum*] Iſingr. Vatic. & Florent. S. Marci, *tutum.* recte. Patavin. Eccleſ. Cathed. *rarum.*

Verſ. 422. *A fronte recedant Imperii*] duo ex noſtris & Delrianus, *à ſorte.* ſic *ſors imperii* apud Ovidium.

Verſ. 427. *Auroram ſane*] ita cum Claverio & Delrio noſtri potiores. Raphelengius *Auroram certe.* Vulgo *Aurora certe eſt.* Patavin. *Auroram ſaltem.* Iunianus etiam, *Gaudeat aſſuetas.* per appoſitionem, *Auroram urbes.* eleganter. dictum bello Gild. v. 136.

Verſ. 433. *Quibus extitit*] *quibus exiit* malim.

Verſ. 438. *Martius Eunuchi repetat*] non *repetit* meliores ſcripti. deinde cum iiſdem legendum *natos* pro *natis.* Forte etiam emendandum, *quo dedere pœnæ Profuit.* prior certe Moreti, *quid natos.* etiam bene.

Verſ. 447. *Merſit & attonitum*] Iunianus *Merſerit.* Puto,

Merſerit? attonitum tranarit Clœlia Tybrin?

Verſ. 450. *Socii ſpectator Averno*] Vir magnus *ſocci.* nolim factum. Vaticanus *ſocium averſatus.* bene. Mazarin. *ſocii ſpeculator.*

Verſ. 455. *Pœno Scipiade*] *Scipiadæ.* quos ſemper conjungit. cæterum tam ex hoc loco quam nummis & ſaxis antiquis patet, fruſtra eos eſſe, qui pro *Lutatio Luctatium* nobis obtrudant. Silius lib. VI.

Poſſeſſor pelagi pronaque Lutatius aura
Captivas puppes ad littora victor agebat.

ſic vere prima editio & ſcripti. Vulgo *prona Luctatius.* mox pro *Curii veteres*, plerique antiqui codices, *ſeries.* optime. pro familia aut gente. noſter laude Serenæ, *ſeries his fontibus Ælia fluxit.* IV. Conſ. Hon. *nec tantæ vilior unda Promeruit ſeriem gentis.* apud Lucanum, *Cæſareæque domus ſeries.* atque ita paſſim poëtæ.

Verſ. 464. *Vmbracula geſtant*] *tollunt* ſcripti fere omnes. III. Conſ. Honor. *Pars volucres tollunt aquilas. tolli faſces* alibi dixit.

Verſ. 469. *Mixta duplex ætas*] Hic diſtinguendum. deinde *nil medium* conjunge cum τῷ *inter juveneſque ſeneſque.* inter ſenes enim juveneſque medii viri. eunuchi autem viri non ſunt. vulgata diſtinctio Cl. Barthium decepit.

Verſ. 475. *Neu numerem quantis*] interpunge hoc modo,

Neu numerem; quantis injuria mille per annos
Fit retro ducibus! Deinde *ſubeunt*, non *ſubeant* ſcripti.

Verſ. 482. *En patior*] non *Et* quinque libri. pro *Pellæis* ſequenti verſu Rubenii excerpta *Lageis.* utrumque probum.

Verſ. 485. *Privata movebunt*] *movebant.* deinde pro *proſpice* novem libri *conſpice.* tres *circumſpice.* alter Moreti *conſule.* quod placet. ut bello Get. *Conſulitur dum Roma tibi.* & lib. II. de laud. Stilich.

lich. *hæc longe ſola remotis Conſulit. Veſtræ* etiam non *noſtræ* Lucenſis. ſequor. mox *averte* pro *adverte* legendum ſcripti meliores monent. bello Gild. *Civiles abolete notas.* bello Get.

——— obſeßi principis armis
Excuſate nefas deploratumque Timavo
Vulnus, & Alpinum gladiis abolete pudorem.

denique *aſpicit* pro *accipit* duo Pulmanniani & ſeptem ex noſtris.

Verſ. 489. *Contagia faſcibus oro*] Tholoſ. *faſtibus.* quomodo olim conjeceram. ſic *labem faſtis* Varronem vocat Silius.

Verſ. 491. *Tradita libris Omina*] Lege *Nomina* cum priori Leidenſi, & tribus aliis. duo *Homina*, alii *Omnia*. Conſules anno nomen dediſſe quod faſtis insereretur, quis neſcit? infra lib. 11.

Ablato penitus reſpirant nomine faſti.

IV. Conſ. Hon.

Signas poſito modo nomine faſtos.

Lucan. 11.

At vos qui Latios ſignatis nomine faſtos.

Lib. V.

Inſtabatque dies, qui dat nova nomina faſtis.

plura exempla congerere non foret arduum.

Verſ. 493. *Bella geramus*] non *feramus* ſcripti. mox pro *aut quæ connubia*, Vatic. *quæ jam* cum tribus aliis. deinde *vel frugem* pro *aut* iidem ſcripti, & *latura ſeges* Iſingr. Vatic. & Mazarin. ut ſupra

—— nulla colono Reſponſura ſeges.

Verſ. 499. *Amazonio confuſa licentia ritu*] Gyrald. & Lucenſ. *ſiſtro.* optime. quanquam vulgatam lectionem iſta Statiana ex Achill. 11. videantur confirmare, *arcumque animoſa petebat*
Ferre, & Amazonio connubia pellere ritu.

Amazonas ſiſtris in bello uſas quis moneat non ſcio, præter unum Iſidorum Origin. lib. 11. cap. XXI. *Siſtrum ab inventrice vocatum. His enim Ægyptio-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

gyptiorum regina id genus inveniſſe perhibetur. Inde & hoc mulieres percutiunt, quia inventrix hujus generis eſt mulier. Vnde & apud Amazonas ſiſtro ad bellum fæminarum exercitus vocabatur. Ægyptios quidem ſiſtris in bello uſos notum.

Verſ. 500. *Quid vincere differt*] imo *differs* cum libris. vidit Barthius. ſequenti verſu, pro *certare pudet*, Vatic. & Mazar. *fugis*. recte. infra,

Et te nunc inopem dives amare fugit.

ſic ſcriptus. Ovid. Ep. Deianiræ,

Non fugis, Alcide, victricem mille laborum
Raſilibus calathis impoſuiſſe manum.

quæ membranarum lectio. vulgo *pudet*. ſic *fuge quærere* & *fuge ſuſpicari* apud Horatium.

Verſ. 513. *Adstrictus ſub verbere torpuit enſis.* Ita tres libri. Ovid. Faſt. IV.

Atque aliquis cupiens vaginâ ducere ferrum
Adſtrictum longâ ſentiat eſſe morâ.

Stat. Theb. III.

Motos capulis adstringeret enſes.

Iſingrini tamen codex & octo alii, *adductus*. etiam probe. quod in *eductus* fruſtra à Delrio mutatum. ſic *adductæ habenæ*, apud poëtas. Ovid.

——— *adductaque clava trinodis*
Ter quater adverſi ſedit in ore viri.

Claverius *addictus* malit pro ſervili. quod ex noſtris libris multi confirmant. *ſub verbera* Gyraldi liber. probe. nondum enim vapulabant. ſic ſub noctem pro imminente nocte, & ſimilia.

NOTÆ

NOTÆ IN PRÆFATIONEM LIBRI SECUNDI.

VERS. 9. *Illatas conſul pœnas*] ſic Claverius & quatuor ex noſtris. vulgo *Illicitas*.

Verſ. 11. *In ſe quoque vertitur omen*] *In ſe convertitur* Iunianus. ut apud Lucan.

In ſua victrici converſus viſcera ferro.

Verſ. 16. *Procumbit*] recte tres libri *Procumbunt*.

Verſ. 17. *Non ſeditione coacti*] *deditione* quatuor ſcripti. alter Moreti *ſubacti*. Ald. & excerpta Puteanea, *obſidione coacti*. Lege *deditione ſubacti*, vel etiam *obſidione*, ad imitationem Lucani lib. IX.

——— *meruiſtis judice vitam*

Cæſare, non armis non obſidione ſubacti.

Verſ. 21. *Arte tyrannus*] *arce* libri meliores. vere. arces enim tyrannorum propriæ. de iis noſter alibi,

Ancipites habeant arces, trepidique minentur.

Verſ. 23. *Sic juvenis nutante fide*] *fluitante* Mazarin. & excerpta Remenſia. bello Gild. *Subſedit fluitante fide.*

Verſ. 2 . *De pulvere turpat*] τὸ *de* ſuperfluum eleganter addi multis docet Cl. Barthius. Sed Gyrald. Vatic. & quatuor alii, *jam pulvere*. quod placet.

Verſ. 32. *Ira dabat pretium*] *dabit* Lucenſ. & quatuordecim alii.

Verſ. 44. *Amare negat*] *fugit* alter Moreti. dictum ſupra. & paulo ante *miſeranda* Moreti prior. acute. ut libro primo monuimus.

Verſ. 57. *Dilecto caruit*] malim *Dilectoque caret*. *æquor erat* non *erit* ſcripti paulo ante.

Verſ. 70. *Gildonis nuper qui tenuere fugam*] *fidem* Patavinus. *Gildoni* etiam unus Mediceus. Forte,

Gildoni nuper qui renuere fidem.

Vulgata tamen lectio temere non eſt ſollicitanda.

NOTÆ IN LIBRVM II.

VERS. 2. *Certe non augure falſo*] *certa.*

Verſ. 6. *Navita Corum Proſpicit*] *Conſulit* primus Med. Val. Flaccus lib. III.

Ipſe diem longe ſoliſque cubilia Typhis
Conſulit, ipſe ratem vento ſtelliſque miniſtrat.

Verſ. 12. *Admoveris herbas*] *artes* Iſingr. & Iunianus. rectius.

15. *Ne noceat fruſtra*] omnino adſentior Cl. Barthio *coëat* legentis vel ſine libris. Ovid. *Vulnera non agites, ſi qua coire velis.* Propert. *Vulneraque ad ſanum nunc coiere mea.* atque ita medici veteres paſſim.

Verſ. 18. *Areſcat fons ille mali*] *Exundet* Vatic. & quinque alii. *exuberare* ſic in Apono dixit. Virgil. *exſudet inutilis humor.* Sequenti verſu *degere* pro *vivere* idem Vatic. & tres ex noſtris. etiam probe. malim & *ſecuro.* nam prima ed. *ſecure.*

Verſ. 24. *Mugitus ab axe*] *ab alto* primæ edd. Gyrald. & unus ex noſtris. vere. Altum enim quicquid profundum. ſeptem alii *infernas*; ut cum *cavernis* conſtruatur. & id admiſerim.

Verſ. 34. *Victo proruperat objice Nereus*] Lucenſ. *vincta.* Vatic. & Mazar. *victa.* quod ſequor. Gyrald. *rapta.* Aldus & ſcripti nonnulli *rapto*, quinque *rupto.* pro *Mulciber*, Lucenſ. *Mulcifer.* ut ſæpe in vetuſtis libris ſcribitur, à mulcendo ferro. ſequenti verſu *Hac flagrant, hac*, non *hinc* ſcripti. bene.

Verſ. 40. *Omnia tempus*] *omina* cum primo Mediceo legendum, & ſequenti verſu *diſcolor* pro *decolor.* male etiam hæc vulgo diſtinguebantur.

Verſ. 46. *Pectora fatidici*] *terrifici* exarati fere omnes. idque recte. Statius Theb. III. *terrificique aberit dementia Phœbi.* *terrifici* etiam *vates* apud Virgil.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 71. *Dedecoris multiſque gemunt*] *mutiſque* alter Leid.

Verſ. 76. *Cunctas hoc ore laborant*] non *hæc ora* ſcripti. & *tuta* pro *pura* Patav. *pulchra* unus Med. & *conſidere* pro *conſiſtere*. mox *ſubtus* pro *ſubter* duo alii.

Verſ. 81. *Cum vivant domini*] Hæc & ſequentia inquinatiſſima erant. veram lectionem ex ſcriptis libris deprehendit Cl. Gronovius in Obſervationibus. Fruſtra Claverius *Conviva & domini*. quod ſecutus tamen Raphelengius.

Verſ. 92. *Ceu ſtabulum vacuamque domum*] *viduamque*. Delrii codex & tres ex noſtris. Ovid. Ep. Deianiræ,

Ipſa domo vidua votis operata pudicis

Torqueor. Statius Achill. 11. *dilecta ad mania vultus Declinat viduamque domum*.

Verſ. 100. *Diſcurſibus æſtas*] non *ætas* vere ſcripti. ſequenti verſu pro *laude* iidem *mole*. quomodo legendum in Obſervationibus jam monuit Gronovius. Val. Flaccus lib. v.

Cernis, ait, Colchos, magnâ quos mole petamus?

Stat. Theb. VII.

Librabat magnâ venturam mole cupreſſum.

Silius lib. V.

——— *magna vexillum mole ferebat.*

Lib. II. in Stilich.

Quid fugis & ſpernis, tanta quem mole tueris?

Epiſt. ad Hadrian.

Quid tantâ dignaris mole clientem?

Sic enim cum membranis legendum.

Verſ. 105. *Alteque ſonoro*] *altæque*.

Verſ. 108. *Triſtiſque micantem*] *criſtiſque* vere libri meliores, & *Quaſſabat* non *quaſſavit*. prior Moreti *Concuſſit*. ut apud Ovid. *Concutiens illuſtre caput* de Phœbo.

Verſ. 111. *Stragibus hydros*]non *cladibus* iidem

 ſcripti.

ſcripti. pro *pectebat* unus Ambroſ. *paſcebat.* pro *alloquitur* Mazarin. *aggreditur.* placet. infra, *Tandem Targibilum aggreditur*, pro, alloquitur. ſic & alibi.

Verſ. 120. *Protegis en quales*] ſcriptos ſequimur. vulgo *heu quales. Diffundat* quoque pro *diffundit* unus Petav. recte.

Verſ. 124. *Veſtigia juris*] Conſulatu Olybrii v. 6. *faſtigia* legendum monuimus. vide quæ illic notamus.

Verſ. 127. *Defenſo à Tibride nomen*] τὸ *à* non agnoſcunt libri.

Verſ. 129. *Pulſata referret*] *referrent* Oxon. elegantius. mox omnes ſcripti *faſtos* pro *faſces.*

Verſ. 134. *Quam ſimiles hac aula viros*] Livineius *habet aula.* ſed perperam. Lucan. lib. VIII.
—— *O ſuperi, Nilusne & barbara Memphis Hos animos?* τὸ *habet* ſubintelligitur. mox *num* pro *non* bis legendum cum libris melioribus.

Verſ. 139. *Nulla virilem*] Hæc vera lectio. quod & Raphelengius vidit. & ſic quinque ex noſtris. Val. Flaccus lib. V. *patrias placidus reminiſcere terras.* Vulgo *virilis ſexum.*

Verſ. 148. *Qua populos à ſtirpe metas*] ſic ſex libri. vulgo *metis.* alii *meos.* mox *Macetum* pro *Macedum* iidem libri. vere.

Verſ. 154. *Gothunnis*] *Grothungis.* dictum IV. Conſ. Hon. v. 623.

Verſ. 157. *Sic eat*] ſcriptos hic ſecuti ſumus. vidit & veram lectionem Barthius. vulgo *erat.* Lucan. lib. II.

Sic eat. immites Romana piacula Divi
Plena ferant.

& lib. V.

Sic eat, ô Superi, quando pietaſque pudorque
Deſtituunt.

noſter bello Getico.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Sic eat, hortatuſque ſuos belloque viaque
Inſtruit. ita vetus liber. vulgo *Sic ait.* Statius Epiced. in Filium,

Verum eat. abſumptæ vires, & copia fandi
Nulla mihi. ſic legendum. *verum* pro ſed. vulgo *verum erat.*

Verſ. 162. *Percutit æthera nimbo*] Lucenſ. Gyr. & Vatic. *ægida.* eleganter. de Iovis ægide plena Græcorum poëtarum ſcripta. tres libri *aëra*; & *perculit* prior Moreti.

Verſ. 165. *Mirantibus extulit undis*] ita ſcripti plerique. non *excutit.* Sic *elati cornibus amnes* apud Val. Flaccum lib. 1. noſter VI. Conſ. Hon.

—— *ille caput placidis ſublime fluentis*
Extulit.

Ovid. V. Met.

Tum caput Eleis Alpheïas extulit undis.

Silius V.

Vt cum turbatis placidum caput extulit undis
Neptunus.

Val. Flaccus lib. 1.

—— *triſida Neptunus in haſta*
Cæruleum fundo caput extulit.

Verſ. 171. *Affigitur oris*] *affligitur* quatuor ſcripti. & pro *oris arvis* meliores omnes. Ovid. Met. XII. —— —— *Cygnum*

Vi multâ vertit terræque afflixit Achilles.

ſic enim cum membranis legendum. *ſævo afflictus ſaxo* Silio lib. XI. idem lib. X.

Iamque reluctantes ſtridens immane procellas
Per longum tulit ad campi ſuprema, caviſque
Afflictos ripis tumidum demerſit in amnem.

male *procella* in vulgatis exemplaribus.

Verſ. 173. *Inhorruit unda*] *urna* ſcripti. bene. dictum Conſ. Olybrii.

Verſ. 176. *Tandem Targibilum*] Libri meliores *Trabigilum.* alii *Tarbigilum*, *Turbigalum*, atque ita

ita porro. Lego, *Trigibilum*. τριβίγιλδος enim Sozimo, Socrati, aliiſque. pro *Geticæ aulæ* Vir Cl. Albertus Rubenius *alæ*. non dubitandum.

Verſ. 181. *Simulatæ conjugis offert*] *ſimulato* quatuor libri. mox *incedens* pro *incedit* Gyrald. Lucenſ. & Lovan. alii, *incendia*. corrupte.

Verſ. 185. *Redeunte capillum*] Gyraldinus *redimente*. bene. ſic *Copa* in Catalectis *Graia redimita mitella*. Ovid. Faſt. III. cum ſcriptis,

Illa levi mitra canos redimita capillos.

Pro *Strinxerat* quinque codices *ſtruxerat*. quomodo apud Prudent. Pſychom.

Turritum tortis caput accumularat in altum
Crinibus, exſtructos augeret ut addita cirros
Congeries, celſumque apicem frons ardua ferret.

Pari modo D. Hieronymus ad Demetriadem, *alienis capillis turritum verticem ſtruere*. hunc ritum alii jam obſervarunt.

Verſ. 190. *Tempore pandit*] Thuan. *prodit*. nihilo deterius.

Verſ. 198. *Et quæ meruere Lacænas*] *ſibi quæ* duo veteres.

Verſ. 204 *Prætentas vitiis*] male vulgo *pertentas*. Gyrald. & tres alii, *Prætendis*.

Verſ. 210. *Cuſtodibus urbes*] *arces* Patav. & Put. Regius *ædes*.

Verſ. 216. *Præſidet Illyrico*] Hæc vera lectio, quam Lucenſ. Regius & Oxon. agnoſcunt. Illyricum enim abſolute dicitur. Sic bello Get.

Ac nunc Illyrici poſtquam mihi tradita jura.

lib. 2. de laud. Stilich. *Illyricum peteres*. Claverius, Raphelengius, & tres ſcripti *Præſidet Illyricis*. Sed tum *Illyriis* legendum, quomodo incolæ dicti. Cæteri *Præſidet Illyricos*. Vulgo, *Poſſidet Illyricos*.

Verſ. 220. *Reſpicis*] Mazarin. *Deſpicis* placet.

Verſ. 236. *Invitatque ſequi*] Vatic. & Lucenſ. *Irritatque*.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 241. *Pars Phrygiæ*] Ita ſcripti omnes. Fruſtra Raphelengius *Phrygiam* ex viri maximi conjecturâ. poſt *τὸ proxima* diſtinguendum, quod illum fefellit. nec opus *Bithino* aut *Bithinis*. Paulo poſt pro *Qua læva* Deltius & Gronovius *levat* jam legendum monuerunt. nec aliter potiores ſcripti. laude Serenæ,

—— *primo levat æquore ſolem*
India: tu feſſos exacta luce jugales Proluis. quomodo legendum non *lavat*. locus corruptus magno Caſaubono perſuaſit Commentariis Perſianis, ut proluere plus eſſe crederet, quam lavare. atqui proluere, leviter lavare. Ovid. in Faſt. *niveos Luna levarit equos*. male *lavarit* Paſſeratius.

Verſ. 248. *Thyni Thraces erant*] *arant* Vatic. & tres alii. optime. Stat. Theb. V.

Thraces arant contra: Thracum fatalia nobis
Littora. Priſcianus Periegeſi,
Thraces arant poſt hos, latiſſima rura tenentes.

Lucan. lib. IV.

Qua nudi Garamantes arant. Silius lib. IV.
Huic cadit infelix niveis Varenus in armis,
Mevanas Varenus, arat cui divitis uber
Campi Fulginea. ſic ex optimo libro legendum. *Mevanas*, ut Arpinas, Fidenas, Capenas, ſimilia.

Verſ. 253. *Uberis expers*] *Iſidis* Lucenſis. latet aliquid.

Verſ. 255. *Hic cecidit Libycis*] *Lyciis* Claverius ex veteri libro. ſed puto Cuiacii conjecturam eſſe. nulla opus mutatione, ſi de Tritoniacâ palude intelligatur. Silius lib. IX.

Et Pallas Libycis Tritonidos edita lymphis.

Lucan. lib. IX.

—— *ſtagnique quietâ*
Vultus vidit aquâ, poſuitque in margine plantas,
Et ſe dilectâ Tritonida dixit ab undâ.

pro *cecidit*, Livineius *cecinit*. & ſic Iſingr. & Florent.

rent. S. Marci. quod omnem difficultatem tollit. pro *umbra unda* prior Moreti, & *redderet*.

Verſ. 259. *Quatuor hic*] imo *hinc* cum Lucenſi & duobus aliis.

Verſ. 260. *Auriferi*] malim *Aurifero metallo*.

Verſ. 271. *Vitibus & glaucos fructus*] *glauca* unus Ambroſ. concinnius. pro *fructus* prior Leidenſis *fluctus*. eleganter. Epiſt. ad Serenam,

Fluctuat & glauca pinguis oliva coma.

Lib. II. de Rapt.

Fluctuat hic denſo criſpata cacumine buxus.

Rutil. Itiner.

Pineaque extremis fluctuat umbra fretis.

ſic & *undare* de arboribus poëtæ.

Verſ. 272. *Dives equis, felix pecorum*] *equi* unus Ambroſ. *pecori* etiam ſcripti fere omnes. Oxon. Reg. primus Med. *pecoris*. Lego *Dives equi*, *felix pecoris*.

Verſ. 273. *Purpureis cedit cui Synnada venis*] *Synnada* pro *Synnas*, ut *Perſida* pro *Perſis*, & ſimilia apud poſterioris ævi ſcriptores. ſed quis tam barbarum credat Claudianum? ſcripti quidam *Cui cedit*. Lego *cui cedant*. Synnas Latinis, Græcis τὰ σύνναδα. Stephanus, Σύνναδα πόλις Φρυγίας. apud Prudentium lib. II. in Symmach. perperam vulgo *maculoſaque Synna* pro *Synnas* legitur. mox *Geticis populatibus* recte Raphelengius. ſcripti meliores confirmant.

Verſ. 279. *Partibus Idæ*] *rupibus* Iſingrin. Lucenſ. Gyrald. Vatic. recte. ut lib. III. de Rapt. *quales nec rupibus Ida Miratur Simois*. Thuan. *fæcundis rupibus*.

Verſ. 285. *Imo fixa metu*] *uno* ſcripti fere omnes. bello Get. *quos ante pares effecerat una Nube timor*. Statius Theb. X. *pariterque horrore ſub uno Vox, acies, ſanguiſque perit*. Theb. XII. *atque uno vultus pallore gelati*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 287. *Irata profatur*] *Commota* libri meliores, & mox *grandæva* pro *longæva*. ſic *fera vulneribus commota ruit* & *Commotæ glomerantur apes* lib. 11. in Rufin. Laude Serenæ, *cumque ipſa timeret*

Commotum Flaccilla virum.

Verſ. 294. *Paret finitimis luctus*] *Par & Livineius* & tres ex noſtris libris. optime. alii *Paret finitimus*. ſine ſenſu.

Verſ. 307. *Ad ſontes*] *In ſontes* recte unus Ambroſ. *parari* pro paranda.

Verſ. 316. *Quem non ipſa videt*] ſic ſcripti. male *Quæ* vulgo. credit ſe illi latere, quem ipſa non videt. ſic intelligendum ſuadet Oppianus IV. Halieut. ubi Sciænam cum Struthione comparat.

--- κάρη δ' ἄρα δίζεται οἷον
Φράξασθ'. κεφαλὴν δὲ καταχρύψασα καὶ ὄσσε
Ἔλπεται οὐχ ὁρόωσα λαθεῖν ὁρόωντος ἐφορμήν.

plura habes illic ad rem. paulo ante *Oblita fugam* pro *fugæ* duo ſcripti, & *velata caput* non *revoluta* unus Petavianus. inter frutices enim abſcondit caput. qua de re Ariſtoteles hiſt. animal. Plinius, alii.

Verſ. 318. *Nota dulcedine prædæ*] *notæ* duo Med. rectius.

Verſ. 325. *Tandem conſilium*] *concilium* tres ſcripti cum Claverio. Silius lib.

Concilium vocat auguſtum.

Val. Flaccus lib. 1.

Æquoreos vocat ecce Deos Neptunus & ingens
Concilium. Iuvenal. Sat. IV. *vocantur Ergo in Concilium proceres*. ſic legendum. mox addet, *exire jubentur Concilio.*

Verſ. 329. *Qui ventrem invitant pretio*] *irritant* malim. ut apud Silium lib. x.

Poculaque Eoâ luxum irritantia gemmâ.

Verſ

Verſ. 332. *Quæſitos trans regna cibos*] ſic bene Vat. vulgo *quæſitus cibus.*

Verſ. 333. *Mæotida piſcibus explent*] alii *Mæotica.* tres libri *Mæotia.* bene. dictum IV. Conſ. Hon. v. 180. pro *explent* quatuor *implent.* unus *æquent.* ut infra, *quem non Cyclopia ſolum Æquatura fames.*

Verſ. 334. *Veſtis odoratæ ſtudium*] Reg. & Oxon. *adornatæ.* placet. mox *vanos ſales* pro *varios* Gyrald. & decem alii. etiam bene.

Verſ. 337. *Sin Hunnus feriat*] *ſi Chunus* duo ſcripti. recte. populus Sarmatiæ, Chuni. Ptolemæus, Μεταξὺ δὲ Βαστέρνων καὶ Ῥωξολάνων Χοῦνοι. noſter lib. I. de Stilich. *Non vaga Chunorum feritas.* quæ vera lectio.

Verſ. 340. *Alluit ædes*] ſic ſcripſimus ex veſtigiis Iſingr. Vatic. & Tholoſani codicum. in quibus *abluit.* quod & Livineio Barthioque viſum. alii libri, *obſtruit, horruit, obluit.* vulgo *obruit.* Prudent.

Soſpitant qui nunc colonos, quos Hiberus alluit.

paulo ante pro *ſcenæ* Gyrald. Vatic. aliique multi *cœnæ.*

Verſ. 341. *Aurigarumque periti*] *aurigandique* unus Med. & Claverii codex. quod ille fruſtra damnat. Lamprid. Heliogab. *Inde itum eſt in hortos, ubi Varius invenitur certamen aurigandi parans.* Poſſet & legi, *atque aurigare periti.*

Verſ. 346. *Subnixa ſecundo*] non *ſecunda* meliores libri.

Verſ. 347. *Novandi juris*] Hæc Claverii lectio Val. Flaccus lib. II.

—— *Vacuæque in mænibus urbis Iura novant.*

Vulgatum tamen *juris movendi* non videtur mutandum. ut *movere* pro turbare, invertere dicat; atque ita ambiguitas rectius ſibi conſtabit. ad artem enim culinariam ſimul alludit. noſtrâ linguâ dicerent *de ſauſſe roeren.* ſic *movere pacta* pro turbare, VI. Conſ. Hon. verſ. 204. ita enim capiendus iſte

locus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

ꝛcus, in quo magnum Cuiacium ſe diu exercuiſſe
ſtis Claverius. mox *temperet* pro *temperat* & *fu*-
o pro *naſo* ſcripti. quod poſterius recte ſecutus Ra-
helengius; quicquid alii diſſentiant.

Verſ. 351. *Defoßi verbere terga*] *defeßi* Raphe-
ngius. malo etiam *Hinc coquus, hinc leno.*

Verſ. 356. *Belliſque relictis*] *belloque relicto.*
ripti omnes.

Verſ. 360. *Vertat quis marmora*] *verrat* mem-
ranæ nonnullæ quod aliis jam deprehenſum. ſe-
quenti verſu *laterum arcus* non *artus* cum duode-
im ſcriptis legendum. Val. Flaccus IV.

——- *vitalia rupit*

Vincula, quâ primo cervix committitur arcu.

hoc eſt primæ coſtæ. ſic ſcribo. vulgo *artu*. mox
motibus pro *moribus* Raphelengius. optime. confir-
mant Lovanienſis & Puteanea excepta. bene etiam
idem Raphelengius *choro* pro *thoro*. atque ita libri.

Verſ. 382. *Pectinis unci*] *uncti* Gyrald. Lucenſ.
& prior Moreti. recte. vide notas lib. 1. 276. Ma-
zarin. *uncci*. paulo ante *linguæ* pro *lingua* cum
ſcriptis.

Verſ. 385. *Producere rimas*] *deducere* prior Mo-
reti. utrunque probum.

Verſ. 399. *Targibilum*] manu exarati *Tarbigi-
lum* vel *Trabigilum*. *Tribigilum* videri legendum
& *Gruthungos* cum Gyraldino & Lucenſi dictum
ſupra.

Verſ. 403. *Conſilii clamor*] *Concilii* meliores
ſcripti.

Verſ. 407. *Infauſtoque jubet bubone moveri*]
non *infeſtoque* Gyrald. Iſingr. Vatic. Lucenſ. quo-
modo & Raphelengius legendum vidit.

V. 421. *Opaca vagantur*] *operta* Vat. & pro *vagan-
tur* primus Med. *feruntur*, & pro *paßim* unus Amb.
ſparſim. quod placet. denique *ignotas anguſto*, non
anguſtas ignoto. Puto, *ignotos anguſto tramite calles*. ut
apud

apud Virgil. *prædamque per herbas Convectant calle anguſto.*

Verſ. 423. *Sic orba magiſtro*] *magiſtri* unus Ambroſ. ſic *luminis orbus* apud Ovid. & ſimilia.

Verſ. 426. *Cui prævius edocet undas*] imo *qui* cum Vatic. & aliis quatuor. mox idem Vat. *tantum conjungit fœdere monſtrum.*

Verſ. 431. *Vanos ſcopulis illidit hiatus*] *vacuos* prior Moreti. lib. 11. in Rufin. *vacuo qualis diſcedit hiatu Impatiens remeare leo.*

Verſ. 443. *Cano ſubnixa tenaci*] Videtur aliquid deeſſe.

Verſ. 451. *Contexit varius*] Barthius *Contexit verubus* hoc loco legit, & *Contexti* in Adverſariis ex Claveriano libro. ſuperiori verſu idem *cultri cos perſtrepit.* fruſtra. *pulſatum* pro *pulſu* poni, jam ab aliis animadverſum. *contexit*, quomodo *ſubtexit* Prudent. Hamartig. —— *ſulphure cum jam*

Nimboſo ignitus cœlum ſubtexitur aër.

ubi vetertimus liber Bodleianus *contexitur.* Statius Hercule Surrent. *nocturnâ cœlum ſubtexitur umbrâ.* Silius lib. IV. *Libycæ certant ſubtexere cornus Denſa nube polum.* Noſter lib. 1. de laud. Stilich. *Pœnus jaculis obtexitur aër.* atque ita ſæpe.

Verſ. 458. *Laudabas carmina tutus*] ſic ſcripti. vulgo *carmine.* Vnde Raphelengius *ludebas carmine.* male. texentes ut plurimum canebant. Ovid. lib. IV. Triſt. El. 1.

Cantantis pariter, pariter data penſa trahentis
Fallitur ancillæ decipiturque labor.

Sed & carmina pro carminationibus ſumi poſſunt à carendo. Lucret. *quaſi carmine lana trahatur*, ut quidam legunt.

Verſ. 459. *Frigora menſis*] *penſis* conjicit V. Cl. Albertus Rubenius. quod & Barthius viderat.

Verſ. 465. *Pamphylios Piſidaſque rapi*] Lege *Pamphylos.* quomodo prior Moreti & unus Ambroſ.

proſ. miror hoc fugiſſe interpretes. Secunda enim ſyllaba in *Pamphylios* producitur. ſic apud Periegetem, Παμφυλίδες εἰσὶ πόληες. Scholiaſt. Πάμφυλος καὶ Παμφύλιος τὸ ἐθνικὸν. Pro *Mæonios* unus Med. *Mygdonios*. ut initio libri hujus *Mygdonii cineres*.

Verſ. 470. *Verba pavoris*] inſulſe. lege cum ſcriptis *vera*. vidit Barthius.

Verſ. 471. *Puppibus urbes*] *è puppibus* Vatic. & multi alii. Forte *è rupibus*. mox *Accenſa* & *citatæ favillæ* ſcribendum videtur. ut *ſpectari* pro ſpectantur dixerit, quomodo ſæpe.

Verſ. 478. *Vnaque cuncto Pœna manet generi*] alii *cunctos generis*. perperam. Cicero Philipp. *Quis autem meum conſulatum præter P. Clodium, qui vituperaret, inventus eſt? Cujus quidem tibi fatum, ſicut C. Curioni, manet*. ita veterrimus Romanus. Bello Get. *ſi cura tibi manet ulla tuorum*.

Verſ. 481. *Fidumque ſodalem*] *Saporem* Lucenſ. Gyrald. Vatic. & Rubenii excerpta. optime. Eſt enim nomen Perſicum. Ita dictus ille qui à Gordiano tertio præliis aliquot ſuperatus, quique Valerianum ſeniorem vivum cepit. alterius etiam Ammianus meminit ſub Conſtantio.

Verſ. 486. *Eventu rerum ſtolido*] ita ſcripti. Barthius *ſtolidi*. fruſtra. Livius lib. XXII. *nec eventus modo hoc docet. ſtultorum iſte magiſter eſt*.

Verſ. 493. *Excoluit multoque*] non *multumque* ſeptem libri. unus etiam Ambroſ. *intexuit* pro *innexuit*. quod placet.

Verſ. 496. *Edidit auctor*] *condidit* Iſingr. & quatuor ex noſtris. ut IV. Conſ. Hon.

—— cum conderet artus

Noſtros, æthereis miſcens terrena Prometheus.

Verſ. 501. *Et ſeri tranſacta gemunt*] non *ſero* in ſcriptis.

Verſ. 507. *Hunc tantis bellorum*] ſic Iſingrini codex

codex & tres ex noſtris. vulgo *hoc*. atque ita ſequenti verſu.

Verſ. 517. *Qui ſe tradiderint famulo*] *famulis* Ald. & ſcripti.infra,

Sic me ludibrium famulis riſumque relinquis?

Verſ. 526. *Et rabiem deſiſſe dolent*] *deſciſſe* Aldus cum pleriſque membranis. Iſingr. *ceſſiſſe*. Lucenſ. *deſceſſe*. Petav. *diſceſſe*. Gyrald. & ſeptem alii vulgatam lectionem tuentur, bene. Lucan lib. VII.

Cum fureret Pentheus, vel cum deſiſſet Agave.

quomodo illic legendum vir magnus jam monuit. pro deſiiſſet. Martial. lib. VIII.

Deſiſti, Macer, annulos habere.

Ovid. II. Pont. El. V.

Cum tu deſiſti, mortaliaque ora quierunt?

ita utroque loco codices ſcripti, non *deſiſtis*.

Verſ. 529. *Livida luctu*] *lurida* primus Petav. quod placet.

Verſ. 533. *Altaque vix lacrymans*] non *Atque ita* potiores libri.

Verſ. 542. *Hoc auctore fuit*] *fluit* malim.

Verſ. 550. *Cum ſubito monſtroſa mihi*] *monſtroſa lues* optime codex Iunianus. ſic *peſtem*, *labem*, *cladem* Eutropium paſſim vocat. de Rufino,

——— *vos pandite vati*,
Pierides, quo tanta lues eruperit ortu.

Verſ. 556. *Sumere nec tantas*] *totas* Lucenſ. Gyrald. Vat. & quatuor alii.

Verſ. 558. *Dignoſque ſodales*] *dignuſque ſatelles* cum ſcriptis & Aldo.

Verſ. 562. *Quos ipſe regit*] imo *gerit* cum libris. vidit Raphelengius. paulo poſt *Inſultant* Lovan. & unus Ambroſ. pro *Exſultant*. Bello Gild. *faciles inſultandique jacemus*. Ibid. *Inſultaret atrox famulâ Carthagine Maurus*.

Verſ. 566. *Squallebit aratris*] *ſqualleſcit* rectius in Reg. & Oxon.

Verſ.

Verſ. 573. *Mucrone ſecundo*] non *cruento* libri plerique. bello Gild.

Tertia jam cervix ſolito mucrone rotetur.

Verſ. 581. *Proditioque*] ſic recte ſcripti. quod & aliis deprehenſum. Vulgo *Prodigiumque. Captivis* mox pro *captivus* cum iiſdem legendum.

Verſ. 589. *Arte reperta*] *fraude* prior Moreti. ſupra lib. I. ——- *nec fraude reperta*

Cautior eluſi fremitus vitare mariti.

Verſ. 596. *Suprema pericula ſemper*] *piacula* alter Moreti, Thuan. & unus Mediceus. recte.

NOTÆ IN LIBRVM I.

DE

LAUDIBUS STILICHONIS.

LVcenſis aliique nonnulli codices DE CONSULATU STILICHONIS hunc librum inſcribunt. Idque rectius. teſtatur ipſe illo verſu,

Conſule defenſæ ſurgunt Stilichone curules.

Verſ. 2. *Succeſſibus augent*] *urgent* tres ſcripti. magis placet.

Verſ. 3. *Conjugii necdum*] *Connubii* Lucenſ. bene. mox pro *triumphos* Raphelengius *triumphus.* ſed nil opus, ſi de regia intelligatur. Poſſet tamen & *cecini* legi. ut bello Get. *Conſulis hic faſces cecini.*

Verſ. 10. *Carmen in unum*] duo *carmine in uno.* quatuor *carmine in unum.* ut *colligere in unum* & ſimilia.

Verſ. 23. *Proclivia currus*] *curſus* Gyrald. & duo alii. paulo ante *Aut gelidam* pro *An* Lucenſ. aliique duo.

Verſ. 26. *Sors ulli conceſſa viro*] *uni* malim. & ſic Barthius.

Verſ. 29. *Hic publica felix*] non *in publica* ſcripti & Rapheleng.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 36. *Protendere famam*] ſic *famam extendere factis* apud Virgil. Lucenſis tamen cæterique omnes *producere*, niſi quod in tribus *procedere*. vide notas lib. 1. in Rufin. v. 114.

Verſ. 43. *Fatiſque loqui jam digna futuris*] *fatis* pro fortuna. ſic legendum ex Lucenſi, Gyrald. Vatic. & tribus aliis. Vulgo *faſtiſque*. ſic & VI. Conſ. Hon. *magnis docuit præludere fatis*. ubi pari modo in vulgatis peccatur. IV Conſ. Hon.

Major & utilior fato conjuncta potenti,
Vile latens virtus. ubi *facto* etiam legebatur.

Verſ. 50. *Reddidit aula*] *debuit* Gyrald. Lucenſ. & decem alii. Vnus Petav. *contulit*. mox *paci* non *pacis* Oxon.

Verſ. 62. *Secretaque Beli*] Hæc indubitata Scaligeri conjectura. vulgo *belli*. ſcripti quidam *cœli*.

Verſ. 66. *Virgatas figere tigres*] Ita in ſuo libro legi monuit Claverius. nec aliter ex noſtris Lucenſ. & unus Ambroſ. vulgo inepte *virga transfigere*. Seneca Hippol.

Tunc virgatas India tigres diſcolor horret.
Auctor Herculis Oetæi
—— fera Caſpia,
Quæ virgata tibi præbuit ubera.
Silius lib. V.
Caucaſiam inſtratus virgato corpore tigrim.

Verſ. 82. *Regina gerebat Obſequium*] Gyrald. Lucenſ. & decem alii ex melioribus, *regebat*.

Verſ. 90. *Et primus ſenſit*] *cenſet* Iſingr. & ſex ex noſtris. bene. mox *nataque adjunxit & aulæ* cum uno Ambroſ. præſtantioris notæ legendum. de nuptiis enim Stilichonis adhuc mentio. vulgo *natis*. mire hæc Claverius interpretatur.

Verſ. 94. *Myſos in plauſtra feroces*] Lucenſ. Vatic. & multi alii, *Viſos*. forſan recte. apud Sidonium Panegyr. Majorani *Veſi* ſunt. hinc & *Viſigothi*. quidam ſcripti *Niſos* vel *miſſos*. Pro *Promoti* etiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

riam *Proponti* male legebatur vulgo; quod alii jam monuerunt.

Verſ. 109. *Nec te terriſonus ſtridor*] malim *ferſonus*. ut *æriſonus*. mox *Chunorum* cum Lucenſi & Gyrald. libro legendum pro *Hunnorum* dixi ſupra.

Verſ. 121. *Igneſque mariti*] alii *ignemque*. languet nonnihil verſus; qui erigetur, ſi legas *patrios ſtimulos ignemque maritum*. vide notas bello Gild. v. 407.

Verſ. 125. *Tunc iſte rigentem*] *igne* Patavin. & Putean. *teſte* Iunianus. legendum *triſte*. & ſic editio Claverii. haud dubie ex libris ſcriptis. pro *divo* unus Med. *dio* & pro *Ædonas*, *Sithonias*.

Verſ. 135. *Quantæ ſub vomere putres*] malim *quantis*.

Verſ. 148. *Nil ibi barbariæ motus*] *Nulli* ex ſcriptis & primis edd.

Verſ. 151. *Ceu libera frenis*] *freni* ſcripſerat, ut puto, Claudianus. ſic *liber laborum Ruſticus* Horat. Silius, *It liber campi paſtor*. ſic Lucanus, Prudentius, alii.

Verſ. 156. *Hic crine decoro Armenius*] alii *decorus*. quinque *cum crine decoris Armeniis*. & ſic duo codices Andr. Schotti. bene.

Verſ. 159. *Miles alumnus Oceani*] quatuor ejuſdem Schotti & viginti ex noſtris *Alanus*. vere, modo diſtinctione locus juvetur.

Verſ. 161. *Quas vel progrediens*] alii *quos*. Iſingr. & prior Leid. *quot*. ſequor.

Verſ. 165. *Vel ſeges erepta*] Ita ſcripti omnes. Vulgo *Vt*. unde *Aut* Raphelengii. *exſecta* ſeptem etiam libri. infra lib. 11.

Exſectis inculta dabant quas ſæcula ſilvis.

ſic & *reſecta ſeges* apud Ovidium.

Verſ. 167. *Suaderet*] *Suaderent* rectius meliores libri.

Verſ. 170. *Denique felices aquilas*] *victrices* malim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

lim cum Puteaneo & Patavino. quomodo & Lucanus de aquilis.

Verſ. 188. *Miramur rapidis*] *rabidis* Iſingr. & prima ed. probe. ſequenti verſu *num* pro *non* potiores ſcripti.

Verſ. 200. *Fulmineum perſtrinxit iter*] *Flumineum* fruſtra alii. infra,

Barbara fulmineo ſecuit tentoria curſu. ita & *fulmineum tigris curſum* Silius lib. XII. dixit. duo etiam codices, *præſtrinxit*. quod magis placet.

Verſ. 205. *Paruerant*] *paruerint* meliores libri. an *Paruerunt?* de quo infra.

Verſ. 215. *Fonteſque interiacet Iſtri*] non *fontemque* in ſcriptis.

Verſ. 217. *Servitio Boreas*] Ambroſ. optimæ notę *Servit io.* bene. Mox *conficis* pro *perficis* Oxon. ut præfat. lib. II. in Eutrop.

Confecit ſævum littera Martis opus.

Verſ. 225. *Non indignante Cayco*] tres *Cherucho.* duo *Caucho.* alii duo *Chauco.* Legendum *Caüco* alibi monuimus. Cauci enim frequenter Belgas invadebant. Spartianus in Didio Iuliano. *Inde Belgicam ſancte ac diu rexit. Ibi Cauchis Germaniæ populis, qui Albim accolebant, erumpentibus reſtitit.*

Verſ. 236. *Provincia miſſos*] Hæc corruptiſſime hactenus legebantur. *Myſos* quidam. fruſtra. Pro *fallax* ſequenti verſu recte codices nonnulli *faſces*. mox perperam *Quos dederis ſervat* vel *feriat* vel *ſervet* vulgati & ſcripti. quidam etiam *acies.* proxime ad veram lectionem, quæ Vaticano Codici debetur. ſimili ſenſu IV. Conſ. Hon.

Non hoſtes victore cadunt, ſed judice ſontes.

Lib. II. in Eutrop.

Non duce frangendas jactat, ſed judice, vires.

Vltima ſyllaba τ͂ *dederis* producebatur nonnunquam. nam & *dederitis* dicebant. Ovid. *vitam dederitis in undis.* Horat.

Cuncta

Cuncta manus avidas fugient hæredis, amico
Quæ dederis animo.

Ovid. lib. I. Faſt.

Da mihi te placidum, dederis in carmina vires.

Lib. II. Remed. Amor.

Munera, quæ dederis, habeat ſine lite jubeto.

Art. Am. lib. I.

Si dederis aliquid, poteris ratione relinqui.

quæ loca in vulgatis exemplàribus mendoſa circumferuntur.

Verſ. 241. *Marcomeres Sonnoque docent*] ſic Vaticanus cum aliis nonnullis. atque ita Raphelengius. niſi quod ille *docet*. Lucenſis *Marcomares Sunnoque*. Gyrald. aliique *Marcomanes*. quidam *Somnoque, Summoque, Suenoque, Suevuſque*, & ſimilia. Scaliger in ora libri ſui *Marcomirus*. Cum his Valentiniano res fuiſſe videtur. Chronicon Altiſſiodurenſe: *Egreſſi inde Marcomiro, Summone, & Genebaudo ducibus, venerunt & habitaverunt circa ripam Rheni in confinio Germaniæ & Alemanniæ. Quos cum multis idem Valentinianus prælus attentaſſet, nec vincere potuiſſet, Francos, id eſt feroces, appellavit.*

Verſ. 243. *Res avidi conſcire novas*] imo *concire*. atque ita primus Petavianus. ſic *concire ſeditiones* Livio. Plauto *concire lites & turbas*.

Verſ. 246. *Moverat amens*] non *omnes* octodecim ex noſtris.

Verſ. 251. *Et Gyr notiſſimus amnis*] alii, *Gil, Ger, Gis*. nec opus virorum doctorum conjecturis. Γεὶρ eſt Ptolemæo & Γεῖρα civitas ad hunc fluvium ſita. paulo etiam poſt *Nuba* pro *Iuba* membranæ meliores. ut aliis jam monitum. apud Silium ſæpe nomen idem corruptum.

Verſ. 256. *Stipantur Numidæ campis*] *campi*. legendum vel ſine libris. ſic *ſtipare fora* auctor Panegyrici ad Piſonem;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Olim turba vias impleverat agmine denſo;

Ardua nunc eadem ſtipat ſora. *Numidæ campi*, ut *Numidæ leones* apud Ovidium lib. II. Art. Am. in antiquis codicibus, *Obſequium tigreſque domat Numidaſque leones.* ſic *Pœnus aër* noſtro paulo poſt, & *Pœna vis* Silio lib. VI.

—— nubes ſubito cum denſa Laconum
Saxoſis latebris intento ad prælia circum
Funditur, & Pœna inſurgit vis ſæva virorum.

ita locus ille ex veteri libro legendus. Mox dicet *Cur uſque ad Pœnos miſeram fugis?* ubi & perperam vulgo *pœnas*.

Verſ. 263. *Splendent vipereæ*] Iſingr. Lucenſ. aliique cum Aldo *Pendent*. Epithal. Palladii,

Pendentes placido ſuſpirant igne pharetræ.

Stat. Theb. VII.

Pendenteſque ſonant auratâ lynce pharetræ.

Verſ. 269. *Fervidus Auſtrum*] nil temere mutem: malim tamen *perfidus*. agit de rebellibus.

Verſ. 282. *Laterumque alternis ictibus anceps*] placuit hæc Raphelengio lectio, quam Aldus & ſcripti quidam agnoſcunt. alii *Latiumque*. etiam probe. quidam *lacerumque*. quod verum puto. infra lib. II.

—— te ſoſpite fas eſt
Vexatum laceri corpus juveneſcere regni.

Verſ. 287. *Vexat Orion*] non *verſat* decem ſcripti. Prudent. Cathem. Hymno VIII.

Increpas ventum furentem, quod procellis triſtibus
Vertat æquor fundo ab imo, vexet & vagam ratẽ.

vide notas lib. I. in Rufin. v. 65.

Verſ. 293. *Lateret*] *laterent* prima ed. bene.

Verſ. 304. *Quæ brachia centum, Quis Briareus*] *Non brachia centum, Non.* Gyrald. Vatic. aliique nonnulli. putem etiam *humero creſcente* non *numero*, ut apud Ovid. in Amor.

Ante meos humeris vellem cecidiſſe lacertos.

Verſ.

Verſ. 308. *Quot nube ſoporis*] multi ex libris *nubis apertæ*. mendoſe. ſcribendum videtur *nube ſoporâ*. ſic *noctem ſoporam* Lucan. & Statius dixerunt. Prudent. Cathem. ex veteri codice,

Auferte clamat lectulos Ægros, ſoporos, deſides.

Verſ. 312. *Lumine cinctum*] Lege cum Vatic. & priore Moreti, *centum Corporis excubiis.*

Verſ. 316. *Emicuit*] ſic Iſingr. & tres ex noſtris. quod & Raphelengius ſecutus. Vulgo *enituit*. minus bene. mox perperam idem Raphelengius *ſub vomere*, pravâ diſtinctione deceptus, ut Barthio jam deprehenſum. *dilectu* etiam pro *delectu*. ut apud alios etiam auctores antiquiſſimi codices. denique *conceptas* pro *concepto* Vatic. & novem alii. bene.

Verſ. 331. *Remeaſſe fatemur*] ſic prior Moreti. vulgo *rediiſſe*. Gyrald. & Lucenſ. *Romuleæ leges rediere*.

Verſ. 333. *Iunctis tranſmittere ſignis*] ſic conjeceram, cum id mox confirmatum à Regio libro animadverti. Vulgo *cunctis*. Vid. Conſ. Olybr. verſ. 231.

Verſ. 335. *Conſilio ſtetit ira minor*] *ira ruens* ſeptem ſcripti. ut apud Horat. *Vis conſilî expers mole ruit ſuâ.*

Verſ. 336. *Te duce ſuſcepto*] *ſuſpecto* Iſingr. Vatic. & octo alii. bene. hoc eſt, ne magnus ille apparatus ſuſpectus eſſet.

Verſ. 340. *Res mira relatu*] prior Moreti. *res digna relatu, Ne timeare caves*. & pro *profuit*, *contulit*. IV. Conſ. Honor. *vitam tibi contulit idem Imperiumque dies.*

Verſ. 354. *Intorquet Garamas*] *Iam torquet* ſcripti.

Verſ. 355. *Autololes*] Gyrald. *Audolopes*. Lucenſ. aliique multi *Autolopes*. alii aliter. Ambroſ. optimæ notæ *Autolales*. quod cum Solino & Pli-

nio convenit, quibus *Autolalæ* dicuntur. ut pateat mendum eſſe in Ptolemæi codicibus, & αὐτολά-λαι pro αὐτολάται ſcribendum. Deinde *Mazax* meliores libri. quomodo etiam Suetonius ac Lucanus, & in Cunegetico Gratius. alii *Matax*, vel *Mazas* vel *Mazar*. Pro *projecit* duo Medicei *projectat*. unus Ambr. *pavidum projectat*. eleganter. Lucani illa imitatus lib. IV. *tremulum cum torſit miſsile Mazax*.

Verſ. 362. *Fracturumque reos*] multi *Perfractumque*. duo *Perfunctumque*. Forte *Frangendumque*.

Verſ. 363. *Sit proſpera ſemper*] Lego *ſic*.

Verſ. 373. *Hi propagandi ruerent*] ita plerique ſcripti. alii cum editis *ruerant*. Puto *ruerunt*: ut & Barthius. ſic apud Virgil. *tulerunt faſtidia menſes*, & ſæpe alibi. de quo notis ad Ovidium; qui multis in locis pari modo corruptus.

Verſ. 374. *Tempora tuto*] Lege *tutas* cum tribus ſcriptis. quatuor alii *tutæ moræ*. ut hiatus relinquatur. qua in re multus Virgilius.

Verſ. 378. *Et tantum Libyam*] *tanto*, & mox *quanto*, Scaliger. confirmat liber Patavinus.

NOTÆ IN LIBRVM II. DE CONSULATU STILICHONIS.

VERS. 1. *Qualibus urbem*] veteres plerique *orbem*. infra,

—— ſi non ut ductor ab orbe,
Quem regit, accipiat ſaltem cognatus ab aulâ.

Verſ. 3. *Auctore rogantes*] fruſtra Raphelengius *rogante*, & mox *temperet* pro *temperat* contra ſcriptos.

Verſ. 5. *Muſa remiſsis*] *Diva* unus Med. ut Muſa intelligatur. & tum *Incipias* malim.

Verſ. 10. *Congeriem miſerata rudem*] *partita* Regius.

Verſ. 16. *Siccum pace premas*] *ſic cum* male ſejunctim ante legebatur. infra lib. III.

Maneant clauſis nunc ſicca pharetris Spicula.

Statius Theb. VIII.

Stat medius campis etiamnum cuſpide ſiccâ. ita & *ſicci ſanguine dentes* apud Silium lib. VII. & lib. VIII. —— *cæde ſine ulla*

Inſolitum ſibi bella geri, ſiccaſque cruoris
Inter tela ſui Mavortis hebeſcere dextras.

Sic conjecimus. nam vetus liber *cruori.* Vulgo *cruore*, & *ſiti Mavortis. ſicca mors* Iuvenali Sat. X.

Ad generum Cereris ſine cæde & ſanguine pauci
Deſcendunt reges & ſicca morte tyranni.

ita ex Servio legendum. non, *ſine vulnere*, quod alterius gloſſema. *ſine ſanguine* ἀναιμωτὶ Homero & Oppiano.

Verſ. 21. *Ardent qui frangere tauros*] Ita ſcripti omnes. Gyrald. *cum frangere.* Male vulgo *cum ſternere.* III. Conſ. Honor.

Magnaque taurorum fractura colla Britanna.

τὸ ἄξειν Homericum expreſſit. Iliad. E.

Ὡς δὲ λέων ἐν βουσὶ θορὼν ἐξ αὐχένα ἄξῃ
Πόρτιος ἠὲ βοὸς ξύλοχον κάτα βοσκομενάων.

Iliad. Λ.

Τῆς δ' ἐξ αὐχέν' ἔαξε λαβὼν κρατεροῖσιν ὀδοῦσι.

qui verſus & alibi apud illum occurrit. Homericam phraſin Statius quoque expreſſit Theb V.

Maſſylo frangi ſtupuere ſub hoſte juvencæ.

Lib. XI.

Armenti reges magno leo fregit hiatu.

Val. Flaccus lib. II.

Qualiter implevit gemitu cum taurus acerbo
Avia, frangentem morſu ſuper alta leonem
Terga ferens, Pro *ardent* etiam *audent* vel *gaudent*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

dent ſcripti nonnulli fruſtra. Lib. I. in Rufin.

——— *Romanas ardet proſternere vires.*

quæ vera lectio, atque ita noſter, Statius, alii paſſim.

Verſ. 23. *Hac exhortante calores*] *exorante* ſeptem libri. vere. Epigr. de Apono,

Parcarumque colos exoratura ſeveras.

Silius lib. XI.

——— *nigroque undantia pectora felle*
Tandem tot titulis totque exorata tropæis
Infelix muta. quomodo eleganter Codex Modii. Dauſqueius ſolens facit, qui obloquatur.

Verſ. 30. *Eademque ſorori*] ſic in ora libri ſui magnus Scaliger. quod ſecutus Raphelengius. nec aliter quinque ſcripti. hoc eſt eadem cum ſorore. Vulgo *Sororis*. Ovid. lib. I. Amor. El. IV.

Vir tuus eſt epulas nobis aditurus eaſdem.

quæ vera lectio; non *nobiſcum*. Horat.

Invitum qui ſervat, idem facit occidenti.

hoc eſt, idem quod occidens facit.

Verſ. 35. *Prætendere fraudi*] ſic Gyrald. cum Vaticano. ut mox

Prætendens proprio nomen regale furori.

Aldus & ſcripti plerique *præmittere*. quinque *promittere*. unus *committere*.

Verſ. 40. *Ingenium parvæ*] ſic bene cum ſcriptis Raphel. & Barth.

Verſ. 42. *Allicitur veniente novo*] locus corruptus. Gyraldinus cum tribus Mediceis *Illicitum*. Puto, *Fit licitum*. Lucenſis & novem alii *Illicitur*. unde olim *Ilicet adveniente* conjectabam. quinque *Allicitum*. ſeptem *Illicite*. duo *Allectum*. quod Scaliger probare viſus. prior Moreti, *Allicitus*.

Verſ. 42. *Laborat*] *laborat* ſcripti nonnulli. Forte *laborans*.

Verſ. 48. *Pandit & ignarum*] *ut* Raphelengius bene cum ſcriptis.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 56. *Nec vivis annexus amor*] Libri quidam *innexus*, *anixus*, *obnixus*. Putean. *amplexus*. Forte, *vivos amplexus amor*.

Verſ. 54. *Ille monendos*] duo *movendos*. unus Med. *fovendos*. quod verbum amat noſter. ſic paulo ante, *Hæc fovet abſentes*.

Verſ. 60. *Depoſitum teneris*] Lucenſ. & viginti alii *terris*. nil muto.

Verſ. 64. *Limine contemptus*] non *contentus*. veram lectionem Raphelengius vidit, quæ in ſcriptis extat melioribus.

Verſ. 67. *Mente ſevera*] *ſerena* Gyrald. Lucenſ. & tredecim alii. non probo. media Stilichoni mens inter placidam & ſeveram.

Verſ. 69. *Secretus conſona regno*] ſic Aldus & ſcripti plerique. quomodo Cl Gronovius in Obſervationibus jam monuit legendum. novem, *ſecreto*. ſex *ſecernis*. vulgo *ceu cernas*. mox *patriiſque obſequiis* meliores, non *patriſque obſequio*.

Verſ. 82. *Cum fremuit*] *fremeret* recte libri omnes. deinde pro *Stilichonis* Vatic. & alii octo *Stilicho ſic*. nihil ergo opus Raphelengii conjecturâ *laceſſiti* & *petiti* pro *laceſſitus* & *petitus* reponentis. fruſtra illeetiam ſecutus Iſingrinianum *odiiſque* pro *gladiiſque*.

Verſ. 90. *Renidentes hyacinthis*] *redundantes* Vatic. & quinque alii. non placet. infra in Epigr. *Dumque auro phaleræ, gemmis dum frena renident*. pro *Smaragdis* rectius Lucenſ. *Smaragdo*.

Verſ. 97. *Quam peccare fide*] ſic quidam veteres. octodecim alii *fidem*. quatuor *ſpectare fidem*. Ald. *violare fidem*. *peccare fidem* probum eſt. peccat fides, quæ non præſtatur. mox lege *quicquid fuerit* vel contra libros.

Verſ. 100. *Quæ crimina pellunt*] quinque ſcripti *poſcunt*. hoc eſt provocant, vel impetunt. ut gloſſà unius Petaviani. vide notas ad lib. 11. in Ruſin.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

fin. v. 302. unus Med. *poſito quæ crimina poſcunt.* mox *junxere choros* bene Rapheleng. confirmant veteres.

Verſ. 111. *At primum ſcelerum matrem*] Ac *primam* ſcripti. mox *fidiſſima nutrix* Aldus & manu exarati quinque. quod conveniens nutrici epitheton. prior Mor. *ſæviſſima.*

Verſ. 115. *Poſcit honorum*] *paſcit* novem libri, optime. ſic apud Silium lib. XIII.

—— *domibus deprompta talenta*
Paſcere longinquum non deficientia bellum.

vide quæ noto III. Conſ. Hon. v. 99.

Verſ. 118. *Verterat uſus*] ſic recte meo judicio Raphelengius. ſcripti tamen omnes *uſum*. ſi vulgatam lectionem ſequamur, malim, *quæ jam firmaverat uſum.* avaritia ſcilicet. nam *qui* in multis codicibus. *gurgitem avaritiæ* Prudentius quoque dixit Hamartig.

Verſ. 121. *Facturus quemcumque reum*] *Fracturus* primæ edd. Iunian. Oxon. & Petav. bene. ſupra lib. 1.

Fracturumque reos humili ſub judice vultus.

Verſ 123. *Et meritum, non quæ cunabula, quærit*] Sic Delrii Codex & Cuiacii apud Claverium. ille tamen vulgatum *& nunquam meriti cunabula* perperam probat. alter ejuſdem *& meritum nunquam cunabula* cum duobus Pulmannianis & quatuor noſtris. quod & Raphelengius ſecutus. duo *meriti non quæ*. Lectio, quam exprimendam curavimus, à Lucenſi, Gyrald. & ſexdecim aliis confirmatur.

Verſ. 136. *Blanda quidem vultus*] ita libri. *vultu* minus bene vulgo. *tetrius* etiam, non *tetrior*, iidem. & pro *Interius* Gyrald. Lucenſ. & ſeptem alii *Vltrices*. bene. pro *fucata*, plerique *fuſcata*. tres *ſulcata*. unus *ſignata*. *blanda vultus*, ut bello Gild. *nec flammea vultum*. ſic *gratus ora* apud Silium lib. XII.

Dilectus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Dilectus Pœno Cinyps, quo gratior ora
Non fuit. ——

Sic bene ſcripti. lib. XVI.

Omnes primævi flaventiaque ora decori.

ſic & paulo poſt apud noſtrum legendum,

—— *tetrica nec Pallade vultum*
Inferior, nec Marte minor.

Verſ. 142. *Non pueri*] *pueris* ſex libri. ut ad convivia referatur.

Verſ. 147. *Abſentum condonat opes*] *condemnat* prima editio Thuan. & prior Leid. placet. pro *ſpreverit* paulo poſt *ſpreverat* Lucenſ. Vat. & alii nonnulli.

Verſ. 155. *Admonitor facti*] ſic Gyraldinus. cæteri omnes *Admonitum*, niſi quod prior Moreti *Admonitu*. ſequenti verſu malim *geminetur*.

Verſ. 163. *Affarique licet*] *datur* unus Ambroſ. & Medic. ut apud Virg. *datur ora tueri.*

Verſ. 171. *Aonios meditantem carmine muros*] multi ex noſtris *Aonias Muſas.* quomodo ex ſuis Delrius & Schottus legendum contendunt. perperam. Statius Theb. I. *Quo carmine muris*

Iuſſerit Amphion Tyrios accedere montes.

Lib. II. —— *alio tibi carmine muros*
Amphion auditus agat.

Lib. X. —— *faciles carmenque inbelle ſecuti*
Et mentita diu Thebarum fabula muri.

Silius lib. X.

Exaudita chelys lapidem teſtudine felix
Ducere, & in muros poſuiſſe volentia ſaxa.
Hæc Amphionio vallavit pectine Thebas.

ita verſus iſti ex antiquo codice legendi.

Verſ. 173. *Fallentibus omnes*] *fallacibus* cum ſcriptis Raphel.

Verſ. 177. *Quantis fluerent fornacibus æra*] ſic idem Raphelengius cum manu exaratis pleriſque ac primis editionibus. bene. nec carpi à Cl. Barthio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

thio hic debuit. Rutilius lib. 1. Itiner.

Non Biturix largo potior ſtrictura camino,
Nec quæ Sardoo ceſpite maſſa fluit.

ſic iſta capienda, quæ interpretes aſſecuti non ſunt. vide notas lib. 1. de Rapt. v. 241.

Verſ. 183. *Hic ſolus ſpreviſſe poteſt*] imo *Hoc* cum libris.

Verſ. 185. *In tua centenas aptant*] *optant* Delrius & Schottus ex ſuis libris. quod & multi ex noſtris confirmant. nihil magis obvium apud poëtas quam ut laudaturi aliquem centum aut mille linguas optent. pro *milite* mox recte *limite* Raphelengius. codices ſcripti confirmant. ſic in Hiſtoriâ Auguſtâ paſſim, *limes Transrhenanus, Orientalis, Scythicus, Libycus, Illyricianus, Thracius, Rhæticus, Africanus*, & ſimilia.

Verſ. 189. *Prævelet amœnis*] *prævallet* ſcripti aliquot. probe.

Verſ. 194. *Nigras rubigine falces*] unus Med. *rubras*. Forte *ſcabras*.

Verſ. 196. *Agnoſcitque caſas*] ſic bene Raphelengius cum Aldo, Iſingr. & quinque noſtris. unus Ambroſ. *Agnoſcit caulas*. quomodo Barthius ac Schottus conjecerant. Vulgo *Agnoſcit cauſas*. & *cedit* pro *credit*.

Verſ. 204. *Tu reddis*] ſcripti multi *Te reddi ſolo poterunt*, & *creſcet* ſequenti verſu.

Verſ. 225. *Cogere certe*] lege *certa*. mox *annueres* bene potiores ſcripti & Raphelengius. Vulgo *annuerit*, Aldus & Mazar. *annueris*. male poſtea & contra ſcriptos Raphelengius *lucet* pro *lucent*.

Verſ. 236. *Exiguumne putat*] *putet* duo libri.

Verſ. 248. *Veſtigia verrit*] *lambit* prior Moreti. eleganter.

Verſ. 251. *Munivit Stilicho*] ut Vopiſcus in Caro, *Civitatem religione munivit*. Regius tamen *Me juvit*. quod efficacius. pro *Hibernam*, quod omnes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

omnes fere libri tuentur, *Iernam* Raphelengius. Lucenſ. *Ivernen.* Oxon. *Inermem.* Lego, *Iernen.* Stephanus, Ι'έρνη νῆσ@. ſic & Strabo.

Verſ. 253. *Bella timerem*] *tela* quinque ſcripti. placet. & mox *tuto* pro *toto* Reg. & Oxon. bene. *Santona* quoque non *Saxona* unus Ambroſ. tam hic quam alibi. male etiam *Aſpicerem* pro *Proſpicerem* Raphelengius. Lucan. VIII.

Rupis in abrúptæ ſcopulos extremaque currens
Littora, proſpiciens fluctus, nutantia longe
Semper prima vides venientis vela carinæ.

Ovid. Epiſt. Phyllidis.

Hinc ego vela tuæ proſpexi prima carinæ.

quæ vera lectio. Epiſt. Ariad.

Aut mare proſpiciens in ſaxo frigida ſedi.

Epiſt. Herus,

Aut freta proſpiciens odioſo concita vento.

Raphelengii errorem etiam Barthius deprehendit.

Verſ. 262. *Poſt hæc Oenotria lentis*] *poſt has* Lucenſis. & tres alii. rectius *lentas* etiam alter Moreti.

Verſ. 266. *Incitat ardor*] *incitet* tres libri.

Verſ. 274. *Iam fulgurat umbra*] *ſubfulgurat* alter Moreti & unus Ambroſ. cum Delrii codice.

Verſ. 275. *Nec Pallade vultu*] *vultum* Gevartii excerpta. dictum ſupra. ſequenti verſu *orbe coruſco* non *ore* ex ſuis libris Schottus ac Delrius. nec aliter noſtri. bene. orbem clypei intelligit. mox pro *tangunt* primus Med. *tergunt*. vide not. præf. lib. I. in Rufin.

Verſ. 280. *Quid profuit anni*] malo *annis*.

Verſ. 282. *Tanta quem mole tueris*] Lucenſ. & Gyrald. *tota* non placet. vide lib. II. in Eutrop. verſ. 100.

284. *Quonam cunctabere rurſus*] alii *quo jam*. Aldus & quatuordecim noſtri, *quo me*. vere. *cunctari aliquem* pro morari. Nupt. Honor. *quonam*

uſque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

uſque verendus Cunctatur mea vota ſocer? Lib. III. de Rapt. *non me Riphæa tenebunt Frigora, non dubio Syrtis cunctabitur æſtu.* Statius Theb. III. *magnos cunctamur, Nata, paratus.* Lib. VI. *furit undique clamor Diſſonus, ambiguumque ſenis cunctatur Adraſti Conſilium.* Lib. XI.

Vt dubium & pugnas cunctantem Etheoclea vidit.

Val. Flaccus II.

Acclinem ſcopulo inveniunt miſerantque foventque
Alternos ægro cunctantem poplite greſſus.

Virgilianum illud imitatus,

Alternos longa nitentem cuſpide greſſus.

Idem Valerius lib. I.

Talia cunctanti lævum Iovis armiger æthra
Advenit. ſic vetus editio. Eodem libro:
— *quam multa leo cunctatus in arcta*
Strage virûm. Lib. IV.
Argus & in ſcopulos & monſtris horrida ſaxa
Ignotas jubet ire vias, heu multa morantem
Cunctantemque preces incluſaque pectore verba.

ita & illic ſcribendum puto. Ovid. lib. II. Faſt. *Cætera cunctantem cubito Tirynthius heros Reppulit.* quomodo vetus liber. vulgo *tentantem.* ſed jam nimii ſumus.

Verſ. 286. *Omnis & Auſtri*] *in auſtrum* Iunianus. eleganter. pro ora quæ in auſtrum vergit. quinque libri *Eos & Auſter*, contra legem metricam. Forte *Auſter & Eos. Eos ora*, pro *Eoa.* in quibus loquendi modis noſter multus eſt.

Verſ. 289. *Quo ſe decorare fatentur*] duo ſcripti *quod.* tres *qui.* Lego, *quem ſe decorare.*

Verſ. 291. *Non ſi*] *Num* unus Med. placet. pro *Omen* quinque *Crimen.* Lego *omen* vel *crimen eat.* ut apud Statium Theb. III. *& tibi tuto Nunc eat iſte furor.* Ovid.

Inque nurus Parthas dedecus illud eat.

Pro *rebus Eois* tres libri *reris.* & ſane *rebus* mox ſequitur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

quitur. Reg. *renus*. Forte, *quod reris*, *Eois Omen erat*.

Verſ. 294. *De crimine rumor*] *diſcrimine* Lovan. mox *Opprobrii* Lucenſ.

Verſ. 296. *Pellendi denique nullum*] Vaticanum & ſex alios ſecuti ſumus. Vulgo *pellendis. denique nullum.*

Verſ. 301. *Pars ſceleris dubitaſſe fuit*] Legebam olim *Par ſceleri.* quam conjecturam viris harum litterarum peritiſſimis tunc laudatam memini. Vulgata tamen lectio ex illo Virgiliano poteſt defendi,

Pars mihi pacis erit dextram tetigiſſe tyranni.

Sequentia videntur corrupta. pro *factorum* mox novem libri *fatorum.*

Verſ. 306. *Quiſquis Eous*] *Eoos* Lucenſ. ſequenti verſu *faſtus* pro *faſtos* Patavin. bene. dictum alibi.

Verſ. 309. *Cur ego quæ nunquam*] *quem* & *Gratuler* ex ſcriptis. & deinde *Nos nec credidimus.* non *Nec nos.*

Verſ. 313. *Faſtigia juris*] prior Leid. *rerum*. Lucenſ. & Gyrald. *vitas*. nihil muta. vide notas lib. II. in Eutrop. v. 124.

Verſ. 320. *Annum redde tuum*] malo *ſuum*. ut alibi,

Reſtituit Stilicho cunctos tibi, Roma, triumphos.

Verſ. 332. *Tunc conſule Bruto*] *te conſule Brute* primus Med.

Verſ. 327. *Ore verendo*] *rubenti* Vatic. & novem alii. bene. mox pro *inſolitus*, Scaliger *& ſolitus*. quomodo Delrii codex & novem noſtri. Ego olim *en ſolitus*. pro *ignis* tredecim *amnis*. Gloſſa libri Regii, *id eſt ſudor ex verecundiâ.*

Verſ. 329. *Qui vincis cuncta pudorem*] *vincis quo* tres libri. argute. vulgatum tamen ex illo Ovidiano defendi poteſt,

Vince animos iramque tuam, qui cætera vincis.

Verſ. 331. *Te certum eſt*] *Poſſe queas* alii multi cum Aldo.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 340. *Inſigne Minervæ ſpirat opus*] *Minervam* legendum ex Lucenſ. Gyrald. & duodecim aliis. dictum IV. Conſ. Hon. v. 591.

Verſ. 342. *Lucina labores*] non *dolores* primæ editiones & ſexdecim ſcripti. quod & recte Raphelengius ſecutus. hinc *laborare* puerperæ dicuntur, & *labor* pro puerperio.

Verſ. 344. *Palleſcunt gaudia matris*] malo *matri*. mox *in ſtamine* pro *de* octodecim ſcripti.

Verſ. 348. *Stilicho maturior ævo*] *ſed avus matura verendo* Gyrald. Lucenſ. & tredecim alii. *Stilicho maturior ævi* octo. nonnulli *ſed avus maturior ævi*. ut τὸ *Stilicho* ex Gloſſa ſit. ſic apud Virgil. *ævi maturus Aceſtes*. & apud Statium Theb v. *ævi matura Polyxo*. veram lectionem jam vidit in Elencho Antidiatribes Statianæ Gronovius noſter.

Verſ. 350. *Fucantem ſerica frena*] ſic cum Iſingriniano Raphelengius, & Mazarinianus ex noſtris. alii cum vulgatis *fumantem* vel *ſpumantem*. alter Moreti *undantem*. non male. pro *purpureo*, quæ vox paulo poſt repetitur, lege *ſanguineis* cum Vaticano & ſeptem aliis. noſter de Equo Honorii in Epigrammatis,

Sanguineo virides morſu vexare ſmaragdos,
Et Tyrio dignus terga rubere thoro.

Lucan. IV.

Siccaque ſanguineis dureſcit ſpuma lupatis.

Sanguinem pro ſpuma noſter lib. II. de Rapt.

Sanguine frena calent. IV. Conſ. Hon.

——— *ſpumoſis morſibus aurum*
Fumat, anhelantes exundant ſanguine gemmæ.

Ita & *ſpuma cruenta* Virgilio Georg. *ſpumas aget ore cruentas*. Silius lib. XVI. de equo Aſture, *ſiccumque cruento Spumeus admorſu gauderet mandere ferrum*. Idem lib. XII. *Immitem quatiebat equum, ſpumantia ſævo Frena cruentantem morſu*. Oppianus v. Halieut.

A᾽φρῶ

Ἀφρῷ ὑπ' αἱματόεντι γένυν σκολιοῖσι χαλινοῖς

Ἐμπειρ. ubi de equo. Apud Dionem Chryſoſtomum locus inſignis eſt in hanc rem ubi Apelles equi ſpumam pingens deſcribitur Orat. LXIII. ſed exemplar non eſt ad manum.

Verſ. 356. *Pennatique nurum*] multi ex ſcriptis *thorum*.

Verſ. 358. *Eucherius timido*] *trepido* libri meliores. alii *tepido*. Iunianus *tumido*. ut noſter Laude Serenæ,

Vtraq; luminibus tumidum micat, utraq; blandas
Excitat ore faces. ſic bene codices ſcripti. nupt. Celerinæ, *matura tumeſcit Virginitas*. Statius Theb. II. *Deïphilen tumida jam virginitate jugari*. ſequenti verſu pro *læto* Vatic. & Reg. *retro*.

Verſ. 362. *Dextræque regendum*] meliores *gerendum*. Plantini editio *tegendum* mendoſe. unde Raphel. *tenendum*.

Verſ. 371. *Bellona cruentum*] ſic plerique ſcripti. Cl. Gronovius *cruentam*. cui accedo. nam Gyrald. Vatic. & ſex alii cum primis edd. *cruentat*. idem *tendens* non *tendentem*. & ſic ſcripti.

Verſ. 373. *Fratre Pavore*] inepte alii *pudore*. Homero & Heſiodo Δεῖμός τε Φόβος τε θεράποντες Ἄρηος. Val. Flaccus lib. III. *Terrorque Pavorque Martis equi*. & ſic poëtæ paſſim.

Verſ. 374. *Terga cathenis*] *colla* meliores. ut VI. Conſ. Hon.

Colla cathenati vidit ſquallentia Cimbri.

Verſ. 389. *Depulſa*] Barthius *Depulſam*. confirmant prima editio & quatuor ſcripti.

Verſ. 392. *Quem ductor amas*] *ames* cum Aldo & pleriſque ſcriptis.

Verſ. 395. *Meſſeſque ferat*] *ferant* multi. Gyrald. Lucenſ. Vatic. *vehat*. ſeptem alii *vehant*. bene. ut infra,

Vexit

Vexit Lingonico ſudatas vomere meſſes.

Verſ. 398. *Rumor deludet amorem*] *pulvis* primæ edd. Vatic. & ſex alii. optime. infra,

—— jam tempora deſine longa
Dinumerare viæ, viſoque adſurgere ſemper
Pulvere. Bello Get.
Pulveris ambiguam nubem ſpeculamur ab altis
Turribus, incerti ſocios apportet an hoſtes.

Pluribus eam lectionem confirmare tædio ſit.

Verſ. 401. *Superet cum Pythia limina conſul*] *ſuperes* malo, cum quinque ſcriptis. *Culmina* etiam bene ſeptem.

Verſ. 404. *Vallis tibi Martia ducet*] *Murtia* ſcribendum. Varro lib. IV. de L.L. *Intimus Circus ad Murtium vocatus, ut Procilius aiebat ab urceis. quod is locus eſſet inter figulos. alii dicunt à murteto. cujus veſtigium manet, quod ibi ſacellum etiamnum Murtiæ Veneris.*

Verſ. 408. *Iam Fama loquacibus alis*] De *alis loquacibus* nugæ ſunt. lego *Fama ales.* quicquid obſtant ſcripti. diſtinctione locus etiam juvandus. dictum bello Gild. v. 477. ſic & *alitem Victoriam* facit VI. Conſ. Hon. v. 607, ubi plura.

Verſ. 413. *Faſcibus*] *Faſtibus.*

Verſ. 416. *Nilique ad littora tandem*] Gyrald. & octo alii *tendens.* recte. alibi de Phœnice, *velox alienum tendit in orbem.* paulo ante pro *fæcunda,* perperam quidam *fæcundam.* Eidyll. de Phœnice,

Emeritos artus fæcundâ morte reformat.

Verſ. 429. *Perpetuumque viret*] *virens* Gyrald. & *reductam* Vatic. Pro *lapſu* Lovan. *morſu.*

Verſ. 436. *Fixis cum legibus*] puto *fixis ceu legibus.*

Verſ. 441. *Illius ut Phœbus*] multi cum Vaticano,

Illius ut magno Sol limine conſtitit antri.

Verſ. 442. *Occurrit Natura potens*] *Accurrit* meliores

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

priores ſcripti. *parens* etiam prior Moreti, quod perpetuum Naturæ apud poëtas epitheton.

Verſ. 447. *Hic habitant*] Putem tam hic quam infra *His* legendum, ut ad *τὸ locis* referatur, & *Illis* pro *Illic*.

Verſ. 450. *Difficilis. ſtabat rutuli*] *rutuli ſtabant* tres ſcripti. optime Cl. Gevartius *Difficiles, ſtabant rutuli*. in uno certe Ambroſ. *Difficiles ſtabat*. ſcribendum etiam videtur *Eximiâ regione domûs*, ut cohæreant.

Verſ. 457. *Hilares Baccho*] *Bacchi* unus Ambroſ. eleganter.

Verſ. 465. *Scorpius*] libri multi mendoſe *ſcorpion* pro *ſcorpios*. ut ſæpe veterrimi codices peccant. pro *gramina* Aldus & quindecim ſcripti *germina*. vere. pro pomis. Alcimus Avitus lib. III. *ſed poſtquam fœdere rupto Interdicta tuus perſtrinxit germina guſtus.*

Verſ. 467. *Ignibus hortos*] *finibus* Iſingr. & duodecim noſtri. unus *crinibus*. prior Leid. & Lovan. *floribus*. pro *flagrantibus* mox *fragrantibus* lego. ſic peccatur & apud Silium lib. XV.

Nec donum deforme viro fragrantis amomi.

apud Val. Flaccum de Harpyis, *fœdataque turbant*

Pocula: fragrat odor, ſurgitque miſerrima pugna.

non opus ex Carrionis codice reponi *ſævit odor*. *Fragrare* enim pro fœtere. Mox eodem libro,

Fragrat acerbus odor, patriique expirat Averni
Halitus.

ſic & *fragrare heſterno vino* apud Martial.

Verſ. 473. *Arridet habenis*] octo libri *alludit*. duo *illudit*,

IN

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

IN PRÆFATIONEM LIB. III.

VERS. 15. *Carthagine victa*] Claverii codex & Thuan. *victor.*

Verſ. 23. *Te mihi poſt quintos*] *quinos* Raphel. placet.

NOTÆ IN LIB. III.
DE
CONSUL. STILICHONIS.

VERS. 13. *Rheni pacator & Iſtri*] *calcator* Iſingr. aliique multi. ut VI. Conſ. Hon.

Colla cathenati proculcat Honorius Iſtri.

nihil tamen muto. ſupra lib. II.

Vſque adeone levis pacati gloria Rheni?

Epith. Celerinæ, *quanto pacatur milite Rhenus.*

Verſ. 22. *Facta metallis*] rectius quidam *metallo. ficta* etiam malim. ut Conſ. Olybr. *Fingunt æra lupam.*

Verſ. 41. *Quod Iupiter olim*] *altum* octo libri. & bene.

Verſ. 43. *Eſt aliquod meriti ſpatium*] *meritis* malo.

Verſ. 45. *Præterea diverſus erat favor*] *diviſus* prima ed. & Puteaneus codex. recte. vide notas lib. II. in Rufin. v. 25.

Verſ. 64. *Matribus? his Stilicho*] *ut Stilicho* Lucenſ. & undecim alii. optime. admirantis eſt.

Verſ. 65. *Indutoſque arcus ſpoliis*] *Inductoſque* fruſtra quidam. alibi, *veſtita ſpoliis donabere quercu.*

Verſ. 69. *Quantum profueris*] *Quam tum* unus Ambroſ. Lego *Quantæ.* alibi,

Proxime dis conſul, tantæ qui proſpicis urbi.

Verſ. 77. *Nec ſolam*] ſic meliores ſcripti. vulgo *Non ſolum.*

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 78. *Sed quo jucundior eſſet*] ſic ſcripti potiores. quomodo & alii jam legendum viderunt. Vulgo *quod*. unde *quod jucundius* & mox *fructu* pro *fructus*, male Raphel.

Verſ. 85. *Bellaturoque*] *bellatorique* unus Med. & *expectant* pro *& ſpectant* mox libri omnes.

Verſ. 88. *Obtulit hæc ultro faſtos*] *obtulit ultori faſceſque* Vatic. alii multi, *hæc ultro faſces*. quod fieri non poteſt, quia *faſces* mox ſequuntur. quinque, *Obtulit. ultori faſtoſque.* ſupra lib. II.

Vltorem videant ſervatoremque Quirites.

Verſ. 95. *Auxilium non illa ſeges*] *Illa ſeges non auxilium* omnes.

Verſ. 100. *Rectores Libyæ*] ſic Gyrald. Vulgatum *Libyci* gloſſa eſt alterius.

Verſ. 105. *Hinc trepidant*] Vatic. & alii multi *Hic.* quidam *Hi.*

Verſ. 120. *Sic caſta juventæ Frena dedit*] Patav. *foſſa juventæ*. corrupte. unus Petav. & alter Leid. *ſic cata*. Regius, *ſic tanta*, pro *ſic cauta*, quomodo Lucenſ. & Oxon. unus Med. *ſic ſacra*. prima ed. & tres ſcripti *ſic apta*. prior Leid. *arta*. ut apud Lucan. lib. VII. manu exarati codices *frenorumque artat habenas.* de voce *cauta* dictum lib. II. de Rapt. v. II.

Verſ. 121. *His moribus imbuit annos*] *induit* potior ſcriptorum pars. vere. Plinius lib. XXVIII. cap. VIII. *Mores pudicos & ſeveros induere* dixit.

Verſ. 124. *Artibus ætas*] *arcibus* legendum cum libris decem. ſupra,

Non alium certe Romanæ clarius arces
Suſcepere ducem. Virgil.
Inbellem avertis Romanis arcibus Indum.

Verſ. 127. *In proprium ſeducta larem*] *ſed ducta* Lucenſ. bene.

Verſ. 139. *Parvaque à ſede profecta*] *profectas* meliores libri. pro *Diſperſit* vir maximus *Diſpeſcit*. male. Val. Flaccus lib. I.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Saltem in vacuos ut brachia ventos Spargat.

Verſ. 142. *Submitteret urbes*] *obſideret* exarat fere omnes. bene. ut Delrius jam legendum vidit ex illo verſu,

Meque minabatur calcato obſidere vallo.

Verſ. 157. *Cernere Thulen Rurſus*] *Luſus* Lucenſ. Gyrald. & Vatic. bene. ſupra lib. 11. in Ruf.

—— *frontemque ſecari*

Ludus, & occiſos pulchrum jurare parentes.

Sidonius:

Ludus erat puero raptas ex hoſte ſagittas

Feſtina tractare manu.

Val. Flaccus lib. 111.

Ludus & ille Deo, pavidum præſepibus aufert

Cum pecus.

Silius lib. XVI.

Cui ludus nullam curſu non tollere damam.

Statius Achill. 11.

Spargere cæſtus Ludus erat requieſque mihi.

Verſ. 167. *Hæc ſacris animata Numæ eſt*] ſcript *τὸ eſt* non agnoſcunt. quales hiatus in Virgilio occurrere frequentes ſupra jam diximus. deinde pro *hinc huic* cum libris nonnullis legendum. *libra* etiam recte unus Petav.

Verſ. 169. *Orgia ſecum*] *orgia Bacchus* Lucenſ. Gyrald. & Vatic. probe. VI. Conſ. Hon. *dubitaſſent orgia Bacchi Cui furerent*. Oxon. *Orgia ſacer*. corrupte. Pro *velat* paulo ante unus Med. *vellat*. Puto *vallat*.

Verſ. 171. *Huic depulſurus morbos*] codices vetuſti fere omnes *defenſurus*. optime. *Defendere* pro arcere, quomodo & apud Græcos ἀρήγειν & ἀρκεῖν ambigua ſignificatione. lib. 11. de Rapt.

—— *ſic me crudelibus umbris*

Tradere, ſic toto placuit defendere mundo?

quomodo vetus codex. in Eutrop. lib. 1. *contagia faſcibus oro Defendas ignava tuis*. IV. Conſul. Honor, —— *defen-*

—— *defenſura calorem*

Aurea ſubmoveant rapidos umbracula ſoles.

ello Gild. *Extremam defende famem.* Epithal. Ce-rinæ,

Defendunt alii luco Dryadaſque procaces.

a enim legendum. Statius Theb. I. *haud paſſi ſociis* efendere noctem Culminibus. Theb. IX.

Veſtrum opus, ire retro, & ſenium defendere famæ.

oc eſt à fama. quæ ibi vera lectio. quomodo apud irgil. *Solſtitium pecori defendite.* & apud Horat. b. I. Od. XVII. *æſtatem capellis defendere.* & apud ilium lib. V. *defendere neſcia morti Dedecus* ut ve-errimus liber, non *morte.* idem lib. XVII, *Haud aluit miſero defendere Daunia regna.* pro à miſero. laut. Moſtellar. Act. IV. Sc. II. *Heus ecquis hic eſt, maximam qui his injuriam foribus defendat?* oc eſt à foribus. ſic apud Euripidem Troaſin, σπουδῇ τ' ȣ̓ δυναίμεθα θάνατον ἀρῆξαι. idem Si-ius lib. VII.

Fonte ſitim & pura ſoliti defendere lympha.

Ovid. Epiſt. Oenones,

Defenſa eſt humili cana pruina caſâ.

ut illic ſine dubio ſcribendum. ſed jam nimii ſu-mus.

Verſ. 175. *Protegis hanc clypeo matrem*] *pa-triam* ſcripti fere omnes. non placet. ſupra de Ro-ma, *Hæc eſt in gremium victos quæ ſola recepit Ma-tris non dominæ ritu.* de eadem Rutilius Itiner.

Exaudi genitrix hominum, genitrixque deorum.

Verſ. 181. *Toto meruiſſet pignore civem*] *tanto* potiores libri. & quidem recte. ſic apud Propert. *famæ pignora tanta meæ.* Prudent. Periſteph. hym-no Vincentii, *Tantique cuſtos pignoris Fiſcella fer-tur fluctibus.*

Verſ. 188. *Hæc omnibus egit*] *hoc* libri. Puto & *emit* legendum bello Gild. *hoc damnis genitor Can-nenſibus emi?* ubi *egi* ſimiliter veteres quidam. Lau-de Serenæ,

Em-

Empturus thalamum dubii diſcrimine lethi.
de piis fratribus,

Emptum eſt ingenti clade perenne decus.
Sic Virgilius, Silius, Statius, alii paſſim.

Verſ. 190. *Quod tibi continuis reſonant*] ſic ſcripti. quam veram lectionem alii viderunt.

Verſ. 193. *Terrore coacta*] *ſubacta* Delrii cod. unus Ambroſ. & Petav. dictum lib. II. in Rufin. verſ. 314.

Verſ. 200. *Denſo ſeu turbine vulgi*] *denſi* Oxon.

Verſ. 204. *Panderet ædes*] *alas* Gyrald. & multi ex noſtris. primæque edd. Horat. de pavone, *picta pandit ſpectacula cauda.* Ovid. lib. III. Amor. *Prima loco fertur paſſis Victoria pennis.* ubi perperam vulgo *ſparſis*. Prudent. lib. II. contra Symmach. *aurea quamvis Marmoreo in templo rutilas Victoria pennas Explicat.* quo loco confirmatur lectio unius Medicei, qui pro *ardua pennas* agnoſcit *aurea.*

Verſ. 205. *O palma viridi*] ſic ex Vatic. & duodecim aliis legendum. Vulgo *Et palma.* Pro *gaudens*, tres *florens*. de quo verbo alibi dictum.

Verſ. 217. *Servavitque piam victis*] Libri *vita, victam, juſtis, vitas.* duo, *juncta.* ut ad τὸ *ſævitia* referatur. deinde, *cives* pro *civem* meliores ſcripti.

Verſ. 224. *Et poſt miracula*] *ſed* Vatic. & quatuor alii. male etiam hæc vulgo diſtinguebantur.

Verſ. 228. *Iam pulſante*] *laxante.* Vatic. & Oxon. alii *laſſante.*

Verſ. 233. *Obſcurat veteres*] *Obſcuras* & *obſcurabiſque futuras* Regius. *futuras* etiam duo alii. ut ad *manus* referatur.

Verſ. 235. *Pro pondere maſſas*] *ſub pondere* Vatic.

Verſ. 252. *Nunquam ceſſura Lycaſte*] malo *nuſquam.*

Verſ. 253. *Metuenda feris Hecaerge*] Iſingr. *Erymanthe.* in aliis codicibus monſtra lectionum extant.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

extant. Gyrald. Lucenſ. & prima ed. *ſilvis metuen-a Nicarce.* nihil muto. *Opis* & *Hecaerge* ſorores. Vtramque Callimachus conjunxit Οὖπις τε Λε-ώ τε ϗ εὐαίων Ἑκαέργη. ſequenti verſu male *venatibus* Raphelengius. mox *Progenitæ Scythia* Vatic. & quatuor alii.

Verſ. 258. *Acies formoſa Dianæ*] *famoſa* multi x ſcriptis, id eſt, nota, celebris.

Verſ. 259. *Centum Taygeti*] unus *Taygetis*. duodecim *Taygete*. Lego *Taygetæ*. pro *Taygetiæ*. & ſic unus Mediceus. Steph. Ταΰγετον, ὄρος τῆς Λακωνικῆς. τὸ ἐθνικὸν Ταϋγέτιος. ſic & Virgilius *Taygetique canes* videtur dixiſſe III. Georg. nam *Lacones* Servius interpretatur.

Verſ. 261. *Quas ubi*] Lucenſ. *Has*. bene. *Quas* præceſſerat.

Verſ. 266. *Donet ab urbe greges*] rectius alii rum Raphelengio *ab orbe*. Forte, *Donet habere*.

Verſ. 272. *Retibus & clauſtris*] Lege *clathris* cum Gyrald. & Lucenſ. Horat. Art. Poët.

——— *ac velut urſus*
Objectos caveæ valuit ſi frangere clathros.

Scholiaſtes, *Clathri ſunt robuſti poſtes & rotundi, repagula quibus obfirmatur cavea.* Hinc *clathrare* apud Columellam & *clathrata feneſtra* Plauto. noſter VI. Conſ. Honor.

——— *perpetuiſque immoto cardine clathris*
Ianus bella premens.

ſic Gyraldi codex. Gloſſæ Stephani, *Clathri*, Κανόνες, οἱ ἐν θυρίσιν ὀβελίσκοι.

Verſ. 275. *mihi curſus anhelas*] Lucenſ. & Gyrald. aliique multi, *dum curſus*. quidam *mihi currus*. ut paulo poſt *cervi currum ſubiere jugales*.

Verſ. 276. *Dictæa Lycaſte*] *Dictynna* quatuor ſcripti. eleganter. pro Dictynnæa. Δικτύννη civitas in Creta Straboni. Sic Dicte mons, Solino Dictynnæus.

Verſ.

Verſ. 279. *Ceu victa tributum*] Lucenſ. & multi alii, *ſed victa.*

Verſ. 284. *Parent Numinibus montes, ut legibus urbes*] Quis non videt ridiculam eſſe hanc comparationem inter numina & leges? Deinde cur ſoli montes numinibus parere dicuntur? Animadvertit & Claverius nihili hæc eſſe, ac proinde verſum ex auctoritate codicis ſui delendum cenſet. fruſtra. pro *Parent*, alii inter ſcriptos, *Parcet*, *parcent*, *placet*. prima editio & quatuor exarati, *Parent muneribus*, unus Petav. *Paret muneribus*. Prior Moreti & unus Med. *Parcet muneribus*. Regius *Paſcet muneribus*. vera lectio eſt,

Pacet muneribus montes, qui legibus urbes.

ita enim Vatic. & ſeptem alii. niſi quod quatuor *ut legibus*. *munera arenæ* intelligit, de quibus lib. II in Rufin. v. 396. dictum. *Pacare montes* ut apud Statium Theb. IV.

—— Saltus tum forte remotos
Pacabat cornu gelidique arbuſta Lycæi.

Virgil. de Hercule Æn. VI.

—— utque Erymanthi
Pacarit nemora & Lernam tremefecerit arcu.

ſic enim legunt antiquiſſimi libri. hinc idem Hercules *Nemeæ pacator* Silio dictus lib. II.

Quam tali alloquitur Nemeæ pacator honore.

quomodo ex præſtantiſſimo codice ſcribendum viri docti jam monuerunt. Dauſqueius tamen vulgatum *veniæ pacator* malit, juratus veterum elegantiarum hoſtis. apud Manil. lib. IV.

Et pacare metu ſilvas & vivere rapto.

apud Horat. *incultæ pacantur vomere ſilvæ.*

Verſ. 287. *Primi ſub lumine cœli*] *limine* Vatic & plerique alii. ut Scaliger conjecerat. Lovan. *ſub limina*. Virgil. *inſueti miratur limen Olympi*. Homerus βηλȣ̃ voce plerumque utitur, ut Iliad. A.

Ῥίψε

Ῥίψε ποδὸς τεταγὼν ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίοιο.

Verſ. 291. *Procera metallo*] *ſpatioſa* primus Med. Ovid. III. Met.

Bos ſtetit attollens ſpatioſam cornibus altis
Ad cælum frontem. ſic bene libri, non *ſpecioſam.*

Verſ. 296. *Ducitque cohortem*] *ducuntque* quinque libri. rectius.

Verſ. 306. *Curvaverat ævo*] *curvaverit* ſex ſcripti. & id bene.

Verſ. 320. *Non cautæ latent*] multi veterum *cauta.* quomodo legendum lib. II. de Rapt. v. II. monemus.

Verſ. 326. *Per freta vel fluvios*] *per fluvios* prior Moreti. concinne.

Verſ. 329. *Montanis plena triumphis*] *montani triumphi* meliores. & mox pro *vehitur* prior Moreti, Putean. & unus Ambroſ. *trahitur.*

Verſ. 338. *Paſtores nunquam excepere per aures*] *paſtorum nunquam venere.* Vatic. & novem alii ex emendatioribus. Scaliger & Barthius cum Delrii libro, *paſtores excepere per auras.* & ſic quinque noſtri.

Verſ. 351. *Inſedit nigra cervice gementum*] malim *inſidit.*

Verſ. 353. *Stirpibus avulſis*] Durus ablativorum concurſus. Lego igitur *avulſo.* ut ad *τὸ ebur* referatur.

Verſ. 356. *Amplexa per undas*] ſcripti *adnixa, advexa, complexa, adnexa.* Latet aliquid mendi; quamvis vulgatum tueatur Claverius. Forte verſus exciderit. nolo conjecturis abuti.

Verſ. 361. *Sed non æquare fatetur*] *& non* meliores.

Verſ. 364. *Inſudant*] *adſudant* noſtri omnes. & ſic Claverius. qui & bene mox *ſaliunt* pro *ſolvunt.* quomodo & quidam ex noſtris.

NOTÆ IN PRÆFATIONEM BELLI GETICI

VERS. 5. *Conſulis hic faſces cecinit*] *cecini* cum nonnullis ſcriptis & Raphelengio, mox *ahenam* pro *amœnam* bene Claverius. Confirmant Lucenſ. & Gyraldinus.

Verſ. 9. *Annuit hic*] imo *hunc* cum melioribus libris.

Verſ. 15. *Solitumque timorem*] *timoris* Lucenſ. & Gyrald. eleganter. ſic *clauſa viarum*, taliaque infinita, de quibus alibi.

Verſ. 18. *Vel meritum libri*] *belli* excerpta Putean. optime.

IN BELLVM GETICVM.

LIber hic in uno Claverii codice *de bello Pollentiaco*, in altero *de victoria Stilichonis contra Alaricum* vocatur. utramque inſcriptionem in noſtris quoque deprehendi. Lucenſ. *De bello Gothico*. Putem *de pugna vel victoria Pollentiaca*.

Verſ. 2. *Armatum ſcopulis*] *Arctatum* Raphelengius contra libros veteres. fruſtra. Scio quidem *Symplegadas arctas* ab Ovidio dici: novi & illud Statii, *oraque primum Cyaneis arctata vadis*, atque hujus notæ plura: ſed vulgata lectio ſe tuetur ex illis Laude Serenæ, *quod ſtagna Charybdis Armarit, quod Scylla canes*. In epigrammatis etiam habes *exarmatum terris cingentibus æquor*.

Verſ. 8. *Stupuere ſuperbæ*] *ſuperba* tres ſcripti. unus *ſuperbâ*. quod Livineio placebat. mox pro *cunctis puppibus* Oxon. *certis*.

Verſ. 13. *Tanti pulſo diſcrimine regni*] *tantis regnis* malo. pro *ſufficient* alii *ſufficerent*. Gevart. *ſufficiant*. bene.

Verſ. 18. *Teneri Iovis augure luco*] ſic ſcripti

fere omnes. Oxon. & Reg. *tenari.* unus Petav. *toneri.* alii quidam *ſummi Iovis.* vulgo *monitu Iovis.* *Tomuri Iovis* primus, quod ſciam, Ianus Parrhaſius emendavit. mox alii *Tomari.* quod idem. ſed cum ſecunda ſyllaba in *Tomarus* producatur, ut in illo Orphei Argonauticis, ubi de Argo agit,

Δὴ τότ' ἐπιβρεμέουσα Τομαρίας ἔκλαγε φηγὸς,

mihi *Tmarii Iovis* à Claudiano ſcriptum videtur. Heſychius. Τμάριος Ζεὺς ἐν Δωδώνῃ. Stephanus, Τόμαρος, ὄρος Δωδώνης, ὅ τινες Τομοῦρον, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Τομούρους. οἱ δὲ Τμάρος (ſic lego, non Τμάριος) οὗ τὸ ἐθνικὸν Τμάριος. Virgil. Eclog. VIII. *Aut Tmaros, aut Rhodope, aut extremi Garamantes.* Sic enim antiquiſſimus liber Florentinus. Vulgo *Iſmarus.* apud Callimachum etiam Hymno Cereris Ὤρεσιν ἐν Τμαρίοισιν habes. ſuperiori verſu *junxiſſe* pro *vinxiſſe* jam emendarunt alii. & ſic ſcripti.

Verſ. 21. *Vincturi carmine mentes*] *victuro* quinque libri. quatuor *victuri.* tres *vincturo.* bene.

Verſ. 31. *An ego*] *Anne ego* ſeptem libri. rectius.

Verſ. 36. *Exuta tenebris*] *excita* prior Moret. & unus Med. pro *unum* Iſingr. & Florent. S. Marci *virum* forte *iterum.*

Verſ. 46. *Flumina votis*] *fulmina* Gyrald. & quatuor alii.

Verſ. 50. *Ipſa quoque interius furiis*] *internis* novem ſcripti. bene. Silius lib. VIII.

His ſuper internæ tabes & civica vulnus
Invidia augebant.

ſic lego. *labes* locum hic non habet. Salluſt. IV. Hiſtor.

Qui quidem mos, ut tabes, in urbem conjectus. ſic & *tabem fori* dixit Tacitus. quandoque enim pro peſte ſumitur. mox pro *levat* optimus Ambroſ. *leva.* ut Romam alloquatur. ſequentia confirmant.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 58. *Promat ab Indis*] *prodat* primus Petav. & Patav. bene. diximus alibi.

Verſ. 64. *Si fas eſt timuiſſe*] *tremuiſſe* meliores. & mox *ſpiramque.*

Verſ. 74. *Pelion Otrys*] *Otus* legendum alii jam viderunt. In ſcriptis certe nonnullis *Otys* & *Othis* eſt. *Oton* & *Ephialten* Virgilius quoque in Culice conjunxit.

Verſ. 98. *Venturæ conſcia mortis*] non *nuncia* ſcripti. vidit Barthius.

Verſ. 108. *Vires Exercere dabat*] *dabant* cum membranis omnibus legendum. Vulgata lectio Raphelengium decepit, qui ex conjectura Viri maximi, *virtus Exercere dabat.* malim & *tutas.*

Verſ. 109. *Regumque cathenæ*] *catervæ* rectius octo libri.

Verſ. 113. *Ratio ventoſa favoris*] *furoris* Gyrald. & duo alii. duo Medicei *timoris.* Forte *tumoris.* pro *ſpectata* duo libri *ſuſpecta.*

Verſ. 118. *Nec pro ſucceſſu tumidus*] *nimius* eleganter ſcripti plerique. *præ ſucceſſu* etiam opt. Ambroſ. apud Tacitum lib. 11. Hiſt.

Galeria Imperatoris uxor non nimia triſtibus. ſic & Livius Manlium *nimium animi* appellat. Vopiſcus in Aureliano: *Nimius eſt, multus eſt, gravis eſt, ad noſtra non facit tempora.* Capitolinus in Gordianis, *Moribus ita moderatus, ut nihil poſſis dicere, quod ille aut cupide, aut immodeſte, aut nimie ageret.* Seneca Agamemnone, *Quæque ſuperbos urit Erinnys Nimias ſemper comitata domos.* ſic optimus Mediceus. Vulgo tumidas. Martial. Spect.

Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus
Aſſiduam nimio pectore pavit avem. *nimio pectore*

hoc eſt in pœnas ſemper creſcenti & fœcundo, ut Virgilius loquitur. Male ergo *nudo* & *vivo pectore* conjiciunt.

Verſ. 122. *Longius acto*] *largius* ſcripti fere omnes. prior Mor. *latius.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 137. *Lento luctamine Pœnum*] Non damno hanc lectionem. malim tamen *cunctamine.* ita fere ſemper poëtæ, cum de Fabio agitur. unde & *Cunctatoris* nomen illi impoſitum. *meditamina* vocat Silius. *lenti meditamina belli Cautus ama.* ſic ſcribo. inſulſe vulgo *medicamina.*

Verſ. 143. *Tres potuit complere duces*] *ſuperare* Iſingr. Pricæan. & Florent. S. Marci. quod plus eſt. mox *frangit* male Raphelengius contra ſcriptos.

Verſ. 145. *Miſcentem incendia Pyrrhum*] *prælia* Iſingr. ut apud Virgil. *ipſis prælia miſcent Aggeribus murorum.*

Verſ. 147. *Itali per graminis herbas*] Cl. Barthius *Latii per gramina brumas* conjicit, ſed timide. Editio Amſtelodamenſis Cæſiorum *Latii per gramina meſſes*, & mox *bellorum* pro *terrorum*, contra auctoritatem omnium ſcriptorum. quæ audacia minime ferenda. Vulgata lectio non eſt ſollicitanda. *Graminis herba* pro ipſo gramine. Virgil. *nec graminis attigit herbam.* gramen autem pro æſtate ponit, ut *ariſtas* idem divinus auctor,

Poſt aliquot mea regna videns mirabor ariſtas.

ſic & *meſſes* frequenter poëtæ.

Verſ. 152. *Eſſet hyems rerum*] male hæc vulgo diſtinguuntur. ſic *amoris hiems* apud Ovid.

Peſſima mutati cœpit amoris hyems.

Verſ. 167. *Totieſque ſolutis*] *totidemque* Lucenſ. eleganter. ſic *ter ſenas graminis herbas* ſupra dixerat. Idyllio de Phœnice pari modo peccatur. ubi legendum.

Namque ubi mille vias longinqua retorſerit æſtas.
Tot ruerint hyemes, totidem ver curſibus actum.

Verſ. 173. *Ex illo quocunque*] Hæc ſcriptorum meliorum lectio. quod & Barthius vidit. Vulgo *Exilio quoſcunque.* Raphelengius *Ex illo quoſcunq;.*

Verſ. 175. *Per clauſtra ruunt*] Iſingr. *luſtra.* un-

decim noſtri *clauſa*. quod verum. ſic *dura viarum* IV. Conſ. Honor. & apud Silium non ſemel. *ſecreta Nili* lib. 1. in Rufin. Plurimus in his loquendi modis noſter. ſupra in præf. *ſolitum timoris* ex veteri libro, & apud Prudent. Cathem. Hymno 1. *Linguæ locutus lubrico eſt*. Vulgo *lingua lubrica*.

Verſ. 178. *Contemnunt Strymona ſaltu*] *contemptum* ex ſcriptis. & *gemit* pro *gerit*. quod & Barthio deprehenſum.

Verſ. 180. *Nubibus intactum*] Lego *hinc tectum*. Lucan. lib. III.

—— tectumque cacumen
Nubibus & dubios cernit vaneſcere montes.

niſi quis malit *hinc tactum*, ut apud eundem Lucan.

Æthera tangentes ſilvas liquere Coätræ.

Verſ. 182. *Irriſam cautibus Oetam*] *Oeten* & *cotibus* plerique libri.

Verſ. 186. *Quæ durius olim*] *qua* unus Med. rectius.

Verſ. 190. *Clauſtra Lycæi*] *Lechæi* Raphelengius ex conjectura viri maximi. & ſic in ora optimi Ambroſiani. Lechæum Achaiæ promontorium. *clauſtra* etiam, non *templa*, vere ſcripti.

Verſ. 214. *Turribus invalidis fragiles*] *infragiles validis* prior Moreti. ſic *infractus* & *fractus* eadem.

Verſ. 218. *Sardooſque habitare ſinus*] notis ad bellum Gild. v. 510. hanc veram lectionem monuimus, quam ex veteri libro Claverius protulit, & ſecutus Raphelengius. qui & bene mox *Cyrni* pro *Cypri*, vel contra ſcriptos.

Verſ. 220. *Ipſa etiam diffuſa*] Mazar. *perfuſa*. duo *diviſa*. tres *diſtincta*. unde olim *diſtenta* faciebam Rapheleng cum uno Pulmanniano, *diffiſſa*. Sed verum, quod in duodecim noſtris, *diffiſa*. pro diffidens. paulo poſt lego *optet*, non *optat* *ſinas* etiam pro *ſinat* Putean. eleganter.

Verſ. 222. *Fultaque deſpiciens*] malo *Fulvaque*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

que. & ſic unus Petav. lib. I. in Rufin. *trabes rutilo lucere metallo* ſic dicuntur.

Verſ. 238. *Somnia vulgo*] Puto *omina*. quæ cum monſtris etiam conjungit lib. II. in Eutrop.

Vtque ſemel patuit monſtris iter, omina tempus
Nacta ſuum properant.

Verſ. 234. *Noctibus horriſonas*] *æriſonas* bene ſcripti fere omnes cum Barthio. ſic *æriſonus Nilus* Statio Theb. I. propter ſiſtra. & *æriſonus Stymphalos* Theb. IV. *æriſona Curetum antra* Silio lib. II. quomodo & *æriſonas oras* Val. Flaccus lib. I. ubi de Creta, & lib. III. *æriſonum montem* Idam vocat.

Verſ. 239. *Neglexerat omen*] *neglexerit* duo libri rectius.

Verſ. 246. *Lycaonia ab Arcto*] Lege *Lycaoniam ad Arcton* cum Lucenſi & tribus aliis. ſic ſenſus poſtulat.

Verſ. 253. *Prodigium miramque notam*] *verique notam* ſcriptum à Claudiano putem. Ovid. Met. VIII.

Fibra quoque ægra notas veri monituſque deorum
Perdiderant.

Verſ. 256. *Ventre latebant*] *latebat* fruſtra contra ſcriptos Raphel.

Verſ. 259. *Ore ſub Auguſti*] ſic Claverius. Cujus alter codex & tres noſtri *ora.* ſupra, *duo quippe lupi ſub Principis ora*, ubi & *ore* duo libri. Vulgo *orbe.*

Verſ. 260. *Patuere retecto*] Lego *reſecto*, vel ſine ſcriptis.

Verſ. 274. *Pectore niti*] *robore* meliores. vidit Raphelengius. mox idem bene cum ſcriptis *Non ſi perfidia.* pro *ſuccurrere velis*, prior Moreti *ſuccedere.*

Verſ. 287. *Adituſque ſequendos*] Aldus & prior Moreti *ſecandos*. ut alibi, *Barbara fulmineo ſecuit tentoria curſu.* tres alii *ſecundos.*

Verſ. 295. *Ingentes geminant*] *generant.* Lucenſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

cenſ. & Gyrald. ſed male. infra, *Cum Trebiam ſævo geminaſſent vulnere Cannæ.* ſic & alibi noſter.

Verſ. 303. *Vt noſſe recuſem*] ſic meliores. Vulgo *aut n. recuſant.*

Verſ. 311. *Pignora*] Cl. Gronovius ad Statium cum ſcriptis caſtigatioribus *Vincula* ſcribendum jam vidit. atque ita Barthius Rutil. Itinerar.

Ille meæ ſecum dulciſſima vincula curæ,
Filius affectu, ſtirpe propinquus, habet.

Propert.

Sanguinis & chari vincula rupit amor.

Seneca Hippol.

Quanto parentes ſanguinis vinclo tenes Natura?

Verſ. 339. *Martique ſodales*] *Martiſque* tres. quod neſcio cur maluerit Raphelengius. qui mox bene *quo* pro *qua* cum ſcriptis.

Verſ. 341. *Panditque tremendam*] Lego *premendam.* ut apud Silium lib. III.

—— *dubio devexa per invia niſu*
Firmabat greſſum atque humentia ſaxa premebat.

niſi quis malit ex Delrii conjecturâ *terendam* quod præſtat. Livineius *tenendam.* quomodo in Regio. minus bene.

Verſ. 347. *Tepidis fundamina ſubruit Auſtris*] ſic ex conjectura Raphelengius. Lovanienſis liber confirmat. Vulgati & ſcripti plerique *tepidis atris.* Iſingr. & tredecim ex noſtris *trepidis aſtris.* quod & Livineio placebat. ut apud Silium lib. VIII.

Phlegræus tetigit trepidantia ſidera vertex.

Verſ. 350. *Rara Ceres*] *cruda* Oxon. *nulla* Maz.

Verſ. 355. *Sub culmine fultus*] *tegmine* prior Moreti. pro tecto. Stat. Theb. I. *liquentia nimbis Ora comaſque gerens* (malo *rigens*) *ſubit uno tegmine, cujus Fuſus humo gelida partem prior hoſpes habebat.*

Verſ. 360. *Illis ſub nivibus*] *Illi* ſeptem codices cum Livineio & Barthio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 365. *Rura tenebant*] duo Florent. & Iſingr. *caſtra*. Puto *clauſtra*.

Verſ. 370. *Sors improviſa revexit*] *fors* cum Regio & Thuaneo.

Verſ. 378. *Fuit ore dolor*] ſex libri *color*. pro *in atram* Iunianus *iniquam*. ut Græciſmus ſit.

Verſ. 383. *Nequeant punire tumultus*] *nequeat* Delrius & ſcripti.

Verſ. 388. *Et Trebiam ſævo*] *ſocio* Iſingr. eleganter. de qua voce alibi. Pricæanus *Idæo*. corrupte, ut puto, pro *fœdo*.

Verſ. 406. *Animi Stilichone recepti*] malo *animis receptis*, ut cum ſequentibus hæc cohæreant.

Verſ. 410. *Vel notæ paſcua vallis*] Lucenſ. & Gyrald. *& avitæ*. optime. lib. II. in Rufin.

Vt fera quæ nuper montes dimiſit avitos.

Statius Theb. IV.

Tuque prior, tu cede, nocens, qui ſolus avita
Gramina communemque petis defendere montem.

Pro *paſcua* Oxon. *pabula*. pro *regunt* ſequenti verſu ſcripti quidam *rogant*. quod Delrio placebat, & Scaliger in ora codicis ſui probare viſus. Epigr. de mulabus Gallicis,

Cum pronas pecudes Gallica verba regant.

Verſ. 419. *Quæque domant Cattos*] ſic Lucenſ. & Gyrald. cum Pulmanno. cæteri codices corrupti ſunt.

Verſ. 423. *Vllane poſteritas credet*] *credat* prior Moreti. rectius. & mox *ferox populi* eleganter excerpta Putean.

Verſ. 426. *Iam ſeſe placidam præbet*] *Tam* Barthius. probo. *præſtat* etiam primus Petav. & Par.

Verſ. 437. *Vivuſque redit calor*] rectius ſcripti plerique *color*. *vivus* pro vividus. Manil. lib. V. *lapidum vivos miſcere colores* dixit. Martial. lib. VI.

Et placido fulget vivus in ore liquor.

ſic & Ovidio —— *macie male viva puella.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 438. *Renovaſſe lacertis*] *reparaſſe* unus Ambroſ. ut VI. Conſ. Honor. *trabeis reparatur & urbi Majeſtas.* Præf. lib. II. de Rapt. *Deſueta reparat fila canora lyræ.* ſic enim vetus liber.

Verſ. 458. *Donec pulvereo ſub turbine*] primus Med. & prior Moreti *vertice.* Quintilian. lib. VIII. c. II. *Vertex eſt contorta in ſe aqua, vel quicquid aliud ſimile vertitur.* malim tamen *vortice.*

Verſ. 462. *Turba ſalutatis*] malo *ſalutandis.*

Verſ. 471. *Tot flumina pulſis*] Lego *pulſus* cum optimo Ambroſ. Pricæi codex *pulſa* vel *paſſim.* Reg. & Oxon. *paſſis.*

Verſ. 474. *Tot ſubito pedites*] *ſubitos* Lucenſ. aliique multi. bene.

Verſ. 479. *Occultat tamen ore metum*] *ira* unus Med. argute.

Verſ. 486. *Dictis conſiliiſque*] *dicti conſiliique* quidam veteres. concinnius.

Verſ. 492. *Per tot certamina docto*] *ducto* cum octo ſcriptis & Aldo.

Verſ. 513. *Scis ipſe peroſus*] *peroſis* lego. & ſic Lucenſ. id eſt, inviſis. paſſive poſuit. Alcimus Avitus lib. III. *triſti tum lūce peroſam Expavere diem.* Raphelengius *pereſis* contra libros. mox *ſtimulante* pro *famulante* novem, & *rogis* pro *jugis* omnes.

Verſ. 517. *Regnique favor texiſſet Eoi*] *fratriſque* Lovan. ut III. Conſ. Hon.

—— curis æqualibus orbem
Eoo cum fratre regis. & in Epigr.
Quem decus Eoo fratri, pignuſque propinqui
Sanguinis Heſperio miſit ab orbe ſeror.

Verſ. 520. *Sed rupit rapidas*] *rabidas* primæ edd. & quinque ſcripti.

Verſ. 525. *Te patiar ſuadente fugam*] *ſuadere* Raphelengius contra veteres libros male. Val. Flaccus lib. VIII. *Ut gener Æſonides noſtra conſideret aula, Nec talem paterere fugam.* ſic *pati privatos*

lares

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

lares nupt. Honor. & alibi *pati iocos ac jurgia*, ſimiliaque. Val. Flaccus lib. V.

Interea læto patitur convivia vultu.

ubi perperam *potitur* ex codice veteri. Carrio l. VII.

Ipſam flammigeros cogam compeſcere tauros,
Amplexumque pati.

male idem *Amplexuque peti.* Eodem libro ſcribendum puto,

Tune, ait, Æſoniden quicquam te velle relictâ
Credis, & ulla pati ſine te loca? non *peti.*

Verſ. 528. *Non ita Dii Getici faciant*] *faxint* lego cum quindecim ſcriptis. Capitolin. Clodio Albino: *Ego Cæſareum nomen quod mihi Commodus detulit, nolo. Dii faxint, ut ne alii quidem velint.* Lamprid. Diadum. *Dii faxint & bona Iuno, quam colis, ut ille Antonini meritum effingat.* plura ad Ovidium congeſſimus.

Verſ. 537. *Paravi*] *parari* primus Mediceus recte. ut τῷ *coëgi* cohæreat.

Verſ. 540. *Quos omnibus annis*] malo *arvis.* ut IV. Conſ. Hon. ——— *Omnibus arvis*

Et toto dotanda mari.

Verſ. 542. *Arma dabunt*] *dabant* & *rubebat* potiores ſcripti. bene. Gyrald. *jubebat.* forte *fluebat.* dictum lib. I. de Rapt. verſ. 241. unus Ambr. *redibat.* duo Anglic. *fremebat.* mox *edita luco* non *reddita* cum ſcriptis Raphel.

Verſ. 550. *Sic ait*] prior Moreti *Sic eat.* dictum lib. II. in Eutrop. verſ. 157. deinde *hortatuſque* & *viæque* meliores. prior Moreti, *bellique viæque.* quod non eſt de nihilo.

Verſ. 554. *Veri ſacra fides*] ſcripti fere omnes *ſera.* optime: ut Gronovius jam animadvertit. Idem bene pro *noxia, neſcia* conjectat.

Verſ. 555. *Pervenit ad fluvium*] Aſteriſco hæc notarat Raphelengius. Vir maximus in ora libri ſui *Pervenit ad Flavi*, cum hac nota, *Flavia colonia*

cogno-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

cognomine Pollentia. nihil difficultatis. De Vrbe fluvio vide Italiam Cluverii.

Verſ. 567. *Vindicat aulæ*] bene *venditat* Raphelengius. atque ita Lucenſis & tres alii ex noſtris.

Verſ. 587. *Gentis præclarus Alanæ*] ſic *præclarus fidei* apud Tacitum. *præclarus formæ Narciſſus* Statio Theb. VII. taliaque infinita. Claverius tamen *prælatus* notat ex veteri libro. unde Raphel. *genti prælatus*. Barthius *gentes præclarus*. Delrius *gentis dux clarus*. fruſtra. ita & *egregius morum* noſter bello Gild. *egregius juvenum* Stat. Theb. II. *egregius fati mentiſque* idem lib. III. & *eximii regum* lib. VI.

Verſ. 590. *Reſciſſaque contis*] Ita in Electis Philippus Rubenius conjecerat. quomodo & ſcripti nonnulli. Vulgo *cunctis*. Claverius *cuncti*. Barthius *punctis*. Ammianus Marcellinus lib. XXXI. Hunnis, quos cum Alanis eoſdem facit, frontem ſecari aſſeverat. vid. lib. I. in Rufin. v. 324.

Verſ. 595. *mutaſſent agmina cornu*] meliores *nutaſſent*. vidit Barthius.

Verſ. 610. *Aſſumptas igne valentes*] ſcripti *aſſumptoque, abſumptaſque, abſumptoque*. pro *valentes* recte *Valentis* Claverius. Lego *abſumptique igne Valentis*.

Verſ. 622. *Ordine cognati*] Non audio hic Claverium. Libri plerique, *cum grati*, quod Barthio placet. alii *congrati*. Lucenſ. Gyrald. & quatuor noſtri, *tum grati*. grata enim belli finiti commemoratio. noſter VI. Conſ. Hon.

Grataque patratis exordia ſumere bellis.

Multa in hanc rem poſſent congeri. Raphelengius, *cognatis*.

Verſ. 625. *Conjugis aures*] *flebilis* tres libri.

Verſ. 628. *Cervice petebat*] *parabat* Iſingrin. & Florent. S. Marci. ſupra, *qui fœda parabat*

Romanas ad ſtupra nurus.

ſic

ſic & alibi. amat enim hoc verbum noſter.

Verſ. 637. *Virtutis fatale ſolum*] malo *virtuti.*

Verſ. 647. *Non temnere gentes*] *non tendere* ex veteri codice Claverius. nihil opus. Reſpexit illa,

Diſcite juſtitiam moniti & non temnere divos.

NOTÆ IN PRÆFATIONEM

VI. CONS. HONORII AUG.

PRæfationem hanc hoc inſerendam loco alii jam monuerunt.

Verſ. 11. *Me quoque Muſarum ſtudium*] *ſtudiis* prior Moreti. Florent. S. Marci *ſtudio.* ut ad τὸ *ſopor* hæc referantur, & per appoſitionem *ſtudium Muſarum artes* vocet. ſequenti verſu optimus Ambroſ. *invigilare jubet.*

Verſ. 17. *Victuſque Typhœus*] *vinctuſque* novem ſcripti. probe. dictum III. Conſ. Hon. v. 158.

Verſ. 18. *Hic ſubit Inarimen*] Ita plerique codices. Vulgo *Hunc premit Inarimes.* quod ferri non poteſt, cum *Inarime* dicatur. nam Claverium corruptus Servii codex decepit. pro *domat* duo libri *premit.*

Verſ. 19. *Quam latum*] non *latus* meliores ſcripti. ad Gigantomachiam ſuam videtur alluſiſſe.

Verſ. 22. *Miſit ebur*] *mittit* prior Moreti & duo alii. mox *æquandus* pro *æquatus* Delrii codex & ex noſtris unus. placet.

Verſ. 24. *Turba verenda Deos*] *Dei* Raphelengius contra ſcriptos & Claudiani mentem. En turba verenda, quales eſſe Deos memini. nihil difficultatis. pro *vati* multi *menti.*

IN VI. CONS. HONORII AVG.

VERS. 2. *Non dignius unquam*] primus Med. *num.* Tholoſ. *nunc.* corrupte.

Verſ. 4. *Repetatur & urbi*] Claverius & Raphel. cum Iſingr. & undecim noſtris *reparatur.* malo tamen *reparetur* cum Lucenſ. & Gyrald.

Verſ. 5. *Campus ſolennis & urna*] *campi* & *urna* Raphelengius ex conjectura viri Illuſtris. non ſequor. campum & urnam (quæ duo Lucanus quoque conjungit lib. v. 392.) pro ſuffragiis ponit, quæ ludebantur.

Verſ. 11. *Qualis erit terris*] *erat* duodecim libri. Forte *eat.* ut alibi, *ite optati mortalibus anni.* mox pro *annus* duo noſtri *amnis.* quod Claverio placet, non mihi.

Verſ. 16. *Promittitur ortu*] Putean. *protenditur.* hoc eſt *portenditur.* ut lib. 1. in Eutrop.

Quæ nova portendunt ſuperi?

Verſ. 17. *Vrbis & Auguſti*] Magnus Scaliger in ora libri ſui *Ter bis in Auguſti.* ut ad ſextum Conſulatum Honorii alludat. quod in textum Raphelengius admiſit. nolim factum. Duplici nomine felicem annum vocat, & ob Auguſtum conſulem, & ob Vrbis ædificia ac mœnia reſtituta. qua de re infra v. 530. & alibi. ſic & ſupra, *ſua cum trabeis reparetur & Vrbi Majeſtas.* Pro *nomine* Lucenſ. aliique *numine.* quidam *munere.* nihil muto. inter aureos Auguſti nummos vidi qui inſcriptum templo haberet ROMÆ ET AUGUSTO.

Verſ. 21. *Radios humili ſtatione recondunt*] Gyrald. *recumbunt.* forte *radiis recumbunt.*

Verſ. 23. *Propria cum ſede locavit*] ſic ſcripti omnes, non *prima.* vere, quicquid alii diſſentiant. bello Get.

Quid mihi neſcio quam proprio cum Tibride Romā
Semper in ore geris?

Et

Et ibid.

——— *nec contigit ullis*
Amnibus aut ſcopulis proprias defendere terras.

ſic & alibi. mox *omina* pro *omnia* Vaticanus & duo alii. quomodo Pulmannus conjecerat.

Verſ. 44. *Intra tecta Tonantis*] *infra* Ald. & plerique ſcripti. bene.

Verſ. 48. *Numeroſa puppe columnis*] Nihil hic quod lectorem offendat. Quindecim tamen veteres, *numeroſa veſte.* ut *numeroſo vecte* ſcripſiſſe Claudianus videri poſſit, & haſtæ intelligantur. ut apud Ovid.

Vecte Pelethronius Macareus in pectus adacto
Stravit Erigdupum.

optimus certe Ambroſ. *numeroſa vecte.* poſſit & pro contis ſumi. ſic apud Silium lib. I. tonſæ inter trophæa ſuſpenſæ. *Et Ligurum horrentes tonſæ parmæque relatæ Hiſpana de gente.* ſic Oxonienſis codex. vulgo *horrenteſque comæ.* Colon. *horrentes coni.*

Verſ. 52. *Innumeros arcus*] *Innumeris* malo.

Verſ. 57. *Quam quod*] lego *Quam quos.*

Verſ. 68. *Parvumque triumphis Induit*] ſic meliores libri. alii, *Imbuit.* quod miror Raphelengium ſecutum. ſic *induere moribus*, lib. III. in Stilich. v. 121. ubi plura. infra, *quem non aliena per arva Induit hoſpes honos.* Conſ. Olybr. *te meſſibus æſtas Induat.* IV. Conſ. Hon. *Auſpiciis iterum ſeſe regalibus annus Induit.* duo libri *trophæis.* non refert. mox *fatis* pro *faſtis* cum Lucenſi, priore Leid. & uno Ambroſ. legendum dixi lib. I. in Stilich. verſ. 43.

Verſ. 71. *Poſitoque tiaram Submiſere genu*] ſic Aldus, & omnes fere ſcripti. optime. Curtius lib. VIII. *Tu Macedonas voluiſti genua tibi ponere, venerarique te ut deum.* Ovid. Faſt. II.

Suppliciter poſito procubuere genu.

atque ita paſſim boni ſcriptores. vulgo *poſitaque*

tiara.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

tiara. Raphelengius, *poſitoque tiara.* mox *præclara* pro *prælarga* Vat. & duo alii.

Verſ. 74. *Collecti ſenatus*] *collecto ſenatu* rectius duo Angl.

Verſ. 79. *Teneris conceptus ab annis*] elegantiſſime Vatic. *tenero ab ungue.* ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων, Græcum adagium. Horat. *& inceſtos amores De tenero meditatur ungui.* Cicero lib. I. ad Famil. Ep. VI. *Sed præſta te eum, qui mihi teneris (ut Græci dicunt) unguiculis es cognitus.* pro *urbis* primus Med. *urbi.* placet.

Verſ. 100. *Conjugis officio*] ſic cum ſcriptis Raphelengius & Aldus. vulgo *officiis.* unus Ambroſ. *obſequiis.* bene. ut noſter ſæpe. lib. I. de Stilich. *inde pium matris Regina gerebat Obſequium.* lib. II. *Obſequio moderere ducem.* Lib. III. *Quis enim princeps hoc omnibus egit Obſequiis.*

Infra hoc ipſo libro,

Cum tamen Eucherius fratri præberet ovanti
Militis obſequium.

ſic libri meliores. Præfat. nupt. Celerinæ,

Officio vatis, militis obſequio.

Verſ. 107. *Thracum veniens è finibus alter*] *venientem* Iſingr. & plerique ex noſtris. quod malo.

Verſ. 113. *Enſe Thyeſtiadæ*] Lucenſ. & quinque alii *Thyeſtiadem.* quidam *Thyeſtiades.* male. ſimiliter bello Get. locutus,

Tandem ſupplicium cunctis pro montibus Alpes
Exegere Getis.

Verſ. 115. *Gloria maternæ*] *materno* cum Delrio & Scaligero ſcripti.

Verſ. 117. *Auguſtus ſed falſa pii*] *ſed ſæva* Putean. & unus Ambr. mox *parentans* recte Iſingr. & quinque noſtri. aliis monitum.

Verſ. 136. *Dum prædam de more putat*] *parat* duo Angl. & duo Florent. rectius.

Verſ. 145. *Quos modo terrebat*] *temnebat* Vatic.

&.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

& tres alii. non male. ſic *facili contemptum Strymona ſaltu* bello Get. & lib. II. in Ruf.

——— ſtratumque pedes contemneret æquor.

Verſ. 151. *Sæcula ritus*] Iunian. *victus*. tres alii *rictus*.

Verſ. 158. *Nymphaſque choris jam redde ſorores*] *ſonoris* Iſingr. & duo ex noſtris. quod temere ſecutus Raphelengius.

Verſ. 175. *Sinuatis fluctibus errans*] Lucenſ. Vatic. & unus Ambroſ. & Medic. *flexibus*. noſter infra,

Flumina non crebro vincant Mæandria flexu.

Silius lib. XV.

Nam qua curvatus ſinuatis flexibus amnis
Obliquat ripas.

Verſ. 176. *Gladioque tremendum*] *gladiique* Oxon. venuſte. ſic *vitæ laudandus opacæ* Silio lib. I.

Verſ. 178. *Proſpexit euntes*] *proſpectat* ſcripti fere omnes. Præf. lib. II. in Eutrop.

Proſpectant Taphiæ celſa de rupe puellæ.

Verſ. 192. *Aut ſolis habenis*] *ut* contra libros Raphelengius.

Verſ. 208. *Diras pavit aves*] *aquas* Putean. dictum III. Conſ. Hon.

Verſ. 212. *Medius Padus arbiter ibat*] *medio* ſi legas cum Oxon. & Regio, molliorem verſum reddideris.

Verſ. 227. *I potius gentis reliquum*] *genti reliquus* cum Vaticana & ſex aliis legendum. Lucenſ. & duo noſtri *genti reliquum*. quinque *gentis reliquus*. ſequenti verſu pro *& noſtrum*, novem *in noſtrum*. undecim *i, noſtrum*. vere.

Verſ. 230. *Tentabat tramite montis*] *montes* Vatic. & novem alii ex melioribus. cum iiſdem ſequenti verſu *Si qua* pro *quas* legendum. quod & Barthius vidit.

Verſ. 234. *Excubiis vigilantia lumina regni.*]

malo

malo *excubias.* ut lumina excubias per appoſitionem vocet. ut lib. I. de Stilich.

Argum fama canit centeno lumine centum
Corporis excubiis unam ſervaſſe juvencam.

Verſ. 238. *Conſedit in imo*] ſcripti plerique *conſidit.* Lege *conſidit*, quomodo quatuor ex noſtris. *uno* etiam pro *imo* iidem ſcripti. vere. libro II. in Rufin. *ſe cogit in unam Planitiem.* IV. Conſ. Hon.

Et quorum turbæ ſpatium vix præbuit orbis,
Vno colle latent. vide notas ad lib. II. in Eutrop. verſ. 285.

Verſ. 241. *Amnique vapore*] *amniſque* Vatic. & unus Med. Thuaneus, *anniſque.* ſex alii *animique.* Gyrald. *animique pavore.* hoc eſt animi angore. perſpicue.

Verſ. 252. *Nec jam deditio*] *ſeditio* opt. Ambr. & tres alii. bene. mox pro *diſcedere, deſcendere* undecim libri. Conjiciebam jam olim *deſciſcere.* Quod opt. Ambroſianus confirmat. ut infra, *quæ ſponte relictis Deſcivere favis.*

Verſ. 255. *Mox numina ſupplex*] *nomina* potiores manu exarati. probe. nihil enim magis ad conciliandos ſibi militum animos facere poteſt imperator, quam ſi nomine eos compellet. Lib. II. in Rufin. *Nomine quemque vocans natoſque patreſque reverſis Nunciat incolumes.* Lib. II. de Stilich. *& nomine quemque Compellas, clari, ſub te quod geſſerit olim, Admonitum facti.* Val. Flaccus lib. IV. *Hortatur, ſupplexque manus intendit Iaſon, Nomine quemque premit.* Silius lib. I. *Monſtrabat furibundus iter, cunctoſque ciebat Nomine.*

Verſ. 261. *Tinnitu conatur*] *conatur* cum Tholoſ.

Verſ. 266. *Frena dolor notaſque*] τὸ *que* delent ſcripti.

Verſ. 282. *Cruciatis*] *cruciaſtis* rectius libri. pro *captæ* male *raptæ* Raphel. mox lego *Fors tulerit*, vel ſine libris. Verſ.

Verſ. 289. *Finibus ab Ligurum*] ſic Vatic. quomodo Raphelengius & Barthius ex conjectura. Reliqui *à Ligurum*. Vulgo *ad Ligurum*. *complectitur* etiam libri omnes.

Verſ. 291. *Hunc ego continuum*] variant ſcripti. vera lectio *Huc*. quomodo unus Pulmanni & ſex è noſtris. Hæc ex conjectura Raphelengius. unus etiam Ambroſ. *continuo curſu*. ſed male. ſic *fugam tendere* paulo poſt.

Hæc memorans, inſtante fugam Stilichone tetendit.

Verſ. 293. *Iam deſperata voluiſſem*] imo *valuiſſem* cum eodem Ambroſ. & uno Petav. deinde *majore*, non *meliore*, ſcripti.

Verſ. 302. *Rettulit hoſtiles animos* ,] *Rettudit* vere octo libri. quod & Barthio in mentem venit. alii aliter.

Verſ. 312. *Deſinet eſſe meus*] *Deſinit* plerique. quatuor *Deſiit*. Puto, *nuſquam Deſiit eſſe meus*.

Verſ. 315. *Infenſi comites*] *Offenſi* in noſtris.

Verſ. 319. *Circumſonat aures*] *circumſonet* cum plerisque.

Verſ. 324. *Luſtralem ſic triſte facem*] *ſic rite* Vatic. & quatuor alii. optime. Val. Flaccus in deſcriptione luſtralis ſacri, *Rite locat quercus*.

Verſ. 328. *Numina terrificumque Iovem*] ſcripti multi *thurificum*. duo *turrificum*. Putabam olim *luſtrifico*. ut apud Val. Flaccum , *Atque ita luſtrifico cantu vocat*. ſed Lucenſ. Gyrald. Vatic. & duo alii, *purificum*. vere. hinc & *purificare* in luſtralibus ſacris. Plinius lib. X. c. XLI. *Villaribus gallinis & relligio ineſt. Inhorreſcunt edito ovo , excutiuntque ſeſe & circumactæ purificant , ac feſtuca aliqua ſeſe & ova luſtrant. Iupiter purificus* idem qui Græcis καθάρσιος, cujus Herodotus & Pauſanias meminerunt. mox *averſis* cum ſcriptis & Raphelengio, non *adverſis* legendum.

Verſ. 335. *Fregerat*] & *redegerat* Raphelengius. quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

quod ſcripti multi confirmant. non *fregerit* & *redegerit*. pro *Dacica* primæ edd. & quidam ſcripti *Dacia*. ſic *Parthia* pro *Parthica*, *Pharſalia* pro *Pharſalica*. & ſimilia.

Verſ. 337. *Cum cinxere faces Hypanim*] Recte eum ſcriptis Barthius, *faſces cinxere*. deinde *Mæotia* pro *Mæotica* libri quatuor. bene. jam alibi dictum.

Verſ. 343. *Flammante*] Iſingr. *fumante*. quod ſecutus fruſtra Raphel. apud Statium Theb. IV. *Cornipedum flammata ſitis*.

Verſ. 345. *Subſedit*] *ſubſidit* cum decem ſcriptis.

Verſ. 351. *Præſidium*] *ſubſidium* Vatic. & mox *veſtra manus* unus Ambr.

Verſ. 355. *Fulmina laurum*] quidam *vulnera*. Puto *fulgura*.

Verſ. 362. *Auguſte queror*] *precor* Oxon. & Reg. quod placet. mox *diſcernens* pro *decernens* cum ſcriptis & Raphelengio.

Verſ. 363. *Prælatus mea vota Ligur*] *Ligus* Lucenſ. Vatic. & unus Ambroſ. ut *Ligus ora* Perſio, & Silio *pernix Ligus*. ſic & alii.

Verſ. 372. *Dicabam*] *ferebam* Iſingr. Lucenſ. *docebam*. prior Moreti *parabam*. ut ſæpe noſter.

Verſ. 376. *Auratos fluctus*] *auratum fluctum* plerique. duo *auratum pontum*. mox pro *equis* Vat. *aquis*, & decem alii. malo etiam *trementi* quam *trementem*. ut infra de piis fratribus,

Fuſus in attonito palluit ære tremor.

Silius lib. I. *Stant marmore mæſto Effigies*. non *maſtæ* codex optimus.

Verſ. 384. *Num præſens*] ſic bene ex conjectura Raphelengius.

Verſ. 387. *Meritiſque ſuis*] *tuis* Iſingr. & tres alii. bene. quicquid diſſentiant viri docti.

Verſ. 390. *Spectatoſque*] malo *ſpectandoſque* cum uno Mediceo.

Verſ.

Verſ. 395. *Trophæi*] *trophæis* rectius cum uno Mediceo.

Verſ. 398. *Favere Tyrannis*] Vatic. & alter Moreti *periere tyranni.* quod verum puto. mox *putet* pro *putat* cum ſcriptis.

Verſ. 400. *Pharſalica Cæſar*] *Pharſalia* meliores. ut nupt. Hon. *Pharſalia rura Pervolat.* & apud Catull. *Pharſalia tecta frequentant.*

Verſ. 405. *Deſuetum*] *Deſuetæ* plerique. bene. mox pro *ſumptiſque* Lucenſ. & Gyrald. *fultoſque.* probe. & tum malim *ſonteſque* paulo poſt.

Verſ. 411. *Illic poſſe regi*] *Illinc* Vatic. Iſingr. & tredecim alii.

Verſ. 414. *Leviuſque timebant*] *tremebant* opt. Ambroſ.

Verſ. 422. *Hic civis*] *Hoc* ſcripti plerique & Barthius. pro *ſub mente* Lucenſ. & decem alii *ut.* placet.

Verſ. 440. *Spectator vel cauſſa fuit*] Lege *fui* cum Barthio & ſcriptis.

Verſ. 444. *Quod gentibus illis Frigore conſuetis*] Vatic. *quo gentibus illis Sidere conſueti.* optime. *hiberno ſidere* pro tempore. ut apud Virgil.

Quin etiam hiberno moliris ſidere claſſem.

Ovid. II. Pont. El. IV.

Longa dies brevior brumali ſidere.

quo ſidere etiam quinque ex noſtris. alii quinque *quod ſidere.* totidem, *quod fœdere.* duo *quo fœdere.* duo item *quo frigore.* Vulgo *quod frigore.*

Verſ. 447. *Si forte remotis*] *ni forte* quatuor libri.

Verſ. 450. *Et duce venturo*] *Hoc duce* contra ſcriptos Raphel.

Verſ. 453. *Mox & per Latium*] Vatic. prior Moreti & primus Med. *Nox erat, & late.* quomodo Delrius ac Schottus ex ſuis legunt, & probat Barthius. recte. Val. Flaccus III.

Nox erat, & leni canebant æquora ſulco.

Verſ.

Verſ. 457. *Inter me ſocerumque*] Veterum librorum lectionem expreſſimus. quomodo & alii emendandum viderunt. vulgo hæc inquinatiſſima erant.

Verſ. 463. *Hac ille locutus*] *hoc ille locatus* ex conjectura bene Raphelengius. ſcripti meliores confirmant.

Verſ. 468. *Proſternens obvia*] *præſternens* contra libros Raph.

Verſ. 470. *Nunc mihi*] *tibi* Vatican. & quatuor alii.

Verſ. 479. *Tantum præclarior*] *tanto* & *quanto* lego. ſic & alibi peccatum. mox *nec vigilem* pro *non* ſcripti.

Verſ. 485. *Tyrrhenam manum*] non *manu* Raphel. ſcripti confirmant.

Verſ. 489. *Sulcatur ſocero*] *ſulcatus* libri meliores. deinde pro *bellis* Raphelengius *telis*. contra ſcriptos. non opus. Lucan. IV.

Incertus qua terga daret qua pectora bello.

Verſ. 491. *Tanta certamine laudis*] *certamina* per appoſitionem undecim codices. vide notas ad bell. Gild. v. 136.

Verſ. 497. *Amne ſecundo*] *ore ſecundo* Lovan. venuſte. nam & ora fluviis dantur. Vatic. & tres alii *retruſo*. unus *refuſo*. tres *retuſo*. nil muto. Auſon. Moſell. *amne ſecundo Laberis*.

Verſ. 503. *Admiſitque*] *Admittitque* duo.

Verſ. 518. *Silvis arctatur opacis*] Lucenſ. & opt. Ambroſ. *arctatus*. quomodo & Raphelengius cum Livineio. Lovan. *arcatur*. Puto *arcatus*, ab arcu. ut apud Ovid. lib. XI. Met.

Iris & arcato cœlum curvamine complet.

Extat & id verbi apud Livium. paulo poſt pro *lymphis* Lucenſ. & tres alii *Nymphis*.

Verſ. 538. *Fædaverat imbre*] *fædaverit imbri* prior Moreti & duo alii. mox ſex ſcripti *omnem ante diem*.

Verſ.

Verſ. 543. *Qua pons à colle recedit*] libri melio-
res *quod pons.* vere. diximus Conſ. Manlii. v. 57.
Lucenſ. etiam & Bonon. *Mulvius* non *Milvius*. re-
cte etiam Vatic. *in quantum* pro *& quantum.* quo
loquendi modo & alibi noſter uſus.

Verſ. 548. *Proſpera fata*] *fati* in pleriſque ſcri-
ptis. bene. quod & aliis deprehenſum. Vide notas
bell. Gild. v. 103.

Verſ. 550. *Quod tempore ſolus*] *quo tempore ſo-
los* Raphelengius ex conjectura. ſed *Tempora* jam
hoc ipſo verſu præceſſerant. libri antiqui fere om-
nes *quod pectore ſolus.* placet, ſi bene diſtinguatur.

Verſ. 554. *Militis officium*] *obſequium* Vatic.
Mazarin. & unus Medic. dictum ſupra.

Verſ. 557. *Hoc ſibi cura ſenum*] meliores *Hac,*
& mox *tum flore.*

Verſ. 563. *Inter Erytræos*] *Erytræas* novem li-
bri. recte. ſic apud Lucan. lib. x. vetus codex,

—— *foribus teſtudinis Indæ*
Terga ſedent, crebra maculas diſtincta ſmaragdo.

Ovid. Met. II. —— *Sedebat*
In ſolio Phœbus clara lucente ſmaragdo.

Lib. III. Art. Am.
Hic Paphias myrthos hic purpureas amethyſtos.

ut quidem in antiquis exemplaribus uterque locus
extat.

Verſ. 565. *Calet ore pudor*] alter Moreti & Lo-
van. *ille pudor.* recte. nam τὸ *ora* ſequitur. vide IV.
Conſ. Hon. v. 284.

Verſ. 569. *Vt chalybe indutos*] *chalybem* Gyrald.
& ſeptem alii. Silius lib. IV.
Indutoſque ſimul gentilia lina Faliſcos.

vetus Epigr.
Fulget honorificos indutus menſis amictus.

Verſ. 573. *Addidit hinnitum*] *indidit* Vatic. &
belli pro *bellis*.

Verſ. 577. *Rubra ſubaurato*] *ſubarato* idem Vat.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 591. *Digerit imperii*] *Dirigit* Tholoſ. & unus Medic. ut apud Statium Pietate Abaſc.

—— notat iſta Deus, qui flectit habenas
Orbis, & humanos propior Iove dirigit actus.

fata quoque pro *facta* unus Petav. ut olim conjeceram. *fata imperii*, ut *Latia fata* Val. Flacco lib. IV.

—— non ulla meo te carmine dictam
Abſtulerint, durent Latiis modo ſæcula fatis.

ſic ſcribo. quid enim Hypſipylæ cum Latiis faſtis? Silius lib. XVI. *adjunget Latiis tua nomina fatis.*

Verſ. 597. *Talis victoria templis*] primus Mariangelus Accurſius Diatribe in Auſonium *ales* legendum monuit. atque ita Iſingr. Gyrald. Vatic. & duo Medicei. facilis hic error. ſic apud Val. Flaccum lib. II. cum vulgo ſcribatur, *Attamen hos tales forſan ſolabere caſus Tu thalamis*, legendum *hos aliis*. ſic & *præpetem victoriam* vocat Prudentius, & *alitem famam* noſter lib. II. in Stilich. ubi plura.

Verſ. 599. *Qua divite pennâ*] *pompâ* tredecim. ut triumphum intelligat. Lucenſ. *parmâ*, qualis in antiquis nummis nonnunquam exhibetur.

Verſ. 602. *Nunc tandem fruitur votis*] *junctis* quatuor ſcripti. Te ſcilicet & Româ. placet. mox concinnius legas, ſi per libros veteres liceret, *omne futuri ævi*. prior certe Moreti *ævo*.

Verſ. 609. *Adſtringit ſua quemque ſalus*] *Obſtringit* meliores. & mox *erret* ac *quærat* & *muneris* non *numinis*.

Verſ. 612. *Imperii præſens ſpecies*] *genius* ex ſcriptis legendum jam monuit Cl. Gronovius ad Statium. atque ita duodecim ex noſtris. ſic in antiquis nummis GENIO POPULI ROMANI, & ſimilia in vetuſtis paſſim inſcriptionibus.

Verſ. 614. *Connexum gradibus*] *Connixum* Raphelengius contra libros. *convexum* quinque. quod verum puto. optime enim rotunditatem Circi exprimit.

primit. quam in rem vetus epigramma extat, cujus initium, *Circus imago poli.* Gloſſæ Stephani, *Convexus,* περιφερής. apud Lucanum lib. IX. v. 502. *convexa galea.* ut quidem in nonnullis ſcriptis.

Verſ. 615. *Conſenſuque*] *Aſſenſuque* Vatic. & duo alii ex melioribus.

Verſ. 618. *Aſſueta quadrigis Cingunt arva tigres*] *Tingunt* legendum monent ſequentia. & ſic tres ſcripti. Val. Flaccus lib. I. *niveique greges altaria tinguent.* male *cingent* vulgo & illic legitur. Virgil. *maxima taurus Victima ſacratos tinguet odore focos.* vir magnus in ora libri ſui *aſſueta quadrigas Cingunt rava tigres*, atque ita commentariis in Manilium citat. quod me non intelligere fateor. Raphelengius aſteriſcis locum notarat. Barthius *Cingunt arma.* In Gyrald. Lucenſ. & tribus aliis pro *tigres, trabes.* ut pegma aut ſcenam intelligat. & ſane jure dubitem an prior in *tigres* poſſit corripi. loca enim poëtarum, quibus id evincatur, corrupta ſunt, & in probæ notæ ſcriptis exemplaribus diverſo modo leguntur, ut ad Ovidium pluribus dicemus.

Verſ. 621. *Hic & belligeros*] *Hæc* meliores.

Verſ. 626. *tunc pectore motus*] *tot* ex ſcriptis legendum. & mox *alliſis* pro *illiſis*, quod alii jam viderunt.

Verſ. 628. *Mucronis acutum Murmur*] *acuti* libri multi. Lego minima mutatione *mucronis acuti Murmure.* etſi *acuto* malim. mox *reſultat* pro *reſultans* libri.

Verſ. 630. *Clauditur enſe*] *plauditur* Raphelengius contra ſcriptos. optime tamen ad ſenſum. ſic apud Statium Protrept. ad Criſpin.

Quis tibi tam tenero permiſit plaudere collo
Nubigenas clypeos?

Gallæci apud Silium lib. III.

Ad numerum reſonas gaudentes plaudere cetras.

Vulg. tamē lectio temere nō eſt ſollicitanda. ſic apud

Horat. lib. II. Sat. I. *pedibus delectat claudere verba*, & *Claudere verſum* Perſio.

Verſ. 634. *Semiferi*] Gyrald. Lucenſ. & duo alii *ſemiviri*. atque ita promiſcue in antiquis libris. ſic *Neſſum ſemivirum* vocat Ovidius Epiſt. Deianiræ.

Verſ. 633. *Ordine giros*] *agmine* opt. Ambroſ. & mox *vel crebro* Gyrald. ſequentia male vulgo diſtinguebantur.

Verſ. 637. *Cardine clauſtris*] *clathris* Gyrald. dictum lib. III. in Stil. v. 272.

Verſ. 638. *læta ſub imagine pugnæ*] *læta* unus Ambroſ. & Petav. rectius.

Verſ. 651. *Induit hoſpes honos*] *Imbuit* fruſtra contra libros Raphelengius. qua de re ſupra v. 68. *hoſpes honos* ut *hoſpes dolus* apud Ovid. Epiſt. Phyll.

Hic eſt cujus amans hoſpite capta dolo eſt.

ita enim codices nonnulli, non *hoſpita*.

Verſ. 655. *Regeſque priores*] *retroque* major ſcriptorum pars. & placet. lib. I. in Eutrop. *quantis injuria mille per annos Fit retro ducibus*. Cod. Theod. lib. VII. Tit. VIII. *ex ſuſpicione ream conjugem facere veteres retro principes abnuerunt*. Lamprid. Alex. Severo, *Si quis ei recitavit Alexandri Magni laudes aut meliorum retro principum*. atque ita ſæpe ævi ejus ſcriptores.

NOTÆ IN
LAUDES SERENÆ.

VERS. I. *Dic mihi Calliope*] *mea* ſcripti. ſic *noſtra Thalia* præfat. in Conſ. Manlii , mox pro *tanto cur tempore* , plerique *cur tanto*. Claverii liber & ex noſtris quatuor *cur tantum in tempore*. opt. Ambroſ. *cur tanto in tempore*. primus Med. *cur tantum interprete*. Puto *cur tanta in tempora differs*. Val. Flaccus lib. IV, *in quanam tempora differs Cau-*

caſium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

caſium Rex magne ſenem. Silius VII. *in lucem prælia differ.*

Verſ. 8. *Fons Aganippea Permeſſidos*] *Permeſſius* Gyrald. Vatic. & opt. Ambroſ. bene.

Verſ. 11. *Dignius an vates*] *haud vates* Gyrald. & Iſingr. mox pro *quod ſponte redempto*, opt. Ambroſ. *Conſorte redempto.* cujus gloſſa in Gyraldino, *quod ſponte marito.*

Verſ. 15. *Migrare virum*] Buſlidianus codex *viros.* lege *viro.*

Verſ. 18. *Crine Cybellen*] *fune* ſcribendum puto.

Verſ. 21. *Armavit*] *Armarit* Buſlid. recte. mox *cautes tranſvecta* malim.

Verſ. 25. *Penelope decus atque ſuum*] Locus vexatiſſimus. Raphelengius ex conjectura viri maximi *Penelopes decus æquævum.* & mox *paratu.* Behotius in Apophoretis, *Penelopæ decus atque ſuum*, minimâ mutatione, Penelopæ decus & Homeri. Claverius ex veteri libro, *Penelope decus auſa ſuum.* ſed illam Cuiacii potius conjecturam exiſtimem. Torquet & ſe hic valde Barthius. Vatic. & Petav. cum duobus Med. *Penelopæ decus eſt atque uni tanta paratur.* Tredecim alii, *Penelope decus atque uni.* Lego *Penelopæ decus atque viri.*

Verſ. 27. *Et totidem ſævi bellis*] ita ſcripti. Raphel. *bello.* deinde *ſit* pro *ſic* iidem. bene. quomodo Behotius conjecerat.

Verſ. 32. *Sollertia telæ*] ſic Vatic. tredecim alii *Laërtia.* tres *certiſſima* cum Aldo. Buſlid. *laxantia* pro *laſſantia. Stamina* etiam probe Raphelengius. ſcripti confirmant.

Verſ. 37. *Non te privata*] *non hoc* Gyrald. Lucenſ. & decem alii. vere. mox *numen* pro *nomen* opt. Ambroſ.

Verſ. 46. *Cingeris excubiis*] *exuviis* Vat. & opt. Ambroſ. vidit Barthius.

Verſ. 51. *Primo lavat æquore ſolem*] *levat* Iſingr.

Vat. cum quinque aliis. dictum lib. 11. in Eutrop. v. 241. malo & *primum*.

Verſ. 53. *Tuo fluctu*] *tuos fluctus* libri plerique.

Verſ. 62. *Militis Illyricis*] Puto *Illyricæ*.

Verſ. 73. *Vellere purp. p. m. ovile*] *Vellera* quidam ſcripti. Lucenſ. *Vellere ovili*. Lego *vellera ovili*. & ſic duo Medicei. mox diſtinguendum *Cantaber Oceanus*. vide nupt. Hon. v. 88.

Verſ. 77. *Pireneique ſub antris Ignea fulmineis*] Lege *Pirenæiſque* & *fluminea* cum novem ſcriptis. quomodo & Livineius ex veſtigiis Vaticani codicis, in quo *fulminea*. deinde *relabentes* pro *rebellantes* ſcripti meliores. quod merito ſecutus Raphelengius. Aldus & quatuor ſcripti *relegentes*. opt. Ambroſ. *recedentes*.

Verſ. 87. *Gremiis redolentibus auræ*] ſic Gyrald. & Vatic. Claverius ex ſuo libro *Horæ*. atque ita Raphelengius. quinque veteres *gremio redolentibus aulam*. opt. Ambroſ. *gremio redolente napes*. Lege *Napæa*. mox *Trinaque* Buſlid.

Verſ. 89. *Afflavit*] ſex *Affluxit*. opt. Ambroſ. *Alluſit*. deinde *quocunque* cum ſcriptis lego.

Verſ. 92. *Purpura fulgebat*] *ſurgebat* Vatic. & duodecim alii. pro *factura* prior Moreti & Patav. *fractura*. ut ad Statium conjecit doctiſſimus Gronovius. qui videndus. mox *vernanſque* & *omina* bene Raphelengius, pro *vernatque* & *omnia*.

Verſ. 99. *In ſua tecta*] *ad ſua* libri. mox diſtingue *ferebat Latior*.

Verſ. 101. *Quis me de propriis*] malo *patriis*. mox *inquis* pro *inquit* ſcribendum cum Lucenſi. quod Livineio Barthioque viſum. cum eodem Lucenſi ac duobus Med. poſtea *quid me Imperat hic ſemper?* male vulgo diſtinguunt.

Verſ. 108. *Devinxit cura Lacones*] *dilexit* Vat. & duo alii. *carior* Lucenſ. *Laconas* Thuan. mox *Indidit* malo.

Verſ.

Verſ. 111. *Delectus habenas*] *electus* Vatic. multi alii, *elatus*. deinde pro *intendit* ſcripti bene *impēdit*.

Verſ. 121. *Vtraque luminibus timidum micat*] *tumidum* ſeptem libri. eleganter. dictum lib. 11. in Stilich. v. 358.

Verſ. 128. *Inducit mores*] ſcripti fere omnes *Indicit*. recte. ut monui bello Gild. v. 16. malim etiam *totique*.

Verſ. 135. *Flagrante rediret*] *redibat* meliores.

Verſ. 139. *Secreta fidelis*] *fideli* conſtanter ſcripti. ut appareat verſum alterumque excidiſſe.

Verſ. 147. *Ludus erat*] *erant* cum opt. Ambroſ. mox *Eliſſæ* bene codices. ut apud alios etiam auctores in veterrimis libris.

Verſ. 163. *Quod dura ſub lege*] *dirâ* ſcripti novem.

Verſ. 166. *Curru Piſæa marino*] *maligno* Buſlid. *marito* Scaliger. confirmat Puteaneus. dixi bello Gild. v. 407. lib. 11. de Rapt. *marito Mobilior Zephyro*, ubi Gyraldi codex ſimili modo *marino*. mox pro *providus* Vatic. & octo alii *perfidus*. bene. Gyrald. Lucenſ. & decem alii *fervidus*. Lego deinde *deceptum axem*, non *deceptus*. pro *Ambitione* opt. Ambroſ. *Conditione*.

Verſ. 172. *Pretiumque laboris*] duodecim *labori* rectius. mox *pectora premeret* non *pectore fremeret* tres. quod placet.

Verſ. 176. *Saucia truncato pallebant*] malo *ſquallebant*.

Verſ. 181. *Sæpe duces meritis*] lege *meritas* cum Patavin.

Verſ. 188. *Alio tibi numine tædas*] quatuor *munere*. Buſlid. *vivere*. lego *lumine*. & ſic Livineius. lib. 11. de Rapt.

Et fauſtas alio ſuccendunt lumine tædas. Ovid.
Conde tuas, Hymenæe, faces, & ab ignibus atris
Aufer: habent alias mæſta ſepulchra faces.

Verſ. 190. *Magniſque coronis Conjugium fit cura tuum*] *choreis* Gyrald. *coloris* Patav. & pro *cura* Lucenſ. Vatic. & novem alii *cauſa*. Hæc ſine dubio corrupta. forte *magniſque choreis Conjugium junctura tuum*. vel, *magniſque trophæis Conjugium fotura*, aut *fultura*. ut *fultos ſpoliis triumphos* VI. Conſ. Honorii dixit.

Verſ. 193. *Gemino mox Idæ germine duxit*] Hæc inquinatiſſima. Scaliger θέματα τῆς ἑκατέρης Φρυγίας intelligit. ſed non perſuadet geminum Idę culmen pro utraque Phrygia ſumi. Videamus primo diverſas lectiones. A quibuſdam ſcriptis verſus hic abeſt hiatu relicto. Oxon. *gemino nex in germ.* unus Ambroſ. *geminæ nex inde.* alii quidam *geminæ mox inde.* Ald. & prior Moreti *gemina mox inde germ.* Vatic. *inde è germ.* Buſlid. *geminæ nexu tibi germ.* unus Med. *gemino mox inde è gramine.* Putean. *geminæ nec inde germania.* unus Petav. *geminæ nec inde germina.* Lucenſ. *gemino nec inde gemin.... duxit.* opt. Ambroſ. *Primus honor, tantaque fide victricia duxit Agmina.* ſenſu commodo, niſi quod ſuſpicor ab interpolatrici manu eſſe. pro *germine* liber Claverii *culmine*. quo nunc quidem melius nihil ſuccurrit. Lego igitur *gemino mox idem culmine duxit.* Magiſter enim utriuſque militiæ Stilicho, ut ex antiquis patet inſcriptionibus. noſter alibi, *Culmen utrumque tenes.* & infra, *legum culmine fultæ Convenere domus.*

V. 199. *Committere Martem*] *permittere* meliores.

Verſ. 201. *Flumine molli*] rectius ſcripti *flamine*. ſic *mollis aura* Ovid. Faſt. *A Zephyris mollior aura venit.* non *mitior*.

Verſ. 205. *Seſeque pavere Confeſſi finem ſtudiis fecere procellæ*] Ita hæc vulgo legebantur. nos ex novem ſcriptis verſum, qui exciderat, addidimus, cæteraq; in integrum reſtituimus. *Confeſſis* à Puteaneo eſt. cæteri *confeſſæ*.

Verſ.

Verſ. 211. *Iacuit formidine livor*] *tacuit* Buſlid. quod præſtat.

Verſ. 214. *Reſpectans limina vultu*] *lumina* ſcripti. an *numina*?

Verſ. 219. *Caſta tuto per dulcia noctis*] duo *dubia*. prior Moreti *devia*. Forte *Caſtæque tibi*.

Verſ. 224. *Tegitur neglecta gratia formæ*] cum Aldo & Claverio *teritur* noſtri omnes.

Verſ. 230. *Fervor iniquus*] tres ſcripti *femur*. unus Ambroſ. *rumor*. optimus *fulor*. latet aliquid. In Gyraldi codice notatum multa hujus poëmatii deſiderari.

NOTÆ IN EPITHALAMIVM PALLADII ET CELERINÆ.

EPithalamium] Lucenſis, *Epithalamius dictus Palladio..... tribuno & notario & Celerinæ*. Gyrald. *Incipit Epithalamium dictum Palladio V. C. tribuno ac notario*. cætera legi non poterant. ex utraque lectione hanc concinnavimus, quam contextus exhibet.

Verſ. 2. *Succeſſerat antri*] *ſuſceperat* Claverius ex veteri libro, cum neget in vulgata lectione ſenſum eſſe. quod & Raphelengius ſecutus. tres ſcripti *ſeceſſerat*. Patavin. *quæſitans*.

Verſ. 4. *Acclinis florum cumulo*] Gyrald. *Acclinis foribus*. Lucenſ. *floribus*. Puto *Floribus acclinis. cumulo criſp. opaco*.

Verſ. 5. *Vitem ſudantem ventilat uvas*] τὸ *vitibus* jam præceſſerat. optime igitur Claverii codex, *mites undatim ventilat uvas*. atque ita Lucenſis. niſi quod *ſudanti* in eo corrupte. Gyrald. *mites ſudanti v. uva*. Vatic. *multa ſudantem v. uva*. *undare* ut *fluctuare*. Vid. notas lib. 11. in Eutrop. v. 273.

Verſ. 7. *Æſtus & exutæ*] prior Moreti *excuſſo*. Puto ſcribendum *faſtidit amictum Ceſtus*. Ceſto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Veneris nihil venuſtius in rerum natura fuiſſe poëtę teſtes : nihilque Momum in eo carpere potuiſſe. hinc *φωνεῦσα κεστοῦ μαγώτερα* Philodemus in Epigrammatis. hoc ergo vult, ceſtum pro veſtitu Veneri fuiſſe.

Verſ. 10. *Quo quemque vocavit*] *vocabat* Ambroſ. puto *vocarat.*

Verſ. 11. *Ramiſque propinquant*] *propinquis*, & mox *pendentes* cum melioribus ſcriptis legendum, non *prudentes.* quod & Raphelengius vidit. Vatic. & Ambroſ. *pendent &.*

Verſ. 13. *Pars vigiles*] *Pervigiles ludunt & per* Vatic. & Ambroſ.

Verſ. 14. *Scrutantur nidos avium*] *nidos alii* legendum.

Verſ. 17. *Defendunt alii lucum*] *ludos* Vatic. & Ambroſ. Lege *nido*, & vide quæ diximus ad lib. 11. in Stilich. v. 171.

Verſ. 23. *Audita per rura lyræ*] *tuba* opt. Ambr.

Verſ. 28. *Vtque erat interjecta comas*] *Vtque fuit intexta* quatuor ſcripti. *Vtque fuit interjecta* duo. *Vtque fuit intecta* alii duo. *Vtque erat intexta* Lucenſ. An legendum *Vtq; erat indepexa comas*, vel, *indigeſta.* opt. Ambroſ. *Vtque fuit detecta.* Forte pro *rejecta* aut *neglecta.* Gyrald. *Vtque fuit turbata comas.* mox pro *turbata capillos*, Lucenſ. *intecta.* Gyrald. *merita* vel *incompta.*

Verſ. 29. *Sociumque requirit Agmen*] prior Moreti *revocatque ſuorum*, ſed manu recenti, ut interpolatoris figmentum eſſe facile appareat. admiſit tamen nimia facilitate Raphelengius. In aliis pleriſque ſcriptis aut lacuna relicta, aut manu minus vetuſta ſuppleta erant. quatuor noſtri cum Claveriano *interque ſuorum Agmen & innumeros Hymenæum quærit Amores.* pro *quærit* Gyrald. & Lucenſ. *poſcit.* recte. vide quæ notamus de eo verbo lib. 11. in Ruf. v. 298. Raphelengius contra ſcriptos

in

in numeris Amoris. pro *interque ſuorum* Lucenſ. *Hymenæus it omne.* Lego minima mutatione & optimo ſenſu, *Hymenæon & omne Agmen & innumeros Hymenæon poſcit Amores.* accuſativus Græcus loco corrumpendo occaſionem dedit.

Verſ. 31. *Nullum vinxiſſe cubile*] *junxiſſe* libri cum Barthio, ſic & *ſociare cubilia* Ovid. Stat. Epith. Stellæ, *Ergo adjunge thoros atque otia deme juventæ.*

Verſ. 38. *Diſſimili tenuem*] *Diſſimilem tenui* Vatic. & Ambroſ. ut *tenuis avena* apud Virgil. mox *flatu* pro *lapſu* opt. Ambr.

Verſ. 41. *Infecerat igni*] *interſerit* Lucenſis. alii etiam *igne.* forte *niveis interſerit ignem Solque pudorque genis.*

Verſ. 49. *Atque pecus cordi*] *Iamque* duo Med. & unus Petav. *Atque nemus* Ambroſ. Puto *Iamne nemus.* mox pro *tantæ* Lucenſ. & Gyrald. *tantas.* prior Moreti *tacitæ.* Ambroſ. *tandem.*

Verſ. 51. *Quæ pompa thoro*] lege cum Vatic. & Ambroſ. *cui thoro.*

Verſ. 56. *Diva morantem*] Vatic. & Ambroſ. *morari.* mox *mirabar quid* non *quod* ſcribo. Virg. *Mirabar quid mæſta Deos Amarylli vocares.*

Verſ. 60. *Lætiſſimus urbi*] *lectiſſimus* ſex ſcripti. Vatic. & Ambroſ. *lectiſſimus orbi.* ſic *juvenes lectiſſima bello Pectora.* mox bene *fluctibus* cum ſcriptis Raphelengius.

Verſ. 63. *Succeſſit regio*] *Seceſſit* cum libris & Barthio. ſequenti verſu *penetrarit* legendum.

Verſ. 65. *Et grata ſenectus*] duo Florentini *terga.* puto pro *terſa.* tres *amica.* Iuvenal. Sat. IV. *Criſpi jucunda ſenectus.* mox *benignæ* recte opt. Ambroſ.

Verſ. 69. *Hic ſplendor juvenum*]*juveni* cum ſcriptis legendum. quod ab aliis jam occupatum. lege, *Hinc ſplendor juveni.* ut alibi *Hinc honor Eutropio.*

Verſ. 70. *Mavortia matris*] lego *patris* vel *patri.* nam Moreti codex *Marti.* alii *Martis.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 72. *Celerini robore*] Claverius ex veteri libro *Celeris de.*

Verſ. 74. *Domitos & Parthica fulmina claros*] *domitas Carras.* Raphelengius cum opt. Ambr. Claverius ex antiquo codice *domitas ad Parthica flumina Carras.* quod & mihi placet. Cum poſt domitas Carrhas ſceptra ſibi miles daret ad Parthica flumina. Carrhæ tum ab aliis Imperatoribus, tum à Gordiano tertio captæ: qui in expeditione illa occubuit, à Philippo nefarie trucidatus, ſepultuſque in caſtro Circeſſo ſeu Circenſi, quod inter duos fluvios ſitum. ut appareat cur *ad Parthica flumina* dixerit. Gyrald. tamen Lucenſ. & Vatic. *poſt obitus & Parth. fulmina caro* vel *claros.* Forte *Cari*, ut de Caro Imperatore intelligatur, qui ad Cteſiphontem fulmine ſublatus, ut quidam volunt.

Verſ. 77. *Reſpuit inceſtum*] *ingeſtum* Gruterus ad Senecam. & ſic Lucenſ. ac Vatic. *incertum* Scaliger. Delrius ad Senecam *hoc ſceptrum.* perperam. mox *tum* pro *non* ſcripti.

Verſ. 79. *Metuitque repulſam*] imo *meruitque* cum libris. Statius Surrentino Pollii, *Spemque metumque domas indignantemque repellis Fortunam.* ſic lego, non *refellis.*

Verſ. 81. *Se confeſſa viro*] bene iidem ſcripti *conceſſa.* mox *delata* bene Pulmannus cum Vatic. & Ambroſ. pro *delecta.*

Verſ. 83. *Plena ducum*] Florent. S. Marci & Buſlid. *ducit.* lege *ducis.*

Verſ. 84. *Vectus ad altum*] *in altum* quatuor libri. Lego, *evectus in altum.*

Verſ. 85. *Quo non illuſtrior extat Alter*] *qua* & *altera* cum libris. pro *aſſignat* puto *ſignat.*

Verſ. 86. *Regnorum numeros*] *Rectorum numerum* Vatic. ut lib. 11. in Eutrop. *Rectorum numerum terris pereuntibus augent.* de præfectis provinciarum agit.

Verſ.

Verſ. 88. *Depoſitum quæ*] *Diſpoſitos* Lucenſ. *Diſpoſitos quam* Gyrald. *Diſpoſitis quæ* Vatic. Lego *Diſpoſita quæ. qu* ſyllabam ultimam in *Diſpoſita* longam facit, ut ſæpe apud poetas. mox *Getis* pro *Rhœtis* libri.

Verſ. 90. *Quantum cinxere cohortes*] *quantæ.* & mox *quanto* bene Raphel. ſcripti confirmant.

Verſ. 98. *Mihi fiſtula*] *jam fiſtula* Vat. & Ambr.

Verſ. 102. *Dioneæ ſumit velamina telæ*] *Cleoneæ reddit miracula telæ* Vatic. *miracula* etiam unus Ambroſ. alii quidam *pepliſque.* Buſlid. *peplumque ſolutæ.* Lucenſ. *prœliiſque.* & τὸ *ſolutæ* in mendo cubat. Lego *prælîſque polita.*

Verſ. 103. *Exſtruitur currus*] *currum* unus Ambroſ. ut Græciſmus ſit.

Verſ. 105. *quæcunque frementem*] *fremente* cum Lucenſi malo.

Verſ. 108. *Ereptis obmutuit unda querelis*] *abruptis* magis placet. ut alibi, *abrūpit mutas in fila querelas.*

Verſ. 110. *Diffugiens nudavit olor*] *viduavit* puto.

Verſ. 115. *Lapſu meliore volantes*] Ordo horum verſuum in vulgatis libris turbatus erat. deinde *lapſus meliore volatu* cum Lucenſi & octo aliis.

Verſ. 117. *Deſuper invertunt calathos*] malo *invergunt.*

Verſ. 124. *Aggreditur Cytherea virum*] *nurum* ſcribe cum melioribus libris, & mox *pudico* pro *cupido.*

Verſ. 132. *Labra ligent animos*] *animas* lege. ut nuptiis Honor. *labris animam conciliantibus*, ut recte illic Cl. Gronovius ex illo Græco τὴν ψυχὴν Ἀγαθῶνα φιλῶν ἐπὶ χείλεσιν ἔσχον. pro *virtute paterna* Gyral. & Vatic. *proterva.*

V. 134. *Sed precibus placanda*] *pacanda* lege cum Vat. ut nupt. Hon. *Inpacata licet ſæviat unguibus.*

Verſ. 137. *Sic uxor ſic mater eris*] malo *eas.* ſic apud Ovid. Faſt. *Soſpes eas ſemperque parens.*

Verſ. 139. *Dixit & aligeros*] *aligera.* mox *reſperſi* pro *diſperſi* cum libris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

NOTÆ IN LIBRVM I.
DE
RAPTU PROSERPINÆ.

POema hoc ἀτελὲς & mutilum ad nos pervenit, ut & alia nonnulla ex Claudiani operibus. *Raptum Proſerpinæ* auctor, puto, inſcripſerat, non *de Raptu*. quod barbarorum commentum. Sic *Triſtia*, *Faſti*, *Amores*, *Ars amandi*, & ſimilia, apud Ovidium, non *de Triſtibus*, *de Faſtis*, atque ita porro. Florentino dedicatum hoc opuſculum ex præfatione libro ſecundo præmiſſâ colligimus. ut omnino mihi perſuadeam hinc errorem quorundam profluxiſſe, qui Claudianum Florentinum fuiſſe teſtati ſint. cum nihil tam certum ſit, quam in Ægypto & quidem Alexandriæ natum. quod argumentis multis evinci poſſet, niſi alii id jam præſtitiſſent. Quid quod Alexandrinos dicaciſſimos fuiſſe conſtat? qua in re tam aſſiduus eſt noſter, non tantũ in epigrammatis, verum etiam in verſibus epicis, & ubi maxime deberet eſſe ſerius, ut jure cenſeri poſſit decori hic non valde ſtudioſus, & ad ſatyram quandoque deſcendat. Cæterum *Raptus* hic in V. Cl. Patricii Iunii codice, in utroque Oxonienſi, priore Moreti, Puteaneo, Regio, tribus Petavianis, quatuor Mediceis, Florentino S. Marci, Bononienſi, & duobus Ambroſianis legebatur. In excerptis quoque Gyraldi & Livineii Vaticanis extabat. in reliquis codicibus deſiderabatur. Habui præterea alium Patricii Iunii codicem, alium item Petavianum, duos Voſſianos, duos meos, in quibus poëmatium hoc tantum, cæteris Claudiani omiſſis, exhiberetur.

IN PRÆFATIONEM.

FLorentino hæc inſcribunt vulgati codices, quod ſcripti non confirmant.

Verſ 9. *Præceps audacia crevit*] viri duo docti *in præceps legunt.* non ſequor. lib. I. in Ruf. *caco præceps audacia vultu.*

Verſ. 11. *Iam vagus irrupit pelago*] *exſultat.* Iſingrinus. eleganter. ut apud Ovid. lib. I. Metam. *Fluctibus ignotis inſultavere carinæ.* & Silium lib. XIV. *Inſultant pariter pelago.* Pro *irrupit* plerique tamen *irrumpit.* & *pelagus* duo Petav. cum uno Mediceo. quod præſtat. ſic *Intacti cum clauſtra freti audax irrumperet Argo* bello Get. & *cohors experta pontum irrumpere* Statio VI. Theb.

IN LIBRVM I.

VERS. 2. *Audaci promere cantu*] *prodere* Iſingr. & ex noſtris ſeptem. vere. Gloſſæ MSS. Moreti, *Prodo, decipio, manifeſto vel credita detego, vel ſecreta in lucem produco.* Sic vates dicebantur deos prodere, quorum mentes aut arcana revelabant. Multus in ea locutione Lucanus. appoſite lib. v. *nec tantum prodere vati Quantum ſcire licet.* & lib. x. Achoreus vates,

Fas mihi magnorum, Cæſar, ſecreta deorum

Prodere. ita vetus liber Lovanienſis. non *parentũ.* paulo ante Cæſar Achoreo, *quodcunque vetuſtis Inſculptum eſt adytis profer, noſcique volentes Prode deos.* atque ita ille ſæpe. Ovid. Faſt. III.

Sed poterunt ritum Picus Faunusque piandi

Prodere. ita meliores libri. vulgo *tradere.* Flavius Vopiſcus Aureliano, *Itum deinde eſt ad templum, inſpecti libri, proditi verſus:* ubi de Sibyllinis oraculis. Val. Flaccus lib. III.

Ille mihi quæ danda forent luſtramina cæſis,

Prodidit, ille volens Erebum terraſque retexit. &

paulo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

paulo ante, *vos prodite Divæ Eumenidum noctiſque globos*. Phineus apud eundem lib. IV.

Fata loquax mentemque Iovis quæque abdita ſolus
Conſilia & terris ſubito ventura parabat,
Prodideram.

Noſter infra lib. III.

Quod ſi quis Cereri raptorem prodere divûm
Audeat.

& paulo poſt, *paſſurus prodita regna*. ſed jam nimii ſumus.

Verſ. 8. *Diſpergere culmina lucem*] Libri omnes *lumina* vel *limina*. Nihil muto. Stat. Theb. I.

——— *radiant majore ſereno Culmina.*

Val. Flaccus, lib. V.

Currere per ſummi fulgor laquearia tecti.

Ovid. Faſt. I.

Flamma nitore ſuo templorum verberat aurum,
Et tremulum ſumma ſpargit in æde jubar.

Male ergo vir doctiſſimus in libro de ſacris Eleuſiniis *fulmina* legendum hic cenſet. Si quid mutandum, *culmine* reſcribam, ut ad τὸ *delubra* referatur. Aldi certe editio *lumine*. mox *Cecropium* & *attollit* meliores libri. non *Cecropidum* & *extollit*. noſter Epithal. Celerinæ,

——— *primas nec fas attollere tædas.*

Statius Theb. II.

Multifida attollens antiqua lumina cedro.

Silius X.

Ipſe manu celſam pinum flammamque comantem
Attollit ductor.

Verſ. 15. *Ternis Hecate variata figuris*] Petavianus unus & Bonon. *ternas figuras*. eleganter.

Verſ. 17. *Parthica velat Tigris*] unus Med. *Parthia*. ſic *Arcadia nemora* pro *Arcadica* apud Senecam Hercule Fur. in vetuſto exemplari. noſter *Armenia ora* IV. Conſ. Hon. *Galliæ mulieres* Salluſt. apud Nonium. *Pharſalia tecta* Catullo. *gens Maſſylia* Luc. lib. IV. & ſimilia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 19. *Mæonius fulſit veſtigia thyrſis*] *Mæonius firmat veſtigia thyrſus* meliores. alii *figit* minus bene. Virg. III. Æn.

Trunca manum pinus regit & veſtigia firmat.

Lucan. IV.

Dum labat & fixo firmat veſtigia thyrſo.

Statius Theb. II.

Medica firmat veſtigia virga.

firmare conto veſtigia apud Sidon. Majorani Panegyrico, & Epithalamio Ruricii *veſtigia pinnis firmare.* Alcimus Avitus lib. I.

Surgit & erectis firmat veſtigia plantis.

noſter IV. Conſ. Hon.

Mox ubi firmaſti recto veſtigia greſſu.

Verſ. 20. *Famulantur Averni vulgus*] non *famulatur* potiores ſcripti & primæ edd.

Verſ. 24. *Vorticibus anhelis*] ſcripti, quos vidi, omnes *gurgitibus* ut apud Silium lib. III. *quem gurgitibus complexus anhelis Cunctantem immergit.*

Verſ. 30. *Vnde datæ populis fruges*] *leges* Claverii codex, quod placet. ita leges & ariſtas conjunxerit; utræque enim Cereris munus. unde & *Legifera* Virgilio dicta. hinc & θεσμοφόρια ejus ſacra, & θεσμοφοριάζουσι. ſed & θεσμοφόρος Ceres ipſa. utrumque etiam conjunxit Ovidius lib. V. Met. de Cerere,

Prima dedit fruges alimentaque mitia terris,
Prima dedit leges. & Callimachus.

Μὴ μὴ ταῦτα λέγωμες, ἃ δάκρυον ἤγαγε Δηοῖ.
Κάλλιον, ὡς πολίεσσιν ἑαδότα τέθμια δῶκε,
Κάλλιον, ὡς καλάμην τε καὶ ἱερὰ δράγματα
πρᾶτα
Ἀσταχύων ἀπέκοψε.

Verſ. 30. *Et glande relicta*] malo *ut.* tres ſcripti *cum.* Forte *cur.*

Verſ. 32. *Exarſit in iram*] *exivit* Voſſianus al-

ter.

ter. ut apud Lucan. III. *tamen exit in iram.* Plinius Nat. Hiſt. lib. VII. cap. XIX. *Exit hic animi tenor aliquando in rigorem.* Vulgata tamen lectio non eſt ſollicitanda. Martial. Spectac.

O quam terribiles exarſit pronus in iras.

Mox *connubii* pro *connubiis* meliores libri. quod & altero longe elegantius.

Verſ. 40. *Infeſto lumine pinum*] *infauſto* Aldus cum Parrhaſio & ſcriptis. recte. Ovidiana Hypſipyle,

At mihi nec Iuno, nec Hymen, ſed triſtis Erinnys
Prætulit infauſtas ſanguinolenta faces.

Statius Theb. III.

Movitque infauſta ſiniſtram
Iuno facem.

Verſ. 46. *Arcto de corpore*] Vatic. *pectore.* Mox pro *vultu* minus bene alii *fletu.* Complecti & oſculari genua, ſupplicantis indicium.

Verſ. 52. *Fatorum pollice ducunt*] *fatali* Gyrald. & mox pro *penſis* Moret. & primus Petav. *fuſis.* ut apud Virg. de Parcis,

Talia ſæcla ſuis dixerunt currite fuſis.

Verſ. 59. *Qui vitam lethumque regis*] *ſeris* primus Petav. eleganter. Statii ſui illa lib. VIII. reſpexit, ubi Amphiaraus ad Ditem,

——— *ô cunctis finitor maxime rerum;*
At mihi, qui quondam cauſas elementaque noram,
Et ſator. Paulo poſt *certique* malim.

Verſ. 62. *Animæ mutantur in artus*] Hæc vera lectio, quam primæ editiones agnoſcunt & meliores ſcripti. Male ex ſuo libro Claverius *mittuntur in artus.* μετεμψύχωσιν Pythagoricam reſpexit, Statium ſuum denuo imitatus Theb. VII. *pigetque*

Tot mutare animas, tot reddere corpora vitæ.

Pythagoras ipſe apud Ovid.

Omnia mutantur, nihil interit.

Verſ. 95. *Civili converte tuba*] hoc eſt, muta. Vir maxi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

maximus in ora libri ſui *convelle*. perperam. Epiſt. ad Olybr.

Caneſcet Geticis Meroe converſa pruinis.

ibi fruſtra legunt *conſperſa*. Si quid mutandum, committe cum tribus Mediceis corrigam. Mox pro *inceſtis* Vatic. Iſingr. & quatuor alii *illicitas*. non ſequor.

Verſ. 67. *Vix ille pepercit*] *vix illa. pepercit* Barthius. probe. Paulo poſt *Bella cupit* pro *Flare* è Claverii libro eſt. Stat. Theb. XII.

Hinc Nothus, hinc Boreas, hinc fuſcis Africus alis
Bella movent.

Verſ. 83. *Terrorem*] *Horrorem* primus Petav. ut de formæ ſquallore & inclementia intelligatur. mox *Cocytos* meliores ſcripti.

Verſ. 92. *I celeres præſcinde nothos*] ſic Iſingr. & Claverius. cæteri male *I celer &c*. & ſane elegantius τὸ *&* ſubintelligitur. quomodo frequenter Statius. ut omnino exiſtimem lib. VII. Theb.

I medium rapido Borean prælabere ſaltu

legendum. non *Boreamque elabere*. noſter infra Lib. III.

Illa colorato Zephyros prælapſa volatu.

lib. VIII.

Sed quid ego hac? I, Tartareas ulciſcere ſedes
Tiſiphone.

Prudent. Periſteph. paſſione Agnetis. *I ſtringe ferrum, miles*. & Apotheoſi, —— *I, ſcribe, tripictis*
Digere verſiculis.

ſic utroque loco ex optimis libris ſcribendum.

Verſ. 94. *Sic nobis noxia vires*] Hæc & ſequentia ſcriptis debemus: quæ mendoſe vulgo leguntur.

Verſ. 98. *Stringimus*] duo veteres *Spargimus*. Ovid. Faſt. III. *Ecce deum genitor rutilas per nubila flammas Spargit*. mox pro *vanas auras*, legendum *aures*. Virgil. illa cogitabat,

—— *an te, genitor, cum fulmina torques,*

Ne-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Nequicquam horremus, cæcique in nubibus ignes
Terrificant animos, & inania murmura miſcent?

Iſingrini certe codex *vanas hominum deludimus aures.* ſic *ſtolidas aures* Prudentius dixit Apotheoſi. & Hamartigenia, *Auditus felix ſtolida conſervet ab aure.* ita antiquiſſimus Puteanorum codex. vulgo *ab arce.* Ovid. lib. XI. Met. —— *nec aures*

Humanam ſtolidas patitur retinere figuram.

Verſ. 99. *Grati quod luminis expers*] *ſuperis* prior Moreti. lego *ſuperi luminis.* ut *ſuperum* lumen lumini infero opponat. Virgil. VI. Æn.

Incluſas animas ſuperumque ad lumen ituras
Luſtrabat.

Verſ. 104. *Sed thalamis etiam prohibes*] non *thalamos* meliores ſcripti & editiones nonnullæ. recte. ſimili modo apud Ovidium multis locis peccatum: quâ de re ad illum auctorem. Cæſar. lib. II. de bello Gallico. *Sin minus poſſent, agros Rhemorum popularentur, qui magno nobis uſui ad bellum gerendum erant, commeatuque noſtros prohiberent.* Sic veterrimus liber Lovanienſis. atque ita alibi quoque Cæſar. vulgo *commeatuſque noſtros ſuſtinebant.*

Verſ. 116. *Obducam tenebris ſolem*] non *lucem* ſcripti.

Verſ. 120. *Diverſos ducens animos*] *Diverſo* Claverius ex libro ſuo. *Fulgidus* etiam pro *Lucidus* ab eodem libro eſt.

Verſ. 122. *Ætnaæ Cereri*] *Ennaæ* Turnebus in Adverſariis. quod Gyrald. codex & Oxonienſis confirmant, niſi quod aſpiratio addenda. Fruſtra igitur Claverius Gyrald. Syntagmate XIV. de Diis gentium ſic emendantem carpit. *Hennæa Ceres* tam ab oppido Siciliæ, quam pago Attico, cui colebatur, dicta. Callimachus in ejus Hymno,

—— θεὰ δ' ἐπεμαίνετο χώρῳ
Ὅσσον Ἐλευσῖνι, Τριόπῳ θ' ὅσσον ὁκκόσον Ἔννᾳ.

Vbi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Vbi Scholiaſtes, Ἐλευσὶν καὶ Ἔννα, δῆμοι Ἀττικῆς. niſi lapſus eſt. Statius Theb. IV. *Hennaa Cereri negat avia Dyme.* ſic & illam Silius lib. I. vocat. Lycophroni etiam Ἐνναία ἐριννὺς dicta. *Ennaam divam* eandem idem Silius non uno loco appellat, & *Ennaam virginem* Proſerpinam. *Ennenſis Ceres* apud Firmicum de errore profanarum religionum. Lucan.lib. VI. *qua te Detineant Hennaa dapes.* ubi male vulgo *Contineant Ætnaa.* Sidonius Panegyr. Majorani, *Enna Perſephone, Minerva Hymetto.* plura alii congeſſerunt, quos non compilo. Cæterum *Henna* non tantum conſtanter veterrimi apud Ovidium, Silium, Solinum, alios, ſcribunt codices, ſed nec aliter ſcribendum Plinii auctoritate evincitur, lib. III. c. VIII. Naturalis Hiſtoriæ, ubi Siciliæ civitates ordine alphabetico recenſet. In antiquiſſimo Livii codice Mediceo, *Emendavi Nicomachus Flavianus* III. *Præf. Vrb. apud Hennam.* Infra quoque eam vocem ſemel iterumque reſtituemus.

Verſ. 138. *Deſpexit utrumque*] *utramque* primus Petav. & Delrii liber. recte. de Iunone enim & Latona ſermo.

Verſ. 141. *Æthera deſeruit*] Verſus duos ſuperfluos expunximus, nam vulgati codices conjungunt huic iſtos,

Commendat Siculis furtim ſua pignora terris.
Infidis natam laribus commiſit alendam.

quorum modo hunc, modo illum codices præſtantioris notæ omittunt. Mihi uterque viſus eſt delendus, ne ter idem dicat importuna repetitione. ſi quis priorem malit tueri, non repugno, & tum *gaudia* pro *pignora* rectius legas cum Moreti libro. ut poſtea, *gaudia noſtri Sanguinis, & charos uteri commendo labores.* In ſcriptis quibuſdam magnus hiatus eſt uſque ad v. 215. ut pateat hæc inquinata admodum eſſe.

Verſ.

Verſ. 146. *Nunc illam ſocia raptam*] vulgo *ruptam*. quod ferri non poteſt, quia *rupit* præceſſit. puto etiam *triſulco mari* legendum, ut Tyrrhenum, Libycum & Ionium intelligat. *Reſpuit* etiam & *prætentis rupibus* bene mox ſcripti. Vulgo *Reſpicit* & *protentis*. unde Claverius *Deſpicit*. bello Gild. *Tarpeias ſi necdum reſpuis arces.* IV. Conſ. Hon. *Torquati reſpue mores.*

Verſ. 154. *Membra revinctus*] Lucan. *vincti membra gigantes*. ſcripti meliores tamen *terga*.

Verſ. 155. *Flagranti pectore ſulphur*] Variant libri. ſed nihil muta. Val. Flaccus de Typhoëo,

—— *ſacras revomentem pectore flammas.*

Verſ. 156. *Et quoties detectat*] Iſingr. *dejectat*. Puto *rejectat*. non enim *dejectat*. ſequentia probant

In dextrum lævumque latus.

Verſ. 163. *Motibus aſtra laceſſit*] Puteaneus *molibus*. recte, de ſaxis enim agit, quæ ex Ætna proſiliunt. Severus in Ætna,

Pellitur exuſtæ glomeratus nimbus arenæ;
Flagrantes properant moles.

paria habes & apud Virgilium, cujus imitatione plenus hic locus.

Verſ. 170. *Quæ ſcopulos tormenta rotant*] ſic præſtantiores libri, & mox *glomerant* & *ruit*.

Verſ. 171. *Vulcanius ignis*] Putean. & unus Petav. *amnis* optime. qua voce etiam uſus Severus,

Donec confluvio revolutis æſtibus amnis
Exilit, atque furens tota vomit igneus Ætna.

hinc *undans Ætna* Virgilio & Lucano. Valde luxuriant hic poëtæ Græci. Pindarus Pyth. α΄. Τᾶς ἐρεύγονται μὲν ἀπλάτου πυρὸς ἁγνόταται ἐκ μυχῶν παγαί· ποταμοὶ δ' ἁμέραισι μὲν προχέοντι ῥόον καπνοῦ αἴθωνα. quæ Macrobius & notavit Saturn. V. c. XVII. *Virgilius quidem Græcos fontes imitatus, ignes eructari, & fluere amnes fumi, & flammarum fulva & tortuoſa volumina in plagas maris ferri, quaſi*

quoſ-

quoſdam *igneos amnes dixit.* Vetus poëta apud Longinum περὶ ὕψȣς de flamma agens πλεκτάνην χείμαῤῥον quaſi torrentem appellat. Apud Alcimum Avitum lib. III. non longe ab initio locus eſt, ubi Sodomam conflagrantem deſcribit, plenus audaciſſimis tranſlationibus, ſed liber non eſt ad manum.

Verſ. 172. *Objicibus opertis*] male *apertis* Claverius. noſter II. in Eutrop. *terræ Bacchatus per aperta tremor.* Statius Theb. VIII. *dum per cava viſcera terræ Vado diu pendens & in aere volvor aperto.* quæ vera lectio.

Verſ. 180. *Sinuoſa draconum*] *ſquamoſa* Vatic.

Verſ. 188. *Condunt veſtigia culmi*] ſic Iſingrini codex: & Claverii editio. Vulgo *ſcindunt veſtigia fruges.* Alii libri *condunt veſtigia meſſes.*

Verſ. 198. *Verſabere vomeris ictu*] *vexabere* ebrior Petav. ut ſæpe noſter. dictum alibi.

Verſ. 201. *Hic ades auguſta Deæ*] ita Aldus & ſcripti meliores. alii *ſedes anguſta.* quod perperam arripuit vir doctus. Ovid. *auguſta vocantur Templa ſacerdotum rite dicata manu.* idem alibi,

Quis locus eſt templis auguſtior?

Verſ. 202. *Quam pinus obumbrat*] *opacat* cum melioribus ſcriptis legendum jam vidit Gronovius noſter. habes id verbum apud Virgilium, Val. Flaccum, alios. Silius lib. XIII.

Cingit acuta comas & opacat tempora pinus.

paulo poſt *coniferis modulatur carmina ramis* cum prima editione & quibuſdam membranis ſcribimus. *coniferi modulantur rami* contra libros Raphelengius.

Verſ. 211. *Blandaſque leones*] non *blandique,* codices.

Verſ. 212. *Intendit ad oſcula turres*] libri quidam *extendit.* ut infra,

Extendunt ſocios ad pocula plena ceraſtas.

Verſ.

Verſ. 214. *Mentis penetralia nudat*] tres noſtri *monſtrat*. duo Pulmanni, *pandit*. quomodo ſupra,

Vos mihi ſacrarum penetralia pandite rerum.

Verſ. 219. *Rem peraget tempus*] Aldus & Moreti codex *peragi*, ut Barthius conjecerat, bello Gild. *promiſſa minaſque Tempus agi*. Virgil. v. Æn. *nunc tempus agi res*. Statius Theb. v. *dum tempus agi rem*. ut quidem illis locis videtur corrigendum.

Verſ. 225. *Pectus inacceſſum*] imo *inaccenſum* cum melioribus. male vulgatum tuetur Claverius. apud Silium bene etiam lib. I. veteres libri, *inaccenſi flagrant altaribus ignes*.

Verſ. 230. *Claruit*] malo *Canduit* cum Iſingrini codice. mox *augurium iniquum* ex ſcriptis alii jam legendum viderunt.

Verſ. 231. *Præceps ſanguineo*] omnes fere libri *præpes*. & *dilabitur* Moreti codex. recte. non enim delabitur cometa, ſed ſcintillans dilabi ac diſpergi videtur. de ſtellis, quæ delabi quandoque videntur, alia res eſt. ut jam tutus ſit à cenſura viri magni Claudianus.

Verſ. 236. *Quæ tecta virebant*] ita multi ex noſtris. nec dubito, quin vere. vulgo *nitebant*. alii *manebant* vel *micabant*, vel *latebant*. ſic *Florere* infra lib. III *florebat tranquilla domus*. quod ex illo Statii hauſit,

Florebant hilares inconcuſſique penates.

Ovidius Athenas vocat lib. II. Met.

Ingenuis opibus & feſta pace virentes.

Verſ. 237. *Cyclopum firmata manu*] Vatic. *fabricata*. ut apud Virgil. IX. Æn. *mænia Troiæ Neptuni fabricata manu*. & noſtrum infra lib. II.

Cur non torſiſti manibus fabricata Cyclopum
In nos tela, pater.

quatuor ſcripti *formata*. ut VI. Conſ. Hon.

quæ terra metallo Naſcentes informat equos.

& apud Stat.

Sicu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Siculis an conformata caminis Effigies.
de quo verbo plura lib. III. Parrhaſii codices *fundata.*

Verſ. 241. *Nec Steropes conſtruxit opus*] Voſſianus *committit* pro *commiſit*. quod elegans verbum. Prudent. Pſychom.

Induerat thoraca humeris, ſquamoſaque ferri
Texta per intortos commiſerat undique nervos.

mox *flumine tanto* pro *flamine* cum ſcriptis legendum; quicquid alii obſtent. lib. III. in Stilich.

Argenti potuere lacus & flumina mitti.

Silius lib. XII.

——— *ſumma liquefacta eſt cuſpis in haſtâ,*
Et fluxit ceu correptus fornacibus enſis.

vide notas lib. II. in Stilich. verſ. 177. *laſſa* etiam *fornace*, non *cervice*, cum Iſing. & Claverii libris legendum.

Verſ. 243. *Atria veſtit ebur*] Sic Moreti codex, non *cingit*. Lucani hemiſtichium eſt lib. X.

——— *ebur atria veſtit,*
Et ſuffecta manu foribus teſtudinis Indæ
Terga ſedent.

ita pro *ſuffixa* legendum ex antiquis codicibus, quomodo & Statius equo Domitiani de marmore Lunenſi, *Lunaque portandis tantum ſuffecta columnis.*

Verſ. 252. *Semina juſtis*] *juſſis* Vatic. utrumque bene. mox pro *Egit* Claverius *Legit*. vulgatum de vertigine poli aſſidua intelligendum. deinde pro *graviora cadunt* Delrii codex & duo ex noſtris *ruunt*. ut lib. I. in Rufin. *tolluntur in altum*

Vt lapſu graviore ruant.

Verſ. 155. *Nec color unus erat*] *ineſt* ſcripti duo & vetuſtæ editiones. Ovid. *Iam rebus color unus ineſt, tenebriſque teguntur Omnia.* noſter infra lib. II. *nihilumne paternæ Mentis ineſt?* ſic & alibi.

Verſ. 257. *Subter cælantia fluctus*] libri veteres *jam cælantia*. Iſingr. *curvantia*. *curvatæ undæ* apud Silium.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 261. *Squallebat aduſtus*] *inuſtus*. & *tum fine* ſcripti.

Verſ. 263. *Conſtringit frigore telas*] *contriſtat* recte Claverius & meliores noſtri. quod verbum uſitatum poëtis. Mimeſis Maroniana, *pluvio contriſtat frigore cœlum.*

Verſ. 265. *Pingit ſacraria ditis*] Iſingr. & tertius Ambroſ. *fingit* bene. de quo verbo Conſ. Olybrii diximus. mox *caſtaque*, non *caſtique*, ſcripti.

Verſ. 274. *Quod fæmina tinxerit oſtro*] Vatic. & Moreti codex aliique quidam *texuit*. ſed fruſtra. Homerica comparatio, Iliad. δ. Ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ Μῃονὶς ἠὲ Κάειρα. *tinctum* etiam *ebur* Ovidio dictum Met. IV.

Hic color aprica pendentibus arbore pomis
Aut ebori tincto eſt.

Verſ. 277. *Superas molitur ad auras*] ſic ex Claverii & Iſingrini codice legendum. confirmant quatuor ex noſtris. *ſuperas auras* pro cælo frequenter ponunt poëtæ. reliqui ſcripti cum Aldo *ſuperas arces*. vulgo *Siculas arces*.

Verſ. 280. *Pratiſque Erebi nigrantibus errant*] *ſpatiiſque* primæ editiones ac ſcripti aliquot. placet. Appoſite Seneca de inferis Hercule Fur.

Hinc ampla vacuis ſpatia laxantur locis;
In qua omne merſum pereat humanum genus.

Silius lib. III.

—— medio tenduntur ab orbe
Squallentes campi. tumulum natura negavit
Immenſis ſpatiis.

ſic & *ſpatia campi* Virgilio Statioque. *ſpatia circi* apud Lampridium Heliogab.

NOTÆ

NOTÆ IN PRÆFATIONEM LIBRI SECUNDI.

PRæfatio hæc alieno loco inſerta videtur. ad rem certe non facit. ut tollenda fortaſſe ſit. nam ſic Regius ac Oxonienſis libri jubent, quorum margini hęc adſcripta, *Illud totum ab hoc verſu, uſq; illum locum*, *Impulit Ionios*, *vitioſum inſertum eſt. quia non eſt de hoc opere*, *ſed præfatio cujusdam alterius*, *ejuſdem tamen auctoris.*

Verſ. 2. *Sepoſuiſſet opus*] non *depoſuiſſet* Claverii codex. *ebur* etiam Voſſianus alter.

Verſ. 4. *Quærebant dulces*] ita Raphelengius cum ſcriptis noſtris. vetuſtæ editiones *Lugebant*. quæ repetitio non eſt ingrata. male mox ſcripti *leonem*.

Verſ. 7. *Illius eduri*] ſic Claverii codex. vulgo *& duri.*

Verſ. 9. *Inachiis ab Argis*] *oris* ex ſuo libro Delrius. noſtri quidam *arvis*. fruſtra. Virgil. VIII.

Ecce autem Inachiis ſeſe referebat ab Argis.

Statius Theb. I.

Pallidus Inachiis qui deſuper imminet Argis.

Val. Flaccus lib. I.

Advolat Inachiis ultro Tirynthius Argis.

& lib. III.

Atque iterum Inachiis jam nuncius urget ab Argis.

ſic & alii poëtæ.

Verſ. 12. *Gramine pavit equos*] in aliis codicibus *ſanguine*. quod oſcitanter nimis eruditi probant. Hunc errorem etiam caſtigatiſſima Raphelengii editio erravit. Veram lectionem vidit Claverius. Manſuefactos Diomedis equos gramine pavit Hercules, qui ſanguine & humanis carnibus ante paſcebantur. ita Bacchi tigres introducit Statius Theb. XII.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Sanguinis oblitas atque Indum gramen olentes.

Verſ. 14. *Deſueta repetit*] *reparat* Iſingr. rectius. ut dictum bello Get. v. 438.

Verſ. 15. *Et reſides leni*] *lavi* Aldus & ad Statium Gronovius. Sequentem etiam verſum legit, ut à nobis expreſſus eſt, & in membranis præſtantioribus exhibetur. Vulgo *feſtivo* & *nobile.*

Verſ. 17. *Venti ſternuntur & undæ*] *frænantur* ſcripti fere omnes. probe. quicquid obluctetur vir doctus. Reſpexit illa,

Luctantes ventos tempeſtateſque ſonoras
Imperio premit, ac vinclis & carcere frænat.

ſed & alibi idem, *glacie curſus frænaret aquarum.*

Verſ. 18. *Pigrior adſtrictis*] *adfectis* ex veteri editione Claverius. quam ego quidem quæ ſit neſcio, hoc ſcio vulgatam lectionem non eſſe ſollicitandam. Ovid.

Et coit adſtrictis Barbarus Iſter aquis.

Rutilius Itiner.

—— glacie riget horridus Iſter
Grandiaque adſtricto flumine plauſtra vehit.

ſic & alii. noſter bello Get. *flaventes adſtringit ſtiria ſetas.* ſequenti verſu *rupes* non *montes* cum ſcriptis fere omnibus legendum. paulo poſt male Raphelengius cum membranis quibuſdam *Cirrhæique. Cirrhæas artes* cantum vocat. idem mox bene *acta venit.* & confirmant veteres. vulgo *apta.*

Verſ. 39. *Numeroſos dejicis artus*] vir ſummus in ora libri ſui *numero tot.* codices quidam *nervoſos* & *immenſos.* fruſtra. ſic *ſæva Lernæ monſtra numeroſum malum* hydra Senecæ dicta Hercule Furenti.

Verſ. 42. *Non cervam*] alii *Neſſum.* ſed Neſſus inter Herculis labores non numerandus. pro *rubuit* mox cum membranis quibuſdam *maduit* Raphelengius. mihi non inconcinna hæc viſa repetitio, cui ſimilem initio hujus elegiæ ex ſcriptis libris jam notavimus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 45. *Te Libyci timuere ſinus*] *ſtupuere* meliores membranæ. *maxima Tethys* non *maximus Atlas* iiſdem auctoribus legendum, quamvis utrumque ferri poſſit. ut apud Ovid.

Ne ferar in præceps Tethys ſolet ipſa vereri.

maxima etiam *Tethys* Statio Achill.

Gurgite Atlanteo quos illi maxima Tethys
Nutrierat.

ubi Tethys cum gurgite Atlanteo conjungitur, ut hic cum Libyco ſinu. noſter Conſul. Olybrii pari modo

Tethyos ambages Atlanteoſque receſſus dixit.

Silius eam cum Calpe conjungit.

Ceu pater Oceanus cum ſæva Tethye Calpen
Herculeam ferit, atque exeſi in viſcera montis
Contortum pelagus latrantibus ingerit undis.

ubi vulgo legitur *cum ſævior æthere.* codex Putean. *ſævo ſub æthere.* Oxon. *ſæve cetre.* optimus Colon. *ſæva cethye.* unde arduum non fuit veram lectionem eruere. perperam etiam *&* *exeſi* legebatur contra metrum. quod Dauſqueius tamen tuetur, ut ſtupenda iſtius hominis in omnibus ἀκρισία eſt.

Verſ. 48. *Tu mea plectra*] non *nam* ſcripti.

Verſ. 50. *Placidos ducis in orbe choros*] ſic potiores. alii *placido.* vulgati *placidos ducis ab ore ſonos.* unde Claverius & Raphelengius *placito ore* fecerunt. fruſtra. Similis locus eſt præfatione in nupt. Honor. ubi

Terpſichore molles ducit in antra choros.

De Muſarum choris paſſim poëtæ. *ducere choros* elegans. Horat.

Iam Cytherea choros ducit Venus.

Ovid.

Et Niobe feſtos ducat ut orba choros. ſic & alii.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

NOTÆ IN LIBRVM II.

VERS. 2. *Vibravit in undis*] ſcripti *vibratur.* quod gloſſema eſt. Lucanus de mari lib. V.

Non horrore tremit, non Solis imagine vibrat.

Verſ. 6. *Sic Parcæ juſſere*] alii æque bene *voluere.* unde Claverius *volvere*, ex illo Virgiliano, *ſic volvere Parcas.* argute magis quam vere. Statius Theb. VI.

Sic Iovis imperia & nigræ voluere ſorores.

idem, *Lacheſis ſic dira jubebat.*

Verſ. 7. *Præſagæ cecinere fores*] codices plerique *præſagium.* quatuor *præſagum.* optime. Vide notas ad Conſ. Olybr. v. 119.

Verſ. 8. *Mugitibus Henna*] ſic Oxonienſis & Regius. probe, ut libro primo dictum. ſic *Hannibal*, *Hæmonia*, *Helyce* & ſimilia ſemper in vetuſtiſſimis libris.

Verſ. 9. *Nulloque movetur Prodigio*] *tenetur* ſcripti & primæ edd.

Verſ. 11. *Et tanti callida voti*] Hæc Claverii lectio. Sic & infra, *voto rediere peracto Nec manſere Deæ.* Vulgo *tanti conſcia furti.* Scripti *tanto conſcia voto*, vel *tanti voti.* ſic *arcani conſcia voti* laude Serenæ. ſed τὸ *conſcia* minus placet quia præceſſerat. *callida voti*, ut *callidus temporum* & *rei militaris*, apud Tacitum. *Callida* quoque Venus infra dicitur, *vicinos callida flores Ingeminat.* Sed nondum ſanatus locus. *cauti* enim *callida voti* ſcribendum, non *tanti*. ſic IV. Conſ. Hon. *cautumque dabant exempla ſequentem.* ubi *tantumque* eodem modo legebatur. amat eam vocem noſter, ſed plerumque mendoſa eſt. infra lib. III. *cautique per atria ludi.* bello Gild.

Ah nimium ſegnes cauta qui mente notatis.

lib. III. in Stilich.

Non cauta latent, non mole reſiſtunt Fortia.

Ita enim illis locis vetuſti codices.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 26. *Gorgonis obtentu*] *Gorgonos* Petav. & mox *inumbrant* pro *obumbrant* fere omnes. Reſpexit illa Virgilii,

Exſtructoſque thoros obtentu frondis inumbrant.

Verſ. 29. *Soluſque dabat diſcrimina ſexus*] *facit* duo libri, ut apud Plin. Nat. Hiſt. XI. cap. LI. *Explanatio animi inter homines diſcrimen æque grande quam à belluis fecit.* Quintil. lib. VII. c. II. *Ætas quoque ejus qui perierit diſcrimen facit.*

Verſ. 39. *Pallas ſi clypeum*] ſic Oxon. & Reg. concinne. paulo poſt diſtinctionem etiam cum ſcriptis mutavimus.

Verſ. 42. *Nulli ſic conſona telæ*] *nullæ* rectius libri. & *figuras* ſequenti verſu.

Verſ. 45. *Sed forma diſpare Lunam*] Ita ſex ſcripti.

Verſ. 47. *Infantes gremio ſolatur anhelos*] *anili* meus liber. & placet. Ovid. X. Met. *gremio lacrymantem tollit anili.* Seneca Hercule Oetæo, *Anilis heu me cepit Alciden ſinus.* mox *ſignatur tempora* eleganti Græciſmo tres codices. vulgo *ſignantur.*

Verſ. 55. *Naides*] ſic ſcribendum, à Nais. Naiades à Naias quadriſyllabum eſt. mox *Criniſe* cum membranis legimus, non *Crimniſe*, aut *Eraſine*, quod alii volunt. Græci quoque variant in hoc nomine. pleriſque tamen κϱίμισος eſt. Et ſane Servius lib. I. Æn. Virgilium *Criniſum* pro *Crimiſo* licentia poëtica dixiſſe notat. nec aliter initio lib. V. Æn. ubi locus quem reſpexit, extat, in optimis veterrimiſque membranis ſcribitur. mox *Camerina* non *Camarina* libri antiqui, tam hic quam apud Virgilium ac Ovidium. aliter apud Silium. Græcis quoque καμαϱίνα eſt.

Verſ. 62. *Peltis aduncis*] ſic quatuor ſcripti. Claverius aliud agebat, qui τὸ *ademptis* tuetur. *Lunatæ peltæ* Virgilio, Silio *Lunata arma.*

Verſ. 66. *Thermodontiaca*] non *Thermodoontica*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

recte meliores libri, etiam apud alios poëtas. Periegetæ, ἐνυάλιος Θερμώδων, Ovidio, *virgineus Thermodon*, Silio *Amazonius Thermodon* in fine verſus. Carrio ad Val. Flaccum in contraria abit. ſed fallitur.

Verſ. 69. *Percurrunt auro madidæ*] *Circueunt* Moreti liber. alii codices *auro gravidæ*. unde *gravidas* contra ſcriptos Raphelengius. nihil muta. Conſ. Manlii,

—— madidoque jubas aſpergitur auro.

Ovid. XI. Met.

Arva rigent auro madidis pallentia glebis.

Verſ. 72. *Henna parens florum*] Ita Oxon. quod & in ſuis Parrhaſius invenit. Claverius τὸ *Ætna* tuetur, quod *floricoma* Auſonio dicta ſit. At Solinus: *In Sicilia campus Ennenſis in floribus ſemper & omni vernus die*. Arnobius lib. V. *In nemore Ennenſi flores Proſerpina virago quondam lectitabat*. Iul. Firmicus de errore profan. relig. *Percus autem lacus in Enna civitatis finibus. cujus amœnitas ex florum varietatibus naſcitur. Nam per omnem annum ſibi viciſſim ſuccedentibus floribus coronatur*. noſter infra,

Perpetui flores, quos nec tua protulit Henna.

& lib. III. *roſeæ convallibus Hennæ*, ut legendum puto.

Verſ. 74. *Laſcivo volatu*] Vatic. & duo alii cum vetuſtis editionibus *meatu*. optime. vulgata lectio merum gloſſema eſt. Noſter Idyllio de Phœnice,

Obnubit vario late convexa meatu.

Lucan. IX.

Perſea Phœbeos converti juſſit ad ortus
Gorgonos averſo ſulcantem regna meatu.

ſic vere vetus liber. Statius Theb. III.

Amphiarae vides, curſus ut nulla ſerenos
Ales agat, liquidoque polum complexa meatu
Pendeat?

Silius lib. XII. de Dædalo,

Hic

Hic pro nubivago gratus pia templa meatu
Inſtituit Phœbo, atque audaces exſuit alas.

Manil. v.

Et medios inter volucrem prenſare meatus.

Plinius lib. x. c. xxxviii. *aves vario meatu feruntur & in aere & in terra.* Prudentius Hymno in Eulalium, *vidit & ipſe ſatelles avem Fœminæ ab ore meare palam.* Hæc diffuſius.

Verſ. 81. *Quicquid thuriferis*] alter Voſſianus *roriferis* vel *floriferis*, utrumque vulgato nihilo deterius. Ovid.

Non Arabo noſter rore capillus olet.

Idem alibi,

Thura ferat floreſque alios Panchaia tellus.

quomodo & *Sabæi flores* Statio piet. Abaſcantii.

Verſ. 83. *Ales longæva colonis*] Iſingr. *Sabæis.* placet. unus Petav. & Med. *ales longævus arenis*, in quo veræ lectionis veſtigia apparent.

Verſ. 84. *Optato repetens exordia ſæclo*] ſic quidam codices. alii, *partu* vel *fato.* Iſingr. *buſto.* bene. ut alibi de phœnice noſter, *gaudetque mori feſtinus in ortum.* Vulgo, *optati referens exordia ſæcli.* Oxonienſ. non male *exacto repetens ex. ſæclo.*

Verſ. 86. *Vt merear*] meliores libri τὸ *ut* omittunt.

Verſ. 87. *Et noſtris cupiant*] Petav. optimæ notæ *foveant.* puto pro *voveant* aut *faveant.* quomodo Ennius,

Matronæ muros complent ſpectare faventes.

Ovid. Epiſt. Hypſ.

Adde quod adſcribi factis procerumque tuiſque
Se favet. ut in vetuſtioribus membranis legitur.

Vulgo *Se facit.*

Verſ. 90. *Vernus ſequitur color*] ſcripti *rubor.* ut Nupt. Celerinæ, ——— *tum vere rubentes*
Deſuper invertunt calathos.

Verſ. 91. *Medioque patent convexa ſereno*] ar-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

gute Puteaneus *madidoque.* noſter de Nilo,

Ægyptus ſine nube ferax imbreſque ſerenos
Sola tenet. Ennodius Epigr. CXLIX.
En ſine nube pluit ſub tectis imbre ſereno,
Et cœli facies pura miniſtrat aquas.

Verſ. 93. *Vaccinia nigro Imbuit*] *Induit* unus Ambroſ. & vetuſtæ editiones. recte. Conſ. Olybr. *te meſſibus æſtas Induat.* & lib. I. in Stilich.

Cum floribus æquora vernis Boſphorus indueret.

Pentadius de vere, *foliis ſeſe induit arbor.* Avienus Prognoſticis,

Induit immodicis cum ſemet floribus ilex,

quod ex illo Virgilii ſumptum, *cum ſe nux plurima ſilvis Induet in florem.* Sic *induere arenas* de fluctibus eleganter Statius Theb. XII.

——— *ceu gurgite cano*
Nunc retegit bibulas nunc induit æſtus arenas.

ubi vulgo *obruit.*

Verſ. 95. *Regales junctura ſinus*] imo *vinctura* cum ſcriptis.

Verſ. 96. *Spumis fuſcantur aheni*] *fucantur* lego. quod Parrhaſii codices confirmant. Virg.

Alba nec Aſſyrio fucatur lana veneno.

Silius lib. VIII.

Stat fucare colus nec Sidone vilior Ancon.

& lib. VI.

Gætuliſve magis fucaret vellus ahenis.

Statius Achill.

Lactea Maſſagetæ veluti cum pocula fucant.

ita enim legendum. Sidonius Epithalamio Polemii,

Palla Iovis rutilat, cujus bis coctus aheno
Serica Sidonius fucabat ſtamina murex.

ſed hæc jam nota. de fuco diximus plura lib. I. in Rufin.

Verſ. 102. *Parvo planities*] alter Iunianus *Prono.* mox *vivo de pumice* non *niveo* Aldus & ſcripti quidam. bene, Ovid. Faſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Antra ſubit tophis laqueataque pumice vivo.

Verſ. 106. *Modico æſtu*] *medio* Iſingr. & plerique noſtri. IV. Conſ. Hon.

Qui medios Libyæ ſub caßide pertulit æſtus.

bello Gild.

—— *Solis medios objecerit æſtus.*

Epithal. Palladii,

—— *quid medio tecum modularis in æſtu?*

Verſ. 117. *Huc elapſa cohors gaudet*] *gaudent* Puteanea excerpta. ſic mox

—— *cætera ſaltus Invaſere cohors.*

Verſ. 122. *Roranti provectus equo*] *prævectus* bene ſcripti. Frequenter id verbum in Livio occurrit, etſi quandoque corruptum. Silius lib. V.

Hinc prævectus equo poſtquam inter prælia notam
Accepit vocem. lib. VII.

Ac prævectus equo nunc dextra provocat hoſtem.

lib. IX.

Nam prævectus equo ſtimulis majoribus ire.

lib. XII. *Dux Dardanus inſtat*
Attonito prægreſſus equo.

lib. XVII.

Ante omnes prævectus equo trahit agmina voce.

ſic verſus illi ex optimo codice ſcribendi. Lucan. lib. VII.

—— *totumque per agmen*
Sublimi prævectus equo. ubi vulgo etiam peccatur.

Verſ. 132. *Germina vitis*] non *gramina* ex libris. & mox *fronte retuſa* ſcribendum alibi jam dixi.

Verſ. 139. *Vimine textos*] *texto* ſcripti.

Verſ. 140. *Spoliis agreſtibus*] & hoc ſcriptorum eſt. Vulgati *foliis*. Prudent. cathem. Hymn. IV. *Hic mihi nulla roſæ ſpolia.* noſter ſupra, *Pratorum ſpoliatur honos.* ſic & *foliis ſpoliare nemus* Luc. VI. ita enim libri.

Verſ. 141. *Quin ipſa tubarum*] non *quippe* lubricum Aldo. & mox *qua mœnia* unus Petav.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 147. *Placato fulgure vernant*] *pacato* Aldus & ſcripti. ſimiliter apud Statium Achill. legendum, ubi de Pallade agit, *exempta pacetur caſſide vultus.* noſter alibi, *pudeat Gradive ſecures*
Pacata geſtare manu.

Verſ. 148. *Parthenium canibus ſerutatur odorem*] Revocavimus antiquam lectionem. Vulgati *odoris. Parthenium odorem* dixit, ut *pratum odoratum* Nemeſianus,

Namque & odorato noſcunt veſtigia prato.
& *olidum cubile* Rutilius Itinerario,

Inſtrumenta parat venandi villicus hoſpes
Atque olidum doctas noſſe cubile canes.
notum Lævii μειὸρον.

Dirige odoriſequos ad certa cubilia canes.
odoris in venatione etiam meminit Virgil. VII.

—— *canibus rabiem Cocytia virgo*
Objicit, & noto nares contingit odore.
Silius lib. X.

—— *conceptum ſectatus odorem*
Deprendit ſpiſſis arcana cubilia dumis.

Verſ. 150. *Injecta tandem*] imo *tantum* cum ſcriptis.

Verſ. 163. *Prodit in hoſtem*] *pergit* ſcripti. nil muto. mox *eluſos* non *incluſos* recte iidem ſcripti. aliis jam viſum.

Verſ. 168. *Saturni tenebroſa*] membranæ *latebroſa.*

Verſ. 171. *Duraque deum compage tenebant*] multi *Siculaque*, perperam. nam *Siculæ* ſequitur. Iſingr. *ſolitaque.* lego *ſolidaque.* Lucan. lib. IX.

Si ſolidâ Libye compage & pondere duro
Clauderet exeſis Auſtrum ſcopuloſa cavernis.

Verſ. 173. *Siculæ ſonuere cavernæ*] ſcripti nonnulli *tonuere.* rectius. Virgil. Æn. III. *horrificis juxta tonat Ætna ruinis.* de eadem Silius XIV. *per cæcos tonat irrequieta fragores.* Statius Theb. III.
procul

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

procul igneus antris Mons tonat, exundant apices. quod noſter imitatus infra, *Compreſſo mons igne tonat.* Val. Flaccus IV. *Sic ubi prærupti tonuit cum forte Veſevi Heſperiæ lethalis apex.*

Verſ. 177. *Et qui te latis*] duo Iuniani & unus Ambroſ. *Latiis*. ut puer olim conjeceram. ſic *Latios triumphos* dixit VI. Conſ. Hon.

Candida qui Latiis præbent armenta triumphis. pari modo peccatur apud Silium lib. XII. illo verſu, *reſonare docebit Hic Latiis Helicona modis.*

Verſ. 180. *Et merſa negaret Arva coli*] *negarent* ſeptem libri. pro *recuſarent*. quod verum. lib. I. in Eutrop. *cadere ligna culinæ Membra negant.* Silius lib. XVI.

—— *impius ignis*
Diſsiluit, cinereſque ſimul jacuiſſe negarunt.

ſic & alii paſſim.

Verſ. 182. *Tunc forti ſaucius ictu*] *ter* unus Med. & Put. excerp.

Verſ. 186. *Redduntur fluviuſque*] non *fluviique* codices.

Verſ. 193. *Caligine paſci*] *ferrugine* unus Petav.

Verſ. 196. *Pugnant temone reverti*] ſic primæ edd. & meus liber. alii *certant* vel *tentant*. Ovid. Met. V.

Nititur ille quidem pugnatque reſurgere ſæpe.

quæ vera lectio. Faſt. II.

Et ſolida ramos figere pugnat humo.

Statius Theb. VI. *pugnant exire paventque.*

Verſ. 205. *Gorgonis*] *Gorgonos* ſcripti.

Verſ. 210. *Nudataque viſcera*] *pectora* Vulgati: paulo ante fruſtra vetuſti codices *telo* pro *cornu*. ſupra lib. I.

Pallas & inflexo quæ terret Mænala cornu.

Ovid. Epiſt. Phædræ,

Iam mihi prima dea eſt cornu præſignis adunco
Delia. ſic vetus liber, non *arcu.*

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 213. *Paſtorum deſpicit iras*] Putean. *deſpuit.* IV. Conſ. Hon. *Torquati deſpue mores. Reſpuere* & *deſpuere* à poetis videntur confundi. ſic *reſpuere preces* & *deſpuere* ſimiliaque. VI. Conſ. Hon. *alter præcepta vocantis Reſpuit.* Conſ. Manlii, *quis inſignem tanto ſub principe curam Reſpuat.* ſic ſæpe noſter. diximus jam nonnihil libro primo.

Verſ. 214. *Ignavi domitor mundi*] *vulgi* editiones nonnullæ & plerique ſcripti. ſic ſupra *vacui famulantur Averni Vulgus iners.* & apud Statium *inane vulgus*, *vulgus cava ſub nocte repoſtum*, *vulgus exſangue*, & ſimilia, pro inferis.

Verſ. 217. *Cœlum inceſtare quadrigis*] alii *mundum*, quod minus placet, quia mox ſequitur. Gyraldinus etiam cum Vaticano aliiſque *infeſtare.* perperam. Statius Theb. XI. *Illas ut ſummo vidit pater altus Olympo Inceſtare diem.* noſter II. in Eutrop. *cunctas hoc ore laborant Inceſtare vias.* bello Get. *patriis lunare venenis Inceſtare jubar.* Conſ. Manlii, *Latios inceſtant nomina faſtos.* ſic & alii poetæ.

Verſ. 219. *Sunt altera Lethes Numina*] Nihil verius hac ſcriptorum lectione, quicquid vir doctus diſſentiat. *Lethen* pro toto inferno poſuit, ut Stygem, Acherontem, Cocyton, Tænara poetæ paſſim. *Lethæum Ianitorem* ita Cerberum vocat Statius. Vulgo *Flumina.*

Verſ. 226. *Prætentaque operit criſta*] Hic denuo vetuſtam lectionem damus omnium librorum, ut Claverium mirer in contraria euntem. quid enim eſt *prætentas aperire criſtas? velare* lib. III. in Stilich. dixit, ut hic *operire. Hanc tota Tritonia Gorgone velat.* Si quid mutandum, legam cum uno Florent. & Putean. excerpt. *Prætentaque operit palla.* quomodo ſupra, *tantum ſtridentia colla Gorgonos obtentu pallæ fulgentis inumbrat.*

Verſ. 228. *Ni Iupiter æthere ſummo*] unus *juſ-*

ſo.

ſo. alius, *lapſus.* tertius *celſo.* Moreti codex *vulſo.* quod placet. Statius Theb. III. *Nubilaque & vulſo terrarum ſordida fundo Tempeſtas.* noſter ſupra lib. I. *nunc inſula fundo Vellitur.* mox bene Raphelengius *fulminis* pro *luminis*, & *Confeſſus ſocerum* pro *generum.* quod ſcripti meliores confirmant.

Verſ. 230. *Nimbis Hymenæus hiulcis*] mirum eſt Hymenæum intonare & Iovis τοῦ βροντῶντος officio fungi. quare *Hymenæon* legendum puto, ut ad Iovem referatur. *Hymenæon intonare*, ut *tonare omina* & ſimilia. de quibus Conſ. Olybrii dictum. *perſonare Hymenæon* Statius Genethliaco Lucani. *Et veſtros Hymenæon ante poſtes*
Feſtis cantibus ipſa perſonabo.

Verſ. 239. *Æqualemque chorum*] rectius quam *Æqualeſque choros* libri. Ovid. IV. Faſt. in hac fabula, *At chorus æqualis cumulati flore caniſtris, Perſephone, clamant.* ubi male nunc legitur *cumulatæ flore miniſtræ.*

Verſ. 240. *Damnavit ſidera luctu*] meus liber *damnarunt*, ex illorum opinione, qui fata aſtris imputabant. Lucan. lib. V. *& adhuc dubitantibus aſtris Pompei damnare caput.* mox *pharetras* non *pharetram* ſcripti.

Verſ. 243. *Sævique fremant leones*] *ſævumque* Moreti liber, optime. ſupra lib. I. *Stabant ante fores juncti, ſævumq; fremebant.* plura diximus Conſ. Olybrii. V. 119.

Verſ. 246. *Delubra tacebunt*] *ſilebunt* Vatic.

Verſ. 249. *Queſtus ad nubila fundit inanes*] tres *tendit.* unus *tollit.* plerique omnes *rumpit.* idque vere. Virgil. lib. IV. *Tantos illa ſuo rumpebat pectore queſtus.* Val. Flaccus lib. I. *meritos fas & mihi rumpere queſtus.* Lib. IV. *Tum lacrymis, tum voce ſequi, tum rumpere queſtus.*

Verſ. 252. *Crudelibus umbris Tradere*] Putean.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

credere. quod elegantius ut dictum alibi. unus etiam Petav. *defendere mundo* pro *depellere*. venuſte. quod monui lib. III. in Stilich. v. 169. mox *nihilumne paternæ Mentis* pro *nullumne* tres noſtri. quod ex ſuo codice Claverius jam occupavit.

Verſ. 255. *Non ego cum rapido*] Lege *rabido*. ſic *rabidi clamores, rabida bella*, & ſimilia.

Verſ. 258. *Cujus conſcia noxæ*] ſic Vatic. & quinque alii, cujus gloſſema eſt τὸ *culpæ*, quod in vulgatis libris extat.

Verſ. 262. *Cœlumque negatur*] malo *negantur*.

Verſ. 263. *Eripitur cum luce pudor*] vulgo *ſole*. quod ferri non poteſt, quia præceſſerat *communi ſole fruuntur*, ubi *communi* dixit, quia alius apud inferos ſol. Virgilius VI. Æn. *ſolemque ſuum, ſua ſidera norunt*. noſter paulo poſt, *lumenque videbis Purius, Elyſiumque magis mirabere ſolem*. quomodo legendum & libri veteres & ratio poſtulant, non *Elyſios campos*.

Verſ. 264. *Servitum ducor*] Sic Aldus, & membranæ omnes: niſi quod in nonnullis *ſervitium*, corrupte. vulgati *Infelix ducor*. Virgil. *Graiis ſervitum matribus ibo*. Silius lib. XVII. *potui traducere captam Servitum gentem*.

Verſ. 273. *Fletuque decoro*] *planctuque* Voſſianus. ut ſupra, *planctuque lacertos verberat*. mox *detergit* ſcripti. & *timorem* pro *dolorem* Moreti codex.

Verſ. 286. *Aurea progenies habitat*] *habitant* Vatic. bene.

Verſ. 287. *Nec mollia deſunt Prata tibi*] Lege *deerunt* vel ſine ſcriptis. Virgil. II. Georg.

Non liquidi gregibus fontes, non gramina deerunt.

ſic optimus Mediceus. Vulgo pari modo peccatur. ut & apud Lucan. lib. I. illo verſu,

Omnia dat, qui juſta negat. nec numina deerunt.

ita enim duo codices ex præſtantioribus quos vidi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 289. *Quos nec tua protulit Henna*] ſic Bononienſis liber. quod & in ſuis videtur inveniſſe Parrhaſius. dictum ſupra.

Verſ. 290. *Lucis arbor prædives opacis*] Iſingr. *Averni*. lego, *Avernis*. Virgil. VI. ——— *nec te*
Nequicquam lucis Hecate præfecit Avernis. & mox,
Sed me cum lucis Hecate præfecit Avernis.
Silius lib. VI.
Lethalem ripam & lucos habitabat Avernos.
ſic & *tenebræ Avernæ*, *valles Avernæ* & ſimilia paſſim apud poetas.

Verſ. 291. *Fulgentes viridi*] *gravido* Vaticanus. nil muta. *viride metallum* ramum aureum vocat. ſic lib. I. in veteri codice Moreti,
——— *pingunt maculoſa virentes*
Terga notæ, rutilum ſquamis interviret aurum.

Verſ. 293. *Ditabere pomis*] Iunianus *dotabere*. ſic lib. I. in Eutrop. *juvenum flammis Ephyreia Lais Et gemino dotata mari*. quomodo vetus liber. IV. Conſ. Hon. *veniet nurus omnibus arvis Et toto dotata mari*. Laude Serenæ, *Seque minus jactet Libycis dotata trophæis*. Nupt. Hon. *toto pariter dotabere mundo*.

Verſ. 295. *Salis æquora verrunt*] Sic Claverii codex. non *maris*.

Verſ. 298. *Animalia regnis*] *animantia* Iunianus.

Verſ. 300. *Veſtigia reges*] *faſtigia* Barthius. ſed veſtigia pro pedibus poſuit. Epiſt. ad Serenam,
Sub pedibus regitur terra fretumque tuis.

Verſ. 306. *Sit fatum quodcunque voles*] ut in illo Lucani, *Sive canit fatum, ſeu, quod jubet ille, canendo Fit fatum*. duo ſcripti *ſitque ratum*, etiam non male. Claverius & quatuor è noſtris *ſit factum*. Forte *ſanctum* vel *pactum*. nam *fata* paulo poſt ſequuntur. *voles* etiam non *velis* ſcripti.

Verſ. 311. *Stipantur Tartara curſu*] *ſæcula* Aldus & plerique ſcripti. Gloſſa Oxon. *ſæcula*, *animas*

mus omnium ſæculorum interpretatur. & recte. Statius Theb. XI. ſimiliter de inferis, *Creſcat opus, totiſque expectent ſæcula ripis.* noſter lib. II. in Ruſin. *Huc poſt emeritam mortalia ſæcula vitam Deveniunt.* mox *Tænara* pro *Tartara* bene cum ſcriptis Raphelengius.

Verſ. 316. *Occurrunt properi*] non *propere* libri.

Verſ. 321. *Limina & in thalamum*] vulgo *thalamis.*

Verſ. 323. *Teneroque levant ſermone timorem*] ſic Moreti liber. Vaticanus cum aliis pleriſque *tenero timores.* nonnulli cum Iſingrino *teneros timores.* Vulgo *teneros dolores.* ex illis Statii hæc adumbrata Theb. II.

——. *Caſtæ matres cinxere corona*
Argolides: pars virginibus circum undique fuſæ
Fœdera conciliant nova, ſolanturque timorem.

Ovid. Met. X.

Accipit obſcæno genitor ſua viſcera lecto,
Virgineoſque metus levat hortaturque timentem.

noſter ſupra, ut idem Moreti codex,

Et placidâ mæſtum ſolatur voce timorem.

Verſ. 325. *Prævelatura pudorem*] *prævellatura* ed. Vicet. *prævallatura* Florent. S. Marc.

Verſ. 337. *Solvitur Ixion*] Verſus hic ex duobus ſuperioribus conſtatus, ac proinde vel invitis libris expungendus eſt. quod eruditos interpretes fugiſſe miror. *Tantaleis* pro *Tantalicis* paulo ante legendum. ſic poetæ. Stat. *Tantaleis conſidere tectis* Theb. I. ubi *conſiſtere* perperam nunc legitur. idem lib. XI. *funera menſæ Tantaleæ.* Propert. II. El. I. *Tantalea poterit radere poma manu.* ita omnino ſcribendum, non *tradere.* ſic & *radere littus, radere metam,* & ſimilia.

Verſ. 338. *Et Tityus*] *Tityos* duo. bene.

Verſ. 343. *Formidatique furoris*] *formidandique* excerpt. Put. & mox *læta canentes* non *lene* unus Petav.

Verſ.

Verſ. 348. *Pacatum flumen Averni*] ſic Aldus & ſcripti, non *limen*. Apud Virgilium eadem habes & Ariſtotelem περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων. qui tamen de avibus falſum hoc adfirmat, cum multi illic cygni inveniantur.

Verſ. 353. *Vndaſſe Lyæo*] ſic ſcripti. vulgo *ſtagnaſſe*. noſter infra *Vndaret neu ſilva favis*. parum refert.

Verſ. 359. *Impexam frontem*] Ita libri fere omnes, niſi quod in quibuſdam *Implexam*. quod fruſtra viri docti amplexi ſunt. Vulgo *Impexos crines*. *Impexam frontem* dixit, quomodo Virgilius *Canitiem incultam* de eodem Charonte. cui & *impexam barbam* Seneca dedit Hercule Furente.

Pavidoſque manes ſqualidus vectat ſenex.
Inculta pendet barba.

Verſ. 363. *Fœdere ſancit*] non *ſanxit*.

Verſ. 366. *Sumunt exordia*] ſic iidem ſcripti. Vulgatum *ducunt* minus placet. 111. Conſ. Hon.

Tertia Romulei ſumant exordia faſces.

VI. Conſ.

Grataque patratis exordia ſumere bellis. lib. 11. Eutrop. *aliis exordia ſume rapinis*. Virgil. lib. IV.

——— *quæ prima exordia ſumat?*

Verſ. 367. *Noſtra parens*] *potens* Aldus & membranæ potiores. mox *conſortia diſcite* Iſingrinus & quinque noſtri. bene. non *ducite*. ſic Epithal. Celer.

Vivite concordes & noſtrum diſcite munus.

& lib. 11. in Stilich.

Hinc fuit ut primos in conjuge diſceret ignes.

denique *vota* pro *colla* idem Iſingrinus & ex noſtris plerique.

NOTÆ IN LIBRUM III.

PRæfationem, quæ in nonnullis libris hoc loco legebatur, ſexto Honorii Conſulatui præfigendam jam alii monuerunt.

Verſ. 3. *Zephyros prælapſa*] ſic unus Petavianus. alii *Zephyros illapſa, elapſa, prægreſſa, Zephyris illapſa, illata*, & ſimilia. Vulgo *Zephyros transgreſſa.*

Verſ. 11. *Cærula Phorci Canities*] Iſingrini lectionem expreſſimus. Moreti & Petavian. unus *lurida.* alter *lubrica.* duo *candida.* duo alii *reverendaque.* unus *pallida.* Vulgo *lucida.*

Verſ. 16. *Stat cætera more juventus*] Lege *ſtant.* male etiam hæc diſtinguebantur.

Verſ. 19. *Abduxere*] non *Adduxere* cum aliis. Lucan. VII.

Dii quorum curas abduxit ab æthere tellus.

mox *ſtimulis* pro *ſtimulos* recte veteres libri.

Verſ. 24. *Seges grandeſceret arvis*] Plin. l. XVIII. *Creſcente luna frumenta grandeſcunt.* vide & Feſtum in *ſementinis feriis.* ſcripti tamen alii *graneſceret* vel *caneſceret.* ut apud Ovid.

Nec renovatus ager gravidis canebat ariſtis.

Verſ. 28. *Sed quod diſſuaſor honeſti*] *quid* recte unus Petavianus. mox pro *provocet ut*, meus liber *aut.* Puto *haud ſegnes.* Deinceps *Atque artes* Bononienſis.

Verſ. 38. *Nulliſque exornem*] ita ſcripti.

Verſ. 48. *Atque adeo*] non *ideo* meliores cum Aldo.

Verſ. 59. *Se licet ille meo conceptum*] Sic ſcribendum præcedentia ſequentiaque jubent, & membranæ confirmant. nimis manifeſte Pallas tangeretur, ſi cum Vulgatis legas *Se licet illa meo conceptam.*

Verſ. 60. *Sentiet iratum, procul ægide*] Vulgo *iratam procul ægida* minus bene. Hoc vult, non profuturam Palladi ægida. Sic & Iupiter apud Silium lib. IX.

Ægide præcellant quantum horrida fulmina diſces.

meliores ſcriptos ſecuti ſumus.

Verſ. 66. *Sidera motu*] Bonon. & unus Petav. *nutu.* placet.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 71. *Adverſis invadi viſcera telis*] Ita ſcripti. vulgo *immiſſis*. mox *quæ quondam*, non *olim quæ*, iidem.

Verſ. 76. *Ima ſtirpe reciſam*] ſic Iſingrinus. vulgati *imo ſtipite cæſam*. quod fruſtra quidam tuentur. Virgil. *ima de ſtirpe reciſum Matre caret*. noſter lib. I. in Rufin. *vitiis à ſtirpe reciſis*. mox *Quærentique* idem Iſingrinus bene. ex Statii IX. hæc adumbrata, ubi inter cætera, *quærenti nympha cruentas Manadas atque hoſtem dixit ſæviſſe Lyæum*.

Verſ. 80. *Sed tunc ipſa ſui*] Putean. *ſed tamen*. Puto *ſed tandem*.

Verſ. 81. *Inſerta ſopori*] Aldus & meliores ſcripti *ingeſta*. Lucan. VII.

Quod Styga, quod manes ingeſtaq; Tartara ſomnis
Pompeio vivente videt. quomodo optimæ membranæ. utitur & eo verbo de ſomniis Macrobius ſæpe. Corippus Afric.

Tempore quo dulcem nox intempeſta quietem
Ingerit. Statius Theb. VII. ubi de nocte,
——— *bacchatur utriſque*
Tiſiphone caſtris. fratrem huic fratrem ingerit illi.

Verſ. 83. *Sævis Proſerpina vincta catenis*] *duris* Florent. S. Marci, quod perpetuum catenarum apud poëtas epitheton.

Verſ. 88. *Exhauſtuſque gelu pallet rubor*] *Exuſtuſque* Claudianum puto ſcripſiſſe. *uri gelu* aut *frigore* eleganter dicitur.

Verſ. 91. *Agnoſcere viſu*] non *vultu* ſcripti. ſic ſæpe noſter.

Verſ. 93. *Cui tanta poteſtas*] rectius Delrii codex *facultas*.

Verſ. 102. *Suppliciis incluſa feror*] *teror* Aldus & meliores ſcripti. Teri dicitur recte, quia ferreis catenis vincta. Sic digitus puellæ annulo teri Ovidio dictus. Statius Theb. IV. ——— *latus omne ſub armis Ferrea ſcuta terunt*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Theb. VII. *Invisamque teris ferrato pectore matrem.* Ibid. *ferro atra teruntur Limina.*

Verſ. 105. *Si tu nota Ceres & non me*] Hoc quoque ſcriptis debetur. Vnus Ambroſ. *Si tua nata, Ceres.* Vulgo, *Si tu ſancta Ceres, & non te.* mox *cavernis* pro *catenis* iidem. *receſſum tenebroſi carceris* & *hiatum* ſupra vocat, quod hic *cavernas.* *Catenæ* mox ſequuntur.

Verſ. 116. *Cunctis objecti fraudibus anni*] *certis* duo Ambroſiani. de qua voce Conſ. Olybrii dictum. unus Petav. *cautis.* ut auctor Herculis Oetæi, *Intrant fraudes cautique doli.* amat & eam vocem noſter, ut alibi notamus.

Verſ. 125. *Sæpe monent*] Perperam alii *movent.* noſter alibi,

Aut monitos certa dignantur imagine ſomnos.

Verſ. 127. *Exundat ab ubere ſanguis*] melius ſic ſcripti, quam quod in vulgatis *exſudat.* Silius lib. V.

Pulmone exundat per hiantia vulnera ſanguis.

lib. IX. *Sanguinis exundat torrens.* ſic & *undare ſanguine* & *unda ſanguinis* paſſim apud poëtas.

Verſ. 133. *Heu longæ*] ſcripti plerique *Ne.* Forte *Næ.*

Verſ. 134. *Subicit Cybele*] quatuor *ſubiit.* ſic alibi, *dicturum plura parentem Voce ſubit.*

Verſ. 140. *Abſconderit Iden*] pro abſcondiderit, quomodo veteres locutos teſtis Nonius. Vulgo *adſcenderit Idam.* meliores ſcriptos ſecutus ſum. Virg. III. Æn. *Protinus aërias Phæacum abſcondimus oras, Littoraque Epiri legimus.*

Verſ. 144. *Ne gracilem ventus*] Pulmanni codex, & ex noſtris Regius cum Oxonienſi *fragilem.* eleganter. de qua voce amiciſſimus noſter Gronovius ad Statium. mox *decuſſerit* etiam rectius excerpta Puteanea, quam *diſcuſſerit.* ſic ſupra *violentior Auſter Decutit arboribus frondes.*

Verſ. 149. *Non expectato*] malim *expectatæ.*

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 151. *Non vox aut ſpiritus oris*] *non ſpiritus* Florent. S Marci & Pulmanni unus. *ori* etiam Regius. utrumque placet.

Verſ. 159. *Tamen oſcula telæ*] *tantum* Iſingr. & tres ex noſtris.

Verſ. 177. *Tum laceras effuſa comas*] *diffuſa* duo Pulmanniani. ut ſupra lib. II. *dederatque comam diffundere ventis.* & de Proſerpina, *Cæſariem diffuſa moto.* Alcimus Avitus lib. III. de ficu, *Frondentes diffuſa comas.* Iſingr. tamen & plerique noſtri *effuſa genas.* ut *affuſa* legendum videatur aut *ſuffuſa*, pulvere ſcilicet. pro *canos ſordida* perperam *cano* Claverius: quia noſter *canum pulverem* ante jam dixerat. quod & fruſtra Raphelengius ſecutus. Virgil. lib. X.

Canitiem immundam deformat pulvere.

quæ D. Hieronymus reſpexit Epiſt. ad Innocentium, *Canitiem immundam perfuſo pulvere deturpans.* Ovid. lib. VIII. Met.

Pulvere canitiem genitor fœdatus.

Prudent. Pſychomach.

—— fertur reſupina reductis
Nequicquam loris auriga, comamque madentem
Pulvere fædatur. ſic optimus liber.

Silius X. *Pulvere canities atro ſquallebat.*

quibus vulgata lectio abunde confirmatur.

Verſ. 188. *Appetiit*] alter Voſſianus *Arripuit.*

Verſ. 189. *Heu ubi nunc, ubi, nata, mihi?*] Sic venuſte Florent. S. Marci. Vulgo *ubi nunc eſt nata.* Vnde *ubi nunc es* olim legebam. quod unus Petav. cum Regio & Oxonienſi adſtruunt. Ovid. IV. Faſt. in hac fabulâ,

Nec mora: me miſeram, filia, dixit, ubi es?

Verſ. 192. *Mærorque timori ceſſit*] *pudori cedit* in ſcriptis.

Verſ. 201. *Cognataque vulnera*] *cognata* Putean. & Florent. S. Marci. bene. mox *infenſior* cum ſcri-

ptis

ptis legendum. vulgo *incenſior.* quod Latinum non eſt. noſter 11. in Eutrop.

Infenſos tandem ſuperos & conſulis omen
Agnovere ſui.

Val. Flacc. V. *quid tantum infenſa repente Numina?* Ovid. 1. Faſt. *infenſo pulſus es urbe deo.*

Verſ. 206. *Caſtique per atria ludi*] *cautique* Aldus, Vat. & plerique alii. quod rectum alibi diximus.

Verſ. 207. *Latebras Reſcierit*] non *tenebras Præſcierit* ſcripti.

Verſ. 213. *Vetitamque dearum Colloquio*] *vetitoque* malim, ut Iſingrinus & Petavianus unus.

Verſ. 214. *Patriiſque procul mandaverit aſtris*] Aldum ſecuti ſumus & ſex ſcriptos. Claverii liber *patriis procul amandaverit.* quomodo & Iſingrin. cum Vaticano aliiſque. etiam editiones quædam. Vulgo *abſentaverit.* quod Latinum eſſe non perſuadent nobis interpretes. *mandare* pro amandare. ſic Cicero pro Sulla, *in extremas oras mandare.* & pro Quint. *infra mortuos mandari.* Vir doctus qui *damnaverit aſtris* legit, aliud agebat, nec meminerat id verbi paullo ante præceſſiſſe.

Verſ. 220. *Hennæaque rura maligno*] ſic Parrhaſii editio, non *Ætnæaque.* mox *afflatu* pro *affatu* ſcripti fere omnes. *afflatum* pro inſtinctu ponit.

Verſ. 224. *Alieno gramine menſes*] codices vetuſti *germine.* idque bene. de floribus enim ſermo eſt. quibus ſemper abundat campus Hennenſis. *gramina rubere* inepte dicuntur. ut ſupra quoque ſcribendum videatur,

Itur in æterno veſtitos germine campos.

Verſ. 226. *Dum flagrat eundi*] diſtinguendum puto, ——— *dum flagrat eundi,*

Perſuadet. teneris heu lubrica moribus ætas!

ut τὸ *perſuadet* ad Venerem referatur. pro *campos* mox *colles* meliores ſcripti. ſic & Vallium Hennenſium ſubinde meminit.

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 232. *Albet ager*] ſic ex ſuo codice & Horatio Claverius, cui *prata pruinis albicare* dicuntur. Val. Flaccus lib. II.

Iamque ſub Eoa dubios Atlantidis ignes
Albet ager.

Verſ. 234. *Sol inſtitit altior axi*] Hæc Iſingrianiana lectio eſt. quomodo & Gyrald. & Vatic. & ex noſtris plerique. Moreti *altius inſtitit*. non male. alii *extitit axe*. vulgo *adſtitit orbe*. Ovid. Epiſt. Hermiones,

Cum tamen altus equis Titan radiantibus inſtat.

mox legendum cum Aldo & potioribus membranis, *nox fœda*. *alta* ferri non poteſt, quia *altior* præceſſit.

Verſ. 236. *Cornipedum ſtrepitu pulſuque rotarum*] ſic editiones nonnullæ & ſcripti plerique. malim tamen *cornipedum pulſu ſtrepituque*. ut apud Martial.

Et ungularum pulſibus calens Iſter.

Statius Theb. VII.

Auget & arma virûm, pulſuſq; imitatur equorum.

ubi vulgo *curſuſque*. ſequenti verſu *mortifer æſtus* pro *ille* ex libro Claverii eſt. Lucret. Lib. VI.

Hæc ratio quondam morborum & mortifer æſtus
Finibus Cecropiis funeſtos reddidit agros.

quibus in verſibus nihil mutandum. noſter *lethiferum ſpiritum* paulo ante appellarat. Ovid. Met. VII.

Lethiferis calidi ſpirarunt æſtibus Auſtri.

Verſ. 238. *Luror permanat in herbas*] Hæc ſcriptorum præſtantiorum lectio eſt. vulgo *livor permanſit in herbis*.

Verſ. 241. *Decreſcere lilia vidi*] codex regius *liveſcere*. ipſe olim *areſcere* legebam.

Verſ. 245. *Invenimus arvis*] *undis* Moreti & Voſſii liber. rectius. Ovid. V. Met. de Cyane,

Gurgite quæ medio ſumma tenus extitit alvo
Agnovitque deam.

Verſ.

Verſ. 248. *Aggredimur ſubitæ*] non *ſubito*. Voſſiano libro debetur. mox *& caſus ſcitamur* Claverianum eſt. in pleriſque ſcriptis hæc inquinatiſſima ſunt.

Verſ. 259. *Tacito ſed lapſa veneno*] *læſa* Aldus cum ſcriptis. bene. Statius Théb. I.

Atque aliquis cui mens humili læſiſſe veneno

Summa. Silius lib. XIII. *fraudum illæſa veneno.*

Verſ. 154. *Diſcedunt aliæ*] miniſtræ ſcilicet. ita hæc & ſequentia diſtinguenda.

Verſ. 262. *Vltro ad cælicolas*] ita Delrii liber. quod & in ſuis inveniſſe Claverius videtur. Vulgo *vultu.* infra, *accenditur ultro Relligione loci.* & mox, *ſolamque inſtantibus ultro Hoſtibus expoſui.* atque ita paſſim. *in cælicolas* etiam Iſingrinus. quod placet. ſic *ferri in hoſtem* ſæpe apud poëtas. pro *ultro* Iſingrinus & quidam ex noſtris *Multum* non male. alii *Vultum*. ut legendum forte ſit,

Vultum in cælicolas furiato & pectore fertur. præterea *ferri* in uno Mediceo pro *fertur*. venuſte. quomodo noſter non raro.

Verſ. 265. *Fremit illa marito*] fremere ad velocitatem nihil facit. malim igitur *premit*. ut alibi,

Aut Hyrcana premens raptorem bellua Parthum.

Verſ. 267. *Iam jamque hauſtura profundo*] Sic Claverius. Vulgo *nimiumque.* Iſingr. *inhiatque.* quomodo apud Virgil. *tenuitque inhians tria Cerberus ora.* Vir doctus, qui *mimumque* ſcribit, aliud agebat.

Verſ. 273. *Quo leges cecidere poli*] *abiere* malim cum Vaticano, meo, & Parrhaſii editione. Epiſt. ad Hadrian. *Quo ſenſus abiere pii?* Lucan. VII. *Quo tibi fervor abit?* Statius Theb. VII. *quo ſacra tamen rituſque peremptæ Mater abire jubes?* ſic apud Homer. Iliad. θ. πῆ ἔβαν εὐχωλαὶ, ὅτε δή φαμὲν εἶναι ἄριστοι;

Verſ. 282. *Hominem ſitientibus aris*] *hominum*

Clau-

Claudianus ſcripſerat, quicquid libri obſtant. Conſ. Manlii, *cædis ſitientem differat arcum*. Silius lib. III.

Atque ille haud unquam parcus pro laude cruoris,
Et ſemper famæ ſitiens.

Verſ. 291. *Nulla poteſt placare dies*] imo *quies* cum melioribus. & paulo ante *aut caris*, non *hæc*.

Verſ. 292. *Prohibet reverentia patris*] Aldus & Iſingr. *ſententia*. quomodo & ex ſuo legit Delrius. nec aliter quinque noſtri. fruſtra. ſupra lib. II. *reverentia patris Obſtitit auxilio*. Iupiter apud Statium Theb. I. *noſtri reverentia ponderis obſtat*.

Verſ. 297. *Supplex dejectaque veſtris*] vulgo *miſerandaque*. quod cum *miſera* uno eodemque verſu ferri non poteſt. Claverii & Iſingrini codices ſecutus ſum. noſter lib. I. in Ruf. —— *dejecerat omnes Occultis odiis terror*.

Verſ. 301. *Si nota*] alii *ſit rapta*. forte *ſit nota*.

Verſ. 305. *Quod ſi nos*] non *vos* probe unus Mediceus. deinde *fædere* pro *munere* potiores ſcripti. & hoc probe.

Verſ. 307. *Quid horror*] ſic quatuor ſcripti. alii plerique *quis horror*. vulgati, *timorque*.

Verſ. 332. *Inflammatura labori*] *informatura* Iſingrinus. & quinque noſtri. placet. ut apud Virg.

His informatum manibus jam parte polita
Fulmen erat. & mox *Ingentem informant clypeum*. Prudentius Pſychomach.

Ærea ſed caſſis cocto informata metallo.

ſic veterrimus liber, niſi quod tranſpoſitis vocibus *cocto caſſis* exhiberet. plura lib. I. verſ. 237. diximus.

Verſ. 333. *Lucus erat prope flumen Acin*] Claverius in antiquiſſimo codice *flavum Acin* legi notat. quod miror ab eo non receptum. nam vulgata lectio contra proſodiæ leges manifeſte pugnat. etſi priorem in *Acis* ſyllabam vetus epigramma necdum

editum corripiat, cujus tamen auctoritas non eſt magna. DE GALATEA.

Diffugiens pontum ſilvas Galatea peragrat.
Cuſtodem ut pecorum cernere poſſit Acin.
Nam teneros greſſus infigit ſentibus ardens,
Nec tamen alta pedum vulnera ſentit amor.
Ipſa Cupidineæ cedunt elementa pharetræ,
Cujus & in mediis flamma ſuburit aquis.

Flavos poëtis fluvios dici quis neſcit? Sic *flavus Tyberis*, *Lycormas*, *Alpheus*, *Simethus*, alii. Simile mendum infra eidyllio de Phœnice ſuſtulimus, *Talis barbaricas fluvio de Tybride turmas Ductor Parthus agit.* ubi *flavo* legendum. ut & apud Propertium lib. II. El. IX. loco vexatiſſimo,

Et dominum lavit mœrens captiva cruentum
Appoſitum flavis in Simoenta vadis.

ita enim conjicio corrigendum. vulgo *fluviis vadis.* quod adjective ſumi Paſſeratius contendit, ut *pluvius Auſter.* ſed non perſuadet. Fruſtra etiam vir maximus diſtichon hoc, ut ſpurium, delendum cenſet.

Verſ. 342. *Tumulis exſanguibus albent*] *cumulis* lege vel contra ſcriptos. quod & Scaliger vidit. noſter Conſ. Olybrii,

Creſcunt in cumulum ſtrages vallemq; profundam
Æquavere jugo. Bello Gild.
Quid referam morbive luem cumuloſve repletos
Stragibus. ſic & alibi.

Verſ. 345. *Strictos Ægeonis enſes*] *fractos* malit ex ſuis libris Parrhaſius. quod & mihi placet. mimeſis Statiana eſt Theb. II.

Quercus erat teneræ jam longum oblita juventæ,
Huic læves galeas perfoſſaque vulnere crebro
Inſerit arma ferens: huic truncos ictibus enſes
Subligat, & fractas membris ſpirantibus haſtas.

quanquam fortaſſe rectius illic libri *tractas.* & mox,

Nunc tibi fracta virûm ſpolia informeſque dicamus Exuvias.

Verſ.

Verſ. 346. *Curvata vix fronde levat*] *fronte* priſcæ editiones. rectius. Arboribus apud poëtas ſua capita, frontes, comæ, brachia. nihil magis obvium. infra quoque legendum *frontibus æquis Adſtant.*

Verſ. 352. *Ni lapſum fulciret proxima quercus*] alii *lapſam.* ſed ſi lapſa jam erat, non video quo modo fulciri potuerit. Lege igitur *laſſam* cum Delrii & Iſingrini codice, ac quatuor noſtris. Eidyllio de Phœnice

—— ceu laſſa procellis
Ardua Caucaſio nutat de vertice pinus.

Statius Theb. I. *in plana Cithæron Porrigitur, laſſumque inclinat in æquora montem.* ſic optimæ membranæ.

Verſ. 358. *Vibratque incerta ſecurim*] Aldus & ſcripti quidam *infeſta.* non probo. Virgil. II. Æn. *incertam excuſſit cervice ſecurim.* Silius lib. V.

—— preſſamque ad colla bipennem
Incerta cervice ferens altaria liquit.

Prudent. Apotheoſ. *incertum fruſtratur victima ferrum.*

Verſ. 359. *Ipſum etiam peritura Iovem*] Claveriani codicis ſcripturam expreſſimus, quam & Raphelengius ſecutus. nam ſive *petitura* cum vulgatis legas, ſive *feritura* cum ſcriptis nonnullis, claudicabit verſus.

Verſ. 362. *Certo prætentat brachia niſu*] *percenſet* ſeptem libri. tres *præcenſet.* quod tantundem. noſter alibi,

Relliquias numerare breves parvamque juvabit
Percenſere manum. *Percenſere ævi ſenium* dixit Statius Theb. I. *Niobe* apud eundem, lib. IV. *tumido percenſet funera luctu.* Silius lib. XV.

Dumque ea confuſo percenſet murmure vulgus.

Pro *viſu* etiam *niſu* lege cum ſcriptis Raphelengioque, & *malo* pro *clavo*, paulo poſt.

Verſ. 363. *Sic qui vecturam*] Ita Regius & unus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Mediceus. vulgo *vecturus*. mox *cupreſsi* meliores. & *Miretur* unus ex Mediceis.

Verſ. 374. *Frondibus æquis*] *frontibus* Parrhaſii editio & quinque ex ſcriptis noſtris. *ſocio vertice* mox pari modo dicet. pluribus ſupra. *extant* etiam ſcripti nonnulli. & *Alternanſque* tres Florentini.

Verſ. 381. *Poſuere comas*] *comam* libri.

Verſ. 387. *Animare ad limina taxos*] *armare* Vaticanus. quomodo apud Silium lib. XIV.

Armatam hinc igni pinum & devolvere ſaxa

Certabant. *pinum* pro facibus pineis ponit. ſic enim liber optimus. vulgo *molem* minus bene. Oxonienſis *animarum*. quomodo & Claverii codex. quod illi placet, ut ruere pro eruere ſumatur. Vulgata lectio proba eſt & elegans. *animandi* verbo frequenter utitur Claudianus. lib. II. in Rufin.

Flexilis inductis animatur lamina membris.

ubi perperam cum ſcriptis nonnullis *hamatur* legunt. Nupt. Honorii, *ſubitis animantur frondibus haſtæ*. & alibi, *juga deſerit Hæmi Orpheis animata modis*. quod ex Statio imitatus Theb. VIII.

—— *Tyriam reptantia ſaxa*
Ad chelyn, & ſubitas animantē Amphiona cautes.

idem Surrentino Pollii,

Si quid Apellei gaudent animaſſe liquores.

Idem pietate Abaſcantii,

Si manus aut ſimiles docilis mihi fingere ceras,
Aut ebur impreſsis aurumve animare figuris.

Theb. VI.

Exin magnanimûm ſeries antiqua parentum
Invehitur miris vultus animata figuris.

ſic ſcribo, non *in vultum animata*. Pentadius de adventu veris ex optimo codice, *Sentio, fugit hyems, Zephyriſque animantibus orbem Iam tepet Eurus aquis. Sentio, fugit hyems*. vulgo *moventibus orbem*. *Animari* igitur *faces* dictæ quæ accenduntur. ſic *lucerna animam* Varro dixit Bimarco, *Noctilucam*

tollo,

tollo, ad focum fero, inflo: anima reviviſcit. pari modo & *vivas lucernas* Horatius dixit. Plautus Aularia Act. I. Sc. II.

Si vivet ignis, tu extinguere extempulo.

Ovidius VI. Met.

Cum videt Æſoniden extinctaq; flamma revixit. ita ex membranis ſcribendum, non *reluxit.* plura ad illum locum. Cæterum *ruit animare* noſtro dictum, ut *ruunt ſcire* Lucano lib. VII.

Scire ruunt quanta fuerint mercede nocentes.

ut optime Petavianus codex. Perperam *volunt* in vulgatis. Statius Theb. VI. —— *ruit Hæmonium, dum fervidus inſtat, Admetum ſuperare Thoas.* lib. VII. *novercales ruimus ditare Mycenas.* Denique totus hic Claudiani locus ex eodem Statio adumbratus Theb. IV. initio, ubi inter alia,

Sævus honos fluvio, Stygias luſtrare ſeveris
Eumenidas perhibetur aquis. huc mergere ſuetæ
Ora & anhelantes poto Phlegethonte ceraſtas.
Seu Thracum vertere domos, ſeu tecta Mycenis
Cadmeumve larem. ita illic lege pro *tuto Phlegethonte* cum antiquis membranis.

Verſ. 388. *Cadmi ſeu mœnia*] Moreti liber *limina*, ut Statius *Cadmeumve larem.*

Verſ. 390. *Phlegethontis ad undam*] non *in unda* tres ſcripti. mox *excepit* pro *accepit* plerique. Florent. S. Marci, *ſuſcepit.* pro *plantis ferratis* Regius *palmis* vel *portis.*

Verſ. 393. *Adverſa fronte*] ſic plerique veterum non *averſa.* ut apud Silium, *ſed & obvius hoſtis Adverſa fronte.* Ovidius II. Met. *adverſa prenſis à fronte capillis.* quanquam de cupreſſorum fronte intelligi hoc loco malim.

Verſ 399. *Nequeunt exire vapores*] *hærere* meliores ſcripti. & mox *ſtridunt* pro *ſtrident.* ut initio libri primi, *Angues Triptolemi ſtridunt.* & alibi paſſim apud poëtas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 403. *Quo Luna juvencos*] Petaviani duo *jugales. juvencas* Claverius ex ſuo libro, & illo Auſoniano, *revocavit Luna juvencas.* ſed nulla opus mutatione. Idyllio de Phœnice noſter, *nitidos ſtupefacta juvencos Luna premit.* Tauros etiam Lunæ tribuunt mythologi veteres.

Verſ. 409. *Sed thalami*] Ita Oxonienſis, non *Et.* quæ repetitio efficax admodum eſt. IV. Conſ. Honor.

Marte ſed ancipiti, ſed multis cladibus empta.

Nupt. Honor.

Sed certe mereor princeps, ſed principe natus.

quomodo vetus liber. Ovid. VI. Met. *non eſt lacrymis hic, inquit, agendum, Sed ferro, ſed ſi quid habes quod vincere ferrum Poſſit.* ut cum ſcriptis legendum.

Verſ. 417. *Qua ſoſpite nuſquam*] vulgo *nunquam.*

Verſ. 418. *Squallida, vilis*] puto *ſquallida viſus.* qui Claudiano non novus eſt Græciſmus. Petavianus certe *vultus.*

Verſ. 421. *Solamque inſtantibus ultro*] ita ſcripti, non *ſolam quæ.*

Verſ. 425. *Læta ſonantibus arvis*] non *armis* Reg. & Petav.

Verſ. 428. *Qua te parte poli*] Lucani hemiſtichium eſt, lib. IX.

Qua te parte poli, qua te tellure reliqui, Africa?

mox *ferus ipſe* non *ille* ſcripti.

Verſ. 434. *Efficietne labor*] *Proficietne* Regius & Ambroſ. mox *tandem fortaſſe* non *talem* primæ edd. cum uno Petaviano.

V. 441. *Pleno rimatur lumine campos*] id eſt toto. Livineius tamen ad Propertium *prono* legit. ſed perperam. Vulgatam lectionem libri veteres conſtanter tuentur. noſter lib. I. in Eutrop.

—— *quid fertile terris,*

Quid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Quid plenum ſterili poßit ſub conſule naſci?
Trebonius apud Ciceron. lib. XII. Ep. XVI. *Ingreſſum pleno gradu cohortari non intermittemus.* Ovid. de Pont. lib. II. Ep. VII.

Suſtineas ut onus, nitendum vertice pleno eſt.
ut recte vetertimus Ampliſſimi viri Claudii Sarravii liber. vulgo *vertice recto.*

Verſ. 442. *Omnis madet orbita fletu*] *perit* Voſſianus unus. quod malo. Statius Theb. VI. *delet ſulcos iterata priores Orbita.* Cætera inquinatiſſima ſunt, & quibus manum non temere, qui ſapit, admoverit. Errores Cereris deſcripturus cum finiat, facile apparet, quam multa in hoc poematio deſiderentur. Nonnullis certe codicibus ſubſcripta hæc offendi, *Finis Claudii Claudiani de raptu Proſerpinæ, ejus quod invenitur. nam alterum volumen apud nos non extat.*

NOTÆ IN GIGANTOMACHIAM.

POematium hoc quod mutilum ad nos pervenit, ex Græco Claudiani Latinitate donatum aut ab ipſo Claudiano aut ab alio temporum iſtorum ſcriptore exiſtimo. Idem quoque mihi perſuadeo de Epiſtolâ ad Hadrianum & Idylliis nonnullis, qualia Phœnix, Hyſtrix, Torpedo, Nilus & Magnes. ut enim aliquid Claudianeum in iis facile agnoſcas, ita languent numeri plerumque, & raro ad auctoris noſtri hac in parte felicitatem adſurgunt. nec acceſſerim iis, qui ſeni & effœto iſta excidiſſe opinantur. à D. Hieronymo ex Gigantomachia incerti hæc citantur,

Quo fugis, Encelade? quaſcunque acceſſeris oras,
Sub Iove ſemper eris.

quæ huic poëmatio non vana conjectura accenſeri poſſint. Græce quidem Gigantomachiam ſcripſiſſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Claudianum teſtis omni exceptione Major Arſenius in Apophthegmatis, ex quo fragmentum primi edendum curavimus. noſter ipſe præfatione VI. Conſ. Hon.

Enceladus mihi carmen erat vinctuſque Typhœus.

Ejus Gigantomachiæ partem in Sicilia ſuo tempore inventam vir ſummus Petrus Bembus affirmat Epiſtola ad Politianum. verba ejus apponam. *Reddidere mihi Sicilienſes negotiatores codicillos tuos, quibus petebas, ut Conſtantinum convenirent, atque ab eo tibi Claudiani Gigantomachiam, quam habere illum audieras, impetrarent.* & mox, *Verum quam habet Conſtantinus Gigantomachiam, ea potius blattomachia eſt. Etenim annis ſuperioribus, dum inter vetuſtos ac jam prope defletos libros, quos ei non doctus homo quidam dono dederat, ſingula ipſe (ut ſui moris eſt) diligenter inſpiceret, cum Heſiodi fragmentis in charta extremæ paginæ proxima, Claudiani Gigantomachiæ titulum reperit, & pauculos tantummodo hexametros; tum alteram iterum chartam, in qua opus deſinebat. cætera tineæ depopulaverant, ita ut legi non poſſent. hæc quoque ipſa corrupta & infida ſatis, ut quæ ab indoctis librariis deſcribuntur. Igitur quæ habui, ita ut erant, huic epiſtolæ ſubtexui. quanquam in illis ipſis, quæ deſiderantur, non valde multum amiſimus. Nam ex verſuum numero, quem eo in libro eique operi librarius ſupputavit, Gigantomachiam omnem carminibus* CXLV. *conſtare tamet videbis. ut credibile plane ſit, Claudianum eo in poëmate conſcribendo luſiſſe potius, quam ullū poëtæ ſibi nomen quæſiviſſe.* Hæc Bembus.

Verſ. 3. *Tartara fœtu*] non *cœtu* meliores ſcripti. vidit Raphelengius.

Verſ. 6. *Erumpunt crebri*] *crebro* veteres nonnulli. lege *Erebo.* nam in Buſlidiano *Erebi.*

Verſ. 12. *Occaſum voluere pati*] *didicere* Vatic. & quinque alii. recte. ut infra,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Et didicit cum morte Deam.

Verſ. 17. *Si viribus ullis*] opt. Ambroſ. & quatuor alii, *ſi curribus illis*. Puto *cur viribus illi Vincor?* mox pro *nobis* Florent. S. Marci *vobis*. quod præſtat.

Verſ. 19. *Qui ſemper acerbis*] *cur* Lucenſ. & prior Moreti. bene. undecim alii *quæ*.

Verſ. 24. *Et per canitiem*] aberat hic verſus ab opt. Ambroſ. & ſine dubio mendoſus eſt.

Verſ. 28. *Defendite matrem*] poſt hæc in Lucenſi hiatus unius verſus.

Verſ. 29. *Veſtris nec parcite membris*] *noſtris ne* ſcripti. & placet. Freta & montes membra ſua vocat eleganter. ſic mox *tellus In natos diviſa ſuos*.

Verſ. 31. *reſcindite turres*] *reſtinguite turbas* Vatic. & duo alii. male. Virgil. *magnum manibus reſcindere cœlum Aggreſſi.*

Verſ. 35. *Cirrhæaque templa tenebis*] alii *tenebris*, vel *tenebit*, vel *tenebo*. Lege *teneto* cum quinque ſcriptis.

Verſ. 39. *Devellere crines*] *divellere* cum libris.

Verſ. 51. *Numina turmis*] *formis* Gyrald. & Lucenſ. vere. notum enim Deos contra Gigantas pugnaturos variis formis proceſſiſſe ſpectandos.

Verſ. 58. *Per ſingula luctu*] *per ſæcula* cum membranis ſcribendum viderat Raphelengius, quem fruſtra carpit Barthius.

Verſ. 60. *Bis æther bis terra dedit*] Peccat in proſodiam verſus. Lege igitur cum Vatic. & ſeptem aliis, *His æther, his terra*. Diis ſcilicet & gigantibus.

Verſ. 64. *Nunc ſcopuli latuere mari*] Puto *Nec ſcopuli*. ſequenti verſu *terras* pro *ripas* Vatican. & Ambroſ.

Verſ. 66. *Æmonium præduris viribus Oeten*] *rupibus* Buſlid. bene. *Æmoniam* Vatic. & alii nonnulli, quod perperam ſecutus Raphelengius. Græcis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

enim tam Οἴτης quam Οἴτη. Stephanus, Οἴτης ὄρος περὶ Τραχῖνα. Ovid. Met. IX.

Implevitque ſuis nemoroſum vocibus Oeten.

& mox *perque altum ſaucius Oeten Haud aliter graditur.* ſic enim utroque loco antiquiſſimus codex. Seneca Hercule Furente: *Titan ſummum proſpicit Oetan.* Vbi Moguntinus codex: *ſummo proſpicit Oeta.*

Verſ. 67. *Hic juga connixis*] rectius alii, *connexis.*

Verſ. 69. *Cum ponte revellit*] bene Pulmannus *fonte.*

Verſ. 70. *Summaque levatus*] *volutus* cum Patavino malim.

Verſ. 72. *Subſedit*] *ſubſidit* cum Aldo & ſcriptis quibuſdam.

Verſ. 74. *It fragor*] Lego *Fit*: ſic ſupra *Fit ſonus.* Ovid. I. Met.

Fit fragor, & denſi funduntur ab æthere nimbi.

Val. Flaccus lib. I.

Fit fragor. irrumpunt ſonitu qui ſacra ferebant
Imperia. lib. V.

Fit fragor, æthereas ceu Iupiter arduus arces
Impulerit.

Verſ. 80. *Qua parte volutus*] Lege *fine* cum Aldo & melioribus ſcriptis. pro *ternas* mox *trinas* aliquot antiqui.

Verſ. 84. *Multumque rotæ ſparſere cruoris*] *cruorem* ſcripti fruſtra. Lucan. IV, *multumque cruoris Infudere mari.*

Verſ. 85. *Lemnumque calentem*] *cadentem* Lucenſ. & Vatic.

Verſ. 88. *Ante revelato*] alii *relevato* cum Aldo & Lucenſi. duo *revelatum.* unus Mediceus *celebrato.* Lego, *terebrato.* Virgil. *telo lumen terebramus acuto.* Buſlid. *fudiſſet ab ore cerebrum,* rectius.

Verſ. 91. *Victorem poſt fata petit*] *ferit* Vat. Ambr. & Patav.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 94. *Furentem Longius*] puto *ruentem*. vel *furentem Cominus*. pro *faciem* ſcripti plerique *formam*.

Verſ. 99. *Qui ſerpit per membra ſilex*] *Quæ* Vatic. Lucenſ. & multi alii. infra de cryſtallo, *Torpuit & maduit prodigioſa ſilex.* & mox *Mira ſilex miruſque latex.* de Apono, *luxuriat gramine cocta ſilex.* de magnete, *Flagrat anhela ſilex.* de quadriga, *Vna ſilex tot membra ligat.*

Verſ. 104. *Miratur Echion*] Lege *miratus.* & ſic opt. Ambroſ.

Verſ. 106. *Te Dea reſpexit*] malim *Ægida reſpexit.*

Verſ. 108. *Sed turbidus Idam*] Alii *Ida* vel *Idas* vel *Idan.* Scribe *ira* cum Gyrald. & Vat.

Verſ. 110. *Ingreditur*] lego *Aggreditur.*

Verſ. 115. *Conatur vellere Delon*] *vincere* prior Moreti. *rumpere* Lucenſ. Iſingr. Vatic. & cæteri omnes.

Verſ. 120. *Placido cuncta de vertice Nymphæ*] alii *placidæ cuncto.* unus *placidæ cunctæ.* Lege *placidæ Cynthi* cum duobus opt. Ambroſ. & Rhemenſi libro.

Verſ. 125. *Implorat*] abeſt hic verſus à Gyrald. Lucenſ. & duobus aliis.

Verſ. 126. *Auxiliumque rogat*] *rogant* ſcripti aliquot. Lege *rogans.* mox *noſtro ſinu* Vatic. & Ambroſ.

Verſ. 128. *En iterum convulſa feror*] Cætera hujus poëmatii in ſcriptis deſiderantur. quod vulgati addunt *ſuccurre roganti*, ex ſuperiori verſu inſulſe repetitum.

NOTÆ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

NOTÆ IN EPISTOLAS.

IN EPISTOLAM AD HADRIANUM.

AD Hadrianum] *Deprecatio ad Hadrianum* Lucenſ. antiquæ editiones *Ad Hadrianum præf. præt.* recte. Nam in Codice Theodoſiano *Hadriani præfecti prætorio* mentio fit.

Verſ. 2. *Nullus erit*] *erat* Lucenſ. Patavin. *Nullus tot finis lacrymis.* probe. mox *ſubitiſne* cum Barthio. pro *Permutas* ſex ſcripti *Permittas.*

Verſ. 6. *Me dolor incautus*] unus Med. *decor. incautum* excerpta Put. forte *calor incautum.*

Verſ. 7. *Me timor impulerit*] *tumor* ſex ſcripti. optime. nam tumor idem quod ira, utrumque conjunxit lib. II. in Rufin.

Et quamvis præſens tumor & civilia nuper
Claßica, bellatrixque etiamnunc ira caleret,

infra de Hyſtrice,

——— *additur armis*
Calliditas parcuſque ſui tumor iraque nunquam
Prodiga telorum.

ſic legendum. Virgil. VIII. *tumor iraque longe Conceſſere Deûm.* quæ ibi vera lectio. Capitolin. in Pertinace, *ſed cum Tauſius quidam in iram & tumorem milites adduxiſſet.* pro *ardor* Patav. error.

Verſ. 12. *Et veniam*] bene Raphelengius & ſcripti delent τὸ *&*.

Verſ. 14. *Victrices furias*] imo *Vltrices* cum Aldo & ſcriptis. ſic *Diræ ultrices* apud Virgilium & Statium.

Verſ. 17. *Darium famulis manibus*] *Et Darium* Gyrald. Lucenſ. & unus Petav. Cæterum fruſtra

ſtra Raphelengius ex conjectura viri maximi reponit *famuli*. Silius lib. X. *pro libertatis honore Vel famulas armare manus*. noſter Laude Serenæ, *famulas exercet læta choreas*. ubi *choreis* male quidam reponunt. Eidyllio de Phœnice,

Celſa per famulas acies ditione ſuperbit.

quomodo ex ſcriptis legendum. ſic *famulos greges*, *famulos cœtus*, *famulam cohortem* Statius. noſter *famulos reges*, *famulam Carthaginem*, *famulum Araxen & Hydaſpen*, *& famulas Gangis ripas*. quomodo *famulum Rhenum* Ovid. lib. 1. Faſt.

Tradiderat famulas jam tibi Rhenus aquas.

ſic enim ſcripti conſtanter. ubi plura dicemus.

Verſ. 23. *Gratia defluxit*] malim *diffluxit*. ut apud Ennodium Epigr. CXIIX.

In tantum priſci diffluxit fama Maronis.

Verſ. 27. *Emollit rabiem prædæ*] Ex Claveriano codice hæc tranſpoſuimus.

Verſ. 29. *Quæ ſtraviſſe valent*] Vatic. & quatuor alii *calent*. quomodo & in Palatino codice legi teſtis in Adverſariis Barthius. Nuptiis Honorii, *calet obvius ire Iam Princeps*. ſic *ardet*, *flagrat*, *æſtuat*, & ſimilia paſſim apud noſtrum. de quibus alibi. paulo poſt *eadem proſtrata* non *ea mox* libri meliores.

Verſ. 30. *Gaudet cervice juvenci Nobiliore fames*] ita ex octo libris legendum. Statius in ſimili comparatione Theb. II. *ubi ſanguine multo Luxuriata fames*. & lib. VII. *Quippe nihil graſſata fames*, de tigribus.

Verſ. 32. *Naſcentia vota*] *fata* tres ſcripti, pro naſcenti fortuna. infra,

Quæ per te cecidit, per te fortuna reſurgat.

Verſ. 34. *Quid tanta dignaris morte clientem*] *mole* Lucenſ. & quatuor alii cum Aldo. Optime. dictum lib. II. in Eutrop. v. 101. Pro *Iam jam ſuppliciis* unus Med. *Lumina ſuppliciis*. pro *Deſpice* Lucenſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Lucenſ. & octo alii ex melioribus *Reſpice*. Puto,

Lumine ſupplicis feſſos humileſque ſereno
Reſpice.

Verſ. 35. *Æolus undis*] *antris* Aldus & excerpta Puteanea. bene. ut apud Iuvenal.

Æolus incluſum rupibus antrum.

Statius Theb. x.

Non aliter moto quam ſi pater Æolus antro
Claudat iter.

Antri Æolii luculenta deſcriptio apud Homerum in Odyſſ.

Verſ. 37. *Culmina quaſſat*] Lucenſis & decem alii *laſſat*. bene. vide notas lib. 1. in Rufin. verſ. 276.

Verſ. 46. *Sanus Achilleis remeavit Telephus herbis*] *Achillea haſta* Gyraldinus. probe. unus Mediceus *Achilleis haſtis*. proxime ad verum. Ferrugine Achilleæ haſtæ ſanatum Telephum veteres prodiderunt.

Verſ. 50. *Flecteris ullo*] Vatic. & Ambroſ. *frangeris*, cum editione Parmenſi. ſic ſupra laude Serenæ, *tu ſola frementem Frangere, tu blando poteras ſermone morari*. Conſ. Manlii,

——— *quæ diſſona ritu*
Barbaries, medii quem non reverentia frangat.

Ovid. lib. II. Amor. El. XVIII.

Frangor & ingenium ſumptus revocatur ab armis.

ſic vetus liber, non *Vincor*. Epiſt. Penelop.

Ille tamen pietate mea precibuſque pudicis
Frangitur. ita & Statius ſæpè.

Verſ. 52. *Comitem me pelle ſodali*] *ſodalis* Raphelengius contra veteres libros.

Verſ. 53. *Inſigni de paupere vate triumpho*] *inſignes triumphos* Lucenſis & decem alii cum Parmenſi editione. recte. abruptum dicendi genus. Sic alibi, *Quam ſimiles hæc aula viros!* ubi verbum aliquod ſubintelligitur. ſic & *Quo mihi fortunam?* &

Vnde tam faciles deos? ſimiliaque apud Ovidium. de quibus ſuo loco. Buſlidianus *egregios triumphos.* prior Moreti *ingentes.* excerpta Put. *inſignis triumphus.* Scalig. *inſignis triumpha.*

Verſ. 54. *Scilicet egregiis*] *& ſpoliis* Lucenſ.

Verſ. 55. *Sæviat in miſeros*] *Irruat* Vatic. & quinque alii.

IN EPISTOLAM AD SERENAM.

VERS. 1. *Primæ ſociarent lumina tædæ*] ſic ex veteri libro Claverius. quod ſecutus Raphelengius. *primæ numina tædæ* , Lucenſ. Patav. & editio Parmenſis. Vatic. *prima numina tæda.* vulgo *primum numina tædæ.* ſcripti alii, *primo numine.*

Verſ. 5. *Cantus ubi ſæpe ſonoræ*] alii *ſonore.canore* Moreti liber. à quibuſdam abſunt illa *ſæpe ſonoræ* hiatu relicto. *ſæpe ſonore Præbuerat dulcis* ex manu ſcripto Claverius. Lucenſ. *cantu ſubis .....* Excerpta Put. *cantu ſubiiſſe feruntur.* Buſlid. *cantus ubique ante ſonoro.* Ampliſſ. Gevartius ex conjectura, ut mihi quidem videtur, certa, *cautes ubi ſæpe ſonoræ.* & ſic in Apophoretis Behotius.

Verſ. 14. *Germina cara maris*] *cana* Vatic. & tres alii cum editione Parmenſi. ut uniones intelligat. cana germina rubro mari argute reſpondent. nihil tamen muto. vide notas nupt. Honor. verſ. 165.

Verſ. 24. *Ducta favore pii*] *victa* Patav. & pro *honore* unus Med. *amore.*

Verſ. 28. *Titanum fractas*] malim *fractis minis.*

Verſ. 29. *Noctem dignata jugalem*] *montem* Oxon.

Verſ. 32. *Solos fas habuiſſe deos*] & hic malim *ſolas deas.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 33. *Placabilis Orpheo*] *Orphei* rectius Aldus & opt. Ambroſ. ut apud Virgil.

Orphei Calliopea, Lino formoſus Apollo.

Verſ. 35. *Illius expectant*] *Explent illius* undecim. tres *Illius explent*. Lucenſ. *Illius expectent*. bene. Moreti, *Illius expellent*. proxime ad verum.

Verſ. 36. *Sub pedibus tegitur*] *regitur* Lucenſ. & duodecim alii cum Aldo. unus Petav. *teritur*. quod malo. Corippus,

Auguſtis ſolis hoc cultu competit uti
Sub quorum pedibus regum cruor.

Verſ. 44. *Et pecus*] Excerpta, quæ V. Cl. Iſaacus Voſſius mecum communicavit, *penus*.

Verſ 47. *Quid non perficeret*] *perfecit* decem libri. duo Florentini *ſuffecit*. Thuan. *ſed quid non faceret*. Lucenſ. *ſed quid non perfert*. puto, *præſtet*.

Verſ. 52. *Sancto cingeret aula thoro*] *choro* legendum cum opt. Ambroſ. quod & Scaliger vidit. malim & *ſacro*. nam Buſlid. *ſoccro*. mendoſe. Præfat. in VI. Conſ. Hon.

—— plaudebant numina dictis
Et circumfuſi ſacra corona chori.

Verſ. 54. *Conjugis ejuſdem*] *Conjugis eadem* ſex ſcripti. *Conjugis hac eadem* quatuor. Gyrald. Lucenſ. Vatic. & decem alii, *Conjugiis eadem*. bene. Scaliger *Conjugio ejuſdem*.

Verſ. 56. *Libycæ diſſidet ora plagæ*] *Libyæ* duodecim. ut *Africa terra* & ſimilia, de quibus ſupra.

IN EPISTOLAM AD OLYBRIUM.

VERS. 3. *Sed quæ tam prona facultas*] Lego *cui tam prona*. lib. III. de Rapt. *cui tanta facultas In me ſævitiæ ?*

Verſ. 4. *Seu Cicerone tonas*] Conſulatu Olybrii verſ. 208. *Cicerona* videri ſcribendum dixi. & ſic Lucenſis.

Verſ. 13. *Condat Hydaſpes*] *condet* Vatic. Lucenſ. & plerique alii. iidem mox *oriere*, *candeſcet*, & *proluet*.

Verſ. 19. *Remoraturaſque ſodalem*] *moraturuſque* Lucenſ. & tres alii, Claverii codex & quatuor ex noſtris *remoraturuſque*. alter ejuſdem cum Vaticano & novem noſtri *ſolaturuſque*, commodo ſenſu. Forte tamen legendum *reſalutatumque ſodalem*. unus Medic. *memoraturuſque*. opt. Ambroſ. *miraturuſque*. Familiarius cum Olybrio agit, qui ſe ſodalem ejus appellet. Putabam olim ſcribendum *exoratuſque ſalutem*. Si *ſodalem* retinemus, ſequenti verſu *fove* pro *doce* legendum videtur.

Verſ. 21. *Crebraque fæcundo*] *facundo* tres libri. opt. Ambroſ. *fæcundos curſus*. quod placet. ſic *feſtinare fugam* apud Virgil. & *feſtinare veſtes* Ovidio. *facundos curſus*, ut *fertilius alloquium* ſuperiori verſu.

Verſ. 22. *Digna tuis animis*] *Libris atque animis* Vatic. & decem alii. recte, niſi quod *Labris* ſcribendum. & ſane *Digna tuis* ex *Dignatus*, quod ſequitur, videtur promanaſſe.

Verſ. 24. *Et tibi dedecori ſcribere ? Muſa vale*] *τὸ ſcribere* in duobus omiſſum erat. Vatic. & duo ex noſtris cum Claverii libro,

Nec tibi dedecori Muſa futura. vale.

quomodo & Lucenſ. cum Gyraldino, niſi quod in iis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

iis *Et tibi.* alii novem, *Et tibi dedecori non mea Muſa. vale.* prior Moreti, *jam mea.* opt. Ambroſ. *ni mea.* Puto *Et tibi dedecori nil mea Muſa.* Faceti ſunt, qui Olybrium Muſam dictum arbitrantur.

AD PROBINVM.

VERS. 1. *Quem precor inter nos habitura*] opt. Ambroſ.

Quem, precor, hæc, quem ſunt.

quod efficacius.

Verſ. 2. *Gratas littera noſtra vices*] *caras littera grata* Aldus & ſcripti meliores. alii *gratas littera grata.*

Verſ. 9. *Chii ſententia vatis*] Aldus & alii nonnulli cum Iſingr. & Vatic. *priſci.* quomodo & Claverius. quod de Ennio intelligi volunt. Lucenſ. *ſocii.* opt. Ambroſ. *Cei.* quod & Scaligero in mentem venerat, ſecutuſque eſt Raphelengius. Vir Cl. Leo Allatius vulgatam lectionem tuetur, & Homerum intelligi contendit. ſed cum illum noſter laude Serenæ Smyrnæum faciat, cur Chiam hic ei patriam aſſignet non video.

Verſ. 11. *Audax aut ſi quid penitus peccaſſe videbor*] τὸ *videbor* Raphelengianæ conjecturæ eſt, quod opt. Ambroſ. & tres alii confirmant. ut & Aldus. quatuor *Audax aut ſi quid vates. ut ſi quid* ex MS. Claverius, & ex conjectura Barthius. quomodo & editio Parmenſis. pro *videbor* unus Ambr. *fatebor.* Buſlid. *aut ſiquidem.* placet.

Verſ. 14. *Et Latiæ ceſſit*] *acceſſit* Vatic. & opt. Ambroſ.

Verſ. 15. *Affatibus omnia cæpi*] *à faſtibus omina cepi* felici conjectura Raphelengius. Aldus ſane & tres ſcripti manifeſte *faſtibus.* Vatic. *faſcibus.* Lucenſ. & unus Mediceus, *faſcibus omina.* recte Ovidius 1. Faſt.

Omina principiis inquit ineſſe ſolent.

Silius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Silius lib. 1.

Nonne pudet cœpti? pudet ominis? en bona virtus Primitiæque ducis. ſic enim ex veterrima editione ſcribendum. vulgo *omnes*.

Verſ. 16. *Fataque debebo poſteriora tibi*] male contra ſcriptos meliores *delebo* ante legebatur. Rectius tamen forſan *debemus* vel *debentur* ſit. Legendum etiam *proſperiora*. vide notas bello Gild. v. 103.

IN EPISTOLAM AD GENNADIUM.

AD *Gennadium Proconſulem*] *exproconſulem* Gyraldin. *ex proconſule* Lucenſ. & duo alii. idque vere. Auſon. *Hujus ego & natum & generum ex proconſule vidi*. Rutilius lib. 1. Itiner. *Rexerat ante puer populos proconſule Pœnos*.

IN EIDYLLIA.

IN PHOENICEM.

VERS. 15. *Pabula libat*] *potat* Aldus, Lucenſ. & decem alii. nihil muto.

Verſ. 24. *Pater eſt proleſque ſui*] *ſibi* Ald. & multi ex ſcriptis.

Verſ. 28. *Tot fuerint hyemes*] *Torruerint* ſeptem codices. *Corruerint* Putean. Florent. S. Marci *Horruerint*. Lege *Tot ruerint* cum Aldo, Lucenſi, & quatuor aliis. mox *totidem* quam *toties* malo.

Verſ. 32. *Vertice pinus*] *culmine* Ald. Lucenſ. & duodecim alii.

Verſ. 36. *Iam breve*] *Iamque ubi* Gyrald. & Lucenſ. pro *ſtilla* mox *ſtella* quidam libri. ut ſtellam oculos vocet.

Verſ. 41. *Exordia formæ*] *vitæ* Petav.

Verſ. 45. *Solem blando*] *magno ſolem* Lucenſ. & plerique alii.

Verſ. 52. *Proprioque ſoles*] malo *patrioque*. ut infra, *patriam de more reponit Congeriem*. lib. 11. in Stilich.

Et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Et patrios idem cineres collectaque portat
Vnguibus oſſa pius. Ovid. XV. Met.
Corpore de patrio memorant Phœnica renaſci.

Verſ. 57. *Nam ſponte crematur*] *jam* opt. Ambroſ. & Moreti.

Verſ. 59. *Stellis cœleſtibus agger*] *telis* bene Raphelengius ex Iſingrini libro. & ſic Vatic. & unus Mediceus ac Ambroſ. quomodo radios ſolis *Lucida tela diei* Lucretius vocat.

Verſ. 62. *Parturiente rogo curis*] Aut fallor, aut *cunas* legendum. Ovid. de Phœnice,

Fertq; pius cunaſque ſuas patriumque ſepulchrum.

Verſ. 64. *Admonet*] *Amovet* cum Iſingrini codice Raphelengius. nihil mutandum videtur.

Verſ. 66. *Venis redivivus ſanguis inundat*] *venas* ſcripti meliores. utrumque probum. Cæterum *recidivus ſanguis* legendum jam olim animadverti; quod Vatic. & unus Medic. confirmant. Corippus lib. I.

Ales ubi expoſitos cum phœnix innovat artus
A buſto recidiva ſuo. *recidivum* quod poſt caſum reſurgit. ſic *recidiva ſemina* apud Prudent. lib. II. in Symmachum. *Gignit, alit, reparat, recidivaque ſemina ſervat.* idem Pſychomach. *victorem placidum recidiva in prælia poſcat*, cum optimis membranis. vetus auctor de geſtis Berengarii ineditus.

——— *deſertus amicus*
Stat rationis inops, utrumne inglorius armis
Abſcedat, recidivo animam ſervare duello
Redditus, an pulchram properet per vulnera mortẽ.

Iuvenal. Sat. VI.

Ac velut exhauſta recidivus pullulat arca
Nummus. Ita enim priſcæ editiones. *recidiva Pergama* apud Virgilium bis terve. Silio lib. I. *Gens recidiva Phrygum.* quomodo recte in Crepundiis conjecit parens meus, & confirmant veteres libri. Ovid. Faſt. III.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Ille dedit captæ recidiva vocabula Troiæ,
non *repetita*, ut nunc legitur. Corippus lib. I.
Succeſſor boni recidivaque gloria Pœni.
Auctor Moreti,
Hortus erat junctus caſulæ, quem vimina pauca
Et calamo recidiva levi munibat arundo.
ita enim ſcripti & primæ editiones. non *redimita* vel *rediviva*. quod vir maximus explodere non debuerat. eleganter *recidivam* vocat, quæ demeſſa in ſepem denuo erecta erat. Sedulius lib. IV. Mirabilium Divinorum, ut quidem illi libri in antiquis codicibus inſcribuntur,
Nec poterat famulus domino clamante tacere,
Nec vita præſente mori. mox agmine verſo
Deponens trepidum recidivo tramite luctum
Candida felicem revocavit turba parentem.
Vulgo & illic perperam *redivivo*.

Verſ. 74. *Pergit in orbem*] *tendit* recte cum Aldo & ſcriptis Raphelengius. vide notas lib. II. in Stilich. v. 416.

Verſ. 75. *Clauſum velamine funus*] Iſingr. *clarum*. pro *carum*.

Verſ. 76. *Innumeræ comitantur aves*] *glomerantur* Moreti codex. placet. Virgil.
Quam multæ glomerantur aves, quas frigidus annus
Trans Pontum fugat. lib. II. in Eutrop. *Innumeri glomerantur heri.* & l. II. in Rufin. *Commotæ glomerantur apes.* mox *ſtipantque* Bononienſis, & *ſtupefacta* pro *ſuſpenſa* opt. Ambroſ.

Verſ. 80. *Flagrantis adorant*] *fragrantis* cum Opt. Ambr.

Verſ. 83. *Fluvio de Tigride turmas*] *flavo* olim conjeceram. quod opt. Ambroſ. confirmat. dictum lib. III. de Rapt. v. 333. mox lego *gemmiſque*.

Verſ. 88. *Celſa per Tyrias acies*] Quid duci Partho cum Tyriis? ſcripti *famulas*. recte. dictum ſupra.

Verſ. 90. *Centumque immane columnis*] *fultumque*

que Gyrald. & Lucenſ. Vatic. & duo alii *centumque accline.*

Verſ. 91. *Thebano monte revulſis*] *Thabeo* opt. Ambroſ. Lege *Thebæo.* hinc & Thebæi populi.

Verſ. 96. *Mirata relucent Limina*] ſcripti pleriq; *Lumina.* puto *Culmina. myrrhata* etiam legendum Claverius & Raphelengius jam viderunt. mox pro *divino fumo* malim *divinos ſpirant altaria fumos.* vide notas IV. Conſ. Hon. v. 591.

Verſ. 99. *Pervenit Indus odor, penetrat*] *Indus odor penetrat nares* Vatic. & quatuor alii. pro *penetrat* Claverius *penitus* ex ſuo codice. fruſtra. lib. 11. in Eutrop.

Contexit varius penetrans Chalcedona nidor.

IN HYSTRICEM.

DE *hyſtrice*] Excerpta Puteanea, *De hyſtrice quem porcum ſpinum dicimus.* Lege *ſpineum.*

Verſ. 9. *Hanc tamen*] præſtet *Attamen.*

Verſ. 12. *Quorum cute fixa tenaci Altera ſuccreſcit*] Sic cum vulgatis alter Gyraldi codex, quæ corruptiſſima ſunt. prior Gyrald. & Lucenſ. *Alba ſub attraxit.* Aldus cum excerptis Puteaneis *Albas ubi traxit.* duodecim alii *Altera ſubtraxit.* Bononienſis *Alvo ſubtraxit.* unus Ambroſ. *Ardua ſubtraxit.* optimus, *Alvum ſubtraxit. ſuccreſcit* ſane ferri non poteſt, quia *creſcit* præceſſerat. Lege *dorſum cute fixa tenaci Ardua ſubtexit*, vel *Aſpera.*

Verſ. 14. *Cincta vices*] *Tincta* cum Lovanienſi ſcribendum. & *internigrantibus* non *intus nigrantibus*, ut præſtantiores agnoſcunt.

Verſ. 15. *In ſolida ſpeciem pinnæ*] perperam vulgo *pugnæ.*

Verſ. 18. *Propugnat jactibus ultro*] ſcribendum *oppugnat.*

Verſ. 19. *Sua membra regit*] Lucenſ. opt. Ambroſ. & alii nonnulli *tegit*, fruſtra. infra, *certique regit conamina niſus.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 23. *Mucronem verberat unda*] *mucronum* Lucenſ. forte *denſam mucronum everberat undam.*

Verſ. 26. *Stimulis accenſa tubarum*] male hæc diſtinguebantur. mox *telis* pro *ſignis* unus Medic.

Verſ. 29. *Parcuſque ſui timor*] *tumor* vel ſine libris legendum ſupra Epiſt. ad Hadrianum monui.

Verſ. 33. *Servatque tenorem Muta cutis*] Scribo *Mota* etiam ex conjectura. Lucani illa reſpexit lib. VI.

Gætulus denſis elephas oppreſſus ab armis
Omne repercuſſum ſquallenti miſſile tergo
Frangit, & hærentes mota cute diſcutit haſtas.

Verſ. 34. *Conamina viſus*]imo *niſus* cum ſcriptis pleriſque.

Verſ. 35. *Quis labor humanus*] *quid* recte Aldus & veteres nonnulli.

Verſ. 38. *Taurinos mittere nervos*] *taurino viſcere* Lucenſ. & excerpta Puteanea. vidit Raphelengius.

Verſ. 50. *Beſtia telis*] *bellua* rectius unus Medic. & Petav.

IN TORPEDINEM.

VERS. 1. *Diræ torpedinis artem*] ſic Iſingr. cæteri *miræ.*

Verſ. 2. *Audiit & merito*] ita ſcripti. vulgo *Audit & emerito.*

Verſ. 3. *Segnique obnixa natatu*] Iſingrini codex & nonnulli ex noſtris *obnoxia tactu.* unus Ambroſ. *obnoxia tractu.* quod verum. ſic *ſerpentum tractus.* duo Medicei *obnoxia natu.* pro *mollis* malo *molli.*

Verſ. 6. *Animata medullis*] ſic Raphelengius. Claverii editio & unus Ambroſ. *armenta.* cæteri cum vulgatis *animata.*

Verſ. 10. *Hac confiſa jacet: ſucceſſu læta reſurgit*] Hæc corruptiſſima ſunt. octo libri,

Atta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Attactu confiſa jacet. ſucceſſu læta reſurgit.

unus, *Ac tactu.* unus item, *Tactu.* Editio Claverii,

Hac confiſa jacet. ſucceſſu læta reſurgit, ex veteri libro. idem ex Cujaciano codice notat

Attactu confiſa ſuo —— ——

Quæ tetigere jacent. ſucceſſu læta reſurgit.

& ſic editio Parmenſis cum uno Ambroſiano, niſi quod in eo *A tactu confixa.* & *nocent* pro *jacent*. Gyraldinus,

Qui tetigere jacens. ſucceſſu læta reſurgens
Attactu confiſa ſuo immobilis hæret.

atque ita Lucenſis, niſi quod in eo *jacent* & *reſurgit*, verſuſque tranſponuntur. opt Ambroſ.

Tactu fixa jacet. ſucceſſu læta reſurgit.

unus Medic.

Attactu confixa jacet & læta reſurgit.

Petav.

Attactu confiſa ſuo tum læta reſurgit.

pro *Attactu* legendum videtur *Ac tractu*, ut ſupra, vel *Ac natu.*

Verſ. 14. *Non fugit*] octo *furit*. Lucenſ. *fuit.*

Verſ. 18. *Vis alta meat*] *atra* opt. Ambroſ.

Verſ. 19. *Abſentem vinctura virum*] ſic Claverii & Raphelengii editio, & Vaticanus cum duobus aliis. Vulgo *victura.* quatuor *ventura.* duo *nectura*, pro *nexura*. Lucenſ. & Gyrald. *tentura*, à teneo.

Verſ. 24. *Exarmatus habena*] *avena* Aldus & nonnulli ſcripti. bene. *arundinem* ſupra vocavit.

IN NILVM.

IN Lucenſi recte *Nilus* non *de Nilo* inſcribitur hoc Idyllium, ut & *Phœnix*, *Torpedo*, *Magnes*, *Aponus*, & ſimilia.

Verſ. 5. *Ægyptus*] *Ægyptos* quatuor libri. bene, ſequenti verſu malo *tenens* quam *tenet*.

Verſ. 8. *Mediis elapſus ab auſtris*] *elatus ab antris*

ris ſcripti plerique. placet. Statius Theb. IV.

Sic ubi ſe magnis refluus ſuppreßit in antris Nilus.

paulo ante *redundant* non *redundat* lego. aquæ ſcilicet. atque ita unus Ambroſianus.

Verſ. 16. *Per mille ruit*] *means* Buſlid. ſic lib. I. in Ruf. de eodem Nilo.

Par ſemper ſimiliſque meat.

& lib. I. in Eutrop.

Niluſne meatu Devius.

Verſ. 20. *Hunc bibit effrenis Garamas*] *infrenis* Vatic. & quatuor alii. bene. Virgil. *Hinc Numidæ infrenes cingunt.* Silio, *Numidæ gens inſcia freni.*

Verſ. 21. *Cirthæus*] Claverius *Carræus.* Vatic. & excerpta Put. *Gyareus.* alius, *Guareus.* Lucenſ. *Cyareus.* quinque *Giareus.* duo *Cirreus.* tres *Girreus.* recte. atque ita doctiſſimus Sirmondus ad Sidonium, & in Adverſariis Barthius.

Verſ. 23. *Velata ſagittis*] Legendum *vallata,* cum Scaligero. Patav. certe *vellata.* Buſlid. *religata.* Ovid.

Quod ſit avus radiis frontem vallatus acutis.

Verſ. 25. *Vt tempus*] Lege *Aut* ex ſcriptis.

Verſ. 29. *Mutato jure tumeſcit*] *rure* Lucenſ. *more* Buſlid. eleganter. Lucan. lib. X. ut legendum alii jam viderunt,

Hinc montes natura vagis circumdedit undis,
Qui Libyæ te, Nile, negent. quos inter in alta
It convalle tacens jam moribus unda receptis.

Verſ. 32. *Revocantur in amnem*] *agmen* duo Medic. *agmen aquarum* innuit.

Verſ. 34. *Et rapit humores madidos*] *madidus* duo Medicei. *rabidus* non male Barthius. pro *venaſque calore* iidem libri *calorem.* novem *vanoſque calores.* Oxon. *Canoſque calores.* opt. Ambroſ. *varioque calore.* latet aliquid.

Verſ. 36. *Nilo bruma venit*] lege *vehit* cum Gyrald.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 37. *Defectis ſolitum referens*] *ſolitumque ferens* Lucenſ. cum Puteani excerptis & Aldo. duodecim alii, *Defectum ſolitumque ferens.* Vaticanus pro vulgatis ſtat. Forte *Defectum ſolitis repetens.* ut æquor pro campis ponat.

Verſ. 41. *Æſtivo jaceat*] *jacuit* Raphelengius contra ſcriptos.

IN MAGNETEM.

VERS. 6. *Commoveat motus*] lege *concutiat* ex ſcriptis. mox pro *quæ origo*, Vatic. & quatuor alii *quis hiatus.* probe. hiatum nubium intelligit, cum colliduntur.

Verſ. 8. *Si quid deprendere verum*] *veri* potiores libri.

Verſ. 9. *Mens valet, expediat*] duo *expediam.* Virgilius ſic ſæpe. Poſſet & legi *experiar.*

Verſ. 10. *Decolor, obſcurus*] Puto *Diſcolor.* id eſt fuſcus. Decolor enim pallidus.

Verſ. 15. *Indus ſcrutatur*] *Indi ſcrutantur* Luc. & quatuor alii. mox *Nam ferro* non *Ex ferro* Vat. cum tribus noſtris.

Verſ. 17. *Has epulas, hæc pabula*] *hoc* utroque loco Aldus & meliores ſcripti. vide notas lib. I. in Rufin. v. 266.

Verſ. 18. *Hinc fuſa per artus*] *infuſa* unus Ambroſ. ut apud Virg. *totamque infuſa per artus*

Mens agitat molem.

Verſ. 19. *Vigorem*] *vaporem* Moreti liber.

Verſ. 26. *Magnetica gemma figurat*] unus Med. *magnetia.* Forte *Magneſia.* quomodo Lucret. l. VI. *Magneſi flamina ſaxi.* ſic enim legendum, vel *Magneſia flamine ſaxa*, non *flumine* vel *ſemina.* noſter ſupra,

Pectora laſcivo flatu Mavortia nectit.

mox *auram* quoque *tenacem* & *ſpiramen* vocat.

Verſ. 30. *Floribus & thalamos*] *thalamum* meliores.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 36. *Spiraminis actu*] *ictu* olim legebam. nunc *æſtu*. quomodo Lucretius ſæpe, ubi de magnete agit. τὸ *ictu* à Buſlidiano codice confirmatur.

Verſ. 43. *Cognoſcit amores*] *ignoſcit* Vatic. Forte
——— *placidoque chalybs igneſcit amore.*

Verſ. 45. *Et vultum mollire ſolet*] Lege *vultu*. cum novem Scriptis. τὸ *in* male geminatum erat. infra de Perdicca ſimiliter peccatum,

Sanguinis affectum mater amare timet :
cum *affectu* ſit legendum.

Verſ. 46. *Æſtuat & ſtrictis*] *triſtes* Lucenſ. opt. Ambroſ. & undecim alii.

Verſ. 47. *Mollitque tumorem*] idem verbum jam præceſſerat. Recte igitur Aldus & ſcripti plerique *ſolvitque*. *ſolvere* enim idem quod *mollire*.

Verſ. 52. *Tu magnum ſuperas flumen*] *numen* nonnulli veteres.

IN APONVM.

APoni apud plurimos mentio, Caſſiodorum imprimis Var. lib. II. Ep. XXXIX. Vetus epigramma ineditum,

Exſultent Apono Veneti, Campania Baiis,
Græcia Thermopylis; his ego balneolis.

Verſ. 4. *Cum tibi plebeius*] imo *Phœbeius*. quomodo puer olim emendavi. confirmat Gyraldinus. in Lucenſi *Phœbus* mendoſe pro diverſa lectione notatum. *Phœbeus honos* ut alibi *patricius honos*.

Oraque patricius noſtra dicavit honos.
& de Piis fratribus, *Siculus templa dicavit honos.*

Verſ. 9. *Indictum neque enim fas eſt tacitumque relinqui*] Aldus, Lucenſ. & novem ex noſtris,

Ludibrium quid enim fas eſt à vate relinqui.
quomodo & Vaticanus. niſi quod *tacitumque* in eo. *à vate relinqui* Gyrald. *quid enim fas eſt à vate* duo alii. Forte,

Ludibrium ſit enim, nec fas à vate relinqui.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 10. *Hunc qui tot populi provocat ora locum*] ſic ex veteri libro Claverius. quod & Raphelengius ſecutus, confirmat & Vaticanus. Vulgo *populis provocat ore loqui.* atque ita multi etiam ex ſcriptis, quorum plerique tamen *ora.* Aldus cum Lucenſi & Excerpt. Put. *populis provolat ore locum.* Gyrald. *provolat ore loqui.* Buſlid. *provocat omne loqui.* Florent. S. Marci, *pervolat omne locum.* unus Medic. *pervolat ecce locum.* opt. Ambroſ. alterque ejuſdem Bibliothecæ, *pervolat ore locum.* Lego *Hunc qui tot populi pervolat ora locum.* Virgil. III. Georg. *victorque virûm volitare per ora.* Palladius Epitaphio Ciceronis, *Vivus in æternum docta per ora volat.* Ennius, *volito vivu' per ora virûm.* vide notas IV. Conſ. Hon. v. 270.

Verſ. 11. *Parvis erectior arvis*] Legendum videtur *patulis.* Lucan. VI.

Effuſam patulis aciem committeret arvis.

lib. VIII. *patuloque jacens ſine mœnibus arvo Fulginea.* ſic & *patulos campos* noſter dixit lib. II. de Raptu. *patentibus arvis* Idyllio de Nilo. Poſſet & *planis* legi. Hæc ego olim, cum poſteriorem tandem conjecturam à duobus Ambroſianis & excerptis Puteaneis confirmatam deprehendi.

Verſ. 12. *Conſpicuo clivus*] *clivis* tres libri.

Verſ. 16. *Perforat unda vias*] puto *perfurit.* nam *perforat* præceſſit.

Verſ. 19. *Quis ſterilem non credat humum*] Hæc duo diſticha Claudiano ſublegit Luxorius, cujus epigrammata inedita vidi apud V. Cl. Petrum Scriverium. Epigramma integrum adſcribam.

DE AQVIS CALIDIS CERNENSIBVS.

Ardua montanos inter ſplendentia lucos
Culmina, & indigenis nunc metuenda feris,
Quæ deſerta prius ſolum nemus antra tenebant,
Tetraque inacceſſam fecerat umbra viam;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Qua vos laude canam, quantoque in carmine tollam?
In quibus exſtructa eſt atque locata ſalus.
Hic etiam ignotas ſtupet ad prætoria fervor
Plenior, & calidas terra miniſtrat aquas.
Quis ſterilem non credat humum? fumantia vernant
Paſcua. luxuriat gramine cocta ſilex.
Innocuos fœtus membris parit intima tellus,
Naturamque pio temperat igne calor.
Et cum ſic rigidæ cautes fervore liqueſcant;
Contemptis audax ignibus herba viret.

verſu tertio vetus codex mendoſiſſime *Quo d. p. ſolo nemos tutra tenebat.* verſu quarto *ſederat umbra vem.* verſu ſexto, *In quibus exſtruco eſt.*

Verſ. 21. *Et cum ſic rigido*] *rigidæ* Vatic. & tres alii. ut Luxorius. iidem *Contemptis* bene pro *Contentis.*

Verſ. 23. *Effoſſi marmore ſulci*] *effoſſo* bene cum ſcriptis Aldus & Barthius.

Verſ. 26. *Semita vel caſus*] *nec caſus* Patav. *ni caſus* puto. male vir doctus *Cacum* hic nobis venditat. Fortuitam illam ſemitam vult eſſe. Statius, *Caſus agit virtutis opus.*

Verſ. 30. *Arcanæ rupis*] *arcatæ* malim. vide notas VI. Conſ. Hon. verſ. 518. nihil tamen temere mutem.

Verſ. 31. *Denſus nube ſua*] *Merſus* duo Florentini. & tum paulo poſt pro *merſa*, *tota* legendum, ut ſcripti nonnulli & priſcæ editiones.

Verſ. 36. *Glaucaque fumiferæ*] Vatic. Mediol. Patav. *Claraque.*

Verſ. 39. *Tenebras obſcurus*] *tenebris* Aldus & ſcripti.

Verſ. 41. *Apparent intra latebræ*] *infra* iidem ſcripti.

V. 42. *Implet & abſtruſos*] Vat. *abſtruſus.* placet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 46. *Cortice terra natat*] puto *fornice.*

Verſ. 49. *Leves circuit oras*] Lege *læves.* male alii *lenes.*

Verſ. 51. *Hærent ſtagna loco*] *lacu* Gyrald. Lucenſ. Vatic. & quatuor alii. lege deinde *planas ripas* vel contra libros.

Verſ. 52. *Tranſiluiſſe modum*] *exiluiſſe* meliores. & ſic Raphelengius.

Verſ. 55. *Nativo ſpuma meatu*] *ſpina* Aldus & ſcripti. optime.

Verſ. 57. *Nullo cum ſtrepitu*] *tum* Vatic. bene. & pro *madidis* ſcripti *madidiſque.*

Verſ. 61. *Subtermeat æſtu*] *ſubtervehit* veteres, uno Mediceo excepto, in quo *prætervehit.* pro *pontes*, Moreti codex *fontes.* unus Med. *montes.* Forte *pontes ſubterluit.*

Verſ. 63. *Acrius interius*] *acrior* libri meliores. unus Med. *interea.*

Verſ. 65. *Hinc pigras*] quæ ſunt illæ *pigræ lacunæ?* In duobus Florentinis *pingues.*

Verſ. 66. *Frigora quis longæ damna dedere moræ*] *Frigore* Lucenſ. Buſlid. & tres alii cum Aldo. Lege ex opt. Ambroſ. & duobus Florentinis

Frigora aquis longæ blanda dedere moræ.

Verſ. 70. *Auxilium*] Buſlid. & Putean. *Subſidium.*

Verſ. 72. *Orbe calet*] *latet* Gyrald. Vatic. & quinque alii.

Verſ. 74. *Accenſuſque fluit*] undecim *ruit.*

Verſ. 75. *Sive pares flammas*] ſcripti ſeptem *parêns.* lege *pari* cum duobus Ambroſianis.

Verſ. 79. *remitteris ortu*] Aldus & ſcripti multi *emitteris.* Buſlid. *emergitis.* puto, *emergeris*, mox pro *currere* Lucenſ. *currito.* pro *erit* malo *erat* vel *ineſt.* deinde *auſit* & *neget* malo, quam *audet* & *negat.*

Verſ. 84. *Poli te quoque ſacra dedit*] *ſacra colit* quinque libri. Forte *coli te quoque ſacra dedit.*

Verſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 90. *Fas quibus eſt Aponum*] *Aponon* Aldus & ſcripti.

Verſ. 92. *Flamina nec ſævo*] *lævo* decem libri.

Verſ. 94. *Inde ſibi fata*] *fati* legendum quis non videt? atque ita Patavinus codex. ſic *proſpera fati* bello Gild. v. 103. ubi plura. Vaticanus tamen *Vndæ fata ſibi.* Lucenſ. *Inde fata ſibi.* ut legendum forte ſit, *Vndis ſibi.* opt. Ambroſ. *Inde ſibi fato.*

Verſ. 96. *Viſcera felle rubent*] *virent* quinque libri. idque recte. Ovid. lib. 11. Met. *livent rubigine dentes, Pectora felle virent.* & lib. 11. Art. Amat. ex veteri libro,

Quæ patimur multo ſpicula felle virent.

Verſ. 97. *Non venas reſerant*] *reſecant* multi ex ſcriptis.

IN PIOS FRATRES.

IDyllium hoc in Lucenſi codice & excerptis Puteaneis inſcribitur, *De piis fratribus & eorum ſtatuis quæ ſunt apud Catinam.* in Claverii libro, *De Siculis fratribus*, quod ille ex Martiali nititur probare, qui *Siculos fratres* eos vocet. Sic & *Siculos Iuvenes* Seneca vocavit lib. 111. de Benef. *Pii fratres* tamen per excellentiam dicti. Silius lib. XIV.

Et Catane generaſſe pios celeberrima fratres.

Cornel. Severus in Ætna,

Erubuere pios juvenes attingere flammæ.

quid quod locus, ubi ſepulti, teſte Solino, *Piorum campus* dictus. Εὐσεβεῖς etiam Strabo vocat lib. VI. Pauſanias in Phocaicis, Περὶ πλείϛου γὰρ δὴ ἐποιοῦντο οἱ πάλαι γονέας, ὥσπερ ἐϛὶν ἄλλοις τε τεκμήρασθαι καὶ ἐν Κατάνῃ τοῖς καλουμένοις Εὐσεβέσιν. qui locus etiam τὸ *apud Catinam* Lucenſis libri confirmat. Catinenſes enim fuiſſe conſtat, etſi Solinus teſtetur Syracuſanos etiam ſibi hos fratres vindicaſſe.

Verſ. 6. *Attollant*] malim *ut tollant.* Lucenſis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

ſis & ſeptem alii *Attollunt accelerantque.*

Verſ. 11. *Erexit formido comam*] rectius videatur *Arrexit*, ſi per codices ſcriptos liceat, ut in illo *Arrectaque horrore coma.* Val. Flaccus lib. II. *taboque ſinus perfuſa recenti Arrectaſque comas.*

Verſ. 12. *Palluit ore color*] Iſingr. *are timor.* duodecim ex noſtris *ore tremor.* Gyrald. *are color.* Lucenſ. & tres alii cum Aldo *are tremor.* recte. quod & Barthio viſum. vide notas VI. Conſ. Hon. v. 379.

Verſ. 15. *Dextram erigit ille*] Vatic. Lucenſ. & quindecim alii *egerit.* unde *exerit* conjiciebam, quod Gyraldinus confirmat. Conſ. Olybr.

Dextrum nuda latus, niveos exſerta lacertos.

Verſ. 23. *Diſſimiles annos*] *animos* Iſingr. Buſlid. & duo Medicei cum Barthio.

Verſ. 25. *Diſcrimina præbens*] *quærens* Vatic. & Lovan.

Verſ. 28. *Iuvenum numina*] Lege *lumina.* ſic *lumina Senatûs* & ſimilia paſſim apud noſtrum.

Verſ. 35. *Pater affuit æther*] legebam olim *patri.* ſed vix opus. ex Lucretii primo hæc deprompta,

Poſtremo pereunt imbres, ubi eos pater æther
In gremium matris terrai præcipitavit.

quæ & Virgilius reſpexit Georg. II.

Tum pater omnipotens fecundis imbribus æther
Conjugis in gremium lætæ deſcendit.

Verſ. 37. *Lacones*] *Laconas* cum ſcriptis.

Verſ. 41. *Fortis Anapi*] *Anape* Gyraldinus. Valerio certe Maximo lib. v. *Anapus* eſt. Sic fluvius Anapus in antiquiſſimis membranis Anapis nonnunquam appellatur. Strabo Ἀναπίαν alterum ex piis fratribus vocat. Solino quoque *Anapias* eſt.

Verſ. 42. *Dicavit honos*] *dicabit* vel *dicarit* malo.

NOTÆ

NOTÆ IN EPIGRAMMATA.

DE MULABUS GALLICIS.

SAtyricum eſſe hoc Epigramma ſatis patet ex Ennodii Epigr. CXXIV. quod huic opponitur.

Verſ. 3. *Ad murmura curſus*] *munera* Lucenſ. & Gyrald. alii *mœnia* & *numina*. nil mutandum. lege tantum *currus*. quod ſequentia evincunt.

Verſ. 5. *Nullis diſcurrat habenis*] Vatic. & quinque alii *longis*. quod ſequor.

Verſ. 9. *Abſentis*] male Raphelengius *Abſenti*. mox *vicem* pro *vices* ſcripti.

Verſ. 13. *Lævo deducunt ordine currum*] *limite greſſum* Raphelengius cum Iſingrini codice & Claverii editione. *limite currum* plerique noſtri. duo tamen Medicei, *ordine greſſum*. cum editione Parmenſi. unus *limite curſum*.

DE SENE VERONENSI.

ALii *De Senatore*. Gyrald. & Lucenſ. *De Senatore Veronenſi, qui ſuburbium nunquam egreſſus eſt*. quomodo & Puteanea excerpta, niſi quod *De Sene* in iis.

Verſ. 1. *Felix qui propriis*] *patriis* lege cum ſcriptis & Barthio. Lucenſ. opt. Ambroſ. & quinque alii cum Aldo *agris*, non *arvis*. ut apud Horat. *Gaudentem patrios findere ſarculo agros*. Ovid. lib. XIV. Met. *patriis ſed rurſus ab agris Pellor.*

Verſ. 4. *Vnius numerat*] Buſlid. *& numerat*. Lege *enumerat*.

Verſ. 7. *Non freta mercator timuit*] *tremuit* Aldus & meliores ſcripti. recte. quo de verbo alibi.

Verſ. 15. *Gramine quercum*] *germine* cum membranis integrioribus bene Raphelengius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

DE APRO ET LEONE.

VERS. 2. *Hic ſetis*] *ſeta* membranæ. mox pro *uterq;* perperam ex veteri libro Claverius *utriq;*.

IN DESCRIPTIONEM ARMENTI.

VERS. 5. *Non tales*] *talis* cum ſcriptis.

Verſ. 9. *Monſtro diffiſus in artus*] ſic Raphelengius. vulgo *diffuſus*. unus ex noſtris *confuſus*. reliqui *commiſſus*. optime. Epithal. Hon. *Qua Priſtis commiſſa viro*. Manilius lib. 1.

—— duplici Centaurus imagine fulget
Pars hominis, tergo pectus commiſſus equino.

lib. 11. de eodem Centauro, *Quoi commiſſus homo eſt*, ut bene legit Scalig. Germanicus Cæſar Arateis,

Sunt etiam flammis commiſſi immania membra
Centauri. male vulgo *commiſſa*. Auſonius
Scylla triplex, commiſſa tribus, cane, virgine, piſce.

Virgil.

Delphinum caudas utero commiſſa luporum.

Verſ. 10. *Condidit ore novo*] Claverius *prodidit* ex veteri libro, confirmant Lucenſ. & Lovan. ex noſtris.

Verſ. 12. *Tortaſſent*] lege *Præſtarent* cum Claverii codice.

DE CRYSTALLO.

DE *cryſtallo cui aqua inerat*] Lucenſ. Claverius & Raphelengius recte hoc carmen in ſeptem epigrammata diviſerunt. quod confirmat Vaticanus.

Epigr. 1. Verſ. 2. *Quæ ſit*] *Et ſit* ſcripti omnes.

Verſ. 4. *Nobilior miris*] *mixtis* Claverius ex veteri libro & Raphelengius. noſtri omnes *vivis*. ut infra in iiſdem ſcriptis, *Et refluos ducunt pocula viva ſinus*. pro *Nobilior* malim *Mobilior*. infra

Gemma quibus clauſtris arcano mobilis æſtu.

Epigr

Epigr. II. v. I. *Lymphæ*] *Nymphæ* & *Nymphas* alii, ut ex veteri libro Claverius & Raphelengius. ſic infra, *Vidi perſpicuo deprenſas marmore nymphas.* ubi tamen *lymphas* ſcripti. pro *corpore* unus Moreti *pectore*. duo Medicei & unus Ambroſ. *carcere*. eleganter.

Verſ. 3. *Quod vos ingenium junxit*] Scaliger *vinxit*. & ſic tres Florentini. Martialis de vipera cryſtallo incluſa, *Concreto riguit vincta repente gelu.* Priap. LXIII.

Rigetque duro barba vincta cryſtallo. ſic lego.

Ovid. Pont. III. El. I.

Tu glacie freta vincta tenes.

& lib. II. El. II.

Terraque pacis inops, undaque vincta gelu.

Horat.

Hebruſque nivali compede vinctus.

Rutilius lib. I. Itiner.

Vincta fluenta gelu conſpecto ſole rigeſcunt.

Epigr. IV. Verſ. I. *Aſpice correptam*] malo *Collectam*. nam unus liber *correctam*. Vatic. & Ambroſ. *porrectam*. non male. pro *fragmine* duo Medicei *ſanguine*. Buſlid. *flamine*. fuit cum legerem *conſeptam ſplendenti tegmine venam.*

Verſ. 5. *Non Sirius axis*] *ardens* Vat. & ſex alii. ut apud Virg. *ſitientes Sirius Indos Ardebat.*

Epigr. V. Verſ. 3. *Nonne vides propriis*] ſcribe *properis*. ſic & *mobilem gemmam* vocavit.

Verſ. 4. *Pocula bina ſinus*] *viva* ex ſcriptis. paulo ante monui.

Verſ. 8. *Qui flumina vincit Nec lapis eſt merito*] Hæc Raphel. conjectura. *Et lapis* ſcripti fere omnes. duo *& lapides merito*. Vatic. *& flumina vincit Et lapides*. Locus corruptus. *Eſtque ſilex* Claverii liber.

Epigr. VII. *Marmoreum*] Hi verſus in Vaticano ſupra legebantur poſt *Auctus honos*. Græca quæ ſequuntur, ex Anthologia deprompſit Raphelengius.

gius. cætera ex Vaticano codice deſcripta mecum communicavit Vir Cl. Leo Allatius.

IN SPHÆRAM ARCHIMEDIS.

VERS. 5. *Legeſque virorum*] alii *legemque*. Aldus & tres ex noſtris *legeſque deorum*. quomodo & Claverius, atque illum ſecutus Raphelengius.

Verſ. 7. *Incluſus variis*] malim *Incluſuſq; vagis*.

DE POLYCASTE ET PERDICCA.

SIc meliores libri. pro *munere cogit*, è MS. Claverius *numine cogat*. ut & Gyraldin. & alii melioris notæ. pro *affectum*, *affectu* videri legendum ſupra monui. *ſanguinis affectum* pro materno affectu ponit. male *amara* pro *amare* Claverius.

Verſ. 3. *Pectore dum niveo miſerum*] *puerum* Thuaneus, & ex ſuo codice Claverius. nec diſſentio.

DE CINGVLO EQVI ARCADII.

LVcenſ. *De pheris equi à Serena miſſis.* lege *phaleris* cum Moretano & Bononienſi. Vaticanus, *De Zona equi regii miſſa Honorio Auguſto à Serena.*

Verſ. 1. *Princeps venerande*] *memorande* ſcripti plerique. nil muta tamen. VI. Conſ. Hon.

Agnoſciſne tuos Princeps venerande penates.

Verſ. 6. *Turbidus*] *Turgidus* placebat Livineio. quod & mihi olim in mentem venerat. Horat. lib. IV. Od. XII. *nec fluvii ſtrepunt Hyberna nive turgidi.*

Verſ. 7. *Verſare ſmaragdos*] Cl. Gronovius in Obſervationib. *vexare* legit ex illo Lucani, *rigidos vexantia frænos Ora terens*. quod ſcripti fere omnes confirmant. Silius lib. V.

Stat ſonipes vexatque ferox humentia frena.

Verſ. 8. *Tyrio terga rubere croco*] membranæ potiores *thoro*. ut apud Catull.

Vir tuus Tyrio in thoro Totus immineat tibi.

thorum.

thorum tamen hic pro ſtratis tergo equi impoſitis ſumit.

Verſ. 3. *Stamine reſplendens*] Novum hic epigramma incipit in Vaticano & Ed. Parmenſi. Vat. addit inſcriptionem *Idem de zona miſſa ab eadem Arcadio Auguſto.* quod & nos ſequimur. à cæteris libris abeſt hoc epigramma. v. 2. pro *ligat* Vatic. *liget.*

DE MVNERIBVS HONORIO IMP. A SERENA MISSIS.

VAtic. *De chlamyde & frenis.* primus Med. *De chlamyde.*

Verſ. 4. *Galeam factura comantem*] *fractura* tres Florentini. & ſane Tethys galeam non fecit, ſed Vulcanus. forte *pactura* legendum. pro *mitia* tres libri *nuncia*. Patav. *inania.* forte, *inermia.*

Verſ. 10. *Onerabat ſedula gemmis*] ſic Lucenſ. alii fere omnes *ornabat.* quod minus placet, quia *ornamenta* præceſſerant.

Verſ. 12. *Obſequiis ſocer en Stilicho*] *ſoceri Stilicho* veteres fere omnes. Diſtingue *obſequiis ſoceri. ſoceros* vocat Stilichonem & Serenam. ſic Epiſt. ad Serenam, *Inflexit ſoceros*, pro parentibus ſponſæ.

Verſ. 15. *Sollicitas urgens*] *urget* ſcripti, aliis jam viſum.

DE EQVO HONORII.

DE *equo dono dato* Vatic. & Medic.

Verſ. 6. *Paſcua ſaltu*] *curſu* ſcripti omnes.

IN ALETHIVM.

DEprecatio ad Alethium Quæſtorem Lucenſ.

Verſ. 3. *Sic non imbriferam*] ſcripti *imbriferis*, excepto Vatic. & Ambroſ.

Verſ. 6. *Irati relegam*] *lædam* Vatic. & Ambr. rectius.

Verſ. 8. *Liberior juſto*] *ſolito* ſcripti, excepto Vat. & Ambroſ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Verſ. 9. *Voce notavi*] *mente* unus Ambroſ.

Verſ. 13. *Ipſe parens*] Hoc diſtichon ab Ennodio citatur.

Verſ. 16. *Pauper uterque fuit*] *paſtor* Lucenſ.

Verſ. 17. *Et pallidus omnia laudo*] *en pallidus* meliores ſcripti. ſequenti etiam verſu malim *En clarum*.

Verſ. 19. *Ignoſcat placidus*] puto ſcribendum *Ignoſcas* & *remittas* & *recites*, ut Alethium alloquatur.

Verſ. 20. *Et tuto*] multi ex ſcriptis *toto*. pro *quodlibet ore*, Ambroſ. & edit. Parm. *quicquid ab ore*. lege *quidlibet*. *quicquid ab ore pluit* vel *fluit* Claverii liber.

IN CVRETIVM.

VErſ. 7. *Nam ſpurcos avide*] *avidæ*, Ald. & Ambr. mox *refundit* opt. Ambroſ. pro *refudit*.

IN EVNDEM.

VERS. 8. *Lambere cauſa facit*] *cura fuit*. Patav. opt. Ambr. & duo alii. Patav. cauſa fuit.

IN IACOBVM.

VERS. 1. *Per cani limina Petri*] *per ſancti* ſcripti potiores.

Verſ. 3. *Sic tua pro clypeo defendat*] *per clypeum* Ambroſ. pro *defendat* ſcripti omnes *ſuſtentet*. quo verbo & alibi non raro utitur.

Verſ. 10. *Romanaſque regant proſpera tela manus*] *regat teda* quatuor libri. duo *tegat teda*. Lucenſ. *regat theda*. duo *regat tela*. duo Gallici, *regat Tecla*. Thuan. *tegat tecla*. Lego *regat Thecla*. cujus nominis non una martyr fuit. Scaliger *Romanæque regant* ex Claverii libro, in quo *Romanæque gerant*.

Verſ. 11. *Magnos conviva triumphos*] *magnum triumphum* ſcripti.

Verſ. 12. *Atque tuam vincant dolia fuſa ſitim*]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Et tua perpetuo dolia vina fluant Claverii liber & ſeptem ex noſtris. *vina fluere* Græciſmus. ſic apud Homerum Odyſſ. IX. ῥέει ἀγλαὸν ὕδωρ κρήνη. noſter lib. II. in Stilich. *palmite largo Vina fluens.* Conſ. Olybr.

Quantum ſtagna Tagi rudibus ſtillantia venis
Effluxere decus. Florus in Epigrammatis,
Bacche vitium repertor, plenus adſis vitibus,
Effluas dulcem liquorem comparandum nectari.

ut forſan & ſupra de cryſtallo legendum ſit, *quod flumina vincit, Quodque fluit lapides, eſt lapis eſtque latex.* τὸ *vincit,* à vincio.

Quæ ſequuntur poſt Epigrammata in Theodorum & Hadrianum, Claudiani non videntur: quare & à cæteris ſeparanda curavimus.

DE IRACVNDO.

R*Imanti telum ira facit*] decem libri. bene. Thema eſt ex VII. Virgilii deſumptum. *quod cuique repertum Rimanti, telum ira facit.*

Verſ. 1. *Gerit dementia mutat*] Hæc corrupta. alii *ferit.* Forte *feris dementia mutat Omnibus. armantur rabie. pro cuſpide ferri cuncta volant.*

Verſ. 4. *Pro telo geritur*] Lego *ingeritur.* ut apud Silium, *crebras fugientibus ingerit haſtas.* & Virgil. *raptas fugientibus ingerit haſtas.* ſic & alii.

AD ÆTERNALEM.

VERS. 3. *Carmina ſunt*] male vulgo *carmina fert.* deinde lego *& verba negant.*

Verſ. 4. *Sic me meus implet*] *Smyrnæus* Lucenſ.

DE LOCVSTA.

VERS. 2. *Dureſcit amictus*] Lego *ſuccreſcit.* optı Ambr. *decreſcit.*

Verſ. 3. *Dumique*] ſcripti plerique *dubiiſque.* Lucenſ. *dubique.*

Verſ. 4. *Parvis multis acuere rubores*] *multos*

alii

alii. idque rectius. Buſlid. *parum multos.* liber Claverii *pariunt multos ac vere colores.* Lege, *Cuſpidibus pariunt multos ac vepre dolores.* Huic epigrammati præfigebatur in Vaticano illud, DE DULCIO.

Nectareo muro dulces cinguntur arenæ.

In eodẽ codice duo alia epigrammatia legebantur, quæ in vulgatis non extant. DE HIPPOPOTAMO.

Vtraque fœcundo nutritur bellua Nilo,
Quæque vorat morſu, quæque ſub ore fremit.

QUÆ IN MENSA DE SARDONYCHE LAPIDE.

Menſa coloratis aquilæ ſinuatur in alis,
Quam floris diſtinguit honos, ſimiliſque figura
Texitur. implumem mentitur gemma volatum.

Qualia plura in illo occurrebant non magnæ rei.

DESCRIPTIO PORTVS SMYRNENSIS.

Ita ſcripti. Inſulſe *portus Zarinenſis* ante legebatur.

DESCRIPTIO INSVLÆ.

E*St longe ſpatii locus*] Moretanus. Lucenſ. *Eſt in conſpectu longo locus.* optime. Thema rurſus eſt Virgilianum, quale ſupra habuimus, *Rimanti telum ira facit.* hujus notæ verſus multi legebantur in Antiquiſſimo Epigrammatum Latinorum codice, quem apud V. Cl. Petrum Scriverium vidi.

DE BIRRO CASTOREO.

S*I Caſtor niteat*] Hæc inquinatiſſima ſunt. Lucenſ. & excerpt. Put. *juret.* Aldus *viret.* octo ſcripti *vitet.* Bonon. *intret.* duo opt. Ambroſ. *nitet.* Gyrald. cum vulgatis *niteat*, & mox *non dicere* pro *nam.* Scaliger, *Si textura vetat.* Forte, *ſi Caſtor vivet* vel *vivat.* ſequens diſtichon alterius argumenti videtur. Sed tanti hæc non ſunt, in quibus diu hæreamus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

IN CARMEN PASCHALE.

HOc carmen, quanquam elegans, Claudiani eſſe non perſuadeor, ut nec Græcum.

Verſ. 1. *Conditor ævi*] *orbis* Vatic. & quatuor alii. Gyrald. *anni.*

V. 2. *Fudit ab alta*] *fuderat alta* duo Florentini.

Verſ. 4. *Impia tu noſtræ*] *qui noſtræ* Gyrald. & mox *mundi* pro *mundum.*

Verſ. 7. *Quemque utero incluſum*] *quem verbo* excerpta Put. & Aldus & Lucenſ. forte *Tene utero.* pro *numine viſo, lumine,* Gyrald. Lucenſ. *angele viſo* corrupte.

Verſ. 8. *Virginei tumuere*] *timuere* Raphelengius. ut Lucenſ. & duo alii. Oxon. *tenuere.* forte pro *tremuere.* opt. Ambroſ. *intumuere.*

Verſ. 10. *Mortalia corda*] *membra* Gyrald.

Verſ. 11. *Artificem texere*] *fudere* Iſingrin. & quatuor ex noſtris. Oxon. *cepere.*

Verſ. 12. *Latuitque ſub imo*] *uno* Aldus & ſcripti. bene. vide Notas lib. 11. in Eutrop. v. 285.

Verſ. 15. *Nec capitur*] *Non* duo Florentini. quod efficacius.

Verſ. 16. *Quin & ſupplicii nomen*] *ſupplicium numen* unus Florent. *ſupplicium nomen* Buſlid. *ſupplicium mortis* Pricæanus. *mancipii nomen* ex veteri libro Claverius. pro *ſurriperes* ſcripti plerique *eriperes.*

Verſ. 19. *Purgata repetens lætum te luce parentem*] *repetis tellure* ex veteri codice Claverius. quod & Raphelengius ſecutus. Poſt hunc verſum margini in uno Petaviano ſequentia adſcripta legebantur.

EUGLERIUS COMES.

O pater omnipotens celſi dominator Olympi,
O terræ pelagique ſator, qui ſedibus olim

Miſſus

Miſſus ab æthereis, humano corpore naſci
Non indignatus, cædis cruciatibus atræ
Mortales avidi rapuiſti è faucibus orci.
Dirige vela precor. curvo diducere rectum,
Denſaque Romulei dignoſcere jura Senatus
Ingenio permitte meo. qua luce reperta
Fas mihi ſit populis reſerata reſolvere jura,
Atque inter nebulas legum dignoſcere cauſas.

Cæteri verſus ut Laus & Miracula Chriſti, Laus Herculis, & in Sirenas, nullis in membranis, quas inſpexerim, extant, nec tanti ſunt, ut cum cura excuti ac examinari debeant.

Verſ. 3. *Ante tuæ*] *Nate* Barthius in Adverſariis. poſſet & legi *Ante tuam*, lucem ſcilicet.

Verſ. 24. *Nocte refuſa*] lego *recluſa*, aut etiam *retuſa*. de quo verbo alibi multis actum.

Verſ. 28. *Triplicique in nomine ſimplex*] ita & Deus *triplicitas ſimplex* in veteri epigrammate, nondum, quod ſciam, edito, vocatur, quod in Leidenſi Bibliotheca extat;

Bis genitus, ſine matre opifex, ſine patre redemptor,
Amplus utriſque modis, amplior unde minor.
Spiritus huic genitorque ſuus ſine fine cohærent,
Triplicitas ſimplex ſimplicitaſque triplex.
Sic voluit naſci, domuit qui crimina mundi,
Et mortem juſſit mortuus ipſe mori.

Verſ. 29. *Quid niſi pro cunctis*] Hæc corrupta. Scaliger notarat multa deeſſe. Miracula Chriſti in diſticha dividenda contendit Claverius.

FINIS NOTARUM.

ERRATA

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

ERRATA.

ERrores quod irrepſere ſatis multi, abſentia mea factum eſt, Lector; eorum potiſſimos hic notavi. cæteros per te ut corrigas rogo, ne nimii ſimus.

Pag. 6. verſ. 203. *Pelion. o duplici.* p. 8. v. 264. *Tecta parant epulis.* p. 17. v. 336. *Mavors nubifero.* p. 55. v. 614. *laxatus herili.* p. 77. v. 308. *Ceu numen præſenſque vocor.* p. 93. l. 2. *Mœnibus &.* pag. 94. v. 39. *diffluxit.* p. 115. v. 294. *Par &.* p. 127. v. 178. *fontem.* p. 129. v. 245. *Arctos.* p. 162. verſ. 195. *Exegere Getis.* p. 260. *proſpera Thecla* non *Theda.* Indiſtinctionibus quoque non raro peccatum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 B 26